

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

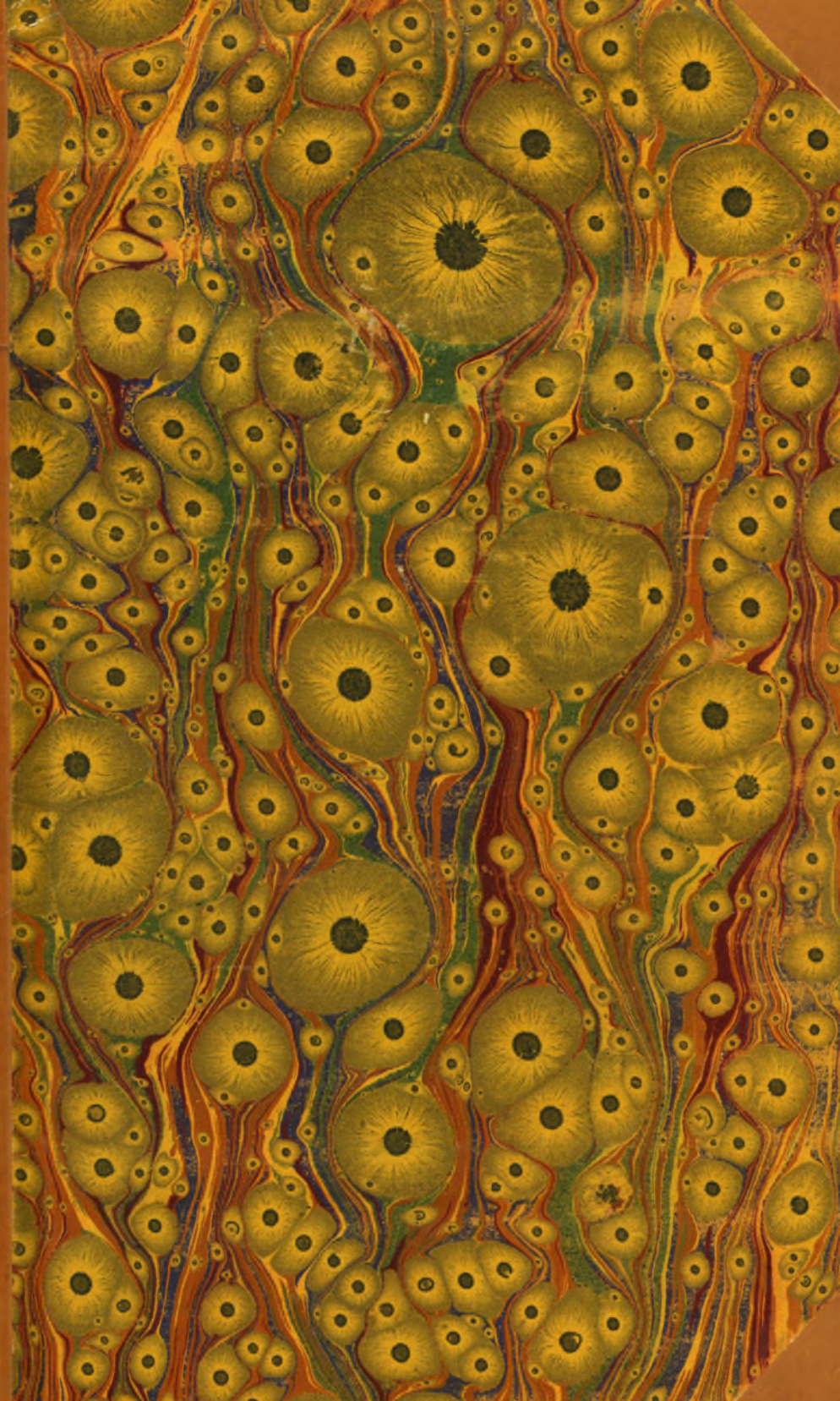
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT

74. AARGANG
(13. RÆKKE 2. BIND)
1953

Udgivet af

SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI OG
PERSONALHISTORIE

KØBENHAVN 1953

Redigeret af Samfundets Skriftudvalg

ved

ALBERT FABRITIUS

INDHOLD

	Side
Ritmester Jens Kaas. Ryttertjeneste i det 17. århundrede. Af borgmester <i>Arne Sundbo</i>	1
Slægten Fischer fra Silkeborg. Af grosserer <i>H. Friis-Petersen</i> , med tillæg af <i>Gunnar Chr. Hjernøe</i>	52
Nogle breve fra kgl. konfessionarius Michael Liebenberg. Af cand. jur. <i>Erik Reitzel-Nielsen</i>	85
En Skolemands Levnedsoptegnelser. Rektor C. M. Krarups Selvbiografi. Ved kgl. ordenshistoriograf, overarkivar dr. theol. <i>Bjørn Kornerup</i> . . .	116
Et system for opstilling af anetavler. Af civilingeniør <i>J. B. Strandbygård</i> . .	126
Schumacher. Af civilingeniør <i>Vilhelm Marstrand</i>	129
Lidt om Amtsforvalter Lauridtz Christensen. Amtsforvalter over Riberhus Amt 1751-1792. Af amtsforvalter <i>Jørgen Swane</i>	133
Stamtavle over slægten Gemynthe. Ved genealog <i>Alfred Larsen</i>	139
Christian Paulsens dagbøger. Rettelser og tilføjelser af dr. phil. <i>Th. O. Achelis</i>	163
Frederik den Syvendes ungdomsophold i Genève. Af kontorchef <i>Finn T. B. Friis</i>	166
Anmeldelser	204
Spørgsmål: 2. Hvid-Wiid. 2. Købke. 3. Munk. 4. Ranløv. 5. Røbye. Svar: 1. Randulf	221
Små meddelelser: Carl Bagger og J. N. Gomard. - Familien Buntzen på Christianshavn. - Glimt fra en Dannelsesrejse. Harald Høffding i Paris 1869. - Thomas Kingos ungdomsforvildelse. - Herredsfoged Niels Sørensens ligsten i Hoed Kirke. - Et hidtil utrykt Digt fra 1805 af Adam Oehlenschläger. - Duplikerede genealogiske arbejder af Carl Langholz. - Rettelser. - Oplysningstjeneste	224
Samfundets anliggender	240
Register. Ved genealog <i>Poul Nygaard</i>	243
Samfundets regnskab for året 1952.	256
Tillæg: Dødsfald i Danmark 1952. Ved redaktør <i>Niels Friis</i> .	

RITMESTER JENS KAAS

RYTTERTJENESTE I DET 17. ÅRHUNDREDE

AF

ARNE SUNDBO

Da historikeren, dr. phil. O. Nielsen 1866 skrev om Vester Horne herred i „Danske samlinger“s 1. og 2. bind, fortalte han også om ritmester JENS KAAS på grundlag af en præsteindberetning 1768 for Anst-Gesten sogne til biskop Jørgen Bloch i Ribe og kirkebogen for Janderup sogn ved Varde, hvor Kaas tilbragte sine sidste år. Det var den fornemme adelsslægts forarmelse, O. Nielsen særligt understregede. Senere har registrator Fr. Krarup kort hentydet til Kaas i „Hist. tidsskrift“ 4. rk. 3. bd. (1873) og fremhævet Jens Kaas's skæbne som bevis for, at svenskekongen anvendte danske krigsfanger som soldater i sin hær. Endelig har arkivar Anders Thiset i „Personalhist. tidsskrift“ 2. rk. 4. bd. (1889) fremdraget denne mands navn, fordi han er den eneste af den gamle danske adelsslægt Kaas med sparren i våbenet, hvis efterkommere endnu lever, skønt „Danmarks adels årbog“, som Thiset iøvrigt redigerede, ikke kendte de dalevende Sparre Kaas'er. Heller ikke i dag medtager bogen denne slægt i sine præsenstavler. I stamtavlen over slægten i årgangen 1899 bragte den vel som tillæg oversigt over ritmester Jens Kaas's efterslægt, men Thiset kunne ikke indføje den på stamtavlen. Både Krarups og Thisets kilde er indberetningerne¹ angående adelen til Danske Kancelli (oversekretæren) fra stiftamtmandene 1746 og fra bisperne 1748, sædvanligt kaldet „Klevenfeldts stiftsrelationer“.

Ritmesterens fulde navn var Jens Eriksen Kaas. Han skrev² som oftest navnet: Kaaes.

Der kan ikke være tvivl om, at han, som af Thiset antaget, var af gammel dansk adel. Ikke alene forsegler han 1718 et andragende³ til rytterkommissionen med Sparre-Kaas'ernes våben, men præsten i hans hjemegn, Gesten sogn ved Kolding, omtaler ham i sine skatte-mandtal 1690, 1692 og 1699 som „velbyrdig“, det sædvanlige udtryk

for adel, og kalder hans hustru for frue, vel det mest afgørende. Regimentskriver ANDREAS HANSEN RASK ved det regiment, 1. jydsk nationale rytterregiment, ved hvilket Kaas gjorde tjeneste 1670–92, benævner ham i sit regnskab 1690–92 på samme måde velbyrdige og velbårne. Amtsforvalter RASMUS BUNDESEN i Ribe, der måtte omtale ham i sit kontributionsregnskab 1720, kalder ham ligeledes velbyrdig, medens kaptajn A. G. VON ELLBRECHT til Hønborg Ladegård ved Kolding, den senere generalmajor, der var i samme sag, kun omtales som hr. kaptajn. Stiftamtmanden i Ribe, der 1722 besørgede skiftet efter ritmester Kaas's hustru, titulerer ham i skiftesforretningen velbyrdig og hans afdøde hustru som frue. Kaas og hans sønner forseglers skiftet, der endnu ligger i amtets arkiv, med deres adelige våbener. Retsprotokollen for Jerlev, Anst og Slaugs herreder, hvor Gesten sogn ligger, og præsten i kirkebogen 1720 for Janderup, 5–6 måneder efter at Kaas var flyttet dertil, bruger samme udtryk for, at han blev anset for adelig. Endnu da hans søn JENS, der kun havde været vagtmester, den næsthøjeste underofficer, blev enkemand 1750, kaldes ved begravelsen hans afdøde hustru frue. Også landstingsskriveren i Viborg, som dog boede temmelig fjernt fra Kaas's hjemegn, benævner ham 1723, 30 år efter hans afsked, i sit sportelregnskab⁴ som velbyrdig, omend dette måske må tages lidt mindre højtideligt, fordi der allerede da var en tendens til at give officerer denne fine glose.

Ritmester Kaas siger i det ovennævnte andragende af 1718, at han har tjent i 40 år. Da han tog sin afsked 1692, bliver det altså ca. 1652, han har begyndt sin løbebane. Kaas må på det tidspunkt have været 14–15 år, er således født omkring 1637. Han døde 1727 og nåede trods sit omtumlede liv som soldat at blive meget gammel, ca. 90 år.

Det fortælles af sønnerne på Fyn i stiftsrelationerne til Klevenfeldt 1748, at „han var opdraget i Skåne hos en herre, navnlig Ole Daae. Derpå tjente han i det svenske rytteri i 3 år. Siden blev han fangen af de danske tillige med general Schwanewede, som den tid var alene kvartermester, men som samme avancerede i dansk tjeneste, blev også Jens Kaas ritmester i Schwanewedes regiment og havde virkelig kompagni i 3 år. Denne ritmester Kaas skal have haft 2 brødre i Skåne, hvoraf den ene havde skrevet til ham fra Stockholm anno 1709, men videre ved Erik Kaas (sønnen) ej om dem at sige. Jens Kaas's signet haves endnu og fører en husgavl.“

Ole Daae må være rentemester OLUF DAA til Holmegård i Syd-sjælland, som 1651 drog udenlands, idet han på grund af sin for-

bindelse med Korfits Ulfeldt faldt i unåde hos kongen og mistede sit embede. Han havde dog ikke gods i Skåne, men fejltagelsen herom dækker muligt over en oplysning om, at Kaas har begyndt sin løbebane som rytter i den skånske adels rostjeneste, der netop mønstredes 1652. Han har, som unge adelsmænd sædvanligt gjorde, taget tjeneste „til hove“ (ved kongens hof eller på en herremands gård) og har derefter søgt ind i rytteriet. Han skrev udmærket og har altså fået en god skoleundervisning.

Det har ikke været opmuntrende at være en ung adelsmand dengang. Tiden gik den danske adel imod, og da de skæbnsvangre krige med Sverige var endt 1660, var det et alt overvejende indtryk i offentligheden, at den gamle adelsstand efter sin ringe indsats under den dødelige fare, Danmark havde svævet i, samfundsmæssigt måtte have udspillet sin rolle, fordi den ikke havde formået ideologisk og militært at lede det forsvar af landet, som det var dens opgave som krigerstand at forestå. Kongemagten, gejstligheden og borgerne enedes om at skubbe den til side. Hver af de to stænder havde sine gode egoistiske grunde dertil. I en tid, da der i hele befolkningen endnu levede en krigerisk ånd, som var nedarvet fra fædrene, en tid, da hverken bonde eller borger nogensinde forlod sit hus uden at have omgjordet sig med sin kårde og var parat til at bruge den, kunne adelens formentlige forsømmelse af forsvaret da heller ikke tilgives. En hovedårsag til, at adelen mistede fodfæstet som ledende stand i samfundet, var dog ikke mindst, at den var blevet forarmet af udplyndringerne i de krige, som kongerne Christian den Fjerde og Frederik den Tredje havde iværksat i det væsentlige mod adelens modstand. En forarmet overklasse er en umulighed. De to kongers politik havde ødelagt ikke alene hele landbefolkningen, men dermed også adelen.

Det kunne ikke redde den, at denne stand dog havde stået i spidsen for riget fra reformationen 1536 til nederlaget 1660, en af de perioder i vort lands historie, da samfundet havde haft størst opgang, både materielt og kulturelt. Den blev nu så godt som over hele linjen erstattet af nye folk, mest Holstenere og Tyskere, og gennemser vi en liste over de slægter fra før 1660, som i dag står i adelsårbogen, er af 154 kun 15 tilbage her i landet⁵. De havde til 1660 ejet 47 % af Danmarks jord, så denne detronisering var en virkelig revolution, og adelens godser gik hurtigt for en meget stor del over på andre hænder.

Den gamle adel havde haft magten over mange bønder, men det

skal til dens eftermæle siges, at den havde overfor landbefolkningen⁶ forvaltet sin myndighed bedre end de, som kom efter den. Det er den nye adels og uadels bondeplagerier, der har dannet vore dages mening om adel, og som er lagt også adelen før 1660 til last.

Der har ikke nogensinde her i landet været nogen stand, som hos befolkningen nød en sådan agtelse og holdtes således i ære som adelen før enevældens indførelse. I tingbøgerne, de mest folkelige vidnesbyrd fra tiden, der er bevaret, møder man denne respekt overalt, ikke mindst i Jylland, hvor vornedskabet ikke rådede.

Det kan på sin vis forstås, at regeringen (kongemagten), der allerede straks efter krigen lagde planer op om at genoprette nederlaget mod Sverige, tyede til de fremmede. Landet stod i våde i store krige. Af førerne og af kampånden afhang stridens udfald og folkets skæbne, og det må indrømmes, at adelen her svigtede før 1660. Det havde i krigen 1657–60 været kong Karl X Gustavs mål⁷ at indlemme Sjælland med København som en provins i Sverige med det ny-erobrede Skåne, Halland og Bleking og at forære det sydøstlige Jylland med Fyn til sin holstenske svoger, hertugen af Gottorp, til udvidelse af hans rige, medens den øvrige del af Jylland, den vestlige og nordlige del af halvøen, skulle overlades til England. Danmark var således sin sønderlemmelse nær. Denne plan strandede dog allerede på englændernes ulyst til at deltage i dens virkeliggørelse. Senere hindrede krigslykken, der omsider hældede til dansk side, og det udenlandske diplomati, at den blev ført ud i livet. Men den danske regering har villet sikre sig, og kongemagten har grebet lejligheden til at afløse den gamle selvstændige adel med en ny hofadel, der var skabt af kongen selv.

Den nye adel har vel også tilført landet en del kapital.

Det var et uheld for de detroniserede, at der 1660 i det danske rigsland Holsten og i Nordtyskland endnu var adelsofficerer af den gamle type, tilmed i stort tal. Således havde det været lige siden middelalderen. Typen forekom for sidste gang i den skånske krig 1675–79, og for så vidt kan man sige, at adelen her i landet havde været forud for sin tid – den ryttertype, der, som landsdommer JØRGEN SEEFELD bevidner, helst skulle lugte af hestestald⁸. Således fortælles det om Mecklenborgeren, oberst H. F. LEVETZOW, chefen for 1ste jydske nationale rytterregiment, en velmeriteret jydsk godsejer, optaget i den danske adelsstand 1670, på skånske krigs tid en mand på 46 år, at han i slaget ved Lund den 4. december 1676 i kampens begyndelse egenhændigt nedlagde 20 fjender i nærkamp. I den for-

udgående træfning ved Fylle bro (Halmstad) havde oberstløjtnant JOACHIM LÜTZOW, ligeledes fra Mecklenborg, en ung lovende mand på 25 år, bekendt for sine legemskræfter, personlig fældet 17 svenskere, til dels efter at han havde fået kvæstet begge ben. Efter at han var faldet, rejste svenskerne en mindstøtte over ham for hans tapperhed og grumhed som en tribut til det gamle krigerideal, der stadig holdtes højt i ære i Sveriges krigsvante hær og i den svenske adel. Om generalen på de danskes højre fløj i det blodige slag ved Lund, sachseren HANS WILH. MEERHEIM (56 år gl.) berettes det⁹, at han i begyndelsen af striden „efter sin sædvane“ nedlagde med egen hånd 20 fjendtlige. Her stod også Levezow og hans 1ste jyske rytterregiment, hvortil Jens Kaas hørte. Saaledes var det at være adel.

Det skal tilføjes, at den nye adel, som professor Knud Fabricius påviser¹⁰, svigtede i den skånske krig lige så totalt som den gamle forud. Ånden manglede. Det skulle efter militære begreber ikke have været urimeligt, om Danmark, som de to landes indbyrdes styrke var, havde vundet denne krig og dermed taget de skånske provinser tilbage.

Stillingen som rytter, der skulle blive Jens Kaas's liv, var ved midten af 1600'erne, da landet anskaffede en stående hær, så god som de fleste andre erhverv. Den gav navnlig, hvad i det gamle stændersamfund i de fleste næringsgrene var vanskeligt at opnå, adgang til at hæve sig op i højere indtægtsklasser. Gennem de forskellige grader i hæren kunne soldaten, om det skulle være – i hvert fald teoretisk set – nå de øverste poster og største indtægter. Kunne den menige blive befalingsmand, gav det allerede en betydelig indtægt, når han nåede de nederste trin på officersstigen, idet forvaltning og forplejning af kompanierne påhvilede disses chefer og naturligvis kunne udføres mere eller mindre dygtigt. Hvad der spares, tilfaldt den administrerende officer. I krigstilfælde kom dertil andel i bytte og anden privat erhvervelse. I den skånske krig samlede forskellige officerer, i hvert fald de af oberst-rang, f. eks. også oberst H. F. Levezow, kvæg og landbrugsprodukter i så stort omfang, at de måtte chartre egne skuder for at føre værdierne hjem. Den opfattelse, at tropperne havde ret til plyndring, har været så tvingende, at da den danske hær 1676 indtog Christiansstad i det gamle danske Skåne, som hæren skulle befri, gav hærledelsen soldaterne ret til at plyndre byen, omend man dulmede samvittigheden ved at indskrænke plyndringen til 3 timer, men der har nok alligevel ikke efter den tid været meget tilbage hos indbyggerne.

Den, der nåede de højeste lederposter i hæren, kunne desuden vente, at staten belønnede et vundet slag eller anden afgørende indsats i krigen med både høje embeder som amtmandsposter eller lignende, med store kontante beløb eller med jordegods. Desuden var der mulighed for et rigt og fordelagtigt giftermål. Deril kom, at militære sædvanligt var fritaget for personlige skatter.

Et eksempel på, hvilke muligheder starten som soldat kunne give en ung mand, var regimentskriveren ved 1ste jydsk nationale rytterregiment ANDREAS HANSEN RASK¹¹. Født i Søsum i Frederiksborg amt, som søn af sognefoged HANS ANDREASEN († 1659) og METTE JACOBSDATTER († 1676; g. 2. herredsskriver STEN BERTELSEN, † 1675), blev han hestgardist 1674, hvad han var endnu 1677 på skiftet efter broderen HANS, der havde fædrenejgården, men faldt som rytter i Skåne. 1678 var han ligger (bud) i Nørreport i København, da han 5/3 fik vielsesbrev til at ægte JOHANNE LAURIDSDATTER. Han var 1683–90 kontrollør ved porten og fik børn døbt i Frue kirke i disse år. 1/5 1690 blev han regimentskriver ved 1ste jydsk regiment, fra 1719 ved Koldinghus rytterdistrikt og døde her i Paaby, Harte sogn, den 13. februar 1721. Han ejede herregården Visselbjerg ved Varde 1697–1705 og Lydomgård fra 1707 til 11, da han for regimentet overtog Gudomkloster ved Lemvig, som han købte 1716. Enken solgte det 1727. Rasks halvsøster KIRSTEN STENSDATTER blev gift med DANIEL PHILIP RASCH, der 1709 blev forvalter på det store Lundenæs gods.

Lønningen som rytter var vel ikke stor, men efter forordn. 1/5 1657¹² dog 10 rgd. om måneden, hver måned regnet til 32 dage, hvad efterhånden var blevet den sædvanlige beregningsmåde. Den havde den fordel, at alle lønningsperioder blev lige store, og at man fik ugerne på 8 dage som i hæren den dag i dag. Rigtignok blev lønningsåret med denne ordning 19 dage længere end kalenderåret, men man må have fundet betydelige fordele derved. De 10 rgd. om måneden blev, omregnet til kalenderåret, en gage på $116\frac{5}{8}$ rgd., men sammenlignet med lønnen i adskillige småbestillinger var denne gage ganske god. Befalingsmændene var aflagt således: Korporal 12 rgd. pr. md., kvartermester 16, kornet (fanebærer) 40, løjtnant 50 og ritmester 70. Dertil kom forplejning af hestene. Ritmesteren havde 6 rideheste, løjtnanten og kornetten hver 4 og korporalen 2. I marken, som det hed, fik ritmestrene desuden forplejning til 4 vognheste, løjtnanten og kornetten til hver 2. Forplejning af 1 ridehest regnedes til 10 rgd. om måneden, af en vognhest til 8 rgd. Der kunne nok

indvindes lidt. Fra korporalen opefter havde befalingsmændene oppassere, tjenere (knægte).

Efter krigens slutning gik gagerne dog stærkt ned. Allerede forordn. 23/10 1660 reducerede dem, men der fulgte flere lønningslove efter. De mange officerer, der afskedigedes ved hærens reduktion, trykkede lønningerne ved deres blotte tilstedeværelse. Ved begyndelsen af den skånske krig 1675 fik en ritmester 35 rgd. om måneden og 6 heste, løjtnanten 20 rgd. og 4 heste, kornet 18 rgd. og 3 heste, kvartermester 12 rgd., vagtmester – en ny charge – samme lønning, korporal 9 og en menig rytter $5\frac{2}{3}$ rgd. pr. md. Møntmæssigt var 1 rgd. i vore Penge = 3 kr. 20 øre, men købeeften var dengang, som man kan forstå, langt større, end kronebeløbet giver indtryk af. Rytteren nåede dog 64 rgd. 78 sk. for kalenderåret, ritmesteren 400 rgd. 30 sk., bortset fra hestene.

1692, da Kaas gik af, var gagen: Ritmester 160 rgd. for kalenderåret, løjtnant 80, kornet 70, kvartermester 20, vagtmester 20, korporal 16 rgd., hvortil kom for ritmesteren 4 ryttergårde à 8 tdr. hartk. og for de øvrige befalingsmænd 2 gårde hver. Rytteren havde kun en gård, som antages at give ham 32 rgd. om året, hvoraf 4 rgd. gik til munderingen.

Rytterens bevæbning var 2 pistoler og 1 kårde.

Standsmæssigt kunne en ung adelsmand vel næppe vælge andet end soldatens vej – eller landbruget – og han måtte som alle andre begynde som menig, såfremt han da ikke ejede kapital til selv at hverve et kompani, hvad igen kun var muligt, når der var krig eller krig truede.

De første års tjeneste.

Jens Kaas's familie – „de grimme Kaas'er“ kaldtes¹³ de spøgende – havde endnu i hans opvækst som i århundreder før hørt til landets anseligste slægter og talte på sin stamtavle 1 kongens kansler og 2 rigsråder, hvoraf den ene først døde 1656.

Til en mønstringsrulle¹⁴ forklarede Jens Kaas 1672, at han var „født i Viborg og tidligere havde tjent under de svenske under oberst Doe (Daae) for en rytter i 2 år og under kronen Danmark under oberst Friis for en rytter i et år samt under oberstløjtnant P. Juell for en rytter i 5 år og under dette kompani – af det 1ste jydsk rytterregiment – fra Anfang“ (1670).

Han har altså sprunget tiden før krigene 1657–60 over. Det regiment, hvori han indtrådte, da han kom fra svenskerne, stod under

kommando af den kendte oberst HANS FRIIS til Clausholm, men blev opløst november 1661.

Om Kaas frivilligt havde søgt ind i den berømte svenske armé, hvor så mange soldater gik i lære, eller om han ufrivilligt er kommet under svensk fane, vides ikke. Det svenske krigsarkiv har ingen oplysning om ham. Nogen oberst Daae fandtes ikke blandt de svenske hærførere på denne tid. Dette navn i mønstringsrullen skyldes formentligt en misforståelse fra regimentkvartermesterens side af oplysningen om, at Kaas var opdraget hos rentemester OLUF DAA. Hvis Kaas 1658, da den første krig med Sverige sluttede, har stået ved det skånske rytteri (under general AXEL URUP), er han blevet udleveret til den svenske konge sammen med de 2000 danske ryttere, som efter fredstraktaten i Roskilde skulle afstås til Sverige¹⁵. De blev overdraget svenskerne ved Køge den 24. februar 1658 og stukket ind i de svenske regimenter, idet dog officererne synes at være blevet her i landet.

Om Kaas's tilbagevenden til Danmark kan intet oplyses, men hvis det passer, hvad børnene 1748 fortæller, at han blev taget til fange sammen med Schwanewede, kan der dog siges noget om, når det skete.

HERMAN FRANZ VON SCHWANEWEDA er, skønt født på slottet af samme navn („Svaneskoven“) en snes km nord for Bremen, en af dansk krigshistories helte. Under kampene i Skåne 1675–79 blev han lige så berømt som Gøngehøvdingen SVEND POULSEN under krigen 1658–60. Han venter kun på en Carit Etlar. Han var født i marts 1637, altså 22 år, da han blev taget til fange af danskerne. Han var af gammel bremisk adelsslægt, hvis stolthed det var altid at kunne opdrage sønner af den rette gamle krigerstøbning – heri lå al adelsstolthed, derfor udgjorde adelen en stand i samfundet – og af det kaliber var også Herman Franz, hvad han senere kom til at vise på mange måder. På den egn her i landet, hvor han boede, egnen omkring Nr. Vosborg ved Storåens udløb i Nissum fjord i Vestjylland, har fortællinger og sagn om hans hårdhed og heltekraft gået fra mund til mund i befolkningen lige til vore dage¹⁶. Hans liv er blevet en myte. Da han var herremand, måtte han dog savne folkets sympati, selv om det gav ham sin beundring. Til den omtalte mønstringsrulle 1672 opgiver han, at han „har tjent under kronen Danmark siden anno 1660 for løjtnant og ritmester, under kronen Sverige 3 år, under generalstaterne i Holland 4 år“. Han havde altså været soldat, siden han var 16 år. I det svenske krigsarkiv har hans navn ikke

kunnet findes, så han har sikkert været menig rytter, før han kom til Danmark.

Om Kaas's børn har ret, når de meddeler, at der har bestået et venskab mellem Schwanewede og den jævnaldrende danske adelsmand Jens Kaas, ved vi ikke. S. blev hvervet på Fyn som løjtnant 1/3 1659 til Enevold Parsbergs kompani ryttere, som det ses af generalkrigskommissær Otto Pogwischs „regnskab hos de allierede“¹⁷. Efter forordningen 16/7 1657 om forplejning af danske tropper, der ikke kunne få kvarter, fordi de allierede havde optaget pladserne, fik en løjtnant, der ikke havde kvarter, til forplejning 2 rgd. 4 mk. om ugen (à 8 dage), og løn til 3 tjenere à 1 rgd. samt foder til 6 heste, og Schwanewede faldt ind under denne forordning. Den 1/9 1660 marcherede kompaniet til Slesvig, hvor det indlemmedes i kongens livregiment til hest (Hans Ahlefeldt), og Schwanewede fik da sine penge der. 1. marts 1661 går han ud af officerslisterne.

Han har altså ikke deltaget i det berømmelige slag ved Nyborg den 14. november 1659, der gav danskerne og deres allierede brandenborgerne, østrigerne og polakkerne en stor sejr og vendte krigslykken. Hans Friis's regiment, hvori Kaas stod 1660, var derimod med her. Man kan gætte på, at de er blevet fanget på Langeland under svenskernes forsøg på at erobre denne ø.

Efter krigen, da ENEVOLD PARBERGS folk som nævnt indlemmedes i livregimentet, idet Parsberg 2. oktober 1660 blev hofmester for kongens søn prins Jørgen og hans søstre, blev Parsbergs broder MANDRUP P. løjtnant i kompaniet. Han oplyser til mønstringsrullen 1672, at han, der under krigen var ritmester i Ove Thotts regiment, som opløstes 17/8 1660¹⁸, i 2 år har været løjtnant i Enevold Parsbergs kompani under Hans Ahlefeldts regiment. Han har formentligt efter opløsningen af Thotts regiment for dog efter hærreduktionen at hænge på som løjtnant skubbet Schwanewede ud, og denne har derfor muligvis måttet tage til takke med en stilling som kvartermester (den højeste underofficer). Formentligt har han i så fald stået i ritmester Heinrich Burchard v. Münchhausens kompani, der fik Enevold Parsbergs kvarterer og vel også hans mandskab i Nordslesvig. Münchhausens ruller kendes ikke før 1666, medens der foreligger fortegnelser¹⁹ over befalingsmændene i de øvrige kompanier under livregimentet. Münchhausens løjtnant var 1662 den senere godsejer CAI DE LA MARE til Agersbøl, der hvervedes 1657 som rytter i regimentet. Da løjtnanten i FRANCESCO DE GRAS's kompani under samme regiment, FRIEDRICH ANTONI SCHRØDER, 18/6 1665 overgik

til infanteriet (han ægtede en dansk adelsdame KIRSTEN SINCLAIR), fulgte Schwanewede efter ham som løjtnant (rulle 20/4 1666), og han var 22/9 1668 ritmester for kompaniet efter de Gras, som synes at have forladt landet kort tid før. Kompaniet lå i Kolding 1665–70.

Schwanewede har ved den tid, han påny blev løjtnant, ægtet en dansk dame, MARGRETHE V. NIELSEN (V. LOSSOW), datter af kaptajn JACOB NIELSEN, en velhavende købmand i Randers (af den bekendte Hofman'ske slægt), der kort før sin død 1664 overtog herregården Ristrup ved Århus og var gift med den sønderjydske adelsdame CATHRINE V. ANDERSEN (V. LOSSOW). Da Schwanewede og hans hustru fik stadfæstet gensidigt testamente 17/6 1670, siger de, at de har været gift „nogle år“. De havde ingen børn.

Som han oplyste 1672, gik Jens Kaas efter at være kommet tilbage til Danmark ind i oberst Hans Friis's regiment, oprettet på Fyn 13/6 1659, hvor der i rullen for 13/12 1660 findes en rytter Jens Eriksen i TAGE KRABBES Kompani²⁰. Krabbe var i sin tid ritmester i Axel Urups skånske regiment ryttere, da disse 1658 blev afleveret til svenskerne ved Køge, og man kan gætte, at Jens Kaas efter krigen har søgt til sin tidligere kompanichef. I dette kompani var der tillige en rytter Niels Eriksen og i ritmester Andr. Vinters kompani en mønsterskriver Erik Eriksen, men om man tør se Jens Kaas's broder i nogen af dem, er naturligvis uvist. Imidlertid blev Hans Friis's regiment efter at være reduceret fra 8 til 4 kompanier (vistnok 1. juni 1660) som nævnt helt opløst i efteråret 1661. Den 11. november 1661 udstedtes en ny militæretat og et nyt lønreglement, og dermed skete hærens endelige reduktion. Jens Kaas har stået uden erhverv, ca. 24 år gammel. Han har ikke som Schwanewede klareret hærindskrækningen.

Hvad han derefter har givet sig til, vides ikke, men i matrikulen 25/4 1664 træffer vi ham opført som ejer af den lille gård Næsgård i Ø. Svenstrup sogn, Ø. Han herred, nord for Limfjorden (13 tdr. hartk.). Der er intet tegn på, at han har boet der, men det kan ikke være nogen anden end ham, der nævnes. Kun adelsmænd måtte eje jordegods, der een gang var kommet i adelens besiddelse, og den eneste adelsmand ellers på den tid af navnet JENS KAAS, herren til Krabbesholm, var død 1660²¹. Jens Kaas opføres som ejer til Næsgård sammen med jægermester HANS DIPHOLT V. DEHN ROTHFELSER († 1665), der med sin frue ANNA VIND havde fået Klarupgård ved Aalborg, men som havde sit embede på Sjælland og boede på Birkindegård ved Kallundborg.

Værdien af ejendomsretten til Næsgård var iøvrigt noget problematisk, og det er mærkeligt, at Jens Kaas og jægermesteren har interesseret sig for den. Den tilhørte i sin tid godsejer FALK GØYE til Bratskov, og den 3. september 1633 forlenede han den – mod betaling – til adelsmanden VOGN KRAG og hustru fru ANNE GRIIS på begges livstid, kvit og frit, således at ejeren skulle betale skatterne, og brugeren kun have pligt til vedligeholdelse. Ved ægteparrets død skulle den falde tilbage til ejeren. Arvingerne efter rigsråd FR. REEDTZ til Sdr. Elkjær havde den 1662 (efter matrikulen), men ved skøde af 29/3 1663 solgte en af disse arvinger, ERIK KAAS til L. Restrup, ejendomsretten over Næsgård til den københavnske købmand HANS PEDERSEN BLAT, der vel har afhændet den til Jens Kaas og Rothfælsler. Ved Vogn Krags død 1666 – hustruen levede da ikke mere – havde forvalter på Bratskov MOGENS CHRISTENSEN ejendomsretten til gården²², og da han solgte den 1681, gik den tilbage til Bratskov. Forhåbentlig har de to ejere, der gik forud for Mogens Christensen, fået deres penge hjem.

Kort efter er Jens Kaas påny blevet rytter og nu i major Peder Juels kompani, der var et såkaldet frikompani, d. v. s. at det ikke hørte til noget regiment. Ved hærreduktionen havde kongens halvbroder Ulrik Frederik Gyldenløve fået dette korps, der lå i København. Den 10. januar 1664 blev det overtaget af generalmajor HANS VALENTIN v. SCHULTZE, en af krigens kendte hærførere, idet Gyldenløve blev statholder i Norge, men da Schultze, der var blevet generalmajor 14/2 1664 og samtidig assessor i krigskollegiet, fik oberst Franz Joachim Trampes kompani, blev major PEDER JUEL til Vrejlev kloster 3/3 1666 hans efterfølger som kompanichef. I en rulle fra april 1666 findes ingen Jens Eriksen; derimod opføres han i ruller af 15/9 1669 og 7/3 1670. Det sidste sted²³ tilføjes, at han er født i Jylland og har tjent kronen Danmark 3¹/₂ år samt er ugift. Juni 1666 havde kompaniet hvervet nye folk, og Kaas har formentligt været blandt dem. Kompaniet lå 1667–70 i Kolding.

Den skånske krig.

Med den unge kong Christian den Femtes tronbestigning oprandt nye muligheder for krig. Hæren oprustedes igen, og 1. august 1670 dannedes de første nationale rytterregimenter, der fik anvist til underhold en del af kronens godser. Fæstebønderne stillede rytterne. Jens Kaas blev da 1ste korporal i et kompani under 1ste jyske, nationale

rytterregiment – det senere 4. dragonregiment –, som fik gods i Koldinghus og Riberhus amter i et bælte tværs over Jylland²⁴. Kaas fik personligt kvarter i Nebel, Taulov sogn, og var der til krigen 1675–79 var forbi. Han kaldte sig nu Jens Kaas. Schwanewede overtog et andet af regimentets 8 kompanier.

Regimentets chef var oberst DITLEV RANTZAU, holstener, men herre til en række jyske godser. Major Peder Juel blev dets oberstløjtnant. Det kompani, hvorved Kaas stod, overdroges til den tidligere omtalte MANDRUP PARSBERG som ritmester, en kriger af den gamle adelstype, født i Trondhjem, hvor faderen OLUF PARSBERG var lensmand 1629–42. Mandrup Parsberg havde efter at være gået af som løjtnant i livregimentet 1662 boet på sin gård Rugtved i Albæk sogn i Vendsyssel, medens hans ældre brødre ENEVOLD og CHRISTOFFER (f. 1632) under den nye enevælde steg til de højeste poster i riget som hofmester henholdsvis for de kgl. prinsesser og for kronprins Christian, den senere kong Christian den Femte.

Mandrups Parsberg var en erfaren officer, havde, som han oplyste til mønstringsrullen 1672, i 1½ år stået i prinsen af Oraniens livgarde som adelsburs (underofficer) under Hollands krig med Spanien, havde i to år kæmpet til hest under den berømmelige franske hærfører Turenne som volontør, så redet 2 år som kornet under de kejserlige (Østerrigerne) i generalvagtimester grev Giödesches livkompani, derefter under den afdøde danske oberst Ove Thott, som kaptajnløjtnant i 2 år og ritmester i 1 år og, som tidligere omtalt, i broderen Enevold Parsbergs kompani under Hans Ahlefeldts regiment i 2 år som løjtnant. Da Thotts regiment som nævnt blev opløst 17/8 1660, er Parsbergs tjeneste her altså faldet under krigen 1658–60. Han har således været udenlands fra 1653–58.

Parsberg fik 1670 kvarter på Ødstedgård i Bredstrup sogn.

Forinden krigen med Sverige blev erklæret, fordobledes tallet på de nationale rytterregimenter den 1. juli 1675. Derved fik Peder Juel regiment (2det jyske nationale). Mandrup Parsberg fulgte med ham, men faldt for Vismar samme år. Hans enke og børn endte i stor fattigdom. Hans eneste efterlevende barn KAREN vogtede 1715 kyllinger på Holbækgård ved Randers fjord.

Det nye ritmester for det kompani, hvorved Kaas stod, MAGNUS LÜTZOW, var kommen fra Mecklenburg, hvor krigen skulle føres. Da han august 1675 var indtrådt i hæren – han fik ikke kompaniet før i september – androg samtidig hans familie i Mecklenburg kongen

om at tage deres 4 godser under sin beskyttelse på det kommende felttog²⁵. Man har åbenbart troet på dansk sejr.

De befalingsmænd, der ved kompaniet stod foran Kaas, var først løjtnant AHRENT FRIEDRICH VON BAUMGARTEN, dernæst kornet JOHAN VALENTIN SCHUBART, hvis familie endnu lever her i landet, og endelig kvartermester HANS CASPAR JERING (GØRING). De to sidste havde begge været i svensk tjeneste og begge stået ved oberst Friis's regiment sammen med Kaas. Ved fordoblingen af det nationale rytteri 1/7 1675 blev Baumgarten flyttet til oberstens kompani, og Schubart blev løjtnant, Jering kornet og Kaas kvartermester (den højeste underofficerscharge). Krigens indflydelse på avancementet kunne således allerede fornemmes.

Regimentet havde ved rytteriets udvidelse fået oberst HANS FRIEDRICH LEVETZOW til Oxholm som chef. Regimentets major, JESPER VOGNSEN til Østergård i Lyne sogn ved Varde, gik til det nyoprettede 2det regiment, og Schwanewede blev major efter ham. De nye regimenter talte kun 6 kompanier. 2det jyske regiment fik gods øst for Kolding op omkring Vejle.

Den 7. august 1675 kom kongens befaling til, at hæren skulle rykke i marken, foreløbig sydpå til Mecklenburg, hvor den derefter opholdt sig hele vinteren. Felttoget bød på adskillige strabadser. Belejringen af Vismar, der indtoges 14. december, krævede store ofre. Men stemningen var god, ikke mindst fordi Griffenfeld, der tillige med kongen opholdt sig ved hæren, endnu ledede statens udenrigspolitik. Den 11. marts 1676 styrtedes han imidlertid, hvorefter felttoget kunne forlægges til Skåne, hvad Griffenfeld havde frarådet, og 11. april fik rytterregimenterne ordre til at gøre sig klar til overførelse til Sjælland, hvor de lagdes i lejr omkring Lyngby ved København. Den 29. juni gik de til Skåne.

I slaget ved Fyllebro (Halmstad) den 17. august deltog 1ste jyske nationale rytterregiment, og bl. a. blev kornet Jering fanget. Man troede længe, han var faldet, men september 1677 blev han udløst af fangenskabet. En anden del af regimentet havde deltaget i stormen på fæstningen Christiansstad den 15. august, og her blev regimentskvartermesteren CHR. EHRENREICH KRÜGER skudt. I hans sted fungerede Schubart, der stadig var løjtnant. 1ste jyske regiment var ligeledes med i det store blodige slag ved Lund den 4. december 1676 og mistede her bl. a. oberstløjtnanten, JØRGEN BLÜCHER, hvorefter Schwanewede rykkede op i denne charge. I slaget faldt 66 ryt-

tere af regimentet, deraf 6 ved Kaas's kompani, men i den følgende måned døde 35, deraf 3 ved kompaniet, utvivlsomt af deres sår²⁶. Kompanierne talte hvert 73 menige.

Om vinteren 1676-77 var de i Holsten, idet dog Schwanewede blev i Landskrona og foretog derfra de raids, der gjorde hans navn så kendt. Regimentet var en kort tid i begyndelsen af 1677 i kvartererne ved Kolding-Ribe, mens regimentskvartermesteren og kompaniernes kvartermestre foretog en ny udskrivning af ryttere til udfyldning af de tomme pladser, men april 1677 var styrken påny i Skåne, hvor Schwanewede 6/8 1677 blev udnævnt til regimentets oberst, idet Levetzow blev generalmajor og inspektør for de jyske nationale rytterregimenter. Efter slaget ved Landskrona den påfølgende 16. juli, hvor regimentet ligeledes stod på højre fløj, omgrupperedes befalingsmændene fra 1. august, ved hvilken lejlighed²⁷ Kaas blev kornet i kompaniet, medens Jering, der på det tidspunkt endnu var svensk fange, overgik til majorens kompani. Man overvejede dog i den følgende tid yderligere omflytninger, og 1. november fik befalingsmændene deres endelige fordeling. Bl. a. blev Jens Kaas løjtnant i sit kompani med korporal POUL SØRENSEN, der havde ledsaget Schwanewede på hans forvovne togter, som kornet. Schubart blev kaptajnløjtnant (ved oberstens kompani). Måske det alligevel kan spores, at Schwanewede begunstigede Kaas?

Efter at det halve regiment fra september havde været overflyttet til Rygen, samledes mandskabet i kvartererne vinteren 1677-78, men gik 5. maj 1678 i Grenå sammen med andre regimenter og 2478 heste om bord i 54 skibe for at sejle til Norge. Det blev en frygtelig tur, hvorunder stormen kastede hestene, der slog sig løs, og mandskabet rundt mellem hverandre i skibene og tvang transportflåden til at gå ind til Helsingør, for at folk og dyr igen kunne komme til hægterne. Da skibene endelig nåede Bohus len, viste det sig vanskeligt at komme fjenden ind på livet (!), og i august førtes rytteriet påny til Landskrona, der under hele felttoget var hovedkvarter. 1ste jyske regiment deltog her i det uheldige togt mod Malmø den 29. oktober og overvintrede derefter i Skåne, hvor løjtnant HANS MIKKELSEN REMMER den 18. marts 1679 faldt under en træfning mellem Landskrona og Malmø. Hans enke boede en lang tid efter i hans kvarter i Billum ved Varde. April-maj 1679 var der våbenstilstand. I juni og august havde Schwanewede endnu et par af sine partier²⁸, fremstød med mandskab fra forskellige kompanier, men den 29. august 1679 var krigen forbi.

Kort forinden faldt regimentets oberstløjtnant DIDRIK RANTZAU i en duel. Han og oberstløjtnant MARTIN FR. ROCHOW fra dronningens livregiment havde længe gået og været på kant indbyrdes, og da de den 16. maj 1679 kom fra en middag hos kommandanten i Landskrona, begyndte de at „prikke til hinanden“ med deres kårder. Rochow red til sidst sin vej, men Rantzau, der tilhørte en fægteglad familie, fulgte efter og stødte efter hans hovede. De red nu mod hinanden, som det hedder i krigsretsforhøret, d. v. s. arrangerede et privat rytterchock, og skød på hinanden. Rochow styrtede med sin hest, da han stormede ind mod modstanderen, og kom til at ligge under den. Rantzau affyrede sin pistol på tæt hold mod hans hoved, mens han lå på jorden under hesten. Rantzau holdt nu inde og bad løjtnant TOBIAS SCHUSTER fra regimentet, der var med, om at hjælpe sig ned af hesten, men da han var kommet af, segnede han død om. Rochow overlevede duellen, og da der ved kgl. reskript af 18/6 1679 blev fastsat dødsstraf for dueller – hæren mistede altfor mange officerer ved disse tvekampe – søgte han om benådning, idet han forsikrede, at han ikke havde duelleret af had, meget mindre „de gaité de cœur“ (for at more sig), men kun for sin æres skyld. Han blev benådet.

Men nu rykkede major JØRGEN RABE i regimentet op i stillingen som oberstløjtnant. Ritmester Lützwow blev major.

Efter krigen reduceredes hæren påny – allerede fra 1. november 1679. Regimentet blev kun 4 kompagnier. Lützwow tog tilbage til Mecklenburg og afløstes 1/12 som kompagnifører af professorsønnen CHR. BERTELSEN BARTHOLIN; Kaas's kompagni blev således opretholdt.

Bønderne blev ved hærreformen 1680 fritaget for at være ryttere. Disse var fremtidig hvervede folk, omend oftest danske. Kaas fik nu som løjtnant kvarter i Rejsby ved Ribe. Han udnævntes ved kgl. resolution 4/7 1682 til regimentskvartermester²⁹, af charge som ritmester. Udnævnelse til kornet og løjtnant foretoges til 1683 endnu af regimentchefen. Regimentskvartermesteren ved 1ste jyske regiment BENDIX POGWISCH, der var blevet såret ved Lund, blev sindsygt, og derfor skulle denne stilling besættes. Pogwisch fik tilbud om en pension på 2 rytterportioner under 2det jyske regiment, men rejste til udlandet.

Kaas opnåede endelig endnu året efter at blive ritmester.

Der blev 4 stillinger i denne charge ledige ved regimentet, idet hæren da blev stærkt udvidet, og rytterregimenterne fordobledes til 8 kompagnier. Udnævnelsesdatoen er 10. marts 1683. I indstillingen³⁰

hed det om ham, at han har været i regimentet fra dets oprettelse, har tjent sig op fra neden og har til enhver tid gjort, hvad hans pligt og skyldighed kræver. Tre andre af regimentets løjtnanter forfremmedes samtidig.

Som ritmester fik Kaas kvarter i Anst sogn, senere i Vestjylland, boede 1686 i Veldbæk ved Esbjerg, 1688 i Myrtue ved Varde å, men blev så, som vi skal se, selv gårdejer.

De officerskammerater, sammen med hvem han var indtrådt i kompagniet, havde ringere lykke med sig end Jens Kaas. Løjtnant BAUMGARTEN, der var født i Leer i Østfrisland, havde tjent som løjtnant i Holland under Gravenstien et år, fra 1661 under feltmarschal Carl Gustav Wrangel i Sverige som løjtnant et år, under du Poller som kaptajnløjtnant i 4 år, inden han indtrådte i dansk tjeneste under ritmester Jacob Sparre, det vendsysselske kompagni af adelens rostjeneste, hvor Baumgarten var 4 år, til han 1670 kom til 1ste jyske rytterregiment som løjtnant. Januar 1677 var han endnu i regimentet (oberstløjtn. kompagni), men er ikke med efter omorganisationen af officererne 1. august 1677.

SCHUBART, den næste i anciennitet ved kompagniet efter Baumgarten, var født i Erfurt i Tyringen 1630. Han havde begyndt sin løbebane i den svenske hær 1656 under oberst Rutger Ascheberg, var rytter her 1 år, korporal $\frac{1}{2}$ år, gik dernæst til de Weimarske (sine landsmænd) som kvartermester i 2 år, kom 1659 i danske tjeneste og var i 2 år under oberst Hans Friis i samme charge. Denne bevarede han ved overgang til hestgarden (oprettet 19/1 1661), hvor han var i 10 år, til han 1670 blev kornet i 1ste jyske rytterregiment. Han blev umiddelbart inden reduktionen 1679 ritmester efter i 3 år at have været regimentskvartermester, der rangerede med ritmester, men gled derefter ud af hæren.

Som en slags pension „for gjort krigstjeneste“ fik Schubart 1680 løfte om at få en selvejerbondegård³¹, som han havde købt i Harte ved Kolding med en tilliggende krongård, fritaget for alle afgifter mod, at hans 6 sønner „en efter anden ligesom de tilvokser skal ride for gården udi krigs- og fredstider, når det bliver befalet“. Ved den årlige troppemønstring ved Kolding 31. juli 1682 blev sønnen HERMAN SCHUBART (dbt. 2/12 1668), der aflagde prøve i fuld mundering, antaget som rytter i 1ste jyske nationale rytterregiment, og dermed trådte gårdens frihed i kraft. Drengen blev korporal 10/2 1691, kornet 11/6 1695, løjtnant 3/10 1696 og ritmester 4 år senere. Han endte som generalmajor, et vidnesbyrd om, at en fattig dreng virkelig

kunne nå de højeste poster. En yngre broder, VILHELM, der også prøvede 1682, slap ikke igennem, men blev senere ligeledes rytter. Han faldt som vagtmester i Flandern 1702 og efterlod sig børnene JOHAN VALENTIN og FREDERIK CHRISTIAN.

Det lykkedes ritmester Schubart ved hærens udvidelse marts 1683 at blive regimentskvartermester ved 2det jyske rytterregiment, men han måtte gå af påny i november året efter til fordel for en anden. Da han 1687 havde held til ved general Fr. v. Ahrensdorffs indflydelse at blive ansat i 5. jyske regiment, blev han kun løjtnant. 21/5 1695 afskedigedes han med 6 rgd. månedligt i pension af regimentkassen. Schubart havde 1679 fæstet Harte sogns kongetiende, og den og gårdens frihed beholdt han til sin død 12/8 1709, 80 år gammel.

Efter et nu forsvundet epitafium i Harte kirke havde han med sin første hustru METTE KAAS 13 sønner og 3 døtre. Han blev anden gang (i Kolding) 14/7 1700 gift med METTE NIELSDATTER BUSCH, søster til præsten i Harte, og havde med hende 3 sønner og en datter. I et andragende om overførelse af gårdens frihed til hustruen oplyser han 1707, at 5 af hans 6 levende sønner af første ægteskab var faldet i krigen.

Schubarts første hustru var efter kirkebogen for Harte af dansk adel („1700 6. februar begravet fru Mette Kaases“). Det er ikke oplyst, hvilken slægt hun tilhørte, og hvem hun var en datter af. Oberstløjtnant i rytteriet HERMAN KAAS (Mur) til Refstrup, som man har gættet på, kan det ikke være. Thi da dennes ældste søn, søløjtnant FRANDS KAAS døde 1690, viste skiftet, at hans eneste arvinger var moderen og broderen CHRISTEN. Der kan nærmest være tale om, at METTE KAAS var datter af CHRISTEN KAAS (Mur) til Skibstedgård i Thy. Schubarts ældste søn, der ved delingen af 1ste jyske regiment 1/7 1675 trådte ind i samme kompagni som faderen, opgiver til en rulle 30/1 1680 at være 20 år og født på Sjælland. Han hed Frederik Christian Schubart og kan altså være opkaldt efter Christen Kaas. Denne var endnu ugift, da han 5/10 1634 deltog i prins Christians Bryllup, men hans datter BIRGITTE († 1707), der var opkaldt efter sin farmoder og gift med IVER KRABBE til Mindstrup, var født 1637. Moderen til Chr. Kaas's første hustru, ANNA AXELSDATTER GALT († 1647), hed METTE RANTZAU. Ritmester Schubarts frue kan være opkaldt efter denne, som vel var hendes mormoder. Blandt de 4 døtre, der på stamtavlen i adelsårbogen 1917 tillægges Chr. Kaas, er ingen Mette. Schubarts og Mette Kaas's datter hed ANNE MARIE. Det første navn kan hun have fået ved opkald efter Chr. Kaas's

hustru. Der blev udmeldt skiftekommisærer efter hende 1651. Chr. Kaas døde efter Skattelisterne 1672.

I ritmester Schubarts bo var der 1709 8 sølvskeer „med den salig mands første frues forældres navne på“ og årstallet 1678, men årstallet kan vel være sat på af andre end disse forældre.

Da Chr. Kaas's anden hustru METTE DYRE døde 1669 uden børn, krævede hendes slægt skiftekommisærer. Hele boet synes at være delt ved denne lejlighed, men hverken da eller ved Skibstedgårds overgang til datteren MARGRETHE, der fik den ved faderens død, synes der tinglæst dokumenter, som kan oplyse arvingernes navne. Det hedder i matrikulextrakten 1680, at gården i søskendeskifte var sat til 12 tdr. hartkorn.

Dette år blev Margrethe Kaas gift med THEODORUS DE LUNEVILLE, en fransk adelsmand, der en kort tid havde været fændrik i Nordjydske nationale infanteriregiment. Parret siger ved en pantsætning 1684, at de har købt Skibstedgård af samtlige arvinger. En søn af Chr. Kaas, HERMAN, var opkaldt efter sin farfader. Den anden søn, HARTVIG, der 1689 levede som afskediget kaptajn, er formentlig opkaldt efter faderens farbroder HARTVIG KAAS til Møllerup ved Ebeltoft, hvor Christen havde opholdt sig en del år til farbroderens død 1625. Den kendte Sophie Belows slægtebog³² har da også Mette, gift med Schubart, som datter fra Skibstedgård – hvad Thiset altså ikke gentager i adelsårbogen – og denne kilde har i modsætning til adelsårbogen de rigtige oplysninger om samtlige Chr. Kaas's børn og deres ægteskaber, bortset fra en enkelt lille unøjagtighed. Slægtebogen står sikkert til troende. Den opfører Mette som den ældste af alle søskende og meddeler, at dens kilde er en række optegnelser fra slægten Kaas selv.

Schubarts hustru må herefter og efter børnenes alder være født ca. 1636.

Den ældste søn FREDERIK CHRISTIAN SCHUBART blev kvartermester i sit kompagni ved hærudvidelsen 1683 og løjtnant 3/6 1689. Han deltog i regimentets felttog i Ungarn, men søgte og fik 16/3 1694 stilling som premierløjtnant i hestgarden. Han døde 1704.

Schubarts datter af første ægteskab ANNE MARIE blev gift med borgeren TULE NIELSEN SCHELDE i Kolding. Hun levede endnu 1728.

Børnene i Schubarts andet ægteskab døde alle som små med undtagelse af sønnen NIELS, der også var rytterofficer.

Kaas's nærmeste foresatte, kornet HANS CASPER JERING (GØRING) var fra Hessen, født i Graf zu Schaumburg 1633, og havde ligeledes

haft sin første tjeneste i den svenske hær (under feltmarschal Wittenberg), hvor han var rytter $2\frac{1}{2}$ år, gik 1659 ind i den danske hær under oberst Friis som voluntør i 1 år og var derefter kvartermester her i 1 år, endelig i livgarden i samme charge (men som menig) i 9 år, til han kom til 1ste jydsk regiment. Efter befrielsen fra fangenskab i Sverige sept. 1677 var han stadig løjtnant i samme kompagni som Kaas, men afskedigedes ved hærreduktionen nov. 1679. 1683 blev han løjtnant i 2. jydsk regiment og fik afsked 18/1 1698 med pension 6 rgd. om måneden. Han døde 1717 lidt over 83 år gammel. 1706 fæstede han en ryttergård i Verst ved Lunderskov. Han havde 3 sønner i den danske hær.

Så vidt man kan se ved det begrænsede skøn, man kan få derom fra en oversigt over det 1ste jydsk rytterregiments første historie, foregik forfremmelserne stort set efter tur. Selv ved en hurtig karriere, som der her også findes eksempel på, skete ikke store afvigelser.

Regimentets oberst H. F. Levetzow havde en søn THEODOSIUS, der indtrådte som sognerytter i regimentet ved dettes overførelse til Skåne 1676 og gjorde hele felttoget med. Året efter blev han korporal og ved hærens reduktion 1679 kornet. Faderen ordnede reduktionen af de jydsk regiment, og den kornet, en fynbo ASMUS GRØNVOLD, som den unge Levetzow afløste, blev afskediget med løjtnants karakter. Generalmajoren, der 1680 købte Hvolgård ved Vejle for at være ryttergodset omkring Kolding nærmere, ansatte Grønvold som forvalter på denne gård, hvor han dog snart fik uorden i regnskaberne og måtte fratræde. Ved Jens Kaas's udnævnelse til regimentkvartermester 1682 fik den unge Levetzow hans stilling som løjtnant og var 1683 indstillet blandt dem, der skulle være ritmester, men Schwanevede tilføjede, at han havde rådet Levetzow til at blive i stillingen som løjtnant, fordi han var så ung, hvad han selv var indforstået med. Han blev derfor først ritmester 25/9 1686, da han var regimentets ældste løjtnant. Han endte som generalløjtnant, var ved sin død ejer af store godser, der var arv efter faderen.

Det fremgår ikke af akterne, at Theodosius Levetzow³³ kun var 11 år (f. 11/2 1665), da han indtrådte i regimentet som rytter. Men således var det. Det siges 1683, at han har fulgt faderen i hele krigen, hvor faderen, hvis ubændighed som soldat er omtalt foran, blev såret i det voldsomme slag ved Lund 1676. Det er et slående udtryk for denne krigeradels indstilling, at obersten tog sin 11 årige søn med sig i krigen som lærling. H. F. Levetzow var iøvrigt ikke alene en stor godsejer, vistnok til dels for penge, han tog med sig fra Meck-

lenburg, men han var også som officer en dygtig administrator. Han havde 11 børn, 7 sønner og 4 døtre.

For kompagniførerne var regimentskriveren en person, som de stadig havde med at gøre, forvalteren af det store gods, de mange bøndergårde og -huse, over 1000, der var henlagt til regimentets underhold, og hvor alle i regimentet havde deres kvarterer. Den første var ANDERS NIELSEN LINDVIGH († 1687), der 1673 fæstede Vranderup Hovgård i Harte sogn ved Kolding, idet han giftede sig med KAREN JENS-DATTER RAVN, enken efter herredsfoged i Anst herred JON JACOBSEN († 1671), fader til præsten JACOB JONSEN BUCH i Aalsø ved Grenå (døbt i Harte 7/9 1666). 1675 fik 1ste og 2det regiment fælles skriver, KNUD PEDERSEN, som 14/5 1677 afleverede 1ste regiment til fiskemester på Koldinghus ANTONI BARCHMAN (afsat 1690). Han, der var gift med INGEBORG LAURIDSDATTER FRIIS fra Ribe (vielsesbrev 25/6 1667), boede siden i denne by. Han var formentligt søn af slotssnedker HANS BARCHMAN i Kratmøllen i Frederiksborg amt. Lindvigh blev efter sin fratræden som regimentskriver en kort tid officer. Knud Pedersen giftede sig 1681 til en gård (matr. nr. 4) i Smidstrup ved Kolding, idet han ægtede DORTHE JESPERSDATTER, enken efter præsten CLEMENS SØRENSEN i Smidstrup. 1690 blev som nævnt Andreas Rask regimentskriver for 1ste jydsk regiment.

Fra 1683 til 1689 var dette i Holsten, hvor den danske hær især truede Hamborg. 1689 skete en ny reduktion af rytteriet. Regimenterne blev nedskåret til 6 kompagnier.

Ud på året 1688 (den 2. december) indgik ritmester Jens Kaas i Ribe domkirke ægteskab med MAGDALENE MARGRETHE BROCKMAN, datter af den afdøde borgmester i Ribe WILHELM BROCKMAN. Kaas var 51 år gammel, hustruen 18, født 1670 (døbt 12/5). Faderen, som døde 1687, var velhavende og anset, var i mange år knyttet til rigsfeltherren HANS SCHACK, der efter krigen 1658–60 som betaling af rigets gæld til ham fik overladt indtægterne af Riberhus amt uden afgift. Brockman havde været hans amtskriver og beholdt ligeledes denne stilling under sonnen, stiftamtmand OTTO DIDRIK SCHACK. 1686 ombyttede Brockman amtskriverens plads med borgmesterstolen i Ribe, men døde 25/10 1687, 57 år 5 mdr. gammel. Det var således et anseligt giftermål, ritmesteren gjorde. Svigermoderen og hendes børn gav 4/9 1688 Kaas skøde på gården Røj, Gesten sogn ved Kolding, en gammel selvejerbondegård (8 tdr. hartk.), som Brockman havde købt 1662, og som 1670–82 havde været ryttergods. Den foran omtalte ritmester Theo. Levetzow boede der en tid i 80'erne. Muligt

borgmesterens enke MARGRETHE SCHACK var noget i familie med rigsfeltherren. Ved udstedelse af skødet på Røj 1662 på Anst herredets ting kaldes hun, men ikke manden „velbyrdig“. 1664 havde rigshofmester JOACHIM CHRISTOPH KØRBITZ af kongen fået skøde på herligheden til gården, men 1668 var dette skøde blevet annulleret, og Kørbitz fik andet gods i stedet. Han har åbenbart aftalt med Brockman, at han skulle skaffe denne herligheden til Røj, hvad altså ikke lykkedes, selv ikke for rigshofmesteren.

Der var 1768, da præsten i Gesten sendte en indberetning til biskop Bloch, endnu et tinfad i Gesten kirke, som Kaas og hans hustru havde givet.

Kaas's første barn blev døbt i Ribe domkirke 16. juli 1689 og kaldet VILHELM efter sin morfader. SCHWANEWEDE og oberstløjtnant JØRG. RABE var faddere tillige med mormoderen. Barnet er død som lille.

Amtskriver Brockman var født i Kiel, hvor hans fader boede næsten, så længe amtskriveren levede. I en pakke breve fra Brockman til rigsfeltherren (i Schacks arkiv i rigsarkivet) findes et fra 1650, hvori faderen, der også hed WILHELM, takker Schack, fordi han har taget sig af den unge mand. I skiftet 1687 efter borgmester Brockman omtales salget af en gård i Kiel.

Han fik vielsesbrev 18/10 1661 til at ægte MARGRETHE SCHACK, der døde i Ribe 27/11 1712 og var født 16/5 1640.

Af Kaas's svigerinder og svogre døde ANNE SOFIE ugift i Ribe 1699. ANNE DORTHEA blev 14/2 1682 gift med LAUR. AAGAARD, kapellan til domkirken, senere præst i Helsingør. De øvrige var: AUGUSTA, døbt 23/7 1671, gift 1722 med kornet JOHAN ANTON SCHAAF († 1728), MARTINETTA, døbt 28/4 1673, g. 5/6 1704 med rådmand JØRGEN JØRGENSEN HAHN i Odense († 25/5 1730). Disse søstre boede begge i Odense 1743. 1746 fik Augusta bevilling til at indtræde i Estvadgårds kloster, men er vist blevet i Odense. Martinetta blev begravet i Sct. Knuds kirke i Odense 30/6 1756. Hendes børn var JØRGEN HAHN, læge i Holsten, og VILH. HAHN, dr. med. i Lolland. Af Brockmans sønner, HANS DANIEL, dbt. 9/6 1666, og VILHELM, dbt. 10/1 1669, blev den første handelsmand i Ribe. Den sidste var en tid kvartermester i Kaas's kompagni til 5/6 1690, kom vistnok senere til Norge i samme egenskab og døde som handelsmand og tobakspinder i Ribe.

Afsked fra hæren.

1692 tog ritmesteren sin afsked³⁴. Det blev bestemt, at regimentet tillige med andre tropper skulle udlejes til den tyske kejser i Wien for at deltage i kampene mod tyrkerne i Ungarn, og der opstod da et pres fra yngre officerers side for at komme med. Det var indbringende at komme i krig. Der var altid chance for bytte og desuden mulighed for spændende oplevelser. Den daværende inspektør for ryttergodset SAMUEL CHRISTOPH PLESSEN, chefen for hestgarden, begunstigede særlig to, løjtnant ved garden WULF BURCHARD DIEBITZ og ritmester ved 2. jydsk regiment CONRAD OPHOVEN, og Plessen fik ved kgl. resolution af 14/4 fastslået, at den sidste skulle overtage ritmester Hans Henrik Bülow's charge ved Schwanewedes regiment, hvad der førte til Bülow's udtræden af hæren uden pension. Løjtnanten skaffede Plessen plads til ved at bevæge ritmester Kaas til at tage sin afsked. Meget bittert siger denne 10 år senere i et andragende³⁵ til kongen: „Nu er det gud og alverden bekendt, da regimentet, hvorved jeg var ritmester, til Ungarn blev kommanderet, hvorledes generalløjtnant Pless uden Eders kgl. maj.'s fader, højlovlig uhukommelse, allernådigst forevidende af egen myndighed på en listig måde trængte mig fra mit allernådigst anfortroede kompagni og lovede igen emploi, som dog aldrig er blevet holdt, alligevel jeg ofte mange gange Plessis givne parole hos ham har erindret, men alt forgæves.“ Kaas beklager sig tillige over, at han fra den tid har måttet hensejde på en ringe bondegård og ikke, modsat andre reducerede officerer, har nydt een skilling til livsophold.

De nærmere omstændigheder ved hans afsked, der skete ved kgl. resolution 30. april 1692, kan næppe oplyses nu. Det er rigtigt, at andre officerer fik pension, en ritmester i regelen ca. 1 års gage en gang for alle. Oberstløjtnant JØRGEN RABE ved regimentet, der havde kvarter på et par gårde i Hyllerslev ved Varde (matr. nr. 2 og 3 efter matr. 1688), fik ved kgl. resolution 7/5 1692 endog 300 rgd. årligt og tillige brugen af de to gårde på livstid.

De folk, der kom til Ungarn, led mange skuffelser. Sygdomme hjemsøgte tropperne. Flere døde, og mærkeligt nok dræbte nogle måneder efter, at de var kommet derned, ritmester Ophoven i en duel Kaas's efterfølger Diebitz, da de konkurrerede til stillingen som major i regimentet. Under marchen trak de sig ind i en skov og „red mod hinanden“. Ophoven flygtede, men blev benådet året efter og beholdt sin charge. Han døde imidlertid få måneder senere.

Den 11. maj 1692 forlod regimentet kvartererne i Jylland og begav sig på marchen til Ungarn – altså uden Kaas. Men begivenhederne medførte, at oberst Schwanewede måtte afgive kommandoen til en anden, den nyudnævnte oberst CARL PHILIP WEYHER, der iøvrigt døde i Ungarn et par år efter.

Også Schwanewedes afsked var tragisk. Så sent som den 12. marts havde generalmajor H. F. Levetzow fået ordre til – som inspektør over det jydsk rytteri – at lade Schwanewede afmarchere den 1. april, og den gamle rytteroberst – han var 55 år – havde den triumf, at Levetzow endnu den 31. marts ansøgte krigskancelliet om at ansætte hans søn Ditlev, der iøvrigt også døde i Ungarn, som kornet ved regimentet. Samme dag havde Schwanewede gjort indstilling om forskellige udnævnelser, bl. a. af en præst. Men snart viste det sig, at kongen allerede den 19. marts havde resolveret, at Schwanewede skulle blive tilbage her i riget i betragtning af hans alder og svaghed. Denne kongens beslutning traf helten, da den blev ham bekendt, som et tordenslag. Han androg om at få afgørelsen ændret, men ved kgl. resolution af 2. april blev dette ham nægtet, idet man dog forsikrede ham om kgl. nåde, og idet han fik tilsagn om at blive brugt påny til virkeligt militære opgaver. I et brev af 4. maj – elskeligt som alle hans breve – oplyser Schwanewede, at han gennem Plessen (!) har hørt, at kongen vil gøre ham til brigadier med 1000 rgd. gage og udsigt til at blive amtmand i Lundenæs og Bøvling amter (hvor hans gårde Nørre og Sønder Vosborg lå), men, tilføjede han, han har aldrig i sin lange tjeneste hørt, at der var en brigadier i rytteriet, men kun i fodfolket, og nu i fredstider ville det være en umulig og overflødig stilling, ikke en virkelig charge. Det ville heller ikke give ham gageforbedring. Hans godser er i slet tilstand, tilføjer han, han kan ikke på den måde beholde sin reputation og ernære sig og sine, søger derfor om at blive generalmajor, ellers andrager han om, at „jeg, medens den allerhøjeste endnu giver mig kræfter dertil, i fjerne lande må få lov til at deltage i krig, og med anstand også i fremtiden tjene mit brød“.

Så blev han udnævnt til generalmajor den 7. maj 1692 med en gage af 1000 rgd. om året mod de 660, han havde som oberst. Den 7. juni blev han medlem af den jydsk ryttergodskommission, og ved kgl. resolution af 22. oktober bestemtes det, at han skulle føre forsædet, når generalmajorer er samlet. Den 9/10 1694 udpegedes han til generalinspektør for de jydsk rytterregimenter efter Levetzow, men døde allerede den 26. januar 1697, 60 år gammel så nær som 2 måneder.

Til det sidste havde Schwanewede store økonomiske vanskeligheder. Han har ikke forstået sig på penge. 1670–74 ejede han Hammergård ved Silkeborg, skønt han helt til krigens slutning, ja endnu 1682, boede i sit kvarter i Knudsbøl i Jordrup sogn, hvor han havde fæstet en bondegård under ryttergodset og havde opført den fra nyt. Da sognets kirke var meget forfalden og skulle nedrives, gjorde han den fuldstændig i stand^{35a}. 1680 købte han Søndre Vosborg, 1688 også Nørre Vosborg og 1696 tillige Nørholm ved Varde, som den kendte kancelliråd JENS LASSEN havde taget til brugeligt pant. Der blev nedsat en kommission til at ordne køberens mellemværende med panthaveren, men Schwanewede er sikkert kommet tilkort overfor den drevne Lassen, der da også til sidst blev ejer af gården. Schwanewedes økonomiske forhold forværredes. 1694 fik han en ordning med rentekammeret, hvorved hans gage, der samtidig forhøjedes til 1500 rgd. årligt, skulle gå lige op mod skatterne af godset, samtidigt med at nogle parter af Hundsbækgård i Sydjylland, som generalen havde købt 1680, formentligt for pengene fra krigen, og som stammede helt fra den kendte rigsråd ERIK JUELS døds- og fallitbo 1657, gik over til staten for skatterestancer. Men selv om enken – Schwanewede blev anden gang 1680 gift med CHRISTENCE DYRE, søster til PALLE DYRE, der var gift med den bekendte MARIE GRUBBE – senere fik fritagelse for skatterestancerne af Sdr. Vosborg for den tid 1676–79, da Schwanewede ikke ejede gården, var der ingen velstand på Sdr. Vosborg. Hans 4 døtre blev dog rigt gift. Sønnen Christian faldt 4/12 1704 i Flandern som ritmester i 2. jydsk nationale rytterregiment uden at efterlade sig børn.

Første jydsk rytterregiments kvarterer blev 1692, da regimentet marcherede til Ungarn, overtaget af 3. jydsk rytterregiment under Ditlev Brockdorff, og 1. maj 1694 blev Jens Kaas's gård Røj påny ryttergods.

Han må senere have følt, at det kneb for ham økonomisk. Thi dateret Kolding 6/7 1706 søgte han³⁶ om, at kongen ville unde „sådan en gammel militærbetjent“ en understøttelse af krigshospitalskassen som andre aftakkede officerer, idet han anførte, at han har tjent 30 år i hæren, at fra aftakningstiden til nu er hans midler medgået, og at han formedelst høj alderdom „er inkapabel at ervise nogen tjeneste“. Men der faldt ingen resolution på dette andragende, da det blev forelagt kongen.

Da imidlertid sessionen for rytterdistriktet, hvor Anders Rask endnu var regimentskriver, 1718 lod hans gård udlægge til græsning

og høbjergning for regimentets heste, måtte Kaas søge om andet jordegods i stedet. Han bragte selv i forslag 5 gårde i Hyllerslev i Janderup sogn, tæt op ad Varde by, hvor oberstløjtnant Jørgen Rabe³⁷ som tidligere nævnt for adskillige år siden havde haft et hus, der vel har været indrettet til en officer. Ved kgl. resolution i krigskancelliet 30. januar 1719 til rentekammeret³⁸ pålagdes det da dette at imødekomme hans andragende. Ejeren af Hønborg Ladegård ved Kolding, kaptajn ANTONI GYNTHER v. ELLBRECHT, senere generalmajor, var i samme situation. Også han ønskede vederlag i nogle gårde i Janderup sogn. Såvel den kommission, der var nedsat til at ordne oprettelsen af nye rytterdistrikter i Jylland, og hvori sad amtmændene JOACHIM GERSDORFF, Kalø amt og JENS JØRGENSEN SEERUP, Mariager amt samt Etatsraad OLE KRABBE til Nandrup, som også i selve krigskancelliet overkrigssekretær CARL CHR. GABEL, udtalte indtrængende ved forelæggelsen for kongen, at det foreslåede magelæg var ufordelagtigt for Kaas og Ellbrecht, „De stakkels folk lider en stor skade derved“. Røj var en god gård med rigeligt græs og tilhørende skov. Kaas har kunnet bortforpakte den for 100 rgd. om året, medens gårdene i Hyllerslev var ringe og kun kunne give ham 51 rgd. 2 mk. 4 sk. om året. Forgæves søgte Gabel at opnå, at Kaas og Ellbrecht fik godset i Janderup sogn skattefrit, men kongen overså denne del af indstillingen.

På papiret var de 5 gårde i Hyllerslev de bedste³⁹. De var vurderet til hartkorn 12 tdr. 6 skp. 3 fjdk., medens Røj kun stod til hartkorn 7 tdr. 5 skp. 1 fjdk. 1 alb. og skovskyld af 1 skp. 1 fjdk. 2 alb. Men Gabel havde ret. Han såvel som rytterkommissionens medlemmer var store godsejere og havde forstand på, hvad de talte om.

Hvorfor Kaas, der nu må have været 83–84 år gammel, ønskede at flytte fra det smilende Østjylland til den barske vesteregn med kone og 5 børn, kan ikke ses. Der var et stort antal af tidligere ryttergårde at få. Staten bortauktionerede hundreder af tønder hartkorn ved denne tid. Som det skal nævnes senere, var Kaas måske opvokset i Vestjylland. Han har formodentligt i godt humør flyttet derud.

Tilfældigt er der opbevaret et lille indblik i hans liv på Røj. Gården var allerede under nedbrydning foråret 1720, inden Kaas flyttede derfra, og da en del af bygningsmaterialerne forsvandt under arbejdet, skønt bønderne fra de omliggende landsbyer var sat til at holde vagt nat og dag, blev der afholdt vidneførsel ved retten for at få gerningsmændene fundet. Bønderne skød skylden på Kaas og hans familie, og den 23. april 1720 begyndte afhøringen, som sluttede

4. juni. Der fremkom intet positivt, men under de mange vidneforklaringer refereredes det også, at to mænd havde spurgt Kaas, om han havde lov til at brænde nogle brædder, der lå på et ildsted. Kaas slog da en af mændene og vred en anden i øret, forklares det, og sagde, at de havde intet der at gøre. Det var en reaktion, der var typisk for en officer på den tid. Et vidne havde set, at to mænd udbar noget tømmer af kammeret gennem en stue, som ritmester Kaas's frue lå i. Da råbte Kaas's frue i sengen og bandede derhos og sagde, de skulle lade det være. Da svarede ritmester Kaas: „Hold mund, kone!“ Da sagde hun videre, at de skulle miste det. Men som de, blev der forklaret, havde købt det af hende dagen tilforn, agtede de ikke hendes mærke (bemærkning).

Der foretoges intet mod Kaas, der synes at have været genstand for bagvaskelse. Han blev ikke selv afhørt.

Man erfarer af vidneførselen, at børnene OTTO, JENS, FREDERIK, VALDEMAR og MALENE, hvoraf de to første var temmelig gamle, boede hjemme. Kun de to ældste var ude.

Røj har været en anelig firefløjet ejendom med stuehuset i nord, stald i øst, lade i syd og et andet hus i vest. På gården holdtes en ikke ringe besætning. Da den 1694 blev udlagt til ryttergods, var der 6 bæster, 6 stude, 8 køer, 3 unglykreaturer og 20 får. Bygningerne var meget gode og vel holdt. Gårdens landgilde var ringe. Det var som omtalt en selvejerbondegård. 1699 holdtes 1 karl, 1 dreng og 1 pige. Endnu var der „en gammel stakkels karl, som får brød for guds skyld“.

Efter gårdens nedbrydning opførtes der et hus på 6-8 fag til en skovløber.

Et par år efter at familien var kommet til Hyllerslev, døde ritmester Kaas's hustru den 23. juli 1722 og efterlod følgende 7 børn: ERIK KAAS 27 år gl., MALENE MARGRETHE KAAS 24 år, JENS KAAS 23 år, FREDERIK KAAS 17 år, VALDEMAR KAAS 12 år, foruden en datter, der var gift og havde givet afkald på både fædrene og mødrene arv⁴⁰.

Kaas boede i et hus på 13 fag. I boet var adskillige guldsmykker, sølvsager, gode klæder og dækketøj. Blandt en række malerier, hvorimellem et dørstykke, var et portræt af grev SCHACK, formentligt rigsfeltherren, af jomfru AUGUSTA, den afdødes søster, af ritmester HAUSMANN⁴¹ og ritmester NETZOW, desuden et nøgent kvindemenneske på skilderi, et maleri af V. Vوريدio og 8 små skilderier, malet på træ, de tre med forgyldt ramme.

Boet ejede foruden de 5 gårde i Hyllerslev også lidt andet gods,

bl. a. Lustrup mølle ved Ribe og nogle ejendomme i V. Vedsted, som afdøde havde arvet efter sine forældre. Der var nogen lånegæld, også til et par af Kaas's fæstere; af udestående fordringer var der ingen, dog lå der hos løjtnant Høyer⁴² i Rottarp, Outrup sogn, 3 dukater (skuemønter), der vurderedes til 7 rgd. Kaas holdt en besætning af 3 køer, 1 svin, 1 gris, 5 får og 2 lam. Desuden havde han brændevinskedel og -hat.

Ved auktionen indkom 662 rgd. Boets beholdning var 1307 rgd. 2 sk. Ritmesteren gav afkald på sin broderlod, for at datteren kunne gå lige med brødrene i arv. Hver af de seks arvinger fik altså 113 rgd.

Ritmester Kaas har således siddet ganske godt i det.

Det kneb noget at finde værger for de umyndige børn. Til sidst var der dog kun Frederik, som ikke fik en formynder, men marts 1723 indvilligede godsejeren på Søvig i nabosognet Ovtrup, RASMUS BUNDESEN († 1761), der 1716–21 havde været amtsforvalter i Ribe, i at overtage dette værgemål, et udtryk for den sociale position, ritmesteren indtog.

Den 31. januar 1727 blev Kaas begravet. På nordvæggen i Janderup kirke hang lige til vor tid hans kårde og hans sporer, omvundet med sort flor. Dette må være fornyet af og til. Det er fortalt, at en mand, der mente at nedstamme fra ritmesteren, fik kården udleveret mod at give to lysestager til kirken. Der er i dag to sølvlysestager i kirken, skænket 1906. De bærer en ikke helt nøjagtig indskrift om Kaas og hans hustrus dødsår samt giverens navn (ingeniør FR. KAAS, Helsingør).

Forældre og afstamning.

Det er ikke lykkedes at finde bevis for, hvem ritmester Jens Kaas's fader var. Heller ikke hans moder er kendt. I beretningen⁴³ fra præsten i Janderup 1748 til bispem om adelsfolk i sognet oplyses, naturligvis efter børnenes meddelelse, at Kaas's moder hed METTE FIE. Om det skal betyde Mette Sofie, hvad vel er det sandsynligste, eller om ordet Fie skal betegne et efternavn (Friis?), kan ikke vides. Den ældste datter, der må være født i årene 1691–95, som ikke var hjemme 1720 og gift før moderens død 1722, hed som nævnt Mette, ikke, synes det, Mette Sofie. Da ritmester Kaas var adelig og født før 1660, må hans moder også have været af adelig slægt⁴⁴. Hun er efter sønnens alder født ca. 1617.

Som arkivar Thiset fremhævede i sin artikel i „Pers. tidsskr.“

1889, kan der ikke i Sparrekaas'ernes slægt være mange Erik Kaas'er at vælge imellem, når vi skal søge ritmesterens fader. Det er naturligvis ikke udelukket, at der i den første halvdel af det 17de århundrede kan have levet en adelsmand ved navn Erik Kaas som ejer, forpagter eller bruger af en gård i Jylland, uden at kilderne ved om ham at sige. Adskillige adelsmænds „levned“ på denne tid kendes kun af de skøder og pantebreve, der tinglæstes, og sikkert nok er herimellem ikke alle dokumenter, der udstedtes, selv bortset fra de eksisterende huller i protokolrækken. Men det er ikke troligt, at de talrige slægtbøger, vi har fra denne periode, ville have forbigået ham. Deres formål var at yde materiale til de lister over de 16 adelige ahner (tipoldeforældrene med), beviset for adelskab, som den gamle adel anså for nødvendige i ligprædikener og på epitafier. Af hensyn til de sidste førtes også bog over de forskellige adelsløgters våbener. Dette opførte efter 1660, da den nye adel af gode grunde (den kunne ikke altid opregne 16 adelige ahner) ikke kerede sig herom. Slægtbøgerne følger derfor en familie ad gangen i hele dens forgrening, også gennem kvinderne, og slægtbøgerne har efterhånden fået næsten alle familie-medlemmer med. Kaas'ernes sociale position og familiens alder – den nævnes allerede år 1292 – medførte, at de gled ind i de mest kendte slægtsrækker. Stamtavlerne i „Danmarks adels årbog“, der væsentlig er udarbejdet af arkivar Thiset, bygger for en del på disse slægtbøger, således at vi dog vist kan gå ud fra, at der her er nævnt også den eftersøgte Erik Kaas. Men hvilken?

Bispens indberetninger 1748 til Klevenfeldt fra Sanderum sogn på Fyn, hvor ritmesterens søn Frederik da boede, oplyser om denne: „Hans fader var ritmester Jens Kaas, som med sin hustru avlede 13 børn, hvoraf 5 sønner endnu lever, men alle i slette omstændigheder. Ritmesterens farfader ved navn Jens Kaas til Staarupgård udi Jylland har været ridder“.

Thiset pegede under sin eftersøgning efter ritmesterens fader på ERIK KAAS til L. Restrup i Nordjylland (12 tdr. hartk.) og Bremersvold på Lolland (84 tdr. hartk.), men vi kender alle dennes arvinger⁴⁵. Han var ikke gift med en Mette. Thiset nævner også som et emne ERIK KAAS NIELSEN, der fra 1631 var ejer af Aggersborggård i Ø. Han herred (34 tdr. hartk.) og fra 1656 af Knudseje, ligeledes i Vendsyssel (14 tdr. hartk.), som han oprettede til herregård. Men han blev 1627 gift med LISBETH HØG, og ægtefolkene levede begge endnu 1675, da de solgte Knudseje. Det siges desuden i slægtbøgerne, at dette ægtepar ikke havde børn. Der levede endvidere samtidig med

disse to en tredje ERIK KAAS, søn af JØRGEN KAAS, en farbroder til ERIK KAAS til Aggersborg. Denne Jørgen Kaas døde 1634, da hans to børn fragik arv og gæld efter ham. Men hans søn Erik har ikke efterladt sig børn, da hans gods, som det fremgår af et skøde af 16. september 1647 på gårde i Vendsyssel og et andet af 14. december s. å. på en jord i Thisted mark, faldt i arv til hans søster PERNILLE, gift med JOHAN URNE til Vandstadorp i Skåne⁴⁶, og hendes halvbroder rigsmarsken ANDERS BILLE.

Den eneste Erik Kaas, der kendes i Sparre-Kaas'ernes slægt i tiden op til 1660 ud over disse tre, er ERIK KAAS OTTOSEN, som Thiset ligeledes nævner efter slægtebøgerne, men skubber til side med den bemærkning, at „om ham vides slet intet, så det ligger nærmest at antage ham for at være død som lille“. Derom står der dog intet i slægtsbøgerne.

Thiset navnefæster senere i stamtavlen over Sparre-Kaas'erne i adelsårbogen 1899 denne Erik Kaas til et enkelt dokument, en pantsætning 1626 af bondegården Skødsholm i Jetsmark sogn. Men denne gård, der før 1600 lå under godset Birkelse, der ejedes af faderen († 1620) til ERIK KAAS NIELSEN på Aggersborggård, tilhørte sikkert ved pantsætningen 1626 denne, der i pantebrevet nævner sig „i Hørbylund“, og dette er så meget troligere, som han 1654 solgte Skødsholm til sin broder ANDERS († 1659), hvorfra den kom til søsteren DORTHE⁴⁷ til Linderumgård i Vendsyssel.

Erik Kaas Ottosen nævnes derimod, og med alle tre navne, i en obligation, som JOHAN ANREP til Grønkjær, Fellingbjerg sogn, en halv snes km sydøst for Skive, den 13. januar 1625 udstedte til ham med pant for 200 daler i en gård i Fellingbjerg. Erik Kaas Ottosen skriver sig i pantebrevet til faderens gård Hindø ved Holmsland. 1651 hørte alle gårde i Ndr. og Sdr. Fellingbjerg til herregården Lundgård i nabosognet Gammelstrup, hvilken gård da ejedes af rigsråd MOGENS KAAS, farbroder både til Erik Kaas Jørgensen og Erik Kaas Nielsen og fader til Erik Kaas til L. Restrup († 1669).

Da disse tre Erik Kaas'er havde deres gods i Nordjylland, må det formentlig være Erik Kaas Ottosen, der i „Danske Atlas“ nævnes om ejer af herregården Agerkrog i Tistrup sogn ved Varde. Atlas'et opgiver i listen over gårdens ejere: „NIELS KRAG til Agerkrog, landsdommer i Nørrejylland 1621. Siden ERIK KAAS til Agerkrog. Hans Skade solgte gården 1647 til IVER VIND til Nørholm“.

Ejer af gården har Erik Kaas ikke været, måske ved ægteskab medejer, muligt panthaver, måske forpagter eller bestyrer. Også

f. eks. den trofaste bestyrer HENRIK PFLUEG († 1709) på det nærliggende Grubbesholm i Nr. Bork sogn, i hvis kirke han er begravet, nævnes i „Danske Atlas“ som ejer af denne gård, skønt han ikke var det.

Landsdommer N. Krag, der var født på Agerkrog 1574, i sine unge dage havde været sekretær i Danske kancelli og blev landsdommer 1613, døde 1650 som rigsråd og er begravet i Viborg domkirke. Han var en slags fætter til Erik Kaas Ottosen, idet dennes faster INGEBORG KAAS († 1622) var gift med N. Krags fader MOGENS KRAG († 1622) i hans andet ægteskab. Niels Krags søn var den senere rigsråd OTTO KRAG til Voldbjerg. Niels Krag købte ved skøde af 12. december 1623 Trudsholm ved Mariager af JUST HØG JACOBSEN til Bjørnholm på Djursland (nu Høgholm) og dennes umyndige halv-søskende, „for at afgøre vor samtlige gæld“, siger Just Høg i skødet⁴⁸. Samtidig solgte Niels Krag, der boede på Agerkrog endnu i december 1623, denne gård til Just Høg, skønt Krag allerede havde bygget sit epitafium i Tistrup kirke. Dette salg blev signalet til, at Høgs kreditorer faldt over ham og 27. maj 1624 fik udlæg i Agerkrog ved to af retten udmeldte mænd (ridemænd), FRANDS JUEL til Rekkergård og JOHAN ANREP til Grønkjær. Kreditorerne var repræsenteret ved HARTVIG KAAS (Mur-Kaas) til Møllerup ved Ebeltoft. Skønt udlæget skete „efter Just Høgs egen fortegnelse og taksering“, anlagde Høg ved landstinget retssag mod de to vurderingsmænd, da han ville have medregnet i Agerkrogs værdi den sæd, som var sået i marken. Det oplyses, at Høgs gæld var 500 speciedaler til Hartvig Kaas for kautioner og til andre kreditorer 3188 speciedaler. Agerkrog blev vurderet til 800 speciedaler for løsøret og for gården til 30 tdr. hartkorn à 50 speciedaler eller 1500 speciedl. Retssagen gik ved dommen 6/11 1624 Høg imod. Så stævnedes han imidlertid Hartvig Kaas, men landstinget frifandt den 6/1 1625 også denne, og derefter solgte Kaas 17. februar 1625, formentlig på alle kreditorers vegne – hvem det var, nævnes ikke – Agerkrog til en af sine naboer deroppe på Djursland, HANS SKADE til Rolsøgård. Vidnerne på skødet var JOHAN ANREP, der var gift med Hartvig Kaas's broderdatter THALE, og Hartvig Kaas's brodersøn STALLER KAAS. Hartvig Kaas døde iøvrigt et halvt år efter uden børn den 10. september 1625. Just Høg medunderskrev skødet, men anlagde desuagtet sag også mod Hans Skade. Den tabte han ligeledes. Sagen gik til herredagen, og her fik Just Høg ved forlig 6. juni 1626 sit krav opfyldt.

Hans Skade boede aldrig på Agerkrog, og den 4. januar 1632

overlod han den til sin lidt vidtløftige broder NIELS SKADE på Østergård i Lyne sogn tæt derved på dennes og hustrus livstid mod, at Niels til ham afstod sin part af Østergård, der var deres fædrene ejendom. Niels Skade og hustru døde 1638, og Hans Skades søn NIELS kom så til Agerkrog, en udygtig og uheldig fyr, som endogså blev dømt til forvisning i 20 år fra kongens riger og lande, fordi han 10/11 1642 i Viborg landsting havde aflagt falsk ed til fordel for sin standsfælle NIELS AHRENFELD til Ullerup i Thy, der var sigtet for at have forsøgt at forgive sin kone. Januar 1644 forlod N. Skade derfor landet, og 9. marts 1647 solgte Hans Skade († 1648) Agerkrog til Iver Vind på Nørholm i nabosognet. Hans Skades datter ELSEBETH var iøvrigt gift med ritmester JESPER VOGNSEN, der var ved 1ste jydsk nationale rytterregiment, mens Kaas stod der, men fratrådte 1675. Han fik Østergård og senere Rolsøgård efter svigerfaderen.

„Danske Atlas“s kilde til efterretningen om, at Erik Kaas boede på Agerkrog, findes desværre ikke mere. De præsteindberetninger om kirken i Tistrup, som tid efter anden er indsendt til bispearkivet, er ligeledes borte. Det store materiale, der lå til grund for affattelse af „Danske Atlas“, ville for hele landet have været meget værdifuldt. Det rummede, som vi kan se af det, der er bevaret i Sjællands bispearkiv, beretninger fra præsterne i de fleste danske sogne, først fra 1754 til generalbygmester Laurids de Thurah († 1759), der planlagde Atlas'et, siden nye præsteoptegnelser til universitetets prokansler Erik Pontoppidan († 1764), der overtog udgivelsen efter generalbygmesterens død, og endelig en række meddelelser fra præsterne til præsident i Fredericia, senere amtmand i Kolding Hans de Hofman, som fuldendte bogen og fortæller, at han for sit vedkommende har skrevet over 1000 breve for at skaffe stof til værket. Dertil kom en række særlige præsteindberetninger 1754 til Hofmans egen bog: „Samling af foundationer og gavebreve“. Af de foreliggende svar fra præsterne kan man se, at disse i mange tilfælde har afskrevet ordret alle gravsten og epitafier i kirkerne, og det inden disse senere, efter forbudet 1805 mod begravelser i kirkerne, blev „restaureret“ og den gamle adels mindesmærker dermed udrangeret. Mange oplysninger om begravelser i kirkerne kendes nu kun fra „Danske Atlas“. Også for Tistrup kirke og Agerkrogs vedkommende har der formentlig foreligget optegnelser fra præsten. Når „Danske Atlas“ i ejerlisten for Agerkrog tilføjer årstallet 1621 til N. Krags navn, kan det være året for epitafiets opsættelse. Det var der i kirken endnu i året 1768, fra hvilket beretningen til biskop Bloch er bevaret. Udtrykket: „Erik

Kaas til Agerkrog“ henleder tanken på, at kilden er et epitafium eller en indskrift i kirken.

Erik Kaas Ottosen var vestjyde, søn af OTTO KAAS ERIKSEN, der 1608 boede på Søgård, Nysogn på Holmsland ved Ringkøbing (20 tdr. hartk.) og tillige ejede Hindø i Hee sogn tæt derved (9 tdr. hartk.), hvilke besiddelser han formentligt har købt, da den tidligere ejer NIELS STYGGE til Nøragergård i Durup sogn i Vesthimmerland, 1604 efter dom måtte overgive gårdene til sine kreditorer. Otto Kaas, der var en slags nevø til N. Stygge, hvis søster havde været gift med hans fader, ERIK KAAS til Aas – hun var ikke Ottos moder – ejede Søgård endnu 1618, men den efterfølgende ejer HANS KRABBE, der blev gift 1621, var på gården 1624.

Otto Kaas, som 1611 havde været indkaldt til deltagelse i Kalmarkrigen, solgte Hindø 1635 til NIELS KRAG til Voldbjerg, den samme mand, som havde ejet Agerkrog. Denne havde da pant i Hindø, idet han allerede i januar 1624, samtidig med, at han solgte Agerkrog, havde lånt Otto Kaas 450 rgd. Man kan gætte, at Kaas af dette lån har givet sønnen de 200 rgd., som 1625 betales Johan Anrep mod pant i gården i Fellingbjerg.

Grunden til, at Otto Kaas 1635 solgte Hindø, var den, at han året forinden havde arvet en del af gården Nandrup på Mors (28 tdr. hartk.) efter sin faster jomfru HELVIG KAAS og havde købt sine medarvinger ud, så han var ejer af hele gården. Han flyttede da dertil.

Om Otto Kaas har betalt sine medarvinger for meget for Nandrup, eller det er krigen 1643–45, der har ødelagt ham, kan ikke siges. 1638 taxeredes han til 141 tdr. hartkorn, men måtte 1646 overgive sit bo til kreditorerne. Endnu i januar frasolgte han et par bøndergårde, men den 23. juli 1646 afhændede hans kreditorer, der havde fået udlæg i Nandrup, gården til kaptajn HENRIK ROTH, senere adlet LINDEROTH, til Kongensgård ved Lemvig, der iøvrigt var gift med en datter, DORTHE, af Ottos broder CLAUS og straks solgte den til sin svoger ENEVOLD KAAS CLAUSEN. IVER KAAS til Ulstrup ved Thisted (Mur-Kaas) og ERIK LUNOV til Viskum, øst for Viborg, havde forestået likvidationen af godset. Iver Kaas's kones moder INGEBORG KAAS på Glumstrup († 1622) var faster til Otto Kaas.

Efter at denne havde mistet Nandrup, fik han og hans hustru ophold hos jomfru KIRSTEN JUEL på Hørbylund⁴⁹ ved Sæby, der var konesøster til hans nabo på Holmsland, HANS KRABBE.

Otto Kaas døde 1647. Et af kreditorernes skøder på gods fra

Nandrup af 3. august 1647 omtaler ham som død. Han er begravet i Hvidbjerg kirke syd for Thisted, hvor broderen MOGENS KAAS ejede gården Lyngholm. Noget af hans løsøre var endnu 1648 ikke fordelt til kreditorerne, men stod hos en borger i Odense, ERIK JØRGENSEN, hos hvem Otto Kaas havde boet under krigen 1643-45, da han altså er flygtet for svenskerne. Erik Jørgensen ville 1648 gerne af med tingene og fik kgl. bevilling til at lade to adelsmænd bryde skifte-rettens segl og få sagerne flyttet.

Otto Kaas var først gift med REGITSE VESTENIE, der er død senest 1642. Hun ligger begravet i Sejerslev kirke på Mors, som er sognekirke til herregården Sø, der 1632-46 ejedes af Ottos broder CLAUS og derefter af dennes søn ENEVOLD KAAS. Man kunne derfor gætte på, at hun er død, inden Otto Kaas 1635 købte Nandrup. Regitse Vestenie var en datter af ERIK VESTENIE, der døde 1607 som slægtens sidste mand og ejede Søbygård i Gern herred ved Hammel (30 tdr. hartk.). Erik Vestenies enke SOFIE BECK døde 1610 og boede da på Strandet i Viborg amt. Otto Kaas's broder Mogens på Lyngholm var gift med Regitises søster MARGRETHE. De to søstre og to andre søstre arvede Strandet og beholdt det længe i fælleseje.

Fru Regitse har åbenbart været en temperamentsfuld dame. 1608 lod hun således en søndag døren til kirken i Nysogn på Holmsland, hvor de da boede, tilspigre, så præsten ikke kunne komme ind og holde gudstjeneste. Hun har formentligt ikke kunnet få den kirkestol, hun begærede. Otto Kaas måtte i den anledning betale en bøde til Ringkøbing skole på 100 daler. De havde 3 børn: Sønnen ERIK KAAS, som det må antages ritmester Jens Kaas's fader, datteren BIRTE KAAS, gift med LAURIDS FRIIS af slægten fra Vadskærgård, en fætter til MOGENS FRIIS, der oprettede grevskabet Frijsenborg, samt endnu en søn, MOGENS KAAS, der 1648 giftede sig til Holmegård på Langeland. Hans slægt uddøde på mandssiden med en sønnesøn til hans ældste barn, OTTO KAAS (f. 1649), ritmester CHR. FR. KAAS († 1799).

Otto Kaas havde efter Regitse Vestenies død ægtet LISBETH ROSENKRANTZ, viet i Kolding 12/3 1643. Hun var datter af den rige OTTO ROSENKRANTZ til Boller og Bygholm ved Horsens, der imidlertid døde 1621 som en dybt forgældet mand. Hendes farbroder FREDERIK, en af tidens strålende og letsindige adelstyper, gjorde så dybt indtryk i London, at Shakespeare indsatte ham som en person i skuespillet „Hamlet“. Lisbeth Rosenkrantz blev først gift med HANS POGWISCH til Damsbo på Fyn, lensmand på Hindsgavl 1621-27, der

imidlertid blev ruineret 1624 og døde 1630. Hun overlevede også Otto Kaas og opholdt sig 1648 stadig på Hørbylund, boede i Jylland endnu 1660⁵⁰, men hvornår hun er død, vides ikke. Hun havde 5 søskende, der ikke havde lykken med sig – en søster VIBEKE blev gift med en mand af ufri stand – med undtagelse af den yngste af flokken SOFIE, der døde 1670 som generalkrigskommissær i Norge ERIK BANNERS ægtefælle. Banner blev kort efter stiftamtmand i Fyn († 1687). Lisbeth Rosenkrantz var stiftmoder til bl. a. oberst LAURITZ POGWISCH, der 1635 giftede sig til Skrumsager ved Varde (f. ca. 1607), til OTTO POGWISCH (f. ca. 1610), 1661–74 generalkrigskommissær (krigsminister), og HENNING POGWISCH (f. 1611), 1662 til sin død 1664 amtmand i Holbæk og Ringsted, rigsråd fra 1660. OTTO POGWISCH var gift med en søster til ritmester i 1ste jydsk nationale rytterregiment MANDRUP PARBERG, i hvis kompagni Jens Kaas blev korporal 1670.

Det har set nok så lovende ud for Otto Kaas og hans anden frue, da de indgik ægteskab. Men ni måneder efter, den 12. december 1643, brød svenskerne ind i Jylland, og enhver, der kunne flygte, bragte sig i sikkerhed af rædsel over fjendernes hærgen og plyndring. Otto Kaas kom til Odense, som vi har set, mens hus og ejendom hjemme på Mors var prisgivet fjendernes rov.

Den gren af slægten Kaas, hvorfra de tre andre Erik Kaas'er stammede (Staarupgårdlinien), ophørte at eksistere på mandssiden med oberstløjtnant FREDERIK KAAS ERIKSEN (faldt ved Namur 1695), søn af herremanden på L. Restrup, og med fhv. løjtnant i det fynske rytteri FREDERIK KAAS († ca. 1703), søn af Restrupmandens broder JØRGEN KAAS.

Den del af ritmester Jens Kaas's familie, som blev i Jylland, da hans farbroder Mogens Kaas Ottosen drog til Langeland, uddøde ligeledes hurtigt i mandsstammen, nemlig med sønnesønnen af Otto Kaas's broder Claus, PALLE KAAS ENEVOLDSEN til Lyngholm. Denne, der altså var ritmester Jens Kaas's næstsøskendebarn, og født 1658, blev ligeledes rytter, men da han havde tjent sig op gennem chargerne korporal og vagtmester, åbenbart i den jydsk rostjeneste, blev han afskediget ved hærreduktionen 1. november 1679 som kornet reformé („til rådighed“). Han måtte derefter nøjes med en stilling som menig rytter (sognerytter) ved 1ste jydsk regiment, det samme, hvori Jens Kaas gjorde tjeneste. Muligt har han opnået dette ved sin slægtningss hjælp. Ved rytteriets udvidelse blev han kornet 10/3 1683, samtidig

med, at Jens Kaas blev ritmester. Generalmajor Levezow gav ham (efter tilskyndelse af Jens Kaas?) den usædvanlige vedtegning i indstillingen: „Der oberst will vor ihm gehalt sein“ (være forpligtet overfor ham). Stillingen som kornet blev ved kgl. resolution 11/10 1684 afskaffet ved de nationale regimentter samtidig med, at hvert kompagni mistede en korporal (af 3), og regimentterne nednormeredes til 9 kompagnier à 36 menige. Men Palle Kaas kunne dog fortsætte som kvartermester, og da den danske konge i oktober 1689 bortlejede et detachment til den engelske konge til brug under kampene med Irland, gik han med som kornet. Han er afgået 1691, er ikke nævnt i militæretaten for dette år, og i hvert fald 1695 var han hjemme på Lyngholm. Moderen HELVIG RODSTEN døde 1679⁵¹. Faderen ægtede straks efter METTE ULFELD († 1691) og er efter skattemandtallerne død i første halvdel af året 1696. Han havde været major under krigen 1657–60.

Palle Kaas giftede sig 1697 (konsumtionsafgift betalt 6/11) med MAGDALENE SOPHIE KAAS (Mur) CHRISTENDATTER, der 1686 havde overtaget sin fædrene gård, Skibstedgård (6½ tdr. hartk.), som hun dog atter solgte to år senere. Palle Kaas døde imidlertid 20/12 1699 ganske pludseligt, 41 år gl. Magdalene Sophie Kaas var, inden hun blev gift med ham, enke efter ritmester i rostjenesten KNUD HOLCK, der havde Skovsgård i Ø. Han herred i len, og begravedes 14. december 1676. Enken var på det tidspunkt meget fattig og havde 4 børn, hvoraf det ældste var 8 år. Palle Kaas's arvinger var ved skiftet 1699 foruden enken søstre BIRTHE MARGRETHE KAAS g. ritmester HANS AXEL PORS, Lilstrupgård i Thy, og DORTHE KAAS, g. Bonden JØRGEN CHRISTENSEN LÆGÅRD i Hals ved Aalborg. Enken overtog gården. Hun rejste retssag mod de to eksekutorer i boet, HARTVIG KAAS til Ulstrup og TØGER PEDERSEN NØRKIER, der 1702 blev dømt ved højesteret.

Magdalene Sophie Kaas døde selv 1707. Skiftet afholdtes 28. november 1707. Ingen af hendes børn var da i live, og kun datteren MAREN HOLCH havde efterladt sig børn i ægteskab med kaptajn JOHAN JØRGEN SCHMIDT. Den afdøde havde dagen før sin død ved testamente af 27/10 1707 bestemt, at hendes søstre INGEBORG, enke efter major BERTRAM DE RECOU († 1665) og MARGRETHE, enke efter velb. THEODORUS DE LUNEVILLE til Skibstedgård, skulle have frit ophold på Lyngholm, så længe de levede. En tredje søster, BIRTHE KAAS, der nu boede hos sin søn JACOB KRABBE på Strandbjerggård

ved Lemvig, var kreditor i boet for et mindre beløb. Den fjerde søster *Mette*, g. m. Schubart, nævnes ikke. Gården gik nu over til kaptajn Schmidts børn.

Efter Palle Kaas's død og Staarupgårdlinjens afslutning i mandslinien førtes i Jylland det gamle slægtsnavn kun videre af ritmester Jens Kaas og hans efterkommere. Skæbnen havde været hård mod denne en gang så blomstrende adelsslægt – som iøvrigt mod adskillige andre.

Også et andet næstsøskendebarn til Jens Kaas kom 1683 til 1ste jydsk regiment, idet HENRIK LINDEROTH til Kongensgård^{51a} ved Lemvig 10/3 1683 blev ritmester over et af regimentets kompagnier. Han var søn af kaptajn HENRIK LINDEROTH (opr. Roth) og DORTHE KAAS, datter af Otto Kaas's broder Claus Kaas til Sø. Linderoth havde været ritmester i rostjenesten under oberst Johan Rantzau, men gled ud af hæren ved rostjenestens ophævelse 1. november 1679. Han sad i små kår. Det synes at have været Schwanewede (Jens Kaas?), der har hjulpet ham. Ved indstillingen til udnævnelse anbefales han meget af generalmajor Levtzow, der henviser til, at Rantzau giver ham et godt navn, men tilføjer, at Schwanewede var rede til at lade en af dem, han indstillede til ritmester, udgå til fordel for Linderoth. Imidlertid måtte denne tage sin afsked allerede 3/1 1685 på grund af sygdom.

Navngivningen af ritmester Jens Kaas's børn taler for rigtigheden af den her opstillede formodning om hans afstamning. Han opkaldte sin ældste søn Vilhelm efter sin svigerfader, åbenbart fordi han var den af de to bedstefædre, som familien skyldte mest. Den næstældste søn Erik gav han navn efter sin fader, den tredjeældste søn Otto efter sin farfader og den fjerde søn Jens efter sig selv. Hvem der har været navneforbilleder for Frederik og Valdemar kan ikke oplyses. Måske var Frederik opkaldt efter de to Frederik Kaas'er, med hvem den anden gren af slægten uddøde. Af de to døtre var den ældste *Mette* opkaldt efter hans moder, den yngste *Malene Margrethe* efter hans kone.

Otto Kaas's slægt.

Var OTTO KAAS end fattig, da han døde, således at børnene ikke fik skøde på noget gods efter ham, og vi altså ikke kan se dem nævnt i skødeprotokollerne, havde disse børn dog som så ofte i adelsfamilierne både en arveonkel, farbroderen MOGENS KAAS til Lyngholm, som

døde uden børn 1652, og en arvetante, mosteren jomfru ANNE VESTENIE til Jølbygård på Mors, som hun købte 1635, idet hun hidtil havde boet på moderens gård Strandet.

Otto Kaas, der 1634 flyttede til Mors, blev 1635 formynder for jomfru Anne Vestenie, der da fik bevilling til at være sin egen værge på den betingelse, at hun spurgte svogeren til råds, når hun disponerede over sin formue. Da Otto Kaas havde mistet Nandrup, ansøgte hun 1. juni 1646 om at få hans søn MOGENS KAAS til sin værge, fordi Otto Kaas, „formedelst adskillige lejligheders skyld således er forhindret, at han ikke her udi landet (Jylland) kan så nærværende tilholde, at han sådant (værgemålet) så belejligt, som fornødent gøres, kan forestå“. Otto Kaas rejste vist rundt og handlede med stude. Anne Vestenie boede da på Randrup, Vinkel sogn, Middelsom herred (34 tdr. hartk.), som hun havde pant i, medens Mogens Kaas, der 1646 skriver sig til Jølbygård, hvad var, som vi ville sige, en ren post-adresse, åbenbart har bestyret denne ejendom for mosteren. Da han imidlertid 1648 blev gift med ANNA PORS til Holmegård på Langeland (21 tdr. hartk.), søgte Anne Vestenie 16. sept. 1648 om, at hun, da Mogens Kaas opholder sig på Langeland og således bor langt fra hende, til værge må få LAURIDS FRIIS, der var gift med hendes søsterdatter (Birte Kaas Ottosdatter). Denne har altså da endnu levet. Friis boede på Randrup, formentligt kun som forpagter, skønt han skriver sig „til Randrup“. Anna Vestenie kalder sig i andragendet til Jølbygård, men opholdt sig stadig på Randrup. Den 21. august 1649 fik den tidligere værge Mogens Kaas dog kgl. ordre⁵² til at sælge så meget af hendes gods, at hun kunne betale 500 rgd., som hun af kommissærer var dømt til at yde GUNDE LANGE til Randrup, der iøvrigt samme år solgte denne gård til rigsmarsken Anders Bille.

Siden høres intet om Anne Vestenie. Det vides ikke, når hun er død, men havde man haft skiftet efter hende, ville formentligt også Erik Kaas Ottosen eller hans børn være nævnt deri. Jølbygård ejedes 1662 af PEDER MYLTING, en adelsmand fra Holmegård på Langeland, om hvem det 1648 siges, at han havde været udenlands 24-25 år og ansås for død. 1651 kom han dog hjem og blev gift, måske ikke uden tilskyndelse fra Mogens Kaas på Holmegård, med dennes kusine AGNETE KAAS CLAUDATTER, formentligt 1654, det år, da hun købte gården Sø på Mors. Da har Anne Vestenie antageligt endnu boet på Jølbygård, som Peder Mylting († 1663) vel har fået ved hendes død. Han beholdt dog stadig Sø.

Derimod ved man noget om arvingerne efter Otto Kaas's broder

Mogens Kaas til Lyngholm († 1652), der var barnløs. Arvelodderne i denne gård 1653–54 afhændedes alle til brodersønnen ENEVOLD KAAS CLAUSEN, der som nævnt 1654 solgte Sø til sin søster AGNETE. Blandt arvingerne efter Mogens Kaas nævnes Otto Kaas's søn MOGENS til Holmegård, der fik en tredjedel af gården, den lod, der tilfaldt Otto Kaas's arvelinje, medens Mogens Kaas's broder ERIK KAAS ikke omtales i skødeprotokollerne som lodtager i noget gods. Han var sandsynligvis også død på denne tid. Men Erik Kaas's søster BIRTE, der som nævnt var gift med LAUR. FRIIS, men nok ligeledes var død, omtales heller ikke, så lidt som hendes datter ANNA SOFIE, der dog vitterligt var arving. Disse børn må have fået deres lodder i løsøre eller kontant. Det var sædvanligt, at adelen ved skifter så vidt muligt lod jordegodset gå over til slægtens voksne sønner og svigersønner. Nogen dokumentation for ritmester Kaas og hans brødrers familieforhold haves altså ikke heller her. Skiftet efter Mogens Kaas til Lyngholm blev foretaget af MANDRUP DUE til Halkjær og IVER KAAS til Ulstrup (Mur-Kaas), hvis kones moder som foran nævnt var INGEBOG KAAS på Glumstrup, en fester til Otto Kaas. De blev udnævnt 29/3 1652. Der er i Danske kancelli bevaret et brev fra Mogens Kaas Ottosen, hvori denne beder øverstesekretæren i kancelliet Otto Krag til Voldbjerg, „gode ven og broder“, om at tage sig af ansøgningen om at få udnævnt kommissærer, men denne ansøgning, hvori arvingerne formentligt har været nævnt, mangler i dag.

Otto Kaas var født på herregården Aas i Taars sogn ved Hjørring (14 tdr. hartk.). Der var 6 søskende.

Hans fader ERIK KAAS MOGENSEN, som nævnes på Aas allerede 1555, og 1566 under krigen med Sverige blev indkaldt til officers-tjeneste på orlogsskibet „Elefanten“, var første gift med ELLEN JUEL, datter af MOGENS JUEL til Knivholt i Flade sogn, ikke langt derfra (36 tdr. hartk.), og INGEBOG GALSKØT, hvis fædrene gård var Tide-mandsholm (27 tdr. hartk.), ligeledes i Taars sogn. Af dette Erik Kaas's ægteskab var datteren INGEBOG, der som tidligere meddelt, ca. 1599 blev gift med MOGENS KRAG til Agerkrog, som flyttede til Glumstrup på Mors, hvor begge døde 1622.

Omkring 1571 indgik Erik Kaas til Aas sit andet ægteskab med JOHANNE STYGGE, datter af ENEVOLD STYGGE til Todbøl (lidt syd for Thisted) hvor brylluppet stod, og BIRTE DYRE. De var forældre til den tidligere nævnte N. STYGGE på Holmsland. I dette Erik Kaas's andet ægteskab var sønnen MOGENS, født 1572⁵³, der 1600 blev gift med ANNA JUEL. Hun døde allerede 1602, og Mogens ægtede der-

efter 1605 AGATHE VAN MEHLEN, enke efter MARKVARD RØDSTEN. Samtidig med sit første giftermål fik Mogens Kaas af faderen gården Aas og erhvervede ved sit andet ægteskab Tidemandsholm, der derfor ved deling af boet efter hans søn, skønt denne ikke døde barnløs, 1690 faldt tilbage til familien Rodsten.

Erik Kaas til Aas blev tredje gang gift⁵⁴ den 9. juni 1577 på sin gård Aas med BIRTHE ULFELDT, datter af CLAUS ULFELDT EGGERTSEN, der 1566 var faldet i krigen mod svenskerne, og DORTHE LUNGE fra Kragerup i Vestsjælland (47 tdr. hartk.). Af dette ægteskab var børnene: MOGENS, CLAUS og OTTO. En fjerde søn EGGERT døde udenlands i en ung alder.

Erik Kaas ejede 1578, da han søgte kongen om at få gården Norentoft i Sjørrind sogn ved Thisted i mageskifte for nogle af hustruens ejendomme i Sjælland, allerede da gods i sognet. Kongen afslog anmodningen. Da Erik Kaas 1600 afstod Aas til den ældste søn, flyttede han til gården Næstrupgård i Sjørrind sogn, hvor han og hans tredje hustru er begravet⁵⁵. Her boede også den yngre søn Mogens, som 1601-05 var hofsinde, rytter under hoffanen. Han skrev sig til Næstrupgård, da han 1/8 1604 solgte⁵⁶ et par bøndergårde (arv efter moderen?). Faderen var vidne på skødet og boede endnu på gården. 1607 købte Mogens Kaas Lyngholm i Hvidbjerg sogn⁵⁷, en mils vej derfra (25 tdr. hartk.), formentligt fordi han da blev gift. Han har senere en tid forpagtet herregården Nibstrup i Brønderslev sogn (20 tdr. hartk.), som tilhørte den ældre broder Mogens. Da fru MAGDALENE AHLEFELDT 1624 gjorde udlæg i gården, blev forpagtningen fornyet af hende for 3 år.

Da Mogens Kaas 1607 forlod Næstrupgård, fik hans broder Claus den, vel fordi også han nu indgik ægteskab. Den tredje broder Otto var som foran nævnt allerede da på Holmsland. Claus Kaas boede endnu 1617 på Næstrupgård, efter at han 1613 ved herredagsdom havde tvunget sin svigerfader, CHR. PRIP til Øland (37 tdr. hartk.), til at afstå ham dette gods som hustruens arvegods efter hendes moder DORTHE VESTENIE, hvis familiegods det var⁵⁸. Derved kom Næstrupgård under Øland. 1626 købte Claus Kaas herregården Villerup i Skallerup sogn ved Hjørring (21 tdr. hartk.), men da hans datter BIRTE tre år efter blev gift, solgte han gården til sin svigersøn HANS WULF UNGER. 1627 byttede Claus Kaas Øland med Strandet i Fjends herred, lidt nord for Skive (19 tdr. hartk.), som han dog solgte igen 1630. 1632 erhvervede han Sø på Mors (20 tdr. hartk.), hvor han døde allerede 1636.

Da den ældste broder Mogens Kaas til Tidemandsholm, som 1634 havde givet sin eneste søn MARKVARD (f. 1606) denne gård og selv var flyttet til Nibstrup, undslog sig for at være værge for Claus's 5 børn på Mors, fordi han boede for langt borte fra dem, og fordi han havde penge til gode i boet, blev OTTO KAAS til Nandrup deres formynder.

Mogens Kaas til Nibstrup døde 1655 som den sidste af de 6 søskende, skønt han var den ældste. Han havde været den mest velhavende, tildels på grund af arv fra sin mødrene slægt og sine giftermål. Der overgik ham den tort, at hans eneste datter JOHANNE 1630 i Nyborg lod sig bortføre af LAGE URNE til Bontofte i Skåne, en historie, der vakte opsigt i datiden og drev Urne i landflygtighed, skønt han straks ægtede pigen. Han døde i udlandet et par år efter. Johanne Kaas levede til 21/3 1684.

Man ser, hvor talrig en slægt også denne gren af Kaas'erne var.

Alle Erik Kaas's børn – Otto og hans søskende – fik gårde, omend ikke af de store. Dårligst stillet var den yngste Otto, der da også, som vi har set, døde som en fattig mand.

Disse børn havde ligeledes en arvetante.

Deres fader Erik Kaas til Aas var søn af MOGENS KAAS til Ørndrup på Mors (36 tdr. hartk.), hvor denne nævnes 1523–65. Hans første hustru var METTE FRIIS af slægten fra Vadskærgård i Skodborg herred (11 tdr. hartk.). I dette ægteskab fødtes sønnen NIELS, der var opkaldt efter sin farfader og fik Ørndrup efter faderen, men døde før 1606. Datteren KIRSTEN var gift med CHRISTOFFER JUEL til Estrup i Sydjylland (29 tdr. hartk.). Erik Kaas var yngste søn i dette kuld og kom som nævnt til Aas.

Mogens Kaas til Ørndrup var gift anden gang med MAGDALENE SPEND MOGENSDATTER. Deres børn var: 1. METTE KAAS († 1598), der fik herregården Sønderriis ved Esbjerg (13 tdr. hartk.), som Mogens Kaas ejede allerede 1546. Hun blev gift med CHRISTOFFER KRUSE. Der holdtes skifte efter dem begge 1599. 2. Jomfru HELVIG KAAS, der ved faderens død arvede Lønsgård i Linnerup sogn ved Silkeborg (11 tdr. hartk.), som faderen havde allerede 1549. 3. IVER KAAS, døde ugift 1609 på Ørndrup, som han fik efter halvbroderen Niels. 4. Datteren ABEL KAAS († 1597), var i sit andet ægteskab gift med CHRISTEN GYLDENSTJERNE († 1618) til St. Restrup (107 tdr. hartk.), 5. Den yngste søn, JENS KAAS til Ørregård ved Herning (13 tdr. hartk.), som faderen havde arvet, var landsdommer i Jylland. Han døde 1609 på Ørndrup, som han havde fået efter broderen Ivers død kort forinden, og hans sønnebørn fik Ørndrup efter ham.

Jomfru Helvig Kaas til Lønsgård blev arvetanten. Hun var velhavende, købte før 1609 tillige Nandrup og takseredes 1609 til rostjeneste med 1 rytterhest (312 tdr. hartkorn), 1624 til 2 heste. Men da fjenden 1627–29 havde udplyndret gården, og hun var gammel og bedaget, søgte hendes arvinger (28. januar 1630) om, at hendes gods måtte blive skiftet mod, at arvingerne underholdt hende resten af hendes levetid. Arvingerne var Mogens Kaas til Tidemandsholm, Thomas Juel til Estrup, søn af Kirsten Kaas på Estrup, Mogens Kaas til Lyngholm, Claus Kaas til Strandet og Otto Kaas til Hindø. De forklarede i andragendet, at jomfru Helvig Kaas er skrøbelig og ligger daglig ved sengen og „kan ej have en ærlig underholdning, som det sig hør og bør en adelsperson med klæder og føde at være forsvarligt“. Det sidste var en for adelen meget typisk betragtning. Året efter klagede den skrøbelige jomfru over Mogens Kaas til Tidemandsholm, der var hendes værge. Han siger i sit svar til kancelliet, at hun var nogle og halvfems år gammel, og mente, at det var hendes ridefoged ANDERS OLUFSEN, der havde bagtalt ham for hende. En anden adelsmand af familien fik dog ordre til at tage sig af hende. En hel roman skimtes bag denne historie.

Skiftet har da først fundet sted, efter at Helvig Kaas var død 1633. Thi 7. februar 1634 købte Otto Kaas som tidligere omtalt sine medarvingers parter i Nandrup, Claus arvede Lønsgård, som Otto Kaas et par år havde bestyret, men mageskiftede den straks med gården Toftum (22 tdr. hartk.) i Heltborg sogn, nord for Thisted.

I bispeberetningen 1748 til Klevenfeldt fra Sanderum sogn på Fyn oplyses det, som foran nævnt, at „ritmesterens farfader ved navn Jens Kaas til Staarupgård i Jylland har været ridder“.

Det fremgår af det foran stående, at det ikke er rigtigt, at ritmester Jens Kaas's farfader hed Jens, heller ikke at denne var ridder, eller at ritmesterens slægt stammede fra Staarupgård tæt udenfor Skive (32 tdr. hartk.), men der er det interessante i denne oplysning, at det i Jens Kaas's familie åbenbart har været en tradition, at en forfader var ridder og hed Jens Kaas og boede på Staarupgård. Den samme tradition fandtes hos efterkommerne efter Claus Kaas til Sø, Otto Kaas's broder, hvis datter Birte, der som nævnt var gift med Hans Wulf Unger, formentligt kort efter dennes død 1665 har sat sin og Ungers ahnetavler op i Skallerup kirke i Vendsyssel, hvor de endnu findes⁵⁹. Hun anfører der sine forfædre på fædrene side, som de er omtalt foran, men lader Mogens Kaas til Ørndrups farforældre være „ærlig og velbyrdig mand og strenge ridder hr. Jens Kaas til

Staarupgård og velbyrdig frue fru Else Glob af Vesløsgård“ (i V. Han herred, 22 tdr. hartk.).

Tilføjelsen hr. betegner, at han var ridder.

I virkeligheden var Mogens Kaas til Ørndrups farfader ikke Jens Kaas og boede ikke på Staarupgård, men farfaderen var denne Jens Kaas's fader NIELS KAAS til Kaas (28 tdr. hartk.), der 1457 nævnes som *ridder*, 1467 som landsdommer og 1468 som rigsråd. Han levede endnu 1471 og er begravet i Viborg domkirke. Hans 3 sønner: JENS, der giftede sig til Staarupgård ved at ægte EDEL SALTENSEE, men som ikke var ridder, og NIELS, der fik Ørndrup med sin første hustru ABEL Høg (BANNER), samt biskop ERIK KAAS i Viborg delte 1490 faderens gård Taarupgård mellem sig og deres søster ELLEN, g. m. LAUR. ROSTRUP. Jens fik gården. Han på Staarupgård og Niels på Ørndrup dannede hver sin linje af slægten. Otto Kaas hørte til Niels' linje, Ørndruplinjen.

Man antager sædvanligvis efter slægtbøgerne, at både Jens og Niels var sønner af rigsråd Niels Kaas's første hustru, rigsmarsken Peder Skrams datter Else, ikke af hans andet ægteskab med Else Due (Glob). Altså også heri var traditionen i Claus Kaas's familie afvigende fra slægtbøgerne.

At denne forveksling af Jens og Niels af ritmester Jens Kaas er givet videre til børnene, bekræfter, synes det, den antagelse, at ritmesteren var sønnesøn af Otto Kaas. Denne fejltagelse kendes kun i den gren af Kaas'erne, hvortil Otto Kaas hørte.

Hvorfor Erik Kaas til Aas har kaldt den ene af sine sønner Otto og således bragt dette navn ind i familien, vides ikke. Navnet stammer formentligt fra OTTO BANNER til Asdal, Vennebjerg herred (70 tdr. hartk.), der døde 1586 og var en mægtig og rig herremand uden børn. Hans enke INGEBORG SKEEL til Voergård (98 tdr. hartk.), der iøvrigt den dag i dag – vistnok med urette – mindes af befolkningen i egnen som en dame, hvis ondskab har fordømt hende til at gå igen til evig tid, tog sig senere af Mogens Kaas's moderløse datter på Tidemandsholm⁶⁰ og synes altså at have interesseret sig for de unge Kaas'er. Også broderen til Erik Kaas til Aas, landsdommer Jens Kaas til Ørregård, har kaldt en søn OTTO, ligesom Niels Kaas på Birkelse (af Staarupgårdlinjen) lod en søn døbe OTTO, der altså var en broder til Erik Kaas på Aggersborggård. Men om der faldt nogen arv af til Kaas'erne efter de rige mennesker, vides ikke. Efter Ingeborg Skeels død 1604 førte arvingerne store processer om de efterladte arvemidler.

Ritmester Jens Kaas's pårørende.

Jens Kaas havde kun få pårørende, hvis vi antager, at hans familieforhold var som ovenfor beskrevet.

Farbroderen Mogens Kaas på Langeland døde allerede 1655 og efterlod 7 små børn, hvoraf den ældste Otto (f. 1649) fik gården.

Ritmester Kaas's faster Birte var som nævnt gift med Laurids Friis, der var søn af GODSKE FRIIS til Lundergård i Jetsmark sogn (20 tdr. hartk.) og MAREN KRUSE PEDERSDATTER til Øls ved Aalborg, hvor familien formentligt har boet, til faderen 1598 fik Lundergård. Laurids var i sin ungdom gårdbestyrer for sin farbroder ERIK FRIIS til Lindtorp, Aspe sogn, nordvest for Holstebro (12 tdr. hartk.), hvor denne farbroder døde 1631 eller kort efter. Hans arvinger fik 1631 kongens tilladelse til at skifte hans gods, inden han døde, fordi han ikke kunne klare sig selv. Her i Vestjylland har Laur. Friis ægtet Birte Kaas, der boede på Hindø. Han kom 1631 til Lundergård, hos en anden farbroder NIELS FRIIS og fik 1633 i len af farbroderen herregården Spangerhede i Ugilt sogn i Vendsyssel (12 tdr. hartk.), som Niels Friis selv havde i Len af FALK GØYE til Bratskov. Laur. Friis boede her 1651, men havde, som vi har set, en tid været bestyrer eller forpagter på Randrup, hvor hans kones moster Anne Vestenie boede som kreditor. I Birte Kaas's ægteskab med Laur. Friis var børnene GODSKE FRIIS, der døde som lille, og ANNE SOFIE FRIIS. Faderen købte 1650 gården Tanderup i Sneiberg sogn, Hammerum herred (17 tdr. hartk.), solgte den dog allerede 1651, og det er åbenbart på det tidspunkt, han er kommet tilbage til Spangerhede. Men Birte Kaas var formentlig død allerede 1649, mens de var på Randrup. 1653 erhvervede Laur. Friis gården Lund i Roum sogn, Rinds herred, nord for Viborg. Her døde 1653 hans anden hustru INGER MUNK, datter af NIELS MUNK til Ørnhoved (13 tdr. hartk.) af slægten Munk fra Vejbjerggård. Efter hende holdtes skifte 22/1 1654, og 20. marts 1655 ægtede han ELSE MUNK, datter af SØREN MUNK til Mølgård i Havbro sogn i Himmerland ved Limfjorden (11 tdr. hartk.). 1661 solgte Laur. Friis Lund, og han må være død straks efter. Den 15. april 1662 giftede hans enke, der i ægteskabet med Friis havde børnene KIRSTEN og LAURIDS, sig med PEDER NORBY til Donslund i Vorbasse sogn i Sydjylland, som de imidlertid mistede 1679 på grund af gæld. De fik derefter en lille ejendom, et af de to fiskerhuse på gårdens mark (1 tdr. hartk.), og døde begge ved 1688.

Laur. Friis' datter af ægteskabet med Birte Kaas, deres eneste barn

Anna Sofie Friis, blev gift med PEDER MUND til Merringgård, Korning sogn ved Horsens (9 tdr. hartk.). Den alvidende slægtbogsforfatterinde Lisbeth Bryske fortæller, at hun blev lokket af ham. 1660 solgte de den i fællesskab, men handelen må være gået tilbage. Thi Peder Mund var her endnu 1664, da han betalte prinsessestyr. 1680 boede deres datter KAREN MUND der med sin mand OLUF MUNK til Hedeaaas i Vendsyssel (af vinranke-Munkerne). Efter skattemandtallet 11/11 1682 opholdt en søn sig hos dem. Jomfru HILLEBORG BILLE fra det nærliggende Tirsbæk havde iøvrigt haft Merringgård i forpagtning til sin død 1679. Da den unge Munk 1682 betalte skat, må han dette år have været mindst 10 år gammel, er altså født senest 1672. Hans forældre er således senest blevet gift 1671, og moderen, hvis hun da var 20 år, født ca. 1651. Anne Sofie Friis's bryllup med Peder Mund falder altså før dette tidspunkt, og hvis hun ved brylluppet har været ca. 20 år, er hun født omkring 1630. Således kan det gættes, at Birte Kaas's og Laur. Friis Bryllup har stået ca. 1629.

Oluf Munk, der solgte Merringgård 1684, blev forarmet, og 1700 måtte han afhænde også Hedeaaas. Hans hustru Karen Mund døde 10. august 1706. Hun druknede på Halager Vejle i Limfjorden⁶¹ ved, at hendes vogn væltede ud i vandet med hende. Sønnen FREDERIKS to børn OLUF og KAREN MUNK boede 1748 i Rubjerg sogn i Vendsyssel og var da ugifte tjenestefolk⁶².

Anne Sofie Friis blev efter Peder Munds død gift med gårdmand PEDER CHRISTENSEN, som 1665 fæstede en af kronens gårde i Jelling (nr. 2 i matr. 1688). Hun var enke, da kopskatten af 3/8 1678 blev udskrevet. Manden var formentligt død samme år, og hun var efter kgl. benådning fritaget for at give skat og landgilde, „endog hun er en husarm bondeenke“, hedder det. Dokumentet for benådningen er ikke fundet, men dets eksistens er bekræftet i matrikulekstrakten 1680. Det gik imidlertid stærkt tilbage for hende. Gården er altså ikke brændt ved den store brand i Jelling 30/6 1679, da også kirken gik op i luer, og hun skyldte 1679 stadig for skatter, så amtskriver MATHIAS FRIIS i Kolding 13/10 1679 måtte indhente en attest fra præsten om, at hun var ude af stand til at betale. Præsten Mag. LAUR. GONSAGER „vidnede da med Anne Sofie, forrige frue i Jelling, at hun sidder i yderste armod, en enke med sine børn, har hverken ko eller so eller noget, hun kan yde eller give af“, og han androg derfor, „om hun kunne nyde barmhjertighed og forståelse, hvilket Gud igen visseligen vil belønne“. Hun har åbenbart været vel anskrevet hos præsten.

Fra 1. august 1680, da alle benådninger blev inddraget, og gården blev udlagt til ryttergods under oberst Erasmus Casimir Bassums regiment (2. jydsk nationale rytterregiment), blev den overdraget en anden. Anna Sofie Friis er da flyttet til sin stiftmoder og hendes mand Peder Norby og boede 1682 og marts 1683 på Moesgård, et bol i Vorbasse sogn. Ved matrikuleringen juli 1683 var hun gift med LAURIDS JØRGENSEN SKOMAGER og flyttet ind i det andet fiskerhus ved siden af Peder Norby (1 skp. 1 fjdk. 2 alb. hartk.). Hun er kort efter blevet enke. 24/8 1693 ved middagstid brændte hendes hus, i hvilken anledning hun optog tingsvidne for at få tilladelse til at sætte bækken for kirkedørene. Protokollen, der havde disse bevillinger for tiden efter 1681, er nu bortkommet; men da hun oktober 1699 påny søgte⁶³ om „bækkenbrev“, fordi hendes hus var brændt om natten, blev sagen henlagt, fordi hun havde bevilling fra en tidligere brand, og hun ikke opgav, hvor hun boede. Hun havde allerede den sidste halve snes år været så fattig, at hun ikke opførtes på skattelisterne i Vorbasse. Om hendes børn med Peder Christensen i Jelling vides intet.

Anne Sofie Friis har således boet i Jelling, mens 1ste jydsk rytterregiment havde gods der, og Vorbasse, hvor hun senere opholdt sig, hørte ligeledes under dette regiments gods.

Men anden familie har ritmester Kaas ikke haft. Hans moders slægt ved vi som nævnt intet om. Er det vanskeligt at finde mændene i tiden før 1660, er vanskeligheden naturligvis meget større, hvis man søger de kvindelige slægtsmedlemmer.

Om hans børn kan oplyses:

1. Datteren METTE KAAS, der efter sønnen Vilhelms død synes at have været det ældste barn, boede 1764 i Røjhus i Gesten sogn ved Kolding og begravedes her den 28. oktober 1765. Præstens indberetning til biskop Bloch oplyser, at hun døde som almisselem. Som nævnt har hun formentligt været gift med premierløjtnant CHR. HØYER.

2. Sønnen ERIK KAAS, f. ca. 1696, var i 24 år rytter i Ahlefeldts kyrasserregiment (Herman Schubart), der 1720 fik det fynske rytterdistrikt. Han blev afskediget på grund af brok⁶⁴. Schubart var iøvrigt søn af den ritmester S., som Erik Kaas's fader, ritmesteren, havde stået sammen med ved 1ste jydsk rytterregiment. Han var oberst for fynske rytterregiment 1713-30.

Erik, der en tid som afskediget boede i Aarslev på Fyn, blev begravet i Rønninge 7. september 1760. Han fik i Aarslev døbt bør-

nene: METTE DORTHEA 5/7 1739, JØRGEN 25/8 1743, KARL FRIEDRICH 25/5 1746 og RASMUS 8/6 1749 (begr. 1756). Han havde efter beretningen til Klevenfeldt 1748 da 5 børn og har altså haft to foruden ovennævnte. Et af disse er omtalt nedenfor. Skifte efter ham er ikke fundet. Hustruens navn er ubekendt.

Sønnen JØRGEN KAAS blev skoleholder i Hjallesø, Dalum sogn ved Odense, hvor han 20/7 1771 ægtede ANNA LARSDATTER, datter af skoleholder sammested LARS HANSEN, begr. 13/3 1771, 71 år gammel, og ANNA CATRINE JENSDATTER, begr. 23/12 1774, 66 år gammel. Jørgen Kaas døde 24/1 1793 og hustruen 4/7 1796. De efterlod sig sønnerne ERIK KAAS, dbt. 1/1 1775 og RASMUS KAAS, dbt. 1/3 1780.

3. OTTO KAAS, f. 1697, var en tid rytter ved 2det jydsk nationale rytterregiment (Hans Helmuth Lüttichau), men boede allerede 1723 i Hyllerslev, da han 18/5 ægtede ELLEN ANDERSDATTER, dbt. 5/6 1702, datter af gårdmand ANDERS LARSEN og INGEBORG PEDERSDATTER. Otto fik følgende børn døbt: MALENE MARGRETHE 10/9 1724, HELVIG 15/9-26, JENS 13/2-29, JENS 22/2-30, ANDERS 6/7-32, INGEBORG 16/5-34, ANDERS 5/9-36, FICHEN 17/8-38, FREDERIK 4/9-40. Af dem konfirmeredes Helvig 1744, Jens 1747, Ingeborg 1751 og Fichen 1754. Deres eventuelle efterkommere vides der intet om. De øvrige døde som børn.

Hustruen begravedes 19/1 1750, Otto Kaas selv 16/5 1765. Han var gårdfæster. Den gård i Hyllerslev, han arvede efter moderen, har han solgt. Den hørte senere til herregården Søvig i nabosognet.

4. MALENE MARGRETE KAAS, f. 1698, viet 7/1 1738 i Janderup til sadelmager KNUD PEDERSEN i Varde (død 1765). Hun er død efter et kort ægteskab, formentligt uden børn.

5. JENS KAAS, f. 1699, boede i Hyllerslev. 1726 nævnes han som fadder. I skattemandtallet 1743 siges: „Den formedelst døvhed og anden svaghed afdankede vagtmester Jens Kaas lever med sin svage hustru i stor armod, eftersom de intet har at leve af uden en månedlig pension på 5 mark samt, hvad medlidende mennesker giver dem.“ Det var sædvanligvis den afdankede underofficers skæbne. Han havde været vagtmester under oberst Schindels regiment (jydsk-fynske dragonregiment, Fr. Vilh. Schindel oberst 1729-30), til dette ophævedes 1730. Hustruen blev begravet 22/10 1750. Han ægtede derefter i Janderup 9/12 1752 (trolovet 23/10 1751) METTE MIKKELSDATTER af Mosevraa, Oksby sogn, formentligt datter af gårdmand MIKKEL MADSEN og ENGEL REBEKKA JØRGENSEDATTER. De fik 2/2

1753 døbt sønnen JENS. Vagtmesterens og hans 2den hustrus begravelse er ikke fundet. Han døde marts 1771⁶⁵.

6. FREDERIK KAAS, f. 1705, var 1727–30, da regimentet blev ophævet, kvartermester i jysk-fynsk dragonregiment (Günther Didrik v. Finecke oberst 1727–29), hvor broderen Jens var vagtmester, altså hans underordnede. Frederik havde i 8 år forinden (fra 1719) været rytter i 3die jyske nationale rytterregiment (Ebbel Claus v. Deden). Han holdt efter sin afsked privatskole i Ravnebjerg, Sanderum sogn ved Odense, hvor hans hustru MARIE HANSDATTER fra Odense blev begravet 1/2 1755. Han havde 1748 ingen børn.

7. VALDEMAR KAAS, f. 1710, var endnu 1748 konstabel i artilleriet i København, medens brødrene udtrådte af hæren 1730. Det er formentligt ham, der omtales i et brev fra oberstløjtnant Carl Adolf Bertouch af 15. juli 1754 til generalkrigskommissariatet⁶⁶, hvori det hedder, at underkonstabel (korporal) Valdemar Kaas af hans kompagni af det kgl. danske artillerikorps afvigte forår havde „engageret“ (hvervet) kleinsmedesvend DITLEV THEODOSIUS ERIKSEN KAAS til kompagniet mod 1 rgd. i håndpenge. Major Otto Chr. Plessen af prins Frederiks regiment havde imidlertid lokket ham til at blive musketer der, hvorfor Bertouch ville have rekrutten tilbage. Der er vistnok ikke foretaget noget i sagen. Prins Frederiks regiment, det tidligere lollandske, var opkaldt efter et medlem af kongehuset, og ingen har villet anklage det.

Den Ditlev Theodosius Eriksen Kaas, det drejede sig om, var sikkert søn af den foran nævnte Erik Kaas i Aarslev – efter navnene at dømme. De to fornavne var åbenbart opkaldelse efter sønnerne af generalmajor H. F. Levezow, den tidligere oberst for 1. jyske nationale rytterregiment. Ritmester Kaas's hengivenhed for denne sin gamle chef har forplantet sig til sønnen. Theodosius Levezow tilbød, som det oplystes ved overdragelsen af gården Røj 1718 til kongen, da at købe ritmester Kaas's gård for en temmelig høj købesum, utvivlsomt en venlighed mod Kaas. Men handelen måtte opgives, fordi rytteriet ikke ville give slip på Røj som græsningskoppel.

I skattelisterne 1762 omtales i København, Klædebo kvarter nr. 126, en Valdemar Kaas, „som er af den gamle i Kastellet“. Det kan være en søn af underkonstabelen, men om denne kan ikke oplyses videre. Skattelisten har også samme Kv. Nr. 152: Anna Kaas's, enke efter en sergent i artilleriet. Hun havde 2 børn, Claus Christian, f. 18/5 1751 og Frederica, f. 19/7 1757. Men de har vel neppe været pårørende til underkonstabelen.

Slægtens nuværende medlemmer.

Af efterkommere i slægten Kaas kendes i dag kun afkom efter vagtmester JENS KAAS i Hyllerslev. Sønnen JENS, f. 1753, blev skrædermester i Hyllerslev og døde 24/3 1833. Han var gift 1) 14/11 1776 (Janderup) med KAREN HANSDATTER, dbt. 19/7 1750 (Janderup), død 2/11 1818, datter af gårdmand HANS FRIIS i Janderup og hustru ANNA BERTELSDATTER fra Outrup, og gift 2) 10/11 1822 (Janderup) METTE MARIE ESKESDATTER (ingen børn).

Han havde børnene:

1. INGEBOG KAAS, dbt. 4/10 1778, død 21/2 1822 i Hyllerslev (ugift).

2. JENS KAAS, dbt. 10/2 1782, død (Varde) 1/5 1859, avlsbruger i Varde, gift (Varde) 4/12 1819 MARIE HANSDATTER LOCHER, f. Varde 23/12 1795, død 2/6 1840, datter af snedkermester HANS ULRIK L. og METTE MARGRETHE JENS DATTER. De boede Grydergade 43 i Varde, som svigersønnen KNIGGE fik efter dem.

3. METTE MARIE KAAS, dbt. 11/1 1789, død 29/10 1831, gift m. husmand SØREN NIELSEN HANEVANG, Billum sogn, født i Billum 1/4 1780.

JENS KAAS OG MARIE LOCHERS BØRN:

1. MAREN KAAS, f. 17/10 1821, g. 7/2 1851 snedkermester JOHAN ADAM KNIGGE, f. Varde 23/7 1824.

2. JENS LOCHER KAAS, f. 2/9 1823, død 19/9 1874, avlsforpagter i Varde, gift 6/11 1852 KAREN SØRENSDATTER, f. 1823 Guldager, begr. 1/6 1878 Varde.

Han havde et barn: JENS KAAS, f. 15/1 1854, død Helsingør 14/2 1922, bagermester i Odense. Gift FRANCISCA LAURINE HENRIETTE HANSEN, f. 26/3 1856, død Helsingør 16/12 1918.

Deres eneste barn: MARY MARIE FREDERIKKE KAAS, f. 24/4 1880, gift restauratør HANS PEDERSEN, Helsingør, f. 10/3 1869.

3. METTE MARGRETHE KAAS, f. 13/2 1826, g. 13/10 1855 (Varde) rebslagermester HANS HANSEN, f. 1823.

4. HANS KAAS, f. 24/9 1828, død 17/8 1917, konditor i Varde, gift 20/8 1869 (Varde) ANNE MARIE HANSEN, f. 21/6 1842 (Varde), død 24/12 1914, datter af gartner N. HANSEN, Varde. De boede Vestergade 13 („Theaterkaféen“), som deres søn senere ejede, og deres yngste sønnesøn nu har.

HANS KAAS OG ANNA MARIE HANSENS BØRN:

1. GERTRUD MARIE KAAS, f. 23/5 1870, død ugift.

2. JENS KAAS, f. 19/12 1872, død 2/11 1946, var 1902–06 i Amerika, derefter gæstgiver i Varde, gift 24/8 1908 (Gesten) JENNY BERGHOLT, f. 28/11 1886, død 17/9 1940, datter af lærer B., Gesten.

JENS KAAS OG JENNY BERGHOLTS BØRN:

1. ANNA MARIE KAAS, f. 15/8 1908, bor i Kolding, g. m. overfængselsbetjent LOUIS LARSEN.

2. HANS KAAS, f. 25/8 1909, ejer af Rosmanegård ved Rønne på Bornholm (ugift).

3. JENS BERGHOLT KAAS, f. 24/9 1911, restauratør i Varde, g. 19/12 1939 (Varde) ELISE MARIE JØRGENSEN, f. i Esbjerg 20/1 1913 (2 døtre).

4. ELLEN MARGRETHE KAAS, f. 23/11 1913, København, g. m. Værkfører CHR. ANDERSEN.

5. HELGA KAAS, f. 17/8 1915, Varde, g. m. Installatør BERGENHAMMER HOLM.

NOTER

Der henvises til følgende kilder een gang for alle: I. C. W. Hirsch: Dansk-norske officerer 1648–1814 (håndskrift på det kgl. bibl.), O. Vaupell: Den dansk-norske hærs historie, K. C. Rockstroh: Udviklingen af den nationale hær i Danmark, Danmarks adels årbog, Trap: Danmark, kancelliets brevbøger, kronens skøder, udg. af rigsarkivet, Dansk biografisk leksikon, kirkebøger og Viborg landstings skødeprotokoller.

Ved opgivelse af herregårdenes hartkorn er godset ikke medregnet.

¹ Håndskriftsamlingen, rigsarkivet: Personalhistorie i alm., adelen. Relationerne er trykt i Pers. tidsskr. 7 første bind. De fra bispem på Fyn 1748 er dog ikke trykt. – ² Landkommissærernes regnskab 1682 for Århus og Ribe stifter, 1. jyske rytterregiments kasseregnskab 1690–92, besigtigelser af ryttergods 1687–98 (Rentekammeret). – ³ Krigskancelliet, refererede sager, novbr. 1718 (promemorier). – ⁴ Tinglæste dokumenter fra Viborg landsting i landsarkiv. for Sjælland, læst 15/9 1723 skøde fra Kaas til kongen på gården Røj. – ⁵ Alb. Fabricius: Danmarks riges adel s. 68. Bricka i Hist. tidsskr. 5 rk. 4 bd. Disse 15 slægter er med tilføjelse af det årstal, da slægten først nævnes her i landet, følgende: Bielke (1459), Bille (1316), Brockenhuus (1318), Harbou (1440) Holck (1315), Juel (1410), Juul (1287), Kaas (Mur) (1416), Krabbe (1502), Reedz (1572), Rosenkrantz (1343), Rosenvinge (1505), Sehested (1486), Skeel (1366), Vind (1314) og altså nu som den sekstende: Kaas (Sparre) (1292). – ⁶ Hans K. Fussing: Herremand og fæstebonde 1600–60. – ⁷ J. Levin Carlborn: „Karl X Gustav“ (Stockholm 1910) s. 120: Instruks af 1. august 1657 til den svenske gesandt i London. – ⁸ Jfr. rigsråd Jørgen Seefelds betænkning om adelen 1661 (Nyt hist. tidsskr. 6. b.). – ⁹ N. P. Jensen: Den skånske krig 1675–79, s. 139 og 201. – ¹⁰ Knud Fabricius i Hist. tidsskr. 11 rk. 2 bind og „Skånes overgang til Sverige“, 3. bind. – ¹¹ Ølstrykke herreds tingbog 1682 4/1, Københavns birks tingbog 1688 25/6. – ¹² Danske kanc. Arkiv: B. perioden til 1660, nr. 150. Krigskollegiet: Registrerede sager, der ikke har kunnet indordnes under „Indkomne breve“, diverse år, kongens håndbog 1692 (krigskancelliet). – ¹³ P. F. Suhm: Saml. til Danmarks historie 1 rk. 2 bd., s. 111. – ¹⁴ Militære regnskaber B, nr. 13 a: Mønstringsrulle

24/9 1672 over Dtl. Rantzaus regiment (meddelelser fra rentek. 1878, s. 141). – ¹⁵ Styrkelisterne over 3 af de udleverede regimenter med navnene på officererne findes endnu i militære regnskaber IV-d-10, jfr Inländische registrant 24/2 1658. – ¹⁶ C. E. Secher: Nørre Vosborg i „Danske herregårde“, bind 19 (1867). Storgaard-Petersen: Ulfborg herred. En Jørgen v. Schwanewede, f. på Schwanewede, var 1662 løjtnant i oberst Henr. Ruses artilleriregiment (krigskoll., ruller 1661–78). Han var 37 år, havde tjent under regimentet 3 år, 15 måneder i Norge, var af statur lang og stærk, håret sort kruset. († 1664). – ¹⁷ Militære regnsk. IV-d-11, bilag 88 (1. marts 1659–4/9 1660) og Christopher Røepstorfs regnskab i Glüchstadt (V-e-23), sept.–nov. 1660, bil. 9, samt december 1660–februar 1661, bilag 9. – Når den svenske forfatter T. J. Petrelli i „Anteckningar om svenska og finska fanor och standar“ (1892), s. 33 oplyser, at Schwanewede blev fanget i slaget ved Nyborg, bygger han åbenbart på Fr. Krarups artikel i Hist. tidskr. 4. rk. 3. bd., s. 655, men med urette. Det militærregnskab, Krarup omtaler her, er åbenbart Poul Corneliusens (IV-d-13 b). – ¹⁸ Rentekam. afregninger: Ove Thott. – ¹⁹ Ruller i landkommisærernes regnskaber. Om Münchhausens komp. se regnskab for Glückstadt (V-e-25). – ²⁰ Rulle over H. Friis's regiment i registrerede sager, der ikke har kunnet indordnes under „Indk. breve“ 1661 (krigskoll.). En ligegyldende rulle, rimeligvis fra 1/6 1660 i „Schacks papirer“, forskellige regimenter (rigsark.). – ²¹ Jens Kaas til Krabbesholm afkræves regnskab som landkommisær 28/5 1660 (jy. tegn.). Jordebog, indsendt til rentek. 23/10 1660, er underskrevet af enken. – ²² Afkald efter Vogn Krag: Ø. Han herreds tingbog 1666 22/1. Processen 1666 30/4. Her også afskrift af lensbrevet. – ²³ Rulle april 1666 i landkommisærregnskab for Sjælland 1665–66, bil. 105, ruller 1669 og 1670 i landkomm. regnskab for Jylland. – ²⁴ Ryttergodsbordebøger i rentekamm. – ²⁵ Krigskoll. indk. breve 1675 (Oeder). – ²⁶ Regimentets ruller i landkomm. regnskab for Jylland 1670–74, i Poul Jægers regnskab i Landskrona juni–september 1676 (V-e-28, nr. 1) og Jens Harboes for 1676–78 (V-e-28, nr. 4). Desuden for 1675 i: mønstringsruller 1675–79 og for 1680 i: ruller 1676–1762 (krigskoll.) Om tabet blandt officererne i slaget ved Lund, se indk. breve i krigskoll. 1677 fra Levetzow. – ²⁷ Krigskoll. registrerede sager, der ikke o. s. v., 1677: August nr. 620 og novbr. nr. 622. – ²⁸ Stehn Jacobsen: „Den nordiske krigs krønike“, skrevet under krigen, udgivet i Lund 1897. Schwanewedes egenhændige rapporter over sine bedrifter findes i krigskoll. Indk. breve. – ²⁹ Krigskancelliet, indk. sager juni 1682 nr. 246. – ³⁰ Krigskanc. Indk. sager 1683, marts nr. 150 og registratur o. kgl. ordrer til regimenterne og enkeltpersoner. – ³¹ Pers. tidsskr. 3. rk. 6. bd., L. Bobé: Breve fra den Reventlow'ske familiekrede, bd. 9, Landkomm. regnskab 1682 o. fgl. for Århus og Ribe stifter, skifte i Koldinghus amts arkiv. Epitafium: Hofmans gavebreve. – ³² Thott saml. fol. 1081 (kgl. bibl.), jfr. Pers. tidsskr. 9. rk. 2. bd. – ³³ Jydske saml. 3. rk. 1. bd. – ³⁴ Krigskanc., registratur o. kgl. ordrer 1692 til regimenterne og enkeltpersoner. De følgende begivenheder er refereret efter krigskanc. Indk. sager og koncepter til kgl. resolutioner. – ³⁵ Rentek. originale kgl. resolutioner 28/4 1703 Regimentskriveren havde 1699 sat Kaas og hans tjenestefolk i extraord. skat uden at tage hensyn til, at han var i rangen, hvorfor revisorerne havde gjort antagelser. Det drejede sig om en forskel på 35 rgd., som Kaas blev fritaget for. – ^{35a}. Kalk og disk, som han også gav, synes havnet i Vejen kirke: O. Nielsen: Malt herred. – ³⁶ Krigskanc., refererede sager 1706, 24/7 (B nr. 18). – ³⁷ Denne døde 3/2 1705 i Horsens (Kasseregnskab for 1. jydske rytterreg.). Hans søster var enke efter stiftamt. Franz Eberhard v. Speckhahn i Ribe. – ³⁸ Krigskanc., refererede sager

1718, november, promemorier, og 1719, 17. og 23. januar, protokol o. kgl. resolutioner 1719 30/1 nr. 85. Århus og Ribe stifters renteskriverkontor, dok. vedr. tilsyn med kgl. gods i Ribe stift. — ³⁹ De 5 gårde var nr. 4–8 i Matr. 1688. Nr. 1 (Hyllerslev storgård) tilhørte præsten P. Ahrensberg i Hvejsel. Skødet til kongen på Roj med de gamle skøder, se „Skøder til kongen“ (rentek.). — ⁴⁰ Riberhus amts konceptskifter 1718–87. — ⁴¹ Fr. Hausmann († 1689) blev tolder i Ribe 1683. Bernt Ludvig Netzow, en pommersk adelsmand, var fra 1695 ritmester i 3. jydsk rytterreg. og havde kvarter i Anst, gik 1702 med tropperne til Brabrand. — ⁴² Chr. Thomsen Høyer, antagelig gift med Kaas's ældste datter Mette, var sergent ved kap. Holger Vinds kompagni af Ribe stifts nationale fodregiment (oprettet 1701), da han 17/11 1709 (krigskanc. refererede sager) blev sekondløjtnant ved kapt. Ammund Plønnies's kompagni (Hammerum Herred), premierløjtn. 5/11 1715 i kapt. Michael Treibergs kompagni (V. Herred). Fik 1722 kgl. skøde på en gård i Lundager, Lunde sogn. Afstod 1727 (refererede sager 17/1 nr. 5) for 500 rgd. sin charge til kadet Andr. Krey, søn af tolder K. i Ringkøbing og Mette Katrine, datter af regimentskriver Rask. Høyer, havde ved afskeden kone og børn og havde tjent sig op i 30 år fra musketer (f. i Ribe?). Treiberg var gift med en anden datter af Rask, Abigal Maria. — ⁴³ Ribe bispearkiv: Miscellanea. Heller ikke disse beretninger er trykt. — ⁴⁴ Jfr. forordn. 19/6 1582. — ⁴⁵ Jydsk saml. II, s. 370. S. 355, jfr. s. 323 nævnes, at der da på Tjele var bevaret skifteakt efter slægtens overhoved, rigsråd Mog. Kaas († 1656). — ⁴⁶ Han aflagde ed til svenskerne 1660 og solgte 1676 sin gård (nu Trolleborg) til biskop P. Vinstrup († 1679), hvis svigersøn major Caspar v. Bøhnen († 1698) arvede den. (Skaanska Återkomsthandlinger i kammerarkivet i Stockholm). — ⁴⁷ Jy. saml. 3. rk. 2. bd. — ⁴⁸ Trudsholm arkiv (rigsark.). — ⁴⁹ Adelsadresser i Danske kanc. afd. A: 1536–92 Diverse etater, adels- og rangfortegnelser. — ⁵⁰ Som foranstående note. — ⁵¹ Landkomm. regnskab for Århus og Ribe stifter. Skiftekommissærer udnævntes 29/3 1679. — ^{51a} O. Nielsen: Skodborg-Vandfuld herreder. — ⁵² Indk. breve til Danske kanc. — ⁵³ Pers. tidsskr. 5. rk. 1. bd. — ⁵⁴ Eiler Brockenhuus's kalenderoptegnelser (Fynske saml. 6. bd.). — ⁵⁵ Danske Atlas. Secher: herredagsdomme 1594–1614. — ⁵⁶ Claus Maltesen Sehesteds privatarkiv (rigsark.). — ⁵⁷ Mogens Kaas's privatark. (rigsark.). — ⁵⁸ Pers. tidsskr. 10. rk. 4. bd. — ⁵⁹ Pers. tidsskr. 5. rk. 1. bd. — ⁶⁰ O. Nielsen: Hjerm-Ginding herred. C. Klitgård: Hvetbo herred, John Møller: Slavs herred. — ⁶¹ Pers. tidsskr. 9. rk. 1. bd. — ⁶² Pers. tidsskr. 1. rk. 6. bd. — ⁶³ Da. kanc. supplikpr. 1699. Efter P. Munds død blev boet ved Hatting herreds ting den 22. febr. 1664 dømt til at aflægge regnskab over værgemaalet for den senere artillerigeneral Laurids Munk og hans søstre (Jelling birks tingbog 1665, 20. Novbr.), som var paalagt P. Mund ved jy. tegnelser 4/12 1643. Anne Sofie Friis's mand, P. Christensen, købte ca. 1. juli 1665 for 48 sldl. en gaard i Jelling (bygningerne) af kaptajn Jonas Jonassen, der tidligere havde staaet i Laur. Pogwisch's regiment (militære regnskaber IV-d-14). Stiftskriver Anders Madsen til Faarupgaard havde 27/7 1664 faaet skøde af kongen paa hele Jelling by. Christensen betalte hverken kaptajnen eller indfæstningen, 20 rgdll., til Anders Madsen (tingbogen 18. sept., 20. novbr. og 4. decbr.). 1668 overgik Gaardene i Jelling atter til kronen. — ⁶⁴ Pers. tidsskr. 1. rk. 5. bd. Klevenfeldts stiftsrelationer. — ⁶⁵ Generalitetskommissariatkollegiet, krigskassekontoret: Lister over pensionister 1751–89. — ⁶⁶ Generalkrigskommissariatet, Tyske kontor, indk. sager fra artilleriet. Blandt krigskassens pensionister er fra 1766: enken efter musketer Kaas.

SLÆGTEN FISCHER FRA SILKEBORG

AF

H. FRIIS-PETERSEN

Første Slægtled.

THOMAS CLEMENSEN FISCHER, født 1583 i Königsberg, studerede Kirurgi i Frankfurt a. d. Oder og nedsatte sig senere som Læge i Skanderborg, hvor han levede endnu 1644. Hustruens Navn er ukendt. Regimentskvartermester Clemen Fischer paa Ø. Keilstrup opgav i 1748, at hans Oldefader Thomas Fischer „havde et Vaaben af aaben Hielm, i hvilket Vaaben førtes en Hav-Fruue og en Fisker Brede“. I Landsdommer Johan Fischers Eje findes et smukt Læderetui, som ifølge Traditionen skal have tilhørt den gamle Skanderborg-Læge, og som menes at have været brugt til Opbevaring af kirurgiske Instrumenter. Denne Overlevering rokkes dog noget ved den Kendsgerning, at Etuiet bl. a. bærer Aarstallet 1637 i Forbindelse med Initialerne C. F. og ikke T. F.¹. Børn: Andet Slægtled 1-8.

Andet Slægtled.

1. MELCHIOR THOMSEN FISCHER, blev 1629 bortført af de i Landet huserende fjendtlige, kejserslige Tropper; senere Skæbne ukendt.
2. KAREN THOMASDATTER FISCHER, gift med NIELS PEDERSEN HOLST, født ca. 1620, død 1688, Student fra Stavanger 1642, Sognekapellan i Skanderborg 1646².
3. CHRISTIAN THOMSEN FISCHER, Vinhandler i Glückstadt og i Kø-

---

¹ Om denne Familie Fischer se Edv. Egeberg: „Silkeborg Slot“ III - P. T. 1. R. VI/67 - Jy. Saml. 1. R. VI/68, 72 - Hofmans Fund. II/290 - Gjessings Jubel-lærere III/348 Tavle 2 og 3 - „Stamtavle over Familierne Fischer og Bendixen“ 1888.

² Wibergs Præstehistorie - L. Thane: „Skanderborgs Historie“ S. 35 og 272 - Aarhus Stifts Aarbøger 1925 S. 84.

benhavn, tillige kgl. Mundskænk hos Kristian IV og Frederik III, ejede en Gaard i Skanderborg og et Hus ved Stranden i København. Han var vist gift tre Gange, og hans første Hustru skal have været en Hamburgerinde, vist en Erfuhrtr, men hvem han fik stor Rigdom. I Krigsaarene 1658–60 forstrakte han Kongen med store Pengesummer og har antagelig tillige ydet Kredit paa større Vinleverancer. Til Udligning af dette Mellemværende fik han 24/12 1661 af Kronen tilskødet Gods i Vrads, Hids, Gjern og Lysgaard Herreder for tilsammen 51378 Rdl. og 19/8 1664 yderligere Silkeborg Slot og Ladegaard med underliggende Gods i Gjern, Hids og Vrads Herreder for tilsammen 32441 Rdl.¹ Han blev saaledes Ejer af Silkeborg Slot og Gods med underliggende Hovedgaarde Allinggaard, Sjellegaard, Vinderslevgaard, Lavengaard, Kejlstrup m. m. Han blev gift anden Gang ifl. kgl. Bev. af 19/4 1667 med CHRISTINE SANDERS, der var Enke efter kgl. Mundskænk og Vinhandler i København HENRIK WINTERBERG; hun døde allerede ca. 14/6 1669 paa Silkeborg Slot og blev begravet 11/7 i Holmens Kirke i København. Han blev derefter gift tredje Gang ifl. kgl. Bev. af 8/12 1670 med METTE CLAUDATTER HARDER, der var en Datter af kgl. Hof-Perlestikker CLAUD HARDER; hun blev efter Christian Fischers Død gift med Apoteker JOHANNES KIRCHHOFF i København og omkom ved Amalienborgs Brand 19/4 1689. Christian Fischer selv døde i April 1677 paa Silkeborg og blev begravet 8/6 i Holmens Kirke i København². Da alle Ægteskaberne var barnløse, blev det store Gods delt mellem hans Søkende.

4. CLEMEN THOMSEN FISCHER, boede i Skanderborg og døde 1677, altsaa samme Aar som Broderen Christian Fischer. Han var gift med MAREN LAURIDSDATTER, der endnu 1687 boede i Skanderborg. Hun arvede paa sin Mands Vegne en Del af det under Silkeborg Slot liggende Gods, bl. a. Ø. Keilstrup, hvilket hun alt sammen 31/3 1687 tilskødede sin Svigersøn Laurids Christoffersen Bagge³. Børn: se tredje Slægtled I.
5. RASMUS THOMSEN FISCHER, boede før 1658 i København, hvor han var Skomager og Rodemester for Øster Kvarter. 11/7 1659 fik han tilskødet Ejendommen Østergade Matr. Nr. 13 paa

¹ Se Kronens Skøder 1648–88, II, S. 122 og 200.

² P. T. 6. R. III/22, V/110, 7. R. I/59.

³ Jyllands Landsting, læste Breve 1687 31/3 Nr. 15.

- Hjørnet af Integade. 1664 fik han overladt en Plads i København, paa hvilken han agtede at oprette et Garveri. 22/11 1668 underskrev han sammen med sin Svoger Henrik Allers som Vitterlighedsvidne paa et af en Bager Peder Thomsen oprettet Testamente. 1678 købte han en Begravelse i nordre Kapel i Nikolaj Kirke. Efter Broderen Christian Fischers Død 1677 blev han Ejer af Allinggaard i Svostrup Sogn med underliggende Gods, og 20/9 1680 solgte han Ejendommen paa Østergade og flyttede til Allinggaard. Rasmus Fischer var 1657 i København blevet gift med KIRSTEN JOCHUMSDATTER MASTORPH, der var født 12/8 1641 i København som Datter af kgl. Maj. Brygger JOCHUM MASTORPH. Rasmus Fischer døde 19/3 1686 paa Allinggaard og blev bisat 29/3 i Grønbæk. Hustruen døde 23/7 1717 paa Farregaard i Sporup Sogn, bisat 2/8 i Sporup Kirke, men kort efter flyttet til Grønbæk¹. Børn: se tredje Slægtled II.
6. MATHIAS THOMSEN FISCHER, synes i sine unge Dage at have studeret, idet han i Rentekammerskrivelse af 2/4 1687 benævnes Magister; i 1658 var han bosat i Amsterdam og 1679 paa Københavns Ladegaard; allerede 1664 ejede han Gods i Laven og Mollerup og blev efter Broderen Christian Fischers Død Ejer af bl. a. Lavengaard; 1684 var han Medejer af Farregaard i Sporup Sogn, hvor han boede i hvert Fald fra 1683 og til sin Død, der indtraf 1691; han blev begravet i Sporup Kirke. Hans Hustru MARIA GÖTSCHEN, der var født i Amsterdam, boede endnu 1694 paa Farregaard, men flyttede før 1697 til Lavengaard, hvor hun døde 1699; blev begravet i Sporup Kirke². Børn: se tredje Slægtled III.
7. METTE THOMASDATTER FISCHER, gift ifl. kgl. Bevilling af 21/3 1665 med HENRICH ALLERS, Borger i København. De oprettede Testamente dateret København 8/1 1676. Mette Fischer, der ogsaa var blandt Arvingerne til det store jyske Gods, flyttede efter Broderen Christian Fischers Død til Jylland og har i hvert Fald fra 1687 boet paa Silkeborg Siot, hvor hun døde 23/2 1716 efter forinden at have legeret 500 Rdl. til Skanderborg Bys Fattige. Hendes Mand opholdt sig vist mest i København, hvor han i hvert Fald boede 1688; 8/9 1692 boede han i Silkeborg,

¹ O. Nielsen: „Kbh. Diplomatarium“ I/728, II/807, VI/404 – H. U. Ramsing: „Kbh. Ejendomme 1377-1728“ – E. Marquard: „Kbh. Borgere 1659“ – Jyske Saml. VI/72 – P. T. I/221.

² Kronens Skøder 1648-88 S. 606 – Aarhus Stifts Aarb. 1923 S. 65.

men er efter al Sandsynlighed død i København. Ægteskabet var barnløst¹.

8. DANIEL THOMSEN FISCHER, født 1644, nævnes allerede 1664 som Ejer af Gods i Linaa, Haarup og Skellerup og blev efter Broderen Christian Fischers Død Ejer af Silkeborg Slot, Sjellegaard, Vinderslevgaard m. m. 1681 blev han tillige Medejer af V. Keilstrup og 1699 af Lavengaard, hvilken han 1705 blev Eneejer af. Han døde 8/8 1707 paa Silkeborg og blev bisat i Linaa Kirke. Gift første Gang 1686 med ELSE LINDE, født 1665, død 26/3 1689 paa Silkeborg og bisat i Linaa Kirke, Datter af CHRISTEN LINDE til Volstrup og ELLEN MARIE v. OBELITZ. Gift anden Gang 10/3 1707 i Linaa med MAREN ANNA MICHELSDATTER, der var Enke efter TYGE JESPERSEN til Mattrup, efter hvem hun arvede Mattrup i Tyrsting Sogn, hvortil hun rejste efter Daniel Fischers Død; hun selv døde der 1721. I Linaa Kirke indrettede Daniel Fischer et Gravkapel for sig og sin Familie. Paa Dørkarmen ind til dette Kapel findes udskaaet et Vaabenskjold, der beskrives saaledes: I Skjoldet 2 krydslagte Fisk og over Skjoldet, der ikke bærer Hjelm, en halv, menneskelig Figur (Fisker?) med en Fiskeketser over Skulderen. Over Døren findes en malet Plade med følgende Vaaben: I Skjoldet en frontvendt Fisker, som i højre Haand holder en Fisk og i venstre Haand en Aal. Paa Hjelmen, som er med syv Traller, en halv, højrevendt Fisker med en Fiskeketser over højre Skulder. Samme Vaaben findes i Relief paa Kapellets udvendige Murside. Aarstal 1689. Børn: se tredje Slægtled IV.

Tredje Slægtled.

I.

CLEMEN THOMSEN FISCHERS BØRN MED MAREN LAURIDSDATTER
(ANDET SLÆGTLED 4).

1. MELCHIOR CLEMENSEN FISCHER, døde ugift 11/1 1667.
2. KIRSTINE CLEMENSDATTER FISCHER, døde 25/6 1704 i Silkeborg Kro ved et Ulykkestilfælde, gift med IVER KNUDSEN, død 13/4 1710 i Silkeborg Kro. De boede først i Skanderborg, men flyttede senere til V. Keilstrup, som de 1677 sammen med andet Gods arvede efter hendes Farbroder Christian Fischer. Denne Arve-

---

¹ Jyll. Landsting, læste Breve 1688 13/6 Nr. 9 og 1692 21/9 Nr. 4 - P. T. 6. R. II/263, 7. R. V/187, 190.

part i Silkeborg Gods solgte de 10/3 1681 til Daniel Fischer og Laurids Christoffersen Bagge¹ og købte s. A. Silkeborg Kro i Linaa Sogn. Efter Kirstine Fischers Død blev Iver Knudsen 1708 gift med Rasmus Bertelsens Søster i Linaa.

3. ANNA CLEMENS DATTER FISCHER, gift med LAURIDS CHRISTOFFERSEN BAGGE. Han var af den kendte Ribe-Familie Baggesen og Søn af Literatus i Aarhus senere Herredsskriver i Hjlemslev Herred CHRISTOFFER PEDERSEN BAGGE og LENE WORM. Laurids Christoffersen havde tjent Kong Frederik III i militær og civil Tjeneste, afløste 1666 sin Fader som Herredsskriver i Hjlemslev Herred og Birkeskriver i Skanderborg Birk med Bopæl i Skanderborg, blev udnævnt dertil 30/6 1666 og fik kgl. Konfirmation 30/9 1670. Han blev 1681 Ejer af V. Keilstrup og 1687 af Ø. Keilstrup. Sidstnævnte Aar tog han sin Afsked som Herredsskriver og flyttede til V. Keilstrup, hvor han døde 1693 (Skifte 31/5 1693). Han havde i et tidligere Ægteskab med ANNE SØRENS DATTER GRØN bl. a. Børnene BAGGE og KIRSTEN MARIE, som 1698 og 1699 tilskødede deres Stedmoder det efter Faderen arvede Gods i Gjødvad, Sejling og Sinding Sogne. Anna Clemensdatter Fischer levede endnu 1715². Børnene, der optog Navnet Fischer: se fjerde Slægtled I.

II.

RASMUS THOMSEN FISCHERS BØRN MED KIRSTEN JOCHUMSDATTER MASTORPH

(ANDET SLÆGTLED 5).

1. THOMAS RASMUSSEN FISCHER, født 14/2 1658 i København, død 27/9 1716 paa Allinggaard, begr. i Grønbæk Kirke, blev 1691 Forpagter paa Palstrup og 1708 Ejer af Allinggaard. Kancelliraad. Gift 14/12 1708 i Stege med ANNA POULSON, født 4/5 1668 i Stege, død 26/11 1732, begr. i Grønbæk Kirke, Datter af Assessor JENS POULSON til Sæbygaard og MAREN MADSDATTER; havde været gift 1. G. med Dr. med. NIELS JESPERSEN i Aalborg (død 11/9 1696). Thomas Fischers Ægteskab var barnløst.
2. ANNA RASMUS DATTER FISCHER, født 1661 i København, død 31/3 1735 paa Lyngsbækgaard i Draaby Sogn paa Mols, 74 Aar gml.,

¹ Jyll. Landsting, læste Breve 1690 13/8 Nr. 20.

² P. T. VI/67 - Jyllands Landsting, læste Breve 1698 20/7 Nr. 6 og 1699 17/5

gift November 1681 i Grønbæk med PEDER RASMUSSEN LIIME, født 1651 i Horsens, død 25/9 1713 paa Farregaard i Sporup Sogn, Søn af Handelsmand i Horsens RASMUS PEDERSEN LIIME og BIRGITTE CHRISTOPHERSDATTER LYLOW. Peder Liime blev 1667 Medhjælper hos Forvalter Anders Pedersen paa Saltø i Karrebæk ved Næstved og senere dennes Efterfølger til 1675, Forvalter, Ridefoged og Slotsskriver paa Silkeborg 1675–1683, Forpagter af Sjelleskovgaard 1683–1686. Ejede 1684 i Forening med Mathias Fischer Farregaard i Sporup Sogn og blev 1686 Eneejer af Gaarden. I de efterfølgende Aar erhvervede han sig en Mængde Jordegods og købte 1689 jus patronatus og Kaldsret til Skanderup, Gjern og Tem Kirker og 1698 til Alling Kirke. 1704 havde han tillige Frijsenborg i Forpagtning. 1/2 1698 udnævntes han til Kammerassessor¹.

3. JOCHUM RASMUSSEN FISCHER, født 1662 i København, død s. A., Bevilling til Begravelse 2/1 1663².
4. JOCHUM RASMUSSEN FISCHER, født ca. 1670 i København, begr. 10/11 1699 i Grønbæk, Student fra Aarhus Katedralskole, immatr. ved Københavns Universitet 21/7 1688, stud. theol., opholdt sig fra ca. 1691 paa Allinggaard. Ugift³.
5. JOHANNE RASMUSDATTER FISCHER, født 1673 i København, død 15/5 1684 paa Allinggaard.
6. RASMUS RASMUSSEN FISCHER, født ca. 1677 i København, begr. 17/12 1710 i Sporup, Student 1697 og immatr. ved Københavns Universitet. Han synes at have taget sig selv af Dage, thi i Kirkebogen er anført: „1710 17/12 blef uden ald Liig Sermon kast Jord paa Seign. Rasmus Fischer“. Gift 22/6 1708 i Grønbæk med MARIA BARBARA BAGGER, der havde været gift to Gange tidligere, nemlig med HANS HERMANSEN FRIIS og PEDER CHRISTENSEN GJØRDING, begge Præster i Sdr. Gjørding. Hun boede 1711 i Farre i Sporup Sogn og 1713 i Røgen Præstegaard og kaldes da „Hr. Jacob Jacobsen Albechs Kiæreste“. Hun er muligvis ogsaa identisk med den Madam Fischers, som 1726 boede paa Grønbækgaard⁴. Rasmus Fischer havde ingen Børn.

¹ H. Friis-Petersen: „Kannik i Ribe Niels Torkilsen Lym og hans Efterkommer“ 1932 S. 47 flg.

² P. T. 6. R. III/15.

³ Aarhus Stifts Aarbøger 1918 S. 23.

⁴ Grønbæk Kirkebog 1726 S. 9.

III.

MATHIAS THOMSENS BØRN MED MARIA GÖTSCHEN

(ANDET SLÆGTLED 6).

1. JOHANNE CHRISTINE FISCHER, død ca. 1686, begr. i Sporup Kirke, gift før 1683 med ANDREAS v. BORNICH, født 1651 i Anhalt-Zerbst, død 17/3 1717 paa Lavengaard, begr. i Sporup Kirke. Han var oprindelig i Biskop Berendt v. Gahlen af Münsters Krigstjeneste, men gik 1679 i danske Tjeneste, blev Kaptejn-løjtnant 1681, Ritmester 6/3 1683, Major 2/12 1702, laa først ved det Prehnske og siden ved det Smittovske Regiment, Afsked 19/1 1706. Han boede fra omkr. 1684 paa Farregaard i Sporup Sogn, men flyttede 1708 til Lavengaard, som han da var blevet Ejer af. Efter Johanne Christine Fischers Død indgik han 1688 Ægteskab med JYTTE KRAG (død 1693) og 1695 med ANNE MARGRETHE FELTHAUSEN (død 1724)¹.
2. CHRISTIAN FISCHER, død 21/11 1704 i Viborg Graabrødre S., begr. 16/12, Boregistrering 22/11 1704; var en Tid Forpagter eller Forvalter paa Lavengaard i Linaa Sogn og sad ved sin Død som Arrestant i Viborg sigtet for Vildttyveri. Han døde i Byfoged Hans Lassens Hus, hvor han havde Tilhold, og ikke i Viborg Tugthus, som det andre Steder er angivet². Gift med MAREN MOURITZDATTER HØIER, der levede endnu 1725; hun var Datter af MOURITZ HANSEN HØIER til Rask i Hvirring Sogn og GJERTRUD MOURITZDATTER BORCHAST, og efter Christian Fischers Død indgik hun Ægteskab med Avlsmand i Horsens JØRGEN PEDERSEN FÆDDER (død 1724). Børn: se fjerde Slægtled II.

IV.

DANIEL FISCHERS BØRN MED ELSE LINDE

(ANDET SLÆGTLED 8).

1. CHRISTIANE FISCHER, født 1687 paa Silkeborg, død 21/9 1711 paa Silkeborg, begr. i Linaa. Ugift.
2. CHRISTIAN FISCHER, født 6/3 1689 paa Silkeborg, død 17/6 1774 paa Allinggaard i Svostrup Sogn, begr. i Linaa. Han blev 22/6 1709 immatr. ved det kgl. ridderlige Akademi i København,

¹ Aarhus Stifts Aarbøger 1923 S. 64 flg. – Hirsch: „Danske og norske Officerer“ – P. T. VI/68.

² Aarhus Stifts Aarbøger 1929 S. 44. – Viborg Skifteprotokol 1697–1707 Bl. 345 – Framlev–Gjern Hrd. Justitsprot. 1702–09 Bl. 127b.

Discessit 28/4 1710. Ejer af Silkeborg Slot og Gods 1707–1720, da Kronen indløste Slottet. Han var derefter Ejer af Allinggaard, Grauballegaard og Vinderslevgaard m. m.¹. 27/10 1719 blev han optaget i den danske Adelstand. Christian Fischer lagde Grunden til den store Fischerske Stiftelse og stiftede Hospitalet i Grønbæk. Gift 1. G. 6/3 1721 i Maarslet (ifl. kgl. Bev. af 17/2 1721) med MARIE KIRSTINE POULSON, født 19/4 1701, død 9/5 1736, begr. i Linaa, Datter af Landsdommer, Etatsraad MATHIAS POULSON til Søbygaard og Bistrup og GJERTRUD MARIE HOFMANN; gift 2. G. 4/9 1744 med CHARLOTTE AMALIE REENBERG, født 9/2 1701 paa Ristrup i Sabro S., død 20/5 1770 paa Allinggaard i Svstrup S., begr. i Linaa, Datter af Landsdommer, Justitsraad THØGER REENBERG til Ristrup og MAGDALENE BROBERG. Begge Ægteskaberne var barnløse.

Fjerde Slægtled.

I.

BØRN AF ANNA CLEMENS DATTER FISCHER OG LAURIDS

CHRISTOFFERSEN BAGGE

(TREDJE SLÆGTLED I, 3).

1. METTE HARDER FISCHER, gift med JENS PEDERSEN NØRHOLM, døbt 28/7 1672 i Nørholm, død ca. 1738 i Gjødvad, Søn af Sognepræst i Nørholm PEDER JENSEN NØRHOLM og KAREN JENS DATTER IBSEN. Han blev Student fra Aalborg 1693, Sognepræst i Gjødvad-Balle 1/2 1698 og ordineret 15/4 s. A.
2. CHRISTIAN LAURIDSEN FISCHER, født ca. 1682, død 1715 paa V. Keilstrup, Student fra Aarhus 1700, immatr. ved Københavns Universitet 16/7 s. A. I Proklama af 10/11 1715 siges det, at han døde „for nogen kort Tid siden“ paa V. Keilstrup. Ugift².
3. NIELS WORM LAURIDSEN FISCHER, døde ugift i ung Alder.
4. CLEMEN LAURIDSEN FISCHER, født 22/1 1687 paa V. Keilstrup i Balle S., død 29/6 1781 paa Ø. Keilstrup i Gjødvad S., begr. i Gjødvad Kirke. Student fra Aarhus 1705, tog Attestats ved Københavns Universitet, Auditor og Regimentsskriver 1709, paa Felttog i Mecklenburg 1711–1712, Regimentskvartermester 1711, deltog i Belejringen af Wismar og Stralsund, var med i Slaget ved Gadebusch 1712, deltog i Tønningens Erobring 1714, Afsked

¹ Aarhus Stifts Aarbøger 1925 S. 36 flg. – P. T. VI/71, 2. R. I/215.

² Viborg Landstings Skødeprotokol 35/366.

fra militær Tjeneste 1720. Ejer af V. og Ø. Keilstrup fra ca. 1719¹. Gift 1. G. 7/8 1716 paa Lavengaard med JOHANNE BORNICH, født 12/3 1692 paa Farregaard i Sporup S., død 3/11 1753 paa Ø. Keilstrup, begr. i Gjødvad Kirke, Datter af Major ANDREAS BORNICH og 2den Hustru JYTTE KRAG. Gift 2. G. ifl. kgl. Bev. af 25/2 1757 med KAREN KAPPEL HAASUM, født ca. 1711 i Holbæk i Randers Amt, død 1763 paa Ø. Keilstrup, Datter af Sognepræst i Holbæk-U. HANS CAPPÉL ANDERSEN HAASUM og ANNE MARIE CASPARSDATTER SUHR; hun var Enke efter Forpagter paa Lykkesholm ved Ebeltoft ANDREAS MICHELSEN HORNBECH, til hvem hun var blevet viet 16/12 1733². Gift 3. G. 1765 med KIRSTINE CECILIE THYGESEN, født ca. 1730, død 11/1 1797 i Aarhus Domsogn, 67 Aar gml. – Clemen Fischer havde med sin 1ste Hustru 13 Børn, hvoraf de 8 kendes, de øvrige er døde som Børn. De to andre Ægteskaber var barnløse. I „Den Viborger Samler“ 1781 Side 245 findes trykt følgende Gravskrift: „De graae Haars deilige Krone, som denne bedagede, velædle og velbyrdige Hr. Regiments-Quarttermester Clemen Fischer til Øster Keilstrup her i Livet, som for ham begyndtes den 22 Januarii 1687, med Ære havde fundet paa Retfærdigheds Vei, omvexlede han Aar 1781 den 29 Junii, da han næsten efter 95 Aars møisommeligt Levnet paa Jorden blev indladt til de fuldkomne Retfærdigheds Aander i Himmelen. En Bornich, en Haasum omfavner ham hisset. En Thygesen beklager hans Afsavn her. Alle tre elskværdige Ægtefæller. Af 13 Børn med den første, efterlever sex, som blander deres Taarer med saa elskværdig en Faders Aske“. Børn: se femte Slægtled I.

II.

BØRN AF CHRISTIAN FISCHER MED MAREN MOURITZDATTER HØIER (TREDJE SLÆGTLED III, 2).

1. MATHIAS FISCHER, født 10/4 1698 paa Lavengaard i Linaa S., død 30/9 1704 se. S.
2. GJERTRUD MARIA FISCHER, født 1699 paa Lavengaard, død 15/6 1756 i Odense St. Hans S., gift 27/11 1725 i Horsens med ANDREAS TORP, født 30/6 1689, død 20/2 1746 i Odense St. Hans S., begr.

¹ Aarhus Stifts Aarbøger 1923 S. 74 fig. – Den Viborger Samler 1781 S. 245. – C. Soltoft: „Stamtavle o. Sl. Paludan-Müller“ S. 2 – P. T. VI/67.

² L. J. Bøttiger: „Ebeltoft og Omegn“ S. 171.

- 27/2 i Dalum Kirke, Søn af kgl. Proviantskriver i København HENRICH TORP og KAREN ANDERSDATTER NIELSEN. Andreas Torp var Slotsforvalter i Odense og Birkeskriver ved det fynske Regiments Rytterdistrikt. Han havde tidligere været gift med ANNA MADSDATTER HØYER (død 1724). 1725 købte han ved Auktion en Begravelse i Dalum Kirkes Kor for 20 Rdl., tidligere sal. Hr. Pouls Gravsted¹.
3. JOHANNE CHRISTINE FISCHER, født 22/1 1701 paa Lavengaard, død 1756 i Ø. Risør i Norge, gift 26/8 1735 i Voldum med JACOB RIECK, død 17/5 1757 i Ø. Risør, begr. 25/5, Tolder i Ø. Risør fra 1736.
  4. MOURITZ CHRISTIAN FISCHER, født 19/6 1703 paa Lavengaard, død 19/7 1778 paa Constantinsborg, begr. i Linaa Kirke. Han var først kgl. Livtjener, senere Slotsforvalter paa Kristiansborg Slot, kaldes 1738 for Materialforvalter, blev Auktionsdirektør i København før 1744, Justitsraad. Gift 1. G. 28/3 1738 i Kbh. Petri Kirke med MARIA ELISABETH CÖLLNER, født 20/2 1716, død 7/6 1765 i Kbh. Petri, begr. 11/6, Datter af Købmand i København JOHAN ARNOLD CÖLLNER og ANNA MARGRETHE SCHACK. Gift 2. G. 18/3 1770 i Kbh. Helligaands K. med FREDERIKKE LOUISE DEGN, født 11/10 1749, død 1/12 1806 i Kbh. Frue, Datter af Krigsraad HANS CHRISTIAN DEGN². 6 Børn i 1ste og 3 Børn i 2det Ægteskab: se femte Slægtled II og III.

Femte Slægtled.

I.

BØRN AF CLEMEN LAURIDSEN FISCHER MED JOHANNE BORNICH
(FJERDE SLÆGTLED I, 4).

1. LAURITS CHRISTOFFER FISCHER, født 1717, død 22/4 1764 i Ballum, begr. 1/5, Birkedommer i Ballum Birk i Ribe Stift. Gift 1. G. med Helene Marie . . . . ., med hvem han oprettede Testamente 11/9 1753 (kgl. Konfirm. 30/8 1754)³. Gift 2. G. med CHRISTINE BENEDICTE NÆVE, født 15/11 1730 i Vorde, død 21/11 1788 i Ballum, begr. 27/11, Datter af senere Sognepræst paa

¹ P. T. 5. R. III/76.

² Aarhus Stifts Aarbøger 1925 S. 42 – Lengnick: Stamtavle o. Mouritz Fischers Efterkommere – P. T. 12. R. V/186.

³ Jydske Registre 35/579.

- RØMØ CHRISTIAN GERHARSDEN NÆVE og SOPHIE ALBERTSDATTER RHOLD. Efter Laurits Fischers Død giftede Enken sig 13/5 1766 med Eftermanden i Embedet PEDER THOMSEN. – Barn: se sjette Slægtled I.
2. ANNE BARBARA SOPHIE FISCHER, født 1718, død 12/2 1798 i Aarhus, gift med NIELS NIELSEN SAABYE, født 27/8 1710 i Tirstrup, begr. 27/4 1772 i Aarhus, Søn af Sognepræst i Tirstrup NIELS NIELSEN SAABYE og HELLE SØRENSDATTER BAGGE. Han var først Fuldmægtig og Forvalter paa Vedø og Clausholm, senere Forpagter paa Clausholm, blev 1763 Konsumtionsforpagter i Aarhus¹.
  3. JYTTE KRAG FISCHER, født 1720 i Gjødvad, død 9/2 1799 i Sejling, 78 Aar gml., gift 1. G. med MICHEL PEDERSEN AABOE, født 20/12 1718 i Velle, død 1755 i Gjødvad, Søn af Sognepræst i Velle PEDER PEDERSEN AABOE og MAREN HENRIKSDATTER BLICHFELDT. Han blev Student priv. 1735, cand. phil. 1736, Sognepræst i Gjødvad-Balle 15/10 1745, ordineret 21/1 1746. Gift 2. G. ifl. kgl. Bev. af 19/9 1766 med PEDER LORENZEN KOGH, døbt 3/6 1733 i Aarhus Domkirke, død 21/1 1799 i Sejling, Skifte 1799, Søn af Parykmager i Aarhus LORENZ LORENZEN KOGH (død 1755) og KIRSTEN PEDERSDATTER HEIDE. Han blev Student fra Aarhus 1753, cand. theol. 23/9 1758, Sognepræst i Sejling-Sinding 30/5 1766, ordineret 16/7, Provst for Hids Herred.
  4. DANIEL FISCHER, født 1724 i Gjødvad, død 21/1 1784 paa V. Keilstrup i Balle S., Regimentskvartermester, kgl. Maj. Bygningsinspektør, Ejer af V. Keilstrup, Kammerraad². Gift 13/2 1756 i Gjern med INGER PEDERSDATTER FABICH, døbt 10/1 1727 i Gjern, død 10/2 1816 i Aarhus, Datter af Sognepræst i Gjern PEDER HANSEN FABICH og BIRGITTE DAMSTRØM. Børn: se sjette Slægtled II.
  5. ANDREAS JØRGEN FISCHER, født 1725 i Gjødvad, død 26/11 1773 i Svstrup, begr. 3/12, 48 Aar gml. Ejer af Grauballegaard og Tvillumgaard m. m. Gift 1. G. 18/11 1766 i Grønbæk (ifl. kgl. Bev. af 26/9 1766) med DORTHE BRAAD, døbt 8/6 1738 i Horsens, begr. 9/11 1767 i Svstrup, Datter af Hospitalsforstander i Horsens SIMON BRAAD og ANNE CHRISTENSDATTER HURTIGKARL. Gift 2. G. 30/2 1769 i Draaby paa Mols (ifl. kgl. Bev. af 6/1 1769) med CHARLOTTE AMALIE HANSEN, født ca. 1747 i Draaby,

¹ P. T. 7. R. II/226.

² P. T. 8. R. VI/103.

- konfirm. 1763, Datter af Kancelliraad IVER HANSEN til Lyngsbækgaard og MARIE ELISABETH HUTFELDT. Hun blev efter Andreas Fischers Død gift med Landinspektør, Kaptejn MATHIAS HANSEN LUNN til Vinderslevgaard, senere Ejer af Charlottenlund i Krage-
lund Sogn (død 1811)¹. Børn: se sjette Slægtled III.
6. GJERTRUD MARIE FISCHER, født 1729 i Gjødvad, død 13/6 1797 i Nimtofte, 68 Aar gml. Gift 1. G. 24/1 1755 i Voldum (Claus-
holms Kapel) med JACOB MATHIASEN RIISE, født 1719 i Nimtofte, død 13/1 1775 i Nimtofte, Søn af Sognepræst MATHIAS JACOBSEN RIISE og METTE MARIE GOTTRUP. Han blev Student priv. 1739, cand. theol. 26/1 1744, Sognepræst i Nimtofte-K. 8/1 1745, ordineret 30/4. Havde været gift 1ste Gang med METTE KIRSTINE SAABYE. Gift 2. G. 8/8 1780 i Nimtofte med CARL JEPSEN MULVAD, født 1736 i Ribe, død 8/12 1793 i Nimtofte, begr. i Kirken, Søn af Skrædder i Ribe JEP MULVAD. Han blev Student fra Ribe 1755, cand. theol. 18/9 1766, Sognepræst i Nimtofte-T. 6/1 1779, ordineret 14/4, entl. 10/5 1793; han karakteriseres som en dygtig Mand og populær Taler².
7. ANNA CLEMENTINE FISCHER, født 15/12 1731 i Gjødvad, død 16/3 1816 vist i Kristiania, gift ifl. kgl. Bev. af 22/6 1764 med GEORG FREDERIK V. ZÜTPHEN, født 18/7 1729 i København, død 27/4 1774 i Kristiania, Søn af Vagtmester ved Livgarden til Hest JOACHIM FRIEDERICH V. ZÜTPHEN og CHRISTINE RHODE. Han blev Landkadet 18/11 1743, Fændrik 20/2 1754, kar. Premierløjtnant 20/4 1757, Kaptejn à la suite 1/7 1761, Kaptejn ved Nordre jydsk Infanteri Regiment, Kaptejn og Kompagnichef ved Nordenfjeldske gevorbne Infanteri Regiment 1768³.
8. MELCHIOR FISCHER, født 26/8 1736 i Gjødvad, død 1800. Blev Fændrik ved sydjydsk nationale Infanteri Regiment 25/5 1758, Kaptejn 25/3 1761, til Langelandske Infanteri Regiment 19/9 1764, Chef for 1ste Grenaderkompagni af Delmenhorstske gevorbne Infanteri Regiment 6/6 1767 (kaldes fra 1/1 1778 for Sjællandske Infanteri Regiment), dimitteret med Majors Kar. 16/12 1778. Han købte 1764 Billehave i Vejlbj Sogn paa Fyn, men solgte den straks efter igen⁴. Melchior Fischer blev gift

¹ Trap: Danmark, 4. Udg. VI/312.

² Wibergs Præstehistorie – Randers Amts Aarbøger 1913 S. 126, 131.

³ Hirsch: Danske og norske Officerer – Jydsk Register 38/427 – P. T. 5. R. III/75.

⁴ Hirsch: Danske og norske Officerer – Trap: Danmark – P. T. 2. R. IV/153.

1763 med JYTTE REBEKKA PULTZ, født 28/10 1742, død 27/1 1820, Datter af Ritmester HENRIK CHRISTOPHER PULTZ til Møllegaard og Skovgaard paa Langeland og BIRGITTE SOPHIE KAAS. Børn: se sjette Slægtled IV.

II.

MOURITZ CHRISTIAN FISCHERS BØRN MED MARIA ELISABETH CØLLNER
(FJERDE SLÆGTLED II, 4).

1. ANNA MARGRETHE FISCHER, født 25/12 1738 i København, døbt 29/12 i Petri K., død 25/7 1812 i København, gift 3/4 1767 i København med GREGORIUS THOMSEN, døbt 20/2 1736 i København, død 22/5 1776, Søn af Regimentskvartermester JØRGEN THOMSEN og MARIA DOROTHEA KLAUMANN. Han blev Kornet ved 2det jydsk Kavalleriregiment 12/3 1760, Sekundløjtnant ved sjællandske Dragonregiment 19/10 1763, dimitteret som Ritmester 28/4 1768¹.
2. CHRISTIAN FISCHER, døbt 10/9 1740 i København Petri K., død 1753.
3. LOUISE FISCHER, døbt 19/6 1742 i København Petri K., død 16/6 1811, gift 16/10 1767 i København Helligg. K. med JOACHIM CHRISTIAN RIECK, døbt 21/10 1739 i Ø. Risør i Norge, død 12/5 1780, Søn af Tolder i Ø. Risør JACOB RIECK og JOHANNE CHRISTINE FISCHER. Han var først Acciseskriver ved Kbh. Toldkammer, blev Amtsforvalter over Vordingborg Amt 3/6 1772, Bestalling 11/6 s. A.².
4. MARIE CHRISTINE FISCHER, døbt 3/10 1743 i København Petri K., begr. 23/3 1744 i København (Petri K.).
5. JEAN ARNOLD FISCHER, født 29/1 1749 i København, døbt 3/2 i Petri K., død 8/1 1805, begr. i Linaa Kirke. Han havde i sin Ungdom rejst i Frankrig og England, var en meget virksom, aandrig og sprogkyndig Mand. Blev 1774 Ejer af Allinggaard og senere tillige af Grauballegaard, Vinderslevgaard og Vindum-overgaard. Kancelliraad. Han døde ugift af Apopleksi. I ham fandt Steen Steensen Blicher Motivet til sin Novelle „Fruentimmerhaderen“³.
6. CHRISTIAN FISCHER, født 1/5 1755 i København, døbt 5/5 i Petri

¹ Hirsch: Danske og norske Officerer.

² P. T. 7. R. IV/104 - S. Elvius: „Familien Hagerup“ S. 71 - Enkekassens Arkiv Gl. 3251.

³ Aarhus Stifts Aarbøger 1925 S. 44.

K., død 18/4 1822 i Grenaa. Han blev Student priv. Kbh. 1771 og studerede en Tid ved Universitetet, Kadet ved det Slesvigske Rytter Regiment 1772, Regimentskvartermester ved samme Regiment 22/6 1774, Overkrigskommissær 20/8 1790, fik 5/3 1791 Befaling til at overtage Bestyrelsen af en Del af Jyllands (efter Forordningen af 20/6 1788) ordnede nye Inddeling for den militære Rekrutering, afgik fra Regimentet som beskikket Krigs- og Landkommissær for 2det jydsk Distrikt 31/10 1794, Generalkrigskommissærs Karakter 20/8 1802, boede fra før 1810 i Grenaa, blev 12/6 1811 med Descendenter optaget i den danske Adelstand med samme Vaaben, som 1719 var forundt Christian de Fischer, fik 15/12 1812 Rang med Nummer 11 i 2den Klasse, R. af Dbg. 28/1 1813, Dbm., Stifter af det Fischerske Fideicommis. En Tirsdag var han kommet hjem fra en Sessionsrejse, blev upasselig om Onsdagen og døde Torsdag Morgen Kl. 4 den 18/4 1822; blev begravet i Grenaa. Gift 7/12 1775 i Aarhus Domsogn (Stuebryllup) med FREDERIKKE LOUISE MONRAD, født 15/5 1759 i Idestrup, døbt 21/5, død 19/12 1838 i Grenaa, Datter af Stiftsprovst i Aarhus PETER EPHRAIM MONRAD og CHRISTINE DORTHEA BERG¹. Børn: se sjette Slægtled V.

III.

MOURITZ CHRISTIAN FISCHERS BØRN MED FREDERIKKE LOUISE DEGN (FJERDE SLÆGTLED II, 4).

1. CHARLOTTE AMALIE FISCHER, født 15/4 1771 i København Hellig. S., død 5/5 1820, gift 6/9 1793 paa Hirschholm med JØRGEN KIERULF, født 31/8 1757 i Hasle ved Aarhus, død 29/9 1810 i Fredensborg, Søn af Sognepræst i Grønbæk PEDER SØRENSEN KIERULF og ANNA DOROTHEA MØRK. Han blev Student fra Viborg 1775, cand. philol. 1778, Inspektør paa Borchs Kollegium 1779–1784, Redaktør af Berlingske Tidende 1783, Dr. phil. 1790, Professor ved Universitetet 1792, Justitsraad 1806, R. af Dbg.²
2. HANS CHRISTIAN FISCHER, født 30/3 1772 i København Hellig. S., død 1/5 1817 i Grønbæk S., forekommer 1806 og 1808 som Ejer af Strandmosegaard i Asminderød, boede ved sin Død paa Ansgaard i Grønbæk. Gift med MARIE KIRSTINE PEDERSEN, født ca. 1771, død 21/10 1842 i Aarhus Domsogn, 71 Aar gml., Skifte 7/11 1842. Børn: se sjette Slægtled VI.

¹ Frederik Thaarup: Fædrenelandsk Nekrolog, 1822.

² C. Klitgaard: „Kjærulfske Studier“ S. 111.

3. MARIA ELISABETH FISCHER, døbt 25/8 1773 i København Hellig. K., død 27/12 1834 i København Frue S., gift 9/1 1795 i København Holmens (Stuebryllup) med PETER CHRISTIAN RASMUS AAGESEN, født 14/3 1762 paa Kristianshavn, døbt 20/3 i Vor Frelser K., død 24/6 1830 i København, Søn af Regimentskvartermester NIELS AAGESEN og ANNE JOHANNE FISCHER. Han var Bureauchef under Admiralitetet, Overkrigskommissær, Etatsraad og R. af Dbg.

Sjette Slægtled.

I.

Laurits Christoffer Fischers Barn med Christine Benedicte Næve
(Femte Slægtled I, 1).

Charlotte Amalie Fischer, født 7/6 1758 i Ballum, gift 16/8 1782 i Ballum med Christian Friederich Arentzen, født 29/12 1746, død 18/9 1800 i Ballum. Exam. jur. fra Københavns Universitet 1782, Birkedommer i Ballum Birk i Ribe Stift.

II.

Daniel Fischers Børn med Inger Pedersdatter Fabich
(Femte Slægtled I, 4).

1. Charlotte Amalie Johanne Fischer, født 25/11 1757 i Balle, død 27/5 1841 i Aarhus Domsogn, gift ifl. kgl. Bev. af 12/7 1776 med Morten Christiansen Reenberg, født 1729 i København Nikolaj S., død 28/2 1796 i Gjødvad, Søn af res. Kapellan ved Nikolaj Kirke Christian Pedersen Reenberg og Anna Michol Storm. Han blev Student fra Roskilde 1746, Sognepræst i Gjødvad-Balle 16/5 1760; havde været gift i. G. med Maren Langgaard¹.
2. Christian Fischer, født 29/1 1760 i Balle, begr. 22/7 1804 i Vedslet S. Han var Student fra Aarhus 1778 og blev Gaardejer i Grumstrup i Vedslet Sogn. Gift 5/8 1801 i Vedslet med Bodil Marie Christophersdatter, døbt 25/6 1774 i Hundslund, død 5/6 1852 i Ousted, Datter af Christopher Rasmussen og Dorte Jensdatter i Haderup; efter Christian Fischers Død blev hun 9/2 1805 i Vedslet gift med Peder Jensen, Gaardmand i Hylke.
Børn:

¹ Wibergs Præstehistorie - Jydske Registre 1776, 41/746.

- a. INGER FABECH FISCHER, født 1801 i Vedslet, hjemmedøbt, frst. i Kirken 1/11, begr. 8/11 1801 i Vedslet, $\frac{1}{4}$ Aar gml.
- b. Dødfødt Søn, begr. 14/3 1804 i Vedslet.
3. KAREN CAPPEL FISCHER, født 29/11 1762 i Balle, døbt 15/12, død 17/2 1839 i Bogense, gift ifl. kgl. Bev. af 15/7 1786 med GEORG DETLEV SCHILDKNECHT, født 16/5 1742 i Slesvig, døbt 19/5 i Domkirken, død 12/1 1800 paa Endelave, Søn af Amtsforvalter JOHANN DETLEF SCHILDKNECHT og ADELGUNDE CHRISTIANA FUCHSEN. Han var Kadet i Slesvigske Rytter Regiment 1761, kar. Kornet 8/7 1761, v. Kornet 1/6 1762 (Regimentet kaldes fra 1763 for Slesvigske Kyrasser Regiment), Sekondløjtnant 19/10 1763, Premierløjtnant 13/5 1772, Sekondritmester 18/3 1778, Major af Kavalleriet og Eskadronschef 11/12 1789, Afsked 1/6 1798. Han havde 1796 købt Øen Endelave og oprettede 1797 Gaarden Louiselund paa Øen. 1830 solgte Enken Louiselund til Sønnen JOHAN DANIEL SCHILDKNECHT¹.
4. PEDER FABICH FISCHER, født 6/4 1766 i Balle, død 10/11 1827 i Taaning, Købmand i Randers, Borgerskab 26/1 1791, tillige Byens Kæmner, boede endnu 1810 i Randers, men købte senere Haurballegaard i Taaning Sogn, hvor han boede til sin Død. Gift 10/12 1788 i Randers med DORTHEA OVESEN, født ca. 1749, død 5/5 1832 i Taaning, $82\frac{1}{4}$ Aar gml. Hun havde tidligere været gift med Købmand i Randers KNUD BANG². Børn: se syvende Slægtled I.
5. JOHANNE BORNICH FISCHER, født 20/5 1767 i Balle, døbt 11/6, død 23/9 1850 i Aarhus, gift 14/9 1787 i Viby v. Aarhus (ifl. kgl. Bev. af 8/6 1787) med CHRISTIAN v. DAME, født 22/6 1751 i Frederiksort, døbt 24/6, død 15/7 1813 i Aarhus, Søn af Justitsraad FREDERIK DAME. Han blev Sekondløjtnant à la suite i Bornholmske gevorbne Infanteri Regiment 31/7 1776, Sekondløjtnant 2/1 1777 (Regimentet kaldes fra 22/1 1785 for Aarhusiske Infanteri Regiment), Premierløjtnant 5/10 1787 (Regimentet kaldes fra 8/1 1790 for 1ste jydsk Infanteri Regiment), Kaptejn 19/8 1791, Stabskaptejn 11/9 1795, Kompagnichef 17/10 1800, Afsked som Major 1/8 1806, kar. Oberstløjtnant 15/11 1810³.

¹ Hirsch: Danske og norske Officerer – Trap: Danmark, 4. Udg. VII – Enkekassens Arkiv 1677.

² Jydsk Saml. VIII/244 – Hundrup: Jens Bangs Efterkommere S. 5.

³ Hirsch: Danske og norske Officerer – Enkekassens Arkiv 6873.

III.

ANDREAS JØRGEN FISCHERS BØRN MED CHARLOTTE AMALIE HANSEN
(FEMTE SLÆGTLED I, 5).

1. CHRISTIAN FISCHER, døbt 15/1 1771 i Svostrup, begr. 25/10 1771 i Svostrup.
2. JOHANNE BORNICH FISCHER, døbt 18/8 1772 i Svostrup, begr. 26/12 1772 i Svostrup.

IV.

MELCHIOR FISCHERS BØRN MED JYTTE REBEKKA PULTZ.
(FEMTE SLÆGTLED I, 8).

1. HENRIK CHRISTOPHER PULTZ FISCHER, døbt 16/5 1765 i Viborg Domkirke. Sekondløjtnant à la suite i Sjællandske Infanteri Regiment 17/3 1779, v. Sekondløjtnant 20/3 1782 (Regimentet kaldes fra 28/1 1785 for Fynske Infanteri Regiment); blev paa Grund af et Indbrudstyveri, da han sammen med Fændrik CHR. FR. GEDDE stjal 36201 Rdl. fra Kongens Kasse, dømt til infamt at kasserer, hans militære Ærestegn fratages ham, kagstryges, brændemærkes paa Panden og til paa Livstid at hensidde i uærligt Slaveri paa Munkholm. Dommen blev stadfæstet, og han blev kasseret med Skændsel; Felttegnet blev taget af Kaarden, og denne blev kastet for hans Fødder; Krave, Opslag og Rabatter blev sprættet af hans Uniform. Dette skete 1/9 1786¹.
2. CHRISTIAN FREDERIK LUDVIG FISCHER, døbt 5/9 1766 i Viborg Domkirke, død 28/11 1832 i København. Fændrik à la suite i Viborgske Infanteri Regiment 13/10 1786, v. Fændrik 10/10 1788, Sekondløjtnant 24/10 1788, forsat til Holstenske Infanteri Regiment 11/12 1789, kar. Premierløjtnant 30/3 1792, v. Premierløjtnant 8/7 1796, Kaptejns Anc. 13/3 1801, Stabskaptejn 13/5 1803, Afsked og Toldforvalter i Wilster 25/10 1805, Kaptejn à la suite i Holstenske Landeværns Regiment 6/12 1805, Afsked 4/1 1808, i Slesvigske Jægerkorps 24/2 1808, Kompagnichef ved Dronningens Liv Regiment 28/6 1808, forsat til Slesvigske Jægerkorps 17/7 1808, Afsked 6/5 1812². Gift ifl. kgl. Bev. af 3/5 1799 med CHRISTINE ELISABETH MOMME, født 22/2 1778 i Tønning i Husum Provsti, død før 1832, Datter af Justitsraad CHRISTIAN

¹ Hirsch: Danske og norske Officerer.

² Hirsch: Danske og norske Officerer - V. Richter: Den danske Landmilitær-Etat - Enkekassens Arkiv 8865.

- FREDERIK MOMME og MAGDALENA MARGARETHA PACHMANN. Søn: syvende Slægtled II.
3. ULRICH PULTZ FISCHER, født 1768, død 24/6 1817, Fændrik à la suite i Holstenske Infanteri Regiment 16/6 1786, v. Fændrik 10/10 1788, Sekondløjtnant 24/10 1788, kar. Premierløjtnant 30/3 1792, v. Premierløjtnant 29/4 1795, kar. Kaptejn 18/12 1801, Stabskaptejn 21/5 1802, Kompagnichef 17/5 1805, Major og Bataillons Kommandør i Oldenborgske Infanteri Regiment 18/4 1809, Afsked 1/2 1816¹.
  4. JOHAN DANIEL FISCHER, født 9/4 1770 i Bergen, døbt 17/4, død 27/3 1789 i København Garnisons, Landkadet 10/2 1786, omkom ved Ulykke under Leg².
  5. EDEL HELENE MARGRETHE FISCHER, født 1/2 1777 i Viborg Domsogn, død 20/11 1859 i København Garnisons, begr. 24/11, Skifte 22/11 s. A., gift ifl. kgl. Bev. af 27/5 1803 med JOHAN LORENTS PRYDZ, født 11/3 1778 i Kristiania, døbt 11/11 i Aker Kirke, død 2/4 1811, Søn af Løjtnant Prydz. Blev optaget som Elev i den matematiske Skole i Kristiania 2/8 1790, dimitteret 8/4 1794, Landkadet 9/4 1794, Fændrik i 2det Jydske Infanteri Regiment 1/12 1797 (Regimentet laa i Rendsborg), kar. Sekondløjtnant 25/3 1803, v. Sekondløjtnant 13/5 1803, Regiments Adjutant 1804, Premierløjtnant 7/3 1806, Stabskaptejn 4/10 1810, blev saaret i Træfningen paa Anholt 27/3 1811 og døde 2/4 af sine Saar³.
  6. ANNA JOACHIMA FISCHER, født 24/7 1780 i København, døbt 14/8 i Garnisons K., død 15/1 1853, gift ifl. kgl. Bev. af 7/6 1805 med JOHAN PHILIP v. WÖRISHÖFFER, født 8/8 1776 i Ortenberg i Hessen, død 7/9 1812, Søn af Byfoged i Hanau JOHAN CHRISTIAN PHILIP WÖRISHÖFFER og JOHANNE ELISABETH HAMER. Han var først Frikorporal i Slesvigske Jægerkorps, Fændrik i Slesvigske Infanteri Regiment 1/3 1805, Sekondløjtnant 3/5 1805, Premierløjtnant 4/3 1810, Afsked med Kaptejns Kar. 18/6 1811; blev senere Premierløjtnant i det Westphalske 7de Linie Infanteri Regiment, faldt i Slaget ved Borodino under Felttøget i Rusland⁴.

---

¹ Hirsch: Danske og norske Officerer – V. Richter: Den danske Landmilitær-Etat.

² Hirsch: Danske og norske Officerer.

³ Enkekassens Arkiv 6759.

⁴ Hirsch: Danske og norske Officerer – Slægtstavlesamlingen 1931.

V.

CHRISTIAN FISCHERS BØRN MED FREDERIKKE LOUISE MONRAD
(FEMTE SLÆGTLED II, 6).

1. MARIE ELISABETH FISCHER, født 21/9 1776 i Aarhus, hjemmedøbt, fremstillet i Domkirken 25/10, død 11/2 1829 i Randers, gift 13/2 1795 paa Allinggaard i Grønbæk S. med ESKE BENDIXSEN, født 11/11 1769, død 7/4 1819 i Randers. Han var 1795 Fuldmægtig hos Overkrigskommissær Christian de Fischer i Horsens, blev senere Raadmand i Randers, Justitsraad¹.
2. CHRISTINE DORTHEA FISCHER, født 24/5 1778 i Aarhus Domsogn, begr. 1/6 1778 s. S.
3. PEDER MOURITS FISCHER, født 20/8 1779 i Aarhus, hjemmedøbt, fremst. i Domkirken 24/9, begr. 5/6 1780 i Horsens.
4. CAROLINE DORTHEA FISCHER, født 4/3 1781 i Horsens, døbt 4/4, død 22/3 1839 i Grenaa, gift 30/11 1803 i Grenaa med CHRISTIAN ANTON DAHL, født 1/11 1776 i Aarhus Frue S., død 24/9 1834 i Grenaa, Søn af Købmand og Møllejer FREDERIK CHRISTIAN DAHL og BODIL DEIRET. Han gik i Aarhus Kathedralskole til sit 16de Aar, Discipel paa Svane Apoteket i København 1792-1797, cand. pharm. 1799, Apoteker i Grenaa 1800, Bevilling 22/8 1800².
5. JEAN ARNOLD FISCHER, født 20/1 1783 i Horsens, død 11/7 1863 i København, begr. paa Garnisons Kirkegaard. Han blev Fændrik i Fynske Infanteri Regiment 21/2 1800, Landmaaler 16/3 1803, Sekondløjtnant 10/6 1803, Premierløjtnant 21/1 1809, Stabskaptejn 17/8 1813, udmærkede sig i Kampen ved Sehested 10/12 1813, Kompagnichef 21/2 1824, Major 14/6 1833 (fra 7/8 1831 at regne), R. af Dbg. 17/7 1840, Afsked som Oberstløjtnant 3/2 1841. Fik Sct. Helena Medaillen 15/6 1858. Gift 17/8 1810 i Fredericia Michaelis K. (ifl. kgl. Bev. af 14/5 1810) med NICOLINE JUDITHE SCHWARTZ GEELMUYDEN, født 4/10 1788 i Fredericia Michaelis S., død 18/1 1848 i Fredericia, Datter af Byskriver JONAS LYM GEELMUYDEN og SOPHIE FREDERIKKE DUPUGET³. Barn: se syvende Slægtled III.
6. CHRISTIAN FISCHER, født 22/2 1784 i Horsens, død 11/10 1843 i København. Student fra Horsens 1803, cand. jur. 18/4 1807,

¹ Stamtavle over Familierne Fischer og Bendixen. Rds. 1888.

² Dam og Schæffer: „De danske Apotekers Historie“ II/261.

³ V. Richter: Den danske Landmilitær-Etat - Hirsch: Danske og norske Officerer.

Regimentskvartermester og Auditor i holstenske Rytteri Regiment 4/3 1809, Overauditor 4/3 1816, Afsked 2/1 1819, Herredsfoged og Skriver i Hassing og Refs Herreder 1819, Justitsraad 1836. Efter længere Tids Sygdom søgte han Helbredelse paa Frederiks Hospital i Kbh., hvor han imidlertid døde Natten mellem den 10de og 11te Oktober 1843. En Ven skrev om ham i Berlingske Tidende 1843 Nr. 295: „Jo omhyggeligere denne Mand i sit offentlige og private Liv stræbte at undgaa endog Venners offentlige hædrende Vidnesbyrd om hans stille bramfri Virksomhed, desto mere maa en fraværende Ven og Nabo føle sig opfordret til ved hans Bortgang offentligen at bevidne, at han var en Mand, der under daglig tung Kamp med Sinds og Legems Sygdom bevarede Tillid til Gud, tro Arbejdsomhed i sit Kald og inderlig Kjærlighed til det Folk, hvis aandelige og legemlige Velfærds Befordring var hans højeste Glæde. I stedse tiltagende fortrolig og venlig Samvirken med ham, lærte jeg at kjende, hvorledes Embedsmænd, hvis Virkekredse paa saa mange Maader gribe ind i hinanden, først da kunne samvirke til Folkets Hæld, – hver efter sit Kald og sine Gaver – naar de indbyrdes, og mere og mere, finde Aandens Enighed i Fredens Baand. Naar jeg derfor engang, om Gud vil, kan besøge din Grav, ædle Hensovede! vil jeg sige med Claudius: „Hier liegt ein guter Mann begraben, und mir war er mehr“. Velsignelse over dit Minde! Held over dine Efterladte. Magleby Præstegaard d. 2. Okt. 1843. Ingerslev“. – Christian Fischer blev gift 17/6 1810 i Grenaa (ifl. kgl. Bev. af 15/3 1810) med ANTOINETTE LOUISE HULEGAARD, født 5/5 1781 i Brøndum i Skads Herred, død 29/6 1861 i Thisted, Datter af Sognepræst THOMAS LAURITSEN HULEGAARD og VILHELMINE HEDEVIG ANTONETTE DEGN. – Ægteskabet var barnløst¹.

7. PETER EPHRAIM FISCHER, født 19/11 1785 i Horsens, døbt 22/12, død 12/2 1862 i Helsingør. Student fra Horsens 1803, cand. theol. 17/7 1806, udenlands i 3¹/₂ Aar, Sognepræst i Olsker paa Bornholm 19/2 1813, ordineret 30/4 1813, Slotspræst i Helsingør og Sognepræst ved Mariæ Kirke 16/4 1819, Rang med Københavns Sognepræster 28/10 1836, R. af Dbg. 28/6 1842, Dbm. 11/6 1860. Gift 20/7 1813 i København Holmens K. med FRE-

¹ V. Richter: Den danske Landmilitær-Etat – Hirsch: Danske og norske Officerer – Frederik Thaarup: Fædrenelandsk Nekrolog, 1843 – V. Richter: Juridisk Stat 1881.

- DERIKKE JOHANNE ELISABETH AAGESEN, født 24/5 1795 i København Holmens S., død 25/12 1870 i Randers, begr. i Helsingør, Datter af Kontorchef, Etatsraad PETER CHRISTIAN RASMUS AAGESEN og MARIE ELISABETH FISCHER¹. Børn: se syvende Slægtled IV.
8. MOURITZ FISCHER, født 23/12 1787 i Horsens, døbt 31/12, død 13/9 1822, exam. jur. 1807, Kaptejn, ugift; forliste paa Rejse fra Grenaa til København.
  9. FREDERIK CARL FISCHER, født 9/2 1789 i Horsens, døbt 14/2, død 5/7 1853 i København (af Kolera), begr. paa Garnisons Kirkegaard; Maanedsløjtnant, Proprietær paa Ansgaard i Grønbæk S. til 1816, Toldkasserer i Ebeltoft 1816, Bestalling 2/3 s. A., senere i Kolding og sidst i Randers, Krigsraad, boede 1845 som Pensionist i Nyborg, men flyttede senere til København. Gift 11/12 1812 i Aalborg Buldolfi K. med SOPHIE BIRGITTE OBELITZ OLDENBURG, født 15/11 1787 i Aalborg Budolfi S., død 17/7 1853 i København (af Kolera), begr. paa Garnisons Kirkegaard, Datter af Toldkasserer i Aalborg JOHAN JACOB OLDENBURG og ANNA MARIE JELSTRUP². Børn: se syvende Slægtled V.
  10. MARGRETHE LOUISE FISCHER, døbt 23/2 1790 i Horsens, død 8/3 1790 i Horsens.
  11. FREDERIK LUDVIG FISCHER, født 10/9 1792 i Horsens, døbt 21/9, død 21/12 1844 i Grenaa; var sindssvag og havde Ophold hos Apoteker Christian Fischer Dahl i Grenaa.

VI.

HANS CHRISTIAN FISCHERS BØRN MED MARIE KIRSTINE PEDERSEN
(FEMTE SLÆGTLED III, 2).

1. RASMUS PETER FISCHER, født 1/9 1804, død 30/10 1829 i Grenaa, cand. pharm., Apotekermedhjælper i Grenaa, ugift.
2. FREDERIKKE ARNOLDINE MARIE FISCHER, født 15/8 1806 i Asminderød, døbt 21/9, død 13/12 1900 i Karrebæk, gift 17/7 1832 i Ebeltoft med HANS (HELLEN) THEODOR MYGIND, født 17/8 1805 i København Trin. S., død 12/2 1891 i København, Søn af Boghandler HANS CHRISTIAN MYGIND og BIRGITTE CECILIE OLIVARIUS. Han blev Student fra Aarhus 1824, cand. theol. 21/10 1829,

---

¹ Wibergs Præstehistorie - Hostrup-Schultz: Embedsmænd i Helsingør S. 91 - Erslews Forfatterlexicon, Suppl. I/480.

² Tauber og Nielsen: Embedsmænd i Aalborg S. 226.

- Sognepræst i Nautrup 15/6 1832, ordineret 27/7, Sognepræst i Lem-V. 29/1 1839, i Randlev-B. 6/7 1850, i Gosmer-H. 16/5 1858, Provst 11/12 1857, R. af Dbg. 28/1 1876, Dbm. 27/12 1882, entl. 1887¹.
3. CHRISTIANE LOUISE FISCHER, født 16/7 1808 i Asminderød, døbt 2/9, død 23/12 1846 i Aarhus Domsogn, gift 26/6 1830 i Ebeltoft med NIELS PETER HOLM, født 25/2 1805 i Ebeltoft, død 4/5 1880 i Aarhus Domsogn, Drejermester i Aarhus, Søn af Drejer i Ebeltoft RASMUS HOLM og MARIANE NIELSDATTER KRAJBERG.
  4. CHRISTIAN ARNOLD PETER FISCHER, født 12/10 1816 paa Ansgaard i Grønbæk S., død 6/1 1890 paa Frbg., begr. 13/1 i Østbirk. Han rejste i sine unge Aar i Udlandet og opholdt sig saaledes 7/11 1842 i Paris og 23/2 1843 i Neapel, efter Hjemkomsten nedsatte han sig som Uldvarefabrikant i Vestbirk ved Horsens. Gift 17/5 1847 med JULIE LOUISE MATHILDE BAHNSON, født 21/7 1827 paa Randrup i Vinkel S., død 7/11 1898 i København, begr. i Østbirk, Datter af Godsejer, Branddirektør BAHNE CHRISTIAN BAHNSON og REGINE WILHELMINE PHILIPINE CASTONIER. Børn: se syvende Slægtled VI.

Syvende Slægtled.

I.

PEDER FABICH FISCHERS BØRN MED DORTHEA OVESEN
(SJETTE SLÆGTLED II, 4).

1. INGER KIRSTINE FISCHER, født 14/9 1789 i Randers, døbt 9/10, begr. 7/6 1791 i Randers.
2. KAREN CAPPEL FISCHER, født 28/8 1790 i Randers, døbt 26/9, begr. 1/6 1791 i Randers.
3. INGER KIRSTINE FISCHER, født 1791 i Randers, begr. 25/11 1791 i Randers, under 1 Aar.
4. DANIEL FISCHER, født 10/8 1793 i Randers, døbt 8/9, død 7/1 1794 i Randers.

II.

CHRISTIAN FREDERIK LUDVIG FISCHERS BARN MED CHRISTIANA
ELISABETH MOMME
(SJETTE SLÆGTLED IV, 2).

THOMAS FISCHER, opholdt sig 1832 i Holsten, skal være død som Kirurg 1850-1860.

¹ Grohshennig: Danmarks Præstehistorie 1884-1911.

III.

JEAN ARNOLD FISCHERS BARN MED NICOLINE JUDITHE
SCHWARTZ GEELMUYDEN

(SJETTE SLÆGTLED V, 5).

CHRISTIAN FREDERIK LUDVIG FISCHER, født 28/6 1811, død 13/5 1886 i Lyngby ved København. Kaptejn, Krigsassessor, ugift.

IV.

PETER EPHRAIM FISCHERS BØRN MED FREDERIKKE JOHANNE
ELISABETH AAGESEN

(SJETTE SLÆGTLED V, 7).

1. MARIE LOVISE FISCHER, født 4/6 1814 i Olsker, død 19/6 1893 i Randers, ugift.
2. CHRISTIAN FISCHER, født 13/7 1816 i Olsker, død 29/6 1885 i Randers. Blev Student fra Helsingør 1833, cand. jur. 23/4 1839, Byfogedfuldmægtig i Helsingør 1839, Volontær i Kancelliet 1842, Kancellist 1847, tillige Kancellist ved Generalprokurørforretningerne og Notarius ved det juridiske Fakultet 1848, Fuldmægtig i Indenrigsministeriet 1848, Kancelliraad 1853, Kontorchef og Departementssekretær 1855, R. af Dbg. 1857, Justitsraad 1860, Borgmester og Auktionsdirektør i Randers 1861, Etatsraad 1864, Dbm. 1869, K. af Dbg., Medlem af Bestyrelsen for Randers-Grenaa Jernbane. Gift 26/6 1856 i Grenaa med JOHANNE CLAU-SINE ARENDRUP, født 7/9 1832 i Sæby, død 26/11 1857 i Odense, Datter af Stiftsfysikus i Odense Justitsraad CHRISTIAN RASMUS ARENDRUP og NANNA MARIE HENNE¹. Barn: se ottende Slægtled I.
3. FREDERIKKE ELISABETH FISCHER, født 26/5 1818 i Olsker, død 3/3 1905 i Grenaa, gift 5/11 1839 i Helsingør Mariæ K. (ifl. kgl. Bev. af 30/10 1839) med CHRISTIAN FISCHER DAHL, født 16/5 1813 i Grenaa, død 21/6 1884 i København, Søn af Apoteker CHRISTIAN ANTON DAHL og CAROLINE DORTHEA FISCHER. Han blev cand. pharm. 1834, Bestyrer af Grenaa Apotek 1834-1835, konditionerede i København og i Aalborg 1835-1838, Apoteker i Grenaa 1838, Bevilling 9/3 1839, solgte Apoteket 1867. Justitsraad 1880².

¹ V. Richter: Juridisk Stat 1881 - Erslews Forfatterlexicon, Suppl. I/478 - Patriciske Slægter II/11, 12.

² Dam og Schæffer: De danske Apotekers Historie II/263.

4. PETER FISCHER, født 29/8 1820 i Helsingør, død 1/2 1888 i San Jago i Chile; Student 1837, Lægeeksamen 1844 og 1845, rejste til Chile 1846, Lægeeksamen i San Jago 1847, praktiserende Læge i San Fernando, Hospitalslæge i Talca 1848, i Valparaiso 1851, Stadsfysikus i Talca ca. 1852, senere i San Jago, dansk Vicekonsul i San Jago fra 1864. Gift 12/12 1851 med JEANETTE BENEDICTE KNUDTZON, født 3/2 1829 i Norge, død 6/12 1892 i Trondhjem. De blev separeret 1863, Ægteskabet var barnløst¹.
5. JEAN ARNOLD FISCHER, født 7/6 1822 i Helsingør, død 16/9 1895 i Ribe. Student fra København 1839, cand. theol. 26/4 1847, Lærer ved Rønne lærde Skole 21/6 1857, Adjunkt i Ribe 11/4 1858, entl. 11/7 1873². Gift 21/7 1861 i Ribe Cathrine K. med EMILIE POULINE FREDERIKKE THORMANN, født 8/4 1829 i Berlin, død 2/5 1899 i Ribe. Hun havde været gift to Gange tidligere, blev gift 1. G. 16/3 1852 i Ribe Domkirke med Købmand i Ribe SØREN JENSEN LUNDAGER (født 27/5 1823 i Varde, død 5/2 1856 i Ribe Cathrine S.), gift 2. G. 1857 med Købmand i Ribe NIELS JACOBSEN (død 25/6 1859 i Ribe). Børn: se ottende Slægtled II.

V.

FREDERIK CARL FISCHERS BØRN MED SOPHIE BIRGITTE

OBELITZ OLDENBURG

(SJETTE SLÆGTLED V, 9).

1. CHRISTIAN JOACHIM FISCHER, født 13/7 1813 i Aalborg, død 9/3 1892 paa Frbg., begr. paa Garnisons Kirkegaard. Student 1832, Lægeeksamen 1840, Underlæge ved 1ste Artilleri Regiment i København 8/10 1842, konst. Overlæge 1849–1850, i Frederiksstad Marts 1851, forsat til 1ste Reserve Jægerkorps 1/3 1851, i København 1852, i Randers 1854, Afsked 14/7 1859, praktiserende Læge i Randers 1854–1873, boede derefter som Privatmand paa Frederiksberg. Ugift³.
2. MARIE LOUISE FISCHER, født 5/3 1816, død 4/8 1826 i Randers.
3. INGEBOURG FISCHER, født 16/7 1820 i Ebeltoft, død 18/7 1883, gift 18/11 1845 i Nyborg (ifl. kgl. Bev. af 28/9 1845) med GEORG MATHIAS GERHARD KREY, født 10/1 1808 i Skanderborg, død

¹ Carøe: Den danske Lægestand 1904 S. 27.

² C. G. Koefoed: De danske lærde Statsskolers Lærerpersoneal siden 1818 S. 34.

³ Carøe: Den danske Lægestand 1904 S. 27 – V. Richter: Den danske Landmilitær-Etat.

7/1 1873, Søn af Kaptajn, Branddirektør og Kancelliraad GEORG MATHIAS GERHARD KREY og JOHANNE MARIE CAROLINE BONDY. Han blev Kadet 1/1 1822, Sekondløjtnant i Prins Christian Frederiks Regiment 1/1 1827 (fra 20/12 1825), Premierløjtnant 3/11 1833, Kaptejns Anciennitet 30/9 1841, ansat ved 3die Jægerkorps 1/7 1842, Kaptejn II 29/8 1845, Kaptejn I 27/5 1848, R. af Dbg. 9/9 1849, kar. Major 6/10 1851, Major 28/5 1852, Afsked som Oberstløjtnant 7/11 1859¹.

VI.

CHRISTIAN ARNOLD PETER FISCHERS BØRN MED JULIE LOUISE
MATHILDE BAHNSON

(SJETTE SLÆGTLED VI, 4).

1. BAHNE CHRISTIAN FISCHER, født 23/3 1848 i Vestbirk i Østbirk S., død 1/9 1866 s. S.
2. HANS CHRISTIAN FISCHER, født 13/5 1849 i Vestbirk, død 3/4 1886 i København, begr. 9/4. Landskabsmaler, besøgte Akademiet 1865–1871, udstillede første Gang 1869, Elev af C. Bøgh og R. Eilersen, opnaaede 1883–1885 Akademiets Stipendium og rejste til Schweiz og Italien. Udstillede 1869–1887 i alt 71 Arbejder. Gift 25/9 1874 i Magleby paa Landeland med EMMA ELISE KIRSTINE FABRICIUS, født 6/7 1851 i Nr. Snede, død 10/4 1929 i København Sct. Pauls S., Datter af Provst i Lundum JØRGEN OTTO FABRICIUS og JENSINE CATHRINE RAMSING². Børn: se ottende Slægtled III.
3. MARIE KIRSTINE FISCHER, født 4/1 1852 i Vestbirk, død 12/3 1865 s. S.
4. JEAN ARNOLD FISCHER, født 29/9 1853 i Vestbirk, død 10/8 1921 paa Hornsyld Sygehus, Skolebestyrer paa Trødengaard i Trøden Sogn (1877, 1879) og senere i Klakring Sogn (1883, 1890). Gift 1. G. 30/7 1875 i Østbirk med HEDEVIG THYRA ELISABETH KØSTER, født 3/8 1854 i Tyregod, død 25/5 1879 paa Trødengaard i Trøden S., begr. 30/5 i Østbirk, Datter af Sognepræst i Østbirk JANUS KØSTER og FRANZISCA SOFIE VILHELMINE LØVE. Gift 2. G. 11/10 1882 i Klakring med NICOLINE CÆCILIE MARIE HENRIKSEN, født 12/5 1859 i Raarup, død 14/9 1926 i Gislev, Datter af Gaardmand paa Aastrup Mark HENRIK CHRISTENSEN og CHRISTIANE MARIE FREDERIKSEN. Børn: se ottende Slægtled IV.

¹ V. Richter: Den danske Landmilitær-Etat – P. T. 6. R. V/25.

² Biografisk Leksikon VII/61 – Danske Slægter Fabricius I/127.

Ottende Slægtled.

I.

CHRISTIAN FISCHERS BARN MED JOHANNE CLAUSINE ARENDRUP
(SYVENDE SLÆGTLED IV, 2).

CHRISTIAN FISCHER, født 4/6 1857 i Odense, død 6/2 1896 i København, begr. paa Garnisons Kirkegaard; Student fra Randers 1874, cand. jur. 5/6 1880, Byfogedfuldmægtig i Randers 1881, Sekretær hos Borgmesteren for Københavns Magistrats 4de Afdel. 1881, Amtsfuldmægtig i Ringkøbing, senere i Thisted. Gift 24/7 1886 i København med LOUISE CAROLINE MARTHA CHARLOTTE WEILBACH, født 23/10 1860 i Ringkøbing, død 14/2 1922 i København, Datter af Amtsforvalter JOHANNES WEILBACH og FREDERIKKE JOHANNE V. HEDEMANN¹. (Børn).

II.

JEAN ARNOLD FISCHERS BØRN MED EMILIE POULINE
FREDERIKKE THORMANN
(SYVENDE SLÆGTLED IV, 5).

1. PETRA FREDERIKKE FISCHER, født 4/5 1862 i Ribe Domsogn, død 15/7 1938 i Gentofte, gift 4/5 1894 i Ribe med HARALD FREDERIK FOSS, født 21/8 1843 i Fredericia, død 15/2 1922 i København, Søn af Toldassistent senere Billedskærer HANS VILHELM VOSS og VILHELMINE SOFIE STÖCKELBACH. Han forandrede efter Krigen 1864 sit Navn til Foss. Landskabsmaler, Professor, R. af Dbg. 1918. Havde tidligere været gift med ANNA ELISABETH CHRISTINE HOLCHA HANSEN².
2. JOHANNE CLAUSINE FISCHER, født 17/4 1863 i Ribe Domsogn, Klosterfrøken paa Vemmetofte.
3. OSCAR FISCHER, født 10/10 1864 i Ribe Domsogn, død 2/7 1902 i San Jago i Chile, Premierløjtnant i den chilenske Handelsmarine i Valparaiso, Ingeniør. Ugift.
4. JULIE MATHILDE FISCHER, født 15/2 1866 i Ribe Domsogn, død 2/12 1947 i Ribe, gift 7/9 1887 i Ribe Domkirke med CARL ANDREAS BALSLEV, født 15/1 1858 i Ribe, død 20/10 1937 i Ribe, Søn af Biskop CARL FREDERIK BALSLEV og MARIA ELISE HANSEN.

¹ V. Richter: Juridisk Stat 1881 - H. Hedemann: H. C. G. F. Hedemanns Efterkommere S. 3.

² Weilbachs Kunstnerlexicon 1947 I/327 - Kraks blaa Bog.

Han var Landinspektør og en Tid Ejer af Rolles Mølle i Skanderup Sogn ved Lunderskov, boede 1901 i Odense, 1902 i Horsens og senere i Ribe.

5. CHRISTIAN AAGE EMIL PETER FISCHER, født 1/2 1868 i Ribe Domsogn, død 8/4 1883 s. S.
6. MARIE SOPHIE FISCHER, født 8/9 1871 i Ribe Domsogn, Klosterfrøken i Vemmetofte.

III.

HANS CHRISTIAN FISCHERS BØRN MED EMMA ELISE KIRSTINE FABRICIUS
(SYVENDE SLÆGTLED VI, 2).

1. CHRISTIAN ARNOLD PETER FISCHER, født 29/4 1875 i Magleby paa Langeland, død 13/2 1923 i København. Student fra København 1895, cand. med. & chir. 1903, Læge i København. Gift 18/5 1906 i Gentofte med MARIE BECKETT, født 13/9 1872 i København, død 12/8 1952, Datter af Grosserer HUGH LANG BECKETT og JOHANNE CATHRINE PETRÆUS. Hun blev Student 1891, cand. med. 1898, Læge i Gentofte og København.
2. JENSINE MARIE JULIE FISCHER, født 25/10 1876, gift 6/6 1902 i København Garnisons K. med JENS CHRISTEN BIRGER LOUIS MØLLER, født 25/7 1874, Grosserer i København, Søn af Sagsfører i Randers JOHAN SEVERIN MØLLER og CAMILLA AUGUSTA RASMUSSEN.
3. EGIL FISCHER, født 21/10 1878 i København, lærte Murerhaandværket, Arkitekt og Kunstmaler i København. Gift 1. G. 21/5 1904 i Vester Akers K. i Kristiania med MAGNELLA KIRSTINE DJØRUP ARENTZ, født 30/12 1874 i Tromsø i Norge, Datter af Læge FREDERIK CHRISTIAN HOLBERG ARENTZ og EMILIE JOHANNE DJØRUP; Ægteskabet opløst 1932. Gift 2. G. 12/6 1943 i Svendborg med OLGA HERSOM, født 6/6 1920 i Svendborg, Datter af Snedker AXEL HERSOM og ANNA CATHRINE FAIGH¹.
4. RAGNHILD EMMA FISCHER, født 21/4 1880 i København, død 16/3 1883 i København.
5. IDA FISCHER, født 21/1 1883 i København, død 4/3 1883 i København.
6. OTTO FABRICIUS FISCHER, født 23/4 1884 i København, Student fra Efterslægtsselskabets Skole 1903, cand. polyt. 1908, Ingeniør i Stockholm. Gift 7/4 1914 i København Markus K. med KAREN

---

¹ Weilbachs Kunstnerleksikon 1947 I/315 - Kraks blaa Bog - S. O. Fasting: Lægen Frans Casper Djørups Slægt S. 32.

BEATE WULFF, født 19/11 1886 i Helsingør Mariæ S., Datter af Fabrikant JOHANNES FREDERIK LUDVIG WULFF og AGNES JOHANNE LOUISE CHRISTEN¹.

IV.

JEAN ARNOLD FISCHERS BØRN MED HEDEVIG THYRA ELISABETH
KØSTER OG NICOLINE CÆCILIE MARIE HENRIKSEN
(SYVENDE SLÆGTLED VI, 4).

1. HARALD FISCHER, født 25/7 1877 i Træden, døbt 16/9 i Østbirk, død 25/5 1879 i Træden, begr. 30/5 i Østbirk.
2. JANUS CHRISTIAN FISCHER, født 10/8 1883 i Klakring, død 6/7 1884 i Klakring.
3. KRISTIAN PETER ARNOLD FISCHER, født 5/4 1885 i Klakring.
4. AAGE FISCHER, født 30/10 1886 i Klakring, døbt 30/5 1887 i Hvirring.
5. JOHANNES FISCHER, født 21/5 1888 i Klakring.
6. DANIEL FISCHER, født 11/3 1890 i Klakring.

TILLÆG

SILKEBORG-SLÆGTEN FISCHERS HERALDIK

AF

GUNNAR CHR. HJERNØE

Silkeborg-Slægten Fischer har ikke, som det ellers var almindeligt, samlet sig om et enkelt Slægtsvaaben, men for sine forskellige Grene ført ialtfald seks varierende Vaabener, inden det syvende (1719) blev stadfæstet ved Adelspatent for Christian Fischer (født 1689, død 1774). Saaledes førte paa et vist Tidspunkt tre Brødre, nemlig kgl. Mundskænk Christian Thomsen Fischer (død 1677), Mathias Thomsen Fischer (død 1691) og Daniel Thomsen Fischer (født 1644, død 1707) hver sit Vaaben, sidstnævnte endogsaa to forskellige.

Slægtens ældst kendte afbildede Vaaben er Christian Thomsen Fischers (Fig. 1): Skjoldet tværdelt, i 1. Felt en Fiskeketser, i 2. Felt en Havfrue; Hjelmtegnet en Figur der maa tydes som en Ketser. Det er sikkert samme Vaaben, som førtes af hans Fader, Slægtens først kendte Mand, Kirurg i Skanderborg Thomas Clemensen Fischer (født 1583), idet Regimentskvartermester Clemen Fischer til Øster

¹ Polyteknisk Stat - Kraks blaa Bog.

Keilstrup i 1748 meddelte, at hans Oldefader Thomas Fischer „havde et Vaaben af aaben Hielm, i hvilket Vaaben førtes en Hav-Frue og en Fisker Bredde“ (P. T. 1. R. VI/68). Trods ihærdig Forskning har det ikke været muligt at faa oplyst, hvad der forstaaes ved en „Fisker Bredde“. Det maa formodes at være en Fejllæsning af Fiske-Brile (Brile = Ketser), da Figuren i 1. Felt i Christian Thomsen Fischers Vaaben næppe kan tydes som andet end en saadan Ketser. En yderligere Bekræftelse herpaa ses deri, at de øvrige Fischer-Vaabener viser en Ketser anbragt paa forskellig Maade.

Mathias Thomsen Fischers Vaaben (Fig. 2) viser: i Skjoldet en frontvendt Fisker med en Ketser i højre og en Fisk i venstre Haand. Paa Hjelmens Haand holdende en Ketser. Dette Vaaben, tillige med førnævnte Christian Thomsen Fischers Vaaben, findes graveret i to Sølvplader paa et gammelt Læderetui, som efter Sigende skal have tilhørt Kirurgen Thomas Clemensen Fischer. Besynderligt nok findes der paa dette Etui ikke nogen Plade eller Inskription for Kirurgen selv.

Daniel Thomsen Fischer har ført to forskellige Vaabener. Det ene findes udskåret paa Dørkarmen til Gravkapellet ved Linaa Kirke (Fig. 3) og viser i Skjoldet to krydslagte Fisk. Vaabenet har ingen Hjelm, men paa Hjelmens Plads en venstrevendt halv Fisker med en Ketser over Skulderen (venstrevendt fordi Vaabenet sidder som Pendant til hans Hustru Else Lindes Vaaben paa den modsatte Dørkarm. Dette Vaaben er sikkert det ældste af de to, idet Døren tidligere har været Indgang til Kirken. Jfr. Edvard Egeberg: „Silkeborg Slot“ III/108).

Paa en Plade over Døren til Kapellet findes malet det andet Vaaben (Fig. 4) tillige med Else Lindes. Vaabenet viser: i rødt Skjold, staaende paa grøn Jord, en sortklædt frontvendt Fisker, holdende en Fisk i sin højre og en Aal i sin venstre Haand. Paa Hjelmens Haand, som er med syv Traller, en halv højrevendt, sortklædt Fisker med en Ketser over Skulderen. Det er værd at lægge Mærke til, at Hjelmfiguren er højrevent; Kunstneren har saaledes ikke taget Hensyn til, at Vaabenet er samplaceret med Else Lindes Vaaben. Det samme er Tilfældet med de to Sandstensvaabener af samme Udseende, som er anbragt paa Kapellet's udvendige Gavl. Desværre er disse sidste i stærk Forvitring.

I Grønbæk Kirke findes ophængt tre lige store Metalskjolde, hvoraf det ene (Fig. 5) viser Thomas Rasmussen Fischers Vaaben (født 1658, død 1716): i Skjoldet en i Bølger svømmende Havfrue

holdende en Fisk i sin venstre Haand. Paa Hjelman, som er med 6 Traller, en frontvendt halv Fisker med en Ketser over højre Skulder og et Knippe Fisk under venstre Arm.

Desuden findes der paa de to øverste Kirkestole to Skjolde uden Figurer, men med Initialerne $\frac{R \cdot F}{16}$ og $\frac{T \cdot F}{87}$, hvilket kunde tyde paa, at Faderen Rasmus Thomsen Fischer (død 1686) ikke førte noget Vaaben, da dette sikkert ellers havde været anvendt. Ligeledes tyder disse uheraldiske Skjolde paa, at Thomas Rasmussen Fischer endnu ikke i 1687 førte noget Vaaben. Muligvis har han tillagt sig dette efter sit i 1708 indgaaede Giftermaal med Anna Poulson.

Den Mulighed foreligger ogsaa, at Thomas Rasmussen Fischer ikke selv har ført noget Vaaben, men først faaet dette tillagt af sin Hustru efter sin Død 1716. Denne Antagelse støttes derpaa, at Fru Anna tilsyneladende har haft honnorte Ambitioner, hvilket fremgaar af det følgende. De to Skjolde, som hænger sammen med Thomas Fischers i Grønbæk Kirke, viser hendes egen Slægt Poulsons og hendes første Mand Jespersens Slægts Vaaben. Disse to Vaabener er dog Tilsnigelser, idet Poulson-Vaabenet ikke er tillagt hende, men kun hendes tre Brødre Mathias, Niels og Jochum (ved Adelspatent af 1718, altsaa længe efter hendes Giftermaal med Thomas Fischer og efter dennes Død). Hvad Jespersen-Vaabenet angaar, da er hendes Tilknytning hertil lige saa tynd, idet det ikke var hendes første Mand, Justitsraad Niels Jespersen, men dennes Søn af et tidligere Ægteskab, Jesper Jespersen, der ligeledes 1718 ophøjedes i Adelsstanden. Da alle tre Skjolde desuden ganske uberettiget er forsynet med Friherrekroner, synes man med nogen Grund at have Lov til at antage, at ogsaa det tredie Vaaben, Thomas Fischers, er opstaaet som en Følge af Fru Annas Forfængelighed. Det staar ikke ganske klart, hvad Skjoldene har været anvendt til. Nærmest maa man vel antage, at det drejer sig om Kisteplader fra Anna Poulsons Kiste, men da Pladerne bærer Aarstallet 1724, og Fru Anna først døde 1732, stemmer dette jo ikke særlig godt, medmindre hun har været saa fremsynet at faa dem lavet forud. Maaske har de prydet et Møbel, en Standkiste eller lignende. Aarstallet 1724 synes ikke at have Tilknytning til nogen speciel Familiebegivenhed.

Christian Fischer til Silkeborg (født 1689, død 1774) blev 1719 ophøjet i Adelsstanden og fik tillagt Vaabenet (Fig. 6): firedelt med blaat Hjerteskjold, hvori en kronet Havfrue med Guldhale, i 1. og 4. Felt tre med Hovederne sammenstødende Sølv-Fisk 2/1 1/2 i blaat,

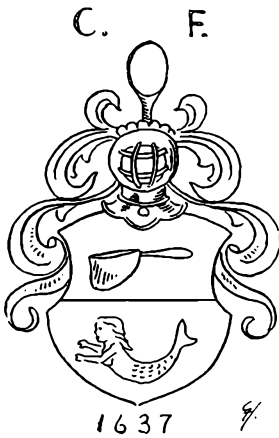

Fig. 1.
Christian Thomsen Fischer
Ejer af Silkeborg
død 1677
(Andet Slægtled 3)

Fig. 2.
Mathias Thomsen Fischer
Ejer af Lavengaard
død 1691
(Andet Slægtled 6)

Fig. 3.
Daniel Thomsen Fischer
Ejer af Silkeborg
født 1644, død 1707
(Andet Slægtled 8)

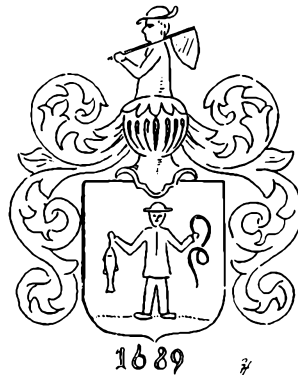

Fig. 4.
Daniel Thomsen Fischer
Ejer af Silkeborg
født 1644, død 1707
(Andet Slægtled 8)

Fig. 5.
Thomas Rasmussen Fischer
Ejer af Allinggaard
født 1658, død 1716
(Tredie Slægtled II, 1)

Fig. 6.
Christian Fischer
Ejer af Silkeborg
født 1689, død 1774
(Tredie Slægtled IV, 2)

Christian Fischer
Generalkrigskommissær
født 1755, død 1822
(Femte Slægtled II, 6)

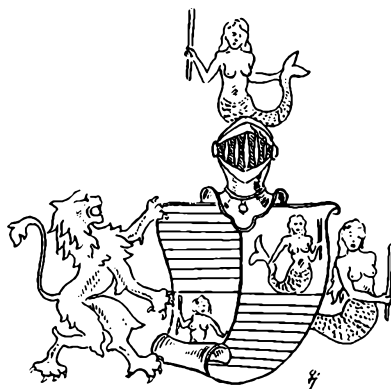

Fig. 7.
Melchior Fischer
Major
født 1736, død 1800
(Femte Slægtled I, 8)

2. og 3. Felt en Guld-Lindorm i rødt. Paa Hjelman en kronet Havfrue med dobbelt Guldhale, som hun holder i Hænderne. I Christian Fischers Vaaben finder vi saaledes Havfruen fra hans Bedstefader Thomas Clemensen Fischers Vaaben og Fiskene fra hans Faders første Vaaben, sidstnævnte er blot blevet til tre gaffelstillede i Stedet for to krydslagte. Endvidere figurerer Lindormen fra hans Moder Else Lindes Slægtsvaaben. Med Christian Fischer uddøde denne Gren af Slægten.

Generalkrigskommissær Christian Fischer (født 1755, død 1822) fik ved Adelspatent af 12/6 1811 tildelt samme Vaaben blot med den lille Ændring, at Fiskene i begge Felter er anbragt 2/1.

Endnu skal nævnes et Vaaben (Fig. 7), som førtes af Major Melchior Fischer (født 1736, død 1800): Skjoldet firedelt, i 1. og 4. Felt fire Bjælker, i 2. og 3. Felt en Havfrue holdende sig i Halen med henholdsvis højre og venstre Haand og i de modsatte Hænder en Stav. Paa Hjelman, som har 5 Traller, samme Havfrue. Højre Skjoldholder en opretstaaende Løve, paa venstre Side af Skjoldet en Havfrue med en Stav i Haanden (Hirsch: „Danske og Norske Officerer 1648–1814“).

Dette er, hvad det har været muligt at fremdrage til Belysning af Slægtens Heraldik. Der er i Tegningerne lagt Vægt paa at fremstille disse saa nøjagtige som muligt efter Originalerne, ogsaa naar disse var naive eller behæftede med heraldiske Fejl; der er ikke gjort Forsøg paa at „pynte“ disse eller rette omtalte Fejl. For en Ordens Skyld skal det meddeles, at der er benyttet de heraldiske Betegnelser for højre og venstre, d. v. s. at man regner f. Eks. højre Side af Skjoldet for den Side, der er til højre for den tænkte „Bærer“ af Skjoldet og ikke for „Betragteren“.

NOGLE BREVE
FRA KGL. KONFESSIONARIUS
MICHAEL LIEBENBERG

AF

ERIK REITZEL-NIELSEN

I familieejne findes de nedenfor gengivne breve fra kgl. konfessionarius, hof- og slotspræst Michael Frederik Liebenberg¹. Da brevene, der ikke tidligere har været offentliggjort, på forskellig måde supplerer, hvad der andetsteds har været trykt om Liebenbergs hjemmeliv², og formentlig kan bidrage til en karakteristik af brevsriveren, vil en offentliggørelse måske kunne påregne nogen interesse også udenfor den snævre familiekreds.

Som indledning til brevene skal meddeles følgende oplysninger:

Da Michael Liebenberg var 22 år gammel og studerede teologi – idet han dog vist mere var optaget af sin interesse for litteratur og teater – døde hans lærer og ældre ven, institutbestyrer Niels Quistgaard³. For at hjælpe dennes fattige enke, Sophie Charlotte Quistgaard, f. Gütlich⁴, og 5årige datter, Noline Charlotte Quistgaard⁵, overtog Liebenberg ledelsen af Quistgaards skole, og det følgende år (1790) forlovede han sig med den 17 år ældre fru Quistgaard. Efter i 1792 at have bestået teologisk embedseksamen blev han 1794 præst ved tugt-, rasp- og forbedringshuset på Christianshavn, og et par måneder senere giftede han sig med sin forlovede.

Samlivet med denne første hustru var efter alt, hvad der foreligger, næppe helt lykkeligt, og dette skyldes antagelig den meget store aldersforskel. Liebenbergs ven, den senere biskop i Bergen Claus Pavels, der i 1796 havde været på besøg hos Liebenberg, skriver således i sin Autobiografi (sluttet 30. maj 1812) s. 150: „Af alle mine Venner forekom mig Liebenberg at være den mest forandrede – ikke mod mig; det var hans hele Væsen, der var eller syntes forandret. Stille Blidhed var da som før og siden et Hovedtræk i hans Character,

men i den blandede sig en kold Tilbageholdenhed, hvortil jeg, forsaavidt den yttrede sig i denne Periode, ei kan tænke mig nogen anden Grund, end at han havde faaet en Kone, der kunde være hans Moder. Vel syntes hendes Hjærte yngre og varmere end hans, men (man vende Sagen, som man vil) efter Kirkebogen var hun 20 Aar ældre end han. Vel var han i Verdens Øjne meget lykkelig og tilfreds ved denne Kones Side, men i en lønlig Krog af hans Hjærte har dog nok allerede da, ham vel maaskee ubevidst, indsneget sig en Følelse, som nu og da tilhviskede ham, at ikke alt var, som det skulde være. Det svækker ikke min Formodning, at han siden ved en ung Kones Side ikke mærkeligen forandredes. Foruden det, som Temperament, Legemssvagthed og Sorg over Tidernes Tegn hertil kan have bidraget, saa er vel otte Aars Samliv med en aldrende Kone, naar man selv er i den favreste Alder, mere end nok til at indpræge Sindet en Stemning, som det aldrig tilfulde forvinder.“

Ægteskabet, der var barnløst, varede i 8 år. Den 24. januar 1802 døde Liebenbergs hustru, og det nedenfor gengivne brev af 10. februar 1803 til den anden hustru bærer vidnesbyrd om, i hvor høj grad han ærede hendes minde.

Syv måneder efter den første hustrus død giftede Liebenberg sig (29. august 1802 i Assens) påny, denne gang med Antoinette Thomasine Birch⁶, datter af sogneprest, senest i Assens, provst, dr. theol. Carl Christian Laurentius Birch (1753-1808) og Eleonora Hedevig Seidelin (1765-1834).

Havde den første hustru – som Pavels skriver – kunnet være Liebenbergs moder, kunde til gengæld hans anden, der var 16 år yngre end han, næsten være hans datter. Hans første hustrus datter af første ægteskab blev iøvrigt gift med en ældre broder til hans anden hustru, præsten og forfatteren David Seidelin Birch (1780-1854). Liebenberg blev således svoger til sin stiftatter.

Heller ikke dette andet ægteskab synes efter de bevarede breve at have været helt lykkeligt. Også i dette tilfælde har sikkert aldersforskellen været medvirkende; sønnedatteren Caroline Brorson, f. Liebenberg, skriver i sine (utrykte) erindringer, at Antoinette Birch „var bleven gift som meget ung og uforstandig og havde vist ret svært ved at klare sig i sit Ægteskab med den betydeligt ældre Præst“. Som andre faktorer kan nævnes, at hustruens helbred var meget skrøbeligt, og at hun i meget høj grad følte sig besværet af dagliglivets byrder, ikke mindst husførelsen og børnenes opdragelse. I et andetsteds gengivet brev⁷ skriver Liebenberg (11. februar 1812) til vennen Pavels: „Min største Sorg for Øieblikket er, at min Kones

Helbred er høist maadelig; hun lider næsten idelig af gigtigst Hovedpine, Tandpine, Rygpine etc. etc.“. I et lidt senere brev (14. marts 1819)⁸ hedder det: „Men mest af alt døier jeg dog ved det Huuskors, som i begge mine, i alle øvrige Henseender saa lykkelige Ægteskaber har hvilet paa mig næsten uden Ophør – min Kones idelige og med hvert Aar tiltagende Sygelighed. I Længden trætte og udmatte enhver Byrde. Som Mand og Christen stræber jeg sandelig at bære og taale, men at vedligeholde et oprømt og muntert Sind efter at have i 25 Aar seet det kiæreste paa Jorden lide og hensvinde, seet den yngre og i Begyndelsen saa stærke Kone borttæres, sandsynligen af en lignende indvortes Skade, som lagde den første og ældre i Graven – det har Gud ikke forundt mig Kræfter til.“

Hertil kom så yderligere, at hustruen næppe havde sans for litteratur og teater, der interesserede hendes mand så levende. Sønnen, literaten F. L. Liebenberg skriver i sine erindringer, at hans moders livsmod var knækket ved en hård barndomsopdragelse, og at hun kun havde liden sans for poesi og følte sig alt for nedtynget af det daglige livs besvær. „Der var megen stundesløs Travlhed og liden Ro og Hygge i Huset“, fortsætter han, „hvorfor min Fader trak sig mere og mere tilbage inden sit Studerekammers Vægge og blev næsten en Fremmed for sine Børn.“

De nedenfor gengivne breve tegner netop billedet af en mand, der er blevet ensom i en stor familiekreds. Det er tydeligt at mærke, at den spøgende og fabulerende form i det første brev til datteren Sophie kun skal dække over tristhed. Måske netop fordi han i sit eget hjem følte savnet af huslig lykke, fremhævede han i sine prædikener og i sine opbyggelige skrifter meget stærkt det huslige samværs betydning og værd.

Vor salmebog indeholder en salme af Liebenberg (nr. 553: „Jesus, Herre, paa dit Ord“), der vel er det eneste af hans poetiske frembringelser, der nu erindres⁹. Michael Neiiendam¹⁰ siger om denne salme, at den „paa en meget smuk og enkel Maade giver Kvintessensen af hans Livstro“; men salmen giver tillige det billede, som også de nedenfor meddelte breve tegner, af den trætte, ensomme og resignerede:

Skal jeg mangan mødig Dag
Savne Frugten af min Møje,
Mangen Aften træt og svag
Hovedet til Hvile bøje,
Paa dit Ord ved Morgengry
Gaar jeg til min Id paany.

Staar jeg ensom og forladt,
 Gemmer Graven al min Glæde,
 Er i Sorgens øde Nat,
 Ingen Ven med Trøst til Stede,
 Jesus! dog hos dig er Trøst
 Hvert dit Ord er Haabets Røst.

Når F. L. Liebenberg i sine erindringer siger, at faderen efterhånden blev næsten fremmed for sine børn, gælder dette ikke alle børnene. En undtagelse danner det ældste barn, datteren Sophie – efter tidens skik opkaldt efter den afdøde første hustru – der var det af børnene, der stod hans hjerte nærmest. De nedenfor gengivne breve til hende fra årene 1821–23, da hun boede på landet hos slægt og venner for at lære husholdning, bærer tydeligt vidnesbyrd om hans inderlige kærlighed til hende og om hans længsel efter igen at have hos sig denne datter, til hvem han synes at kunne tale ud om alle sine huslige genvordigheder.

Sophie Charlotte Liebenberg, der var født 4. juli 1803 på Frederiksberg, hvor faderen da var præst, skal have været meget smuk og have haft et meget vindende væsen. I 1820 blev hun hemmeligt – i 1822 officielt – forlovet med Carl Paludan-Müller, der var ældste søn af daværende stiftsprovst, senere biskop Jens Paludan-Müller (1771–1845) og Marie Benedicte Rosenstand-Goiske (1775–1820) og således ældre broder til den senere historiker, professor, dr. phil. Caspar Paludan-Müller og digteren Frederik Paludan-Müller¹¹.

Carl Paludan-Müller, der var født 27. maj 1800, blev student fra Odense 1817 og juridisk kandidat 15. april 1822, men døde allerede 15. februar 1825 i København. Han skildres af alle som et meget sympatisk og lovende menneske. Den dengang kun 16årige Frederik Paludan-Müller skrev et trøstedigt til Sophie Liebenberg, der begynder således:

Du, som født kun til at kende Glæde
 Saaret blev af Sorgens bitre Pil,
 Du, som kender knap et taarevædet Smil,
 Skönt Dit Bryst var Munterhedens Sæde¹².

Frederik Paludan-Müller blev senere forelsket i Sophie Liebenberg og sendte hende en række digte¹³. Hun gengældte ikke hans kærlighed, men var ham til sin dødsdag en god og trofast veninde og bevarede i det hele forbindelsen med den Paludan-Müllerske

slægt. Hun giftede sig i 1829 – „der sagdes uden Kærlighed, da hun aldrig glemte den første“ (Caroline Brorsons erindringer) – med amtsforvalter, senere etatsråd Christopher Adrian Engelbrecht Bentzon (1790–1867)¹⁴, der var 13 år ældre end hun, søn af købmand Laurits Nicolai Bentzon (1761–1827). Hun døde 3. januar 1860 efter en forkølelse, hun havde pådraget sig ved at se på Frederiksborg slots brand¹⁵.

Om Michael Liebenbergs andre børn, der ofte nævnes i brevene nedenfor, skal her blot gives følgende oplysninger:

Den ældste søn, Carl Christian Birch Liebenberg (1804–65)¹⁶, blev 1833 højesteretsadvokat. Særligt kendt er hans defensorater for Højesteret i 1846 for Orla Lehmann (der havde været fuldmægtig på hans kontor) i anledning af den såkaldte „ridehus-tale“, og i 1854 for C. F. Wegener i anledning af dennes skrift om tronfølgen. Private juridiske forretninger for grevinde Danner førte til, at han – trods advarsler – 1854 blev udnævnt til kabinetssekretær hos Frederik VII. Allerede 1856 måtte han fratræde på grund af stridigheder med kammerherre Berling og de nationalliberale ministre (Andræ og Krieger), ifølge familietraditionen også på grund af uoverensstemmelser med grevinde Danner. 1857 blev han medlem af bankrådet for den nystiftede Privatbanken i København, s. å. endvidere udnævnt til formand for Den midlertidige Laanecasse, der blev oprettet i anledning af den alvorlige økonomiske krise, 1860 direktør for Det kgl. oktroyerede Brandassurancekompagni og 1861 til nationalbankdirektør. Han var i 1864 blandt indbyderne til „Augustforeningen“, hvis formål var „at styrke og befæste Baandet mellem Kongen og Folket og hævde og indskjærpe Kongedømmets Betydning“ og udgav i november og december s. å. to pjecer: „Om at rydde Kongen af Veien“ og „Om Troskab mod Kongen af Danmark“, hvori han rettede stærke angreb på de nationalliberale, hvis politik han fordømte¹⁷.

Den næstældste datter var Hedevig Eleonore Liebenberg (1807–73). Broderdatteren Caroline Brorson, f. Liebenberg, skriver i sine utrykte erindringer om hende, at hun „var en statelig og fin gammel Dame, mild og kjærlig af Væsen og min Trøst og Tilflugt i mange smaa Gjenvordigheder.“ Hun stiftede 1865 „Det Liebenbergske Legat“ med 4000 Rdl.

Den yngste søn, literaten Frederik Ludvig Liebenberg (1810–94)¹⁸ er kendt for sin omfattende virksomhed som udgiver af en række af vore klassikers værker. Sin interesse for æstetik og litteratur

havde han arvet fra faderen, og den var yderligere blevet styrket gennem venskaber i barndommen og ungdommen. Han havde været klassekammerat med Søren Kierkegaard, Frederik Paludan-Müller havde som rus boet et år i hans moders hjem, videnskabsmanden Joachim Fr. Schouw var hans fætter, skuespilleren og forfatteren Stephan Heger – Christiane Oehlenschlägers og Kamma Rahbeks broder – og Thorvaldsen kom i hjemmet, og i Studenterforeningen, hvor han virkede som bibliotekar, knyttede han venskab med bl. a. Ludvig Bødtcher og Christian Winther og senere med Carl Ploug, Chr. Hostrup, H. C. Andersen, Sophus Schandorph, Georg Brandes, Poul Møller, Vilh. Kaalund og Bjørnstjerne Bjørnson o. m. a., således at han efterhånden blev, som Fr. Paludan-Müller spøgende sagde, „en Formynder for danske Digtere“, eller – med Georg Brandes udtryk¹⁹ – „det skrivende Folks kære, gamle Patriark.“ Med Frederik Liebenberg uddøde slægten Liebenberg på mandssiden i Danmark.

Det yngste barn var datteren Maria Sophie Frederikke Liebenberg (1819–82), ved hvis dåb bl. a. Thorvaldsen stod fadder. Hun fik en krank skæbne. Som den yngste blev hun, som det også fremgår af brevene, meget forkælet af moderen og ikke vænnet til at tage sig noget fornuftigt for. Hun, der var meget smuk, traf under et ophold i Wien sammen med moderen (1841) en bøhmisk læge, dr. med. Bloch, med hvem hun, trods advarsler, blev gift. Det viste sig, at dr. Bloch var en bedrager, der enten døde i fængsel eller tog livet af sig. Efter at være kommet hjem, tog hun ophold hos nogle venner i Christiania, og i et anfald af vildelse styrtede hun ud af vinduet og forslog sig, så ansigtet blev ganske skamferet. Siden var hun uhelbredelig sindssyg og var anbragt først i Aarhus, senere på Skt. Hans hospital ved Roskilde, hvor hun døde²⁰.

I.

MICHAEL LIEBENBERGS BREV TIL HUSTRUEN ANTOINETTE, F. BIRCH

den 10. Februar 1803.

Dyrebareste Anthoinette!

Du venter – i det mindste har Du største Ret at vente – paa denne Dag²¹ at modtage nogle poetiske Linier til Vidne om mit Hjertes varme Ønsker for Dit Vel. Og dog finder Du her intet Spor hverken af Riim eller Poesie. Skulde Dit iegode Hierte harmes derover?

maaske tage det for Bevis paa LigeGYldighed og Koldsindighed? Nej, Bedste! Du vil høre min Grund og skænke den Dit fulde Bifald.

Da jeg for et Aar siden leed det smertelige Tab²², som med al sin Bitterhed dog var efter Forsynets Raad det nødvendige Middel, uden hvilket jeg nu ikke kiendte, ikke eiede, ikke elskede Dig og nød saa megen sand Fryd ved din Side, da var min Sjæl i alt for voldsomt Oprør til at jeg kunde ordne mine Tanker og efter Poesiens Love udtrykke de Sorgens Følelser, som beherskede mig. Jeg erkjendte, hvor meget jeg havde tabt, jeg ønskede saa inderlig at kunne fortolke den ædle Forklaredes Værd med et Digt til hendes Hæder. Dette var det eneste, hvormed jeg kunde søge at afbetale noget af min Gield til hende. Marmor formaaede jeg ikke at opreise for hende og hun havde desuden aldrig i Livet ønsket sig nogen saadan Udmærkelse efter sin Død; dertil tænkte hun for rigtigt om den sande Ære. En Mindesang var det da i dets Sted min Hensigt at lade trykke til Uddeling iblandt Venner, og ofte greb jeg Pennen for at udføre dette Forsæt. Men – det har hidindtil været mig umuligt. Det vækkede hver Gang saa bitre Følelser hos mig, at jeg snart maatte afbryde. Dette har gjort mig alle poetiske Arbejder næsten forhadte. At besyngne Gienstande, saalænge jeg ikke har afbetalt min Gield til den Ædle, hvis Minde jeg skylder saa megen Taknemlighed, forekommer mig paa en Maade for en Uretfærdighed, og maaske prøver jeg aldrig mere paa at arbeide i Digtekunsten²³.

Du vil da vist ikke, bedste Anthoinette! ansee det som nogen Mangel af Kiærlighed og Opmærksomhed for Dig, at Du aldrig har modtaget og heller ikke i Dag modtager nogen poetisk Linie fra min Haand. Mit Hiærte slaaer derfor ikke mindre varmt for Dig, og det er ikke mindre min Sjæls varmeste Ønsker, jeg her ytrer, naar jeg nedbeder den Algodes bedste Velsignelse over Dig. Ja, Dyrebare! Gud gjøre Dig lykkelig som Hustru og snart som Moder²⁴! Intet, intet Øieblik finde Du Aarsag at fortryde, at Du knyttede Din Skæbne til min! Jeg føler mig saa glad og lykkelig ved Din ømme, Din oprigtige Kjærlighed, og mine ivrigste Bestræbelser skal være at gjøre Dine Dage saa blide og sorgfrie, som jeg formaaer. Gid denne Dag, som nu første Gang er mig vigtig og kjær iblandt Aarets Dage, ofte og i en lang Række Aar maae give mig fornyet Leilighed til at glæde mig over det Held, som Du her i mit stille Hjem saa kjærligt bereder for mig! Hver Dag er Du bleven mig kjærere, hver Dag har knyttet Baandet fastere imellem os. O, at saaledes hvert henrundet Aar maae

see os foreenede med oprigtig Kjærlighed og lykkelige, med indbyrdes Æmhed, med fortroligt Venskab og stille Sjælefred.

Evig Din trofaste
Liebenberg.

II.

MICHAEL LIEBENBERGS BREVE TIL DATTEREN

SOPHIE 1821-1823

- 1) S. T. Frøken Sophie Charlotte Liebenberg,
afleveres hos S: T: Hr. Pastor Tryde²⁵ i Glumsø Præstegaard pr.
Ringsted.

d. 14 Augustii 1821.

Kiæreste Sophie,

Siden Du i Fredags var saa uartig at løbe bort inden min Tilbagekomst fra min Spadseretour, saa vil jeg dog ved disse Linier lade Dig vide, at jeg arriverede lykkelig og vel til Hausergaden 204 Litt. D øverste Etage, nogle Qvarterer efter Din Afmarsch. Du lever nu sandsynligviis in dulci jubilo, det er fordansket: i Fryd og Gammen. Men endskiøndt vi herhjemme ikke kan realisere Kræmmersvenden N: Lunds Landlige Glæder, og hverken kiender Lucas, der er „ei laden, men gesvindt til Maden“, ei heller hører den fortryllende Arie: „ingen Pandekage kan lignes ved min Kiærlighed“, saa leve vi dog herligen og i Glæde. Dog, det behøver jeg da ikke at anmærke, da Du veed, hvilke sublime Mennesker jeg i denne Tid dagligen er omgivet med. Dog nei, Du veed ikke Halvdeelen af min Lykke. Du veed blot, at jeg har den fortryllende Elisa²⁶ og den lovkyndige Hr. Græbert²⁷ i Nærheden; derimod er det Dig næppe bekiendt, at den over al menneskelig Roes høit opløftede Caroline²⁸ strax efter Din Afreise tog Din Plads i Besiddelse og hviler nu hver Nat sit guldklukkede Hoved paa Din Sovepude, samt at, som en nødvendig Følge deraf, den tapre Fædrelandets Forsvarer Hr. Lieutenant von Norup²⁹ værdiger vort borgerlige Huus sit interessante Besøg. Alle disse Stjerner af første Rang drager da ogsaa os elskelige Auditeur C. Birch³⁰ med dydziirede Kiæreste³¹ og dennes talrige Søstreskare hen til vor Afkrog, saa at her paa engang er bleven saa larmende som i en Bistade, der staae i Begreb med at sværme (Du seer, jeg laaner mine Lignelser fra Landlivet for at læmpe mig efter Dine nærværende Omgivelser, mit Barn!). Uagtet det ikke kan andet end smerte Dig at høre Fortælling om saa utallige Fornøielser, som Du med Din fattige Land-

reise er gaaet Glip af, saa kan jeg dog ikke undlade at meddele Dig en, skiøndt høist mager og ufuldstændig Efterretning derom. Dog, for ikke at afbryde den henrivende Fortælling, vil jeg inden jeg begynder, vende Bladet om.

Lad os da nu kiile paa! Løverdags Formiddag havde vi en superbe dejeuner dansante i vor Vinter-Hauge, hvor Elise og jeg aabnede Ballet med en Zephyrette, hvori vi udviklede saa mange Fuldkommenheder, at 3 à 4 Damer og dobbelt saa mange Herrer revnede af Misundelse fra Isse til Fodsaalen. Det næste er, at alle Hansens Rosenhække er spolerede, og at han har indstævnet mig for den lille Gields- Commission til at erstatte Skaden og sætte friske Roser paa Træerne. I Søndags begav det hele, paa foranstaaende Side opregnede Personale sig ombord paa Dampskibet for at dampe ud til Bellevue. Men – hvad har Fanden ikke at bestille! Lige ud for Tre Kroner Batterie springer Kiedlen, og det ærede Selskab spadserer et Par Miil op i Luften. Slemmt var det jo rigtignok, men dog ikke saa slemmt, som det kunde have været, thi da det til al Lykke var Sydostvind, saa tog Vindguden os i sin kiølige Favn og satte os i god Behold ned midt i Frederiksdal Skov, hvor vi, trætte af den hurtige Luftreise, faldt i en sød Søvn paa Græsleiet. Naturligviis vaagnede vi op igjen og begyndte at tænke med nogen Ængstelighed paa den lange Hjemreise; men da vi ret fik gnedet Søvnens af Øinene, mærkede vi, at vi befandt os i god Behold hjemme paa vor Sal, hvor Maanen smilede saa polisk til os giennem Ruderne, som vilde den sige: de gode Herrer og Damer betænker mig nok med en raisonabel Drikkeskilling for min magelige Befordring? –

I Gaar faldt det os ind, for en Forandrings Skyld, at arrangere en Kanefart og paa den Maade, til Trods for Dampskibets Malice, dog at nyde et delicat Middagsmaaltid samt derefter et glimrende Bal i Bellevue. Men det stod nu engang for alle skrevet i Skiæbnens Bog: vi skulde ikke komme til Bellevue. Underveis falder der en saa gewaltig Snee, at Hesten sank i lige til Bugen. Vore knallende Piske og skingrende: Hyp! hyp! drev den imidlertid svedende og stønnende frem, indtil vi naaede Leddet ved Slukefter; men her sank de saa dybt i, at vi ikke kunde see andet af dem end Bjælderne. Nu var gode Raad dyre. Men jeg, som aldrig er forlegen, sprang ud af Kanen, sparkede Sneen tilside, løftede Skaglerne og svingede mig op paa Hesten. Derpaa bad jeg Selskabet have Taalmodighed en Timestid, red hiem i Galop og hentede – min Proptrækker. Ved Hjælp af en kunstig Mekanisme – som jeg naturligvis forbeholder mig som en Hemme-

lighed – fik jeg ved Tilbagekomsten alle Kanerne samt dertil hørende firbenede og tobenede Kreaturer i God Behold trukne op af Sneedriverne. Nu tyede vi ind i den vidtberømte Kroe Slukefter, hvor hver af os fik et lifligt Kruus Øl med en Pind i, og vare vi samtlige i samme Time saa tørstige, at vi drukke Pinden med. – I Dag holder vi Fastedag, som ingen kan fortænke os i efter saa mange gennemgaaede Schicksale og Fataliteter. Men imorgen agte vi at begynde, hvor vi slap, og skal da ingen kunne sige andet end at vi jo nytte og bruge Tiden vel.

Jeg slutter nu hermed min nøiagtige og paalidelige Efterretning om disse Dages mærkelige Hændelser og berømmelige Bedrifter, haabende at Du, som en lydig Datter, ingenlunde sætter mindste Mistroe til Sandfærdigheden af min Fortælling, og tilføiende den velmeente Lærdom: gak hen og gjør ligesaa! – Med alt dette nægter jeg ikke, at jeg jo paa Grund af Din altfor velbekjendte Besindighed formoder nogen Mistillid fra Din Side, saa at Du endog falder paa den taabelige Idee, at det altsammen er Ironie, og at jeg, langt fra at more mig, tværtimod ennuierer og stundom ærgrer mig, ja ligefrem ønsker, at Du snart drev Bispedatteren³² til Dørs. Maa jeg forbyde Dig at have saadanne Ideer, der ere formastelige og impertinente. Jeg paastaer, at jeg lever iblandt denne Sværm omkring mig som Blommen i Ægget. Vær nu god at troe mig! Ellers vanker der Ørefigen.

Engang imellem tænker Du dog vel paa

Din kiedsommelige Fader
Liebenberg.

Mange Hilsener fra Din Moder.

2. S: T: Frøken S. C. Liebenberg
afleveres hos S: T: Hr. Stiftsprovst Müller³³, Odense.

27 Jul: 1822.

Elskede Sophie!

Da jeg formoder, at jeg ligesaa lidt paa Tirsdag som i Dag kan faa Tid til at sende Dig et virkeligt og udførligt Brev, saa vælger jeg hellere strax at tilskrive Dig nogle Linier og forbeholder mig at give nøiere Efterretning om Hjemreisen, indtil jeg faar adskilligt Arbeide frahaanden, som ved Hjemkomsten laa og ventede paa mig. Onsdag Aften Kl 10 naaede jeg mit Hjem, hvor jeg Gud ske Lov fandt alting taalelig vel. Jeg befinder mig nu ret godt, og troer vist, at mit Helbred skal føle sig styrket for en lang Tid. Tak for Dit kiærlige Brev

til Din søde Moder! Dit Haab, at Belttouren hjemad var gaaet bedre end den forrige, er forsaavidt blevet opfyldt, at ingen af Selskabet bleve søsyge, en naturlig Følge af Langsomheden i 13 Timers magelige Seilads.

Det var Pligt for mig at tilskrive den fortræffelige Mand, Stiftsprovsten, og takke ham for hans inderlige Godhed mod Dig og mod os alle; men i Tillid til hans kiærlige Overbærelse lader jeg det indtil videre bero med en Anmodning til Dig, at Du paa mine Vegne ret hiertelig omfavner ham og forsikrer ham, hvor usigelig meget jeg agter og elsker ham. Min gode Carl³⁴ tør jeg vel ikke bebyrde Dig at bringe noget Kys fra mig, thi jeg veed, Du gjør det saa nødig. Derimod maae Du ikke forsømme at opfylde denne Begiering i Henseende til samtlige de kiære Pigebørn³⁵, der omgiver Dig. Glem heller ikke at hilse den ærlige Caspar³⁶ og lille Jens³⁷ fra mig. – Om jeg idag faar Stunder at skrive til N. Aaby³⁸ veed jeg ikke. I dette Øieblik var Laura³⁹ her; hun har nok skiæmmet sig af Udseende, siden jeg saa hende sidst. Nu venter jeg paa Tryde⁴⁰, som har lovet at komme til mig. – Din stakkels Moder skranter som sædvanligt. Dore⁴¹ er heller ikke ganske rask, og Marie⁴² er endnu den gamle. Fritz⁴³ lider daglig af Tandpine, og Hedevig⁴⁴ af Kiedsommelighed. Det er nu afgjort, at hun kommer til Jomfr. Hansen⁴⁵, men denne kan ikke modtage hende førend om et Par Uger, hvilket er Skade, da det er paa foie Tid for H. at komme i Virksomhed, dersom hun ikke skal blive ganske fordærvet.

De kiærligste Hilsener sendes Dig fra Din Moder, fra Dore og alle Dine Søkende. Tænk stundom med Kiærlighed paa

Din trofaste Fader og Ven
Liebenberg.

Lad mig vide i næste Brev, hvem den Kasse tilhører, hvori jeg hjembragte mit Tøi.

3. S: T: Frøken S. C. Liebenberg

aflæveres hos S. T. Hr. Stiftsprovst, Ridder Paludan-Müller, Odense.

Kiøbenh. d. 10 Aug. 1822.

Min kiære, gode Sofie!

Saa Du maa endelig have Brev fra mig i Morgen Aften? Maa jeg spørge, om *jeg* har faaet en eneste Linie fra *Dig*? Havde jeg ikke stjaalet mig til at kige i Dine Breve til Din Moder, saa vidste jeg jo

hverken om Du var levende eller død. Men saadan er Verden! Man fordrer Pligter af andre, men bryder sig ikke om først at opfylde sine. Nu, Du faaer da have Din Villie dennegang, siden jeg dog selv skal have fordærvet Dig. Men er Du ligesaa doven herefter, saa slaaer jeg rent Haanden af Dig. Overalt, nu har jeg faaet Carl Müller⁴⁶ tilbage, hvad skulde jeg saa bryde mig stort om Dig? ikke sandt, lille Sophie?

Jeg lovede Dig ved Afskeden, at jeg vilde jævnlig lyve for Dig, ligesom i Fjor, da Du var borte⁴⁷. Men naar jeg betænker det ret, saa er Du og jeg dog bedst tjent med, at dette Løfte ikke bliver opfyldt. Jeg skrev jo Fabel, fordi det Sande dengang var mig harmeligt at skrive om, derfor ønsker jeg helst, at jeg ikke atter skal komme i lignende Nødvendighed. Hidtil har jeg ikke trængt dertil, Gud ske Lov! Thi de sædvanlige Plager, saasom Din Moders svage Helbred, min egen Skranten, Maries Vrøvlen m. m. betragter jeg nu engang for alle som nødvendige Onder i denne ufuldkomne Verden, hvor Forsynet iøvrigt har givet mig saa uendelig meget Godt, at det var alt for utaknemligt, om jeg klagede over min Skiæbne. Du maa derfor ikke fortryde paa, at jeg ikke haster med at indfri mit Løfte, og helst aldrig vil afbetale denne Gæld. En anden Sag er det, om engang imellem en overgiven Raptus skulde gribe mig, da kunde det vel være, at jeg tiltager mig samme Vaase-Privilegium, som Du stundom drabelig benytter, endog uden forud at ansøge derom. Men saalænge alting gaar sin jævne Gang, saa faaer Du heller intet uden jævn Prosa, endog om den er nok saa kiedsommelig.

Af Fortegnelsen over det Tøj, Du ønsker tilsendt, seer jeg, at Du belaver Dig stærkt paa Balstadsen. Ja, hille mænd, der vil blive ganske artig svinget og valset og hopset, naar nu Prindsen⁴⁸ kommer og formodentlig tiltræder sit Gouvernementsskab igjen. Men var jeg i Carls Sted, saa vilde jeg sætte en Pind for det Galskab, thi ved Hofballerne især bryde man sig kun lidet om at dandse Helsen og Liv af sig selv og af de stakkels dandsegale Glutter. Du veed, at det ikke er Dandsen selv, men vore Dages Dandsemaade, som er mig ækel. Al Valtzen er mig en Pest; den langsomme og smægtende er umoralsk og vellystig, den hurtige er dræbende. Men hvad hjælper det at tale for døve Øren! – Du skrev, om at jeg nok vil udlægge noget paa næste Kvartal? Lille Sophie erindrer vel, at hun fik October Kvartal af mig i Odense? Da Du blev godt forsynet med Klæder til Reisen, saa maa Du se at behielp Dig dermed indtil Aaret er tilende. Dog vil jeg giøre Dig et Forslag. Kan Du i Odense skaffe mig Subskribenter paa min Bog⁴⁹, saa skal jeg sende Dig saamange Exemplarer

af første Hefte, som Odenses Indvaanere har tegnet sig for, Du skal da have Lov til at indkassere Pengene og beholde det Halve deraf til Din Profit, den anden Halvdeel afkorter jeg da i dine Qvartalspenge til Nytaar. Heftet udkommer til Mikkelsdag og vil koste 9 Skilling paa Trykpapir, indheftet, men 11 Skilling paa Skrivepapir. Dette er mit fulde Alvor. Du maa erkyndige Dig baade hos Bispen⁵⁰ og hos vor gode Ven Stiftsprovsten⁵¹, ligeledes hos Hempel⁵², om der skulde være nogle paategnede Planer; send mig da, jo før jo heller, disse, eller behold dem og afskriv blot de paategnede Navne og hvad Slags Papiir der forlanges. Du kan dermed dog maaske fortjene en Haandskilling. Det vilde være en Skam for saa fornem en By som Odense, ifald slet ingen skulde tegne sig, da jeg dog i det mindre anseelige Helsingøer tæller 23 Subskribenter⁵³. Kan Du blot samle ligesaa mange, saa profiterer Du for Din Andel over 16 Rdl.

Medens jeg var i Assens⁵⁴, lovede jeg min Svigermoder⁵⁵ at anmode Stiftsprovsten om at paatage sig en liden Uleilighed for hendes Skyld. Men i de faa Timer, jeg tilbragte i Odense, fik jeg for meget andet at tale med ham om, hvorover jeg glemte Sagen. Nu maa jeg bede Dig tale med ham derom. Det er i sig selv ubetydeligt. Hun vil gjerne have Vished, om Carstensen⁵⁶ er levende eller død. Hverken hun eller jeg har i de sidste Aar hørt noget om eller fra ham, og hun frygter, at det efter hendes Død muligen kunde forhale Boets Afslutning, dersom Tvivl skulde opstaae i denne Henseende. Hun har nemlig ingen Afkald fra ham, hvorimod det kunde godtgøres, at Nore⁵⁷ erholdt ved sit Giftermaal Udstyr lige med de andre gifte Døtre. Nu skal Carstensens Fader være Degn i Omegnen af Odense, omtrent 1 Miil derfra; om jeg ikke feiler hedder nok Byen Bellinge. Hun ønsker fra denne Mand at faae nogen Efterretning om Sønnen og beder, at Stiftsprovsten ved en eller anden Leilighed vilde lade Degnen forespørge derom, dog saaledes, at Hensigten med Spørgsmaalet ikke nævnedes, ei heller at hun er Spørgeren. Sønnens Fornavn er Michael, saavidt hun erindrer. Hele Sagen, mener jeg, er overflødig og har i al Fald ingen Hast; men jeg vilde dog gjerne engang skaffe hende Besked derom. Lad mig derfor vide, hvad Du herom selv erfarer.

Af Nyheder veed jeg ingen at melde, siden Greens Giftermaal allerede er Dig bekendt. I Gaar var hendes Bryllupsdag; Manden kiender jeg ikke. – Fra Fru Birch⁵⁸ og hendes Mand har jeg en Hilsen til Dig; jeg besøgte Dem forleden Aften, og den sidste Forandring i deres Skiæbne, at Pension er hende tilstaaet, har virket meget hel-

digt paa begges Stemning. Blev man med tilbundne Øine bragt ind i Arresten, saa skulde man af Samtalens levende og muntre Gang ikke drage anden Slutning end at man sad i Sophaen hist i Lavendelstrædet⁵⁹.

Mange Ørefigener fortiener Du, dersom Du ikke punktlig efterkommer min Anmodning, at bringe de kiærligste Hilsener fra mig til Din anden Fader, den ædle og elskelige Stiftsprovst, samt til hele hans elskværdige Familie. Naar Du seer Birchs⁶⁰ eller andre fælles Venner, da glemme Du heller ikke at hilse dem fra mig. Din gode Moder samt Dore⁶¹ og dine Søkende, Maria undtagen, beder mig hilse Dig og Dine venlige Omgivelser.

Lev nu vel, min gode Pige, og glem ikke ganske

Din kiærlige Fader
Liebenberg.

Fra C: M:⁶² vil jeg ikke hilse; kiender jeg ham ret, saa sender han nok sin Hilsen selv.

4. S: T: Frøken S. Liebenberg,
afleveres hos S: T: Hr. Stiftsprovst Ridder Müller, Odense.

Kiøbenhavn, d. 3 Sept. 1822.

Ret megen Tak, kiæreste Sophie! for dit kiærlige Brev og dine kiærlige Ønsker for dine Forældre⁶³. Virkelig er det en stor Naade af Gud, at han i en saa lang Række af Aar har ladet os vandre tilsammen og ladet os i lyse og mørke Dage blive forenede, imedens saa mange andre Ægteskaber har havt langt kortere Varighed. Hvorlænge vi endnu skal blive samlede, overlader jeg rolig til Ham, og har kun dette Ønske, at din stakkels Moder maatte erholde nogen mere Styrke baade paa Siæl og Legeme, thi saa svag som hun nu i flere Aar har været, er Livet mere en Byrde end en Lykke. At vore Dage herhjemme forresten gaae deres sædvanlige, ikke alt for morsomme Gang, erfare Du vel jevnlig af din gode Carls Breve. Han er noget sparsom med sine Besøg hos os, men det fortænker jeg ham ikke i; det bedste for ham her i Huset er borte, og hvad der er tilbage er størstedelen kinderligt Vrøvl. At Hjemmet under nærværende Omstændigheder har saa lidet tiltrækkende, det smerter mig mere for din ældre Broders⁶⁴ Skyld, som derved bringes til at søge al sin Opmuntring udenfor Huset, hvilket i flere Henseender slet ikke er ham gavnligt. Men det staaer ikke i min Magt at giøre Forandring heri.

Temmelig øde og tomt er nu vort Huus, og naar Stilheden afbrydes, er det sjeldent til det bedre, thi enten opløfter Maria sit skingrende Mæle, eller ogsaa din Moder nødes til at skiænde paa Folkene, som begge hver Dage blive mere efterladende. Især er Lene blevet aldeles ligegyldig fra den Dag, hun blev sagt op. Jeg har derfor raadet din Moder at tage Mad hos Mad: Ellingsen i disse 2 Maaneder, indtil hun faaer nye Folk. En Huusjomfrue er fæstet til den Tid, men Pigen endnu ikke. – At jeg ofte og daglig savner Dig omkring mig, behøver jeg ikke at bemærke. Naar jeg undtager en Timestid om Aftenen fra 9 til 10, kan jeg sjelden faa talt et Ord med din Moder, thi Maria commanderer over hendes heele Tid, og denne Tieneste bliver hvasere, jo ældre Barnet bliver, og jo mere hun samler Forstand til at kiende og bruge sin Overmagt. – Hedevig er ikke synderlig tilfreds i sin nye Stilling, hvorimod Jfr. Hansen synes mere tilfreds med hende end jeg havde ventet. Frederik bliver i denne Maaned privat informeret for at kunne ved Maanedens Udgang komme ind i Borgerdydskolens næstunderste Klasse. Det ser saaledes langsomt ud, inden han kan blive færdig.

Du reiser nu vel snart til N: Aabye? Gid der dit Helbred maae ret blive styrket og dit Sind oplivet! Din gode Moder frygter, at Du af alt for megen Iver for at lære Husholdningsvæsenet skal udsætte Dig for Træk, Fugtighed og andre Besværligheder, som et virksomt Liv paa Landet medfører; men jeg haaber, at Noline⁶⁵ ikke vil tillade Dig at overskride Forsigtighedens Grændser. Jeg har opmuntret Birch⁶⁶ til at søge [ulæseligt] Kald i Siælland. Du veed, hvor inderlig gierne jeg vilde drage ham over paa denne Side det slemme Belt. Dog har jeg senere erfaret en Omstændighed ved Kaldet, som jeg maa giøre ham opmærksom paa, og som muligen er nok til at afskrække ham, nemlig at Præstegaardens Jorder er slet beliggende i forskellige adspredte Stykker og næsten alle i lang Frastand fra Gaarden. Dette beder jeg Dig melde ham fra mig, naar Du taler med ham. Megen Hast har det ikke, da Vacansen først nylig er anmeldt. –

Du ønsker Efterretning om Reisetøiet? Begge Nelles⁶⁷ Kapper ere komne tilbage, men hvorledes faaer jeg hans Kuffert hjem igjen? – Det seer bedrøveligt ud i denne Mands Huus, thi hans gamle Melancholie har angrebet ham igjen, efter 9 Aars Befrielse for denne Plage. Nu har han søgt Hiælp hos den gewaltige Brandis⁶⁸, som lover, inden 14 Dage at jage Melancholien ned i den store Taae. – Ogsaa med Rikke Petersen⁶⁹ er det yderst maadeligt. Hun er nu

saa mat, at hun ikke kan taale at ride. En af de sieldne gode Dage benyttede hun for at tilskrive Dig. Nu har hun fra Sophie Birch⁷⁰ faaet et Tordenbrev over dette Fortrin. Siig den lille Cousine, at hun gjør den stakkels Pige Uret; hun har endnu ikke kunnet skrive til noget Menneske. Gud veed, hvad Udfald det skal tage med hendes langvarige Lidelse.

Iblandt det Tøi, som nylig blev oversendt Dig, var adskilligt, som din Moder indkøbte, og som jeg har betalt med 8 Rdl og nogle Mark. Denne Giæld estergives Dig, siden jeg mærker, at din Pengepung faar Tæring. Efter din Begjæring indlægger jeg to Planer her i Brevet. Skulde jeg sælge Forlaget min Bog, og Du saaledes ikke kan komme til at indkassere noget for mig, saa skal jeg alligevel holde, hvad jeg tilbød Dig i saa Henseende. Til Mikkelsdag udkommer det første Hefte, og jeg skal da nærmere melde Dig det fornødne herom. Men naar Du skriver til mig næste Gang, som jeg haaber Du ikke opsætter længe, da lad mig vide, om Du faaer nogen Paa-tegning og hvormange, thi paa Antallet af Paa-tegninger beror det, hvad Vilkaar jeg kan byde Forlæggeren. – Vil Du hilse min gode Ven Stiftsprovsten ret meget fra mig og fra din Moder. Tak ham ret hjærtelig for al hans faderlige Godhed imod Dig. Siig ham ogsaa, at det vil være os begge meget kiært, naar han vil tillade sin Caspar efter hans forestaaende Ankomst hertil at spise et Par Dage om Ugen til Middag hos os, ligesom jeg ogsaa haaber, at min Carl i ham vil finde en god og brav Staldbroder⁷¹. Omfavn videre paa mine Vegne de kiære unge Damer i Stiftsprovstens Huus (NB Værtens iberegnete), og naar Du kommer til N: Aabye⁷² da hils de kiære Mennesker ret hjærtelig fra mig og siig dem, hvor ofte jeg i min Ensomhed bygger svulmende Luftcasteller i den usikre Forventning at faa dem omplantede paa Siellands Grund.

Saa, nu har jeg dog smurt en heel Del sammen til Dig, min søde Sophie! Gak Du nu hen og gjør ligesaa. – Med tusinde Hilsener fra din søde Moder og dine Søkende og med øm Længsel efter Dig er jeg

Din hjærtelige Fader
Liebenberg.

[Efterskrift af Carl Paludan-Müller:] Min søde, gode Sophie! jeg fik igaar intet Brev og maa tilstaae Dig, at det har gjort mig ret urolig. Hvad kan Aarsagen være dertil? Skulde min elskede Pige være blevet syg? Dog, jeg haaber til Gud, at det ikke er saae. Maaske er Du alt taget til N. A.⁷³ og Brevet derved blevet forsinket. – Husk

paa, min egen Sophie! hvor inderlig Du og hvad der angaaer Dig ligger mig paa Hjertet, hvor ganske min Tilfredshed er knyttet til Din, og Du føler da vel, at jeg ikke kan være rolig til Sinds. Paa Fredag venter jeg med Vished. – Forresten maa jeg retfærdiggøre mig mod din kiære Faders Beskyldning om at jeg kun sjelden kommer til denne. Endnu er kun 2 Dage gaaede forbi uden at jeg har været der. Og at det ikke blot er Pligtbesøg, jeg gjør hos dine, hos min dyrebare Sophies Forældre, hos din kiære Fader, hvem jeg skylder saa megen Taknemmelighed, det troer du uden Forsikring. Farvel, du Søde, Elskede, glem mig ikke næste Post.

din Carl.

5. S: T: Frøken Sophie Liebenberg

afleveres hos S: T: Hr. Pastor Birch⁷⁴, Nørre Aabye Præstegaard
pr. Assens.

Kiøbenh. d. 26 Oct. 1822.

Endelig, kiæreste Sophie! har jeg da faaet lidt Tid til at udhvile efter adskillige travle Uger, hvori dels Forretninger, dels Skranterier betog mig al Tid og Lune til Brevskrivning. Da Du imidlertid jævnlig fra Din Carl faaer Efterretninger om, hvorledes det gaaer os herhjemme, saa kan Du ikke have nogen Aarsag til at beklage Dig over min lange Taushed. Det værste er, at hine Efterretninger ikke i alle Henseender har været efter Ønske. Med din Moders Helbred og Tilfredshed gaaer det som sædvanligen kun maadeligt. Frederiks Sygdom⁷⁵ forøgede hendes Besværligheder og Bekymringer. Nu er denne Uro, Gud ske Lov, lykkelig overstaaet, men uagtet denne Lettelse, og uagtet hun nu kun 2 Dage om Ugen har med Madlavning at bestille, sporer jeg dog ingen Forandring til det bedre, saa det ventelig maae henregnes iblandt tomme Forhaabninger at see en roligere og blidere Stemning herskende i mit Hjem. Ulykken er, at hun skaber sig selv Plager, da hun ikke kan finde det rette Greb paa hverken at holde Børnene eller Tyendet i Ave. Dette er især beklageligt med Hensyn til Maria⁷⁶. Just fordi hun er et saa livfuldt og opvakt Barn, trængte hun desværre til en Moder af fastere Siæls- og Legemskraft. Dog, nok herom! den Steen, man ei kan løfte o. s. v.

Din Broder⁷⁷ slap da, for saa vidt, ret godt fra sin Examen, dog havde jeg hellere savnet hans 7 Udmærkelser paa Karakterlisten end fundet det ene grimme Haud for Geometrien. Men maaske er det ret godt saaledes; var dette Uheld ikke truffet, og han altsaa var blevet

indkaldt, muligen var han da bleven alt for overmodig. Nu haaber jeg, han vil anspænde sig desmere for at undgaae lignende Ubehageligheder ved de følgende Examinier. Han venter nu iøvrigt paa at erholde en ziirlig og sømmelig Gratulationsskrivelse fra sin fraværende Søster, der nu upaatvivlelig føler sig ganske giennemtrængt af Ærbødighed for en Karl, der bærer Musket og Kasket for Fædrelandet og med Tiden kan blive Kommandersergeant i Hans Majestæts eget Livkorps.

Om Din Onkels⁷⁸ Bryllup har formodentlig din Carl meddelt Dig al fornøden Underretning og tilfredsstillet din qvindelige Nysgierrighed ved en detailleret Beskrivelse over Brudens Pynt, Kirkens Oplysning, Tilskuernes (thi ved slig Leilighed strømmer man ind, ikke for at høre, men for at see og finde Stof til interessante Bemærkninger over Dit og Dat) Uroligheder, Politiets Stokke, Champagnevinens Brusen m. m. Selv var jeg den Dag syg og mat og slet ikke stemt til at sige et fornuftigt Ord. Bedre var jeg tilfreds med de Ord, jeg 2 Dage tidligere taledede ved Rafns⁷⁹ Grav, kun er det ilde, at mit Bryst, eller rettere min Stemme, er for svag, naar der skal tales i fri Luft; jeg hindres derved fra at modulere Røsten tilbørlig og maae overskrige mig. Ogsaa om Tilstanden i Rafns Huus henviser jeg Dig til din ordinaire Correspondent, saavel som til den gode Laura⁸⁰, der ret er en inderlig god Pige, og der flittig skriver Dig til. Det var min Hensigt i dette Brev at indeslutte et andet til din Onkel David⁸¹, men just nu blev jeg bestilt til at vic et Par Folk allerede til Middag, derfor maae Skriveriet nu afbrydes. Hils ham imidlertid fra mig og meld, at Præsten Holm⁸² har besørget Paategning paa hans Indbydelse for 40 Exempl. til Holmens Drengeskole (Pigeskolen mangler Evne). Allevegne er Pengemangel den værste Hindring for denne som for Tusinde andre Foretagender. Dog er det min Mening, at han nok tør vove et tredie Oplag af Bogen; kun maa han belave sig paa, at Afsætningen bliver langsom og efterhaanden; mindst kan det ventes, at der allerede nu i Dec. Termin kunde ad denne Vei indkomme noget klækkeligt. Hvad min egen Bog angaaer, da har jeg nu overladt Forlaget til Seidelin⁸³ paa Vilkaar, som jeg troer vi paa begge Sider ville finde os tiende med. Skulde der fra Odense findes Paategninger da maa disse herefter tilstilles Seidelin og ikke mig. Det forskruede Nølersystem er Skyld i, at jeg uagtet al Paadriven ikke har faaet første Hefte færdigt fra Trykkeriet, dog det vil nok ske i næste Uge. – Omfavn paa mine Vegne alle de kiære Mennesker i N. Aabye! Du selv saavel som disse være kiærligst hilsede fra os alle

sammen. Lev saa vel og fornøiet, som din Længsel vil tillade, ja bryd dig ikke engang om denne Tilladelse. Snart venter jeg nogle Linier fra Dig og er stedse

Din kiærlige Ven og Fader
Liebenberg.

En smertelig Efterretning fik jeg i Gaar, at den brave Pastor Wolf⁸⁴ ved Frederiks Hospital er død af Nervefeber; han efterlader Enke og 7 Børn i jammerlig Forfatning. – Fra Petersens⁸⁵, Schouws⁸⁶, Hegers^{86a} og flere sendes Dig Hilsener. Med Rikkens Helbred er det maadelig⁸⁷.

6. S: T: Frøken S. Liebenberg,
Nørre Aabye Præstegaard pr. Assens.

Kiøbenhavn, d. 3 Dec. 22

Du forlanger, kiære Sophie! to Ting, som ikke godt lade sig forene. Du beder om Brev endnu med Posten som gaaer i Dag, og Du vil derhos ikke nøies med mindre end 3 fulde Siider. – Da nu Tiden umulig vil strække til i Dag til noget Brev, der kunde fylde 3 Sider, og jeg dog gierne, inden det er for silde, vilde besvare, hvad Du spørger os tilraads om, saa maae Du smukt nøisom tage til Takke med nogle udjaskede Linier, thi Øieblikkene ere kostbare. Ifald din Carl finder Leilighed til at reise hjem i Julen, saa skal han medbringe Dig de forlangte Penge. Skulde derimod hans Reise forsinkes til ind i det kommende Aar, saa skal de blive sendte med Posten. Jeg har endnu ikke betalt Laura⁸⁸ de sidste udlagte Penge, og husker nu ikke heller Beløbet; men af stor Betydenhed er dog nok ikke hendes Regning, jeg tror derfor nok, at jeg kan love Dig at blive ukrævet derfor fra min Side. Med Drikkepengene til Folkene i N. Aabye, Kudsken undtagen, kan Du gierne lade det beroe til din Afreise. – Førend jeg glemmer det, maae jeg bemærke, at din Moder med Hannibal oversendte til Dore⁸⁹ et Stykke Tøi, som hun skulde besørge i dine Hænder saa betids, at Du den 16. Decbr. kunde overlevere det til den kiære Nicoline⁹⁰. Da Du efter din Reiseplan ikke er i N. Aabye paa hendes Fødselsdag, saa maae Du være betænkt paa, hvorledes det med Sømmelighed og til rigtigt Tidspunkt kan blive lagt for hendes Fødder. – Det er smukt af Laura, at hun melder Dig saa gode Efterretninger om min Helbred; forresten maae den kiære Pige ikke bilde sig ind, at jeg fortæller hende, hvergang jeg, reverenter talt, har

ondt i Maven og aabner Pulveræsken. Kort sagt, med min Helbred gaaer det, som det pleier, bald auf, bald nieder. Det samme er Tilfældet med din stakkels Moder, som i Vinter staaer ret ene i Verden, hvad sig qvindeligt Selskab anbelanger. Den nye Huusjomfrue er en kiærlig Person; Pigen er et godt, villigt Skrog, der pidsker op og ned ad Trapperne som en Münde, men har ikke halv saa megen Forstand som en Puddel. Hedevig er endnu den samme som før; hun skal nu i Vinter møde med Confirmanterne hos mig. Med Jfr. Hansens Adfærd imod hende er din Moder ikke i alle Henseender tilfreds; den gamle Pebermøe har adskillige Særheder. Maria er nu som oftest ved god Helbred og, i Følge deraf, god Lune; men desuagtet er hun din Moder langt mere til Plage og Byrde, end hun burde være. Endnu fattes hun nogle tilbørlige Kindtænder. Hendes Indfald og Svar morer mig ofte, og vidner om en sjelden Forstand i den Alder. Frederik er nu som sædvanlig før hans Sygdom, der ikke har efterladt videre Følger end at han stundom faar en heftig Smerte i Benene, som dog snart gaaer over, samt at Haaret gaaer noget af. Sit Latin havde han svedt ud i Feberen og maatte begynde forfra; men nu læser han hver Dag flittig med sin Broder, og til Nytaar tænker jeg nok, Nielsen⁹¹ tager imod ham. Bemeldte Russ⁹² lader til at finde megen Behag i Medrussen Caspars⁹³ Selskab, og denne sidste staaer høit anskreven hos din Moder, saa at din Carl maae tage sig iagt for ikke at blive stukket ud. Hvad mig angaar, da veed Du nok, at jeg aldrig har kunnet lide samme Carolum! Ikke sandt? – Du spørger, om han er i godt Humeur? Ja, det er jo ingen Under, at han er lystig, saalænge han er Dig qvit. Han benytter rolig Leiligheden til at giøre Cour til Byens første Skønheder, det gaaer saamænd herligt! – Forrige Frøken Nielsen viede jeg i Fredags; de beboe Etagen oven over Forældrenes; med Fru Reimer og hendes Søster taledede jeg den Aften om Dig, de paalagde mig at hilse Dig, men det gjør saa mange andre med, at det vilde blive for vidtløftigt at opregne dem. Det er ellers godt, at Folk husker mig paa Dig, thi selv har jeg nu plat ud forglemt Dig, som Du da vel nok kan begribe efter 4 Maaneders Fraværelse. – Louise Mynsters⁹⁴ Kiæreste⁹⁵ kiender jeg; det er et vakkert, stille Menneske, en theologisk Candidat; for nogle Aar siden var han jævnlig svag af Helbreed, men ved en Reise til Frankrig er han kommet godt til Kræfterne igjen.

Saa, nu mener jeg at have besvaret alle dine Spørgsmaal. Dermed maae Du dennesinde nøies, enten Du seer surt eller mildt dertil. Hvorfor giver man mig ikke Stunder til at smøre tykkere paa? Naar

din Carl reiser, skal jeg stræbe at forsyne ham med et udførligere Brev, ifald det paa nogen Maade bliver mig muligt. Vi alle her hilse Dig kiærligt, jeg paalægger Dig at hilse fra os saavel de gode Menesker, Du nu er hos, som de øvrige Venner, Du snart agter at gæste. Tænk stundom med Kiærlighed paa

Din oprigtige Ven og Fader
Liebenberg.

7. S: T: Frøken S. Liebenberg
afleveres hos Høiærværdige Hr. Stiftsprovst Paludan Müller,
R. af D., Odense.

Kiøbenh. d. 1 Febr. 23.

Kiæreste Sophie!

Ved en vel lang og udførlig Epistel burde jeg stræbe at give Erstatning for min haardnakkede Taushed. Desuagtet ser Du af Papirets Størrelse, at der ikke vil være ret meget at vente. Sagens kunde der jo være nok at skrive om, men foruden min bekjendte Dovenskab kommer nu ogsaa den Hindring til, at mine Fingre er stive, og min Haand værkruden. En Plageaand, som man kalder Gigt, har taget Logis sammesteds, og skøndt den nu begynder at fortrække, saa gør den dog Skrivningen vanskelig. Overalt er jeg, som Du veed, ingen Helt om Vinteren, især i saadan barsk Vinter, som vi nu har havt at trækkes med. Det kan ikke mere Dig at modtage Underretning om min Sygehistorie, hvorfor jeg hellere gaaer over til andre Gienstande. Det har vist været Dig en stor Hiærtesorg, at din Carls Reise er blevet forhindret. Om og naar den nu kunde finde Sted, er noget tvivlsomt. Du har nu giennemgaaet de to Trediedeele af din Udlændighedstid; Resten gaaer vel ogsaa. Efter min Mening skulde Du ikke drive for stærkt paa hans Reise; han kommer saa vist nok af sig selv, dersom han seer sit Snit. Jeg hører, at han blot har sendt Dig et Exemplar af [min Bog] men ikke et ditto af Bidragene. Dette havde jeg dog paalagt ham, men han stod i den Formening, at Du havde faaet Bogen og vidste ikke, at det var Bedstemoders, Du havde snappet. Stiftsprovstens sidst udgivne Bog⁹⁶ har jeg endnu ikke seet, uagtet jeg har tegnet mig for den. Mon Hempel ikke besørger Exemplarer afsendte til Subscriberterne?

Dit Forslag om vor huslige Indretning efter din Hiemkomst vil ikke ganske kunne realiseres. Din Idee, at holde 2 Piger og ingen Huusjomfru, vil din Moder slet ikke ynde, da hun forudseer, at slige

2 Damer enten maae ligge til Feldts imod hverandre eller stikke Hovederne sammen til at fortrædige hende, og hvilket der nu blev Tilfældet, saa vilde det forskaffe hende Ærgrelser, som hendes svage Helbred og Humeur ikke kunde taale. Den nuværende Huusjomfru spadserer fra os til Maidag; om Pigen bliver, er endnu ikke bestemt. Heller ikke er nogen Jomfru til den Tid endnu fæstet. Men jeg seer ingen anden Udvei, end at saadant et Møbel anskaffes, og at det saa, naar Du kommer tilbage, aftales at hun bestyrer Huset den ene Uge, og Du den anden. Jeg troer virkelig, din Moder har Ret i den Formening, at det vilde blive Dig alt for besværligt at forestaae alting alene. For Julie⁹⁷ var det ingen Kunst, da hun har en saa ferm Pige under sig. Din Moder holder det endda bedre ud i Vinter end jeg havde formodet, uagtet hun hver Dag maa selv være i Køkkenet og har en elendig Hiælp i Jomfruen, som vel er et ganske skikkeligt Menneske, men gaar rent i Taaget, og er i en frygtelig Grad glemsom. Jeg forudseer, at denne Plan ikke vil behage Dig, min gode Pige; men jeg troer, Du ved nøiere Overveielse vil finde den mest passende efter Omstændighederne. Gid vi nu snart havde Dig hos os igien. Jeg længes ogsaa af den Aarsag ret hjærtelig efter den venlige Mai. Maatte vi da paa alle Sider samles med Helbred og Tilfredshed! – Hvad Nyt, der forefalder, bliver Dig vist meddelt fra din Ven; det vilde derfor være overflødigt her at melde derom. Hos Petersens har jeg endnu ikke været i dette Aar, fordi Helbredden forbyder det. Rikke er ellers temmelig vel. Hos Rafns er Elendighedernes Tal uden Ende. Det er sjældræbende at komme der, thi man kan ikke virke det mindste til at meddele Trøst og Kraft. Fru Grüner⁹⁸ er dog den rimeiligste. Caroline⁹⁹ holdt sig ogsaa længe taalelig, men har nu ladet sig henrive af Strømmen. – Stakkels Laura, veed Du nok, maae holde sig inde og kommer vel endnu i nogen Tid ikke ud. Jeg besøgte hende Dagen efter Uheldet, men siden har det ikke været mig muligt.

Med Louise Heger¹⁰⁰ gaaer det som i Almindelighed med forlovede Piger; de ere afdøde for den øvrige Verden omkring dem. For noget siden sad jeg der en Aften og taledes med hende og Forældrene. Noget efter kom Plum¹⁰¹, og næppe vare 2 Minutter forbi, førend de begge vare forsvundne og kom ikke mere tilsyne, medens jeg var der. Heger¹⁰² ærgrer sig daglig over det Hængeri, men hvad hjælper det?

Din Søster¹⁰³ vil Du gienfinde omtrent som Du forlod hende, paa Længden nær som idelig tiltager. Jeg troer ikke, hun profiterer

stort ved at være hos Jfr. Hansen, i det mindste sløser og drøser hun nu som før. Ovenikiøbet glemmer hun nu det Smule Fransk, hun havde lært. Vel driver jeg paa, at hun Løverdag og Søndag, da hun er hjemme hos os, skal læse en eller anden fransk Bog, men det sker ikke. Visebøger, Romaner og gamle, forslidte Comedier er den eneste Læsning, der fængsler hende. Hun er i Vinter tilstede, naar jeg læser for Confirmanter. Dersom din Carl skulde komme til Fyen, da skal jeg medgive ham nogle Penge til Dig. For det første kommer Du til at besvære den gode Stiftsprovst med Anmodning om Forskud. Forinden din endelige Afreise fra Fyen maae jeg see, hvorledes jeg faaer Dig forsynet med det nødvendige, at der ikke fra Creditorernes Side skal gøres noget Forbud imod din Hiemreise. Hils den fortræffelige Mand, som saa faderlig tager sig af Dig, ret hiærtelig fra din Moder og mig og forsikre ham om vor Taknæmmelighed.

Du kan se paa Skriften, at min Haand er træt. Vi vente nu snart Brev fra Dig, siden din Moders Fødselsdag nærmer sig. Gid Du stedse maa leve sund og glad, og tænk stundom med Ømhed paa dine Forældre. – Din Moder og vi alle sender Dig de kiærligste Hilsener. Dersom de gode Piger, der omgiver Dig, ikke ganske har glemt mig, saa aflægge Du min skyldige Reverenz for dem alle. Og nu Farvel for denne Gang, min gode, kiære Sophie.

Din faderlige Ven
Liebenberg.

8. S: T: Frøken Liebenberg

afløves hos S: T: Hr. Pastor Birch¹⁰⁴ i Nørre Aabye Præstegaard
pr. Assens.

Kiøbenhavn, d. 22 April 1823.

Endelig, kiæreste Sophie! faar Du da igien et Brev fra mig, men et, som efter det impertinente Udtryk i den lille Seddel, jeg i Gaar fik fra Dig, ikke duer, siden det er lille. Uagtet Du holder mig for en *paalidelig* Mand, som man kan *lide paa* (der maae altsaa gives paalidelige Folk, som man *ikke* kan lide paa?), saa erholder Du dog ikke nogen *paalidelig* Efterretning om, naar din Carl med sine Damer tiltræder Reisen til Fyens Land. At han ikke tøver længere, end Nødvendigheden byder, behøver jeg ikke at bemærke. Kan det lade sig gøre, saa reiser han vist i Begyndelsen af Mai, altsaa omtrent efter 12 eller 14 Dages Forløb. Ellers vilde ogsaa hans Ophold derovre

blive alt for kort, thi saare nødig vilde din Moder og jeg savne dig længere end til Ugen efter Pintsedag, altsaa maatte Du være hiemme senest d. 23 eller 24 Mai. Vel er det lidt haardt for Dig at drage herind i den qualme Bye, just naar den bedste Aarstid begynder, men hvor gierne jeg vilde unde Dig et længere Ophold i det gode Fyen, og hvor tjenligt det end vilde være for din Helbred, saa er der dog især en vigtig Omstændighed, som gjør denne Bestemmelse nødvendig. Det er nemlig din Moders Udflytning til Landstedet¹⁰⁵, hvilken ikke kan foretages, førend vi har faaet Dig tilbage. Du erindrer vel nok de Værelser, som Mouritzen i Fjor beboede hos Troch. Disse har vi i Aar leiet, men kan ikke alle flytte derud. Om der endog var Plads, som der ikke er, saa vilde det dog være mig alt for besværligt at ligge derude og hver Formiddag trave frem og tilbage imellem Byen og Stedet. Planen er derfor, at Moder med Maria, Hedevig og enten Fritz¹⁰⁶ eller Carl samt Huusjomfruen skal være derude, men jeg, Du og en af dine Brødre samt Pigen forbliver i Byen om Natten og Formiddagen, men vandre derud til Middag, spise alle samlede og blive samlede indtil Aftenen. Naar da Pigen om Morgenens gjør sit Indkiøb, saa gaer hun derud hen paa Formiddagen for at være behjælpelig i Kiøkkenet, ligesom Du efter Omstændighederne kan tidligere eller sildigere paa Dagen forlade Byen, naar først Morgentheen er frahaanden. I den sidste Uge af Mai skulde Udflytningen skee.

Da Huusjomfruen skal giftes til Efteraaret, saa har din Moder paa hendes Begjæring tilstaaet hende at forblive hos os i Sommer. Hun er i Grunden et skikkeligt og føieligt Gemyt, men dorsk, glemsom og skiødesløs i høi Grad. Ogsaa den raske, skidne Kokkepige forbliver indtil videre hos os, dog maaske ikke længere end til St. Hansdag. Tilstanden her i Huuset er den sædvanlige. Din stakkels Moder skranter altid og plager sig med Sorger for dette Livs Næring, men især med den urolige Maria, der er ligesaadan en rebelsk Djævlunge, som min søde Sophie selv var paa hendes Alder. Jeg stoler paa, at Du, min gode Pige, vil efter din Hiemkomst stræbe at afbetale nogle af hine dine Barndoms Synder ved at være en opmærksom og kiærlig Datter imod din kiære Moder. Ved at være Vidne til de Besværligheder, Maria nu forvolder hende, faar Du et levende Billede af Dig selv i hine forgangne Dage. I Sandhed, endskiøndt hverken Du eller nogen af mine andre Børn har i deres tidlige Aar irriteret mig i den Grad som nu Maria, saa ønsker jeg dog hver Dag i mit Hjerte, at

Forsynet havde forskaanet os for hende, thi din Moders Siælskræfter svækkes og nedbrydes alt for sørgeligen for hendes Skyld. Endskiøndt Maria stundom er ret munter og i sine gode Øieblikke saare elskelig, saa har hun dog alt for mange slette Luner, som vel tildels ere Følgerne af et vaklende Helbred, da hendes Mave jevnlig er i Uorden, og desuden ormstukne Tænder ofte volder hende Plage. Hedevig har haft liden eller ingen Frugt af sit Ophold hos Jfr. Hansen. Ved Udgangen af Mai ophører dette, som det synes spildte Forsøg paa at bringe nogen Kraft og Virksomhed i hendes Siæl. Heller ikke af hendes Nærværelse ved mine Undervisninger for Confirmanderne har jeg sporet noget kiendeligt Indtryk. Med Frederik er jeg derimod vel tilfreds. Det var en Lykke, at jeg fik ham ind i Borgerdydskolen, hvor Prof. Nielsen af Mangel paa Plads saare nødig tog imod ham. Til første Februar indtraadte han omsider og har fra den Tid vundet i Helbred og Sindsstemning, da han nu har faaet mere at tage Vare paa, og derved aflagt noget af sit gnavne og pirrelige Lune. Gid jeg kunde sige det samme om Carl! Men det Tvære synes hos ham at være dybere rodfæstet. Om mig selv veed jeg intet mærkeligt at fortælle. Helbredden er omtrent hverken værre eller bedre end sædvanligt. Men Kræfterne mindske kiendelig Aar efter Aar; især er det mærkeligt, hvad min Gang angaaer, da jeg hverken kan taale at gaa saa hastig eller saa længe ad Gangen som før.

Hils vor kiære Nicoline¹⁰⁷ ret meget fra mig og giv hende Forsikringen om, at jeg gjerne skal medvirke for hendes og hendes Mands Ønske, hvad jeg formaar. Med Etatsraad Jessen¹⁰⁸ talede jeg i Aftes om Sagen. Den er endnu ikke forelagt Kongen, men han vidste, at der var en uhyre Mængde Ansøgere om Kaldet. Han lovede at antage sig Davids Bedste saavidt muligt. Imidlertid er det ikke raadeligt at smigre sig med noget Haab, men hellere være beredt paa et forgiæves Forsøg. Din Onkel Carl¹⁰⁹ er virkelig dennegang uførtroden i at besørge dette Anliggende og viser en sand broderlig Varme derfor.

Det glæder mig, at vor gode Laura har faaet Tilladelse til at reise. Du har en varm Veninde i hende, og hun har ret hiertelig længtes efter din Tilbagekomst. Ogsaa din Moder og jeg tæller nu Dagene med Længsel efter at omfavne Dig igien. Du maae derfor stræbe at paaskynde Hiemreisen og modstaae de Overtalelser, som vist ville blive anvendte for at forhale den.

Endskiøndt dette Brev ikke er saa *alenlangt*, som Du har forlangt det, saa kan det dog ikke regnes iblandt de alt for afknappede. Hils

nu alle vore fælles Venner kiærligst fra mig. Din Moder og dine Søskende sende Dig venligst Hilsen. Gid Du snart sund og glad maa iile tilbage til

Din længselsfulde og kiærlige Fader
Liebenberg.

At opregne alle dem, der jævnlig paalægger mig at sende deres Hilsener til Dig vilde falde vidtløftigt. Min Søster¹¹⁰ er meget svag, og Joakim¹¹¹ er sengeliggende.

NOTER

¹ Født 2. april 1767 i Kbh., død sst. 3. maj 1828, yngste søn af buntmager i Kbh. Joachim Frederik Liebenberg (1725-77) og Maren Grønvold (1727-71). Se om ham iøvrigt Mich. Neiiendam i D. biogr. Leks. XIV, 1938, s. 333-35 og der anført litteratur samt T. H. Erslew: Alm. Forfatter-Lexicon, II, 1847, s. 137-40, Supplement, II, 1864, s. 215, L. Helveg: Den danske Kirkes Historie efter Reformationen, II, 1883, C. E. Secher: Danmark i ældre og nyere Tid, I, 1874, s. 806, Frederik Barfod: Fortællinger af Fædrelandets Historie, 2. udg., 1858, s. 763, jfr. s. 688, C. A. S. Dalberg og P. M. Plum: Metropolitanskolen gennem 700 Aar, 1916, s. 98, 113 og 116. – Slægt se Lengnick (Liebenberg), F. E. Seidelin: Stamtavle over Familien Seidelin, 1877, Hist. Medd. om Kbhvn. IV, 1913, s. 218 ff. De gengivne breve findes nu i dødsboet efter dr. med. Hedeveg Reinhard, en datterdatter af Sophie Liebenberg. – ² Se f. eks. F. L. Liebenberg: Nogle Optegnelser om mit Levned, 1894 (udg. af Otto Borchsenius), Personalhist. Tidsskr. IV, 1883, s. 249, Dsk. Saml., 2. r. II, 1873, s. 247 og s. 254. – ³ 1749-89. – ⁴ Døbt 20. januar 1750 i Kbh., d. 24. januar 1802 på Frederiksberg, datter af raspemester ved tugthuset Johann Friedrich Güttich (ca. 1706-1751) og Dorothea Cathrine Schecher (ca. 1715-49). – ⁵ F. 16. december 1784 i Kbh., død 1. december 1851 i Store Hedinge. – ⁶ F. 10. februar 1783 i Haagerup, død 26. november 1855 i Kbh. – ⁷ Dsk. Saml., 2. r., II, s. 247. – ⁸ Personalhist. Tidsskr. IV, 1883, s. 249. – ⁹ Liebenberg, der 1789 debuterede (anonymt) med nogle digte i månedsskriftet „Minerva“, blev allerede som student af salmebogskommissionen opfordret til at give bidrag til den nye salmebog. Fem af hans salmer optoges i „Evangelisk-christelig Psalmebog“ 1798; deraf gik to over i Roskildekonsentets „Psalmebog for Kirke- og Husandagt“ (nr. 36 og 476). I det første tillæg til denne salmebog (1873) optoges (som nr. 584) salmen „Jesus, Herre, paa dit Ord“, der tidligere havde været offentliggjort i Liebenbergs „Bidrag til christelig Eftertankes og Opbyggelses Fremme“. – ¹⁰ D. biogr. Leks. XIV, 1938, s. 335. – ¹¹ C. Søltoft: Stamtavle over Slægten Paludan-Müller, 1895. – ¹² Vilhelm Andersen: Paludan-Müller, I, 1910, s. 74, Fr. Lange: Frederik Paludan-Müller, 1899, s. 26. – ¹³ Trykt i Fr. Langes anf. værk s. 33-39, jfr. Sejer Kühle: Frederik Paludan-Müller, I, 1941, s. 33. – ¹⁴ Personalhist. Tidsskr. 7. rk., IV, 1920, s. 92 og 117. – ¹⁵ Hun efterlod sig flere børn: Antoinette Hedeveg Christine Bentzon (1830-1908), der blev g. m. overlærer ved Frederiksborg lærde Skole Johan Clemens Tode Reinhard (1817-1901) – fader til bl. a. Anna Petrea Frederikke Reinhard (1855-1921), der blev g. m. digteren, dr. phil. Ernst Frederik Wilhelm von der Recke (1848-1933); til dr. med. Hedeveg Reinhard (1865-1952), forfatteren Joachim Wilhelm Reinhard (1858-1925) og direktør for DFDS Kay

Reinhard (1871-1928) – landinspektør Lars Larsen Bentzon (1833-1893) – fader til bl. a. landinspektør, etatsråd Povl Bentzon (1858-1943) og professor, dr. jur. Viggo Bentzon (1861-1937) – generalmajor Michael Frederik Liebenberg Bentzon (1834-1910), hvis datter Ellen Sophie Bentzon (1866-1948) blev g. m. professor, dr. phil., præsident for Videnskabernes Selskab Anders Bjørn (Asbjørn) Drachmann (1860-1935). – ¹⁸ Se D. biogr. Leks. XIV, 1938, s. 331-32 m. henvisninger. – ¹⁷ Niels Neergaard: Under Junigrundloven, II, 1, 1916, s. 119, II, 2, s. 1557 ff og 1639 ff. – Han efterlod en datter, Antoinette Thomasine Caroline Liebenberg (1851-1932), der blev g. m. branddirektør, cand. jur. Alfred Lund Brorson (1837-1904), søn af etatsråd, lottokasserer Johan David Christian Brorson (1795-1875) og Charlotte Louise Lund (1804-70). – ¹⁸ Se D. biogr. Leks. XIV, 1938, s. 332-33 m. henvisninger. – ¹⁹ Georg Brandes: Samlede Skrifter (Danmark), II, 1919, s. 212. – ²⁰ Caroline Brorsons utr. erindringer. – ²¹ Hustruens 20 års fødselsdag, den første under ægteskabet. – ²² Den første hustrus død 24. januar 1802. – ²³ Liebenberg vides ikke at have skrevet noget mindedigt over den første hustru, men senere andre digte. – ²⁴ Liebenbergs ældste datter, Sophie, blev født 5 måneder senere (4. juli 1803). – ²⁵ Eggert Christopher Tryde (1781-1860), senere kgl. konfessionarius og dr. theol. h. c. Han var gift med Christine Dorothea Kongsew (1781-1839), hvis moder var født Paludan. Tryde, der 1812-29 var sognepræst i Glumsø og Bavelse, var i slægt med Sophie Liebenbergs svigerfader, senere biskop Jens Paludan-Müller, hvem han personligt stod nær. Trydes datter Charlotte Christine Birgitte Petrine Tryde (1816-74) blev 1841 g. m. provst, dr. theol. Jens Paludan-Müller (1813-99), yngre broder til Sophie Liebenbergs forlovede. – ²⁶ Marie Elisabeth Birch (1793-1868), søster til Liebenbergs 2den hustru, senere g. m. skibsfører Hansen, Nykøbing F., boede dengang hos Liebenbergs, jfr. F. L. Liebenberg: Nogle Optegnelser om mit Levned, 1894, s. 13. – ²⁷ Christoph A. Græbert (1796-1866), svensk vicekonsul i Assens, senere ejer af Hviidsminde (v. Kolding), af Aastrup (Vendsyssel), 1841-53 af Odden (sst.), landvæsenskommissær, kammerråd, fra 1837 medredaktør af „Ugeblad for den danske Bonde“. G. m. Anna Dorothea Birch (1790-1853), søster til Liebenbergs 2den hustru. – ²⁸ Caroline Eleonora Birch (1801-1880), datter af biskop, dr. theol., professor Andreas Birch (1758-1829), fru Liebenbergs farbroder, og Charlotte Marie Birch (1779-1839), fru Liebenbergs søster. Se om hende Kong Christian VIIIs Dagbøger og Optegnelser, I, 1799-1814, udg. af Axel Linvald, 1843, s. 451 og 612. – Caroline Birchs broder var forfatteren Frederik Sneedorff Birch (1805-69, se D. biogr. Leks. II, 1934, s. 110-112), der sikkert har været model til digteren i Fr. Paludan-Müllers „Ivar Lykkes Historie“. – ²⁹ Anders Carl Vilhelm Norup (1797-1866) var 1818 sekondløjtnant à la suite i prins Frederik Ferdinands regiment, 1821 indtrådt i nummer, 1823 afsked, 1839 kar. ritmester, forstander for Hansted hospital og gods. Han blev 21. januar 1824 g. m. den i note 28 nævnte Caroline Birch. – ³⁰ Carl Christian Birch (1785-1865), broder til Liebenbergs 2den hustru, kopist i Statsgældsdirektionen, 1820 tillige auditor i armeen, 1825 auditor i Livjægerkorpsset, 1828 overauditor, 1836 udslettet, s. å. udvandet til U.S.A., var 1851 notarius publicus i Waletown i Wisconsin (under navnet Seaburg), døde i U.S.A. Jfr. nedenfor note 78. – ³¹ Marie Sophie Kyhl (1799-1833), datter af rustmester Christian Vilhelm Kyhl. Jfr. nedenfor note 78. – ³² Caroline Eleonore Birch, se ovenfor note 28. – ³³ Sophie Liebenbergs svigerfader, daværende stiftsprovst, senere biskop Jens Paludan-Müller (1771-1845, se D. biogr. Leks. XVII, 1939, s. 622-24). – ³⁴ Sophie Liebenbergs forlovede, cand. jur. Carl Paludan-Müller (1800-1825). – ³⁵ Paludan-Müllers døtre:

1. Anne Julie Paludan-Müller (1802-61), g. 1° m. styrmand, senere gårdejer, Søren Munk Plum (1794-1875), søn af biskop, dr. theol. & phil. Frederik Plum (1760-1834) og Maren Sophia Munk (1765-1829); ægteskabet opløst 1835. G. 2° 1836 m. kgl. agent, købmand i Horsens Carl Vilhelm Høyer (1803-78). 2. Lovise Paludan-Müller (1803-62), g. 1832 m. den senere professor, dr. phil., rektor i Vordingborg Frederik Olaus Lange (1798-1862) - blandt hvis børn er neurologen, professor Carl Georg Lange (1834-1900), kunsthistorikeren, professor Julius Henrik Lange (1838-96), overlæge, dr. med. Frederik (Fritz) Lange (1842-1907), der har skrevet en bog om sin morbroder Frederik Paludan-Müller, samt Therese Marie Lange (1835-1906), der blev g. m. forpagter Carl Frederik Bentzon (1832-1907), søn af Sophie Liebenberg og Christopher Adrian Engelbrecht Bentzon - samt 3. Charlotte Henriette Paludan-Müller (1811-50). - I årene 1803-30 boede desuden hos Paludan-Müllers komtesse Ane Cathrine (kaldet Anette) Henninga Moltke (1798-1884) datter af viceadmiral, kammerherre Adam Gottlob Ferdinand greve Moltke (1748-1820) og komtesse Ida Birgitte Raben (1774-1820) g. 1833 m. major, amtsforvalter Hans Tage Mauritzen (1794-1857). - ³⁶ Den senere historiker, professor, dr. phil. Caspar Paludan-Müller (1805-82), broder til Sophie Liebenbergs forlovede. - ³⁷ Den senere provst og dr. theol. h. c. Jens Paludan-Müller (1813-99), der 1841 blev g. m. Charlotte Christine Birgitte Petrine Tryde (1816-74), jfr. note 25, Sophie Liebenbergs forlovedes yngste broder. - ³⁸ I Nørre Aaby pr. Assens boede Liebenbergs svigermoder Eleonora Hedeveg Birch, f. Seidelin, enke efter provst, dr. theol. Carl Christian Laurentius Birch, sammen med sin søn David Seidelin Birch (1780-1854), der var g. m. Liebenbergs stiftatter Noline Charlotte Quistgaard (1784-1851), og som 1812-37 var præst i Nørre Aaby og Indslev på Fyn. - ³⁹ Laura Helene Kongslew (1803-80), eneste datter af generaldecisor for rentekammerets regnskabsvæsen, konferensråd Troels Kongslew (1775-1844) og Noline Müller (1776-1845), der var søster til stiftprovst, senere biskop Jens Paludan-Müller. - ⁴⁰ Se note 25. - ⁴¹ Anna Dorothea Birch (1790-1853), g. m. Christoph Græbert, se note 27. - ⁴² Sophie Liebenbergs yngste søster Maria Sophie Frederikke Liebenberg (f. 1819). - ⁴³ Sophie Liebenbergs yngre broder, den senere literat Frederik Ludvig Liebenberg (1810-94). - ⁴⁴ Sophie Liebenbergs søster Hedeveg Eleonore Liebenberg (1807-75). - ⁴⁵ Institutbestyrerinde, jomfru M. K. Hansen, Krystalgade 58. - ⁴⁶ Sophie Liebenbergs forlovede Carl Paludan-Müller, se note 34. - ⁴⁷ I brevet 14. august 1821, gengivet ovenfor. - ⁴⁸ Den senere kong Christian VIII, der 1815 var udnævnt til guvernør og kommanderende general på Fyn, var 1822 vendt hjem fra sin udenlandsrejse. - ⁴⁹ „Bidrag til christelig Eftertankes og Opbyggelses Fremme“, I-III, der udkom 1823-26 på Seidelins forlag. - ⁵⁰ Dr. phil. & theol. Frederik Plum (1760-1834), fra 1811 biskop over Fyns stift. Han var litterært interesseret; 1813 stifter af Fyens Stiftsbibliotek og 1815 af Det fynske litteraire Selskab. - ⁵¹ Sophie Liebenbergs svigerfader Jens Paludan-Müller. - ⁵² Boghandleren og bladudgiveren Søren Hempel (1775-1844). - ⁵³ I bogen er trykt prænnumeranternes navne. - ⁵⁴ Se note 38. - ⁵⁵ Eleonora Hedeveg Birch, f. Seidelin (1756-1855), datter af provst David Seidelin (1711-91) og Sophie Elisabeth Brinck (1719-76), enke efter provst, dr. theol. Carl Christian Laurentius Birch (1753-1808), der var søn af mineralinspektør Andreas Birch (1716-63) og Charlotte Marie Gardenholtz (ca. 1727-63) og broder til biskop, dr. theol., professor Andreas Birch (1758-1829), der var gift med sin broderdatter Charlotte Marie Birch (1797-1839), se note 28, samt til den nedenfor i note 58 nævnte finansdeputeret, konferensråd Christian Birch (1760-1829). - ⁵⁶ Eleonora Hedeveg Birchs svigerdatter,

forpagter Michael Carstensen, der havde været g. m. Andrea Christine Eleonore Birch (1785–1812). – ⁵⁷ ∴ Andrea Christine Eleonore Birch, se foreg. note. – ⁵⁸ Frederikke Louise Charlotte Birch, f. Rottbøll (1770–1834), datter af biskop Christian Michael Rottbøll, var g. m. finansdeputeret, konferensråd Christian Birch (1760–1829), en farbroder til Liebenbergs 2den hustru, se note 55. Christian Birch havde for at dække tab, han havde lidt ved at spille i talloetteriet, bedraget staten for omtrent en halv million rbdl. ved at belåne statsobligationer, han havde modtaget til kassation. Han dømtes 1821 af Højesteret fra ære og embeder og hensattes i fængsel på livstid. Hustruen tog bopæl i Kastellet (Stjernestokken 1), hvor han sad fængslet. – ⁵⁹ Christian Birch havde før sin fængsling bopæl Lavendelstræde 80. – ⁶⁰ David Seidelin Birch, se note 38. – ⁶¹ Se note 41. – ⁶² Sophie Liebenbergs forlovede Carl Paludan-Müller. – ⁶³ Til disses 20års bryllupsdag 29. august 1822. – ⁶⁴ Den senere højesteretsadvokat, kabinetssekretær, nationalbankdirektør, etatsråd Carl Christian Birch Liebenberg (1804–65). – ⁶⁵ Noline Charlotte Birch, f. Quistgaard (1784–1851), Liebenbergs stiftatter, g. m. præsten og forfatteren David Seidelin Birch, se note 38. – ⁶⁶ David Seidelin Birch. Han blev 1837 sognepræst for Store Hedinge og Højstrup. – ⁶⁷ Læsemåden usikker. Måske er det byfoged i Assens Rasmus Ludvig Nellesmann (1757–1828). – ⁶⁸ Lægen, professor, dr. med. Joachim Dietrich Brandis (1762–1845) var i en årrække i Kbh. den praktiserende læge, hvis bistand man tyede til i farlige medicinske sygdomstilfælde. – ⁶⁹ Johanne Frederikke (kaldet Rikke) Emilie Petersen (1800–28), yngste datter af Liebenbergs ven, slotsgartner på Frederiksberg Peter Petersen (1754–1826) og Karen Weidemann (1763–1815). Hun var den yngste af Kamma Rahbeks „blomsterpiger“, se breve fra Kamma Rahbek til hende og hendes søstre i „Tilskueren“ 1918, s. 341 ff. og 486 ff., og Breve fra og til Adam Oehlschlager, udg. af Det danske Sprog- og Litteraturselskab, IV, s. 180. Rikke Petersen led af Tuberkulose og døde deraf kun 27 år gammel. Hun blev 1826 g. m. sognepræst Ole Johan Freuchen (1794–1850). Deres eneste barn var professor i landmåling Peter Petersen Freuchen (1827–94). – ⁷⁰ Sophie Charlotte Birch (1807–43), datter af sognepræst David Seidelin Birch, altså Sophie Liebenbergs kusine. Hun blev 1835 g. m. sognepræst Frederik Vilhelm Bagger (1805–84). – ⁷¹ Caspar Paludan-Müller blev Carl Liebenbergs bedste ven. Caspar P.-M. kalder denne i et brev af 12. august 1829 til sin forlovede „min bedste Ven; eller rettere den eneste, jeg har“, jfr. Sejer Kühle: Frederik Paludan-Müller, I, 1941, s. 32 og 201. – ⁷² Se note 38. – ⁷³ ∴ Nørre Aaby. – ⁷⁴ David Seidelin Birch (se note 38) var 1812–37 sognepræst til Nørre Aaby og Indslev, blev 1829 provst for Baag og Vends herreder, 1837 sognepræst for Store Hedinge og Højstrup. Han var kongevalgt medlem af stænderforsamlingerne i Roskilde 1835–36, 1838 og 1840. Han har skrevet en meget udbredt læsebog for almueskolen (jfr. note 81). – ⁷⁵ Frederik Liebenberg, Sophies broder, var 1822 alvorligt syg af en nervefeber, jfr. hans „Nogle Optegnelser om mit Levned“, 1894, s. 10: „I en Alder af tolv Aar faldt jeg i en heftig Nervefeber, hvorefter Haaret gik af mig, og jeg en Tid lang var som et lille Barn, ganske som jævnlærende med min treaarige Søster. Men Sygdommens mentale Virkninger forsvandt efterhaanden.“ – ⁷⁶ Sophie Liebenbergs yngste søster, se note 42. – ⁷⁷ Carl Liebenberg var 1822 blevet student fra Borgerdydskolen i Kbh. (laud.). – ⁷⁸ Auditor Carl Christian Birch (1785–1865), se note 30, blev 1822 i Kbh. g. m. Marie Sophie Kyhl (1799–1833). Deres datter Antoinette Christiane Birch (1823–92) blev 1843 g. m. senere admiral Jørgen Frederik Wulff (1808–81), hvis datter Ida Antoinette Wulff (1845–1924) blev g. m. højesteretssagfører Octavius Hansen (1838–1903). –

⁷⁹ Højesteretsassessor, konferensråd Christian Rafn (1769–1822), søn af justitsråd Hans Severin Rafn (1720–83). – ⁸⁰ Se note 39. – ⁸¹ Se note 38 og 74. David Seidelin Birch udsendte en læsebog for almueskolen „Naturen, Mennesket og Borgeren“, der fra 1821 til 1865 udkom i 15 oplag og blev meget anvendt i skolerne landet over. – ⁸² Andreas Krag Holm (1767–1851), fra 1792 res. kapellan ved Holmens kirke, 1823 Holmens provst. Han interesserede sig levende for pædagogik og havde selv udgivet mange skolebøger. Sammen med Frederik Plum og L. C. Sander udgav han det pædagogiske tidsskrift „Egeria“. – ⁸³ Forlæggeren Andreas Seidelin (1777–1840). – ⁸⁴ Efterretningen om Wolfs død er ikke rigtig. Niels Gjessing Wolf (1779–1848) var 1821–23 præst ved Frederiks hospital og fødselsstiftelsen, 1823–39 ved Vartov kirke, 1834 tit. professor, 1839–48 præst ved Helliggeist kirke. Han havde i 1822 syv børn, som Liebenberg skriver, men fik senere yderligere to. – ⁸⁵ Liëbenbergs ven slotsgartneren på Frederiksberg Peter Petersen (1754–1826). I Liebenbergs tale ved dennes begravelse 30. januar 1826, der er trykt, og som også indeholder et digt af forfatteren, professor, etatsråd J. M. Thiele, siger Liebenberg, der 1799–1810 havde været præst på Frederiksberg, at „i den betydelige Række af henvend tredive Aar har et ærligt Venskab knyttet vore Hjærter fastere til hverandre.“ Peter Petersen havde følgende børn: 1. Johanne Marie (kaldet Hanne) Petersen (1784–1852), der 1816 blev g. m. overlæge Hans Henrik Seidelin (1786–1855); 2. Christian Frederik Ludvig Petersen (1785–1854), præst til Seden-Aasum; 3. Caroline Augusta Petersen (1786–1857) g. 1811 m. slotsgartner, senere handeldsgartner Johann Frederik Rudolph Koch (1777–1844); 4. Pauline Henrikke Petersen (1789–1839), g. 1812 m. overretsprokurator Hans Ferdinand Payngk (1778–1842); 5. Erasmine Frederikke Petersen (1795–1839), den ældste af Kamma Rahbeks „blomsterpiger“, ugift; 6. Augusta Frederikke Petersen (1795–1844), den anden af Kamma Rahbeks „blomsterpiger“, g. 1841 m. svogeren overretsprokurator Hans Ferdinand Payngk, og endelig 7. Johanne Frederikke (kaldet Rikke) Emilie Petersen (1800–28), g. 1826 m. sognepræst Ole Johan Freuchen (1794–1850), se ovenfor note 69. – ⁸⁶ Liebenbergs søster Sara Georgia Liebenberg (1761–1826) var enke efter vinhandler i Kbh. Paul Schouw (1751–1800). Blandt deres børn var historikeren og politikeren, professor, dr. phil. Joachim Frederik Schouw (1789–1852) – opkaldt efter morfaderen Joachim Frederik Liebenberg (1725–77) og fader til kunstbrodereren Georgia Marie Louise Schouw (1828–68), der blev g. m. maleren P. C. Skovgaard (1817–75) – og portrætmaleren Andreas Schouw (1791–1829). – ^{86a} Skuespilleren og forfatteren Jens Stephan Heger (1769–1855), søn af assessor i Hof- og stadsretten, konferensråd Hans Heger (1747–1819) og Anna Louise Drewsen (1751–99), broder til Kamma Rahbek, Christiane Oehlenschläger og bibliotekar Carl Heger, var en hyppig gæst i det Liebenbergske hjem. Han var g. m. kgl. skuespillerinde Ellen (kaldet Eline) Marie Schmidt (1774–1842), datter af kandestøber Thomas Schmidt og Anna Reinsdorf, der blev tilbudt af Jens Baggesen, Oehlenschläger, Henrik Steffens og Knud Lyhne Rahbek. Foruden den i note 100 nævnte datter Johanne Louise Heger (1799–1853) havde de datteren Wilhelmine Heger (1797–1873), der 1815 blev g. m. historikeren, professor, dr. phil., konferensråd Erich Christian Werlauff (1781–1871). – ⁸⁷ Rikke Petersen led af tuberkulose, jfr. note 69. – ⁸⁸ Se note 39. – ⁸⁹ Se note 41. – ⁹⁰ Liebenbergs stiftatter og svigerinde Nicoline Birch, f. Quistgaard, (jfr. note 38) havde fødselsdag 16. december. – ⁹¹ Rektor for Borgerdydskolen i Kbh., professor Michael Nielsen (1776–1846). Frederik Liebenberg blev i februar 1823 optaget i Borgerdydskolen. – ⁹² Sophies broder Carl Liebenberg. –

⁹³ Caspar Paludan-Müller. — ⁹⁴ Johanne Louise Mynster (1803–27), datter af lægen, professor, dr. med. Ole Hieronymus Mynster (1772–1818) og Anna Christine Liebenberg (1771–1833), hvilken sidste var Michael Liebenbergs kusine. — ⁹⁵ Frederik Wilhelm Flindt (1783–1830), fra 1825 sognepræst til Sorterup og Otterup, søn af oberst, kavalleriinspektør, kammerherre Henrik August v. Flindt (1756–1826) og baronesse Charlotte Amalie Knuth (1759–1824) og således broder til generalmajor Carl Ludvig Henrik Flindt (1792–1856). — ⁹⁶ „Nyt Bidrag til Huusandagt“ 1822. — ⁹⁷ Julie Paludan-Müller (1802–61), ældste datter af stiftsprovst, senere biskop Jens Paludan-Müller, se ovenfor note 35. Sophie Liebenberg var 1827 gudmoder til hendes datter, Sophie Plum, senere adopteret Høyer. — ⁹⁸ Dorothea Vilhelmine Grüner, f. Rafn, (1794–1859), datter af den i note 79 nævnte højesteretsassessor, konferensråd Christian Rafn (1769–1822), g. m. auditør Hans Grüner (1789–1815). — ⁹⁹ Christine Louise Caroline Rafn (1802–83), klosterfrøken i Vemmetofte, „en af Digteren Poul Møllers mange og varigste Flammer“ (Hauch-Fausbøll, Slægtsbdb.). — ¹⁰⁰ Johanne Louise Heger (1799–1853), datter af skuespilleren og forfatteren Stephan Heger (1769–1855) og kgl. skuespillerinde Ellen (kaldet Eline) Maria Heger f. Schmidt (1774–1842) se ovenfor note 86 a. Gift 12. maj 1826 med den i note 101 nævnte Peter Andreas Plum. — ¹⁰¹ Peter Andreas Plum (1797–1880), adjunkt, senere sognepræst i Spjellerup og Smerup, provst, søn af apoteker Anton Christopher Rohn Plum (1754–1802, broder til den i note 50 nævnte biskop, dr. theol. & phil. Frederik Plum) og Johanne Cathrine Müller. Han var fader til overkirurgen, professor, dr. med. Peter Andreas Julius Plum (1829–1915), se Gerhard L. Grove: Slægten Plum, 1903, s. 73. — ¹⁰² Skuespilleren og forfatteren Stephan Heger, se note 86 a. — ¹⁰³ Heidevig Liebenberg. — ¹⁰⁴ David Seidelin Birch (note 38 og 74). — ¹⁰⁵ Jfr. F. L. Liebenberg: Nogle Optegnelser om mit Levned, 1894, s. 11: „Nogle Sommere laa min Familie „paa Landet“, det vil sige Vesterbro, Nørrebro (den Gang vare Forstæderne endnu ret landlige) eller Frederiksberg, hvor jeg med stor Fryd tumlede mig paa Mark og i Have. Da jeg skulde i Skole baade Formiddag og Eftermiddag, spiste jeg saa Middag inde i Byen hos min Faster, Vinhandlerenken Madame Schouw.“ — ¹⁰⁶ c: Frederik Liebenberg. — ¹⁰⁷ Nicoline Birch, f. Quistgaard (se note 38). — ¹⁰⁸ Kabinetssekretær hos Frederik VI, chef for kongens civile departementskontor, konferensråd Peter Carl Jessen (1772–1830). — ¹⁰⁹ Se note 30. — ¹¹⁰ Sara Georgia Schouw, f. Liebenberg (1761–1826), enke efter vinhandler Poul Schouw (1751–1800), hvis vinhandel på Østergade hun videreførte. — ¹¹¹ Den senere professor, dr. phil. Joachim Fr. Schouw (1789–1852), Liebenbergs søstersøn.

EN SKOLEMANDS LEVNEDSOPTEGNELSER

REKTOR C. M. KRARUPS SELVBIOGRAFI

VED

BJØRN KØRNERUP

Det er selv fremragende Skolemænds utaknemmelige Skæbne, at de ofte løber Fare for at blive glemt, hvis de ikke paa anden Maade har haft Lejlighed til at gøre deres Navn bekendt, eller der tilfældigvis fra tidligere Disciple er opbevaret Erindringer fra deres Skoletid. Den, der f. Eks. blot i den trykte Litteratur vilde søge mere omfattende Materiale til en Karakteristik af den højt fortjente CHRISTIAN MARIUS KRARUP (1831-1915), Rektor først i Ribe, siden i Roskilde, vilde være ilde faren, og dog staar man her over for en Mand, som ubetinget har Krav paa at mindes. Sprogforskeren, Professor Holger Pedersen, Student fra Ribe 1885, har ment om ham at kunne udtale, at han „var vistnok så nær ved idealet av en skoleleder, som noget menneske kan være“¹, og en ikke mindre anerkendende Dom om hans Personlighed og Virksomhed som Skolemand kommer til Orde i det nedenfor gengivne Brev fra afd. Professor Christian Blinkenberg.

Da det derfor var kommet til min Kundskab, at C. M. Krarup havde efterladt sig Optegnelser om sit Levned indtil 1880, var det mig af Vigtighed at faa Adgang til dem. Ved beredvillig Imødekommenhed fra Rektorens Søn, fhv. Dommer Ove Krarup, lykkedes dette, og da jeg efter Læsningen ikke kunde nære Tvivl om, at Optegnelserne fortjente at udgives her i Tidsskriftet, opnaaede jeg Dommer Krarups Tilladelse hertil, idet der samtidig som Trykmanuskript til min Raadighed stillede en Afskrift af Rektor Krarups egenhændige Koncept til hans Vita. Dette er skrevet den 7. April 1880 efter Opfordring af Rektor C. Listov ved Nykøbing Katedralskole for at indføres i den af ham dannede Samling af der virkende Læreres Levnedsløb.

Jeg er født i Aalborg d. 21de Oktober 1831. Min Fader var JENS KRARUP², en Præstesøn fra Vejrum ved Holstebro, der fra

¹ Brev af 10. Maj 1944 til Udgiveren.

² Jens Krarup (1783-1836), Stiftsprovst og Sognepræst til St. Budolfi Kirke i Aalborg. Jvfr. Christian Krarup, Stamtavle over Efterkommerne af Christian Krarup til Dejbjerglund, 5. Udg., 1933, S. 18. Fr. Nielsen, Minder, Oplevelser og Iagttagelser. Aalborg 1881. S. 27.

1809–15 var Adjunkt ved Herlufsholm, fra 1815 Sognepræst til Bedsted og Grurup i Thy, fra 1826 Sognepræst til Nykøbing paa Mors og 1830 blev forflyttet til Aalborg, hvor han i Omstændighedernes Medfør i Løbet af faa Aar kom til at beklæde 3 forskellige gejstlige Embeder, tilsidst Stiftsprovstiet, der var forenet med Embedet som Sognepræst ved Budolfi Kirke, og i hvilket han døde 1836, kun 53 Aar gammel. Han døde altsaa, efter Menneskers almindelige Maade at tale paa, for tidlig – efter sin forøvrigt kraftige Helbred havde han kunnet leve endnu længe og vel udrette en Del godt i Verden, saa vist som han nød det bedste Omdømme for sin Virksomhed i sine forskellige Stillinger; – for tidlig ogsaa som Forsørger af en stor Familie. Min Moder var ARNOLDINE CHRISTINE WORMSLEV, en Præstedatter fra Viby ved Aarhus; hun døde 1856 og overlevede saaledes sin Ægtefælle i henved 20 Aar¹.

Min Fædreneslægt har næppe baaret sit Navn i stort mere end halvandet Hundredeaar og er rimeligvis udgaet af den jyske Bondestand²; i 3–4 Slægtled har den leveret et ikke ubetydeligt Antal Præster, ligesom flere af dens Medlemmer har vundet nogen Anerkjendelse som Landmænd. Det er en talrig Slægt, som nu er forgrenet over forskellige Provinser af Landet; dog optræder den især i Jylland. Maaske vil man ogsaa finde, at den særlig er præget med Jydens Stempel. Paa min Moders Side veed jeg ikke rettere, end at vi kun skulle saa langt op som til min Oldemoder for at komme til jyske Almuesfolk.

Da jeg kun var 5 Aar gammel ved min Faders Død, husker jeg ham kun glimtvis fra enkelte Scener. Min Moder, der blev Enke med 10 Børn og i Forhold til den Opgave at forsørge saa mange var overordentlig knapt aflagt, maa visselig have gennemgaaet megen haard Kamp for vor Skyld. Hun havde ikke faaet hvad man kalder Opdragelse, men var udgaet fra et Hjem, hvor en gammeldags Tugt raadede, og Vorherre havde givet hende en Sjæl, som under denne Tugt udviklede en Karakter, hvis Fasthed og Værdighed kom hende til Gode i hendes Enkestand. Naar jeg tænker paa den Bravhedens og Retskaffenhedens Aand, der udgik fra hende, og paa hendes store Hjertensgodhed, maa jeg prise mig lykkelig for det Barndomshjem, jeg havde.

¹ Arnoldine Christine Wormslev (1791–1856), Datter af Sognepræst i Viby-Tiset Niels Wormslev (1759–1841) og Kirstine Marie Dyssel († 1796).

² Som Slægtens Stamfader nævnes Christian Krarup (1699–1769) til Dejbjerglund, jvfr. Christian Krarup, anf. Skrift S. 5.

Uden at der nogensinde havde været Tale om andet, blev jeg i 1841, 10 Aar gammel, sat i Aalborg Latinskole. EMMANUEL TAUBER¹ var da Rektor, men aflægs i den Grad, at han ikke mere læste paa Skolen uden en sjælden Gang som Vikar. Han boede anden Steds i Byen, og Lærerne passede deres Bestilling efter deres Samvittigheds Bydende, som ikke hos alle var lige kraftigt. Overlærer P. C. COLDING² var den, som fyldte mest ud og formodentlig ogsaa i min Skoletid havde et Mandat som Vicebestyrer. Har han i denne Egenskab haft Kompetencestridigheder med gamle Tauber, som sad hjemme, er jeg ikke i Tvivl om, hvem der har sejret; thi Colding var en kraftig Karakter, og Tauber skyede Krig, ialt Fald i de Aar, her er Tale om. Colding havde søgt det pædagogiske Seminarium en kort Tid, men var dernæst i nogle Aar Officer og kom først i en senere Alder i Skolens Tjeneste, til hvilken han med Jernflid søgte at gøre sig skikket. Forholdene ved Skolen, da han blev ansat, nødte ham, som han selv sagde, til at tage fra sig med Næverne, og han bragtes derved ind i den Vane at tage Undervisningen med Strænghed, ja tit med Haardhed, som mange af hans Disciple senere i Livet ikke have kunnet glemme ham. Hvad mig angaar havde jeg dog altid en Fornemmelse af hans overordentlige Samvittighedsfuldhed, kom aldrig til at fatte Nag til ham og fik ham siden som Kollega overmaade kjær; men det var en stræng Skole, man gjenngik hos ham, tilmed da han underviste med Autodidaktens Tunghed. Saa godt som hele min Uddannelse i de fremfor alle respekterede Fag Latin og Græsk modtog jeg lige til de 2 sidste Skoleaar af ham; thi disse Fag, især Latinen, tilhørte væsentlig ham saa vel som siden Dansk paa det øverste Trin. Et unægteligt Fortrin havde Colding: han havde megen Sans for Modersmaalets Renhed og bearbejdede os ærligt i denne Retning. MADVIG har engang til mig erklæret, at i Coldings Tid stadig nogle af Versionerne fra Aalborg Skole hørte til de fremragende ved Artium. I 1845 kom P. H. TREGDER (29 Aar gl.)³ som Rektor til Skolen. De 2 Aar i øverste Klasse var han min Lærer i Latin og Græsk. Hans hurtige, men klare Behandling af Stoffet gjorde Læsningen til noget helt andet end vi var vant til hos Colding, vi følte ikke mere det

¹ Etatsraad Emmanuel Tauber (1776-1847), Rektor ved Aalborg Katedralskole 1811-45. Jvfr. Kjeld Galster, Aalborg Katedralskole 1540-1940 S. 229 ff.

² Professor Eiler Peter Holck Colding (1786-1865), Adjunkt i Aalborg 1818, Overlærer sst. 1834-61. Jvfr. Kjeld Galster, anf. Skrift S. 249 ff.

³ Poul Hagerup Tregder (1815-87), Rektor i Aalborg 1845, ved Sorø Akademis Skole 1863-82.

haarde Tryk, vi før kjendte; men ganske vist maatte det ogsaa falde Tregder let at arbejde med os paa det Underlag, Colding havde givet; thi grundige var vi. Af de øvrige Lærere i min Skoletid nævner jeg endnu BJARNE JOHNSEN¹, den for sin Kjæmpestørrelse og -styrke bekjendte Islænder, der døde som Rektor paa Island. Han besad sikkert et udmærket Sprogtalent og var vist en dygtig Filolog; vi havde ham ogsaa en Tid til Fransklærer, da han havde kastet sig over dette Sprog og været i Paris et Aarstid. Vi havde megen Respekt for ham og holdt af ham for hans Godmodighed; men at lære fra sig var ikke hans stærke Side. Min Broder NIELS BYGUMS² (Adjunkt i Aalborg fra 1845, nu Præst i Maarslet ved Aarhus) Navn skal dog ogsaa nævnes her; jeg mindes ham fra mine 3 sidste Skoleaar med Glæde og Tak dels som min Lærer i Historie og Hebraisk, dels for hans smukke broderlige Forhold i Hjemmet, hvortil han var vendt tilbage.

Tregder havde ladet mig gjenneemgaa en af Klasserne, som ellers alle var 2aarige, paa 1 Aar, og jeg blev da Student 17 Aar gl. i selve det mærkelige Aar 1848. Jeg fik til Artium mit Laud, men følte mig i Studenterverdenen meget ung, meget for ung. Forelæsningerne til 2den Examens to Dele fulgte jeg temmelig flittigt, saa at Arbejdet henimod de 2 Examina ikke trykkede meget; jeg bestod dem begge med præceteris i alle Fag, men lige over for de filosofiske Discipliner følte jeg mig dog meget umoden, og da jeg skulde vælge mit Embedsstudium, vælge mellem Theologien og Filologien, mellem hvilke jeg vaklede, blev det den sidste, væsentlig fordi jeg ængstedes for det theologiske Studiums spekulative Karakter, medens jeg ved Filologien turde haabe at have faaet fast Grund under Fødderne; jeg havde desuden i Skoletiden fra mit 14de Aar været vant til at undervise. De 2 første Aar, jeg studerede Filologi, var Skjæbnen mig saa ugunstig, at MADVIG netop da var Minister; USSING formaaede som ung Docent ikke ret at lære os op, F. C. PETERSEN havde ikke megen Betydning³. Saa læste vi da – naar jeg siger „vi“, tænker jeg fortrinsvis paa min Skolekammerat D. BØGGILD, nu Rektor i Aalborg⁴ – det bedste vi

¹ Bjarne Johnson (1809–68), 1836 Adjunkt i Aalborg, 1851 Rektor i Reykjavik.

² Niels Bygom Krarup (1821–93), Adjunkt i Aalborg 1845–59, siden Sognepræst i Maarslet.

³ Johan Nicolai Madvig (1804–86) var allerede 1828 blevet Lektor i klassisk Filologi, 1829 blev han Professor. Efter nogle Aars politisk Virksomhed vendte han 1851 tilbage til Universitetet. – Johan Louis Ussing (1820–1905) var 1847 blevet Lektor i klassisk Filologi og Arkæologi, 1849 Professor. – Frederik Christian Petersen (1786–1859), Professor i klassisk Filologi 1818.

⁴ David Hornsyld Bøggild (1829–87), 1855 Adjunkt i Horsens, 1875 Rektor i Aalborg.

formaede paa egen Haand, ofte forkert, oftest for langsomt, paa vor gamle Coldingske Maade. Da Madvig 1852 kom tilbage til Universitetet, hjalp det føleligt. Den sikre Maade, hvorpaa han i sine Forelæsninger vidste at begrænse sig, ramme det centrale i enhver Sag og afvise uvæsentlige Vidtløftigheder, afgav en ypperlig Vejledning; vort Studium højnede sig og gik friskere, ved Deltagelse i hans Øvelser følte vi os selv gro. – Oldnordiskan var som Examensfag for nyt til at indgyde os megen Respekt, og af GISLASON fik vi ingen for os rigtig passende Vejledning; noget benyttede vi THORKESSONS (Rektor paa Island) og, endnu bedre, LYNGBYS (død som Professor) kammeratlige Bistand¹. N. M. PETERSENS² Foredrag over dansk Litteratur, som strakte sig gennem mange Semestre, blev noget trættende, tilmed da han stundom forekom mig affekteret. Et Samfund med det Formaal at øve hinanden i at tale Latin indbefattede foruden Bøggild og mig især DAHLENBORG, J. A. HERSKIND og D. WULFF (nu alle i Aalborg)³; men vi drev det ikke meget vidt, thi naar Emnet og Disputens Iver krævede det, talte vi Dansk. Vort unge parlamentariske Liv var i Studieaarene vel skikket til at vække vor politiske Interesse. Tidligere Tiders æsthetiske Retning var i de samme Aar meget trængt tilbage. Men jeg nød, saa ofte Pungen tillod det, den Glæde at besøge det kongelige Theater, hvor jeg bl. a. for en billig Penge mangen Gang fandt Tilfredsstillelse for min musikalske Trang ved Operaforestillinger. – Mit Udkomme i Studentertiden havde jeg næsten udelukkende ved offentlig Understøttelse (jeg var i 4 Aar Regensalumnum) og ved Informationer. Af Studenterforeningen var jeg kun nu og da Medlem; vi levede paa Regensen et saa lykkeligt Kammeratliv, at der ikke var Trang til Studenteromgang uden for denne jo heller ikke saa lille Kreds. Der kom bestandig mange og besøgte min Kontubernal IDÆUS COLDING (Søn af Overlæreren, nu Præst i Sjælland) og mig⁴; mulig var det vist især ham, de søgte, thi han var en meget livlig Person. Samtalerne drejede sig, da han var Theolog, ofte om

¹ Konrad Gislason (1808–91), fra 1848 Docent (fra 1853 med Titel af Professor) i de oldnordiske Sprog. – Jón Thorkelsson (1822–1904), 1874–95 Rektor i Reykjavik, Dr. phil. honoris causa, frugtbar islandsk Filolog. – Kristen Jensen Lyngby (1829–71), fra 1862 Docent (fra 1869 med Titel af Professor) i nordiske Sprog.

² Niels Matthias Petersen (1791–1862) var fra 1845 Professor i nordiske Sprog.

³ Jens Christian Ludvig Dahlenborg (1831–1922), 1858 Adjunkt i Aalborg, 1885 Rektor i Aarhus. – Jens Anton Herskind (1817–97), 1868 Adjunkt i Aalborg, 1885 Overlærer sst. – Daniel Høffding Wulff (1829–1900), 1858 Adjunkt i Aalborg, 1887 Overlærer sst.

⁴ Frederik Idæus Holck Colding (1829–1904), Sognepræst i Raklev.

theologiske Emner, og jeg hørte da til med megen Interesse; jeg blev da heller ikke hvad man kalder en Stokfilo („fisko“)log.

Da min Regentid nærmede sig sit Ophør, samlede jeg hvad jeg havde inde og meldte mig til filologisk Examen i Januar 1855. Bøggild var oppe samme Gang, og vi var begge saa heldige at faa Laud.

Jeg var kommen til at holde meget af Kjøbenhavn og ønskede nok at blive der for ved de Tilskyndelser, Livet der frembød, at naa noget længere frem i Videnskabelighed. Men Tanken om, at det væsentlige Arbejde, jeg kom til at udføre, dog formedelst min Uformuenhed maatte blive Information, og det ofte paa et højere Trin, end jeg maaske magtede, bragte mig dog til at foretrække det Tilbud, jeg allerede før Examen havde modtaget fra Tregder om at gaa til Aalborg Skole, hvor der ved S. POVELSENS Ansættelse som Rektor i Slesvig var bleven en Lærerplads ledig¹. Jeg var først et Par Maaneder Timelærer; 7. April 1855 blev jeg konstitueret som Adjunkt (fast udnævnt blev jeg 1. Marts 1856); om Sommeren samme Aar tog jeg praktisk Examen, ved hvilken jeg manglede 1 Point i Laud; jeg dømte da naturligvis, at denne Examen var uheldig i sin Indretning, hvad den maaske ogsaa er. Mine Fag var under hele min Adjunkttid i Aalborg Latin og Græsk indtil næstøverste Klasse medregnet, Dansk i Mellemklasser, stundom Historie i de nederste Klasser. – Jeg tror at maatte erkjende, at jeg gjorde mig min begyndende Skolebane for let ved at vende tilbage til min egen Skole, hvor endnu de fleste af Kollegerne var mine tidligere Lærere og en af disse min Broder; andre Forhold havde vel formaaet hurtigere og kraftigere at udvikle Selvstændighed hos mig. Da i Aarenes Løb Lærerbesætningen for en Del skiftede, vare de ny tilkomne gamle Kammerater dels fra Skolen, dels fra Universitetet, med hvilke jeg levede det lykkeligste Samliv. Med en 3–4 andre udgjorde jeg i flere Vintre en Forening, hvis Formaal var fælles klassisk Læsning. Saaledes gik Aarene. Jeg kan ikke bebrejde mig selv, at jeg var ligegyldig for at gaa frem i mine Fag; men mine Bestræbelser førte ikke til stort mere, end at jeg fik udvidet min Læsning af de gamle Forfattere; noget egentlig videnskabeligt Studium har jeg som Skolemand ikke kunnet drive, maaske dog mest af den Grund, at Naturen nu en Gang ikke har skabt mig til Videnskabsmand. Heller aldrig har jeg ovovet mig frem som Forfatter. Da Prof. PALUDAN-MÜLLER² engang i Nykøbing

¹ Overlærer i Aalborg Søren Ludvig Povelsen (1810–75) blev 1855 Rektor ved Domskolens i Slesvig, siden Rektor i Roskilde.

² Caspar Peter Paludan-Müller (1805–82), Rektor ved Nykøbing Katedral-skole 1853–72.

spurgte mig, om jeg havde Lyst til at levere noget til Programmet, svarede jeg: „Nej, *scriptores nascuntur, non fiunt*“, hvad der skulde sige saa meget som: man fødes til Forfatter, man laver ikke sig selv dertil. Spøgende sagde da P.-M.: „Det er en god Snak, Forfatter-skabet falder som en Frugt fra Kulturens Træ“, hvortil jeg svarede: „Saa maa mit Træ ikke være stort nok“. Og det bliver det vel næppe nogensinde; men jeg har derhos virkelig den Mening, at kun de bør blive Forfattere, som i sig føle en Drift, en Uro, som nøder dem til at søge og løse Opgaver for Produktion, og den har jeg ikke i mig.

I 1861 blev jeg forlovet med JAKOBINE HENRIETTE LERCHE JØRGENSEN, Datter af T. R. LERCHE JØRGENSEN, da Sognepræst til Aardestrup m. fl. Mghd. i Viborg Stift, nær Aalborg (nu i Lindelse paa Langeland)¹; vi blev gift i Foraaret 1862, og faa Maaneder efter at vi i det følgende Aar 1863 havde faaet vor førstefødte Søn, flyttede vi til Nykøbing, hvor jeg havde opnaaet en Overlærerplads (Udnævnelse af 30. September 1863).

Saa tilbragte jeg da godt 11 Aar i Nykøbing, hvor jeg bestandig udelukkende havde Latin og Græsk til Lærefag, og her tillige paa Skolens øverste Trin, da Rektoren² ikke var Filolog. Hvorledes jeg skilte mig ved mit Arbejde, derom skal jeg ikke dømme. At jeg ikke altid tilfredsstillede mig selv, er vist; med Aarene gik jeg dog, som naturligt er, fremad i Sikkerhed og Færdighed, og, jeg tør vel sige det, i alvorlig Opfattelse af Skolemandens Opgave og hans Pligt overfor Disciplene. Jeg befandt mig i en Kreds af Medlærere, af hvilke flere kunde staa som Mønster paa Pligtopfyldelse og Troskab i deres Gjerning. I den længste Tid (til 1872) havde jeg til Rektor PALUDAN-MÜLLER, en Mand, som i mange Henseender er hævet over min Dom; jeg vil kun sige, at han, der i hine Aar oplevede nogle af sine sværeste Tider, efterhaanden indgjød mig den største Højagtelse og Hengivenhed; hans Alvor og Fasthed som Styre var vel skikket til at paavirke dem, der arbejdede sammen med ham. Ogsaa hans Eftermand Prof. LISTOV³ skylder jeg meget, og jeg udtaler dette ikke blot fordi han kommer til at læse disse Linier. Jeg havde i ham for mig et Exempel paa en meget dygtig Lærer, en retskaffen Mand

¹ Jakobine Henriette Lerche Jørgensen (1841-1901), Datter af Sognepræst i Aardestrup-Buderup-Gravlev, siden i Lindelse, Theodor Regius Lerche Jørgensen (1807-84) og Charlotte Amalie Bjørnsen (1813-81).

² Ovennævnte Paludan-Müller, der var cand. theol. fra 1827 og Dr. phil. fra 1840 paa en Afhandling over et historisk Emne.

³ Professor Christen Richard Steen Listov (1821-93), Rektor ved Nykøbing Katedralskole 1872-91.

med dyb Erkjendelse af sin Stillings Betydning, og jeg skal aldrig glemme den venlige Maade, hvorpaa han stillede sig lige over for mig, da jeg tjente under ham; og efter at have tiltraadt min nuværende Stilling har jeg haft Anledning til at paaskjønne den velvillige Redebonhed, hvormed han i meget har ydet mig Vejledning. – I de nærmeste Aar før 1870 havde jeg været plaget meget af Hovedpine eller rettere en nervøs Slappelse i Hovedet, som svækkede min Arbejds-kraft og gjorde mig tilbøjelig til Mismod. Pal.-Müller skaffede mig da ikke blot Permission i 2 Maaneder, men ogsaa Ministeriets Understøttelse til en Rejse til Schweiz og Norditalien. Rejsen hjalp ikke direkte som Kur, men mandede mig op og bragte mig paa det Punkt, at jeg trøstigere tog fat paa mit Arbejde; jeg har endnu ikke helt forvundet denne Svaghed, men jeg stræber at tænke det mindst mulige paa den, at læmpe mig igjennem og trods den gjøre min Gjerning saa godt jeg formaar. Den afskrækkede mig da heller ikke, da jeg stod foran Spørgsmaalet: Rektor eller ikke Rektor? Jeg har ingenlunde i mine tidligere Stillinger tænkt mig som den, der gik med Marchalstaven i Tornystret; men da jeg kom frem i Aarene, erkjendte jeg, at en Virksomhed som Bestyrer af en Skole som betydningsfuldere maatte kunne yde den modnere Mand mere Tilfredsstillelse, helt bortset fra de bedre ydre Kaar; jeg betænkte, at der vel ved Besættelsen af Rektorposter ved Lejlighed maaske kunde blive Tale om mig ligesaa godt som om andre med mig ligestillede¹. Da derfor Aalborg Rektorat var ledigt efter FORCHHAMMER², spurgte jeg Madvig, om han fandt jeg burde melde mig, ikke just for at blive Rektor i Aalborg, hvad jeg ikke ønskede, men for overhovedet at fremstille mig, og han opfordrede mig dertil. Til Aalborg kom jeg da ikke, men da i December 1874 Rektoratet her i Ribe skulde besættes, meldte jeg mig atter; min Udnævnelse (af 21. December) naaede mig den sidste Skoledag i Aaret, der tillige blev min sidste Skoledag i Nykjøbing³.

For at fuldstændiggjøre Billedet af mit Liv bør jeg tilføje, at

¹ Naar Krarup 1863 blev udnævnt til Overlærer i Nykjøbing F., skete det med Henblik paa, at han blev anset for med Tiden at være skikket til at beklæde et Rektorat (Kultusministeriets Arkiv, 3. Ktr., Forestillinger 1874 Nr. 75).

² Rektor i Aalborg Johannes Nicolai Georg Forchhammer (1827–1909) blev 1872 Rektor ved Herlufsholm.

³ Som Vidnesbyrd om Krarups voksende Anseelse som Skolemand kan nævnes, at han 1882 og 1894 fra Kultusministeriet underhaanden modtog Tilbud om at blive Rektor henholdsvis ved Metropolitanskolen og Sorø Akademis Skole, men han afslog begge (Meddelelse paa Grundlag af Akter fra Dommer Ove Krarup).

min Hustru og jeg i hele vort Ægteskabs Tid med faa og korte Afbrydelser have haft Pensionærer i Huset, hvilket har givet vort Husliv et særligt Præg og knyttet os til en hel Række af unge Personer. Hvis der derved er høstet nogen Anerkjendelse fra de paagældendes og deres Forældres Side, er jeg aldeles rede til at tilkjende min fortræffelige, varmhjertede Hustru den allerstørste Del deraf.

For min Slægt opad gjør jeg ikke Rede, da dens Stamtavle er trykt, rigtignok privat, men i mange Exemplarer. Derimod anfører jeg her mine Børn: 1) THEODOR REGIUS LERCHE K., f. 1863; 2) JENNY ARNOLDINE K., f. 1866; 3) JAKOB HENRIK K., f. 1868; 4) NIELS BYGUM K., f. 1869; 5) OVE NIKOLAJ K., f. 1872¹.

Idet jeg slutter disse Optegnelser, ser jeg, at de, tværtimod hvad der oprindelig var min Hensigt, have bredt sig over mange Sider. Nogen Undskyldning herfor tør jeg vel søge deri, at jeg er bleven smittet af det Exempel, der var givet af dem af mine tidligere Medlærere, der før mig have haft Ordet. Hvis imidlertid nogen vil sige, at jeg kun sammen med dem har afgivet Bevis for, at adskillige Folk blive snaksomme, naar de tale om deres eget Jeg, har jeg ikke et Ord derimod at bemærke.

TILLÆG

Da Rektor Krarup var død, opstod naturligt nok Tanken om at rejse et Mindesmærke paa hans Grav paa Roskilde ny Kirkegaard. Fra Komitéens Side havde man ønsket, at Professor CHRISTIAN BLINKENBERG, dimitteret 1880 fra Ribe af Krarup, skulde holde Talen ved Afsløringen. Da han imidlertid paa Grund af Sygdom ikke saa sig i Stand dertil, gav det Anledning til, at han sendte et andet Medlem af Komitéen, Sognepræst HANS PEDERSEN i Herstedøster -vester, dimitteret 1885 fra Roskilde af Krarup, nedenstaaende Brev, der er saa værdifuldt til Karakteristik af Rektoren, at det sikkert fortjener at meddeles:

6/5 1916

Kære hr. pastor Pedersen!

Tak for Deres brev! Jeg må desværre trække mig helt ud af sagen. Jeg ligger på en klinik, har gennemgået en (mindre) operation og underkastes for tiden en behandling for forskellige indvendige dår-

---

¹ Theodor Regius Lerche Krarup (1863-1942), Dommer i Kerteminde. - Jenny Arnoldine Krarup (f. 1866), gift med Sognepræst i Skødstrup Carl Johan Neergaard (f. 1863). - Jakob Henrik Krarup (1868-1940), Rektor ved Herlufsholm. - Niels Bygom Krarup (1869-93), stud. mag. - Ove Nikolaj Krarup (f. 1872), Dommer i Aarhus. Jvfr. Christian Krarup, anf. Skrift S. 77-79.

ligheder. Det er muligt, at jeg slipper ud før 21/5 (jeg har ligget her siden 29. marts), men jeg får sikkert påbud om at holde mig i ro den første tid og må betragte det som givet, at jeg ikke kan komme til Roskilde. Jeg synes, at *De* skulde tale ved den lejlighed, og det har jeg altid syntes, og jeg synes også, at det er tilstrækkeligt, at een taler. „Manden“ (som vi drenge kaldte vor kære rektor i Ribe) var uden stor ståhej, mindsteningen er prunkløs og værdig, og såvidt jeg kan skønne, skulde afsløringen helst svare både til det ene og det andet: ikke mange ord, men følte og hjertelige, ikke lang tale, men vægtig og værdig. Efter det kendskab, jeg har fået til Dem, er jeg overbevist om, at De vil sige det, som ialtfald jeg synes skulde siges. De husker, hvor let og hvor helt jeg sluttede mig til de ord, De havde skrevet som udkast til opråbet.

Men som sagt, jeg er patient og kan desværre ikke komme, kan heller ikke tage del i forberedelserne m. v., men må overlade det til de andre herrer komitémedlemmer. Vær vis på, at det er mig en stor sorg! Der er ingen af alle mine lærere, som jeg nu, når jeg efter de mange års forløb tænker tilbage, føler en sådan taknemlighedsgæld til som rektor Krarup, ingen, om hvem jeg, som om ham, vil bruge de ord: mandig, sikker, støt, ærlig, ligefrem, rettænkende, kort sagt: en god mand, ikke i passiv, men i aktiv forstand. Der er ingen af alle mine lærere, der har lært mig så meget godt, ikke blot for skolen, men for livet. Det er mig en stor sorg, at jeg ikke kan komme.

Venlig hilsen

Deres hengivne

Chr. Blinkenberg.

Adr.: Kathrinevej 29, Hellerup

p. t.: kliniken, Dr. Tværgade 40.

ET SYSTEM FOR OPSTILLING AF ANETAVLER

AF

J. B. STRANDBYGÅRD

Ved opstilling af anetavler i listeform bruges sædvanligvis et af de to systemer, der går under betegnelserne Kekule von Stradonitz' og Lorenz' systemer. Skønt de begge byder på væsentlige fordele, det første især ved sin simple opbygning og det andet ved sin mere overskuelige form, har de det tilfælles, at de, hvis generationernes antal bliver nogenlunde stort, giver ret omstændelige udregninger, når man ved afbenyttelsen bevæger sig op og ned i generationerne, desuden kunne overskueligheden ønskes bedre.

Under mit arbejde med behandling af nogle anetavler har jeg forsøgsvis opstillet et system, som hvad overskuelighed og afbenyttelse angår giver så væsentlige lettelser, at jeg tror, at systemet med fordel kan anvendes i mange tilfælde.

En redegørelse for fremgangsmåden ved opstillingen skal gives i det følgende, idet der for at lette forståelsen er vedføjet et skema visende nummereringen for en anetavle på 4 led.

	4.0
3.0	4.1
2.0	4.2
3.2	4.3
1.0	4.4
3.4	4.5
2.4	4.6
3.6	4.7

Foreløbig betragtes kun de på tavlen opførte led, og derefter udvides systemet til at gælde almindeligt.

Som det ses, består anenumrene af toleddede tal (f. eks. 3.4), hvoraf første led (3) angiver generations- eller *ledtallet*, medens andet led (4) gives betegnelsen *slægtstallet*; dette sidste er fælles for alle, der hører til samme slægt, forstået på den måde, som også stemmer med almindelig sprogbrug, at børnene betragtes som kun hørende til faderens slægt, hvis familienavn de jo også får. Generationerne er forbunden med hinanden efter følgende regler: forældrenes ledtal er 1 højere end barnets, barn og fader har som nævnt samme slægtstal (3.4 er barn af 4.4 og fader til 2.4), barnets moder findes på tavlen umiddelbart efter dets fader, omvendt findes en kvindes barn ved hjælp af hendes mands anenummer (3.6, der er en kvinde, ses gift med 3.4, og deres barn er 2.4).

Probanden har ledtal 1 og slægtstal 0. Hans afstamning må man forestille sig delt i 8 dele, repræsenteret ved tallene fra 0 til 7. Faderen har anenummer 2.0, han tilhører samme slægt som probanden, og hans bidrag til dennes afstamning udgør $\frac{4}{8}$, repræsenteret ved tallene fra 0 til 3. Moderen har anenummer 2.4, hun tilhører en anden slægt, nemlig sin faders, og har sit særlige slægtstal; hendes bidrag til probandens afstamning udgør ligeledes $\frac{4}{8}$, repræsenteret ved tallene fra 4 til 7. På lignende måde foretages opdelingen for bedste-forældrene, idet de hver udgør $\frac{2}{8}$ af probandens afstamning, bedste-mødrene får hver sit slægtstal, 2 og 6, og almindeligt gælder det, at hver kvinde, der kommer til på tavlen, forsynes med sit særlige slægtstal.

I 4. led er alle tallene fra 0 til 7 benyttet. Herefter foretages en opdeling af hver af de 8 oldeforældres afstamning på samme måde som gjort for probanden, f. eks. bliver nummereringen for faderens morfader (4.2) således, forældre: 5.2, 5.24, bedsteforældre: 6.2, 6.22, 6.24, 6.26, oldeforældre: 7.2, 7.21, 7.22, 7.23, 7.24, 7.25, 7.26, 7.27, opdelingen fortsættes uden vanskelighed, f. eks. bliver 8. led af nævnte udsnit af anetaflen: 8.2, 8.204, 8.21, 8.214 o. s. v. og 13. led: 13.2, 13.2001, 13.2002 . . . . . 13.2776, 13.2777.

Slægtstallet skal læses som en decimalbrøk (efter ottetalsystemet), og, som det ses, føjes der for hvert 3. led et ciffer til denne decimalbrøk. I 4. og 7. led så vi, at henholdsvis første decimal og de to første decimaler var fuldt benyttet, i 10. led er tillige 3. decimal fuldt benyttet o. s. v. Ved afbenyttelsen af anetaflen undgår man de multiplikationer og divisioner, som ellers er nødvendige, når man bevæger sig fra slægtled til slægtled, idet det her foregår ved simpelthen at

tælle een frem eller tilbage på ledtallet. En anden fordel er, at man af anenummeret ligefrem kan aflæse anens plads i tavlen – her er tænkt på den klassiske anetavle opstillet i tavleform – ved hjælp af koordinaterne, ledtallet, der angiver generationen, og slægtstallet, der viser anens placering på den anden led. Når man har gjort sig klart, at første decimal i slægtstallet betegner probandens oldeforældre (0 står for faderens farfader, 1 for faderens farmoder o. s. v.), og at anden decimal betegner oldeforældrenes oldeforældre o. s. v., kræver det ikke stor øvelse at se, at et anenummer som f. eks. 19.253406 står for faderens morfaders moders farmoders faders mormoders moders farfaders faders farfaders moders morfader. Selv om man sjældent har nytte af en så nøjagtig angivelse, vil det altid være en fordel straks at kunne se til hvem af oldeforældrene anen hører.

Muligvis kræver det lidt mere arbejde at sætte sig ind i nummereringen, men er dette gjort, er opstillingen ikke særlig sen.

Med hensyn til antal af cifre i anenummeret står systemet praktisk talt lige med de to tidligere nævnte, når man ved sammenligningen med von Stradonitz' system ser bort fra generationsangivelsen, som jo ikke forekommer ved dette.

En modifikation af systemet fremkommer ved, at man deler i fireogtresindstyvendele i stedet for i ottendedele. Af nummereringen anføres følgende, proband: 1.00, forældre: 2.00, 2.32, bedsteforældre: 3.00, 3.16, 3.32, 3.48, oldeforældre: 4.00, 4.08, 4.16, 4.24, 4.32, 4.40, 4.48, 4.56 o. s. v. indtil 7. led: 7.00, 7.01, 7.02, 7.03 . . . . 7.62, 7.63¹.

Herefter kan en opdeling i fireogtresindstyvendele atter foretages for hver af de 64 aner, og dette kan gentages for hvert 6. led. Eksempelvis angives nummereringen for 8. led: 8.00, 8.00.32, 8.01, 8.01.32, ... 8.63, 8.63.32². Tavlen benyttes iøvrigt som foran beskrevet.

Til slut skal blot bemærkes, at selv om fordelene ved det her beskrevne system, så længe det drejer sig om en fåleddet anetavle, måske ikke er særlig iøjnefaldende, så tror jeg, at det er velegnet, når generationernes antal bliver stort, og derfor mener jeg, at det har sin berettigelse ved siden af de to i indledningen nævnte systemer.

¹ I Strandbygaard-Slægten blev anvendt tallene fra 1 til 64, men hvis opdelingen ønskes videreført udover 7. led, giver den her nævnte nummerering et bedre forløb.

² I stedet for denne opdeling kan man for at undgå de ret lange anenumre f. eks., som gjort i Strandbygaard-Slægten, indføre bogstaver. Dette kan være fordelagtigt, hvis antallet af kendte aner efter 7. led ikke er særligt stort.

SCHUMACHER

AF

VILHELM MARSTRAND

Om Griffenfelds bedsteforældre har dette selskabs korresponderende medlem, professor, dr. Hans Kellinghusen i august 1952 offentliggjort nogle hidtil ikke kendte oplysninger i et med mange billeder prydet hjemstavns hæfte kaldet „Heimatwoche Bergedorf“, udkommet som særnummer af „Lichtwark Mitteilungsblatt des Lichtwark-Ausschusses in Bergedorf“.

Bergedorf er som bekendt en forstad til Hamburg. Ved at undersøge et i Bergedorf kendt gammelt hus er det lykkedes dr. Hans Kellinghusen at finde ud af, at huset, som det står idag, vistnok er opført kort efter 7/5 1633 af Arp Schumachers enke Catharina Jaens og hendes søn Arp Schumacher d. yngre. Hun ejede huset til 1650. Det gik ud af familien i 1671, gik 1694 over til Hans Drewes, hvis sønnesøns søn 1797 solgte det til Johan Kunberger, hvis søn 1820 solgte det til Jakob Friedrich Wilhelm Wenck, hvis sønnesøns søster endnu er medejer af huset.

Da nævnte tidsskrift ikke kan regnes benyttet af ret mange her i landet, har jeg med tilladelse af dr. Hans Kellinghusen udarbejdet følgende uddrag af hans redegørelse: „Ein dänischer Reichskanzler, die Familie Schumacher und das Wencksche Brauhaus auf der Hude“ og dertil føjet nogle oplysninger om Griffenfelds farbroder Albert Schumacher, der ikke er truffet i de Bergedorfske arkivalier, men hvis tilhørsforhold synes sikkert, da Christoffer Giessing i sine Jubellærere III, I (1786), 344 (stamt.) udtrykkeligt siger, at han tog til Danmark med broderen Joachim Schumacher, Griffenfelds far. Af hans børn anfører Giessing blot en søn ved navn Gert, fra hvis yngste søn der muligvis har været efterkommere. Jørgen Schumacher, toldinspektør i Helsingør er vist også søn her.

Om Griffenfelds og hans adlede broder Albrecht Gyldensparres, og adlede svoger Jørgen Foghs efterslægt henvises til D.A.A. (særtryk X (1923), 264-266, henholdsvis 271-272 og 166-167.

- I ARP SCHUMACHER (Erpe Schomaker) c1565^{Bremen}-1630 17/12^{Bergedorf} antagelig søn af en skomager, og måske selv oplært i faget, inden han blev brygger og bager, fra c1600 tillige slutter (amtsschliesser) ved slotsfængslet i Bergedorf ved Hamburg, hvis fanger han forsynede med øl og brød. Han tog i den anledning 26/6 1602 borgerskab i Bergedorf som brygger og bager „auf der Hude“ i Bergedorf, opgav 1610 stillingen som slutter, og oplyste 21/6 1622 som vidne, at han var født i Bremen og 56-57 år gl. Gift c1602 CATHARINA JAENS c21582^{Bergedorf?}-1658 26/10^{Bergedorf}. Hun og sønnen Arp tilkøbte 7/5 1633 to fag af naboejendommen og opførte vistnok kort efter det endnu eksisterende hus. En vinduesruude fra denne lejlighed er bevaret i Hamburgische museum für kunst und gewerbe; den bærer navnet Arp Schumacher og viser til venstre bag et stort ølfad konen række et løftet ølkrus i vejret, til højre ham stående bag bryggerkedlen. 1650 solgte hun ejendommen til sin svigersøn Claus Lütken. 2 sønner, 5 døtre kendes.
- II 1 JOACHIM SCHUMACHER 26/9 1604^{Bergedorf}-1650 27/8^{Kbh. Nik.} 1621-25 i handelslære i Leipzig, 1626-28 bogholder ved det kgl. klædekompani i Kbh., 1630 bogholder hos vinhandler Peter Motzfeld, nævnt 1632 5/8 som fadder ved et søsterbarns dåb i Bergedorf, 1634 borgerskab i København som rhinskvinhandler. Gift 1634 2/1^{Kbh.} MARIA MOTZFELD 3/3 1613^{Kbh.}-1/12 1693 8/12^{Kbh. Nik.} d. af PETER MOTZFELD og MARIA VON HEIMBACH. 9 børn:
- III 1 PEDER SCHUMACHER 24/8 1635^{Kbh.} - 11/3 1699^{Trondh.} 14/7 1671 adlet GRIFFENFELD 26/11 1673 GREVE AF GRIFFENFELD.
- (IV, 1) 1 datter.
- 2 JOACHIM SCHUMACHER 23/9 1636^{Kbh.}-23/9 1636 26/9^{Kbh. Nik.}
- 3 MARIA SCHUMACHER 18/7 1638 22/7^{Kbh.} - 22/8 1638 1/8^{Kbh. Nik.}
- 4 JOACHIM SCHUMACHER 1/9 1639^{Kbh.} - 18/10 1638 21/10^{Kbh. Nik.}
- 5 ALBRECHT SCHUMACHER 29/1 1642 2/2^{Kbh.} - 22/8 1696 9/7^{Kbh. Nik.} 1/5 1674 adlet GYLDENSPARRE.
- (IV, 2-9) 8 børn, deraf kun 1 søn (c21673-1702), der døde barnløs 1702.

- 6 MARIA SCHUMACHER 14/4 1643^{Kbh.} - 1706 22/7^{Kbh.} Frue gift 1) 1667 HANS MADSEN HUSVIG (1619-1670), sognepræst Frederiksborg slot, 2) 1671 24/7^{Hillerød} OLUF TORM 13/7 1641^{Kbh. Frue} - 8/2 1692) 1666 professor, 1670 sognepræst Frederiksborg slot.
- 7 CATHARINA SCHUMACHER 19/8 1644 23/8^{Kbh.} - 1700 24/8^{Aarhus} gift 1668 JØRGEN FOGH (c1631-1685) stads- oberst til 1676.
- 8 ELSE SCHUMACHER 16/4 1646 23/4^{Kbh.} - 23/3 1647^{Kbh.}
- 9 MARGRETHE SCHUMACHER 20/8 1648 25/8^{Kbh.} - 1/6 1690^{Kbh. Frue} gift 1) 1668 2/6^{Kbh.} JAKOB FABER 10/10 1622^{Nykøbing F.} - 20/2 1674^{Kbh. Frue}, sgpr. Kbh. Frue. 3 børn. 2) 1674 18/11^{Kbh. Frue} HANS BAGGER 23/8 1646^{Lund} - 30/8 1693^{Kbh. Frue}, biskop over Sjælland.
- II 2 MARGRETHE SCHUMACHER c₂1607^{Bergedorf} - /12 1645^{Bergedorf} Gift 1) 1628 PAUL FAHRIN c₂1575 - /3 1629^{Bergedorf}, borger Bergedorf 2/11 1601, rådmand¹. 2) 1631 JOHANNES STEINBEK c₂1600 - /1 1662^{Bergedorf}, barber, 5 børn.
- 3 ALBERT SCHUMACHER c₂1610 - 1678^{Roskilde domk.}, siges at være taget til Danmark med broderen Joachim, rimeligvis først efter broderens besøg i hjemmet 1632, derefter købmand i Roskilde, 1641 tillige rådmand. Gift c₂1640 ..... HERMANDATTER? c₃ 1610 - 1654 Roskilde domk. 1 søn sikkert kendt, vistnok mindst 2:
- III (10) 1 GERT SCHUMACHER 1641^{Roskilde} - 23/2 1691^{Helsingør Olai} skifte 21/4 1691. 1660 imm. fra Roskilde, 17/3 1665 ord. 28/4 sgpr. Kregme & Vinderød, 21/2 1671 Helsingør Olai, 1673 magister, 1679 provst, fik 23/2 1687 Tikøb og Asminderød kirketiender mod at vedligeholde kirkerne. Gift c1666 ANNE MORTENDATTER ÅLBORG c₂1640^{Kregme} - 1693 23/10^{Helsingør Olai}, skifte 9/11 1693, datter af sognepræst Morten Bendixen Aalborg (1585-1638) gift c1616 Anna Hermansdatter Lipper (1599-1628).
- IV (10) 1 JOACHIM SCHUMACHER c1668^{Kregme} - . . . . ., 1691-1695 rektor Kallundborg, måske død 1695.
- (11) 2 HERMAN SCHUMACHER 1672 25/2^{Helsingør Olai} - . . . . . 1693 barber i Helsingør. Efterslægt ikke udelukket.

¹ Datter af iste ægteskab MARGRETA c₂1625 - gift 1654 2/10^{Kirch- steinbeck} HANS ROHR, faged (hausvogt) i Reinbek.

- III (11) 2? JØRGEN SCHUMACHER c₂1643 - 1679 19/1^{Helsingør Olai}
c1675 toldinspektør i Helsingør. Gift kgl. till. 1675 19/6
ANNE HERMANDATTER LIPPER, antagelig en slægtning af
ægtesfællens mormor.
- IV (12) 1 HERMAN SCHUMACHER 1677 25/9^{Helsingør Olai} - 1678
4/10^{Helsingør Olai}
- (13) 2 ANNA CATHARINA SCHUMACHER 1679 23/5^{Helsingør Olai} ..
- II 4 ARP SCHUMACHER c₂1613^{Bergedorf} - c₂1675 , 1633
brygger hos moderen og var med til købet 7/5 1633 af
2 fag af naboejendommen, 1650 lån i ejendommen til
svogeren Claus Lütken, fra hvem han 1660 overtog den
for 7/11 1671 at sælge den til Hermann Meyer (c₃1620?
- /10 1682). Arp var 1650 forvalter på Schönberg i
Mecklenburg, 1658-1669 bosat i Bergedorf, 1670 og 1672
forvalter i Wandsbek. Gift c₂1643 ANNA SCHULTZ, datter
af Heinrich Schultz, præst i Samsleben (vistnok Samb-
leben i Braunschweig). 1 søn:
- III (12) 1 ARP SCHUMACHER d. yngre c₃1645^{Bergedorf} - c1695^{Güstrow} ,
1694 rådmand i Güstrow.
- II 5 ANNA SCHUMACHER c₂1620^{Bergedorf} - /3 1690^{Bergedorf} , gift
1647 CLAUD LÜTKEN c₃1620 - /5 1685^{Bergedorf} , sko-
mager i Bergedorf. Han købte /11 1650 svigermode-
rens ejendom „auf der Hude“, og måtte 1660 lade den
overgå til svogeren Arp. Af deres mange sønner blev den
yngste JOACHIM LÜTKEN 1664 2/12^{Bergedorf} - 1743 , 1694
kornet ved garden i Kbh, senere regimentsskriver, og med
MARGRETHE ELISABETH BIELEFELD (1669-1754) stamfader
for den kendte danske slægt Lütken, af hvilken en gren ad-
ledes i 1780.
- II 6 ELISABETH SCHUMACHER 1625 26/8^{Bergedorf} - . Gift
c₃1645 HANS SCHULTZ, broder til II 4's hustru. I 1694
nævnes 4 sønner og 1 datter af dette ægteskab.

LIDT OM
AMTSFORVALTER LAURIDTZ CHRISTENSEN
AMTSFORVALTER OVER RIBERHUS AMT 1751-1792

AF

JØRGEN SWANE

Under Enevælden skete det utallige Gange, at Embeder, større eller mindre, besattes ved Protektion, uden at den ansatte tidligere havde haft nogen Tilknytning til den Stilling, som han blev udnævnt til. Dette var ogsaa Tilfældet, da LAURIDTZ CHRISTENSEN ved kgl. Resolution af 26 Juli 1751 blev udnævnt til Amtsforvalter over Riberhus Amt.

Hvor Lauridtz Christensen er født eller hvem han er Søn af, er det hidtil ikke lykkedes at opspore, men af Indførslen af hans Død i Ribe Domsogns Kirkebog fremgaar, at han var født 20 Februar 1714.

Om hans Liv indtil 1751 foreligger der kun de sparsomme Oplysninger, der findes i den af ham til Rentekammeret d. 22 Juni 1751 indgivne Ansøgning om Amtsforvalterembedet i Ribe, der er holdt i Tidens svulstige Stil, samt i nogle senere Breve til Grev Frederik Schack (1736-1790) til Gram, Giesegaard og Stenalt, der findes i dennes Privatarkiv i Rigsarkivet.

I Ansøgningen oplyser Lauridtz Christensen, at han har været Fuldmægtig hos Stiftamtmanden over Sjællands Stift Lensgreve CONRAD DITLEV REVENTLOW (1704-1750), men nu er uden Emploi. I en Skrivelse til Grev CHR. DITLEV FREDERIK REVENTLOW (1748-1827) i 1785, en Brodersøn af forannævnte, fortæller Lauridtz Christensen, at han var med Lensgreve Reventlow paa Bornholm, hvor denne døde 1750 i Rønne, og derfra førte hans Lig til Brahetrolleborg, og at Grev Reventlow befalede sin Svigersøn Grev GUSTAV FREDERIK AF ISENBURG (1715-1768), at han „skulde bede Høiselig Konge Frederich den 5te at emploiere mig i sin Tjeneste, hvilket den salig Herre vilde skatere for den største og eneste kongelig Naade, han kunde bevises i sin Grav, da han ingen Naade forlangte for sine egne Børn“. Lauridtz Christensen synes herefter at have været i høj Gunst hos Grev Reventlow. Da Reventlow først i 1749 blev Stiftamtmand, er det jo ikke længe Christensen har været Fuldmægtig ved Stiftamtet, men det kan tænkes, at han har været ansat ved Administrationen af Grev Reventlows store Godsbesiddelser. I Ansøgningen refererer han til Overhofmarskalk Grev Moltke, Amtmand v. Gramm og General Grev Lerche, i hvis Tjeneste han tidligere ogsaa kan antages at have været.

Samtidig med Ansøgningen om Embedet som Amtsforvalter fulgte en Ansøgning fra den daværende Amtsforvalter i Ribe Justitsraad JØRGEN BRUUN (1692-1759) om at han maatte „oplade og afstaa“ den ham anbettede Amtsforvaltertjeneste til Lauridtz Christensen, dog kun til ham, idet han ellers ingenlunde godvillig aftræder Embedet for nogen anden og tilføjer, at Christensen eragtes duelig og bequem.

Laurids Christensen fik som ovenfor nævnt Embedet og ægtede 24 Maj 1753 i Ribe Formandens Datter MARIA ANNA BRUUN, der var døbt 19 Jan. 1724 i Ribe, saa man forstaaer nu bedre Justitsraad Bruuns Villighed til at afstaa Embedet til Christensen, som vel paa Ansøgningens Tidspunkt var forlovet med Datteren. Han var kun gift 3 Aar med hende, idet hun døde 10 Maj 1756 og den 15 Maj s. A. lod Enkemanden „dend hensovede Deel af hans sal. Kiæreste“ indsætte i Begravelsen i Skads Kirke. Med hende havde han en Datter, JOHANNE, der døde 14 Juni 1763.

2. Gang blev Lauridtz Christensen gift 15 Juni 1764 i Tønder med ANNA LANGHEIN, døbt 27 November 1741 i Tønder, Datter af fhv. Apoteker, senere Borgmester i Tønder PETER LANGHEIN og ABIGAEL SCHMIDT. Hun blev 13 April 1792 begravet i Ribe Døm-

kirkes Kor, ved Siden af sin Mand, der en Maaned før, den 14 Marts var død og den 24 s. M. begravet.

Med hende havde han 2 Sønner, CHRISTIAN PETER CHRISTENSEN, døbt 19 Maj 1765 i Ribe Domkirke, død 17 Marts 1836 i Skanderborg som Generalmajor, Fader til den bekendte Politiker, Overrettsprokurator BALTHAZAR CHRISTENSEN, og BALTHAZAR MATHIAS CHRISTENSEN, født 26 Februar 1768 i Ribe, død 7 Februar 1820 i Brørup som Sognepræst til Brørup og Lindknud.

Med denne Kone fik han betydelige Midler, som han, som det senere skal ses, fik vel placeret.

Lauridtz Christensen var nu vel anbragt i Embedet, og han lader til at have været en dygtig og paapasselig Embedsmand, hvad ikke kan siges om alle hans Kolleger, hvilket han iøvrigt ogsaa lader skinne igennem i sine forskellige Skrivelser. Efter at han i Aaret 1758 – „fremfor alle andre andre Amtsforvaltere i Danmark“ – havde besørget alt det paabudne Kvantum spundet Hør af Riberhus Amt, over 16000 Lispund, transporteret til Hæren i Holsten, udvirkede General-Commisariats-Collegiet, uden Ønske fra hans Side, at han ved kgl. Resolution af 31 Januar 1759 blev udnævnt til virkelig Krigsraad. Men han steg højere paa Rangstigen, idet han ved kgl. Resolution af 2 Oktober 1776 blev udnævnt til virkelig Justitsraad, ogsaa uden Ansøgning, og som han tilføjer „kort efter at en Deel andre Amts-Forvaltere havde falleret, da de manglede i deres Beholdninger, som efter Ordre skulde indsendes og skeede fra mig og flere uden Mangel“.

Det kan jo ikke nægtes, at adskillige Amtsforvaltere i det 17. og 18. Aarhundrede blev afskediget paa Grund af Kassemangel, uden at der, udover Embedets Fortabelse, som Regel skete dem noget særligt alvorligt, men det er ikke specielt for Amtsforvalterne; paa Grund af de ringe Lønninger som Embedsmændene havde, var det meget almindeligt, at Kassemangler konstateredes, om ikke før, saa ved deres Død.

Som nævnt var Embedsmændene daarligt lønnede, og der indkom stadig Andragender om Forbedringer fra dem, naturligvis ogsaa fra Lauridtz Christensen, der d. 17 Sept. 1765, under Henvisning til at hans Forretninger var voksede, og han som Følge heraf maatte holde flere Folk, hvorved hans Indkomster forringedes, androg Rente-kammeret om et aarligt Tillæg, ellers nødes han til at gaa fra Embedet.

Paa denne Ansøgning modtog han 28 Sept. s. A. det Svar, at

det ansøgte Tillæg „i Henseende til Omstændighederne ikke vil være at tilstaa“, men skulde en anden og bedre Betjening blive vacant, kunde han melde sig, med en Ansøgning, som skulde blive forestillet for Kongen paa det favorableste – saafremt ikke ældre Løfter eller andre Omstændigheder ei deri var til Hinder – og hermed maatte han lade sig nøje, og blev i Ribe til sin Død.

Hvilke var nu en Amtsforvalters Indkomster? herom fortæller Lauridtz Christensen i en Pro-Memoria af 8 September 1786 til Grev Schack. Ribe Amtstue er en af de allermindste, som har Korn Oppebørsel i Danmark, hans faste aarlige Gage er kun 300 Rdlr., mens endel andre Amtsforvaltere har 500 Rdlr. Som Skifteforvalter paa Vesterland (Sild), Før, Amrom og Rømø, der er Kongens Gods, har han aarlig 60 Rdlr. Det forordnede Opmaal af det herpaa bydende Skatte-Rug kan i det allerhøjeste andrage 80 à 90 Tønder, og naar det meste af det paabudne hele Kvantum bliver udskibet fra Ribe betids om Foraaret, kan der derved profiteres allerhøjeste Værdi omtrent for 270 Rdlr. Men i det foregaaende Aar, 1785, havde han tabt over 150 Rdlr paa Kornet, dels fordi Kornet var saa fugtigt indhøstet og derfor svundet overordentlig meget i Kærnen og dels fordi Amtmanden, tværtimod Forordningen, forbød ham at bruge Byens edsvorne Maalere ved Modtagelsen, skønt han maatte udlevere Kornet ved de Stæders Maalere i Norge, hvortil Leverancen var beordret, hvilket foraarsagede et betydeligt Undermaal.

– Dette „Skattekornt“ var i det hele taget en vanskelig Ting for Amtsforvalterne at have at gøre med, idet der udkrævedes stor Paa-passelighed for ikke at lide Tab derved. Arkæologen J. J. A. WORSAAE, der var Søn af JENS WORSAAE, der i 1813 blev udnævnt til Amtsforvalter i Vejle, fortæller, at Faderen var afhængig af de Fuldmægtige, der i Vejle, Fredericia og Kolding skulde modtage og i fornøden Fald vrage Skattekornt, der ofte var slet, da Bønderne holdt det bedste tilbage til Salg til Købmændene, og han var ogsaa afhængig af de privilegerede „Vejere, Maalere og Vragere“, som overværede Kornleverancerne, og som Bønderne gerne vilde bestikke, for at de skulde maale saa knapt som muligt. Amtsforvalterne maatte have store Lader til at opbevare Kornet i, den i Vejle staar endnu, en smuk gammel Bindingsværksbygning. –

Amtsforvalter Christensen beregner nu sin hele Tjenestes Indkomst i de lykkeligste Aar til allerhøjest 630 Rdlr. og var han ikke i sit andet Ægteskab blevet velsignet med nogle Midler, havde han ikke kunnet eksistere. I de sidste Aar har han tilsat over 600 Rdlr.

af Renterne af sin egen Kapital, da hans Husholdning med Skatter og Folke-Løn i Tjenesten ikke aarlig kan bestrides med 1300 Rdlr., og han vil hævde, at ingen Amtsforvalter, hvor sparsomt han end vil leve, naar han med sine Folk skal have det nødtørftige Brød, kan komme ud af det med mindre end 1000 Rdlr. aarlig.

Amtsforvalter Christensen maa dog vist anses for at have været en af de bedst situerede Amtsforvaltere, takket været hans Kones Formue. I Ribe ejede han den store smukke gamle Adelsgaard „Porsborg“.

Paa det godt 15 km borteliggende Gram Slot boede som Regel om Sommeren og hen paa Efteraaret Ejeren Grev FREDERIK SCHACK, der tillige ejede Giesegaard og Stenalt, den sidstnævnte Eiendom var hans Frue IDA SCHEEL BILLE's (1741-1804) fædrene Gaard, med hvem Amtsforvalter Christensen synes at have staaet paa en venskabelig Fod. Der findes saaledes en svulstig Nytaarsgratulation d. 1 Januar 1777 til Greven, hvori ogsaa „nedlægges en pligtunderdanig Taksigelse“ fordi han saa ofte har faaet foræret et Dyr fra Gram.

I de her omhandlede Tider fandtes der jo ikke Banker eller Sparekasser, hvor Penge kunde sættes ind paa Renter, vilde man have Renter af sine Penge, maatte Udlaan ske til private, og vi ser da, at Amtsforvalter Christensen i 1783 giver Grev Schack Tilsagn om at laane ham den ikke ubetydelige Sum af 12000 Rdlr. med Prioritet i Stenalt Gaard, næstefter 39000 Rdlr til 4 % Rente. Amtsforvalter Christensen er meget omhyggelig for at alle formalia er i Orden. Kapitalen kunde opsiges med et $\frac{1}{2}$ Aars Varsel fra begge Sider og Christensen skriver „Skjønt ieg paa min Side ei tænker at opsiges Capitalen saa snart, da det er mig angelægen at have med en saa considerabel, honet og retsindig Debitores at bestille, er det dog best for begge Parter herudi at have Frihed“.

Som vi skal se, varede det nu ikke saalænge, inden Amtsforvalter Christensen opsagde Laanet, men inden det skete benyttede han sig af den gunstige Leilighed til at lægge et godt Ord ind for sin yngste Søn Balthasar Mathias, der var theologisk Student. I Skriv. af 8 Sept. 1786 anmodede han Grev Schack om, gennem Grev Chr. Ditlev Reventlow, at faa udvirket, at Sønnen maatte succedere ham i Amtsforvalter Embedet. Han var nu 72 Aar og maatte med nogen Bekymring se paa sine 2 Sønners Fremtid, af hvilke den ældste var 21 Aar og Second Løjtnant ved det 2det Husar Regiment og hidtil kostet langt over 2000 Rdlr. af hans Kones Midler og den anden i sit 18 Aar med Lyst til Pennen.

Han opnaaede ogsaa, at den yngste Søn fik Foretræde for Grev Reventlow, der dog under Hensyn til hans unge Alder, stillede sig noget skeptisk over for at lade ham faa Faderens Embede, da saamange gamle Folk sad i ringe Embeder og først maatte emploieres.

I December Termin 1787 opsagde Amtsforvalter Christensen de 12000 Rdlr, hvad der lod til at genere Grev Schack, og han prøvede paa at faa Laanet forlænget, men selv om det gjorde Amtsforvalter Christensen „sandferdig hiertelig ont“, kunde han ikke føje Greven heri, da han til 11 Juni Termin 1788 havde lovet 9 af Kærgaard Bønder, der havde købt deres Ejendomme fri, at laane dem 9000 Rdlr. Forholdet var iøvrigt det, at da Stenalt i 1787 skulde oprettes til et Fideikommis for Grev Schacks Søn PREBEN BRAHE SCHACK (1775-1814) skulde Godset frigøres for Gælden, og i Stedet for den tidligere Sikkerhed fik Amtsforvalter Christensen 1. Prioritets Panteret i Grams Forpagtnings Afgift samt det paa Gram værende store Bibliothek og de Møbler, der var eller maatte komme der, saalænge Obligationen stod i Kraft. Man kan herefter ikke fortænke Amtsforvalter Christensen i, at han søgte at faa sine Midler bedre placeret.

Det endte med, at Grev Schack maatte udbetale 10000 Rdlr. til Juni Termin 1788, medens han fik Henstand med de sidste 2000 Rdlr., som Amtsforvalter Christensen havde laant imens af Major Gersdorff, til 11 Juni Termin 1789 og i samme Brev, 2 September 1788, kunde han meddele, at den ældste Søn var paa Marche til Norge, mens den yngste sidste Søndag prædikede til Højmesse i Dom Kirken til almindeligt Bifald og Forældrenes særdeles Fornøielse. Han takker Grev Schack for hans tilforn beviste Godhed ved at ville recommandere ham til at være hans Efterfølger, men indser nu først, at Forsynet „virkelig maae have bestemt ham til et Lys i Guds Kirke“.

Den gamle Fader opnaaede da inden sin Død i 1792 i 1791 at se den yngste Søn som Præst ved Ribe Hospital, mens den ældste Søn da var Løjtnant ved jydsk Dragonregiment i Randers. Den 25 Januar 1792 blev han afskediget med Pension og døde kort efter den 14 Marts s. A. Hans Efterfølger blev den tidligere Foged i Østerdalens Fogderi ANDREAS HIORT.

STAMTAVLE OVER SLÆGTEN GEMYNTHE

VED

ALFRED LARSEN

Oprindelsen til den her behandlede møllerslægt Gemynthe er det ikke lykkedes at påvise. Det må antages at navnet Gemünde, som så mange andre slægtsnavne, oprindeligt er en stedsbetegnelse. Stednavnet Gemünden forekommer i Holland og i Bajern, Gmunden i Øvreøstrik og Gmünd i Württemberg. Da intet patronymikon kendes for stamfaderen, har det imidlertid været umuligt at udstrække undersøgelsen til disse Steder.

I slutningen af det 17. århundrede var det ret almindeligt at indkalde tyske møllebyggere her til landet, og adskillige af disse nedsatte sig senere som møllere. Muligvis er stamfaderen JOHAN HEINRICH GEMÜNDE en sådan indvandret møllebygger, men da intet vides om ham før han træffes som møller i Næstved, er det kun gætteværk. Imidlertid må han allerede dengang have opholdt sig her i landet i en årrække, da hans hustru KAREN SØRENSDATTER, efter navnet at dømme, absolut må være dansk.

Selv om slægten ikke blandt sine medlemmer tæller nogen person, der har øvet fremragende indsats, er den vel af interesse, da den på sit højdepunkt, gennem sin udbredelse og sine slægtsforbindelser, må have øvet en forholdsvis dominerende indflydelse på møllerierhvervet i Midtsjælland. Slægtens mandslinier er nu uddøde.

Enkelte personer af navnet Gemynthe er fundet, om hvem det ikke har kunnet påvises, at de hører til den her behandlede slægt. Dette gælder således arbejdskarl JOHAN JACOB GEMÜNDE som 3.6.1723 i Kbh. Trinitatis blev gift med HELWIG WEIMERSDATTER. Ligeledes skomagervend i København JENS FRIMOTH GEMÜNDE, født ca. 1766 og død som lem i Almindeligt Hospital 29.1.1843 (Garnison). Han var gift med ANE BARBARA JOHNSEN død i København 4.10.1834 (Garnison). Om grosserer i København JØRGEN SØRENSEN

GEMYNTHE (1851-1924) kan det positivt siges, at han ikke hører til denne slægt.

Udarbejdelsen af den foreliggende stamtavle er sket på initiativ af herr grosserer Ove Juel-Christensen, hvis samlinger til slægtens historie også har dannet grundlag for stamtavlens udarbejdelse. Min opgave har været at supplere, korrigere og ordne dette materiale.

Første slægtled.

1. JOHAN HEINRICH GEMÜNDE, † Næstved 1756, bgr. der 2. marts (St. Morten). Træffes første gang i skattemandtal 1743, og var da møller i Næstved vejmøller på Herlufsholm grund. Han må være kommet hertil i årene 1738-43¹. De to møller var ejendoms-møller¹, og den største af dem byggede Gemünde op fra nyt omkring 1748². Hans bo blev forseglet 26. febr. 1756, og efter at børnene af første ægteskab havde fået deres arv udbetalt, viste boet en beholdning af 1480 rdl. 2 *fl* 1/2 *β* og en gæld på 1288 rdl. 3 *fl*².

~ 1° før 1719 m. KAREN SØRENSDATTER² * ca. 1686, † Næstved 1748, bgr. der 26. juni (St. Morten). - 2 børn kendes: Andet slægtled I, nr. 2-3.

~ 2° Rønnebæk 20. juni 1749 m. KIRSTINE CASPARSDATTER * Rønnebæksholms mølle 1731, døbt Rønnebæk 28. januar, † Næstved 1760, bgr. der 28. maj (St. Morten). Datter af møller i Rønnebæksholms mølle CASPAR VALENTINSEN og ANNE HENRICHSDATTER. (Anna Henrichsdatter blev ~ 2° m. Daniel Gemynde, se nr. 3). - 2 børn: Andet slægtled II, nr. 4-5.

Hun ~ 2° Næstved 16. juli 1756 (St. Morten) m. JOHAN NIELSEN THORN, † Næstved 1760, bgr. der 21. maj (St. Morten). Han var broder til Elisabeth Thorn ~ m. Daniel Gemynde (nr. 3)³. Overtog vejmøllerne efter sin formand i ægteskabet. I ægteskabet var der 2 børn⁴.

Andet slægtled.

I.

JOHAN HENRICH GEMÜNDES BØRN MED KAREN SØRENSDATTER

(JFR. NR. 1).

2. ANNA MARGARETHA JOHANSDATTER GEMYNDE, * ca. 1719, † på Nye Mølle 1780, bgr. Tybjerg 18. juni.

~ 1° før 1737 m. enkemanden CHRISTIAN FRIDERICHSEN (LUND), sikkert † Tybjerg 1750⁵. Fæster af Universitetets Nye Mølle i Tybjerg⁵. – 4 børn kendes: Tredje slægtled I, nr. 6–9.

~ 2° Tybjerg 1750 m. PEDER ANDERSEN, * ca. 1720, † på Nye Mølle 11. december 1780⁵, bgr. Tybjerg 22. december. Fæstede 29. juli 1750 Nye Mølle i Tybjerg⁵. Ved skiftet efter ham var boets beholdning 206 rdl. 1 β, og dets gæld 305 rdl. 1 M⁵. – 3 børn kendes: Tredje slægtled II, nr. 10–12.

3. DANIEL JOHANSEN GEMYNDE, * ca. 1720, † Hellested mølle 1793, bgr. Hellested 21. oktober. Fæster 9. marts 1742 Rønnebæksholms tre møller, en vejmølle, en vandmølle og en hestemølle⁶. Afstår 1768 fæstet til sin søstersøn, og fæster Hellested mølle under Bregentved gods.

~ 1° Rønnebæk 6. juli 1742 m. ANNE HENRICHSDATTER, * Rønnebæk 1693, døbt der 14. maj, † Rønnebæksholms mølle 1760, bgr. Rønnebæk 28. marts. Datter af bonde i Rønnebæk HENRICH CHIMSEN og ANNA . . . Ingen børn.

Hun ~ 1° Rønnebæk 6. juni 1723 m. CASPER VALENTINSEN, * ca. 1691, † Rønnebæksholms mølle 1742, bgr. Rønnebæk 15. januar. Fæster af Rønnebæksholms møller. Mulig søn af den VALENTIN CASPERSEN der døde i Rønnebæk 1726 (ingen dato i KB). Ved skiftet efter ham 10. april 1742 var boets beholdning 333 rdl. 2 M⁷. Med ham havde Anne Henrichsdatter datteren Kirstine Caspersdatter, som blev gift m. Daniel Gemyndes fader (nr. 1), hvorved Daniel Gemynde blev svigerfader til sin egen fader, med alt hvad dette indebærer af morsomme familieforhold.

~ 2° Næstved 22. oktober 1760 (St. Morten) m. ELISABETH NIELSDATTER THORN * ca. 1739, † Rønnebæksholms mølle 1763, bgr. Rønnebæk 8. maj. Hun var søster til Johan Thorn ~ Kirstine Casparsdatter (se nr. 1)³. Ved skiftet efter hende 8. juni 1763 var boets beholdning 399 rdl. 5 M 5 β⁸. – 2 børn: Tredje slægtled III, nr. 13–14.

~ 3° Førslev (Flakkebjerg hdr.) 14. september 1763 m. ANNA KIRSTINE GYNANDT, * ca. 1724, † Hellested mølle 1803, bgr. Hellested 3. juni. – 6 børn: Tredje slægtled IV, nr. 15–20.

II.

JOHAN HEINRICH GEMÜNDES BØRN MED KIRSTINE CASPARSDATTER
(JFR. NR. 1).

4. CASPER GEMYNDE, * Næstved 1750, døbt der 12. april (St. Morten), † Næstved 1754, bgr. der 6. juli (St. Morten).
5. CHRISTIAN LUDVIG GEMYNTHE (KB har ved fejlskrivning CHRISTOPHER Ludvig), * Næstved 1752, døbt der 20. august (St. Morten), † Køge 12. oktober 1820, bgr. der 18. oktober. Han fæster 21. juli 1772 Basnæs mølle i Tjæreby sogn under Basnæs gods⁹, men opgav den igen 8. juni 1779¹⁰. Derefter opholdt han sig i Baarse, til han 5. august 1780 fæster Suserup mølle i Lynge sogn under Sorø Akademi gods¹¹, hvilken han opgav igen 10. juni 1790¹². Den 5. maj 1790 køber han Røde Vejrmølle i Hersted-vester sogn for 6900 rdl., og får skøde på den 21. juni 1791¹³. Desuden drev han landbrug, og forøgede i de kommende år møllens tilliggende med godt to tdr. hartkorn¹⁴. Heller ikke her falder han til ro, men sælger møllen og løser 25. oktober 1810 borgerskab som brændevinsbrænder i Køge¹⁵, efter at have købt en gård på Køge torv. Ved sin død ejede han foruden denne gård, tillige en gård på hjørnet af Kirkestræde. Skifte efter ham blev holdt 13. oktober 1820, men boet overgik til privat skifte arvingerne imellem¹⁶.

~ før 1773 m. KIRSTINE HANSDATTER, * 1745-49, † Køge 13. februar 1822, bgr. der 20. februar. Skifte efter hende blev holdt 14. februar 1822; det synes efter dette, som om hun efter mandens død har siddet i uskiftet bo¹⁷. Hendes moder blev bgr. i Lynge 24. august 1788, 71 år gl. Hun benævnes da „Madame Jespersen“. – 10 børn: Tredje slægtled V, nr. 21-30.

Tredje slægtled.

I.

ANNA MARGARETHE GEMYNDES BØRN MED CHRISTIAN FRIDERICHSEN
(LUND) (JFR. NR. 2).

6. FRIDERICH CHRISTIAN LUND, * Tybjerg 1737-42, † Askov mølle 1799, bgr. Snesere 6. marts. Blev møller i Askov mølle i Snesere sogn 1772; erhvervede sig privilegiet for den nedlagte Bøgesø mølle, og byggede derefter ca. 1780 endnu en vandmølle ved Askov, kaldet Nymøllen¹⁸.

~ 1° Snese 21. oktober 1772 m. ANNA SOPHIE JØRGENS-DATTER, * ca. 1728, † Askov mølle 1790, bgr. Snese 14. august. Hun ~ 1° m. enkemand NIELS KRAG, * ca. 1711, † Askov mølle 1771, bgr. Snese 6. maj. Møller i Askov mølle.

~ 2° Ø. Egedsberg 22. oktober 1790 m. VALBORG CHRISTENS-DATTER, * Vallebo 1764, døbt Ø. Egedsberg 1. november, † Askov mølle 14. november 1838, bgr. Snese 21. november. Datter af bonde i Vallebo CHRISTEN JENSEN. Hun ~ 2° Snese 4. oktober 1799 m. CHRISTIAN HANSEN LUND, * Boeslunde ca. 1776, † Askov mølle 2. maj 1840, bgr. Snese 8. maj. Søn af møller i Boeslunde HANS CHRISTIAN LUND (nr. 9) og ANE KIRSTINE ORTVED, og således hendes første mands brodersøn. Han overtog Askov mølle og drev den til sin død.

7. JOHAN FRIDERICH LUND, * Tybjerg ca. 1738. Var 1780 møller i Kongens Mølle ved Gundestrup⁵. Fæster 10. oktober 1783 Clara Mølle i Roskilde¹⁹, men opgiver den igen mellem 1789 og 1792. Senere skæbne ukendt.

~ 1° . . . . .

~ 2° Avnsø 15. oktober 1779 HELENE ELISABETH HAUREBERG, * Staunstrup mølle 1757, døbt Everdrup 3. april. Datter af møller i Staunstrup Mads Madsen Haureberg og 1. hustru.

8. JØRGEN CHRISTIANSEN LUND, * Tybjerg ca. 1740, † Smørum 1796, bgr. der 29. januar. Han var møllersvend i Herfølge, da han 1766 overtog Hellested mølle²⁰. Overdrog 1768 fæstet til sin morbroder Daniel Gemynde, og fæster 19.1.1768 Rønnebæks-holms møller²¹, som samme morbroder hidtil havde haft i fæste. Opgav denne mølle 1771, træffes 1774-77 som møller i Bavelse²², var 1780 møller i Hove mølle i Smørum sogn⁵, og drev denne til sin død.

~ Hellested 3. januar 1766 m. ANE SOPHIE MADSDATTER, * ca. 1733, † Hove mølle 1796, bgr. Smørum 8. januar. Datter af senere møller i Staunstrup MADNIELSEN. Hun ~ 1° CHRISTIAN SVENDSEN (HAUBERG), * ca. 1723, † Hellested 1765, bgr. der 3. juli. Søn af møller i Sjolte SVEND HANSEN og MAREN HANSDATTER. Møller i Staunstrup i Everdrup sogn 1752, i Raademølle sst. 1755, i Hellested fra 1757²².

9. HANS CHRISTIAN LUND, * Tybjerg 1740-49, † Askov mølle 7. maj 1815, bgr. Snese 11. maj. Var 1775 møller i Boeslunde²³, i juni 1780 nævnes han som møller i Snøre mølle ved Slagelse, men allerede i december samme år som møller i Store Merløse

mølle⁵. 1801 nævnes han som møller og møllebygger i Store Merløse, og 1812 som kroejer sst.

~ Suserup mølle i Lynges sogn 1775²³ m. ANE KIRSTINE ORTVED, * Suserup mølle 1758, døbt Lynges 22. oktober, † Store Merløse kro 6. januar 1812, bgr. Tostrup 11. januar. Datter af møller i Suserup mølle LARS ORTVED.

II.

ANNA MARGARETHA GEMYNDES BØRN MED PEDER ANDERSEN
(JFR. NR. 2).

10. ANDERS CHRISTIAN PEDERSEN, * Tybjerg ca. 1750. Fæstede 1781 Nye Mølle i Tybjerg efter sin fader⁵. Havde den endnu 1787, men var borte før 1801. Senere skæbne ukendt.

~ før 1781 m. ABIGÆL HENRICHSDATTER, * ca. 1756. Datter af HENRICH LARSEN, som 1787 havde sit ophold hos hende på Nye Mølle²⁴.

11. KAREN PEDERSDATTER, * Tybjerg 1750-52.

~ før 1780 m. WILKEN JOHANSEN, * ca. 1750. Husmand og skomager i Skjelby 1780⁵, og var her endnu 1801. Senere skæbne ukendt.

12. ANNE CATHRINA PEDERSDATTER (LUND), * Tybjerg 1754-56, † Roskilde 1782, bgr. der 18. maj (Dom).

~ Avnsø 6. april 1781 m. JENS JØRGENSEN LIND, * ca. 1760. Tager 28. februar 1781 borgerskab som møller i Roskilde, men opsiges det igen 7. maj 1783²⁵; 1787 er han møllersvend i Øresø mølle i Jordløse sogn²⁶, 1789 er han møller i Drags mølle i Jordløse sogn, men har opgivet den inden 1801. Senere skæbne er ukendt. Han ~ 2° Jordløse 19. juni 1789 m. METTE MARIE BIERRING, * Øresø mølle 1758, døbt Jordløse 8. december. Datter af møller i Øresø mølle Henning Bierring og Rosine Bierring.

III.

DANIEL JOHANSEN GEMYNDES BØRN MED ELISABETH NIELSDATTER THORN
(JFR. NR. 3).

13. JOHAN HENRIC GEMYNDE, * Rønnebæksholms mølle 1761, døbt Rønnebæk 30. august. Lever 1763⁸, men senere skæbne ukendt.

14. DØDFØDT SØN, * Rønnebæksholms mølle 1763, bgr. Rønnebæk 30. januar.

IV.

DANIEL JOHANSEN GEMYNDES BØRN MED ANNA KIRSTINE

GYNANDT (JFR. NR. 3).

15. DØDFØDT SØN, * Rønnebæksholm mølle 1764, bgr. Rønnebæk 20. maj.
16. BIRGITTE CATHRINE GEMYNDE, * Rønnebæksholms mølle 1765, døbt Rønnebæk 23. oktober, † sst. 1765, bgr. der 15. december.
17. BIRGITHE CATHRINE GEMYNDE, * Rønnebæksholms mølle 1767, døbt Rønnebæk 22. februar, † sst. 1768, bgr. der 4. februar.
18. DAVID GEMYNDE, * Hellested mølle 1769, døbt Hellested 25. august, † sst. 1769, bgr. der 24. december.
19. KAREN GEMYNDE, * Hellested mølle 1771, døbt Hellested 25. januar, † sst. 1781, bgr. der 2. august.
20. BIRTE KIRSTINE GEMYNDE, * Hellested mølle 1773, døbt Hellested 28. februar, † Hellested mølle 14. december 1832, bgr. Hellested 22. december.

~ 1° Hellested 24. juni 1791 m. MADSDATTER, * ca. 1763, † Hellested mølle 1808, bgr. Hellested 9. marts. Søn af møller i Hellested CHRISTIAN SVENDSEN (HAUBERG) og ANNE SOPHIE MADSDATTER (moderen ~ 2° nr. 8). Fæstede Hellested mølle under Bregentved gods efter sin svigerfader. Ved skiftet efter ham 26. april 1810 blev boet opgjort til 1382 rdl. 5 *M* 4 β ²⁷. – 9 børn: Fjerde slægtled I, nr. 31–39.

~ 2° Hellested 13. juli 1810 m. HENNING LARSEN, * 11. november 1777, † Hellested mølle 23. marts 1843, bgr. Hellested 31. marts. Møller i Hellested. – 2 børn: Fjerde slægtled II, nr. 40–41.

V.

CHRISTIAN LUDVIG GEMYNTHES BØRN MED KIRSTINE

HANS DATTER (JFR. NR. 5).

21. HANS GEMYNTHÉ, * Basnæs mølle 1773, døbt Tjæreby 25. april, † Herstedvester april 1798⁴⁸.
22. ANNA CHRISTINE GEMYNTHÉ, * Basnæs mølle 1775, døbt Tjæreby 26. marts, † sst. 1776, bgr. der 28. juli.
23. JOHAN HENRICH GEMYNTHÉ, * Basnæs mølle 1777, døbt Tjæreby 19. maj, † mellem 1801 og 1820. Var 1801 møllersvend hos sin fader i Røde Vejmølle i Herstedvester²⁸.
24. SØN * Basnæs mølle 20. maj 1779, bgr. Tjæreby 24. maj 1779.

25. ANE KIRSTINE GEMYNTH, * Baarse 1781, døbt der 25. marts, † Roskilde 15. februar 1849, bgr. der 21. februar (Dom).
 ~ før 1798 m. MICHAEL AAGAARD, * København 1772, døbt der 4. juli (Frelser), † Snoldelev 19. april 1834, bgr. der 26. april. Søn af pakhusskriver, senere ekvipageforvalter ved Den kgl. grønlandske Handel PEDER AAGAARD og BIRGITTE JOHANNE SØRENSEN. Han købte 1796 Brøndbygård i Brøndbyvester sogn²⁹; træffes 1806–10 som ejer af St. Jørgensgård i Ringsted, og derefter som ejer af Nygaard i Snoldelev sogn. Efter hans død tog enken ophold hos sin svigersøn Joseph Meyer i Roskilde. – 6 børn: Fjerde slægtled III, nr. 42–47.
26. JACOB EBBESEN GEMYNTH, * Suserup mølle 1782, døbt Lyngø 1. september, † mellem 1787 og 1801.
27. EILERT GEMYNTH, * Suserup mølle 1784, døbt Lyngø 31. marts, † sst. 1784, bgr. der 6. juni.
28. EILERT GEMYNTH (tvilling), * Suserup mølle 1788, døbt Lyngø 20. januar, † Kværkeby 7. december 1857, bgr. Ringsted 15. december. Han tog 21. september 1813 borgerskab som brændevinsbrænder i Køge¹⁵, men opgav denne håndtering og tog i stedet 21. maj 1816 borgerskab som møller i Ringsted³⁰. Møllen i Ringsted afstod han til sønnen Mads Laurits, og fæstede 15. december 1835 Bøgelundshuset under Giesegaard gods i Kværkeby³¹, hvor han drev avling til sin død. Skifte efter ham blev påbegyndt 15. december 1857; Boets beholdning var 924 rdl. 23^β³².
 ~ 1° Lellinge 2. december 1815 m. CHRISTINE HANSEN, * Yderholm kro 1790, hjemmedøbt, fremstillet i Lellinge kirke 12. november, † Ringsted 6. november 1818, bgr. der 13. november. Datter af kroholder EBBE HANSEN og METTE OLSDATTER. – 2 børn: Fjerde slægtled IV, nr. 48–49.
 ~ 2° Hellested 3. august 1821 m. JOHANNE ELISABETH HAUBERG (nr. 33, se der). – 4 børn: Fjerde slægtled V, nr. 50–53.
 ~ 3° Egeslevmagle 31. marts 1832 m. MARIA ELISABETH THORN, * Smidstrup mølle 13. november 1797, hjemmedøbt, fremstillet i Egeslevmagle kirke 9. januar 1798, † Skelskør 13. august 1875, bgr. der 18. august. Datter af møller i Smidstrup JØRGEN JOHANSEN THORN og KIRSTINE LORENTSDATTER. (Hendes fader var søn af Kirstine Casparsdatters 2. ægteskab med Johan Nielsen Thorn; se nr. 1). Efter mandens død tog hun ophold i Skelskør, hvor hendes broder var hestemøller. – Ingen børn.

29. ELIAS GEMYNTHE (tvilling), * Suserup mølle 1788, døbt Lyngø 20. januar, † Køge 10. september 1846, bgr. der 15. september. Ved sit bryllup 1815 benævnes han som kontorist på landet. 19. december 1815 tog han borgerskab i Køge som brændevinsbrænder og købmand¹⁵, og bosatte sig på Vestergade nr. 42. 1837 nævnes han tillige som forligs-commissair³³. Skifte efter ham blev påbegyndt 10. september 1846 og sluttedes 5. januar 1849. Boets beholdning var da 16.667 rdl. 4 *ℳ* 15 *β*, og dets gæld 18.719 rdl. 4 *ℳ* 13¹/₂ *β*³⁴.

~ 1° København 7. december 1815 (Helliggejst) m. HENRIETTE MARIE NØRREGAARD, * København 29. april 1794, døbt der 11. maj (Helliggejst), † Køge 11. april 1833, bgr. der 19. april. Datter af brændevinsbrænder HANS NØRREGAARD og ANNE MARIE TOFTE. – 8 børn: Fjerde slægtled VI, nr. 54–61.

~ 2° København 5. maj 1837 (Frue) m. HENRIETTE CATHRINE BOYSEN, * København 23. oktober 1810, døbt der 4. januar 1811 (Garnison), † Køge 7. november 1878, bgr. der 13. november. Datter af skipper JENS RINCK BOYSEN og MARGRETHE KIRSTINE FEDER. Hun oprettede ved testamente af 3. april 1864 et legat på 500 rdl. til fordel for Den borgerlige Velgørenheds Stiftelse i Køge³⁵. – 4 børn: Fjerde slægtled VII, nr. 62–65.

30. CATHARINA GEMYNTHE, * Suserup mølle 1790, døbt Lyngø 28. februar, mulig død før 1840³⁶.

~ før 1817 m. JACOB BIERRING, * Holbæk 26. juni 1783, døbt der 5. juli, † København 30. januar 1865, bgr. der 5. februar (Vartov). Søn af købmand i Holbæk LARS BIERRING og METTE AMALIA WOLF. Han tog 15. januar 1817 borgerskab i Roskilde som møller³⁷, da han havde overtaget Hedegaardsmøllen der, men opsagde det igen allerede 22. december 1819³⁷. 1. februar 1820 tog han borgerskab i Køge som brændevinsbrænder¹⁵; også denne håndtering opgav han og fæstede 30. august 1828 Kanehøj vejrsmølle i Egeslevmagle sogn³⁸. Heller ikke her fandt han blivende sted, og efter at have boet en tid i Roskilde, tog han 1. september 1832 borgerskab i København som mel- og grynhandler³⁹, hvilket han 20. april 1833 supplerede ved tillige at tage borgerskab som rugbrødsbager⁴⁰. Ved sin død var han lem på Vartov. – 2 børn: Fjerde slægtled VIII, nr. 66–67.

Fjerde Slægtled.

I.

BIRTE KIRSTINE GEMYNDES BØRN MED MADS HAUBERG

(JFR. NR. 20).

31. KAREN SOPHIE HAUBERG, * Hellested mølle 1792, hjemmedøbt, fremstillet i Hellested kirke 9. april, † Arnøje 4. maj 1849, bgr. Hellested 11. maj.
 ~ Hellested 20. juni 1828 m. JENS NIELSEN STEEN, * Nørreballe 1804, hjemmedøbt, fremstillet i Østofte kirke 25. marts, † Arnøje 24. november 1854, bgr. Hellested 2. december. Søn af husmand i Nørreballe NIELS RASMUSSEN og ANE RASMUSDATTER. Skolelærer i Arnøje i Hellested sogn.
32. MARIA KIERSTINE HAUBERG, * Hellested mølle 1793, hjemmedøbt, fremstillet i Hellested kirke 14. august, † sst. 1799, bgr. der 5. maj.
33. JOHANNE ELISABETH HAUBERG, * Hellested mølle 1795, hjemmedøbt, fremstillet i Hellested kirke 2. oktober, † Ringsted 2. juli 1830, bgr. der 8. juli.
 ~ Hellested 3. august 1821 m. EILER GEMYNTHE (nr. 28, se der).
34. CHRISTIANA HAUBERG, * Hellested mølle 1798, hjemmedøbt, fremstillet i Hellested kirke 2. februar, † Snoldelev 30. maj 1880, bgr. der 5. juni.
 ~ Hellested 30. november 1832 m. PETER MICHAEL AAGAARD (nr. 43, se der).
35. JOHAN MARTIN DANIEL HAUBERG, * Hellested mølle 1800, † sst. 1800 bgr. Hellested 20. april.
36. DANIEL JOHANSEN HAUBERG, * Hellested mølle 1801, hjemmedøbt, fremstillet i Hellested kirke 27. november, begik selvmord Viby mølle 1. juli 1861, bgr. Syv 8. juli. Var 1836 møller i Hellested, senere i Viby.
 ~ Hellested 28. juni 1836 m. SOPHIE AMALIA SCHIØLER, * Storeheddinge 1810, hjemmedøbt der 8. september, † Viby mølle 23. september 1863, bgr. Syv 28. september. Datter af møller i Storeheddinge SØREN EILERSSEN SCHIØLER og ANE MARIE SØRENSDATTER.
37. ANNE KIRSTINE HAUBERG, * Hellested mølle 1804, hjemmedøbt, fremstillet i Hellested kirke 25. maj, † Jersie 1. maj 1873, bgr. der 7. maj.
 ~ Hellested 16. april 1830 m. JENS ANDREAS CAPPELEN, * Hvid-

- ovre 24. maj 1800, hjemmedøbt, fremstillet i kirken 13. juli, † Roskilde 20. december 1885 (Dom), bgr. Jersie 28. december. Søn af skolelærer i Hvidovre CHRISTEN SMITH CAPPELEN og ANNA DOROTHEA NORDENBERG. Dimitteret 1821 fra Jonstrup seminarium, lærer i Stubberup 1. oktober 1824, lærer og kirkesanger i Fenslev 1832, i Jersie juni 1838 til 31. december 1875. Blev Dannebrogsmænd ved sit 50 års jubilæum 1. oktober 1874⁴¹.
38. ALEXANDER CHRISTIAN HAUBERG, * Hellested mølle 1806, hjemmedøbt 1. juni, fremstillet Hellested kirke 1. august, † sst. 1807, bgr. der 28. juni.
39. MARIE HAUBERG, * Hellested mølle 1808 (efter faderens død), hjemmedøbt 30. juni, fremstillet Hellested kirke 22. september, † Hellested mølle 14. april 1826, bgr. Hellested 22. april.

II.

BIRTHE KIRSTINE GEMYNDES BØRN MED HENNING LARSEN
(JFR. NR. 20).

40. LARS MADSEN HENNINGSEN, * Hellested mølle 1. november 1811, hjemmedøbt samme dag, fremstillet i Hellested kirke 27. december, † Hellested mølle 15. marts 1814, bgr. Hellested 20. marts.
41. LAURENCE HENNINGSDATTER, * Hellested mølle 29. april 1816, hjemmedøbt 17. maj, † Hellested mølle før dåbens confirmation, begravelse ej indført i KB.

III.

ANE KIRSTINE GEMYNTHES BØRN MED MICHAEL AAGAARD
(JFR. NR. 25).

42. PETER MICHAEL AAGAARD, * Brøndbyvester 1799, hjemmedøbt, fremstillet i kirken 20. december, † sst. 1800, bgr. der 6. marts.
43. PETER MICHAEL AAGAARD, * Brøndbyvester 1801, hjemmedøbt, fremstillet i kirken 13. februar, † Snoldelev 24. februar 1878, bgr. der 3. marts. Ejer af Nygaard i Snoldelev.
~ Hellested 30. november 1832 m. CHRISTIANE HAUBERG (nr. 34, se der).
44. BIRGITTE JOHANNE AAGAARD, * Brøndbyvester 1803, hjemmedøbt, fremstillet i kirken 11. februar, † Roskilde 21. december 1844, bgr. der 29. december (Dom).
~ Snoldelev 17. maj 1822 m. JOSEPH MEYER, * København 12.

- februar 1784⁴², † Roskilde 28. april 1849, bgr. der 3. maj (Dom). Søn af snedkermester i København Jacob Meyer⁴². Han nævnes 1837 som gårdejer i Roskilde⁴³, og tager 12. december 1839 borgerskab i Roskilde som borger⁴². I folketællingerne 1834 og 1845 anføres han som levende af sine midler.
45. HANS JACOB AAGAARD, * Ringsted 1806, døbt der 25. april, † sst. 1808, bgr. der 16. maj.
46. HENRIETTE MARGRETHE AAGAARD, * Ringsted 1810, døbt der 5. januar, † Roskilde 12. oktober 1866, bgr. der 19. oktober (Dom).
 ~ Snoldelev 20. marts 1829 m. NIELS NIELSEN, * Køge 20. september 1800, døbt der 28. september, † Roskilde 17. oktober 1886, bgr. der 22. oktober (Dom). Søn af skomagermester i Køge, senere garver sst. LARS NIELSEN og THALE MARGRETHE HANSDATTER. Var 1829 brændevinsbrænder i Køge, 1845 nævnes han som hestehandler i Roskilde, og 1866 som teglværksejer sst.
47. JOHANNE HANSINE JACOBINE AAGAARD, * Snoldelev 2. juli 1818, døbt der 9. august, † sst. 6. april 1819, bgr. der 10. april.

IV.

EILERT GEMYNTHES BØRN MED CHRISTINE HANSEN

(JFR. NR. 28).

48. JOHANNE HENRIETTE GEMYNTHÉ, * Ringsted 16. november 1816, hjemmedøbt 21. november, fremstillet i kirken 21. februar 1817, † Slimminge 20. juli 1896, bgr. Gørslev 24. juli.
 ~ Lellinge 3. juni 1853 m. CHRISTIAN EMIL ALBRECHT, * Klippede 19. oktober 1814, hjemmedøbt 20. oktober, fremstillet i Nordrup kirke 10. december, † Slimminge 10. juli 1868, bgr. Gørslev 15. juli. Søn af murermester i Klippede JACOB CHRISTIAN ALBRECHT og ANE ERNESTINE RAPPELEN. Gårdejer i Slimminge i Gørslev sogn. Efter hans død drev enken gården med bestyrere. – 1 barn: Femte slægtled I, nr. 68.
49. JACOB EBBE GEMYNTHÉ, * Ringsted 15. juli 1818, hjemmedøbt, fremstillet i kirken 13. november, † Slimminge 22. februar 1891, bgr. Lellinge 2. marts. Nævnes 1866 som hjulmand i Slimminge, lever fra omkring 1870 hos søsteren (nr. 48) og betegnes som levende af sine midler. – Ugift.

V.

EILERT GEMYNTHES BØRN MED JOHANNE ELISABETH HAUBERG
(JFR. NR. 28).

50. CHRISTIAN LUDVIG GEMYNTHE, * Ringsted 19. april 1822, hjemmedøbt, fremstillet i kirken 5. juli, † Næstved 4. juli 1884, bisat der 9. juli (St. Morten), bgr. i Snesere. Var uddannet som møllebygger, købte 1857 Askov mølle i Snesere sogn, og drev den til 1867, da han solgte den, og flyttede til Næstved, hvor han levede som træhandler og particulier⁴⁴.
~ før 1858 m. KAREN MARIE NIELSDATTER, * Blæsinge 30. oktober 1823, døbt Havrebjerg 11. januar 1824, † Næstved 31. januar 1901 (St. Peder), bgr. Snesere 6. februar. Datter af skræder i Blæsinge Niels Nielsen og Margrethe Jensdatter. – 4 børn: Femte slægtled II, nr. 69–72.
51. MADS LAURITZ GEMYNTHE, * Ringsted 6. maj 1824, hjemmedøbt, fremstillet i kirken 30. juli, † København 14. marts 1899, bgr. der 19. marts (Mathæus). Overtog efter sin fader Ringsted Vejr-mølle, som han drev til han 1892 solgte den og flyttede til København. I Ringsted var han tillige vognmand og postholder. I København virkede han som kommissionær på hestemarkedet. For at afstå sin brugsret til Ringsted markedsplads, gav byrådet ham en årlig alderdomsunderstøttelse på 300 kr.
~ Hørsholm 27. juli 1852 m. NICOLINE HANSEN, * Hørsholm 23. august 1833, døbt der 17. oktober, † København 3. marts 1911, bgr. der 8. marts (St. Paul). Datter af købmand i Hørsholm JOHAN HEINRICH HANSEN og CATHRINE EBBESEN. – 11 børn: Femte slægtled III, nr. 73–83.
52. JOHAN HENRIK GEMYNTHE, * Ringsted 2. juli 1826, hjemmedøbt, fremstillet i kirken 8. september, † Hellested mølle 15. december 1832, bgr. Hellested 22. december.
53. MARIE KIRSTINE GEMYNTHE, * Ringsted 2. juni 1829, hjemmedøbt, fremstillet i kirken 16. august, † sst. 16. oktober 1829, bgr. der 21. oktober.

VI.

ELIAS GEMYNTHES BØRN MED HENRIETTE MARIE NØRREGAARD
(JFR. NR. 29).

54. MARIE KIRSTINE GEMYNTHE, * Køge 8. juni 1817, døbt der 1. august, † sst. 5. marts 1831, bgr. der 11. marts.

55. LOVISE CHRISTIANE GEMYNTHÉ, * Køge 7. august 1818, døbt der 9. september, † sst. 9. marts 1819, bgr. der 15. marts.
56. LOVISE HANSINE GEMYNTHÉ, * Køge 2. december 1819, døbt der 1. januar 1820, † Køge 22. juni 1868, bgr. der 26. juni. Ernærede sig ved skrædersyning, og tog 30. november 1847 borgerskab til modehandel i Køge¹⁵. – Ugift.
57. CHRISTIANE JACOBINE GEMYNTHÉ, * Køge 23. oktober 1822, døbt der 9. december, † Køge 5. november 1889, bgr. der 11. november. Var i en årrække husbestyrerinde på Oldengården ved Ringsted. – Ugift.
58. FREDERIKKE GEMYNTHÉ, * Køge 12. september 1824, døbt der 26. oktober, † Køge 18. juni 1879, bgr. der 24. juni. Tog 24. august 1863 borgerskab som handlende i Køge¹⁵. – Ugift.
59. JOHANNE BIRGITTE GEMYNTHÉ, * Køge 30. august 1826, døbt der 3. november, † Køge 24. juli 1885, bgr. der 31. juli.
 ~ Ringsted 18. september 1860 m. ADOLPH FREDERICH FERDINAND WAGNER, * Køge 27. december 1808, døbt der 2. februar 1809, † Køge 2. juli 1873, bgr. der 8. juli. Søn af købmand JOHAN ENGELBRECHT WAGNER og CHRISTINA GOTTFRIEDE PRIERHOFF. Tog 12. december 1844 borgerskab i Køge som malermester¹⁵. – 2 børn: Femte slægtled IV, nr. 84–85.
 Han ~ 1° Køge 19. august 1834 m. SARA LEA BERNTH, * Køge 8. november 1810, døbt der 23. november, † Køge 5. januar 1859, bgr. der 12. januar. Datter af jøden, handelsmand JACOB BERNTH og MARIE KIRSTINE Tjørnblum.
60. VILHELMINE HENRIETTE GEMYNTHÉ, * Køge 1. april 1829, døbt der 25. maj, † Køge 23. marts 1907, bgr. der 27. marts. – Ugift.
61. HANS CHRISTIAN GEMYNTHÉ, * Køge 15. juni 1831, døbt der 14. august, † mellem 1846 og 1879. Skæbne iøvrigt ukendt.

VII.

ELIAS GEMYNTHES BØRN MED HENRIETTE CATHRINE BOYSEN

(JFR. NR. 29).

62. JENS HENRIK GEMYNTHÉ, * Køge 29. februar 1838, døbt der 4. juni, † Køge 26. februar 1861, bgr. der 7. marts. Kommis i en thehandel i Køge. – Ugift.
63. JOHAN LUDVIG GEMYNTHÉ, * Køge 20. oktober 1840, hjemmedøbt 30. marts 1841, † Køge 28. april 1841, bgr. der 4. maj.

64. MARIE MARGRETHE GEMYNTHÉ, * Køge 21. juni 1842, døbt der 14. august, † Køge 1. oktober 1842, bgr. der 5. oktober.
 65. DØDFØDT PIGE, * Køge 12. februar 1847, bgr. der 17. februar.

VIII.

CATHARINA GEMYNTHES BØRN MED JACOB BIERING

(JFR. NR. 30).

66. LARS CHRISTIAN BIERING, * Roskilde 2. maj 1817, døbt der 27. juni (Dom). Var 1840 møllersvend hos sin onkel Eilert Gemynthe i Ringsted⁴⁵; senere skæbne ukendt.
 67. CHRISTINE LOVISE BIERING, * Køge 23. februar 1822, døbt der 10. maj. Senere skæbne ukendt.

Femte slægtled.

I.

JOHANNE HENRIETTE GEMYNTHES BARN MED CHRISTIAN EMIL
ALBRECHT (JFR. NR. 48).

68. METTE MARIE CHRISTINE ALBRECHT, * Slimminge 5. oktober 1854, hjemmedøbt 19. november, fremstillet i Gørslev kirke 10. december.
 ~ Gørslev 23. september 1873 m. JACOB ALBRECHT LARSEN, * Ørsted 29. oktober 1842, døbt der 30. december. Søn af husmand i Ørsted Hestehauge LARS PEDERSEN og MAGDALENE DORTHEA ALBRICHTSEN. Var bestyrer hos svigermøderen, overtog gården efter hendes død, men solgte den før 1910. Senere skæbne ukendt.

II.

CHRISTIAN LUDVIG GEMYNTHES BØRN MED KAREN MARIE
NIELSDATTER (JFR. NR. 50).

69. JOHANNE MARIE ELISABETH SABINE GEMYNTHÉ, * Askov mølle 25. januar 1858, døbt Snesere 30. maj, † Askov mølle 17. marts 1864, bgr. Snesere 25. marts.
 70. HANNE CHRISTIANE GEMYNTHÉ, * Askov mølle 28. juli 1859, døbt Snesere 4. september, † Næstved 12. april 1936, bgr. der 16. april (St. Morten).
 ~ Næstved, i St. Peders kirke, 26. juli 1889 (St. Morten) m. OLE PETER CHRISTENSEN (navneforandring 24.10.1903 til AREN-

- TOFT), * Timring 18. november 1857, døbt der 29. november, † Næstved 12. maj 1940, bgr. der 17. maj (St. Peder). Søn af husfæster i Birkemose CHRISTEN OLESEN og ANE MARIA PETERSEN. Sergent og berider ved 5. dragonregiment i Næstved, senere sygehusforvalter ved det militære sygehus i Næstved. Afsked 1910. Medstifter af forsikringsselskabet „Stormly“ i Næstved. Dannebrogsmænd 6. juli 1930. – 3 børn: Sjette slægtled I, nr. 86–88.
71. ANNA MATHILDE EMILIE GEMYNTHÉ, * Askov mølle 25. april 1861, døbt Snesere 28. juli, † Askov mølle 14. september 1865, bgr. Snesere 19. september.
72. LOVISE MARIE SABINE GEMYNTHÉ, * Askov mølle 12. september 1864 hjemmedøbt 7. oktober, fremstillet i Snesere kirke 30. oktober, † Hellerup 22. maj 1934, bgr. der 27. maj. Flyttede efter skilsmissen til sin svoger i Næstved, og boede senere i „Apostelhuset“ i Næstved.
~ Næstved, i St. Peders kirke, 24. december 1887 (St. Morten) m. VALDEMÅR GEORG FRITS SOLDATH, * Brønshøj 21. august 1861, døbt der 25. oktober, † Birkerød 21. juli 1906, bgr. der 29. juli. Søn af malersvend NIELS FREDERIK EMIL SOLDATH og EMMA LOVISE BECH. Var 1887 detailhandler i København, var 1888–89 hektograffabrikant, 1892–94 handelsagent, startede 1895 Soldaths Annoncebureau. Ægteskabet opløst ca. 1896. – 5 børn: Sjette slægtled II, nr. 89–93.
Han ~ 2° 6. maj 1897 GERDA CHRISTINE THORNING, * København 1.4.1873⁴⁶.

III.

MADS LAURITZ GEMYNTHES BØRN MED NICOLINE HANSSEN.

73. PIGEBARN, * Ringsted 27. juli 1853, † sst. 29. juli 1853, bgr. der 2. august.
74. JOHAN HENRIK GEMYNTHÉ, * Ringsted 20. maj 1854, hjemmedøbt samme dag, fremstillet 21. juli i kirken, † Middelfart 5. juli 1935, bgr. der 10. juli. Typograf i Rudkøbing, derefter i Middelfart; senere faktor ved Vestfyns Avis i Middelfart. Hustruen drev tillige pensionat i en årrække.
~ Rudkøbing 9. november 1882 m. ANE MARIE JENSEN, * Bødstrup 22. maj 1854, døbt der 2. juli, † Middelfart 24. februar 1926, bgr. der 28. februar. Datter af træskomager i Slukefter JENS PEDERSEN og FREDERIKKE CÆCILIE THOMSEN. – 4 børn: Sjette slægtled III, nr. 94–97.
Hun ~ 1° december 1881 m. LARS MORTENSEN, * Tjørnelunde

13. september 1848, hjemmedøbt 16. september, fremstillet i Finderup kirke 29. oktober, † Rudkøbing 25. januar 1882, bgr. der 1. februar. Søn af husmand i Tjørnelunde MORTEN HANSEN og ELSE HANSDATTER. Værtshusholder i Rudkøbing.
75. EMMY CATHRINE ELISABETH GEMYNTHE, * Ringsted 23. januar 1856, hjemmedøbt 25. januar, fremstillet i kirken 15. juni, † København 10. april 1933, bgr. Vester kgd. 15. april.
 ~ København 30. april 1893 (Holmen) m. JØRGEN PETER OLSEN, * Langstrup 8. september 1853, døbt Asminderød 11. november, † København 19. september 1906, bgr. Vester kgd. 27. september. Søn af gårdejer i Langstrup OLE JENSEN og KAREN JENSEN. Var karl på forskellige gårde, senere kusk hos firmaet P. Ibsens Enke. – Ingen børn.
76. CHRISTIAN EILER GEMYNTHE, * Ringsted 3. marts 1857, hjemmedøbt 5. marts, fremstillet i kirken 21. maj, †. Var bogbinder, og har bl. a. arbejdet i Island. Emigrerede til U.S.A. 10. november 1890; boede 1926 i Naugatuck.
 ~ 1° . . .
 ~ 2° 26.10.1890 m. POULA MARQUARD, * 30. september 1871.
 – 1 barn: Sjette slægtled IV, nr. 97.
77. EILERT LAURITZ GEMYNTHE, * Ringsted 2. juli 1858, døbt der 22. august. Møllersvend, sejlede som sømand 1870–71; gik vistnok senere i kloster i Sydamerika.
78. JOHANNES HENNING GEMYNTHE, * Ringsted 16. november 1859, døbt der 9. april 1860. Landmand, emigrerede til U.S.A. 29. marts 1891; boede 1932 i Waterbury, Connecticut.
 ~ 4. december 1892 m. ANNA . . . * 7. april . . . – Ingen børn.
79. HANS ERNST GEMYNTHE, * Ringsted 12. februar 1862, hjemmedøbt 13. februar, fremstillet i kirken 6. juli, † Frederiksberg 1. maj 1909, bgr. der 7. maj. Tog 7. april 1891 borgerskab i København som smed, kaldes 1892 for fabrikant, var senere købmand og agent for fa. Beauvais; handlede derefter med cykler, og var tilsidst bogholder i sodavandsfabriken „Rosenborg“.
 ~ Frederiksberg 16. april 1892 m. EMMA VICTORIA VILHELMINE HANSEN, * København 7. november 1864, døbt der 26. december (Holmens), † Frederiksberg 10. september 1907, bgr. der 15. september. Datter af senere restauratør på Alleenberg NIELS HANSEN og KAREN MARIE NIELSEN. – Ingen børn.
80. AGNES JOHANNE GEMYNTHE, * Ringsted 19. oktober 1865, døbt der 12. november, † København 28. marts 1919, bgr. Holmens kgd. 2. april.

~ Ringsted 3. september 1889 m. CARL WILHELM JESPER CHRISTENSEN, * Randers 26. marts 1865, døbt der 28. maj, † København 7. august 1953, bgr. Holmens kgd. 9. august. Søn af træhandler i Randers HANS CHRISTENSEN GJØDVAD og PETRINE SCHMIDT. Myndig ved kgl. bevilling 9. november 1887. Tog borgerskab i København 3. januar 1888 som detailhandler, grossererborgerskab sst. 13. marts 1894. Indehaver af vinfirmaet Jesper Christensen & Co. – 9 børn: Sjette slægtled V, nr. 98–106.

Han ~ 2° København 15. juni 1924 (Nazareth) m. ELSE THOMASEN DAMGAARD, * Skive 28. juni 1889, døbt Balling 7. juli. Datter af møllejejer C. TH. DAMGAARD og MAREN ERIKSEN.

81. PETER AAGAARD GEMYNTHÉ, * Ringsted 28. februar 1867, hjemmedøbt 1. marts, fremstillet i kirken 14. juni, † Ringsted 6. september 1870, bgr. der 12. september.
82. PAULA CHRISTIANE GEMYNTHÉ, * Ringsted 21. december 1868, døbt der 21. marts 1869, † København 14. december 1930, bgr. Vester kgd. 19. december (Frue). Udlært som bogbinder 1. oktober 1900, begyndte eget firma 15. oktober 1902; tog 10. oktober 1905 borgerskab i København som bogbindermester; medlem af bogbinderlauget 1. oktober 1907. Optog 1907 Johanne Müller i firmaet, som fik navnet Bogbinderifirmaet Paula Gemynthe og Johanne Müller. – Ugift.
83. PETRA AAGAARD GEMYNTHÉ, * Ringsted 23. september 1870, døbt der 23. oktober. Ernærede sig ved syning for et ligkistemagasin. Emigrerede til U.S.A. 1908.

~ 1° København 10. januar 1904 m. NIELS PETER NIELSEN, * Høng 8. februar 1855, døbt Finderup 7. oktober, † København 17. december 1916, bgr. Vester kgd. 22. december (Andreas). Søn af glarmester SEVERIN NIELSEN og KIRSTINE MØLLER. Cyklesmed i København. Ægteskabet opløst efter få uger. – Ingen børn.

Han ~ 1° 1889 m. MARIE PEDERSEN, * Skorup 11. oktober 1869, døbt der 26. december. Datter af skolelærer og kirkesanger i Skorup LAURS PEDERSEN og KAROLINE PETRINE KRAUL. Ægteskabet opløst.

IV.

JOHANNE BIRGITTE GEMYNTHES BØRN MED ADOLPH FREDERICH FERDINAND WAGNER (JFR. NR. 59).

84. HENRIK WAGNER, * Køge 7. marts 1861, hjemmedøbt 8. marts, † Køge 14. april 1861, bgr. der 19. april.

85. HENRIK ELIAS WAGNER, * Køge 6. september 1864, hjemmedøbt 28. september, fremstillet i kirken 7. maj 1865. Var som ugift, malersvend hos en malermester Christensen i Køge, men forlod byen omkring 1900. Senere skæbne ukendt.

Sjette slægtled.

I.

HANNE CHRISTIANE GEMYNTHES BØRN MED OLE PETER ARENTOFT
(JFR. NR. 70).

86. ASTRID MARIE LOUISE GEMYNTHE ARENTOFT, * Randers 7. maj 1890, hjemmedøbt 27. maj, fremstillet i kirken 3. august, † Charlottenlund 14. juni 1948, bgr. Ordrup 18. juni.
~ Ordrup 29. september 1929 (St. Andreas) m. GEORGE CHRISTIANSEN, * Paris 16. december 1879. Søn af skrædermester H. CHRISTIANSEN og EMMY LOUISE Poulsen. Repræsentant for fa. Beck og Jørgensen, København. Han ~ 2° . . .
87. SVEND AAGE LAURITZ GEMYNTHE ARENTOFT, * Næstved 28. oktober 1892, døbt der 4. december (St. Morten). Journalist i Næstved, nu redaktør i Præstø. – Ugift.
88. DAN HERLUF GUSTAV GEMYNTHE ARENTOFT, * Næstved 8. januar 1896, døbt der 16. april (St. Morten). Godsfuldmægtig på Skjoldnæsholm, ansat i Skand. Motor Co., medejer af et cykle engros firma, nu indehaver af fa. Dansk Spejlvarefabrik.
~ 1° Frederiksberg 5. marts 1927 (b. v.) m. VICKA JEPSEN, * Esbjerg. Ægteskab opløst 1932.
~ 2° Frederiksberg 15. marts 1935 (St. Marcus) m. JOHANNE MARGRETHE HANSEN, * Sundby 12. oktober 1895. Datter af slagtermester THORVALD HANSEN og ANNA HANSEN.

II.

LOUISE MARIE SABINE GEMYNTHES BØRN MED VALDEMAR
GEORG FRITS SOLDATH (JFR. NR. 72).

89. KAREN MARGRETHE SOLDATH, * København 15. juli 1888, døbt der 19. august (St. Johannes), † Frederikssund 6. august 1934, bgr. der 10. august.
~ Hellerup 12. oktober 1916 m. EJGIL HALFDAN (OLSEN) PERBØLL, * Sejro 20. september 1884, døbt der 2. november, † Vordingborg 11. marts 1950, bgr. der 16. marts. Søn af sognepræst PETER ENGELHARDT THEODOR OLSEN og EMMY RASMINE

- NATHALIA CHRISTENSEN. Student Frederiksberg 1903, cand. jur. 1910; byfogedfuldmægtig i Fredericia, sagførerfuldmægtig i København 1911, assistent i finansministeriets vestindiske kontor, i sammes 1. departement 1918, sekretær sst. 1919, i sammes 3. departement 1921; amtsforvalter i Frederikssund 1926, i Slagelse 1. oktober 1938, afsked 31. juli 1946. R. af Dbg.⁴⁷
90. KNUD OTTO VALDEMAR SOLDATH, * København 27. oktober 1889, døbt der 13. april 1890 (St. Jacob), † før 1901 (døden ej fundet).
91. EINAR CHRISTIAN EMIL SOLDATH, * København 30. maj 1891, døbt der 21. juni (St. Jacob), † København 5. januar 1940, bgr. Solbjerg kgd. 10. januar (Blågård). Arbejdsmand i København.
92. ELLEN ELISABETH SOLDATH, * København 3. september 1895, døbt der 27. oktober (St. Jacob). Bogholder i fa. Beck og Jørgensen, København. – Ugift.
93. PIGEBARN, * 1896, død spæd (fødsel og død ej funden).

III.

JOHAN HENRIK GEMYNTHES BØRN MED ANE MARIE JENSEN

(JFR. NR. 74).

94. EMMY LAURA MARIE NIKOLINE GEMYNTHE, * Rudkøbing 25. august 1883, døbt der 14. oktober.
 ~ Winsen Luhe 27. maj 1908 m. OSKAR WILHELMS * Kutzleben 10. februar 1883, døbt der 25. marts. Søn af skrædermester PETER HEINRICH CHRISTOF WILHELMS og HENRIETTE AUGNER. Tilskærer ved et stormagasin i Hamburg. – 3 børn: Syvende slægtled I, nr. 108–110.
95. AGNES MARTHA NATHALIA CHRISTIANE GEMYNTHE, * Rudkøbing 17. januar 1885, døbt Middelfart 25. maj, † Middelfart 10. december 1916, bgr. der 18. december.
 ~ Middelfart 26. maj 1910 m. JØRGEN OLUF HANSEN, * Nykøbing F. 9. september 1879, døbt der 12. oktober. Søn af parcellist i Krungerup HANS PETER HANSEN og TRINE OLSEN. Handelsuddannet hos fa. Brd. Henriksen, Maribo, brugsuddeler i Ø. Ulslev, bestyrer af Kældernæs Købmandshandel, ansat ved Korsør Margarinefabrik A/S Kbh. afdeling, sidst incassator for Margarine Compagniet A/S. – 2 børn: Syvende slægtled II, nr. 111–112.
 Han ~ 2° København 13. marts 1921 (Grøndal) m. EMILIE GILLESBERG, * Tommerup 22. juni 1891. Datter af købmand H. P. GILLESBERG og ELSE MARIE GILLESBERG.

96. CHRISTIAN ERNST LAURITS HENRIK GEMYNTHÉ, * Middelfart 28. november 1888, hjemmedøbt s. d., fremstillet i kirken 30. maj 1889, † Middelfart 6. oktober 1890, bgr. der 11. oktober.
97. ELVIRA JOHANNE HENRIETTE GEMYNTHÉ, * Middelfart 24. januar 1891, hjemmedøbt 25. januar, † sst. 26. januar 1891.

IV.

CHRISTIAN EILER GEMYNTHES BARN MED POULA MARQUARD
(JFR. NR. 76).

98. ETTA GEMYNTHÉ, * 8. maj 1897.

V.

AGNES JOHANNE GEMYNTHES BØRN MED CARL WILHELM JESPER
CHRISTENSEN (JFR. NR. 80).

99. OVE LAURIDS GØDVAD JUEL-CHRISTENSEN, * København 11. maj 1890, døbt der 13. juni (Holmen). Uddannet i fa. Oscar Bruun & Co., Skanderborg og i fa. Julius Hansen, Hamburg. Myn-dighedsbevilling 10. september 1913; borgerskab som grosserer i København 18. september 1913. R. af Dbg.
~ Ålborg 22. juni 1918 (Frue) m. ASTRID ELISABETH LEHN EDINGER, * Vamdrup 3. december 1894, hjemmedøbt 21. december, fremstillet i kirken 14. april 1895. Datter af apoteker i Vamdrup NICOLAJ CANARIIS EDINGER og ANNA YDE.
100. ERNA NICOLINE PETRINE JUEL-CHRISTENSEN, * Ringsted 22. juli 1891, døbt der 2. august.
~ Hellerup 16. maj 1928 m. HANS FREDERIK CHRISTENSEN, * Randers 16. marts 1893, døbt der 21. maj. Søn af blikkenslager HANS FREDERIK CHRISTENSEN og ANNA MARIE NIELSEN. Ingeniør hos fa. Burmeister & Wain A/S.
101. INGER IMA JUEL-CHRISTENSEN, * København 27. juli 1892, døbt der 19. august (Holmen), † København 12. september 1892, bgr. Holmens kgd. 15. september.
102. ELLEN JUEL-CHRISTENSEN, * København 17. juli 1893, hjemmedøbt 27. juli (Holmen), † København 28. juli 1893, bgr. Holmens kgd. 30. juli.
103. MAGDA JOHANNE JUEL-CHRISTENSEN * København 23. februar 1895, døbt der 7. april (Holmen).
~ København 19. september 1919 (Holmen) m. AAGE STRANDGAARD, * Stubbekøbing 6. februar 1892, døbt der 22. maj. Søn

- af lærer og organist CHRISTEN STRANDGAARD og ROSE MATHILDE SANDER. Arkitekt i København.
104. SIGRID JUEL-CHRISTENSEN, * København 19. september 1896, døbt der 30. oktober (Holmen).
~ København 19. september 1919 (Holmen) m. HARALD VILHELM HANSEN, * Stubbekøbing 20. august 1891, døbt der 20. september. Søn af bogholder, senere kæmner JULIUS HANSEN og MARGRETHE JENSEN. Grosserer i København; indehaver af fa. Alsing & Kapel.
105. HANS BIRGER JUEL-CHRISTENSEN, * København 8. maj 1898, døbt der 5. juni (Holmen). Borgerskab som vinhandler i København 15. oktober 1929; optaget i fa. Jesper Christensen & Co. 8. maj 1935.
~ København 28. december 1922 (Kapernaum) m. ANNA EMILIE ERIKSEN, * København 29. november 1898, døbt der 16. april 1899 (Frelser). Datter af vognmand J. P. ERIKSEN og ELIN ERIKSDOTTIR.
106. ASTA JUEL-CHRISTENSEN, * København 26. april 1900, døbt der 24. maj (Holmen).
~ København 14. august 1924 (Holmen) m. HENRY CLEMMENSEN BRAUN, * Ordrup 1. juni 1899, døbt der 30. juli. Søn af fabrikant PETER BRAUN og ANNA VERONICA CLEMMENSEN. Hattefabrikant i København.
107. AGNES JUEL-CHRISTENSEN, * København 9. december 1903, hjemmedøbt s. d. (Holmen), † København 13. december 1903, bgr. på Holmen ggd. 16. december.
108. POUL FREDERIK JESPER JUEL-CHRISTENSEN, * København 12. november 1904, døbt der 26. december (Holmen). Direktør for fa. Kaj Lippmann Dental Depot A/S.
~ Frederiksberg 1. november 1932 m. KIRSTEN SOPHIE STEFFENSEN, * Frederiksberg 12. september 1903, døbt der 1. november (St. Marcus). Datter af grosserer POUL GUNNAR STEFFENSEN og THEODORA ANDREA LUND.

Syvende slægtled.

I.

EMMY LAURA MARIE NIKOLINE GEMYNTHES BØRN MED OSKAR WILHELMS (JFR. NR. 94).

109. HENRY AGNER HANS WILHELMS, * Winsen Luhe 9. april 1908.

Ansæt i Portugisisk Dampskibsselskab, Hamburg; nu embedsmand på Fehmern.

~ Hamburg 29. september 1931 m. HELENE AGNES GIRNTH, * Wien 18. januar 1907. Datter af hattemager ROBERT GIRNTH og EMMA POETICH.

110. HERTHA MARIE ALMA WILHELMS, * Hamburg 13. marts 1910, døbt der 1. maj.

~ Hamburg 8. juli 1936 m. KARL WILHELM ERNST BORCHERT, * Hamburg 5. februar 1909, døbt der 4. september 1910, † juli 1943 som soldat. Søn af bogtrykker KARL WILHELM AUGUST BORCHERT og META BAHR. Optikermester i Hamburg.

111. AGNES ANNI HENNI WILHELMS, * Reinfeld 23. januar 1913.

~ Hamburg 3. september 1938 m. ERICH WESTHUSEN, * Hamburg 25. marts 1910, døbt der 6. juni. Søn af tjenestemand ERNST AUGUST WILHELM WESTHUSEN og KIANA KNIERBEIN. Kommis i Hamburg.

II.

AGNES MARTHA NATHALIA CHRISTIANE GEMYNTHES BØRN MED
JØRGEN OLUF HANSEN (JFR. NR. 95).

112. ERIK GEMYNTHÉ-HANSEN, * Ø. Ulslev 19. november 1911, døbt der 10. marts 1912. Prokurist i Den danske Landmandsbank A/S. København.

~ Frederiksberg 19. april 1940 (St. Thomas) m. ELLEN JAGD, * Frederiksberg 13. september 1913, døbt der 4. januar 1914 (Mariendal). Datter af incassator hos fa. Sylvester Hvid, CHRISTIAN JAGD og MATHILDE CAROLINE SOPHIA JENSIGNE CHRISTINE KJÆRGAARD.

113. IB GEMYNTHÉ-HANSEN, * Ø. Ulslev 7. juni 1914, døbt der 19. juli. Installatør af sanitet og centralvarme, Hareskovby.

~ København 5. november 1943 (b. v.) m. RITA KIRSTINE ANDERSEN, * Merløse 4. februar 1919, døbt der 16. marts. Datter af tømremester NIELS PETER ANDERSEN og KAREN MARIE KRISTENSEN.

HENVISNINGER

¹ Skifte 9.3.1737 efter møller på Overdrevet ved Næstved Hans Michelsen Thims hustru. Herlufsholm gods skifteprot. 1737-48 fol. 2 ff. - ² Herlufsholm gods skifteprot. 1748-59 fol. 371 ff. - ³ sst. fol. 481. - ⁴ Jørgen, døbt Næstved 13.2.1757

(St. Morten) og Anna Catharina, døbt Næstved 22.7.1759 (St. Morten). - ⁵ Skifteprot. over Universitetets gods i Præstø amt 1755-1818 fol. 272 ff. - ⁶ Rønnebæksholm gods fæsteprot. 1719-1826 fol. 33. - ⁷ Rønnebæksholm gods skifteprot. 1710-1807 fol. 268 ff. - ⁸ sst. fol. 402 ff. - ⁹ Basnæs gods fæsteprot. 1719-93 fol. 200. - ¹⁰ sst. fol. 257. - ¹¹ Sorø Akademi sdr. godsdistrikts fæsteprot. 1776-1800 fol. 70. - ¹² sst. fol. 201. - ¹³ Kbh. amts rytterdistrikts birks skøde- og panteprot. 1791-1805 fol. 17. - ¹⁴ Kbh. amts rytterdistrikt birks register over skøder, kontrakter og magelæg 1791-1805 fol. 522, 551. - ¹⁵ Køge borgerskabsregister. - ¹⁶ Køge skifteprot. 1818-26 fol. 169 ff. - ¹⁷ sst. fol. 365 ff. - ¹⁸ P. Jensen: Snesere Sogn. s. 242 ff. - ¹⁹ Universitetets gods fæsteprot. 1698-1832 fol. 865. - ²⁰ Hellested KB 3.1.1766. - ²¹ Rønnebæksholm gods fæsteprot. 1719-1826 fol. 61. - ²² Jul. Bidstrup: Stamtavler over Familierne Hauberg og Arboe. s. 2, 85, 89. - ²³ Mallings saml. af vielser i landsognene. Vielsen er ej indført i KB. - ²⁴ Folketælling 1787, Tybjærg sogn. - ²⁵ Roskilde rådstueprot. III fol. 458, 479. - ²⁶ Folketælling 1787, Jordløse sogn. - ²⁷ Skifteprot. for Juellinge gods 1810-29 fol. 9. - ²⁸ Folketælling 1801, Herstedvester sogn. - ²⁹ Kbh. amt rytterdistrikt birks skøde- og panteprot. 1795-99 fol. 126. - ³⁰ Ringsted borgerskabsregister. - ³¹ Ringsted herred skifteprot. 1857-64 fol. 142. - ³² sst. fol. 3 ff., fol. 142 ff. - ³³ Kbh. Vor Frue KB 5.7.1837. - ³⁴ Køge skifteprot. 1845-52 fol. 90 ff., fol. 306 ff. - ³⁵ Repertorium over Legater og milde Stiftelser i Danmark II s. 12. - ³⁶ I folketælling 1840, Kbh. benævner Biering sig som enkemand, men hustruens død er ej fundet de steder, hvor ægteparret har boet. - ³⁷ Roskilde borgerskabsregister. - ³⁸ Gjerdrup-Lyngbygaard gods fæsteprot. 1737-1849 fol. 535. - ³⁹ Kbh. borgerskabsprot. 1825-36 fol. 437. - ⁴⁰ sst. fol. 478. - ⁴¹ A. Petersen: Den jonstrupske Stat. - ⁴² Roskilde rådstueprot. 1818-42 fol. 453. - ⁴³ Køge skifteprot. 1836-45 fol. 33. - ⁴⁴ P. Jensen: Snesere Sogn. s. 245. - ⁴⁵ Folketælling 1840, Ringsted. - ⁴⁶ Arnold Fyhr: Stambog over Marie Kirstine Brun's Descender. - ⁴⁷ Juridisk Stat, 1952. - ⁴⁸ Dødsannonce i „Adresseavisen“ nr. 114, 27.4.1798.

CHRISTIAN PAULSENS DAGBØGER

RETTELSER OG TILFØJELSER

AF

TH. O. ACHELIS

Vanskelighederne ved under Krigen at faa Adgang til den fornødne Litteratur har bevirket, at Registret til Christian Paulsens Dagbøger lader en Del tilbage at ønske. Med Henviſning til Dr. theol. Bjørn Kornerups Anmeldelse i nærværende Tidsskrift (1947, 184-87) og de deri indeholdte supplerende Bemærkninger, kan følgende Rettelser og Tilføjelser meddeles.

- Abendroth, August (1796-1867), Advokat og Kunstven i Hamburg.
- Adler, Carl Ferdinand (1808-1880), stud. jur. i Göttingen 1828, Kiel 1831, Amtsauditør Amt Schwarzenbeck (Lauenborg), 1843 „Kirchspielvogt“ Ottensen, 1867/79 Dommer i Blankenese.
- Bahrt, Daniel Nicolaus, f. i Hamburg 14/8 1792.
- Bartels, Georg Christian, f. Braunschweig 1781, imm. Helmstedt 22/10 1801, Göttingen 21/10 1803, Sognepræst og Superintendent i Querum og Riddagshausen (Braunschweig) 1824-1856, ikke død der. Hans Enke døde i Braunschweig 4/2 1864.
- Bentzen, Asmus Friedrich, f. Stift 1814, Advokat i Rensborg 1848.
- Bernhardt, Johann Heinrich (1794-1871), Student fra Gotha 1815, Præst i Mechterstädt (Thüringen) 1827-1868. (Max Schneider, Die Abiturienten des Gymnasium illustre zu Gotha 1768-1859 I [Indbydelsesskrift Gotha 1905], S. 16, N° 544).
- Bluhme, Friedrich (1797-1874), Overappellationsretsraad i Lübeck 1833-1843, derefter Professor i Bonn. (Allg. deutsche Biogr. II 734).
- Broekel, Johanne, Ejerinde af en privat højere Pigeskole i Kiel, grundlagt 1844, S. 324. (A. Stolley, Beiträge zur Geschichte des Kieler Schulwesens, III (1878), S. 49).
- Bärens, Heinrich, Stud. jur. i Berlin, Heidelberg 1839 og Kiel 1839. 1843 jur. Examen Kiel; var 1850 (ifølge Faderens Dødsattest) „Offizier in Schleswig-Holsteinischen Diensten“.
- Bärens, Johann Heinrich, f. i Flensburg 21/7 1773.
- Callisen, Christian Friedrich (1805-1863), første Borgmester i Flensburg 1845-1850, ikke 1848.
- Chalybaeus, Heinrich Moritz. Der er ikke viet noget af hans Børn i Kiel 1846-1848 (til S. 350 A. 2).
- Elvers, Jürgen (ikke Jürgens) Adolph, f. 1806 (ikke 1807), jur. Eksamen Kiel 1834, Birkefoged Løgumkloster 1848.
- Faber, Heinrich Ludwig (1799-1859), Advokat i Lübeck, Dr. jur.
- Feuerbach, August Eduard, * Kiel (ikke Ansbach) 1/1 1803.
- Fischer, Karl Christian August (1818-1891), * Montigny (ikke Tønder), senere Amtsdommer i Pløn.
- Forchhammer, Johann Heinrich. Paulsen kendte ham fra Haderslev, hvor F. besøgte Latinskolen, i den Tid, P. interesserede sig for Sophie Hiort (Dagbøger S. 69 A. 5). Jfr. Aus der Geschichte des Haderslebener Johanneums [1921], S. 59 N° 575 og Jahrbuch

- Angeln 1933, S. 71-74. Dermed er vistnok det S. 260 A. 3 opkastede Spørgsmål besvaret.
- Frenssen, Hans Nicolai (1798-1833), Landfoged på Sild 1831-1833.
- Gardthausen, Hans (1776-1845), Toldforvalter i Kappel 1809-1845.
- v. Geltingen, Christian Friedrich Rudolph Baron (1764-1821, ikke 1820).
- Gensichen, Heinrich Ludwig Timotheus (1771-1835), Seminarieførstander Kiel, † sstds. 17/4 1835.
- Grauer. „Den nu til Haderslev flyttede Ven af Søren og Valentiner“ (S. 287) er ikke Lægen Jacob Jørgen G., men hans yngre Broder Dr. Christian Nicolai G. (1815-1844), som fra Efteraar 1840 til Paaske 1841 var ansat ved Haderslev lærde Skole. (Jfr. Aus der Geschichte des Haderslebener Johanneum [1921], S. 6 N° 99). Der foreligger ingen „Huskefej!“ fra Paulsen.
- Groth [ikke Grotz], Jacob Conrad Friedrich, f. i Glückstadt 25/5 1810, stud. Kiel 18/4 1831. Dr. med., Læge i Heiligenhafen.
- Haack, Karsten (1784-1859), Advokat i Kiel 1815, Raadmand 1830-1853. (Mittheilungen der Gesellschaft für Kieler Stadtgeschichte VII [1886], S. 16).
- Hancke, Carl Friedrich Ferdinand (1793 [ikke 1792]-1863).
- Hein, Karl Friedrich v. (1801-1854).
- Heinrich, Heinrich Jacob Friedrich, * Meldorf ca. 1798, Advokat Wandsbeck, † 5/1 1849. Hans første Kone Friederica Carolina Hinrietta, f. Trendelenburg, † Wandsbeck 8/6 1825.
- Hennings, Carl Heinrich Vollrath (1815-1906).
- Hennings, Friedrich Karl Brigittus (ikke Brigillus) (1805-1858), 1852 Sekretær ved den adelige Brandkasse i Kiel.
- Holst. Familie i Kiel. Formodentlig Anna Maria († 1843) Enken efter Archidiaconus Gerhard Holst († 1815) og hendes Son.
- Hülse, Philipp Wilhelm Garlieb, Sekretær og Bysekretær i Mölln. Han havde, ligesom Paulsen besøgt Gymnasium illustre i Gotha, men hans Navn findes ikke i Max Schneiders Fortegnelse over denne Skoles Dimittender (Indbydelsesskrift Gotha 1906).
- Jacobi, Karl Friedrich Andreas, Student fra Gotha Latinskole 1814. [Max Schneider, Die Abiturienten des Gymnasium illustre zur Gotha 1768-1859 I (Indbydelsesskrift Gotha 1905), S. 15, N° 539]. I Schulpforta fra 1819.
- Jensen, Friedrich Bernhard Hugo (1822-1882), Ejer af et Gartneri i Hamborg.
- Jensen, Friedrich Heinrich Otto (1819-1908), Advokat i Kiel, fra 1857 Overretsraad i Glückstadt.
- Ipsen, Heinrich Adolph Marcus (1821-1909).
- Jissen, Andreas Larsen, f. Nyborg 20/2 1811, Retsskriver Slux-Herred, Borgmester Tønder, d. 25/10 1867.
- Karstens, Ademiné Christine Friedericke (kaldet Mine), f. Nasser, f. 8/5 1791, d. Kiel 3/11 1830.
- Karstens, Anna Catharina Adolphine Elfriede, f. Kiel 25/6 1816.
- Karstens, Catharina Christina Malwine, f. Kiel 25/8 1826.
- Karstens, Harald, f. Kiel 20/12 1817.
- Karstens, Mathilde, f. Kiel 25/11 1820.
- Kier, Johanne Frederikke, f. Bruhn (1799-1874).
- Krüger, Friedrich Christian (1795-1866, ikke 1865, † Frederiksberg 23/1 1866).
- Langheim, Caspar Mathias (1777 [ikke 1770]-1833).
- Lassen, Nis, f. i Munkbrarup 15/8 1791. Lærer ved Friskolen i Kiel 1822-1831 (A. Stolley, Beiträge zur Geschichte des Kieler Schulwesens III [1873], S. 33), „Hauptlehrer“ ved „Hauptmädchenschule“ 1831-1860, † Flensburg 29/6 1871. (Stolley S. 47, G. E. Hoffman, Quellen zur Kieler Familien-geschichte [1936], S. 32).
- Lüders, Eleonore Amalie, Datter af Professor Adolph Friedrich L. († 1831), adopteret af Professor Georg Heinrich Ritter i Kiel („Leonore“).
- Matthiessen, Candidat. Formodentlig Karl Marcus Andreas Matthiessen (1820-1893), stud. København 1843, Inspektør ved Gehejmearkivet 1863-1886.
- Matthiessen, Christian (1811-1902).
- Michelsen, Alexander (1805-1885), Præst i Lübeck 1833-69.
- Michelsen, August. Formentlig Carl August M. (1801-1839) i Lübeck, en ældre Broder til Alexander M.
- Müller, Hans Christoph Detlev (1797-1839), Advokat i Burg a/F., Borgmester i Tønning 1833-39.
- Møller, Annette Esmarck, f. Hensler. Gift med Købmand Hermann Møller i Hamborg, d. sstds. 27/12 1845.
- Møller, Hermann, Købmand i Hamborg, gift med Annette Esmarck, f. Hensler (s. d.).
- Nasser, Catharine Margarethe, f. Bornhoved, D. af Sognepræst Hinrich Christian Thomsen (1720-1766) og

- Fraucke Margarethe Elisabeth, f. Erichsen, fra Segeberg. Gift med Herredsfoged Gerhard Hinrich Nasser i Ny Herred, Flensborg Amt (f. Bordesholm 3/3 1752, d. Kværn 29/7 1815). Der har været 6 Børn i Ægteskabet, hvoraf de tre døde tidlig.
- Nasser, Heinrich, f. Hatlund 2/10 1792, Søn af Herredsfoged Gerhard Hinrich N., d. Schönrade ved Friedland (Mecklenborg) 2/10 1854. (Jfr. J. Diederichsen i Jahrbuch Angeln Bd. 6 (1935), S. 48-62). Det maa være ham, som omtales S. 85.
- Nasser, Louise Victorina Friedericke, f. Grumtoft 30/3 1801, D. af Herredsfoged Gerhard Hinrich N., gift Kiel 20/4 1823 med Christian Nikolaus Bruhn.
- Nitzsch, Karl Wilhelm (1818-1880), Venskabet med Thrige (S. 287 A. 1) og Müllenhoff har faaet et litterær Mindesmærke i Nitzsch's Bog om Polybius (1842): „An meine Freunde K. V. Müllenhoff in Dithmarschen und S. B. Thrige auf Seeland“.
- Nottebohm, Carl Ludwig, f. i Kupferhammer, Brackwede ved Bielefeld (Westfalen).
- Ohr, Adolph Theodor (1800-1870), Underrettsadvokat Wandsbeck.
- Ohr, Agnes, f. Rambach, levede i Altona, († ikke mellem 1832 og 1874).
- Ohr, Cornelia, f. Schröder, f. c. 20/4 1807, d. i Altona 4/6 1829.
- Pauly, August Friedrich Otto Carl (1794-1857), Underrettsadvokat Slesvig, senere Sekretær ved Overappellationsretten i Kiel.
- Peters, Hans Helms (1803-1852).
- Petersen, Georg Nicolai Christian (1797-1872), Stud. jur. i Göttingen 1817 og Kiel 1817 (ikke 1818)-1821. 1832 const. Landfoged på Sild.
- Rathjen, Christian Joachim, f. i Glückstadt 23/10 1815, stud. Kiel 26/10 1833, Jena 19/5 1835, Göttingen 10/10 1836 (ikke i Kiel 1833-1838).
- Ravn, Jens, (1813-1879) Advokat Graatz 1840-1848, Borgmester Sønderborg 1848, Advokat Tønder 1853-1879.
- Rein, Muligvis Christian R., f. Molsdorf 1796, Student fra Gotha 1816. (Max Schneider, Die Abiturienten des Gymnasium illustre zu Gotha I [1905], S. 16 N° 560).
- Rheder, Christian Dietrich, f. Glückstadt 28/8 1799, stud. Jena 28/10 1818, Kiel 27/10 1819, Klostersyndikus Preetz, d. 17/3 1886.
- Richter, Gottlieb Heinrich August (1767-1842), Læge i Flensborg 1797-1842.
- Romundt, Peter Christian Hartwig, f. i Glückstadt 28/8 1777, stud. Kiel 26/10 1796, Göttingen 18/10 1798, Borgmester i Neustadt, Etatsraad, d. 31/10 1849.
- Sass, Georg Alexander (1794-1826). Borgmester Garding.
- Schmidt, August (1808-1877), Advokat, senere Appellationsretsraad i Kiel.
- Schmidt, Hans Petersen (1802-1866), Kancelliraad, Raadmand i Flensborg.
- Schow, Georg Heinrich Leonhard (1810-1889).
- Schröder, Thomas, Overtoldinspektør, Etatsraad (f. Kappel 16/10 1798, † Kiel 19/11 1876), var gift med Johanne Charlotte, f. Hasse.
- Schweers (ikke Schwer), Boghandler i Kiel.
- Schön, Hans Hinrich (1796-1879), Købmand i Lübeck, gift 1) 6/10 1831 med Anna Leonharde Sybrandt († 30/9 1836), 2) 6/8 1840 med Emilie Auguste Siemers.
- Sievers. Ment er Friedrich Leopold Sieversen (1794-1860), Sognepræst i Bosau 1820-1860.
- Steffens, Conrad (1796-1871), Læge i Trittau 1853-1871.
- Stoppel, Heinrich, f. i Altona 14/9 1795, d. sstds. 9/12 1879.
- Sybrandt, Anna Leonharde. Gift 6/10 1831 med Købmand Hans Hinrich Schön, hun døde i Lübeck 30/9 1836.
- Sørensen, Christian (1797-1871), Lejebibliotekar i Haderslev, flyttede t. Kbhv. 1842, død i Haderslev 7/8 1871.
- Sørensen, Christian Gulbrand (1806-49), Leder af en privat Realskole i Haderslev; han var en Svoger af Paulsens Ungdoms-Ven Johann Heinrich Forchhammer i Gross-Flintbeck.
- Tönsen, Marcus, gift 1) ... Ahlers, 2) Hedwig Rosine Dorothea Franziska von Tillisch. - Formodningen S. 74 A. 4 er altsaa rigtig.
- Wardenburg, Friedrich (1820-1894).
- v. Wasmer, Simon Carl (1765-1826).
- von Wickede, Friedrich August, stud. Göttingen 1806.

Prins Frederik Christian.
Litografi af Casella. Milano 1826.

FREDERIK DEN SYVENDES UNGDOMS- OPHOLD I GENÈVE

AF

FINN T. B. FRIIS

Prins Frederik Christian, den senere FREDERIK DEN SYVENDE, var i 1826, kort efter sin konfirmation blevet forlovet med Frederik den Sjettes datter prinsesse VILHELMINE MARIE, men der var dog foreløbig ikke tale om giftemaal for den syttenaarige prins. Det blev derimod besluttet, at prinsen skulde tilbringe en længere tid i udlandet for at „perfektionere sig“ i stats- og militærvidenskaberne, historie og sprog.

Prinsens fader, prins Christian Frederik (den senere CHRISTIAN VIII) havde selv nogle aar i forvejen sammen med sin gemalinde CAROLINE AMALIE under en længere udenlandsrejse tilbragte nogle uger (juni-juli 1821) i Genève og bevarede altid byen og dens indbyggere i den venligste erindring. Allerede under opholdet havde Christian Frederik overfor genfiske venner nævnt muligheden af at sende sin søn til Genève paa et studieophold, og dette blev ogsaa resultatet da spørgsmaalet om en udenlandsrejse blev aktuelt.

Forældre og Værger i Nord- og Østeuropa har gerne fundet det mere betryggende at sende deres unge sønner til en by, der var kendt for sin strenge moral og forholdsvis beskedne livsformer end at lade dem drage til fristelsernes by Paris. Endvidere var det i en mindre by som Genève lettere end i en storstad at faa adgang til selskabelig omgang med patricierfamilierne. Den ret forbeholdne optræden overfor fremmede, man senere ofte har kunnet konstatere i visse genfiske kredse, gjorde sig i hvert fald ikke gældende omkring 1800, naar der var tale om unge mænd af god familie, der mødte med de fornødne introduktioner.

For dem, der særlig ønskede at lære fransk, var Genève naturligvis et velegnet opholdssted. En anden attraktion for den studerende ungdom var de fremragende lærerkræfter paa mange af videnskabens omraader, som Genève's universitet i lange tider kunde regne med.

Den kendte genfiske naturforsker AUGUSTIN PYRAMUS DE CANDOLE skrev i sin tid meget rammende om Genève's tiltrækningskraft for udlændinge:¹

„Genève er paa grund af sin beliggenhed midt i de mest civiliserede dele af Europa en af de byer, som frembyder flest muligheder for udlændinge. Dens lidenhed medfører, at indbyggerne, for saa vidt de er kendt og vel placeret i samfundet, meget let kan træffe dem (∴ de tilrejsende) og selv opsøges af udlændinge i de højeste rangklasser. I forhold til det store antal rejsende, som besøger os, er der forholdsvis meget faa, som kommer hertil ledet af forretningsmæssige motiver; de fleste tiltrækkes af landets skønhed og den nysgerrighed, som synet af en lille republik vækker: de kommer, kort sagt hertil ledet af moralske tanker og ikke af pekuniære motiver, hvad der igen betyder, at et forholdsvis stort antal af dem frembyder interesse fra et intellektuelt eller moralsk synspunkt“.

Ogsaa fra Danmark drog, som det kan ses af universitetets rektor-protokol², mange unge adelsmænd baade i det syttende, det attende og det nittende aarhundrede til Genève for, inden de traadte ind i administrationen eller overtog et gods, at lære sprog og faa blikket op for udlandets kulturelle og politiske problemer. Blandt andre besøgte først JOHAN HARTVIG ERNST BERNSTORFF og senere hans brodersøn ANDREAS PETER BERNSTORFF Genève; navnlig den ældre Bernstorff knyttede varige forbindelser med flere fremragende Schweizere³.

Ogsaa for yngre medlemmer af kongelige huse blev Genève betragtet som et velegnet opholdssted. En af Frederik den Syvendes biografer skriver herom:⁴

„... Genf, der med sine mange udmærkede Samlinger og Anstalter for Videnskaber og Kunst, sine mange Selskaber for Religionens, Sædelighedens og Oplysningens Udbredelse havde erhvervet et vist Ry som et passende Sted for unge Prindser navnlig for saadanne, som havde Udsigt til at bestige Throner, til at forberedes til deres høie Kald, og det var saaledes bleven en Modesag, at unge Prindser tilbragte nogle Aar i Genf...“

Valget af Genève som rejsemaal for den unge prins Frederik Christian var således ganske naturligt.

Til rejseledsagere („guvernører“ eller „mentorer“) for prinsen valgtes hertug FREDERIK WILHELM AF HOLSTEIN-BECK⁵, grev CONRAD V. RANTZAU-BREITENBURG⁶ og major CARL V. EWALD⁷. Hertugen maatte betragtes som en slags „overmentor“; han fulgte med paa rejsen til Genève, blev der et par maaneder og aflagde det følgende aar paany et længere besøg, men iøvrigt røgtede han væsentligt sit hverv pr. korrespondance. Hovedarbejdet med rejsens gennemførelse og prinsens opdragelse tilfaldt Rantzau-Breitenburg og Ewald.

Under et ophold, som hertugen i forbindelse med prinsens konfirmation aflagde i København i foråret 1826 blev rejse- og studieplaner meget grundigt drøftet med kongen, prinsens fader og adskillige andre. Umiddelbart efter konfirmationen sagde FREDERIK VI bevæget til hertugen: „Nu haaber jeg, De vil fuldende det værk, der i dag er begyndt saa godt. Forlad ikke det unge menneske; Gud vil velsigne Dem derfor.“

Kongen selv undertegnede de meget udførlige instruktioner, som blev overgivet rejseledsagerne.

Det blev fastslaet, at hertugen af Holstein-Beck og i hans fraværelse grev Rantzau skulde have fuld autoritet over prinsen, og herom fik denne udtrykkelig besked allerede i København. Ewalds stilling som tredje ledsager var ikke saa klart præciseret, og han var for beskeden til selv at rejse spørgsmaalet inden afrejsen; men der opstod dog ingen vanskeligheder af den grund. Faktisk var Ewald den af de medrejsende, som havde et virkelig indgaaende forhaandskendskab til prinsens personlighed og karakteregenskaber, hvad der naturligvis maatte være af særlig betydning. Der var til stadighed et udmærket samarbejde mellem Rantzau og Ewald, og der synes aldrig at være opstået nogle problemer med hensyn til fordelingen af myndighed og ansvar.

Rantzau-Breitenburg var selv meget betænkelig ved at paatage sig det hverv, man tiltænkte ham. I hans erindringer⁸ hedder det:

„Jeg følte alt for vel, at sligt et Hverv ikke kunde forenes med min Tilbøjelighed og at jeg dermed paatog mig et stort Ansvar“. At Rantzau senere ikke saa tilbage paa denne tid med særlig stor glæde synes at fremgaa af følgende kortfattede bemærkning, som er alt hvad han siger om rejsen: „ . Beretningen om min Rejse med Prinsen, hvad jeg har oplevet, lidt og udrettet, vilde kræve en vidtløftig Fremstilling“. Paa de Genfere, han lærte at kende gjorde Rantzau et særdeles godt indtryk. Bonstetten, som lærte ham personlig at kende skrev senere til Friederike Brun:⁹ „Grev Rantzau kan man ikke rose nok og ikke sætte tilstrækkelig pris paa . . . . Han er en rigtig Dansker.“

Ogsaa Ewald nærede af mange grunde store betæneligheder ved at overtage den opgave, der var tiltænkt ham. Han skønnede naturligvis paa den ære og tillid, der blev vist ham, men han kendte prins Frederik tilstrækkeligt til at vide, at hans mentorer ikke vilde faa nogen videre behagelig tid. I manuskriptet til den selvbiografi han havde udarbejdet til eventuel udgivelse er de vanskeligheder, han faktisk mødte ganske vist ikke omtalt, men i et tillæg til biografien taler han om „de usigelige vanskeligheder, hvormed vi havde at kiæmpe“, og nævner, at han i sine breve til prinsens fader ikke har lagt skjul paa „alt hvad jeg led“.

Ifølge instruktionerne skulde kongen og prinsens fader holdes underrettet ved jævnlige beretninger. Indberetningsvirksomheden fordeltes saaledes, at grev Rantzau skrev de konfidentielle beretninger til kongen, medens Ewald varetog korrespondancen med Christian Frederik. Ewald sendte med hvert af sine breve et stykke af sin udførlige dagbog, som blev læst af hele den kongelige familie i København og derefter gik videre til hertugen, der atter returnerede den til kongehuset. Dagbogen blev senere opbevaret i det kongelige haandbibliotek. I sin selvbiografi gør Ewald opmærksom paa, at han ikke har været i besiddelse af dagbogen, hvad der for kontrollens skyld vilde have været meget ønskeligt.

Blandt dem der iøvrigt kom med i prinsens følge var reservekirurg ved Frederiks hospital CARL HOLMER. Holmer maa aabenbart have været meget ivrig for at være med paa rejsen; han ansøgte nemlig om stillingen som kammertjener, blev antaget som saadan og havde titel heraf under rejsens første del. Efter hertugens hjemkomst til Danmark i efteraaret 1826 blev forholdet dog ændret, så han kaldtes hofkirurg.

Under opholdet i Genève antog Rantzau som privatsekretær en

ung elskværdig og paalidelig genfer DELORME, som senere tog med til København, hvor han blev nogle maanedes.

Det medfølgende tjenerskab omfattede for prinsen hans kammer-tjener BERTELSEN og to lakajer, for hertugen en tjener¹⁰ og en lakaj, for greven en jæger og for Ewald og Holmer hver en tjener.

Fra København afsendtes direkte til Genève 3 rideheste til prinsen, en til greven og en til Ewald, ledsaget af de nødvendige rideknægte¹¹.

Rejsen og ankomsten til Genève.

Den 6. juni forlod selskabet (med undtagelse af hertugen, der var rejst i forvejen til Holsten) København og naaede efter 27 timers sørejse Kiel. Efter nogle dages ophold i Holsten begyndte den egentlige udenlandsrejse i Altona.

Prinsen rejste under navnet „greve af Wagrien“, og tjenerskabet aflagde det kongelige liberi og bar mørkeblaa kjoler med guldsnor. – Naar man saaledes færdedes incognito, var det næppe fordi man regnede med saaledes at kunne komme ukendt ned igennem Europa, men nærmest fordi man ønskede at undgaa alle ceremonielle modtagelser undervejs.

Turen gik langsomt ned gennem Tyskland, bl. a. over Coblenz og Heidelberg. Den 15. juli passeredes den schweiziske grænse ved Schaffhausen. I Schweiz foretoges en 2 maaneders rundrejse, hvor man bl. a. besøgte Zürich (flere gange), St. Gallen, Luzern, Schwyz, Andermatt, Righi, Rapperswil, Wallenstadt, Chur, Splügenpasset, Hinterrhein, Bellinzona, Domodossola, Leukerbad, Gemmipasset, Kandersteg, Thun og Bern.

Undervejs fandt hertugen lejlighed til at give den unge prins adskillige formaninger af religiøs og moralsk art og til alvorligt at forestille ham, hvor meget baade kongen og fædrelandet haabede og ventede af denne rejse. „Gid disse velmente og ofte gentagne ord dog maatte bære nogen frugt“, udbryder hertugen. I Zürich havde han i hvert fald den glæde i sin dagbog at kunne notere, at prinsen opførte sig ganske særlig godt og gav ham haanden paa, at han i Genève vilde føre et regelmæssigt og flittigt levned.

Den 15. september 1826 naaede selskabet til Genève, hvor man derefter havde hovedkvarter i to aar, men næsten halvdelen af denne tid anvendtes dog til to større rundrejser og forskellige længere og kortere udflugter¹².

Ankomsten til Genève var forberedt dels ved forhaandskorre-

„Plongeon“.
Litografi af Schmid.

spondance med professor Puerari (se nedenfor), dels ved at grev Rantzau var ankommet til byen et par uger før det øvrige selskab, saaledes at alle praktiske problemer vedrørende installationen, husets møblering og indretning og antagelse af lærere og andet personale var ordnet inden prinsens ankomst.

Opholdssted og dagligt liv.

Til bolig for prinsen og hans følge havde man lejet det smukke landsted Le Plongeon paa sydsiden af Genfersøen.

Talen er ikke om den ejendom, der nu bærer navnet Plongeon (Plongeon-Morsier), men om det landsted, som den gang tilhørte familien Archer og nu er indlemmet i den offentlige park, Parc des Eaux-Vives. Hovedbygningen er senere blevet ombygget til sin nuværende anvendelse som restauration¹³.

I et brev fra Puerari til Ewald nævnes bl. a., at to engelske damer, mrs. Campbell og mrs. Davidson i fællesskab har lejet „Saladins ejendom i Frontenex“. Dette var naboejendommen til Plongeon, og det er sandsynligt, at prinsen ofte færdedes der; selve hovedbygningen er senere nedrevet, men det store cedertræ, som stod tæt ved huset, findes stadig, og den karakteristiske „fontaine“ med en overhængende pil ses stadig i et hjørne af parken.

En anden nabøjendom er den „campagne Calandrini“ som prins Frederik selv har afbildet paa en tegning, han forærede Ewald¹⁴.

Det var kongens og kronprinsens bestemte ønske, at tiden i Genève skulde benyttes til alvorlige studier, og paa forhaand blev der givet detaillerede instruktioner herom. Naar man – som Bobé nævner i sin fortale til Rantzaus erindringer – har bebrejdet greven, at han under opholdet i Genève overbebyrdede prinsens svage evner „med for megen Læsning, som altfor tidlig sløvede hans i Forvejen ringe Interesse for at tilegne sig Kundskaber“ maa det da i hvert fald siges, at det ret omfangsrige arbejdsprogram var i overensstemmelse med, hvad man havde fastsat i København.

Til lærer i fransk – et af hovedemnerne – fik prinsen professor Puerari, som allerede i København havde undervist ham. MARC-NICOLAS PUERARI¹⁵ havde som landflygtig under det franske styre i Genève i mange aar opholdt sig i Danmark, hvor han først var lærer hos familien de Coninck og senere professor ved universitetet. Han havde ogsaa undervist prinsesse Wilhelmine. I Genève modtog han altid med største hjertelighed danske besøgende; blandt dem, der besøgte ham var prins Christian Frederik i 1821 og H. C. ANDERSEN i 1833¹⁶.

Puerari var under hele opholdet nært knyttet til selskabet paa Plongeon, ikke blot som lærer men ogsaa som nær ven. Han virkede som fortrolig raadgiver for Rantzau og Ewald og stod i korrespondance med hertugen, med hvem han drøftede de forskellige vanskeligheder, der opstod under opholdet¹⁷. Puerari havde været blandt dem, med hvem kronprins Christian Frederik i 1821 havde drøftet tanken om at give sin søn et ophold i Genève. Efter selskabets ankomst til Plongeon udtrykte Puerari i et brev sin store glæde over at have dem i Genève: „Jeg finder mig ligesom paany i København, naar jeg har den lykke at være sammen med prinsen, og Plongeon er mig et lille Sorgenfri“. Iøvrigt havde han et klart blik for prinsens manglende opmærksomhed og flid.

Ogsaa til sin forhenværende elev prinsesse Wilhelmine skrev Puerari for at sende hende nogle pressede blomster „der er plukkede paa disse Alper, hvor en prins, som er Dem meget kær, maaske har kastet sit øje paa dem, uden at ane, at de en skønne dag vilde faa den lykke at tilhøre hans elskede“.

Iøvrigt fik prinsen paa Plongeon af forskellige genferlærere privatundervisning i mineralogi, tegning, fægtning og dans, musik og sang, senere ogsaa i italiensk og skønskrivning. Grev Rantzau underviste i

fædrelandshistorie og Ewald i verdenshistorie, medens oberst DUFOUR (den senere øverstkommanderende for forbundshæren general Dufour)¹⁸ gav timer i krigsvidenskab og italieneren Rossi i statsret. Endelig gik prinsen til enkelte offentlige forelæsninger paa universitetet hos den berømte botaniker Augustin Pyramus de Candolle¹⁹. Faderen havde udtrykkeligt paalagt prinsen at optegne „hovedmomenterne“ i forelæsningerne og benytte notitserne til stiløvelser; regelmæssig læsning eller højtlesning af aviserne maatte heller ikke forsømmes.

Af lærerne gjorde Rossi og oberst Dufour størst indtryk paa Ewald. Rossi – en italiensk politisk flygtning, der var blevet borger i Genève – var efter Ewalds udsagn „en af de mest begavede, interessante mænd, jeg nogensinde har lært at kende“; han nøjedes ikke med at give timer paa Plongeon, men blev ofte til middag og gav mange værdifulde bidrag til konversationen. Han vilde ikke modtage noget honorar for undervisningen, men modtog kun en erindringsgave ved selskabets afrejse fra Genève. Mange aar efter traf Ewald Rossi igen i Paris. Rossi blev senere fransk ambassadør i Rom, og gjorde sig bemærket som raadgiver for Pius den Niende; han fandt døden for en snigmorders dolk.

Naar hele det store program skulde følges, maatte det naturligvis lægge ret stærkt beslag paa prinsens tid, og det er maaske ikke saa mærkeligt, at han nu og da reagerede.

Prinsens dag begyndte tidligt, idet han stod op klokken 6 eller 7 efter aarstiden. Undervisningstimerne laa i tiden fra 9 til 2 (to dage om ugen kun fra 11 til 2 for at give tid til brevskrivning). Bortset fra universitetsforelæsningerne samt timerne i mineralogi, der for samlingernes skyld fandt sted i byen, blev al undervisning givet paa Plongeon. Tiden fra 2 til 4 anvendtes til „recreation“, herunder spadsere- eller køreture og visitter, pistol- og bueskydning. I jagttiden benyttedes nogle eftermiddage til smaa jagtudflugter, hvis udbytte dog oftest var lig nul.

Om aftenen var der nu og da sangundervisning ved italieneren SOCCI, men de fleste aftner tilbragtes med selskabelighed i byen eller paa Plongeon. Der var i Genève ofte lejlighed til at overvære koncerter eller dramatiske forestillinger, men da teaterforestillingerne begyndte kl. halv seks var der ingen vanskelighed ved at overholde den fastsatte sengetid (klokken ti eller halv elleve).

Om søndagen besøgte ofte den beskedne tysk-lutherske kirke, hvis præst, WENDT, ogsaa kom paa Plongeon. De søndage, man ikke gik i kirke, blev der holdt andagt eller bibellæsning derude.

Som almindelig regel var det fastsat, at prinsen aldrig maatte vise sig uden for huset uden med en af sine ledsagere. Endvidere var det paalagt major Ewald at være tilstede ved samtlige timer, der blev givet af fremmede lærere, Puerari dog undtagen. Der var fra København blevet givet særlige instruktioner om prinsens religionsundervisning og religionsøvelse, men det betonedes dog, at man burde banlyse „enhver art af hovedhængen“.

Badning i søen var tilladt, men kun under ledsagelse af hofkirurg Holmer. Om rygning siger Ewald: „Ifølge Faderens udtrykkelige, vist nok velbetænkte Ønske blev det ikke tilladt vor unge Prinds at ryge Tobak, skønt han, ligesom jo de fleste unge Mennesker, ei manglede Lyst dertil“. Som den forstaaende ledsager Ewald var, gjorde han sig det derfor til regel selv aldrig at ryge, naar han var sammen med prinsen.

Prinsens omgang i Genève. Selskabeligheden.

Paa forhaand havde Christian Frederik i lige høj grad berømmet genfernes utvungne, frie omgangstone og deres rene sæder; han var overbevist om, at sønnen mellem de taktfulde og usnobbede genfere vilde kunne leve i ro uden at blive dyrket som kongelig højhed. Netop paa grund af det store antal udlændinge – ogsaa af høje rangklasser – som til stadighed færdedes i Genève, kunde man regne med, at der ikke vilde blive gjort altfor stor stads af den enkelte.

Faktisk blev prinsens ledsagere hurtigt overbevist om, at man ikke let vilde have kunnet finde noget mere passende opholdssted end Genève. Ewald fremhæver stærkt, hvorledes genferne viste prinsen den største forekommenhed og opmærksomhed men ingen underdanighed; baade om yngre og ældre gjaldt det, at deres optræden paa en gang var præget af selvfølelse og takt.

Straks efter ankomsten blev der aflagt besøg hos byens raadsmænd („syndics“) og iøvrigt hos nogle af dens bedste familier, bl. a. dem, som prinsens fader havde besøgt nogle aar i forvejen. Af hertugens dagbog fremgaar det, at man straks kom i forbindelse med et stort antal genfiske familier; i tidsrummet 16.9–16.10 opregner dagbogen følgende genfiske navne: Puerari, Boissier-Butini, Castelani, Sevigné, Saladin, Turretini, Favre, Saussure, Meunier (Moynier?), Archer, baron de Staël, mademoiselle Reillet, Tronchin, Micheli og af andre navne: Bonstetten, Socci, Woodstock, Niemayer, Zartorisky.

Af de familier, man i den følgende tid omgikkes fremhæver

Ewald navnlig ejerne af de to naboejendomme: Boissier-Butini og Turretini-Saladin, de to eneste genferhuse, hvor selskabet fra Plongeon ikke alene kom til selskab, men ogsaa tilbragte flere aftener *en famille*. Iøvrigt nævner Ewald, foruden de ovennævnte, andre gode genfernavne som de la Rive, Budé, Beaumont, Hentsch, Fazy og Mallet du Pan.

Af danske, der i disse aar passerede Genève og blev indbudt til Plongeon nævnes foruden Abrahams og Gerson (se nedenfor) bl. a. grev Rantzaus brodersøn F. A. RANTZAU, der boede et par maaneder i Genève, grev RABEN (Aalholm), cand. theol. ROTHE og flere andre.

Den genfiske selskabelighed foregik under meget beskedne former, og traktementet hos de sparsommelige genfere var nærmest tarveligt; Ewald noterer, at der ikke blev serveret smørrebrød, men kun kager. Aftensammenkomsterne varede som regel fra halv otte til ti (senest halv elleve), og selv naar der blev danset blev man ikke længere ved. Der blev kun sjældent spillet kort og næsten ikke dyrket musik og sang. Ewald selv kedede sig ikke men fandt det ikke saa mærkeligt, hvis nogle andre, navnlig blandt de yngre kunde finde sammenkomsterne kedelige og tonen noget kold; der var mere lejlighed til at „instruere sig“ end til at more sig.

Naar man paa Plongeon skulde gengælde gæstfriheden foretrak man at arrangere smaa middage med 4-6 gæster. Ewald understreger iøvrigt, at man ikke nøjedes med at indbyde Genfs „*première société*“; derimod var det kun medlemmer af „*première société*“, der tillod sig at indbyde selskabet paa Plongeon.

Et billede af prinsens omgivelser og hans daglige liv – bortset fra studierne – faar man gennem N. C. L. Abrahams' erindringer.

Professor N. C. L. ABRAHAMS (1798-1870) foretog i sin ungdom en lang udenlandsrejse, der i aarene 1825-28 førte ham til Tyskland, Østrig, Schweiz, Frankrig, Belgien og Holland. Under sit 2 maaneders ophold i Schweiz havde han sammen med sin ven GERSON hovedkvarter i Genève²⁰.

Abrahams' første besøg gjaldt her hans gamle fransklærer professor Puerari; Gerson og Abrahams blev næsten daglige gæster i hans hus og Puerari bragte dem i forbindelse med talrige genfere og udlændinge.

Carl Holmer, som var en skolekammerat af Abrahams, forestillede ham for Grev Rantzaus og Major Ewald og senere for prinsen. Abrahams karakteriserer prinsens to ledsagere paa følgende maade:

„Grev Rantzaus var et Mønster paa en fiint dannet Mand, der

med de fuldendteste aristokratiske Former forenede den største Velvillie og Forekommenhed“. Om Ewald hedder det: „Ewald var en alvorlig Mand, men ligesaa venlig og imødekømmende som Rantzau; han var en Mand med mange Kundskaber, som han havde erhvervet sig ved en vedholdende, ærlig Flid, men jeg troer ikke, at han var, hvad man kalder et begavet, godt Hoved.“

Under hele opholdets varighed var Gerson og Abrahams næsten daglig sammen med prinsen, hyppigt til middag paa Plongeon og meget hyppigt sammen med ham ude i det genfiske selskabsliv.

De unge danske musicerede ofte paa Plongeon sammen med prinsens syngelærer Socci („en godmodig gammelagtig Italiener“). „Naar vi vare *en petit comité* hos Prindsen om Aftenen“, skriver Abrahams, „morede vi os med at synge danske Viser. Prindsen havde en ret net Tenorstemme, han sang da Melodien, jeg satte en Secundstemme til, Ewald brummede en Bas, og Gerson accompanerede med smagfulde Figurer, saa at det hele klang ganske kjønt“.

Egnede til at foredrages i en større kreds var disse præstationer dog næppe. I denne forbindelse fortæller Abrahams imidlertid følgende episode, som kaster et ganske morsomt lys over omgangsformerne og over prinsens karakter:

„En Aften befandt vi os i et stort Selskab hos en Hr. Moulou . . . Der blev musiceret, converseret etc. Pludselig sagde Prindsen til mig: „Skulde vi ikke synge en af vore danske Viser?“. „Jo gjerne,“ svarede jeg, „men jeg har lovet først at synge en Duet med Baron BSKOW“²¹. Denne berømte svenske Digter kom nemlig til Genève under mit Ophold der. Jeg gav da Mlle Moulou et Vink om at lade Soupeen bringe ind strax, naar Duetten var sunget, hvilket ogsaa skete, og der var da ikke mere Tale om Musik. Paa Hjemveien sad jeg hos Prindsen i hans Vogn, og efter et Par Minutters Forløb sagde han til mig: „Det var da Deres Skyld, at vi ikke kom til at synge en dansk Vise.“ Jeg forsvarede mig det Bedste, jeg kunde, og beklagede, at Musikken var bleven afbrudt ved Aftensmaden. „Ja, ja,“ svarede han, „enten det nu er Deres Skyld eller ikke, saa var det dog i Grunden ret godt, det havde maaske ikke passet sig for mig i det Selskab.“ Han indsaae det Rigtige, da han havde faaet Tid til at betænke sig, og herpaa har jeg ogsaa i en paafølgende Tid havt Exempel“²².

Paa den anden side lagde Abrahams mærke til prinsens tilbøjelighed til at give indtryk af at være „en Allerhovedes Karl“ og som middel hertil at fortælle fantastiske historier.

Paa nærmeste hold kunde Abrahams konstatere, hvordan prin

sens to mentorer røgtede den byrdefulde opgave at sørge for, at prinsen ikke gav sig nogen blottelse i de nøjeregnende genfiske kredse. „Vistnok kunde Prinsen opføre sig ikke blot sømmeligt, men endogsaa værdigt, fuld af Anstand og ganske i Følelsen af sin Stilling, men undertiden kunde det dog ogsaa glippe, og det var da de Herrers Hverv at dække ham paa bedste Maade. Skjøndt de begge var høist discrete, undslap der dem dog, naar jeg var ene med dem, smaa Ytringer om, hvorledes deres Stilling stundom var dem vanskelig. Da jeg nu ved et længere Ophold var orienteret i Forholdene og næsten altid befandt mig i de samme Selskaber som Prindsen, blev det næsten en stiltiende Aftale, at den Ene af dem blev hjemme, og at jeg da efter bedste Evne bestræbte mig for at udføre den fraværendes Partes“²³.

Abrahams, der efter prinsens hjemkomst fik overdraget at fortsætte den franskundervisning, som Puerari havde givet i Genève fortæller herom: „I det Hele gik vore Undervisningstimer ret godt; Prinsen var vistnok uberegnelig, thi den ene Dag talte han meget godt og flydende Fransk, den næste Gang var det næppe til at udholde, men det gik dog nogenlunde, disse Timer morede ham, da der blev talt om alskens Ting . . . Den skriftlige Del var . . . den svageste. Prindsen var ikke stærk i Grammatiken og ikke engang i Ortographien, hverken i Dansk eller Fransk“²⁴.

Komplikationer.

I den kongelige instruktion om prinsens opdragelse og opførsel hedder det:

„Omgang med alvorlige, elskværdige, dannede kvinder skal anbefales ham som særligt dannelsesmiddel“.

Det genfiske selskabsliv syntes at give gode muligheder i saa henseender uden samtidig at frembyde megen fare for prinsens sjælefred.

Ewald fremhæver, at de unge genfiske piger var meget beskedne og tilbageholdende. Iøvrigt mindes han under hele sit ophold i Genève aldrig at være stødt paa en koket genferinde eller nogensinde at have hørt berette en eneste *chronique scandaleuse*, hvori nogen genferfamilie var impliceret.

To kvinder kom imidlertid paa meget forskellig maade til at spille en rolle i prinsens tilværelse i Genève: Mademoiselle Moulou og Madame Lambton.

I flere af sine breve til CHARLES EYNARD²⁵ nævner prins Frederik

Mademoiselle Moulou og bruger om hende vendinger, der gaar langt ud over de traditionelle høflighedsfraser.

I et brev af 21. december 1827, skrevet lige efter paabegyndelsen af en lang rejse til Frankrig og Italien, beder prinsen Eynard om at „faire mes compliments à celle que vous savez que j'aime à Genève (Mlle Moulou)“. I et andet brev, afsendt et aar efter hjemkomsten til Danmark, sender prinsen en hilsen til „Mlle Moulou que je n'oublierai jamais.“

Hvem var nu denne dame, som havde gjort et saa stærkt indtryk paa prins Frederik?

I Abrahams' erindringer omtales hun et sted som „en aandrig Dame“, et andet sted som „en særdeles aandrig, forstandig ældre Dame“. Med hensyn til alderen maa Abrahams hukommelse dog have svigtet ham, med mindre hans skøn har været stærkt subjektivt. Et tredje sted taler han dog om „en gammel Fader og *en ikke ung* Datter, som ved sin Forstand, sin interessante Samtale og sit hele imødekommende Væsen vandt hele mit Venskab.“²⁶

MARIANNE LOUISE AMÉLIE MOULTOU blev født i 1797 og var altsaa da prinsen kom til Genève, 29, og da han rejste 31 aar. Hun var datter af forretningsmanden GUILLAUME F. MOULTOU og FANNY (FANCHETTE) CHAPÉLIÉ. I 1833 ægtede hun J. G. STRECKEISEN fra Basel; hun overlevede baade sin mand og sin søn GEORGES STRECKEISEN (1834-71) og døde først i 1882, altsaa som 85-aarig.

Familien Moulou boede om vinteren i det gamle Genève's centrum Bourg du Four (nr. 10), om sommeren (fra 1815) paa den smukke landejendom Petit Chougnay²⁷ beliggende nogle kilometer fra bygrænsen med den herligste udsigt mod Mont Blanc.

Moulous førte et meget selskabeligt hus og havde mange interesser.

Flere generationer af familien følte sig stærkt knyttet til ROUSSEAU. Guillaume Moulous fader, PAUL MOULTOU, som var en personlig ven af Rousseau og af denne fik overdraget den opgave at forsvare hans minde for eftertiden, var indehaver af en meget betydelig samling af Rousseaus manuskripter og korrespondancer. Guillaume Moulou fulgte i faderens fodspor som Rousseaus forsvarer. Georges Streckeisen offentliggjorde i 1865 to store bind Rousseaubreve. Hans moder, Amélie Moulou-Streckeisen testamenterede sin bedstefaders samling af Rousseau-manuskripter til universitetsbiblioteket i Genève²⁸.

Et portræt af Amélie Moulou malet af Munier-Romilly, der endnu (1946) findes paa Petit-Chougnay hos en slægtning, Mme

Leopold Maurice, viser et ansigt med smukke og indtagende træk.

Om Mademoiselle Moulton var der aabenbart kun godt at sige. Derimod kom det andet kvindelige bekendtskab til at volde prinsens ledsagere og kongefamilien megen bekymring.

Den dame, der bragte uro i prinsens hjerte og forstyrrelse i hofkets planer omtales i de trykte kilder som Madame L. . . . . Det var en ung velhavende engelsk enke, ANNE ELISE LAMBTON, født Wood²⁹.

HENRI-GUILLAUME LAMBTON, som var 26 aar og hans unge hustru, som da var 20 aar gammel opholdt sig for første gang i Genève i 1821–

22; de havde ifølge folketællingen i februar 1822 4 tjenestefolk og maa altsaa have været et velhavende par. I juli 1825 var de paany i Genève og kom tilbage hertil paa „gennemrejse“ den 23. november samme aar. De boede paa Place Grand Mèzel i den gamle del af byen, og her døde Lambton to dage efter ankomsten af et slagtilfælde. Madame Lambton blev imidlertid efter mandens død boende i Genève. I byens folkeregister findes hun senere i sit liv opført som Madame DE MEDEM og endelig som Madame PERECEKINE.

Anne Elise Lambton blev nemlig gift endnu to gange, først med en kurlandsk baron HENRY DE MEDEM og tilsidst med den russiske oberst (eller general) IRAKLY-GREGORY PERECEKINE.

Om Henry de Medem oplyser Genève's folkeregister, at han opholdt sig her for at studere fra oktober 1825 til oktober 1826, i hvilket tidsrum han boede i nabohuset til det hus, hvori Madame Lambton havde slaaet sig ned. Han vendte tilbage til Genève i maj 1827 og forlod byen i oktober samme aar. Madame Lambtons forlovede, som prins Christian Frederik omtaler i det nedenfor citerede brev, er da sandsynligvis Henry de Medem.

Den 27. marts 1840 anmodede Madame Perecekine – hvad hun som udlænding var forpligtet til – om de genfiske myndigheders tilsladelse til at erhverve fast ejendom, et landsted i Bellerive udenfor Genève. Efter den sædvanlige forundersøgelse, hvoraf det fremgik, at

Mademoiselle Amélie Moulton
Munier-Romilly pinx.

hun var fordelagtigt bekendt, og at hendes formueforhold „gav enhver garanti“, blev tilladelsen givet. Hun købte landstedet, (som fik navnet „Villa Lambton“!) og boede der indtil den 19. november 1849, da hun afhentede sine papirer og flyttede til England.

– Efter Ewalds beretning gjorde Madame Lambton navnlig ved et af bystyret arrangeret nyttaarsbal 1827 stormkur til prinsen, og han kunne ikke staa imod³⁰. Da prinsen jo var forlovet, var man specielt bekymret for følgerne af den pludselig opstaaede følelse; hans ledsagere gjorde alt for at berolige ham, men forgæves. Der blev straks sendt indberetning til Prins Christian Frederik, som derefter den 16. januar 1827 skrev til Ewald:³¹

„Det er ikke ualmindeligt i den Alder, hvor man tumles om af Lidenskaber man stedse maa bekiæmpe og søge at blive Herre over, at man tillægger de Indtryk, man modtager, en Vigtighed, de i sig selv ikke have. Saaledes undrer det mig ikke, at min Søn tillægger det omtalte Forhold til Madame L. en Betydning, som det neppe haver, og at det beskæftiger ham meget. Men det skader ikke, da dette endog kan tjene til at gaa frem med mere Forsigtighed. Fra Hendes Side er det vistnok Coquetterie, men hun kunde muligen have til Hensigt at bryde med hendes Forlovede og ved sit Forhold at give ham et Paaskud dertil. I saa Fald ønskede jeg ikke, at min Søn skulde spille en Rolle i denne Intrigue, og jeg troer, man gjør vel i at avertere ham om, at man maae anvende dobbelt Forsigtighed for ei at udsætte sig derfor“.

Inden dette brev naaede frem havde det imidlertid vist sig, at der var større anledning til bekymring, end Christian Frederik havde formodet.

Som tak for Genfernes gæstfrihed blev der paa prinsesse Vilhelmines fødselsdag den 18. januar holdt bal³² af prinsen og man kunde ikke undgaa ogsaa at indbyde „Madame L“. Men Forholdene udviklede sig saaledes, at der ikke var andet at gøre end for en Tid at føre ham bort fra Genf.

Prinsens ledsagere havde tænkt paa at opgive ballet, men en aflysning vilde have vakt saa stor opsig, at dette ikke lod sig gøre. Madame Lambton fortsatte ved denne lejlighed sine stadige bestræbelser for at trække prinsen til sig, og hendes koketteri tiltrak sig en del opmærksomhed, Rantzau og Ewald var nu klare over, at „at det var paa Tide at afskiere det truende Onde ved Roden“.

Allerede tidligt næste aften den 19. januar paabegyndtes en rejse til Sydfrankrig; over Lyon, Avignon, Toulon og Hyères kom sel-

skabet til Nizza, hvor de slog sig ned. Først i midten af maj vendte de tilbage til Plongeon³³. Rejsen begrundedes officielt med prins Frederiks helbredstilstand. I København vakte denne pludselige afrejse opsigt og uro, medens genferne behandlede sagen med stor takt.

Christian Frederiks reaktion overfor disse begivenheder, som blev udførligt skildret i en beretning fra Ewald, findes i et brev af 6. februar 1827³⁴, hvori det hedder:

„Jeg har modtaget Deres omstændelige Beretning Nr. 10, som oplyser mig om Anledningen til min Søns pludselige Afrejse fra Genf. Jeg skønner, at Greven og De efter Omstændighederne ei kunde handle anderledes, isærdeleshed med Hensyn til min Søns oprørte Sindsstemning og eget Ønske at drage sig ud af de Forhold, som han følte det urigtige og farlige i. Havde man kunnet bevæge Damen til at reise, blot til Lausanne f. Ex., vilde man maaske have kunnet forekomme den store Opsigt, som min Søns pludselige Afrejse, selv ved Nattetider, maatte forvolde; man kunde da have behandlet det heele som et simpelt Galanterie, og andet end dette og uforsigtig Adfærd i Selskaberne her har det jo heller ikke været; dog dette Middel har vist ei været anvendeligt, og i andre Henseender for at skaane Helbreden kan det jo ogsaa være ret tieneligt for ham at ferne sig lidt fra Genf – desværre; dog som jeg ønsker paa ei lang Tid, thi Opholdet der har vist nok andre væsentlige Fortrin for ham.

Bevidste Dames Ophold vil altid medføre Betæneligheder, men hun reiser vist snart bort, efter hvad der er hændet, og er det ei Hende, saa kan det jo være en anden; naar ei Forsigtigheden i Adfærd og mere Stadighed rodfæster sig i min Søn, vil det altid være vanskeligt, hvor man saa er.

Haabe gjør jeg, at han af Skade bliver klog. Denne Lection vil ei være forgieves for ham. Kongen har vist tilskrevet ham faderligen alvorlig; jeg har formanet ham til at forandre og forbedre sig, som De og Greven vil læse af mit Brev til ham af Dags Dato; og selv vil han føle Nødvendigheden at vise sig anderledes efter sin Tilbagekomst til Genf. Maatte de gode Forsætter kun ikke glemmes; men denne første Erfaring vil tiene til at bestyrke dem.

Her yttres efter Deres Yttring i Journalen ei anden Mening, end at min Søn for sit Helbreds Skyld og for at undgaae den hyppige Dans, har skullet foretage en Rejse til Lyon og Omegn. Gud give, at jeg maatte modtage ret beroligende Tidender fra Dem.“

Omtrent samtidig havde Puerari skrevet til hertugen af Holstein-Beck³⁵ om de ulykkelige begivenheder:

“Lokket af de frække forførerkunster, som en slags eventyrske – heldigvis ikke nogen der stammede fra Genève – anvendte overfor ham, havde han ikke tilstrækkelig verdenserfaring og heller ikke tilstrækkelig selvbeherskelse til at undgaa at forglemme sig selv nogle øjeblikke . . . “. Men nu har det gode selskab i Genève udelukket damen og der vil ikke blive lejlighed til at træffe hende, naar prinsen vender tilbage. Faren ved et eventuelt nyt møde „findes ikke i denne persons ynder – hun er ikke smuk – eller i hendes ungdom – hun kunne næsten være hans moder; heller ikke i hendes aandfuldhed – der findes ikke nogen, der er mere indskrænket – faren skyldes kun hendes personlige koketteri . . . “.

Hertugen overdrog Puerari et tillidshverv af noget speciel natur og Puerari redegør for, hvordan han har røgtet det³⁶. Han har skaffet sig oplysninger om damens indtægts- og formueforhold. Det lader ikke til, at hun er saa velhavende, som man antog; hun har endog nogen gæld, men alligevel kan man næppe regne med, at udbetalingen af en vis sum ville faa hende til at forsvinde. Der synes imidlertid at være tale om, at hun vil rejse – enten til Bern eller til Rusland; forinden vil hun dog gerne afsætte et fra England indført kostbart møblement, som har en værdi af 2000 pund sterling, men som hun gerne vil sælge for 50.000 kroner. Puerari fortæller, at han prøver paa at faa nogle velstaaende venner, der skal sætte bo, til at købe møblementet. Hvis det skulle vise sig, at der ved handelen var parterne nogen tusind francs imellem, vil Puerari benytte sig af den bemyndigelse til at ofre et vist beløb, som hertugen har givet ham. Desværre er det ikke muligt for den genfiske regering at skride ind, da hendes opførsel dog ikke har været saa graverende, at den giver tilstrækkeligt motiv til at fratage hende opholdstilladelsen. Byens gode selskab har imidlertid vist sin harme overfor hende: „Hele fordømmelsen falder haardt paa denne 30 aarige forførske, en enke som langt fra er nogen novice, og alle beklager den unge mand, uden verdenserfaring, som er blevet offer for provokationer og tilnærmelser fra en udpræget kokette.“

I forbigaaende nævner Puerari, at prinsen ogsaa havde vist interesse for en ung og smuk sangerinde ved navn B . . . , „men dette pigebarn er ved at gifte sig. Det er en ung englænder ved navn Williams, der begaar den uhyre dumhed at tage hende til hustru. Han har sikret hende 1000 pund om aaret og en sum paa 150.000 francs en gang for alle. . . Den stakkels Williams . . . køber meget dyrt en meget libertinsk komediepillerske, som oven i købet er syg . . . “.

Under prinsens og hans ledsageres fraværelse fungerede den gode professor Puerari som udkigsmand i Genève.

Den 29. marts 1827 skrev han til Carl v. Ewald³⁷.

„Med allerstørste tilfredshed ser jeg af Deres elskværdige brev af 16. ds., at De vender tilbage til Genève, hvorledes det saa end forholder sig med den lille dame. I virkeligheden tror jeg ikke, at man behøver at være bange for hende. Jeg gik i gaar en spadseretur med mine døtre til Plongeon. Köhn siger mig, at den omtalte persons afrejse er ganske sikker, men først om 6 uger, maaske først om 2 maaneder. Tjenestefolkene er sagt op til dette tidspunkt. Saa drager hun forud for sin elskede til Italien. Hvilket beau coup de théâtre, hvis De mødte hende i bjergene!“ (Faktisk rejste Mme. Lambton dog først den 27. september til Bern og det blev ikke til noget coup de théâtre.)

Prins Frederik var aabenbart ikke altfor begejstret over den forholdsvis rolige og arbejdsomme tilværelse i Genève, og Ewald fortalte under Frankrigsrejsen Puerari, at han var bange for, at prinsen igen skulle lave scener for at fremskynde hjemrejsen til Danmark. Men Puerari tager ikke dette alt for højtideligt. De udbrud af hjemve, som prinsen gav udtryk for maatte sikkert snarere betragtes som udtryk for en italiensk tendens til „far niente“. „Maaske følger der sig dertil en forkert ide som Mme L. muligvis har givet ham m. h. t. Genfernes mening om ham. . . . Naar han atter er her iblandt os, naar han faar et noget mindre antal lektioner, flere muligheder for at komme paa udflugter, naar han ser, at han overalt genfinder den samme velvilje som han lige fra ankomsten er blevet mødt med, vil denne sindsstemning spredes som det allerede er sket med mange andre stemninger.“

Ved Prinsens Tilbagekomst til Genève ventede der ham et Brev fra hans Fader³⁸, som indeholdt en alvorlig Formaning om at passe bedre paa i Fremtiden:

„Saa interessant din Reise end har været og saa gavnlig for Helbreden, da Du saa at sige har undgaaet Vinterens Kulde og fundet Foraaret i Marts Maaned, saa kiert er det mig dog at kunne tænke Dig tilbage til Plongeon, hvor Du i en behagelig Kreds af dannede Mennesker, der alle vil Dig vel, kan tilbringe behagelige Dage og med Alvor og Stadighed kan tage fat paa dine Studeringer. Havde jeg ei den Tillid til Dig, at Du i Fremtiden vil være mere opmærksom paa Dig selv, meere forsigtig og betænksom i Din Adfærd, da saae jeg Dig ikke uden Bekymring tilbage paa det Sted, hvor Din uover-

lagte Adfærd har tiltrukket Dig Ubehageligheder og fortient Dadel; men jeg troer ikke at feile ved at have en Tillid til Dig, som Du ei vil vise Dig uværdig. Du vil paaskjønne, at man i Genf paanye modtager Dig med Glæde og med uskrømtet Hengivenhed, Du vil gjøre Dig Umage for at fortjene og vedligeholde denne Stemning, og Du vil mindes det Forefaldne for at vogte Dig for at slige Oprin gientages.

Alle Retsindige undskyldte Dig ved Din Uerfarenhed, men denne Undskyldning gielder kun eengang; den Erfaring, Du har samlet, maa gjøre Dig forsigtig og tiene Dig til Advarsel for Dit Forhold i saa Henseende. Jeg raader Dig især til at skye Anledning til Intriguer med coquette Fruentimmere, der vil misbruge din Uerfarenhed; jeg erindrer Dig ogsaa om ei at tale med nogen (det være sig, hvem det være vil af Selskabet, som Du omgaaes) om det i Vinter forefaldne, men derimod maae Du i Adfærd vise, at Du har forandret Dig.“

I et Brev til Ewald af 26. Juli 1827³⁹ udtrykker Christian Frederik sin Glæde over, at Ewald ikke har behøvet at nævne „nogen Anfægtelse fra en Side, som forhen havde forurologet Dem og Greven fra Opholdet i Plongeon. Jeg slutter deraf, at der virkelig er iagttaget Forsigtighed fra min Søns Side, og at Villien er dertil; ogsaa glæder det mig, at De roser hans Følgagtighed i at lyde de Raad, man giver ham“.

Helt uden spekulationer vedrørende den omtalte dames forhold til prins Frederik har dog hverken hans ledsagere eller hans fader været. Den 28. august 1827 skriver Christian Frederik til Ewald⁴⁰:

„- - - Jeg erkjender tilfulde den Omsorg, Greve Rantzau og De haver for at fierne, hvad der kan have en skadelig Indvirkning paa min Søn. I den Henseende have de foretagne smaa Rejser, der i sig selv have været behagelige, ogsaa opfyldt deres Hensigt, og fiernet min Søn fra den Lystighed i Plongeon's Park og fra Navigations-Festen, der let kunde have givet Anledning til Scener eller Møder, som ønskes undgaaede.

Uforstaaeligt er det mig ellers paa den ene Side, at der skulde være nogen Fare ved at møde visse Folk efter den Lection, man har faaet, og siden Vedkommendes Forlovede er tilstæde; eller paa den anden Side, naar saadan Disposition endnu var forhaanden, at der da ei var opspunden Intriguer for at mødes eller vedtales.

Min Søn burde unægteligen være bleven klogere af Skade eller af de Ubehageligheder, han har døiet, og vogte sig for slige coquette og intriguante Fruentimre, men det hover mig ellers slet ikke, at en

vis LigeGYldighed mod Fruentimmer er fulgt derpaa, og det er i mine Tanker ikke hvad man kunde ønske. De forstaaer mig nok. –

Maatte blot et stadigt Vinterophold i Plongeon kunne indrettes henvendt til Studeringer og til nyttig Beskieftigelse, mindre udsat for Adspredelser og hyppige Baller end forrige Aar, da var vist meget vunden for Hensigten af min Søns Ophold i Udlandet.“

Ogsaa prinsens „overmentor“ hertugen af Holstein-Beck havde aabenbart sine bekymringer.

I et brev til Puerari minder hertugen om et spørgsmaal, som Puerari stillede ham under en samtale i Genève i 1826: Hvornaar skal prinsen giftes? – Nu beder hertugen Puerari, der kender prinsen nøje og samtidig er kongefamilien og navnlig prinsesse Wilhelmine meget hengiven, sige sin mening om følgende punkter:

Er det ønskeligt at fremskynde prinsens giftermaal eller ikke?

Er de studier, som prinsen driver i Genève tilstrækkelig vigtige til, at man af denne grund bør lade ham løbe den risiko, et nyt vinterophold i Genève indebærer?

Paa kongefamiliens vegne beder han indtrængende Puerari om at svare aabent og ærligt paa disse spørgsmaal; der vil blive lagt megen vægt paa indholdet af hans svar.

Puerari er betænkelig ved, at man lægger saa megen vægt paa hans mening men vil dog ikke vægre sig ved at give den tilkende⁴¹.

Det er hans opfattelse at det vil være ønskeligt at fremskynde ægteskabets indgaaelse.

Bør man lade prinsen selv bestemme om han vil omgaaes kvinder?

For det første ville dette middel være i modstrid med alle hans pligter. Dernæst, er der ikke stor fare for, at naar man først har givet los, vil der ikke være noget, der kan holde ham indenfor rimelige grænser og at han vil hengive sig til en række excesser, der vil bringe hans sundhed i fare og føre ham ind paa et skraaplan, som er lige saa farligt som det, man søger at fjerne ham fra? Til at omgaaes med det andet køn kræves der en sjælsstyrke, som prinsen ikke besidder, og desuden er der fare for, at han, hvis han falder i hænderne paa lavtstaaende kvinder, vil blive helt ødelagt inden sit ægteskab.

Selv om man ikke kan garantere, at en fremskyndelse af giftermaalet vil føre til et lykkeligt resultat, er der i hvert fald den løsning, der synes at rumme en god mulighed for et heldigt udfald. En saadan mulighed vil der foreligge, naar det drejer sig om en ung prinsesse, der er henrivende baade paa sjæl og legeme og som prinsen har holdt af fra sin barndom.

Paa det andet spørgsmaal, om prinsens studier er saa vigtige at man af den grund tør tage risikoen ved et nyt vinterophold i Genève svarer Puerari med en vis forsigtighed: Grev Rantzau og major Ewald kan sikkert bedre bedømme, hvor meget prinsen faar ud af sine studier. Det ville være ønskeligt at han forberedte sig til timerne, men i hvert fald vil han ved den mulighed, han i Genève har for at tale fransk, kunne naa en del videre baade med hensyn til tale og skrift.

Dette er maaske ikke tilstrækkelig grund til at lade ham blive i Genève, i stedet for straks at vende tilbage til København. Men hvor kan man ellers finde bedre forhold? I mindre byer er der ikke tilsvarende undervisningsmuligheder. I større byer er der alvorlige farer. I Italien kan man risikere, at synet af de frie sæder vækker netop de følelser hos ham, som man gerne vil undertrykke.

– Puerari, som selv indrømmede at han ikke var nogen helt upartisk dommer i sagen, mente saaledes at man vanskeligt kunne finde et bedre egnet opholdssted end Genève. Og herved blev det da. Hoffet var aabenbart ikke begejstret for at lade prinsen vende hjem, og Christian Frederik havde heller ikke lyst til allerede nu at give efter for prinsens ønske om at rejse til Italien. Man slog sig til ro i Genève og der vides ikke noget om andre komplikationer.

Familien Eynard. Charles Eynards personlighed og hans forbindelser med Frederik VII og Ewald.

I de instruktioner, Christian Frederik gav om sin søns ophold i Genève⁴², omtalte han specielt familien Eynard: „Den stemning, der hersker i Genf for Grækernes Sag, vil ei heller undgaae min Søns Opmærksomhed, men stemme ham til Medfølelse for den saa høit lidende Menneskelighed og lede ham til ved forefaldende Leilighed at yde sin Skierv af et godt Hierte. Bekiendtskab med Hr. Eynard og med hans elskværdige Familie, der holder et stort Hus om Vinteren i Genf, vil upaatvivleligen lede hertil og bør, efter mit Begreb, ei heller undgaaes.“

Som allerede nævnt havde prins Christian Frederik og hans gemalinde Caroline Amalie tidligere opholdt sig i Genève (fra 25. juni til 11. juli 1821). Her omgikkes de en række af byens aristokratiske familier⁴³, navnlig familierne Tronchin og Eynard. Netop i dette aar tog den filhelleniske bevægelse i Genève et stærkt opsving, og der blev dannet en komite med J. G. Eynard som formand.

Brødrene JEAN-GABRIEL og JACQUES EYNARD⁴⁴ var født i Genua, hvor de i deres yngre dage drev en stor købmands- og bankierforretning.

Navnlig Jean-Gabriel Eynard (1775–1863) havde skabt sig en meget betydelig formue. 1810 slog han sig ned i Schweiz. Paa Wienerkongressen 1814 repræsenterede han Genève sammen med PICTET DE ROCHEMONT og D'IVERNOIS. I tyverne blev Eynards navn kendt i hele Europa paa grund af hans indsats til

fordel for grækernes frihedskamp – dels gennem store personlige gaver til den græske sag, dels ved utrættelig virksomhed for at skaffe Grækenland hjælp og statslaan. I Genèves politik og selskabsliv spillede han en betydelig rolle. Samme aar som Christian Frederik besøgte Genève indviedes det af J. G. Eynard opførte Palais Eynard, hvor han førte et meget stort hus.

Ewald kalder J. G. Eynards hus det smukkeste i Genève; det var præget af en for Genève usædvanlig luksus og elegance, og her traf man altid de mest distingverede fremmede. Eynards hustru, født Lullin var ifølge Ewald „et af de yndigste kvindelige væsner jeg har kendt“ og overtraf vistnok sin mand i dannelse og forstand; hun var selv en stor grækerven og ydede sin mand megen støtte i hans filhelleniske virksomhed.

Tæt ved Rolle, omtrent midtvejs mellem Genève og Lausanne, havde Eynarderne deres landsted Beaulieu, hvor der var opført en hel række mindre huse til forskellige medlemmer af familien.

Jacques Eynard (1772–1847) var særlig interesseret i fysik og astronomi og et aktivt medlem af det videnskabelige selskab „Société des Arts“ i Genève. Hans hustru SUSANNE, f. CHATELAIN var en ret habil malerinde.

En søn af Jacques, CHARLES EYNARD, var jævnaldrende med prins Frederik. Han blev den unge prins' kammerat og stadige følge-

Charles Eynard.
Tegning 1842. Tilh. M. J. Le Fort, Genève.

svend i Genève. Hans optegnelser og hans korrespondance med Frederik VII og med Ewald tyder paa, at samværet satte sig varigere spor.

Om Charles Eynard udtaler Ewald, at han havde en for sin alder sjælden dannelse, og at han var det herligste og elskværdigste unge menneske, han nogensinde havde lært at kende; forholdet mellem Ewald og Eynard kunde sammenlignes med forholdet mellem fader og søn. I flere breve skriver Charles Eynard til Ewald „mon cher père“ og Ewald bruger udtrykket „mon fils aimé et chéri“.

Den 3. februar 1848, altsaa tyve aar efter prinsens Genèveophold, skriver Eynard til Ewald: „Jeg bliver for hver dag der gaar mere og mere klar over, hvor meget Deres raad, Deres overbærenhed, Deres venlighed og salonerne paa Plongeon har betydet for min moralske og aandelige udvikling. Særlig De, min kære ven, min kære fader – i hvilken grad har De ikke skænket mig alt, hvad dette navn rummer. Jeg beklager i høj grad Grev Rantzaus død; han viste mig ogsaa den største godhed.“

Da en slægtning af Ewald i 1863 besøgte Genève medbragte han til Eynard et fotografi af Ewald dediceret til „mon fils aimé“.

Der synes heller ikke at være nogen tvivl om, at Charles Eynard, den eneste unge Schweizer med hvem prinsen traadte i virkelig nær forbindelse, udmærket forstod at omgaas prinsen.

Om Charles Eynard (1808–1876) vides det iøvrigt, at han aldrig tog del i det politiske liv og i det hele taget levede ret tilbagetrukket. Han havde et vist artistisk talent og skrev flere biografiske værker. I Genève's historiske selskab (Société d'Histoire et d'Archéologie) var han en flittig gæst. Den 25. februar 1864 – altsaa kort efter kong Frederik VII's død fremlagde han et brev fra kongen til ham selv⁴⁵. Charles Eynard var stærkt religiøs, og han sluttede sig til Darbyist-sekten (Plymouthbrødrene). Efter hvad der fortælles af medlemmer af hans familie, prægedes han efterhaanden en del af bigotteri og snæversyn, og han skal have kedet sin hustru, den charmerende SOPHIE EYNARD temmelig meget.

I familien Eynards omfangsrige arkiv, der opbevares i universitetsbiblioteket i Genève findes adskilligt materiale til belysning af Frederik VII's ophold og den forbindelse, kongen og major Ewald senere bevarede med Charles Eynard. Endvidere opbevares i privateje i Genève enkelte kopier af breve fra Eynard til kongen og til Ewald. I det følgende skal der gengives enkelte uddrag af dette materiale.

Blandt de 11 bevarede breve fra prins Frederik (Frederik VII)

til Charles Eynard er 4 skrevet i aarene 1826–28; de øvrige fordeler sig over aarene 1841, 1842, 1848, 1855, 1860 og 1863.

I et brev, skrevet i Bellegarde ved den franske grænse den dag, da prinsen begyndte sin anden rejse til Frankrig og Italien⁴⁶, udtrykker prins Frederik haabet om, at han ikke vil blive glemt under sin 4 maaneders fraværelse og sender hilsner til en række venner i Genève: familierne Eynard og Puerari, Socci, Tronchin, oberst Dufour m. fl. I senere breve nævnes foruden disse navne ogsaa genferne „Larive“ og Fazy samt forskellige fremmede (navnlig tyske fyrstelige eller adelige personer).

Da prinsen definitivt havde afsluttet sit schweizerophold, skrev han et brev i Basel (28.9.1828), paa grænsen „af mit andet fædreland“, hvori han takkede familien Eynard for al godhed og venlighed og erklærede, at han „altid med største venskab vil erindre den Vaudois (o: borger i Canton Vaud, hvor Charles Eynard som bosat ved Rolle havde borgerret), som har vundet hans hjerte“.

Ganske kort efter hjemkomsten til København blev prins Frederik formælet med prinsesse Wilhelmine og sendte derefter i et brev af 25.11.1828 en speciel hilsen fra prinsessen, som „beder Eynard betragte hende som sin veninde“. Selv forsikrede prinsen Charles Eynard, at han altid vil kunne regne med ham som en nær ven og som en god borger i „min kære republik Genève“; han haaber en gang igen at komme til Genève og Lausanne og opfordrer Eynard til at aflægge et besøg i Danmark.

I februar 1829, da han har været gift i 3 maaneder, udtaler Frederik haabet om, at hans hustru om nogle aar maa kunne gøre Eynards bekendtskab. „Vær vor nære ven lige til døden. Tænk ofte paa Deres lykkelige ven Frederik“.

Det følgende brev er skrevet 12 aar efter (13.10.1841) kort efter prinsens nye ægteskab – med prinsesse CHARLOTTE MARIANE af Mecklenburg Strelitz – og aabenbart lige efter modtagelsen af et brev fra Eynard. Prinsen siger at han troede sig glemt, da Eynard har været tavs i 13 aar. Han udtrykker sin glæde over Eynards huslige lykke, som han er i stand til at forstaa, idet han selv nyder den mest fuldstændige lykke; han taler ofte til sin unge, smukke hustru om sine gamle venner i Genève og de lykkelige dage, han tilbragte der.

Næste aar takkede prins Frederik for tilsendelsen af et smukt daguerrotypi af Eynard og hans familie.

I 1848 skrev Eynard lige efter Frederik VIIIs tronbestigelse et temmelig højstemt brev, hvori han kondolerer kongen i anledning af

hans faders bortgang og ønsker Guds velsignelse over efterfølgerens kongegerning: „Jeg føjer mine ønsker til de ønsker, som Deres Majestæts tro undersaatte lader stige op imod Kongernes Konges trone, med bøn om at velsigne Dem i den ærefulde gerning, som han betror Deres Majestæt ved at sætte Dem paa forfædrenes trone . . . Gid Deres Majestæt i opfyldelsen af Deres pligter og i Deres folks kærlighed og taknemmelighed maatte finde den skønneste belønning paa jorden og i himlen udødelighedens krone, der er forbeholdt dem, der værdigt tager imod Guds kaldelse.

Gid Deres Majestæt naadigt og med samme velvilje som før maatte tage imod disse oprigtige ønsker fra en ven, som tyve aars adskillelse ikke har udslettet af Deres erindring! Jeg haaber, at der ikke skal hengaa endnu tyve aar, inden jeg faar lejlighed til i København at gentage forsikringen om min følelse af dyb respekt og hengivenhed. . . .“

I kongens takkebrev af 19. februar hedder det, at Eynards brev var det af de mange modtagne breve, der glædede ham allermost. „De dage, vi tilbragte sammen, var de lykkeligste i mit liv“. Kongen forsikrer, at han overfor Eynard altid vil være den samme og at han aldrig vil glemme, at han havde været og stadig var borger i Genève.

Det kan ses af Charles Eynards kopibøger⁴⁷, at han ved flere lejligheder har søgt at faa oplysninger om Kongens befindende (saaledes gennem sin søster, der opholdt sig i Paris).

Da Ewald i 1842 paany kom til Schweiz besøgte han Eynard paa Beaulieu.

Den 28. juni 1855 skriver Eynard til Frederik VII:

Sire,

Vous m'avez écrit lors de votre avènement au trône que vous daigneriez toujours accueillir avec intérêt les nouvelles de votre ancien ami. Je n'ai pas cessé de penser à vous et de vous suivre dans le chemin difficile que vous avez eû à traverser depuis 1848. Informé par les journaux de tout ce qui interessait votre couronne, je n'ai pas osé venir vous parler de moi et vous distraire des soins graves qui vous occupaient mais la nouvelle de votre maladie, celle d'une chute de cheval qui aurait pû être grave pour votre Majesté m'engagent à vous présenter de nouveau les vœux que je fais sans cesse monter à Dieu pour vous et pour votre bonheur. Dieu soit béni de ce qu'Il vous a protégé jusqu'à maintenant et de ce qu'Il a apaisé si souvent la tempête qui menaçait votre trône comme ceux de tant d'autres

Souverains. Je le bénis aussi de ce qu'Il vous a conservé l'affection et la confiance de vos peuples et de ce que vous avez pû travailler à leur bonheur et leur donner les institutions qui y contribuent. Qu'Il daigne vous préserver encore d'avoir à prendre part à ces terribles luttes qui ensanglantent le sol de la Russie et menacent le repos de l'Europe!⁴⁸ Qu'Il vous donne de gouverner encore longtemps avec sagesse et de répandre autour de vous le bonheur en gouvernant avec justice.

Depuis ma dernière lettre à votre Majesté Dieu n'a cessé de me combler de biens. La santé de ma femme s'est rétablie. Mes fils dont l'aîné a 22 ans parcourent l'Angleterre avec leur gouverneur et y étudient surtout la science agricole. Ma fille âgée de 20 ans et mariée depuis deux ans avec M. Aloys Diodati de Genève est parfaitement heureuse et va me rendre prochainement grand-père.

Nous habitons toujours Beaulieu en été et Genève en hiver. Voila, Sire, les nouvelles que vous m'avez encouragé à vous donner. Accueillez-les avec bonté, comme venant d'un ami qui vous aime tendrement quoique de loin. Si jamais nous nous revoyons dans ce monde, combien nous nous trouverons changés! Mais le cœur ne change pas, Sire. Je sais que celui de votre Majesté me conserve une place et le mien vous est dévoué. Souvent je soupire en pensant à tous les soucis, à toutes les fatigues et les peines qui doivent vous assaillir et vous attendre, tandis que je jouis d'une paix parfaite et d'un bonheur qui ne saurait être ébranlé, travaillant joyeusement à ce qu'il plaît à Dieu de me donner à faire, dans mon humble sphère jusqu' à ce qu'il me fasse la grâce de le reprendre dans le séjour celeste. Oh, que je voudrais pouvoir partager avec vous le bonheur dont il m'a comblé en me faisant connaître son amour par Jesus-Christ!

Pardonnez-moi, Sire, la grande liberté avec laquelle je vous écris. Si vous êtes toujours mon bien aimé Frédéric, cela ne m'empêche pas de respecter le rang où Dieu vous a placé et de me dire, de votre Majesté

le très respectueux et dévoué

Serviteur et ami

Charles Eynard-Eynard.

I sit svar (dateret Skodsborg 8.7.1855) udtrykker kongen sin glæde over dette livstegn efter flere aars tavshed og over meddelelsen om, at Eynard lever fredeligt og lykkeligt; Frederik VII tænker med glæde tilbage paa sit ophold i Genève og med stolthed paa sit borger-

skab „de votre republique“. Livet har ikke knyttet megen lykke til tronens højder; han vilde gerne bytte sin tilværelse med et nyt stille og roligt ophold i Genève sammen med sin elskede gemalinde.

Samme aar har Charles Eynard fra en ven, den danske konsul i Livorno Gustave Dalgas, modtaget et portræt af Frederik VII:

„Jeg modtog for fire dage siden Kong Frederik VII's portræt og jeg takker Dem meget hjerteligt for denne gave, som jeg glæder mig meget over. Hvilken forandring i løbet af de 28 aar, vi har været adskilt. Hvor den adrætte og flygtige unge mand, jeg kendte, er blevet majestætisk og ubevægelig (immeuble) i sin „cuirasse et sa grande redingote“. Hvis blot det Indre havde ændret sig lige saa meget som det ydre! Men man maa stadig tænke, stadig haabe og ikke blive træt. Frelsen kommer fra Gud. Han kan altid skænke, hvad han alene kan give og en større eller mindre grad af tilsyneladende modstand eller ligegyldighed kan ikke nedslaa modet hos dem, der ønsker en sjæls frelse. Jeg har stadig lyst til en gang at drage ud for at gense denne min ungdomsven, og endnu i aar har jeg tænkt meget paa det. Gid Gud maa lede alt derhen, hvis han vil!“

– Det er tydeligt, at Charles Eynard har været alvorligt bekymret for sin kongelige vens sjælefred!

I et brev af marts 1863 (hvoraf kun et brudstykke er bevaret) kondolerer kongen, der af Charles Eynard er blevet underrettet om onklen Jean-Gabriel Eynards død, med tabet af denne personlighed, som har gjort sig saa højt fortjent baade af sit fædreland og menneskeheden som helhed.

I det sidste brev, skrevet paa Glücksborg den 13. oktober 1863, altsaa faa uger før kongens død, takker denne for et brev fra Charles Eynard, som har mindet ham om lykkelige dage – vidt forskellige fra de dage, han nu henlever. Hvorfor kan man ikke altid være ung og vel tilmode?

Med Eynards brev maa være fulgt et brev fra HENRI DUNANT (Røde Kors' stifter) og et eksemplar af hans bog; kongen meddeler, at brev og bog er nu overgivet til den kompetente minister.

Ogsaa til Ewald skrev Eynard om Dunant. Ewald udtrykker i et brev af 12.10.1863 sin store sympati for Dunants filantropiske tanker, der har fundet udtryk i de tilsendte dokumenter; han har for sit vedkommende gjort hvad han kunde for at støtte Dunants ønske om at se en dansk repræsentant ved den forestaaende internationale konference (til drøftelse af en konvention om syge og saaredes behandling

under krigsforhold), men paa grund af sin tilbagetrukne tilværelse har han ingen større indflydelse.

– Dagen efter kongens død har Eynard aabenbart skrevet til Ewald for at kondolere. I sit svarbrev af 25.11.1863 fortæller Ewald udførligt om kongens sygdom og død og om grevinde Danners optræden. Om Eynards forhold til kongen skriver han:

„Jeg forstaar alt hvad De maa føle ved Deres kongelige vens død, og jeg er sikker paa, at siden vort skønne ophold i Genève har Frederik den Syvende for sin ædle ven Charles Eynard altid næret en hengivenhed, som maaske er lige saa stærk som nogen hengivenhed han nogensinde har næret for noget menneske; han vilde have modtaget Dem med aabne arme, hvis De var kommet og besøgt ham“.

Eynard synes at have skrevet en mindeartikel om kongen og desuden udtrykt sin sympati for Danmark under den svigtende krigslykke. Ewald udtaler, at tilbagetoget fra Dannevirke var en absolut nødvendighed, men nu maatte der kæmpes til det sidste. Samtidig fortæller han, at han har ladet oversætte en af Eynard skrevet „Notice sur Jean-Gabriel Eynard“ og faaet den optaget i et af de mest ansete danske tidsskrifter.

Charles Eynards rejsedagbog 1828.

Da prinsen og hans følge tiltraadte hjemrejsen, deltog den unge Charles Eynard i en del af turen gennem Schweiz. I nogle efterladte optegnelser er givet en skildring af rejsens forløb, som er saa ungdommelig levende og paa flere maader saa karakteristisk baade for forfatteren og for prins Frederik, at den fortjener at gengives i uddrag.

Den unge Eynard skulle efter aftale træffe det store rejseselskab i Nyon, ca. tre mil fra Genève, og ventede der paa dem i værtshuset La Couronne. „Jeg fandt kroværten og alle hans folk fuldt beskæftiget. Jeg slog mig ned i dagligstuen. En slags tjener, som lavede stor støj med stole omkring mig fortalte, at jeg snart maatte forlade værelset, da det skulle overgives til en tysk prins og hans følge, som den dag skulle spise frokost i Nyon, og at han havde bestilt 47 postheste osv. osv.; jeg flygtede for at undgaa hans sludder, gik ind imod Genève og var endnu nogle lieues fra byen, da jeg mødte prinsen og steg til vogns ved siden af ham. Vort triumf-indtog i Nyon med 5 vogne, hver forspændt med 4 heste ville sikkert vække stor opsigt i de snævre gader. Men hvad der morede mig mest var den forbavsende og overvældende mine hos folkene i værtshuset, da de saa mig vende tilbage i vognen med prinsen, som de troede jeg havde villet gøre plads for, da jeg gik min vej. I løbet af

et øjeblik var kroen fuld af mennesker, der talte mærkelige sprog, af kufferter og pakker. Grev Brockdorff og en anden dansker var fulgt med prinsen. Efter at alle havde faaet anvist deres værelser, gik man til bords. Nogle mindre vogne blev kørt frem for at køre os til Genollier, til professor Rossi, som prinsen ville tage afsked med. Vejen var meget daarlig, men vi naaede da i god behold frem. Genollier er en ret stor landsby. M. Rossis hus har ingen særlig god udsigt, men haven og boligen er smukke. Det første samtaleemne var jagten; efter at have givet tusind kærtegn til hunden, hvis mange talenter prinsen kendte, gik vi nogle gange rundt i haven og drog saa tilbage til Nyon sammen med M. Rossi, som spiste til middag med os.“

Medens Rantzau, Rossi og Holmer blev inden døre, benyttede de unge mennesker den tid, der var tilbage inden middagen, til en spadseretur. De gik under major Ewalds førerskab henover en sumpet strand, hvor prinsen flere gange fik vaade fødder. „Vejret var graat og koldt, bjergene sortviolette, intet af dette harmonerede med vor munterhed og larm. Majoren talte om, at man gerne ville have, at jeg skulle ledsage prinsen og besluttede, at han den følgende dag ville bede mine forældre om tilladelse dertil. Vi samledes saa til middag, da natten trak sit slør for. M. v. Rantzau havde inviteret en gæst til, M. FISCHER, tidligere huslærer for prinserne af Hessen, nu bosat i Nyon. Grev Rantzau drog tilbage til Genève sammen med Brockdorff og den anden dansker hvis navn jeg ikke husker. Vi gik snart i seng. Jeg boede i prinsens værelse, hvor jeg ikke sov videre godt; jeg blev vækket af min ven Telemaque (o: hunden), som to gange faldt ned fra prinsens seng, hvor han plejer at sove og endte med at slaa sig ned under min.“

Den følgende dag besøgte selskabet en skole i nærheden af Nyon og drog derefter til Eynards landsted Fleur d'Eau ved Rolle, hvor der spistes til middag. Senere organiserede prinsen, den unge Eynard og hans onkel en kapskydning med bu. Med faderens tilladelse fortsatte Charles Eynard den følgende dag rejsen kl. 8. Prinsens kammertjener Berthelsen havde været syg om natten, og undervejs til Lausanne steg Frederik flere gange ud for at høre, hvordan tjeneren befandt sig i den anden vogn.

Under middagen i Lausanne kom en 115 aar gammel kone og bad om lov til at se prinsen. „Hendes udseende er paa ingen maade afskrækkende, men hendes fremtræden og tale er helt taabelig. Hun kastede sig over vore hænder for at kysse dem, kunne ikke tilstrækkelig prise den lykke, det var for hende at gense os etc. Det gjorde et sørgeligt indtryk at se en person paa denne alder drive et saa trist erhverv som at vise sig frem for penge: At tænke sig, at en der staar med begge ben i graven alligevel vil løbe efter verdens tant, tale med en saadan begejstring om den lykke det var at kysse hertugen af Bordeaux, at have mulighed for at blive 130 aar og spekulere over bestandigheden af dette legeme, som snart vil være en haandfuld støv . . .“ Den følgende dag aflagde selskabet i Lausanne besøg hos FREDRIKE BRUN og hendes datter Madame DE BOMBELLES.

Man blev en dag over i Lausanne til kammertjeneren var kommet sig.

„Jeg befandt mig i vogn sammen med greven, som snart faldt i søvn efter en meget daarlig nat. Vi standsede ikke i Moudon, men skulle spise frokost i Payerne. Jeg var fantastisk sulten, da jeg ikke havde spist ordentligt om morgenen, 2 eller 3 gange var jeg lige ved at spise den sovende grev Rantzau, det fortalte jeg ham, og senere holdt han sig forsigtigt borte fra mig, indtil han havde forvisset sig om, at jeg havde spist en god frokost.

Vi mødte i Payerne paany M. VUARIN som havde været i Lausanne paa samme tid som vi, og som tog af sted lidt før vi. Han havde aflagt visit hos prinsen lige før sin afrejse for at meddele ham, at den pavelige nuntius havde noget at overrække ham fra Leo den tolvte.

Denne visit behagede ikke grev Rantzau særligt. I Bern fik prinsen af nuntius overrakt pavens gaver: 2 skønne mosaiker i forgyldte bronzerammer – den ene med Sybillas tempel, den anden med fugle, der drikker af et bæger.

I Fribourg tog man ind paa det udmærkede Hotel des Marchands. Prinsen og Puerari dansede vals i korridoren for at faa stivheden ud af benene. Katedralen besøgte netop da kannikerne skulle synge morgensang. „De stod og snakkede i sakristiet indtil de alle var kommet, saa indtog de deres pladser i koret og gav sig til at synge med saa stor kraft, at jeg ikke kunne lade være med at briste i latter, thi deres sang var saa disharmonisk, at alle prinsens bestræbelser for at faa mig til at finde det smukt, strandede. Jeg indrømmede dog overfor ham, at i Rom kunne det maaske være smukt.“

Undervejs mellem Fribourg og Bern talte major Ewald en del med den unge Eynard, fortalte ham om prinsens italiensrejse, om det danske hof og det liv, der ventede prinsen efter hans hjemkomst til Danmark. „Han udtrykte sin beklagelse over, at jeg ikke kunne blive sammen med prinsen og mente, at det var umuligt ved et saa straalende hof at finde en passende ven og kammerat for prinsen; dette fik mig til at tænke paa, at det ville vare længe inden jeg turde drage til Danmark af frygt for at være den eneste af min slags.“

I Thun besøgte prinsen oberst DUFOUR. Her traf man den danske gesandt i Neapel, der kom for at gøre sin opvartning. Et sted undervejs brød prinsen en bøgeregren af, som for ham repræsenterede Danmark – og derefter hilste han alle bøger og graner som landsmænd.

Prinsen og offentligheden. Hans æresborgerskab i Genève.

Prinsen tog med glæde del i de forskellige festligheder, som samlede genferne. Den 31. maj 1827 fortæller Journal de Genève, at prins Frederik den 28. i straalende vejr var til stede ved en revue over det genfiske landeværn⁴⁹. Den 18. juni overværede han i galauniform den aarlige skolefest „les fêtes de promotion“, som endnu i vore dage spiller en stor rolle i Genève, hvor hele befolkningen den dag slaar

kreds om sin skoleungdom, og „hvor den republikanske lighed viser sig i klart lys, hvor den fattiges og den riges, haandværkerens og den høje embedsmands sønner mødes“⁵⁰. Formiddagens fest foregik i fri luft, medens der om eftermiddagen afholdtes en højtidelighed i St. Pierre-kirken; en af talerne omtalte her elektricitetsforskningens fremskridt i de sidste 20 aar og nævnedes særligt Voltas og ØRSTEDS fortjenester.

Faa dage efter kom han til stede ved et møde i „Société des Arts“.

I september samme aar var han med ved en heldagsfest som baron AUGUSTE DE STAËL (søn af madame de Staël-Holstein) gav paa Coppet for en del af omegnens landmænd. I en til grev Rantzau rettet indbydelse omtales festen som „en landbrugssammenkomst, hvor det store flertal af deltagerne er bønder, som selv gaar bag ploven“⁵¹.

Da baron de Staël døde, overværede prinsen hans jordefærd.

Ved flere lejligheder gjorde prinsen sig bemærket ved sine gaver. Allerede i december 1826 skænkede han museet en samling mønter⁵². I februar 1827 omtales hans bidrag til indsamlingen til grækerne⁵³. Den 18. september s. a. gav prinsen paa sin fader prins Christians fødselsdag 240 frcs. til det udvalg, der havde ansvaret for religionsundervisningen i Genève⁵⁴. Senere betænkte prinsen hospitalet og en af byens „milde stiftelser“ (Fondation Tronchin). Prinsen figurerer ogsaa øverst paa listen over bidragydere til den i 1826 oprettede „Ecole des petits enfants“. Det var altsaa ikke uden grund, at man ved hans afrejse nævnedes, at denne afrejse „berøver alle vore almennyttige institutioner en ligesaa intelligent som aktiv og velgørende protektion“⁵⁵.

Hvor meget af denne interesse og denne gavmildhed, der nu kan tilskrives prinsen personlig, og hvor meget der skyldes et mere traditionelt initiativ hos hans hovmestre, vides ikke.

Derimod er det sandsynligt, at den interesse prinsen lagde for dagen, naar det gjaldt skytteforeninger og bueskytteforeninger var baade personlig og spontan⁵⁶.

De genfiske foreningers arkiver og samlinger rummer flere vidnesbyrd om prinsens deltagelse i skyttelivet.

I det ærværdige bueskytteselskab „Le Noble Jeu de l'Arc“, som var stiftet allerede i det 14. aarhundrede, blev prins Frederik, Grev Rantzau, Major Ewald og livlæge Holmer udnævnt til „chevaliers de l'exercice“ den 25. maj 1827 og højtidelig modtaget den 13. juli samme aar⁵⁷.

Bueskytteløvet Le Jeu de L'arc
Genève (1824).

Sekretær i selskabet var den kendte genfiske digter J. PETIT-SENN. I et brev af 15. september 1827⁵⁸ takker prinsen Petit-Senn for et eksemplar af „de charmante vers som De var saa venlig at synge for mig ved bueskytteselskabets fest. Det vil altid minde mig om en dag, som var meget behagelig for mig“⁵⁹.

I skytteforeningen „Le noble exercice de la Navigation“ var prinsen, grev Rantzau og major Ewald allerede blevet optaget den 2. november 1826⁶⁰. I almindelighed kan kun schweizere blive medlemmer af denne forening, men udlændinge kan dog optages som „honorære medlemmer“. Paa medlemslisten findes flere kongelige og fyrstelige personer og desuden notabiliteter som baron AUGUSTE DE STAËL og maleren HORACE VERNET.

Foreningens aarsfest med øvrigheden i stort optog, præmieskydning og regatta paa søen var den gang en af de største begivenheder i Genève. Prinsen var fraværende fra byen, da festen i 1827 afholdtes, men han havde sendt et brev til „skyttekongen“ Odier-Thelusson, og blandt præmierne bemærkedes to smukke stykker sølvtøj: en tekande med bakke og en kaffekande, skænket af prinsen. Ved festbanketten efter præmieuddelingen blev prinsens skaal drukket⁶¹⁻⁶².

Dels i foreningerne, dels i Genève's kunstmuseum findes guldmedaljer, som prinsen har skænket. Medaljerne bærer paa den ene

side Danmarks og Genève's vaaben, omslynget af en vedbendkrans, paa den anden side en indskrift som for „la Navigation“s vedkommende lyder: Frederik Charles Chrétien, Prince du Danemark, fait des vœux pour la prospérité du noble exercice de la navigation. MDCCCXXVII.

En anden af Genève's berømte institutioner var læseselskabet („Société de Lecture“)⁶³ som blandt andet havde til formaal at tage imod de Udlændinge, der ønskede at lære eliten af det genfiske borgerskab at kende. Det var stiftet af professor de Candolle, og saa at sige alle mere kendte personligheder i Genève var medlemmer. I selskabets guldalder fra 1818–1832 spillede dets „salon“ næsten samme rolle som madame de Staëls salon paa Coppet havde gjort i den foregaaende tid.

Naturligvis var prins Frederik, som under opholdet i Genève skulde „udvikle sin aand“ og lære saa mange mennesker at kende som muligt ogsaa medlem af Société de Lecture, paa samme maade som de unge fyrster af Hohenzollern og Loewenstein, som samtidig opholdt sig i byen.

Inden afrejsen fra Genève den 18. September 1828 blev prins Frederik udnævnt til æresborger og borgerbrevet overrakt ham af byens raadsmænd (syndics). Beslutningen herom blev taget efter at en deputation, hvoraf bl. a. Pueraris broder var medlem havde gjort prinsen sin opvartning; den er dateret den 11. September 1828⁶⁴ og har følgende ordlyd:

„Nous Syndics et Conseil d'Etat de la République et Canton de Genève,

Par les présentes savoir faisons:

Le Très Excellent Prince Son Altesse Royale Frédéric-Charles-Chrétien, Prince de Danemark, Major Général au Service de Sa Majesté Danoise, Chevalier de l'Ordre de l'Eléphant et décoré de la Croix d'Honneur de Dannebrog, Grand Cordon de l'Ordre de St. Janvier, etc. etc. etc., ayant fait un séjour de deux années à Genève et s'y étant rendu cher aux Magistrats et aux Citoyens de cet Etat par les aimables qualités qui le distinguent et par les témoignages d'intérêt qu'il a bien voulu accorder en diverses circonstances aux Etablissements de notre Patrie;

Voulant donner à ce Prince un gage durable de nos Sentimens envers Lui, Nous Lui avons offert la qualité de citoyen de cette République.

Son Altesse Royale ayant accueilli notre offre dans les termes les plus flatteurs, nous avons senti vivement combien sont honorables pour notre Etat des liens destinés à lui attacher un Prince de l'illustre Maison Royale de Danemark.

En conséquence nous avons nommé et par les présentes nous nommons Son Alt. Roy. Frédéric-Charles-Chrétien, Prince de Danemark Bourgeois de la Ville de Genève et Citoyen de notre République. Entendons que lui et les Siens jouissent à perpétuité de tous les droits, privilèges et honneurs attachés a cette qualité.

Donné a Genève sous le Sceau de la République et la signature de l'un de nos Secrétaires d'Etat le 11 septembre 1828. Par Messieurs Syndics et Conseillers d'Etat.

Le Conseiller, Secrétaire d'Etat
De Roches.

Det er den eneste kongelige Højhed, der har opnaaet et Æresborgerskab i Genève. At Frederik VII satte Pris paa denne Hædersbevisning ses bl. a. af, at han i flere af Brevene til Charles Eynard⁶⁵ underskriver sig „Citoyen de Genève“.

Kort Tid efter at Prins Frederik var vendt tilbage til Danmark, modtog Genève's Statsraad (Conseil d'Etat) en Takkeskrivelse dateret 28. November 1828, fra Kong Frederik VI⁶⁶. I rådets protokol hedder det herom:

„Noble De Roches communique au Conseil une lettre en date du 29 Novembre adressée par Mr. Egschimmelmann Ministre des affaires étrangères de Dannemarck à Mr. Me. N Puerari par laquelle S. Ex: charge ledit Mr. Puerari de remettre au Conseil de la manière la plus convenable une lettre du Roi de D. contenant des remerciemens pour la manière dont le Prince de D. a été reçu dans nôtre Etat.

Cette lettre est conçue en ces termes;

„Mon bien aimé cousin et gendre, le Prince Frédéric Charles Chrétien, n'a rien eu plus à coeur que de me rendre compte des procédés prévenans, dont il a eu constamment à se louer pendant sa présence à Genève, et ce qu'il a rapporté a fourni de nouveaux motifs de s'applaudir du choix fait de Genève pour y fixer son plus long séjour dans les pays étrangers. L'urbanité qui distingue cette ville interessante et illustré (sic.) sous tant de rapports m'est connue, mais j'ai de justes raisons d'attribuer l'accueil que le jeune Prince y a trouvé à une attention particulière qu'on à été empressé à lui témoigner.

Ni Moi, ni ma maison Royale n'avons pû rester indifférents à ces preuves d'intentions bienveillantes. Elles n'ont pu qu'inspirer une vive reconnaissance qui ne s'affaiblira et ne s'effacera pas, mais s'associer à toujours aux vœux que je forme pour que le bien être et la prospérité de la république de Genève, qu'elle doit à l'activité intelligente et éclairée de ses citoyens et à la sagesse de son gouvernement, puissent toujours se conserver et s'accroître. Il M'a été satisfaisant d'exprimer ces sentimens aux nobles seigneurs de Conseil d'Etat qui voudront bien s'en rendre l'interprête.

Sur quoi je prie Dieu de vous avoir dans sa digne et sainte garde.

Donné dans Ma Résidence Royale de Copenhague

le 28 Novembre 1828

(signé) Frédéric."

KILDER

Frederik den Syvendes ungdomsophold i Genève har været kort omtalt i flere ældre værker som

H. P. Giessing: Kong Frederik den Syvendes Ungdoms- og Regjeringshistorie, 1865.

C. F. Wegener: Mindeskrift over Kong Frederik den Syvende (Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie), 1866 og

J. Davidsen: Fra vore Fædres Tid, 1884 (s. 318-19: Et og andet om Frederik den Syvende).

En mere detaljeret omtale fik dette ophold i Theodor Ewald: En Slægts Historie, 1. Bind (Kap. V-VIII) 1905, ved hvis udarbejdelse forfatteren har benyttet Carl v. Ewalds utrykte „Autobiographie“.

Endvidere bør nævnes en række breve fra prins Christian Frederik (den senere Christian VIII), skrevet til Carl v. Ewald, medens denne var i Genève. Disse breve, der er offentliggjort i Vor Fortid I (1916-17), s. 169-85, kaster indirekte lys over flere sider af opholdet i Genève.

De kilder, der findes i Genève, synes ikke at være blevet benyttet før de blev gennemgaaet af forfatteren til nærværende afhandling i 1946 og følgende aar. Det drejer sig hovedsageligt om følgende dokumenter, dels i privateje, dels i universitetsbiblioteket og i statsarkivet:

1. Régistre du Conseil d'Etat de Genève 1827-28.

2. Arkivet for selskabet „Société du noble exercice de l'arc“.

3. Eynardske papirer:

A. I Bibliothèque Publique et Universitaire, Collection Eynard:

11 breve fra prins Frederik Christian til Charles Eynard, 1827-63 (Fotokopier nu i Rigsarkivet, København)

5 breve fra Carl v. Ewald til Charles Eynard, 1863-64

1 brev (kopi) fra Charles Eynard til Gustave Dalgas, Livorno 2.5. 1856

1 brev (kopi) fra Charles Eynard til Carl v. Ewald 28.6.1855

Optegnelser af Charles Eynard om sin rejse med prinsen

B. I privateje (Madame Bedot-Diodati):

Charles Eynards kopibøger, indeholdende kopier af breve til Frederik VII og Carl v. Ewald samt anden korrespondance med omtale af Frederik VII.

I Privateje (Notar Edmond Binet):

1 brev fra prins Frederik Christian til J. Petit-Senn

Endvidere er gennemgaaet Journal de Genève 1826–28.

Af Carl v. Ewalds privatarkiv (Rigsarkivet) er benyttet:

a) Manuskriptet til „Min Autobiographie“ Bd. II–III (nedskrevet 1852–53)

b) Brev fra Marc-Nicolas Puerari til Carl v. Ewald 29.3.1827

c) Billet fra baron A. de Staël til grev Rantzau-Breitenburg 17.9.27

Endelig har forfatteren haft adgang til Hertug Carl Wilhelm af Holstein-Becks rejsedagbog fra 1826, som opbevares paa Glücksborg.

Nogle breve fra M.-N. Puerari til prinsesse Vilhelmine og til hertugen af Holstein-Beck samt et enkelt brev fra hertugen til Puerari er aftrykt i Henri Puerari: *Souvenirs de famille, 1562–1909* (Paris, 1934).

Grev Rantzau-Breitenburgs og Carl v. Ewalds breve og indberetninger samt Ewalds rejsedagbog findes i det danske kongehus' arkiv, men der har ikke kunnet opnås adgang hertil.

NOTER OG HENVISNINGER

¹ Mémoires et souvenirs de Augustin Pyramus de Candolle, Genève 1862, s. 409. – ² Fortegnelse over Nordboer, som have studeret ved Universitetet i Genf 1559–1800, v. C. F. Bricka. Personalhistorisk Tidsskrift 4. Bind, s. 331 ff. – ³ Aage Friis: Bernstorfferne og Danmark I, s. 30–32 og 362–386. – ⁴ H. P. Giessing: op. cit., s. 17. – ⁵ Hertug Frederik Vilhelm Paul Leopold af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Beck (1785–1831). – ⁶ Rigsgreve Andreas Conrad Peter Rantzau til Breitenburg (1773–1845). – ⁷ Major, senere Generalmajor Carl v. Ewald se: *En Slægts Historie I–II* ved Theodor Ewald. – ⁸ Conrad Greve Rantzau Breitenburgs Erindringer fra Kong Frederik den Sjettes Tid, ved L. Bobé, København 1900. – ⁹ Briefe von K. V. v. Bonstetten an Friederike Brun 1829, II, s. 324. – ¹⁰ Hertugens kammertjener Köhn (Kuhne?) blev tilbage som hushovmester paa Plongeon. Han fulgte med prinsen til hoffet i København men trak sig senere tilbage fra tjenesten og giftede sig med en genferinde. – ¹¹ Den genfiske folketælling nævner i februar 1828 syv personer, alle mandlige, som medlemmer af prinsens hofholdning (intendant, kokke, kammertjener og rideknægte), deraf 4 danske, 2 schweizere og 1 italiener. Paa dette tidspunkt var imidlertid flere medlemmer af tjenerskabet ude paa rejse med prinsen. I Plongeons vognremise fandtes den gang en landauer, en „tilbury“ (let tohjulet vogn) og to andre vogne. – ¹² Paa rejsen januar–maj 1827 besøgte Lyon, Avignon, Marseille, Toulon, Hyères og Nizza, hvorfra turen gik tilbage til Genève. 21.12.1827 paabegyndtes en ny, endnu længere rejse: over Lyon og tværs gennem Frankrig til Bordeaux, Bayonne og Toulouse, videre til Nizza og ind i Italien, hvor man bl. a. besøgte Genua, Livorno, Firenze, Rom, Neapel, Ischia, Rom, Bologna, Turin for først den 10.7.1828 at vende tilbage til Genève. – ¹³ Edmond Barde: *Anciennes maisons de campagne genevoises*. Genève 1937, og mundtlige meddelelser fra forfatteren. – ¹⁴ Reproduceret i Th. Ewald op. cit. s. 95. – ¹⁵ Om Marc-Nicolas Puerari (1766–1845) se: D. L. Clement: *Notice sur l'église réformée française de Copenhague*. 1870 og det ovenfor under

„Kilder“ citerede værk. — ¹⁶ Finn T. B. Friis: H. C. Andersen og Schweiz, København 1949, s. 55–56. — ¹⁷ Henri Puerari op. cit. — ¹⁸ Om Guillaume Henry Dufour (1787–1875) se bl. a. E. Chapuisat: *Le Général Dufour, Lausanne* 1935. — ¹⁹ Om Augustin Pyramus de Candolle se bl. a.: *De la Rive: A. P. D. C., sa vie et ses travaux* (Paris, 1857) samt note 1 ovenfor. *Journal de Genève* 9.11.1826 nævner „Hans Kongelige Højhed Arveprinsen af Danmark“ blandt Candolles talrige tilhørere. — ²⁰ N. C. L. Abrahams: *Meddelelser af mit Liv, udgivne af Arthur Abrahams*, 1876, s. 370–383 og 393–405. Det hedder i udgiverens indledning, at han har „udeladt, hvad jeg meente ikke egnede sig til Offentliggjørelse“; m. h. t. opholdet i Genève har det ved gennemgang af manuskriptet kunnet konstateres, at intet af interesse er udeladt. — ²¹ Om Bernhard v. Beskow (1796–1868) se J. E. Rydquist: *Bernhard v. Beskow*, 1873. — ²² Abrahams op. cit. s. 374. — ²³ do. s. 373–74. — ²⁴ do. s. 463. — ²⁵ Se nedenfor s. 189. — ²⁶ Abrahams op. cit. s. 372, 374 og 378. — ²⁷ E. Barde op. cit. i note 13. — ²⁸ Meddelelse fra monsieur E. Barde. — ²⁹ Oplysningerne om mrs. Lambton og hendes mand er velvilligst fremskaffet af Archives d'Etat, Genève. — ³⁰ I det hele taget fremhæver Ewald (se Th. Ewald op. cit. s. 74), at prinsen ikke var i stand til at gøre modstand, naar kvinder gjorde kur til ham. — ³¹ *Vor Fortid I*, s. 86. — ³² *Journal de Genève* omtaler et bal, som prinsen lod afholde i Casino (et festlokale i Genève's centrum) den 18. januar 1828. — ³³ *Journal de Genève* 17.5.1817. — ³⁴ *Vor Fortid I* s. 179–80. — ³⁵ H. Puerari op. cit. s. 79–82. — ³⁶ *Sstds.* s. 80–82. — ³⁷ Ewalds arkiv, Rigsarkivet. — ³⁸ *Vor Fortid I*, s. 182–83. — ³⁹ *Sstds.* s. 183–84. — ⁴⁰ *Sstds.* s. 184–85. — ⁴¹ H. Puerari op. cit. s. 85–88. — ⁴² Th. Ewald: *En Slægts Historie I*, s. 81; *Vor Fortid I*, s. 169 ff. — ⁴³ Christian Frederiks ophold og omgang i Genève omtales bl. a. i Vernes Prescott: *Causeries d'un octogénaire genevois* (Genève 1883) og A. de Candolle: *Souvenirs* (Genève, 1862). — ⁴⁴ Om de her nævnte medlemmer af familien Eynard se *Dictionnaire historique et biographique de la Suisse*, III s. 45 og de der anførte kilder. — ⁴⁵ *Mémorial de la Société d'histoire et d'archéologie* 1838–1888, s. 123 (25.2.1864). — ⁴⁶ Se note 12. — ⁴⁷ Se herom ovenfor under „Kilder“. — ⁴⁸ *Krinnkrigen*. — ⁴⁹ Naar Giessing og Wegener, „efter Prinsens egen Beretning“ meddeler, at han under sit ophold i Genève indtraadte som menig i den genfiske „Nationalgarde“ og som gardist stod vagt udenfor kommandantens bopæl, hvor han bl. a. maatte præsentere gevær for den franske gesandt, som besøgte kommandanten, er der maaske grund til at udtale nogen skepsis. Der findes i hvert fald ingen oplysning herom i Ewalds ret udførlige beretning og heller ikke i de genfiske arkiver. — ⁵⁰ *Journal de Genève* 21.12.1826. — ⁵¹ A. de Staël til grev Rantzau-Breitenburg, 17.9.1827 (Rigsarkivet). — ⁵² *Journal de Genève* 21.12.1826. — ⁵³ *Sstds.* 22.2.1827. — ⁵⁴ *Sstds.* 18.9.1827. — ⁵⁵ Se nedenfor s. 198. — ⁵⁶ Abrahams fortæller (op. cit. s. 372), at prinsen var meget ivrig til at dyrke legemøvelser af enhver art og at han navnlig var en lidenskabelig bueskytte. Foruden af skytteforeningerne i Genève var han ogsaa medlem af foreninger i andre kantoner og yndede at fremvise sine forskellige skytteuniformer og de ordenstegn fra foreningerne, som laa i hans kommodeskuffe. — ⁵⁷ *Livret du Noble Exercice de l'Arc* 1771 No. 4, *Assemblée générale du 25 Mai* 1827. — ⁵⁸ Brevet findes hos en slægtning af Petit-Senn, notar E. Binet, Genève. — ⁵⁹ En sang, som er optegnet i Ewalds selvbiografi, lyder saaledes:

Un Etranger trouva des charmes
Au jeu qui nous voit ralliés.

Il suspend son Nom et ses armes
A ce vase de l'amitié.
Que j'aime à voir de la Scandie
Un Prince en nos murs arrêté
S'unir aux Fils de l'Helvétie
Pour honorer la Liberté.

Amis, notre joyeuse troupe
à sa riche offrande applaudit.
Nous boirons le vin de la coupe
A ce Prince qui l'embellit,
Et de retour dans sa patrie,
Le front ceint du bandeau des Rois,
Puisse-t-il de notre Helvétie
Se ressouvenir quelquefois!

⁶⁰ S. Coutau: Archives du noble exercice de la Navigation, Genève 1912. Gaudy-Le-Fort: Esquisses genevoises, 1829, p. 170. – ⁶¹ Journal de Genève 9.8.1827. – Régistre du Conseil d'Etat, 1827. – ⁶² At det næppe var nogen tilfældighed, at prins Frederik var fraværende fra den store fest synes at fremgaa af et brev til grev Rantzau fra Christian Frederik (Vor Fortid, I, s. 175), hvor denne giver udtryk for sin taknemmelighed over Rantzaus omsorg for prinsen. I denne forbindelse udtaler Christian Frederik sin tilfredshed med, at greven har faaet arrangeret smaa rejser, der har opfyldt deres hensigt at fjerne Frederik „fra den Lystighed i Plongeon Park og fra Navigationsfesten, der let kunne have givet Anledning til Scener eller Møder, som ønskes undgaaede.“ – ⁶³ De Crue: Genève et la Société de Lecture. Genève, 1896. – ⁶⁴ Régistre du Conseil d'Etat, 1828. Theodore Bret: Les bourgeois d'honneur de Genève de 1814 à nos jours. Genève, 1929. – ⁶⁵ Se ovenfor s. 190. – ⁶⁶ Régistre du Conseil d'Etat 10.12.1828, s. 539–41. Brevet var sendt af udenrigsminister Schimmelman til professor Puerari med anmodning om paa passende maade at overgive det til rette vedkommende. Raadets svar gengives sammesteds s. 552.

ANMELDELSER

Katalog over billeder fra det gamle Århus. Udgivet af Komitéen for de lokalhistoriske udstillinger. I topografi, II portrætter. Foreløbig udgave. 1953. (Dupl.).

Der er grund til at henlede opmærksomheden paa det værdifulde initiativ, cheferne for bibliotekerne, stadsbibliotekar Åge Bredsted, Århus Kommunes biblioteker, overbibliotekar Em. Sejr, Statsbiblioteket, og for Den gamle By i Århus museumsdirektør Helge Søgaard har udvist ved udgivelsen af disse to foreløbige kataloger over henholdsvis topografiske og personalhistoriske billeder fra Århus. Interessen for billedstoffet, der naturligt altid har været lige levende saavel for topografen som personhistorikeren, har først i de sidste aartier sat sig spor i systematisk indsamlingsarbejde fra biblioteksvæsenets og museernes side, og vore offentlige samlinger er derfor nu inde i en rivende udvikling, hvorom disse to kataloger noksom bærer vidne.

Grundlaget for katalogerne er to udstillinger, der har været afholdt i januar 1952 og januar 1953 i raadhusen i Århus, men det der fremlagte materiale er yderligere suppleret med billedstof, som ikke har kunnet medtages paa udstillingerne. Der er dog ikke for udgiverne tvivl om, at der udover det her meddelte findes et meget stort stof, som man ikke har været opmærksom paa eller hidtil har kunnet faa fat i, og man har derfor understreget katalogernes foreløbige karakter som grundlag for en senere mere udtømmende fortegnelse, selvom man er indstillet paa i stor udstrækning at maatte give afkald paa en registratur over det fotografiske materiale og her maa nøjes med at henvise til samlingerne i de forskellige offentlige institutioner og kontorer. Men selv foreløbigt er det dog ikke smaating, man har naaet.

Medens ordningen af det topografiske katalog ikke giver anmelderen lejlighed til bemærkninger, kan der ved det alfabetisk ordnede portrætkatalog nok være anledning til at paapege, at benyttelsen utvivlsomt ville være lettet, dersom man havde foretrukket at stille efternavnet i spidsen, og nytteværdien ville meget øges, saafremt man anbringer hustruerne under pigenavnet eller dog i det mindste har en henvisning herfra til mandens navn. Efter gældende dansk navneskik er det umuligt, at Anna Nielsdatter Storm (1533-97), gift med raadmand Johan Worm, kan have heddet fru Worm, og man vil derfor altid søge hende under pigenavnet; at det kan være praktisk at holde f. eks. pendantbilleder sammen i kataloger under mandens navn, skal indrømmes,

men en henvisning fra pigenavnet vil da ogsaa være fuldt dækkende. Det henstilles derfor, at der ved udarbejdelsen af den endelige fortegnelse rækkes forskningen denne yderligt lettende haand.

Iøvrigt er der grund til at være katalogernes redaktør, afdelingsbibliotekar Kjeld Elkjær taknemmelig for det store forberedende arbejde, der her er udført. Eksemplet er værdigt til efterfølgelse.

ALBERT FABRITIUS.

Magister-Statens 1951. Under Redaktion af Albert Fabritius, Erik Krapper, Erik Strøby. Redaktionssekretær Alfred Larsen. Udg. af Dansk Magisterforening. Kbh. 1953.

Personalhistorikeren glæder sig, hver Gang der kommer en ny „Stat“. Og Glæden deles af de allerfleste inden for den Stand, den omfatter. Det vilde ogsaa være underligt andet, eftersom Kendskabet til Kollegers Personalialia nu om Stunder simpelt hen er en Betingelse for at fortsætte det vidt-omfattende Samarbejde, enhver Organisation kræver. Og Organisation er i Dag kort og godt en Nødvendighed.

Det skal dog ikke nægtes, at der ved Siden af Glæden altid gør sig Surhed af en bestemt Art gældende. Alle, der har haft at gøre med Arbejder af denne Art, kender den. De detaljerede Data, Redaktionen kræver, navnlig de rent personlige, betegnes som overflødige, som Indgreb i Privatlivets Fred osv. Der var nylig en Landsretssagfører, der i et Fagblad luftede denne Uforstand over for den nyeste juridiske Stat. At der var en juridisk Professor, der var enig med ham, er ikke mange Hjertesuk værd.

Det er Uforstand. En Personalhistoriker, der giver sig af med at samle og udgive en „Stat“, vil først og fremmest gøre gældende, at Personalhistorie er en Videnskab som enhver anden, og at den af sin Dyrker kræver Nøjagtighed og Fuldstændighed. Det er disse to Krav, der saa ofte støder an mod menneskelig Forfængelighed og Eskapisme. Det skal slaas fast, at ingen Personalhistoriker med Respekt for sig selv og sit Arbejde nogen Sinde vil undlade at stille Kravet. En anden Sag er, at han kan blive nødt til at slække paa det, dels fordi han kort og godt ikke kan skaffe Data, dels fordi han ud fra et samlet menneskeligt Skøn over det foreliggende erkender, at her er Tavshed tilraadelig, dels endelig fordi han kan komme til at staa over for et Lovbud.

Hvad angaar den sidste Mulighed, er det beklageligt, at – mig bekendt – endnu intet Stridsspørgsmaal af denne Art er blevet ført frem til Domstolene. Hvorledes vil disse fortolke Begrebet Privatliv? For mig personlig er der ingen Tvivl om, at unægtelig eksisterer der et Privatliv, der ikke maa krænkes, men det omfatter eller bør ikke omfatte de for offentlige Myndigheder indgaaede Forbindelser eller trufne Afgørelser. Det er Indholdet, der er eller bør være fredet, ikke Rammerne. Det vil være i Traad med Ud-

viklingen, der i ondt og godt fører bort fra Individualismen, om Domstolene vil fastslaa dette.

Saa længe dette ikke er sket, har Personalhistorikeren kun sit menneskelige Skøn og sin Overtalelsesevne at falde tilbage paa. Selv har jeg i mangfoldige Tilfælde overbevist Mennesker om, at det renligste er at lægge Kortene paa Bordet, og at det modsatte oftest før eller senere hævner sig. Altid er det unægtelig ikke lykkedes. I den nye Magisterstat figurerer stadig en Professor, der i sin Tid bad om at maatte kamuflere sit første Ægteskab, fordi han ikke havde fortalt sin anden Kone om det. Og der var et Barn i det. Jeg kunde kun raade ham til hurtigst muligt at korrigere Fejlen – gad vidst, om han har gjort det. Staten har i hvert Fald stadig ikke den første Kone.

At Fædre „advancerer“ i Livsstilling, f. Eks. fra Arbejdsmand til Entreprenør, er et gammelt kendt Trick, som de yngre Slægtled dog nu lykkeligvis holder sig for gode til at bruge. Om Damers Alder vil jeg ikke tale – Kvinderne befinder sig paa dette som paa mange andre Omraader i en voldsom og glædelig Udvikling fremad. Mens der nu turde være almindelig Enighed om, at Adoptivbørn tidligst muligt bør have Besked om Realiteterne, kan graanede Samfundsstøtter geraade i vildt Raseri, naar Personalhistorikeren ikke vil gøre dem eller deres til virkelige Børn af Adoptivforældrene.

Og saa videre. Den Personalhistoriker, der lever i og med sit Arbejde, kommer ofte ud for tunge Overvejelser. Jeg kan kun sige: vær forstaaende og klog over for alle, der trænger til det, vær kold og krævende over for dem, for hvem Kamuflagen er blevet en Del af Livet.

Thi – og her er vi ved et andet Kardinalpunkt – alt dette er aldeles ikke blot en videnskabelig Forfængelighedssag for Personalhistorikeren. Det er *ikke* ligegyldigt, om det rigtige og det fuldstændige staar i en „Stat“. Vi lever i en Verden, hvor standsbestemte statistiske og sociologiske Undersøgelser Dag for Dag tager større Omfang, og der kan ventes nye Resultater af dem i Fremtiden. For at Grundlaget kan blive saa solidt som muligt, er det af afgørende Betydning, at det, der staar paa de Steder, hvor det skal staa, er rigtigt og fuldstændigt. Herved bliver „Staten“ ikke blot et Opslagsværk for Kolleger og Myndigheder, men en ny Basis for det Kendskab til Menneskers og Samfunds Levekaar, som vil blive mere og mere nødvendigt i en mere og mere kollektiv Stat. Af mindst lige saa stor Betydning som Smaa-krebsenes Ben eller Fortidens Bylag.

Dette var lidt Teori. For at se paa Magisterstaten, saa erstatter den tredie Udgave fra 1945 og er saaledes tidsmæssigt set fuldt paakrævet. Den er redigeret bl. a. af Dr. Albert Fabritius og for en stor Del udarbejdet af Genealogen Alfred Larsen, og Personalhistorikeren griber den derfor med Tillid. Der vil altid være en Del at indvende. Noget af det skyldes Divergenser mellem Udgiverne og Kritikeren om, hvorvidt det eller det burde være fortiet. Andet skyldes simpel menneskelig Svaghed hos Redaktionen. Det er ikke godt at se, hvorfor de to Professorer Hjelmlev har faaet Navneforandring

til Hjemlev, eller hvorfor Adjunkt N. E. Christensen er opført som Christiansen. Der mangler hist og her Data eller Datoer, som kunde være skaffet. Men det vigtigste er, at Principperne er sunde, og at der er sat et alvorligt Arbejde ind paa at efterleve dem. Trods Surheden i Krogene skal Bogen nok blive brugt og værdsat.

POVL ENGELSTOFT.

BJØRN KORNERUP: *Ribe Katedralskoles Historie. Studier over 800 Aars dansk Skolehistorie. II. (1660–1920). Kbh. 1952. VI + 468 S. M. III. (Gyldendal.)*

Med det foreliggende Bind afsluttes Værket, hvis første Bind er anmeldt i „Personalhistorisk Tidsskrift“ 12. R. IV, 164 ff., hvor der er givet en almindelig Karakteristik af denne prominente Skolehistorie. I Overensstemmelse med Planen er Fremstillingen med samme Udførlighed som hidtil ført ned til 1845, Aaret da P. N. THORUPS Rektorat er tilende, dernæst gives en sammentrængt Oversigt over Tiden til 1903, da Rektor FRITSCHE dør og hele Latinskolevæsenet omdannes, og tilslut nogle faa Sider om Aarene til Genforeningen 1920. Hovedparten af Bindet optages saaledes af de henvend to Aarhundreder fra 1660 til 1845, altsaa næsten hele Enevældens Tidsrum, i hvilket Skolen har oplevet to Glansperioder henholdsvis under CHRISTIAN FALSTER i Begyndelsen af det 18. og P. N. THORUP i Begyndelsen af det 19. Aarhundrede. I anden Halvdel af det 17. Aarhundrede er der kun een berømt Mand knyttet til Skolen, nemlig Konrektor, senere Lektor PEDER TERPAGER, Ribes højst fortjente Historieskriver, hvis „Ripæ Cimbricæ“ altid vil indtage en fremtrædende Plads indenfor vor ældre lokalhistoriske Litteratur.

CHRISTIAN FALSTER, der knyttedes til Skolen 1712, først som Konrektor, siden som Rektor, og i Forening med Biskop LAURIDS THURA bragte den paa Fode efter en lang Nedgangsperiode, er dette Binds Hovedperson. I et Afsnit paa ca. 120 Sider skildres hans Skolestyre, en Skildring der munder ud i en Personkarakteristik, mere differentieret og sikkert ogsaa mere træffende end hvad der tidligere er skrevet om ham; det er et af Bogens mange smukt og omhyggeligt tegnede Portrætter.

I Slutningen af det 18. Aarhundrede ses en interessant Profil, den udmærkede Pædagog, Konrektor LUDVIG HEIBERG, P. A. H.s Broder, død som Rektor i Odense; i sin Ribetid udarbejdede han 1794 en Plan til radikal Omdannelse af det lærde Skolevæsen, paavirket af Oplysningstidens Ideer, og skønt forud for sin Tid har denne Plan maaske ikke været uden Indflydelse paa HERTUGEN AF AUGUSTENBORGS Reforme 1805–09. 1804 var P. N. THORUP blevet Konrektor i Ribe, med ham som Leder førtes Reformerne ud i Livet, og der oprandt en ny Guldalder for Skolen. Desuden blev Thorup Skolens Historiograf, hvis Skolehistorie Dr. Kornerup pietetsfuldt yder den største Anerkendelse.

Det er kun nogle ganske faa af Bogens utallige Personskildringer her har kunnet nævnes. Foruden det rige skole- og kulturhistoriske Stof rummer den som sagt et Portrætgalleri af meget afvekslende Art og af stor Tiltrækning for enhver der interesserer sig for ældre Personalhistorie. Bindet afsluttes med Oversættelser af Tekstens latinske Stykker, dertil kommer Noter og Kildehenvisninger samt Register til begge Bind, omfattende baade Person- og Stednavne med stærk Specificering af Lokalteter under de enkelte Stednavne, – se fx den halvanden Spalte *Ribe*. Da Indholdsfortegnelsen ogsaa er meget detailleret, er der gjort alt for at man let kan finde sig tilrette i Stoffets Fylde. Man maa lykønske Forfatteren til fuldendt Gerning og Skolen til det Monument han har rejst over dens ærværdige Fortid.

R. PAULLI.

Svenske Herdaminner.

En ejendommelig Litteraturart udgør i Sverige de saakaldte „Herdaminner“, Samlinger af biografiske Efterretninger om et Stifts Gejstlighed. En Række Skrifter af denne Karakter har i Aarenes Løb set Dagens Lys i vort Broderland lige siden 1781, da det første Herdaminne udsendtes omhandlende Strängnäs Stift. Disse Arbejder er af højest ulige Værd, nogle brede, dilettantiske, panegyriske, andre Præstationer af høj videnskabelig Rang. Alt som Aarene er gaaet, mærkes dog gennemgaaende ogsaa paa dette Omraade Virkningerne af de strenge metodiske Krav, som Nutidens Historieforskning har opstillet.

Nævnes kan saaledes fra de sidste Aar „Västerås stifts herdaminne“, 1–2, 1939–51, ved GUNNAR EKSTRÖM, et Værk, der ved sin Nøjagtighed og kritiske Benyttelse af middelalderlige Kilder indtager en fremragende Plads inden for den presbyterologiske Litteratur. Noget lignende gælder GUNNAR HELLSTRÖMS „Stockholms stads herdaminne“, 1951, (734 S.), der bygget paa en Menneskealders forberedende Undersøgelser, bl. a. en systematisk Gennemgang af samtlige paagældende Kirkearkiver, vidner om en sjælden Omhu og Objektivitet.

Til de meget betydelige Ydelser paa dette Omraade maa ogsaa henregnes Førstebibliotekarie, fil. dr. BROR OLSSONS „Kalmar stifts herdaminne“, der nu foreligger afsluttet i fire Bind (1947–51). Den lærde, usædvanligt alsidige og virksomme Humanist Dr. Bror Olsson har haft god Brug for sine mangeartede Kvalifikationer ved Udarbejdelsen af det nævnte Herdaminne. Det er smukt tilrettelagt, er opbygget paa en solid Grundvold af de bedste Kilder og bringer en Rigdom af personalhistoriske, genealogiske og litteraturhistoriske Oplysninger om de paagældende Gejstlige. Da Forf. tillige har lagt Vægt paa at meddele fyldige og nænsomme Biografier, især af Biskopper og andre, mere fremtrædende Kirkemænd, bliver hans Herdaminne desuden meget tiltrækkende Læsning. Oplivende virker ogsaa de mange ypperlige Billeder af Per-

soner og Bygninger. Det er ikke blot en Sum af faktiske Oplysninger, man her stilles overfor, men man faar et virkeligt Indtryk af de levende Mennesker, der skjuler sig bag Navnenes og Aarstallenes Myriader.

Om adskillige af de svenske Herdaminne gælder det, at de i ikke ringe Grad tillige er af Værdi for danske Personalhistorikere, især paa Grund af de talrige Slægtskabsforbindelser, som sammenknyttede Norden i ældre Tid. For dansk personalhistorisk Forskning maa dog Redegørelsen for Præsteskabets Historie i den gamle danske Provins Lunde Stift være af særlig Betydning. I snart et Aarhundrede har man i saa Henseende maattet tage sin Tilflugt til det bekendte Værk af Professoren i Græsk ved Lunds Universitet SEVERIN CAVALLIN „Lunds stifts herdaminne“, 1-5, 1854-58. I flere Henseender er det et nyttigt og fortjenstfuldt Arbejde, paa sin Vis Udtryk for en storartet Indsats, men nægtes kan det ikke, at det er beheftet med meget alvorlige Skrøbeligheder. Ganske særlig maa fremhæves den kritikløse Holdning over for det overleverede Kildemateriale og Mangelen paa udførligere Kildehenvisninger, hvad der bestandig lader Benytteren tvivlraadig med Hensyn til Værdien af de meddelte Efterretninger.

Alt som Tiden er skredet fremad, er Svaghederne ved Cavallins Værk blevet mere og mere aabenbare. Der kunde da være god Grund til at søge at skabe en ny Præstehistorie for Lunde Stift. Men hvordan gribe en saadan Sag an? Rent bortset fra Vanskelighederne ved at tilvejebringe det økonomiske Grundlag maatte man i første Række spørge efter en Mand, der kunde opbygge et saadant Værk, – en Mand, der var i Besiddelse af den fornødne videnskabelige Dygtighed, Kundskabsmængde, kritiske Sans og Nøjagtighed og – ikke mindst – Arbejdskraft og viljestærk Udholdenhed, saa at han ikke vilde give op over for alle Besværligheder eller trættes ved den usigelige Møje, som Udarbejdelsen af et førstehaands Herdaminne koster. Til alt Held ejer Stiftet i Överbibliotekarien ved Universitetsbiblioteket, fil. dr. GUNNAR CARLQUIST, vort Selskabs Æresmedlem, en Forsker, der i en sjælden Grad er som skabt for et saa krævende Arbejde.

I Januar 1937 nedsatte Lunds Domkapitel en Komité med det Formaal at tilvejebringe et nyt Herdaminne for Stiftet. Den ledende Kraft blev naturligt nok Dr. Carlquist, som efter en halv Snes Aars Forberedelser 1948 havde den Tilfredsstillelse at kunne udsende første Levering af „Lunds stifts herdaminne från reformationen till nyaste tid“ (II: Oxie kontrakt), 1951 kom Bind III omhandlende Skytts og Vemmenhøgs kontrakt, og allerede 1952 foreligger Bind IV, omfattende Torna kontrakt, alle tre Dele digre Bind paa ca. 500 tættrykte Sider hver.

I en interessant Programartikel (trykt i Personhistorisk Tidsskrift XLII, 1943, S. 76-98) har Dr. Carlquist klart gjort Rede for de mange metodiske Problemer, der maa melde sig for den, der vil udarbejde et Herdaminne, og anvist den Vej, som han selv agtede at følge. Forf. begrænser sig til Tiden efter Reformationen, da efter hans Opfattelse det middelalderlige Kildestof er af en saa egenartet Karakter, at det kræver Behandling efter særlige Metoder

og Synspunkter, som ikke – eller ikke i samme Grad – har Anvendelse paa det efterreformatoriske Materiale.

Hvad Opstillingen af dette angaar, finder han det naturligt, modsat hvad der har været Skik i Danmark siden Wibergs Dage, at ordne Stoffet i lokalt sammenhørende Grupper efter de bestaaende Provstier, „Kontrakter“, som de kaldes paa Svensk. Inden for hver Kontrakt behandles de enkelte Pastoraters Series pastorum i kronologisk Orden. Efter en kort Redegørelse for hvert Pastorats administrative Udviklingshistorie følger Gennemgangen af Præsterækken, Mand efter Mand. De paagældende Præsters Data med Hensyn til Slægtsforhold, Uddannelse, Embedsbane, eventuel litterær Virksomhed o. l. anføres nøje, og tilsidst gives der Oplysninger om vedkommendes ægteskabelige Forhold og Børn. Er Talen om en Mand, der har efterladt sig Skrifter, opføres Titlerne paa disse. Hver Artikel afsluttes med et ofte meget fyldigt Tillæg af Kildehenvisninger, hvori der med Anvendelse af et fint udviklet Forkortelsessystem gives Hjemmel for hver eneste meddelt Oplysning. Heri drøftes ogsaa jævnlig specielle Forhold, bl. a. Usikkerhedsmomenter i de benyttede Kilder.

Allerede denne Oversigt vil give et Indtryk af, hvorledes Forf. har opfattet sin Opgave. Det er de personalhistoriske og genealogiske Synspunkter, der er de fremherskende. Dette er i god Overensstemmelse med Udtalelserne i den citerede Programartikel, hvori Forf. med Bestemthed afviser, at det skulde være Formaalet med et Herdaminne at give et enkelt Stifts almindelige Kirkehistorie. Sandt nok: det Materiale, som fremlægges gennem et Herdaminne, vil være af stor Betydning ogsaa for den almindelige kirkehistoriske og kulturhistoriske Forskning, men dennes Tarv bør i denne Sammenhæng ikke være det primære.

Inden for sin Begrænsning maa det siges, at det nye Lunde Stifts Herdaminne udmærker sig ved en ubøjelig Konsekvens. Det Skema, der en Gang er blevet fastlagt, følges aldeles nøje, og Rubrikkerne udfyldes overalt, om end snart bredere, snart mere sparsomt, alt eftersom det bevarede Kildestof tillader det. Fyldigere biografiske Karakteristiker¹ indlader Forf. sig kun sjældnere paa at give, og aldrig henfalder han til den let sentimentale, halvt opbyggelige Lovtaler-tone, som var almindelig i mange ældre Herdaminner. Det er med en egen Tilfredsstillelse, at man overalt ved, hvad man skal søge, og hvad man kan vente at finde i Værket.

Er denne konsekvente Tilrettelæggelse et stort Fortrin, saa tilkommer der dog Dr. Carlquist en endnu større Fortjeneste ved den metodiske Behandling, han underkaster Kildestoffet. Forud for Udarbejdelsen af de foreliggende Bind er der i en længere Aarrække gaaet et Indsamlingsarbejde, som kun kan betegnes som uhyre, paa Grundlag af baade trykte og utrykte

¹ Enkelte Biografier er skrevet af specielt Sagkyndige. I det Bind, som behandler Stiftets Biskopper, vil dette endnu oftere blive Tilfældet. – I Værkets I. Serie, der skal rumme Udgifter af Kildestof, har Anmelderen 1942 publiceret Biskopperne Poul Mortensen Aastrups og Mads Jensen Medelfars Visitatsbog 1612–37.

Kilder. I en Udstrækning som aldrig set før har Forf. draget sig til Nytte alt Kildestof af væsentlig Betydning. Endnu mere vigtigt er det dog, at det indsamlede rige Stof er blevet sigtet med den nøjeste Kritik. Dr. Carlquist viser sig helt igennem at være en Kildekritiker, uddannet i streng moderne Skole, og hans indgaaende Prøvelse har selvsagt været af den største Værdi for Fremstillingen. Man staar derfor med en Følelse af Tryghed over for den grundmurede Soliditet, der overalt præger Værket. Mangfoldige nye Efterretninger er kommet for Dagens Lys, gamle Misforstaaelser er i Hobetal blevet ryddet til Side, men mange gamle Traditioner er ogsaa blevet stadfæstet ved at sammenholdes med de primære Kilders Vidnesbyrd.

For danske Personalhistorikere vil det ligge nærmest at fordybe sig i Afsnittet om Tiden 1536-1660 (80). Det viser sig da ogsaa, at man her møder en Fylde af nye Oplysninger om Personligheder, der hører hjemme i vor ældre Historie. Forf. udmærker sig i dette Afsnit ikke blot ved sin sædvanlige Kritik og Nøjagtighed, men godtgør tillige et overraskende Kendskab til dansk historisk Litteratur, hvad der maa sættes desto højere, som det desværre ikke er almindeligt forekommende hos svenske Forskere.

Ogsaa i en anden Henseende maa man varmt paaskønne Dr. Carlquists Behandling af det danske Tidsrum. Det lokale Kildemateriale, der har staaet til hans Raadighed, er nemlig meget sparsomt, langt ringere end for den følgende Periode 1680-1800. Særlig vil der være Grund til at minde om det smertelige Tab, Forskningen har lidt derved, at Lunde Domkapitels Arkiv gik til Grunde ved Stockholms Slots Brand 1697. Man forstaar derfor, at det har været Forf. magtpaaliggende i nogen Grad at søge at holde sig skadesløs ved en supplerende Gennemgang af den Række Arkiver, der endnu er bevaret i det danske Rigsarkiv. Undersøgelserne her har da ogsaa i mangfoldige Tilfælde givet godt Udbytte.

Gunnar Carlquists nye „Lunds stifts herdaminne“ kan kun betegnes som et Storværk, og fuldføres det efter Planen i de 15 Bind, vil man komme til at staa over for et usædvanligt Monument. Allerede hvad der er ydet til denne Dag, aftvinger den største Respekt og betyder en mægtig Landvinding for den personalhistoriske, specielt den presbyterologiske, Forskning, ogsaa for Danmarks Vedkommende. Fremfor alt vil dog „Lunds stifts herdaminne“ ved sin nøje gennemtænkte og strengt gennemførte Metode kunde tjene som et lysende Forbillede for alle lignende Værker og beslægtede Undersøgelser.

Monumentum aere perennius.

BJØRN KORNERUP.

Borgerrulle for Kristiansand 1641-1820. Utgitt av Kristiansand by. 1952. - KJELD HELLAND-HANSEN: *Eleveprotokoll for Kristiansand Katedralskole 1756-1860.* Utgitt av Kristiansand by. 1952.

I 1941 kunne Kristiansand bys 300-aars jubilæum af vægtige grunde ikke markeres, men bystyret har dog ikke ment, at begivenheden helt burde

gaa i glemmebogen, og har derfor nu udsendt dels fortegnelser over borgerne i Kristiansand 1641–1820, dels katedralskolens elevprotokoller for aarene 1756–1860. Begge publikationer har, som blot et flygtigt blik i de udførlige navneregistre vil vise det, betydelig interesse ogsaa for danske slægtsforskere.

Borgerrullerne er resultatet af et betydeligt og ihærdigt efterforskningsarbejde, især udført af arkivar Kjeld Helland-Hansen. Den ældste bevarede borgerskabsprotokol begynder nemlig først 1808 og indledes med en fortegnelse over de personer, der 31. december 1808 havde borgerskab, hvorefter de nye borgere er indført efter bestilling og derindenfor kronologisk. De tidligere borgerskabsprotokoller er gaaet til ved byens brand 1737 og senere, og raadstueprotokollerne, der er bevaret fra 1719, er ikke komplette paa dette omraade. Statsarkivet i Kristiansand, der blev grundlagt 1935, har set det som en nærliggende opgave at rekonstruere de tabte borgerbøger, og gennemgangen af raadstueprotokollerne 1719–1808 er udført af statsarkivar Jacob Friis (tiden fra 1773) og assistent Alf Kiel (1719–72), medens Helland-Hansen har indsamlet materialet tilbage til 1641 og iøvrigt suppleret det for hele perioden paa grundlag af det mangeartede kildemateriale til byens historie. Arbejdet er udført paa den maade, at hver kilde er skrevet ud paa kort, hvilke sammenført danner et alfabetisk kartotek paa henved 10.000 kort. Dette kartotek, der indeholder udførlige kildehenvisninger, er tilgængeligt paa statsarkivets læsesal. Forstaaeligt nok gør udgiveren opmærksom paa den fejlmulighed, der ligger i, at personer med de samme patronymika forveksles – ingen, der er vant til at arbejde med materiale af denne art, vil vente, at saadanne fejl skulle være undgaaede, men udgiverens grundige arbejdsmetode og den fortrolighed med stoffet, som et mangeaarigt arbejde dermed giver, gør det dog sandsynligt, at han paa dette omraade har begrænset sig til det uundgaaelige. At publikationen indeholder oplysninger, der strengt taget ikke vedrører borgerskabet (f. eks. alder, giftermaal o. a. personelle oplysninger), hvad udgiveren halvsvejs gør undskyldning for, vil af værkets benyttere ikke alene blive tilgivet, men hilst med stor taknemmelighed. Man vil med raadmand Andr. Kjær, der har underskrevet forordet, ønske, at statsarkivet vil fortsætte dette fortjenstfulde arbejde paa beslægtede felter.

Sideløbende med dette arbejde har K. Helland-Hansen paataget sig en udgave af elevprotokollerne for Kristiansand katedralskole, som er paabegyndt af den daværende rektor NICOLAJ FEMMER i medfør af forordningen af 23. juli 1756. Medens de originale protokoller i Femmers og den følgende rektor MONRADS tid er ført i 16 rubrikker, gik den bekendte SALOMON GIØR, der var skolens rektor 1789–1806, over til en fortløbende tekst, der dog indeholder de samme biografiske oplysninger om eleverne som skemaet, der blev genoptaget i 1805, men nu indskrænkedes til 7 rubrikker. I den her foreliggende udgave er rubriksystemet, som rimeligt er, opgivet til fordel for en omløbende tekst, men bortset fra at protokollernes stipendieoplysninger i udgaven kun

meddeles med en samlet sum for hele stipendieperioden, er oplysningerne meddelt ordret.

Den personalhistoriske forskning baade i Danmark og i Norge vil værdsætte det initiativ og den arbejdsindsats, der her er ydet saavel af Kristiansand by som af statsarkivet.

ALBERT FABRITIUS.

EVA DRACHMANN: *Vilhelmine, min mor*. 159 S. ill. 1953. Gyldendal.

„Vilhelmine, min Mor“, er den bornholmske Prokurator-datter VILHELMINE ERICHSEN (1852–1935), der 1871 blev Digteren Holger Drachmanns første Hustru („Fru Belli“), og som efter Ægteskabets Skibbrud 1878 ægtede Proprietær VALDEMAR HILARIUS-KALKAU (1851–1925). Fru Eva Drachmann, Digterens Datter (f. 1874), har ikke meget Nyt at sige om Drachmanns og Vilhelmines Ægteskab – hans Navn var tabu hele hendes Barndom. Det er om Moderens og Stedfaderens Hjem, Bogen handler, deres haarde og pligt-opfyldende Liv, deres evige Kamp mod økonomiske Vanskeligheder. Gennem mange fine Smaatræk: Moderens smaa simple Sange, f. Eks., faar Læseren et indtagende Indtryk af hendes Personlighed, ligesom Bogens Billeder fortæller om hendes sjældne Skønhed.

Mere end om Moderen drejer Bogen sig dog om Forfatterinden selv: Erindringer fra en Barndom i 1880erne. Dens første store Afsnit skildrer Bedsteforældrenes Gaard i Laksegade i Rønne med ypperlige Billeder af Livet i en bornholmsk Købstad for 70 Aar siden. Og Resten handler om en lille Piges Tilværelse paa Landet; først og fremmest paa Gundsø Gaard ved Gundsømagle, hvor hun havde sit Barndomshjem, dernæst paa Nordgaarden Øst f. Ringsted, hvor hun seks Aar gammel for et Aar blev anbragt hos sin Stedfaders Søster, der var gift med Løjtnant JAMES WEBSTER LUNDWALD.

Fru Drachmann husker godt, er en fin Iagttagger og en meget levende, poetisk Skribent med en lykkelig Evne til at genskabe et Barns Verden, dets Forestillinger og dets Drømme. Ikke mindst Naturskildringerne og Kærligheden til Blomsterne bidrager til at give den smukke Erindringsbog dens særlige Charme.

H. TOPSØE-JENSEN.

HOLCK. Familiehistoriske arbejder af Harald Holck.

Igennem nogle år har kontorchef Harald Holck samlet sine gennem et langt liv mere eller mindre intenst drevne familiehistoriske studier, af hvis resultater efterhånden ikke så få har været meddelt i dette tidsskrift. Uden her at levere nogen anmeldelse af disse arbejder, hvis betydning rækker længere end blot til den 1810 med navnet von Holck adlede slægt, kan der dog være grund til at henlede opmærksomheden paa, hvad der hidtil er fremkommet i duplikeret skikkelse og et – desværre – kun ringe oplag. 1948 ud-

sendtes Stamtavle over Oberstløjtnant OLE HOLCKs Slægt, der medtager spindelinjernes første generation. 1951 offentliggjorde kontorchef Holck en omhyggeligt gennemarbejdet biografi af sin tipoldefader oberst CARL PHILIP HOLCK (1719-98) og hans hustru LOVISE SOPHIE VON LEBEN (1729-89), og samme år fulgte den væsentlig større biografi af oldefaderen kommandør CARL CHRISTIAN HOLCK (1758-1816) og hustru BOLETTE HENRIETTE MARGRETHE LUND (1776-1846). Hertil knytter sig så biografien af farfaderen herredsfoged PETER CARL CHRISTIAN HOLCK (1802-65), trykt i nærværende tidsskrift 1926, og skildringen af faderen borgmester HARALD JULIUS HOLCK (1843-1917), der udsendtes 1950 under titlen „Far og vort Hjem“ (duplikeret). Man kan kun glæde sig over, at det er lykkedes kontorchef Holck at tilendebringe dette store arbejde, der samlet rummer et meget levende billede af en solid embedsmandsslægts liv gennem tiderne.

ALBERT FABRITIUS.

Erindringer om Søren Kierkegaard af HANS BRØCHNER. Udgivet med Indledning og Oplysninger af STEEN JOHANSEN. Kbh. 1953. (94 S.). (Gyldendal).

Allerede længe har Filosofen Hans Brøchners personlige Erindringer om Søren Kierkegaard (udgivet af Harald Høffding paa Tilskyndelse af Georg Brandes i „Det nittende Aarhundrede“ (V, 337-74)) indtaget en ejendommelig Plads i Litteraturen om den store Tænkter. Kan denne Samling Smaatræk maaske ikke kaldes meget betydelig, saa har den dog i al sin Fordringsløshed et ikke ringe Værd som Kildestof betragtet. Nedskriverens gennemførte Redelighed borger for Indholdets troværdige Karakter. Ofte er de Brøchnerske Optegnelser om Kierkegaard blevet benyttet og citeret af senere Forskere, men mærkeligt er det, at ingen tidligere synes at have tænkt paa at besøge en ny, lettere tilgængelig Udgave af dem. Først nu er dette sket, idet cand. mag. STEEN JOHANSEN i et nydeligt udstyret, lille Hefte har leveret en Nyudgave.

Forstandigt nok bygger Udgiveren ikke sin Tekstrecension paa den noget ændrede, trykte Tekst i „Det nittende Aarhundrede“, men paa Brøchners eget Manuskript (Addit., 4°, 415d). Tekstgengivelsen gør vel i det hele et tilforladeligt Indtryk, selv om man nok af en formentlig velskolet Filolog kunde have ventet, at der var udvist noget større Omhu. En Del Trykfejl og mindre Fejlæsninger virker som kedelige Pletter, der burde være undgaaet. Det vilde saaledes sikkert have ærgret Søren Kierkegaard at se Titlen paa hans berømte *Διαφάσματα* to Gange (S. 30 og S. 83) urigtigt stavet *Διαφαλματα*, idet Udgiveren aabenbart ikke kender Forskel paa ψ og φ .

Til Udgaven er føjet en lille Indledning, der bl. a. gør Rede for Optegnelsernes Tilkomst og for deres indre Karakter, samt en Kommentar, der i al Kortfattethed maa siges at give de fornødne Oplysninger til Forstaaelse af Teksten. Det er dog mindre rigtigt, naar det S. 80 siges, at Emil

Frederik Vilhelm Warburg „endte som“ Præst i Asminderød. Warburg var vel residerende Kapellan i Asminderød-Grønholt 1851-59, men han afsluttede sin Løbebane som Sognepræst ved St. Nicolai Kirke i Svendborg 1886.

I et Tillæg er meddelt to større Brevudtalelser af Brøchner om Kierkegaard. Det havde dog været naturligare ogsaa her at gaa til Originalerne (i Addit., 4°, 877) i Stedet for at bygge paa Høffdings ingenlunde tilfredsstillende Udgave af Brøchners og Mølbechs Brevveksling (1902). – Trods de paapegede Mangler fortjener dog baade Udgiver og Forlag, at Brøchners Optegnelser om Søren Kierkegaard i deres nye Skikkelse vinder Udbredelse.

BJØRN KORNERUP.

LARSEN-LEDET: *Mit Livs Karrusel*. VI. *Stridsmand*. 1952. 234 S. Gyldendal.

Sidste Bind af LARSEN-LEDETS Erindringer handler om Kampen mod Spiritus'en, som han førte i sin Egenskab af Afholdsbevægelsens slagfærdigste Pennfører og største Mødetaler. Begivenheder, der lidenskabeligt optog Sindene for en Menneskealder siden, skildres her med Forfatterens vanlige Fynd og Humør: Krigen mod Smugkroerne, Kroafstemningerne om Spiritusbevillinger, der begyndte i Haverslev 16. Januar 1907 og dermed aabnede en landsomfattende Kampagne, der skulde strække sig over Aartier; Modstanderne fra „Den personlige Friheds Værn“, af hvem Svend Røgind og Byskov omtales med Respekt, H. P. Ludvigsen med ikke ringe Sympati, medens det gaar haardt ud over den humørforladte Professor Fr. Weis. Interessantest er Kapitlet om Samarbejdet med Stauning og Nedsættelsen af Ædruelighedskommissionen, hvor man ikke kan værge sig for et Indtryk af, at den gamle drevne Taktiker har drejet Afholdsfolkene en Knap. Som Epilog følger en elskværdig Selvkaraktistik, der munder ud i Paastanden om, at Forfatteren har været et lykkeligt Menneske. Bogen har sine Forgængeres Fortrin og Fejl: lidt for mange velturerede Anekdoter i Stedet for en virkelig Livsskildring; lidt for koket Selvglæde; men den er morsom, let læst, og den giver ganske vist ensidige, men i høj Grad læseværdige Bidrag til Forstaaelsen af Stemninger og Tilstande i Danmark i det mærkværdige 20. Aarhundredes første Halvdel.

H. TOPSØE-JENSEN.

HANS GILLINGSTAM: *Ätterna Oxenstierna och Vasa under medeltiden. Släkt-historiska studier*. Sthlm. 1952-53 (XII - 911 s. - ill.) (Disp.).

Adskillige aars intenst arbejde ligger bag den digre bog, hvormed Hans Gillingstam ifjor ved Stockholms högskola erhvervede den højeste akademiske værdighed. Saavidt det her kan bedømmes, har forfatteren med fast uovertruffen grundighed og omhyggelighed vendt og drejet hvert aktstykke, der

har kunnet inddrages til belysning af de to store slægter, som fremfor nogen spillede en rolle i 1400-tallets svenske borgerkrige, og resultatet er da ogsaa blevet et værk, der gang paa gang vil blive raadspurgt af middelalderforskerne, et vægtigt vidnesbyrd om, hvad der kan mures op ved tilbunds-gaaende udforskning af kildematerialet, naar al den gennem aarhundrederne nedfældede og overbroderede slægtstradition sættes tilside og først tages frem til sidst og belyses med dokumenternes sikre søgelys. Det mærkes, at forfatteren er trænet op i Diplomatarium Suecanums lærde og nøgterne skole, og det ligger i sagens natur, at det først og fremmest er diplomatiets rige samlinger, der har leveret materialet.

Oprindelig har Gillingstam haft til hensigt at fordybe sig i slægten OXENSTIERNNA alene, men arbejdet hermed har hurtigt vist ham, at det var ugørligt at skildre denne slægts historie uden samtidig at behandle KRISTIERN NILSSON og VASA-ætten. Som naturligt i et arbejde af denne karakter er fremstillingen koncentreret om enkelte biografier, men i det vældige noteapparat ligesom i ekskurserne findes et stort antal detaljer af betydning for hele den svenske middelalderadel.

Som bekendt har slægtsforbindelserne mellem den danske (bortset fra Halland og Skaane paa Dronning Margrethes tid) og den egentlige svenske adel aldrig været af større omfang; for dansk adelshistorie og adelig slægts-historie har Gillingstams værk derfor naturligt mindre betydning, hvorimod emnet selvsagt ikke er uden betydelig interesse for Danmarks historie som en fra Nordens historie uadskillelig del. Nogen i detaljer gaaende omtale er da ikke paa sin plads her, hvor det kun bør dreje sig om at henlede opmærksomheden paa dets eksistens og paa den glædelige kendsgerning, at et familie-historisk emne har kunnet tages op paa saa bred almenhistorisk basis og gøres til genstand for saa omhyggelig forskning, at det kan tilfredsstille universitetets strenge krav.

Det sted- og personnavneregister (s. 841-911), som man ved modtagelsen af værket savnede haardt, og uden hvilket dets benyttelse er overordentlig vanskelig, udkom 1953. Det er ledsaget af slægtstavler over Oxenstierna og Vasætterne, som ogsaa med taknemmelighed skal hilses velkomne til lettelse af orienteringen i det stofmættede, righoldige arbejde og som resumerende overblik.

ALBERT FABRITIUS.

NIELS MØGELVANG NIELSEN: *Den regntunge Sky*. Et Følgeskab med Nis Petersen. 1951. 193 S. Gyldendal.

Bogens mærkelige Titel hentyder til Beretningen om Elias Ildprøve i 1. Kongernes Bog, Kap. 18. Efter Sejren over Ba'als Præster sender Profeten sin Dreng ud syv Gange for at spejde efter Skyen, der skal bringe Regn til det tørkehærgede Land. Historien havde opfyldt Nis Petersen i hans Barn-dom. Det forekom ham, at han fra Barn af havde været Drengen, der var

sendt ud for at se efter Skyen. Vennen gennem hele Skoletiden genfinder Drømmeren med de store Forsætter i dette Træk.

Vor Viden om Nis Petersens Skoletid har hidtil været sparsom; Efterretningerne om dette vigtige Livsafsnit er kun faa i Hans Brix' store Monografi. For en væsentlig Del afhjælpes dette Savn i nærværende store Bog, forfattet af Aarhuspræsten Niels Møgelvang Nielsen, der har kendt Nis Petersen, fra han var seks Aar gammel, og som gennem Skoleaarene har været hans uadskillelige Ven og Fortrolige. I 1914 bliver Nis Petersen Discipel paa Det gamle Apotek i Nakskov; enkelte af hans Breve fra de følgende Aar indflettes og der fortælles ogsaa om spredte Møder ned gennem Tiden indtil det sidste triste paa en Nerveklinik udenfor Aarhus i Begyndelsen af den anden Verdenskrig.

Men „Den regntunge Sky“ er ikke noget Memoireværk i almindelig Forstand. Rammen om Beretningen er et Ophold i Omegnen af Bern i Schweiz, hvortil Forfatteren er tyet for at skrive sin Bog, og hvor han under Arbejdet drøfter flere af dens ledende Tanker med sine Værtsfolk. Og det stadige Ledemotiv er Skildringen af en aldrig afsluttet, bestandig under Arbejde værende Roman om en Digter, som de to ensomme Drengene konstant fantaserer om at skrive, og hvori de vil nedlægge deres Oplevelser og Erfaringer, deres Tanker og Drømme, og hvis Traad genoptages, naar de efter Aars Adskillelse mødes igen. Det er altsaa en Slags „Samtaler med Nis Petersen“ og der er set bort fra Sammenhæng eller Kronologi i Fortællingen; det meste fornemmes som en Digtning, der samtidig rummer en dyb Sandhed. Det er lykkedes Forfatteren med stor Kunst at placere Nis Petersen i hans rette Milieu, give hans aandelige Forudsætninger gennem Skildringen af Indre Missions Gerning. Man forstaar den gennemgribende Indflydelse hans Barndoms religiøse Opdragelse har haft paa hans senere Udvikling, selv om han tidligt brød med Kristendommen og vendte sig til Nietzsche. Særdeles velskrevet, rig paa væsentlige Tanker og vigtige Synspunkter giver Bogen et ganske mærkeligt Billede af en Karakters Tilblivelse, meget personligt og meget positivt. Den søgende, dybt splittede Natur kontrasterer til Poseuren, Pralhansen og Skrånefortælleren, som ogsaa var Nis Petersen, men altsaa ikke den rigtige Nis Petersen.

H. TOPSØE-JENSEN.

EDITH RODE: *Der var engang*. Et Kig tilbage. 1951. 156 S. Gyldendal.

Betragtet som Selvbibliografi er Fru EDITH RODES Bog lidt af en Skuffelse. Der er noget tilfældigt, noget planløst over den, og Forfatterinden undskylder sig da ogsaa med, at hun „ikke har Memoire-Hukommelse“. Alligevel vil den finde mange og beundrende Læsere. Den er paa hver Side præget af sin Digers Stil og Talent som Fortæller.

Atter her – som i Fru Eva Drachmanns Bog – er Hovedsagen Forsøget paa at gendigte et Barns Verden, se paa Tingene med dets Øjne, tænke dets

Tanker. Her er ganske nydelige Stemningsbilleder af en lille Pige, som klæder sig paa, af Juleaften, hvor hun venter ved Vinduet paa, at Far skal komme hjem fra Praksis, af Besøg hos Farmor og hos Bedstemor, af Forholdet til de to smaa Søstre. Her er dernæst overbevisende psykologiske Redegørelser for et „sært“ Barns Spekulationer og Bekymringer, der undertiden udvides til smaa livskloge Essays af almen Karakter.

Midtpunktet i Barnets Verden er Far, Hofmedikus CARL NEBELONG, hvis Billede tegnes med varm Kærlighed og Beundring, og Farmor, en af den lille Piges vigtigste Læremestre, hos hvem Traditionerne om Guldalderen endnu er levende. Med let og sikker Haand formaar Forfatterinden at anslaa Tidsstemningen fra 80erne og 90erne, saaledes i et Par kostelige Sider om den berømte litterære Kafé „Bernina“. Fra Aarene efter Aarhundredskiftet fortælles om Mødet med den store tyske Digter Rainer Marie Rilke, hvem Fru Rode meget ærligt sætter højere som Menneske end som Poet. Af størst Værdi er dog det fine og dybt sympatiske Portræt af SOPHUS CLAUSSEN; om Tilblivelsen af hans „Danske Vers“ (1912) indeholder Bogen nye og vigtige Oplysninger.

H. TOPSØE-JENSEN.

Uddevallaslåkten Sanne. Forskningar, erinringar och anteckningar. Uppsala 1952.

I en nydelig lille publikation har Sven-David Sanne, Göran Hedin og Bertil Rehnberg samlet slægten Sannes historie, ledsaget af en i den sædvanlige svenske tabellariske form opstillet stamtavle, der for den svenske slægts vedkommende er udvidet til en fuldstændig efterslægtstavle. Hovedstykkeerne i bogen udgøres af HERMAN og GUNNAR SANNES levnedsskildring af deres fader, bruks- og godsejeren, landstings- og riksdagsmanden JOHAN NEWTON SANNE (1836–1919), Uddevallas i sin tid mest fremstaaende købmand og skibsreder. Indledningsvis bringes skildringer af slægtens ældste historie og af Uddevalla i tiden 1789–1919, denne sidste forfattet af läroverksadjunkten Sten Kristiansson. Betydning for et dansk publikum har bogen først og fremmest derved, at slægten udspringer fra skipper i Aarhus JENS LAURIDSEN (ca. 1687–1741), hvis søn MICHAEL SANNE (ca. 1727–1805) var Købmand paa Moss, senere bygmester i Karlstad – han var fader til høker i Uddevalla JOHANNES SANNE (1761–1830), stamfader til den svenske slægt. I indledningen er der gjort rede for Michael Sannes forhold til slægterne ANKER og WÆRN, ligesom det med stor sandsynlighed antages, at Michael Sannes hustru SARA WÆRN var datter af den i London som lærer ved den dansk-norske skole og forstander for den danske kirke bosatte JOHANNES WÆRN (d. ca. 1742). Skipperen Jens Lauridsens herkomst er det ikke lykkedes at klare, blot synes det fastslaaet, at han var brodersøn af SØREN JENSEN BUCHTRUP (1678–1731) i Ebeltoft og købmand og kirkeværg i Aarhus HANS JENSEN BUCHTRUP. Forholdet er en smuk illustration af den velkendte skiften

slægtsnavne eller rettere tilnavne i 1600- og begyndelsen af 1700-tallet. Jens Lauridsen, hvis farbrødre altsaa førte navnet Buchtrup, er ikke selv paa-truffet med noget slægtsnavn; af hans fem børn kaldte to sønner og to døtre sig Sanne, medens en tredje søn antog navnet Müller efter sin stedfader, raadmand i Aarhus, viceborgmester RASMUS ERIKSEN MÜLLER (d. 1774). Ved undersøgelserne i Aarhus har H. Friis-Petersen været forfatterne en fortrinlig hjælper. Som et værdifuldt bidrag til belysningen af de interskandinaviske forbindelser rundt Kattegats kyster, længe efter at de politiske forhold havde adspaltet rigerne, vil bogen blive læst med interesse ogsaa i Danmark.

ALBERT FABRITIUS.

Stampe.

Da det efterhaanden er blevet meget vanskeligt, for ikke at sige umuligt, at opdrive Lengnicks Stamtavler i Antikvariaterne, maa man med Glæde se paa, om nogen tager sig paa at genudgive dem. Proprietær J. Sloth Odgaard har nu foranstaltet en „Genoptrykning“ eller rettere Duplikering af en af disse, nemlig „Genealogie over Familien Stampe“ 1. Udg. fra 1839, som omfatter saavel den agnatiske som den kognatiske Descendens, ialt henved 1200 Personer af Landets mest bekendte Slægter. Der er dog desværre ikke taget Notits af senere fremkomne Arbejder om Slægten Stampe, saasom H. A. Møllers Bog om Slægterne Stampe og Thestrup fra 1910 og Stamtavlen i Danmarks Adels Aarbog 1920, ej heller af Værker om enkelte kognatiske Grene, f. Eks. Fabricius, Krarup og Rahbek, men der er paa de sidste tre Sider i den nye Udgave, der fylder 32 Sider plus en smukt udført Reproduktion i Zinktryk af den oprindelige Hovedtavle, givet ajourførte Oplysninger om en enkelt Gren af Slægten Langballe i Thy, der nedstammer fra Bertel Michelsen Langballe til Nebelgaard og Bodil Marie Stampe og som blandt sine nutidige Medlemmer tæller Udgiverens Svingesøn. Eksemplarer à 25 Kr. kan faas ved Henvendelse til Propr. Sloth Odgaard, Hundborgvej 36, Thisted.

CARL LANGHOLZ.

Slægten Wulff fra Fredericia og Randers (Carl Wulff og hans efterkommere). På foranledning af Sofus Oppenheim påbegyndt af Josef Fischer, afsluttet af Michael Hartvig. Kbh. 1953.

Ved sin død i 1949 efterlod bibliotekar Josef Fischer sig forarbejder til en stamtavle over efterkommerne af rabbiner, kantor og schächter i Fredericia CARL WULFF (d. 1769) og SARA ISRAEL (d. 1806), som nu i bearbejdet og udvidet skikkelse er forelagt af Michael Hartvig. Som de fleste jødiske genealogier i den danske litteratur danner ogsaa dette arbejde en fuldstændig efterslægtstavle og omhandler som følge heraf talrige jødiske og ikke-jødiske

slægter, som METZ, METZON, ISAACSEN, LJUNGBERG, SALOMAN, SALOMON, SIMON, NATHANSEN, KALISCH, MEYER, BERG, ROSENBERG, BEHRENS, VALENTIN, OPPENHEIM, TACHAU. Der er nedlagt et stort arbejde i fremskaffelsen og verifikation af hele dette materiale, og man glæder sig over nu ved et par lejligheder at have faaet konstateret, at bibliotekar Fischer paa dette vigtige felt har faaet en kyndig og samvittighedsfuld afløser, saa meget mere som forfatteren har indledt stamtavlen med en let læst indledning, der rummer mange kulturhistoriske træk, og som desuden giver oplysninger om Sara Israels forfædre, der i fire generationer kan følges i Gross Glogau i Schlesien.

ALBERT FABRITIUS.

SPØRGSMÅL OG SVAR

(Eventuelle svar bedes tilsendt redaktionen, der vil sende dem videre til spørgeren og offentliggøre dem i tidsskriftet).

SPØRGSMÅL

HVID – WIID

Den 12. Sept. 1750 forlod den danske Bødker Sivert Jacobsen Hvid med Asiatisk Compagnies Skib „Kronprinsessen af Danmark“ Landet, og paa Hjemrejsen fra Indien slog han sig ned i Sydafrika, hvor hans Efterkommere nu lever under Navnet Wiid.

Jeg vil være taknemmelig for enhver Oplysning om hans Oprindelse.

Kommandørkaptajn H. F. KLÆR,
Forchammersvej 22¹, Kbh. V.

KØBKE

Stiftsfysikus, Justitsraad JACOB GEORG KØBKE blev 27/1 1833 gift med ANTOINETTE CHRISTIANE ULDALL, Datter af Major Hans Frederik Uldall og Anna Maria Dorothea Købke.

Oplysning om *hvor* Vielsen har fundet Sted modtages med Tak af
Amtsforsvalter JØRGEN SWANE, Vejle.

MUNK

Søfareren Jens Munk (1579–1628) var Søn af Erik Munk til Hjørne i Halland. Død 1594. Denne var i Følge V. A. Secher: Medd. om Slægten Secher, Søn af Lensmanden paa Lykaa Slot Jens Munk. Ved man noget om denne sidstes Forfædre?

G. KINDT, Sophiehøj pr. Haslev.

RANLØV

FREDERIK CHRISTIAN RANLØV, tog 1828 dansk-juridisk Eksamen. Han havde da tjent dels paa Gavnø Godskontor og dels paa Gisselfeld Birks Kontor. Fødsel, Herkomst og senere Skæbne kendes ikke. I Folketæll. for Kbhvn. 1860 nævnes som boende Store Kongensgade 67 KAREN RANLØV, 67 Aar, f. i Vester Egede, Enke efter Godsforvalter. Hun var dog ikke født i Vester Egede,

men i Braaby og døbt 25. Jan. 1793, D. af Birkedommer ALBRECHT GOTTLÖB BECK. Hun nævnes i Kbhvn.s Vejvisere fra 1845 og til 1869, men ses ikke at være død i Kbhvn.

Alle Oplysninger om dette Ægtepar søges.

H. HJORTH-NIELSEN.

RØBYE

HANS RØBYE, f. o. 1736 i Tranekær (Kbg. mgrl.), S. af Forpagter af Korsebøllegaard Jørgen Hansen og . . . . . Han var 1752-59 paa Kontoret hos Borgmesteren i Ærøskøbing og tog 1761 dansk-juridisk Eksamen. If. Persh. Saml. II, S. 165 blev en Søn født 1766 paa Fuglebjerregaard og 1773 og 76 fik han Børn døbt i Holbæk. Han var da Forpagter af Holbæk Ladegaard, skal senere have været Forpagter af Brorup i Slagelse Sct. Mikkels Landsogn, men ses ikke at have boet der 1787 og 1801. Han ægtede 16. maj 1766 i Slagelse (Mikkels) ØLLEGAARD MARIE DINESEN, fremstillet 24. Aug. 1742 i Slagelse Sct. Mikkels, D. af Byfoged HANS DINESEN, der ikke ses at høre til den kendte Familie Dinesen.

Der spørges: naar og hvor døde Hans Røbye og hans Hustru?

H. HJORTH-NIELSEN.

SVAR

RANDULF

(Ph. T. 13 R. I, S. 191).

NIELS RANDULF kan ikke have været Borgmester i Haderslev ca. 1600 (jfr. Th. O. Achelis' Fortegnelse over Haderslev Bys Borgmestre i Ph. T. 9 R. V, 1932, S. 129-45), men kun almindelig Borger, nævnes dog ikke i Achelis: Bürgerbuch der Stadt Hadersleben, 1940. - N. R. havde følgende Børn:

1. ENEVOLD NIELSEN RANDULF, f. 18.12.1597 i Haderslev - d. 30.4.1666 i Roskilde (siges at have været en illegitim Søn af Christian IV, idet han havde stor ydre Lighed med denne Monark med de mange Børn baade i og udenfor Ægteskab). Informator for Prins Frederik (III) 1619, for Chr. IV's Børn med Kirsten Munk 1623, Domprovst i Roskilde 1627. G. 6.1.1628 paa Københavns Slot med BENTE RASMUSDATTER, d. 1673, D. af RASMUS MUUS paa Hedemarken i Norge. (Bricka: Biogr. Leksikon XIII, 1899, S. 395 f. Om Efterslægten, til hvilken Brødrene Ørsted hører, se Christopher Giessing: Danske, norske og islandske Jubellærere I, 1779, S. 360 ff).
2. MARIA NIELSDATTER RANDULF, g. m. NIELS LAURIDSEN HUTFELDT, Borger i Haderslev; begge flygtede 1626 under Wallensteins Hærgen til Broderen i Roskilde, men døde snart efter (Efterslægt i Aarhus Stifts Aarbøger 1943, S. 141-53).
3. ANNICHE NIELSDATTER RANDULF, g. ca. 1635 m. HANS NIELSEN FERSLEV,

f. ca. 1610 i Aalborg – d. efter 1660, først Bergskriver ved Kongsberg Sølvværk, fra 1642 Lagmand i Frederiksstad, Søn af Borgmester i Aalborg NIELS IVERSEN (FERSLEV) (1545–1617) og ANNA JENS DATTER (KAAS) (1586–1649) (Efterslægt hos Anna Levin: Ferslew-Slægten fra Skagen, 1927).

4? LAURIDS RANDULF, Forvalter i Kongens Lysthave (1633), Tolder i Helsingør (1637), henrettet 1641 p. Gr. af Toldsvig.

Sidstnævnte kan dog ogsaa have været Søn af PEDER ANDERSEN RANDULF (d. 19.7.1620 i Kbh.), som 1597 blev Byfoged i Kbh., 1606 Raadmand og 1618 Borgmester (Oluf Nielsen: Kjøbenhavns Historie og Beskrivelse III, 1881, S. 205 f).

Slægten Randulf stammer sandsynligvis fra Bønder i Hejls ved Kolding, før Haderslev Amt, nu Vejle Amt. 1542 nævnes NIS RANDULL og PETER RANDVULF som Haderslev Lens Tjenere og ERICH RANVULF (RANDUL) som Tørring Lens Tjener, alle i Hejls, mens JASPER RANDULL alias JESPER NIELSEN er Haderslev Lens Tjener i det nærliggende Grønninghoved. 1537/38 nævnes desuden KNUTH RANDULF som Riberhus Tjener i Hejls. (F. Falkenstjerne og Anna Hude: Sønderjydske Skatte- og Jordebøger fra Reformationstiden, 1895–99, S. 21, 22, 66, 123, 404). 1597 forekommer der ikke mere nogen Randulf i Hejls, men en Forbedelsesmand CHRISTEN RANDTWOHL i det nærliggende Frørup (RA. Haderslev Lens Jordebog 1597). Ovennævnte Nis (Niels) Randulf, som kun nævnes een Gang, nemlig i Jordebogen fra 1542/43, der maaske – hvad man saa ofte ser med Jordebøger – ikke var ført helt à jour, kunde være Fader til Peter og Erik Randulf, der tillige nævnes i det mere paalidelige Skatteregister fra 1542, og til Knud Randulf og Jesper Nielsen Randulf samt Bedstefader eller Oldefader til Niels Randulf i Haderslev (f. ca. 1570).

JESPER RANNULF i Tyrstrup Herred nævnes i et Tingsvidne af 20. august 1499, og LAUE RANULF i Sjølund (ogsaa Tyrstrup Herred) nævnes i et Tingsvidne af 11. Febr. 1505 (Rep. dipl., Nr. 8874 og 10307).

CARL LANGHOLZ.

SMÅ MEDDELELSER

CARL BAGGER OG J. N. GOMARD

Den bedste og mest uegennyttige ven, CARL BAGGER havde i de sidste 9 aar af sit liv (1837-46), var bogbinder, senere folketingsmand JOHAN NICOLAI GOMARD (1815-1900).

Om venskabet blev sluttet allerede i de aar, Carl Bagger levede som bohème i København og drømte om at blive skuespiller, samtidig med at Gomard var elev ved Det kgl. Teater, eller om det først blev sluttet, da Gomard i oktober 1837 kom til Odense som bogbinder, lader sig næppe afgøre. Allerede 7 maaneder efter nedsatte Gomard sig maj 1838 som bogbinder og boghandler i Nyborg, som han senere i 9 aar (1852-61) repræsenterede i folketinget. Deres venskab varede til det sidste. Gomard sad hos Bagger i hans sidste timer oktober 1846.

De 5 af Carl Baggers breve til Gomard er af Gomards datter ANDREA skænket til Landsarkivet i Odense 1922. Det sjette har Gomards dattersøn guldsmed MORTEN ERIKSEN, Ringe, stillet til min raadighed.

Carl Baggers breve er gennemgaaende præget af galgenhumor.

Det første er fra onsdag 16. februar 1842.

Kjære Gomard!

Jeg tilskriver dig i Huj og Hast, for at sige dig, at *hvis du kan strax øieblikkelig udbetale mig 50 Rbd. i Forskud*, da skal du paa de tænkeligst favorable Vilkaar faae mine Digte, af hvilke der forekommer flere nye, og hvoraf du kan erholde saa mange, at Trykningen øieblikkelig kan paabegyndes. Dog er det nødvendigt, at du, i Tilfælde af at du kan og vil modtage Tilbudet, reiser herved strax *paa Fredag*.

Din troe Ven

C B som beder dig hilse din gode Kone.

Gomard kom, thi to Dage efter underskrev Carl Bagger følgende kontrakt ÷ eller gældsbevis:

Under Dags Dato har jeg, C. B., solgt til Hr. Boghandler Gomard i Nyborg et Værk, der skal betitles: MOSAIK, eller Smaadigte af Forfatteren til „Min Broders Levnet“; hele Manuskriptet (som fodnote: der skal fylde

otte trykte Ark), skal af mig leveres til Forlæggeren inden 1 April 1842 og har jeg derfor af Hr. Gomard modtaget 50 Rbd, skriver halvtredsindstve Rigsdaler, saa at jeg Intet haver af Forlæggeren at kræve for bemeldte Manuskrift.

Odense d. 18 Februar 1842

CARL BAGGER.

Carl Bagger havde aabenbart faaet afslag hos en københavnsk forlægger, thi tidligere paa aaret havde han i et hovedstadsblad averteret: „Gamle Venner meddeles herved, at der endnu i Foraaret vil i København udkomme en Digtsamling, betitlet: „Mosaikstykker af Forfatteren til „Min Broders Levnet“.

Bogen kom imidlertid ikke hos Gomard i 1842. Muligvis har Carl Bagger ikke været leveringsdygtig, naar han skulle præstere 128 sider digte, selvom han kunne optrykke nogle, der havde været trykt før forskellige steder.

Det tredje brev er udateret og lader sig næppe bestemme med hensyn til aaret ud over, at det er skrevet, før Baggers sidste bog udkom september 1845.

Udtrykket „i Slutningen af næste Uge“ bereder vanskeligheder. Noget taler for 1842, da Thora Baggers fødselsdag 14. august faldt paa en søndag, andet taler for, at det er skrevet torsdag 14. august 1845, da bogen var paa trapperne.

Kjære Johan!

Megen Tak for de to (Flasker – som er aftegnet meget primitivt), der netop ankom idag paa min Kones Fødselsdag, den 14. August. Forøvrigt saa var jeg i Begreb med at fuldende det *sidste* Digt, et *nyt*, hvilket efter min Mening maaskee er det smukkeste, jeg har skrevet; *det bliver færdigt paa Onsdag senest!!* det Øvrige afgjøres i Mellemtider og *Pauser*. Du kan altsaa i Slutningen af næste Uge have det færdigt *herfra*.

i hast

Din Ven

C. B.

Man har jo lov til at gætte paa, at det drejer sig om den til hans søn digtede børnevis: „Naar kommer Vaaren vel?“, det af Carl Baggers digte, der i forbindelse med melodien til det, sikkert vil leve længst. – Eller hentyder han ironisk til den barokke „Kantate“: „Død er nu Jesper!“

I eftersommeren 1845 blev det til alvor med bogen. Kort før dens fremkomst har han paa et tarveligt stykke graat papir sendt Gomard følgende. – Dokumentet tilhører guldsmed Morten Eriksen.

At der fra min Side Intet er iveien for at Hr. Boghandler Gomard i Nyborg indkøber Restoplaget af de af mig udgivne Bøger og Smaa-bøger, bevidnes herved i Vidners Overværelse af

Carl Bagger.

Neden under har han skrevet det samme med udeladelse af ordene „i Vidners Overværøelse“ og tilføjet datoen: Odense den 16 August 1845.

Faa uger efter udkom Carl Baggers sidste bog: „Øieblikkets Børn“. Prosa og Poesi af Forfatteren til „Min Broders Levnet“. Odense 1845. Forlagt af Boghandler J. N. Gomard i Nyborg. Trykt i M. C. Hempels Officin. Paa bagsiden af titelbladet staar der: Maa trykkes. Odense Politiret, d. 22. August 1845. G. Klaumann.

Et aars tid – 1. april 1845 til 5. marts 1846 – maatte Carl Bagger nemlig nominelt træde tilbage som redaktør af „Fyens Stiftstidende“. Han havde faaet en bøde paa 100 rdl. og var kommet under censur paa grund af et par artikler, der havde staaet i bladet. Det farligste udtryk var: „Længe nok har vi smigret den holstenske Adelsvælde!“. Forfatteren navngav sig, og bladet blev frikendt ved overretten.

Bogen er lige paa 12 ark, hvoraf en bearbejdelse og forkortelse af Scribes skuespil „Cromwells Søn“ fylder de 76 sider. Derefter følger Baggers højest originale, men naturligvis forgæves ansøgning til Christian VIII om postmesterembedet i Middelfart. Hovedparten af bogen: de resterende 102 sider, altsaa knap 6½ af de 8 ark, han tre aar før havde lovet Gomard, udgøres af 34 digte, hvoraf en trediedel havde været trykt før, deriblandt Baggers mest gribende digt til Thora Fiedler: „Dampskibet Løven“.

Bogen har følgende tilegnelse: „Min mildtdømmende Svoger, F. J. F., tilegnes disse Blade med Høiagtelses, Venskabs og Taknemmeligheds Følelser.

Det femte brev fra Bagger er skrevet samme dag, han havde modtaget sin nye bog, 13. september 1845:

Min kjære Johan!

Ret megen Tak for de mig tilsendte to Exemplarer; Gud give, at Entreprisen maa vorde dig til Gavn. Jeg vil bede dig om med *Pakkeposten* at tilsende „Hof- og Stadsretsassessor Fr. J. Fiedler, Store Fiolstræde, 2den Sal“ (Husnr. er ikke anført!) et Exemplar i *hvidt Omslag, da det couleurve Omslag er af en saa nederdrægtig Smagløshed*, at jeg maatte brække mig imorges, da jeg saae det. Ifald det convenerer dig, saa send mig 10 à 15 Explr., hvilke jeg vil omsende til mine – det er Løgn – til nogle af mine Creditorer. Er det formeget forlangt, saa send mig efter dit Tykke; jeg *troer* at huske, at jeg af Langhoff fik 15, men jeg *veed* det sgu ikke.

Jeg *salger* dem ikke, men jeg har mange Personer, hvem jeg skylder en Høflighed.

Hils din gode Kone.

Din oprigtige gamle Ven

C. B.

Det sjette og sidste dokument er udateret fra Carl Baggers haand, men paa grund af indholdet kan det præcis henføres til lørdag 24. januar 1846, da det omtalte søndagstillæg til „Fyens Stiftstidende“ „Bidrag til Tidshistorien“ udkom.

Kjære Gomard!

Da vi sidst talte sammen, var jeg „mod i Hu“, som Kjæmpeviserne sige. Idag er det værre. Jeg har accepteret en Vexel til Gæstgiver Nielsen paa 50 Rbd. til 1 Februar, men som du vil see af Avisen, *er hans Kone nu død*, og Manden ønsker den naturligviis til Begravelsen. Han har altid været flink imod mig, og det veed du, at jeg sætter stor Priis paa. Jeg tilbød dig sidst mit Bibliothek og det staar til Tjeneste den Dag idag og imorgen, men Hovedsagen er, at du inden Begravelsesdagen (paa *Tirsdag*) sender 50 Rbd. *ikke til mig*, men til „Hr. Sekretair Wandall i Odense.“ Af Indlagte vil du see, at Manden trænger.

Har du læst „Lykkens Børn“ anmeldt i „Nordisk Literaturtidende“? den kommer iaften i Tidshistorien.

Har du ikke Lyst til i *dette* „Øieblik“ at gribe Momentet og . . . .

din Ven C. B.

NB jeg behøver vel ikke at tilføie „oprigtige“ (Ven).

Man ser, at Carl Bagger trods alt er i Humør til at lave ordspil med titlen paa sin bog!

Gæstgiver Niensens annonce lød: „Ved en rolig Død bortkaldtes igaar (21/1 1846) min retskafne og inderlig elskede Kone Inger, f. Thomsen efter næsten et halvt Aars uafbrudt Sygdom af Brystsyge. Tre Børn dele med mig mit uerstattelige Tab. Min Høiagtelse og Kiærlighed følge hendes Minde.

Peder Nielsen.

Den omtalte anmeldelse er den smukkeste omtale af Carl Baggers digtning, som fremkom i hans levetid. Der skildres, hvorledes hans liv ikke har været en dans paa roser. Demonstrativt fremhæves han som „dansk digter“, som „ægte og national lyrisk digter“ paa vennen H. C. Andersens bekostning.

HAKON MÜLLER †.

FAMILIEN BUNTZEN PAA CHRISTIANSHAVN

(Mundtlig Tradition, meddelt i Brev af 14/4 1943 til Professor, Dr. phil. Aage Friis fra Kontorchef F. H. Eibe).

Efter Konference med forskellige Medlemmer af Familien Buntzen tør jeg sige, at det blandt de yngre af disse er en udbredt Opfattelse, at Lægen Georg Buntzen¹, født i Ægteskabet mellem du Puys Datter Camilla² og Grosrerer Andreas Buntzen³, var en Søn af Johan Ludvig Heiberg. En Familietradition er det, at af Ægteparrets 8 Børn kun de 4 ældste, Edouard⁴, Andreas⁵, Marie⁶ og Pauline (disse 2 de saakaldte „Gaardbørn“, som Moderen formentede Adgang til Stuerne) har Buntzen til Fader. Den ældre Generation kom kun

nødig ind paa Familiens chronique scandaleuse, og et Brev fra Fru Gyllembourg, som skal have indeholdt Oplysninger om disse Forhold, har en Datter af Edouard brændt i misforstaaet Pietet. Min Mor, Emma Eibe, f. Strøm, fortalte mig dog paa et tidligt Tidspunkt, at hendes Onkel Camillo⁹ var Søn af den senere General de Meza, hvorom en Række Hyldestigte og Afskrifter af musikalske Kompositioner (herunder en Vuggesang for Camillo) fra de Meza til Fru Camilla Buntzen, alle fra Vinteren 1817-18, som jeg har arvet efter Mor, noksom vidner. Mor nævnedes ogsaa for mig, at Louise⁹ var en Datter af A. F. Tscherning.

Det var dog først i Mors sidste Leveaar, at hun begyndte at tale om, at Anine¹⁰ var en Datter af Heiberg, hvilket Mors Mor, Marie, g. Strøm, havde anset som ganske notorisk. Anine havde som ung til Stadighed haft sin Gang hos Fru Gyllembourg, der ligesom Saint-Aubains havde Lejlighed i Stueetagen af Buntzens Ejendom paa Christianshavn, Hjørnet af Overg. o. V. og Volden. Anine skal saaledes have overværet den senere Fru Heibergs Opgør med Skuespiller Hvid.

Da Heibergske Papirer kom paa Markedet ved Rydningen af Priors Pulterkammer, og jeg ved den Lejlighed kom i Besiddelse af Georg Buntzens Eksamenspapirer og yderligere hos Robert Neiendam saa den Række Breve, som min Bedstemor Marie Strøm havde skrevet til Fru Gyllembourg under Broderen Georgs sidste Sygdom, drøftede vi i Familien indgaaende Georgs Forhold med Mor, som indrømmede, at det maatte have sin Rigtighed med Heibergs Paternitet.

Jeg skal nu nærmere fremdrage de Momenter, som taler for Rigtigheden af denne Antagelse.

1. Georgs Ophold fra lille Barn i Hjemmet hos Fru Gyllembourg og hendes Søn J. L. Heiberg, ogsaa under deres Kielertid – altsaa en mere intim Tilknytning til Heibergs end Anines, den erkendte Datters Forhold til Familien.

2. At hans Papirer forblev i det Heibergske Hjem.

3. Hans Søster, Fru Marie Strøm, f. Buntzens ovenfor nævnte Breve til Fru Gyllembourg.

4. Variant til Fru Heibergs Erindringer (mundtlig meddelt af Robert Neiendam) „Man siger i Byen, at han er Heibergs Søn“.

5. Variant hos Fru Heiberg af, hvorledes Lægen Andreas Buntzen gav Heibergs Underrretning om Georgs Død. Efter denne Variant skal Andreas have ført Heiberg ind i et Sideværelse for paa Tomands Haand at overbringe Budskabet.

6. Gravskriften paa Assistens Kirkegaard „Hans jordiske Skikkelse/ nedlagdes her/ i hans Fader og Frænders Grav“ taler ganske vist om hans officielle Fader, men er i sin personligt grebne Tone utvivlsomt Heibergs Værk.

Nogen Anerkendelse fra Heibergs Side af Paterniteten kendes ikke, saadan som man læser den gennem Linierne i de Mezas Epistler eller møder

den hos Tscherning, der faktisk understøttede Louise, idet han gav Afkald paa at faa tilbagebetalt en Pengesum, som han havde laant Edouard til dennes Studier, og bestemte, at den skulde komme Louise til gode.

Noter. (Med Støtte i Jürgensen & Hennings: Biografisk Slægtsregister over Familierne Sangaard, Buntzen, Koch og Jürgensen, Kbh. 1910).

¹ Frederik GEORG Julius, f. 1/7 1815 (paa Gravstenen staar 1816), d. 3/3 1847. – ² Camilla Cécile Victoire, f. 26/3 1790 i Rheinsberg som Datter af senere Kapelmester ved det kgl. Teater i Stockholm Jean Baptiste Camille Louis EDOUARD du Puy og Julie HENRIETTE Pauline Moulineuf k. Montroze, d. 13/1 1871 i København. – ³ 18/9 1781–9/6 1830, jfr. Brev af 8/10 1830 fra Fru Gyllembourg til P. A. Heiberg. – ⁴ Jean Baptiste Louis Camille EDOUARD, Advokat, 9/12 1809–2/6 1885. Det er en Misforstaaelse, naar jeg i mit Brev til Prof. Friis blandt „Gaardbørnene“ har regnet Edouard, den ældste Søn, der i Virkeligheden var „Stuebarn“, højt elsket af Moderen. – ⁵ Læge, 4/3 1811–26/7 1880. – ⁶ 9/6 1812–2/5 1890, g. i Kregome d. 15/8 1841 m. Lægen Ole Strøm (1813–71), Søn af Præsten, Pestalozzi-Eleven, Folkemindesamlern Christian Ludvig Strøm og Karen Marie, f. Nyerup (Datter af Professor Rasmus Nyerup, Nationalmuseets Stifter). Om Ole Strøm se: (Chr) R(ichard): Ved Ole Strøms og Hustrus Sølvbryllup den 15de August 1866 og samme: Ole Strøm 1813–1871 (i Billeder og Sange, Kbh. 1874). – ⁷ Emma Anine, f. 18/6 1851 i Vordingborg som Datter af ovennævnte Ole og Marie Strøm, d. 3/8 1937 paa Frederiksberg som Enke efter Kontorchef i Øststift. Kreditforening Rasmus Roulund Eibe. – ⁸ Officer, 25/10 1817–18/11 1863. – ⁹ 15/6 1826–8/2 1901. – ¹⁰ 22/11 1819–30/12 1891, g. 10/3 1843 m. Søofficeren, den senere Marineminister, Ejer af „Bellahøj“, Otto Lütken (1813–1883).

GLIMT FRA EN DANNELSESREJSE HARALD HØFFDING I PARIS 1869

Ved POUL LINNEBALLE

Den Generation, hvortil HARALD HØFFDING hørte, var i mange Maader begunstiget fremfor vor. Det lod sig dengang gøre at rejse, hvorhen man lystede og uden Pas. Og man kunde slaa sig ned, saalænge man ønskede – ingen stak sin Næse i det. Pengene rakte langt. Friheden var ikke rationeret. Hvor misundelsesværdigt for os at se.

Vistnok var Høffding ikke slet saa betydelig en Filosof, som hans Samtid vilde gøre ham til. Det *eklektiske* i hans Begavelse var lidet modstandsdygtigt mod kommende „Systemer“. Men forøvrigt indsaa han selv meget vel dette. Ikke desto mindre var han en statelig Skikkelse i Aandslivet. Af en Type, der synes at blive sjældnere . . .

I Høffdings Liv betød Slutningen af 1860'erne et Afklarings Stadium.

Det her offentliggjorte Brev befinder sig imellem Troels-Lunds efterladte Papirer (i Det kgl. Bibliotek), hvortil jeg ved elskværdig Imødekommenhed fra afd. Frk. Troels-Lund og Prof. Dr. phil. Knud Fabricius har haft Adgang.

Som Studieobjekt havde Filosofien afløst Teologien. Han havde bag sig det første Trin paa den akademiske Bane: en Afhandling om den noksom bekendte Strid i 1820'erne vedrørende Viljens Frihed var blevet belønnet med Universitetets Guldmedalje. Nu var han gaaet i Gang med Forberedelserne til sin Disputats. Den beundrede Lærer Hans Brøchner tilskyndede til et Udenlandsophold og Faderen, den driftige Hørkræmmer paa Gl. Torv, sikrede Rejsen økonomisk. I Vinteren 1868–69 kunde Høffding saa nedsætte sig i Paris for dels at fuldende sin Doktorafhandling, *Den antike Opfattelse af den menneskelige Vilje*, der blev forsvaret 1870 – dels at videreudanne sig ved at følge Forelæsninger paa Sorbonne og aflægge Besøg i Operaen og Théâtre français. Betydningsfuldt blev dette Aar ikke mindst ved at aabne Filosoffens Øjne for gallisk Aand. Hidtil havde – som det var Reglen – tysk Paavirkning været altoverskyggende.

Fra Frankrigs Hovedstad sendte cand. theol. H. Høffding to af sine nærmeste Venner det Brev, som nedenfor offentliggøres for første Gang. Bedst kendt af Adressaterne er den geniale Historieskriver TROELS-LUND, sammen med Høffding og en tredje fra Vennelaget Georg Brandes, Slægtledets mest markante Kulturprofiler. POUL KIERKEGAARD derimod, en Søn af Biskoppen, er nu glemmt. Han var en umiskendelig Begavelse, men fik en krank Skæbne. Der fattedes hans Karakter væsentlige Indgredienser, og Evnerne kom aldrig rigtig til Udfoldelse. Ved Sammenkomster paa Borchs Kollegium havde Vennerne beruset sig i Platon-Dyrkelse og Shakespeare-Læsning paa en Maade, den fortravlede Nutid næppe gør sig ret Forestilling om. I de begejstrede Ungdomsdage var man lykkeligt uvidende om de Skygger, Fremtiden skulde kaste.

Paris den 28de Januar 1869.

Kjære Venner, – det var virkelig en smuk Tanke, som greb Jer, da I slog Jer sammen og overraskede mig med Eders epistolæ (om tredive Aar vil man have endnu mindre Anledning til at kalde dem epistolæ obscurorum virorum¹ end man nu har). Dog har dette smukke Træk ogsaa fremkaldt mørke Tanker hos mig. Jeg skrev nemlig nogen Tid før Jul til Skovgaard, men har ikke hørt et Kvæk fra ham siden; – jeg vil derfor bede Eder lægge Eder i Baghold et eller andet Sted (det kunde passende ske i Løngangsstræde), for at han kan faa sin fortjente Revache og muligen derved forbedre sig. – Jeg ser af Eders Breve, at I have det som sædvanligt; Pouls var rigtignok, naar et enkelt elegisk Træk undtages, temmelig objectivt holdt, hvilken Holdning jo ellers ikke er sædvanlig hos ham. Jeg vil haabe, at han ved dette Brevs Ankomst allerede maa have „forvundet sin Harm“, som der staaer i Kæmpeviserne og „sove hver Nat“ paa Borchs Kollegium. – For mit Ved-

¹ Titlen paa en Samling satiriske Breve, der udkom 1515–17 i Tyskland. Blandt Forfatterne til disse tidskritiske Udfald, som især gik ud over Munkene, var ULRICH VON HÜTTEN (1488–1523).

kommende slentrer jeg nu herovre halv bekjendt og halv fremmed, halv ensom og halv i Selskab. Denne Tilstand har afløst den første overstrømmende Følelse af at være kommen ind i en hel anden Verden, en Følelse, der lignede den, med hvilken man pjadsker i Vandet, naar man bliver kastet ud, førend man kan svømme. Hvis Nogen har fortalt, at jeg strax forstod Alt, hvad jeg hørte, saa er det ikke sandt; Forelæsningerne kunde jeg forstaa, fordi der tales saa tydelig; men naar jeg ellers talte med Nogen, var det, som om jeg fik en Spand Vand over Hovedet. Nu gaaer det naturligvis bedre; men jeg har jo ikke megen Leilighed til at øve mig; det er kun tilfældigvis, at man kommer til at tale med Fransk mænd. Naar jeg saa er godt oplagt, gaaer det saamænd ikke ren galt; til andre Tider brækker jeg forskrækkelig paa det. – Jeg hører gjerne en eller to Forelæsninger om Formiddagen. Foruden de filosofiske (*Caro* over Gudsiden og den nyere Kritik; *Janet*: Kant; *Levecque*: Forholdet mellem Metaphysiken og de positive Videnskaber, med særligt Hensyn til den græske Philosophie) hører jeg ogsaa historiske og litteraturhistoriske. Blandt de sidste vil jeg især nævne St. René-Tailandier over Rousseau. – Der er noget Forfriskende, om jeg saa maa sige, ved den klare og frie Maade, hvorpaa Fransk mændene gaa løs paa Problemerne, og tilmed naar man mærker, at de strengere dialektiske Undersøgelser ikke ere dem fremmede, men at de kun underforstaa dem, og naar Anledning gives, ikke ere bange for at gaa nærmere ind paa dem. Hver Professor læser to Timer om Ugen; den ene er et Foredrag, der giver en mere almindelig Oversigt, den anden en „conférence“, som giver nærmere Udviklinger af enkelte Punkter i Forelæsningen eller af saadanne Spørgsmaal, som berøre Gjenstanden. En mere udvortes Forskjel er, at Professoren ved Forelæsningen møder i Kjole, ved Konferencen i Frakke, og at Auditoriet ved den første er helt fuldt, ved den sidste kun kvart fuldt. – Om Aften[en] sidder jeg gjerne (naar jeg ikke er i Theatre français eller Operaen) paa Bibliotheque St. Geneviève og læser eller skriver. Ogsaa til det keiserlige Bibliothek har jeg forresten faaet Adgang ved Hjælp af en Anbefaling fra vor Gesandt. – Nu skulde jeg jo snart til at gjøre min Afhandling færdig; jeg mangler egentlig kun et lille Stykke af Slutningen. Men naar jeg blader i det Tidligere, er jeg ofte lidet tilfreds med det. Jeg kommer – ogsaa ved det, Lund meddelte mig om sit Arbejde – ofte til at tænke paa ham, som er „notre maitre à tous“, Platon; man fandt jo efter hans Død paa hans Bord Begyndelsen af Staten omarbejdet sex eller syv Gange. Man skal ikke være bange for at omarbejde, skjøndt det naturligvis ogsaa gjælder tilsidst: manum de tabula! – Paa Theatre français glæder jeg mig især over Molière; han spilles med et vist klassisk Sving, og hans Vers deklameres med en Smag, som man maatte ønske vore Skuespillere en lille Del af. I Operaen hørte jeg forleden Hamlet (Musiken af Thomas). Hvilken Daarekisteide at gjøre Hamlet til en Operahelt! Den stakkels reflekterende Grubler maatte udsynge sine Betragtninger over „at være eller ikke“ i en lang Arie, og man vilde, naar man ikke havde den rigtige Hamlet i Tanken, være i en vis Forlegenhed med,

hvad han egentlig feilede. Til Gjengjæld slap han saa for at blive dræbt, idet hans Fader er saa venlig at vise sig for alt Folket paa Kirkegaarden og byde dem gjøre ham til Konge. Iøvrig blev Hovedrollerne fortrinlig udførte, ogsaa fra Spillets Side. Faure var Hamlet og udtrykte ved sit stumme Spil, hvad Sangen ikke kunde udtrykke; og Ophelias Rolle blev udført af Christina Nilsson, der ret realiserede det Ideal, enhver Læser af Shakespeare har af Ophelia. Navnlig Vanvidsscenerne gav hun mesterlig. Thi dem faaer man her at se, ja endog hvorledes hendes Lig svømmer hen ad Bækken! –

– Desværre er det ikke noget godt Budskab, jeg til Slutning har til Troels Lund. Fru Falbe har været meget daarlig i den sidste Maanedstid og navnlig i denne Uge har Sygdommen antaget en ængstende Karakter. Hendes Datter var meget bekymret for hende. Hun bad mig hilse dig og anmode Dig om at sige hendes Moders Søstre, at dette er Grunden til, at hun endnu ikke har skrevet til dem i det nye Aar. Det er Brystet, der er saa stærkt angrebet; Aandedrættet er besværligt, og indvendige Smerter og Søvnløshed have frembragt en fuldstændig Afkræftelse. De have en meget flink og omhyggelig fransk Læge, som de ere meget glade over, og som trøster dem paa det Bedste. –

Lev nu vel, begge To, og lad ved Leilighed igjen en lille Brevdue flyve herover med nogle af de venlige Tanker, jeg véd, I nære om mig. Hils alle gode Venner, og først og fremmest beder jeg Dig, Lund, hilse Din Kone mange Gange, ligesom ogsaa din Fader og Søster.

Eders hengivne Ven
HARALD HØFFDING.

Til

Dhrr Troels Lund og Poul Kierkegaard.

Til Oplysning om de i Brevet nævnte Personer tjener følgende:

Af de Universitetsfolk, Høffding fulgte Forelæsninger hos, var ELME-MARIE CARO (1826–87) den typiske Spiritualist og levende interesseret i etiske Problemer.

POUL JANET (1823–99) havde, som sin Lærer Victor Cousin (og Høffding selv) en Eklektikers Temperament. Han var siden 1866 Professor ved Sorbonne og en udpræget „Idealist“ med Filosofiens Historie som et af sine Specialer. Foruden filosofiske Spørgsmaal behandlede Janet i sit Forfatter-skab ogsaa politiske. Hans *Familielivets Betydning* blev 1877 oversat til Dansk.

JEAN-CHARLES LEVECQUE (1818–1900), hvis Hovedværk er *Videnskaben om det Skønne* (1861) og som derhos har undersøgt det spiritualistiske i Kunsten, beklædte en Lærestol i græsk og latinsk Filosofi.

Inspirationer til egne Rousseau-Sysler har vor Filosof venteligt hentet i Litteraturhistorikeren ST. RENÉ-TAILLANDIER's Auditorium. Denne Forsker (1817–79), én af „Revue des Deux Mondes“'s flittigste Medarbejdere, gjorde sig fortjent ved sine Arbejder om udenlandsk Litteratur. Saaledes nød hans Lermontoff-Biografi fra 1853 Anseelse. 1873 blev han Medlem af Akademiet.

Det er to af Tidens bedste Kunstnere, Høffding omtaler. JEAN-BAPTISTE FAURE (1830-1914) havde været Opéra comiques første Baryton, inden han 1861 knyttedes til den store Opera. Siden Tenoren Gilbert Louis Duprez' Tid havde ingen Sanger haft en saa glimrende Position. Faure var en kort Tid Professor i Sang ved Konservatoriet og udgav egne Visesamlinger og teoretiske Skrifter (bl. a. *La voix et le chant*).

KRISTINA NILSSON (1843-1921) er den berømte svenske Sangerinde, senere Grevinde de Casa Miranda. En ikke ringe Del af sin enestaaende Karrière tilbragte hun ved den store Opera. Hertil var hun kommet fra Théâtre Lyrique, samme Aar Høffding rejste til Paris. Netop i Ophelias Parti gjorde hun de ikke faa Sceptikere til Skamme, der mente hendes Stemme for spød til det vældige Rum, og fejrede en enorm Sukces. (I de „Minder“, Beyron Carlsson førte i Pennen 1921, findes to Billeder af hende i denne Rolle).

HANS SKOVGAARD (1844-1920) hørte ogsaa til Studiekammeraterne. Efter at have været Adjunkt i Nykøbing Falster beklædte han forskellige Præsteembeder, sidst var han i Kettinge paa Lolland. Trods deres indbyrdes særdeles afvigende Anskuelse bevarede Høffding Forbindelsen med ham til hans Død.

Fru FALBE er Enken efter Generalmajor Anton Ulrik Falbe, BOLETTE MARIE F. (1807-69). Hun var Datter af Købmand Troels Lund i Helsingør og dennes Hustru Elisabeth Cathrine Krogh.

Det Arbejde af Troels-Lund, hvortil der hentydes, er rimeligvis Disputatsen, *Om Sokrates' Lære og Personlighed*, som 1871 indbragte den senere Historiker den filosofiske Doktorgrad.

Om Høffdings Ungdomsvenner se iøvrigt *Erindringer* (1928) spec. 71 ff. og 129 ff.

THOMAS KINGOS UNGDOMSFORVILDELSE

De fleste personalhistorikere har oplevet, at nulevende, hvis forfædre havde en ungdomssynd af moralsk karakter på samvittigheden, er blevet meget forstemt ved at se dette omtalt. Det er der ingen grund til. I vore dage ville en sådan hændelse ikke gøre samme knugende indtryk, som det tilsyneladende er tilfældet til andre tider, da moralen var strengere end nu. Men det gælder i virkeligheden heller ikke disse tidligere tider.

I vor store salmedigter THOMAS KINGOS historie forekommer også beretningen om, at han i sin ungdom, endnu som skoledreng, 1651 gjorde sig skyldig i overtrædelse af det sjette bud, og i tidens løb har man ofte beskæftiget sig med denne beretning. Begge Kingos ældre fortræffelige biografer, A. C. L. HEIBERG (1852) og RICH. PETERSEN (1887), begge præster, benægter rigtigheden, mest ud fra den betragtning, at Kingo, hvis oplysningerne var korrekte, aldrig ville have fået de betydelige gejstlige embeder, som han fik, og heller ikke, hvis historien var sand, var blevet akcepteret af samtiden som salmedigter, hvad vitterligt er sket.

Det er rigtigt, at lejemål i ældre tid (til 1812) var strafbart. Samfundet mente det nødvendigt at behandle denne forseelse strengt. Men for det første var det altid i praksis, ikke efter loven – lidt hyklerisk – således, at kun hvis forseelsen fik følger, blev den straffet. Man har ikke det indtryk, at den var ødelæggende for den, der gjorde sig skyldig deri, uden måske for kvinden, hvis hun var fattig. Men dernæst betød den heller ikke for den, der ikke just var i præsteembede, en alvorlig trussel mod fremtiden. Allerede forordningen 16. maj 1647 § 1 bestemmer, „at ingen student, som sig med lejemål forser, må efter første forseelse, førend to år er forløbne, bevilges enten skole- eller præstekald at betjene . . . og skal derhos vores nådigste bevilling, at hannem er tilladt kald at må betjene, såfremt han ellers til noget skal stedes eller forfremmes. Men hvis sådan forseelse anden gang bliver begangen, da bør sådan person aldrig nogen prædikestol mere at betjene“. Man må huske, at præsterne langt ned i tiden valgtes af menigheden, der altså heller ikke altid har vraget en synder. Bestemmelsen fra 1647 gik over i Danske lovs 2. bog 2. kapitel 5. artikel, der dog tilføjede, at ansættelse ikke bør ske i det sogn, hvor forseelsen er begangen. Den sidste bestemmelse ville have udelukket Kingo fra at blive præst i Slangerup, hvad han som bekendt var.

Datidens samfund måtte også i nødstilfælde, som det senere er sket, lukke øjet i. Da lovgivningen efter de to svenskekrige 1657–60 ved forordningen 24. juli 1660 „om trætter og tvistigheder af sidste svenske fejde forårsagede“ skulle gøre op med værnemagere og andre, der havde været på den forkerte side under krigen, hed det i § 16: „De kvindfolk, som lovligen kan overbevises sig til fjenden at have begivet, at være indbyggerne med udspitting (angivelse) skadeligen eller haft fire, fem, seks eller flere efter hverandre, bør billigen efter loven, forordningerne, ægteskabsartiklerne og ellers efter sagens beskaffenhed for sådan ugudelig bedrift at straffes, andre til eftersyn.“ Modsætningsvis kan sluttes, at 3 kærester kunne passere. Paragraf 17 gav en lignende bestemmelse for mænd, der skulle „dømmes, ja endog på Holmens arbejde (i København), hvis de havde forført godt fattigt folks børn, nogle efter hinanden.“

For Kingos vedkommende foreligger bevis for hans fejltrin.

Den senere præst i Slangerup D. G. Zwergius (1699–1757), forfatter til „Det Siellandske Cleresie“, har i nogle efterladte notater (Kgl. bibl. Thott. 4.1921) bekræftet dette med henvisning til den gamle kirkebog for Slangerup, som brændte 1808. Deri har formentlig været meddelt, at Kingo har stået åbenbart skriftede. Men desuden findes ved det endnu bevarede byfogedregnskab for Slangerup 1/5 1651–1/5 1652 (rigsark) udskrift af den dom, hvori rådhusretten i Slangerup har behandlet sagen. Kingo, der var født den 15. december 1634, var da lige fyldt 17 år.

Dommen lyder i sin helhed således:

Borgemester oc Raad i Slangerop, Giøre vitterligt, at aar efter Christi fødsell 1652 Den 9. Februarii paa Slangerops Raadstue, for Rætten fremkom kong. Mayst. Byfoget MORTEN NIELSEN och Byes kiemmener NIELS HANSEN,

och frembførte tuende kaldtzmend, nemlig SÖFFREN PEDERSEN och LAURIDTZ MICKELSEN di hjemblede ved æd med opracte fingre Effter louen, loulig med 8. Dags Varsell at haffue steffned THOMAS HANSEN som er En af skolens Discipler, for lønleye han haffner beganget med MAREN THURESDAATTER her i Byen, satte i Rætte om hand sine Bøder til Hans Mayst. och Byen icke Burde at erstatte, hvorpaa di var Domb begierrendes.

Huor imod Thomas Hansen cy er møtt eller nogen paa hans vægne, som her imod noget haffde at suare.

Daa bleff Herpaa saaledes for Rætte aff sagt, at Borg. och Raad udi denne sag ey veste noget at kunde kiende, efterdi forbem. Thomas Hansen er en aff skolens disipler, oc under skolens Disiplin. Ti tillfindes hand der at staa sin skolle rætt. Dis till vindesbyrd under vores stadtz Zignet. Actum ut supra.

(Byens segl.)

Domsudskriften er bilag til en post i regnskabet, der lyder således: „Annammid af Maren Tulesdatter for Lejermaal, hun med en Skolesperson ved Navn Thomas Hansen beganget haver, Penge 3 Dl.“

Kingo er sikkert senere blevet dømt ved skoleretten. Den bøde, han utvivlsomt har fået (6 rgd.), er betalt til skolen, men dettes regnskab er ikke bevaret. Muligt bøden er eftergivet.

Desværre er som nævnt den gamle kirkebog for Slingerup brændt, så det er umuligt at se, om Maren Tulesdatters barn har levet og fået efterkommere. Kingo, der blev gift tre gange, fik ikke andre børn.

Thomas Hansen Kingopius indmeldtes senere i Frederiksborg skole, men først et halvt år før han 6/5 1654 blev student. Grunden har formentligt været den, at studenterne fra denne skole havde adgang til 2 pladser på Regensen. Man ser, at Kingos velyndere ingenlunde mistede interessen for den begavede elev, efter at han havde gjort sig skyldig i overtrædelse af loven.

For den, der har beskæftiget sig noget med personalhistoriske forhold, vil det være utvivlsomt, at den slags ungdomssynder ikke havde den betydning for den skyldige, som man kunne tro, heller ikke i folks omdømme. Det være en trøst for de nulevende efterkommere, hvis forfædres navne forekommer på denne konto i gamle dokumenter.

ARNE SUNDBO.

HERREDSFOGED NIELS SØRENSENS LIGSTEN I HOED KIRKE

I Hoed kirkes våbenhus findes opstillet ligstenen over den fra sagen mod præsten i Vejlbj kendte herredsfoged i Djurslands søndre herred NIELS SØRENSEN i Østerballe¹. Stenen, der tidligere har ligget i kirkegulvet, er ca. 174 cm lang og ca. 111 cm bred. I dens fire hjørner bemærkes evangelisternes symboler: I venstre hjørne foroven ses Mathæus, i højre hjørne foroven

¹ Se Severin Kjær: Præsten i Vejlbj etc. 1894 og A. P. Larsen: Sagen mod præsten i Vejlbj etc. 1951.

Markus (med løven), i venstre hjørne forneden Lukas (med oxen) og i højre hjørne forneden Johannes (med ørnen). I midten foroven ses den opstandne Frelser med sejrspanen i venstre hånd og med højre hånd løftet. Herunder følger indskriften på en tavle, der holdes af to engleskikkelser. Den har følgende ordlyd:

HER VNDER HVILER ERLIG
 OC VELACT MAND S: NIELS
 SØRENSEN BARNEFØD I ØS
 TERBALLE FORDVM HER
 RIDZFOGIT I SØNDERHER
 RIT I 40 AAR SOM DØDE
 16 HANS ALDER AR
 MED SIN KIERE HVSTRV
 ERLIG OC GVDFRØCTIGE
 QVINDE MAREN LAVRITZ
 DAATER SOM BOEDE OC DØ
 DE I ØSTERBALLE 1652
 DEN 29 OCTOBER HINDIS
 ALDER 60 AAR OC LEFVE
 DE I ECTESKAB I 33 AAR
 OC AFLEDE DE TILSAMEN
 7 BØRN 3 SØNNER OC 4 DØ
 TER GVD OPVECKE
 DENNOM TIL DET EVIGE L.

Omkring stenen løber følgende indskrift:

IEG VED AT MIN FRELSE LE[FVE]R OC HAND SKAL HEREFTER
 OPVECKE MIG AF IORDEN OC IEG SKAL DEREFTER OMGIFVIS
 MED DENNE MIN HVD OC IEG SKAL SE GVD I MIT KIØD DEN
 SAME SKAL IEG SEE FOR MIG OC MIN ØYEN SKVLLE SKVE
 HANNOM OC INGEN FREMIT. IOB. 19.

Forneden er anbragt et dødningshoved, til venstre derfor initialerne NS, til højre Kristusmonogrammet I H S.

Når for Niels Sørensens vedkommende dødsår og aldersangivelse ved døden ikke findes anført, skyldes det, at han selv har ladet ligstenen forfærdige, rimeligvis ved hustruens død. Man tør gå ud fra, at Niels Sørensen er identisk med den *Niels Schriffuer i Østerballe, Heritzfogett*, der ifølge Hoed sogns kirkebog begravedes 17. december 1655, 78 år gl.

Ligstenen over Niels Sørensen og Maren Lauritzdatter minder i udsmykning og symbolik påfaldende om nogle samtidige ligsten fra Hyllested og Rosmus sogne og skyldes formentlig samme mester.¹

LEO WAD.

¹ Se Pers. tidsskr. 1945, s. 234 f.

ET HIDTIL
UTRYKT DIGT FRA 1805 AF ADAM OEHLENSCHLÄGER

Ved ELNA KRINGELBACH

Min Oldefader paa mødrene Side, Andreas Christian Gierlew, der blev født i Roskilde 25. Aug. 1774 som Søn af Raadmand og Byfoged Andreas Nicolai Gierlew, og døde 2. Septbr. 1845 som Generalkonsul i Christiania, efterlod sig en Samling Stambogsblade, af hvilke adskillige ikke er uden Interesse, skrevet som de er af mange af den Tids store Navne i Videnskab og Kunst.

Denne Samling opbevaredes som en Skat efter hans Død af hans Datter Caroline Wilhelmine, gift med den blinde Litterat og cand. jur. Hans Sødring. Paa Grund af den sørgelige Skæbne, der havde ramt denne, idet han i 30 Aars Alderen havde mistet Synet, netop som han var indstillet til Embedet som 1. Politimester i Christiania, maatte den lille Familie søge at slaa sig igennem ved Hjælp af en Lotterikollektion og Undervisning i og Oversættelse til og fra fremmede Sprog, som baade Sødring og hans Hustru beherskede til Fuldkommenhed.

De smaa Kaar var sikkert Grunden til, at Sønnen, Journalist Edgar Sødring i de sidste Aar inden Forældrenes Død lidt efter lidt solgte en Del af de mest værdifulde Stambogsblade og antagelig ogsaa har afhændet, hvad der endnu var tilbage af Samlingen, til Det kgl. Bibliotek, hvor de nu opbevares som Nr. 428, Ny kgl. Samling, 8°.

Man finder her Navne som: Jens Baggesen, Biskop Nic. Edinger Balle, Jo. Godofr. Eichhorn., Lauritz Engelstoft, P. A. Heiberg, W. von Humboldt, Wolfgang A. Mozart og Costanza Mozart, Biskop P. E. Müller, Rasmus Nyerup, Rektor Tauber, H. C. Ørsted o. m. fl. Og endelig findes her et Stambogsblad med et formentlig hidtil utrykt Digt af Adam Oehenschläger, dateret Halle den 16. September 1805.

Paa dette Tidspunkt var Gierlew paa Hjemvejen efter at have været paa en længere Studierejse, der strakte sig over Aarene 1801-05, og hvis Formaal var at sætte sig ind i Opdragelses- og Undervisningsmetoder i andre Lande. Rejsen var gaaet over Tyskland til Paris, hvor han traf sin Ven H. C. Ørsted og sluttede et varmt Venskab med Baggesen, med hvem han over Schweiz rejste til Italien. I Rom omgikkes han bl. a. Humboldt, Thorvaldsen og Zoega, og først i Januar 1805 rev han sig løs af Italiens Fortryllelse og rejste over Wien og gennem Tyskland hjem til Danmark. I Halle traf han Oehenschläger, som var paa Vej til Italien, og Mødet affødte nedenstaaende Digt af denne:

„Jeg nys forlod den danske Strand
Det lyse, varme Syden vinker,
For dig Arcturus atter blinker
Og kalder til dit Fødeland.

Hvad du har seet, det skal jeg see,
 Snart smiler røde Rosenblommer
 For mig udi en evig Sommer,
 Kun Lilliens Blad er Sydens Sne.
 Men Jordens Skjønhed, ey forgiet!
 Kan smile med forskiellig Mine,
 Brunetten bliver ey Blondine,
 Blondinen bliver ey Brunet.
 Derfor mens Rafael afmaler
 Madonna i sit Fødeland
 Fortolker Nordens Skiald hvordan
 Den raske Drot paa Thinget taler.
 Hist mere Lys og Ungdomssaft,
 Men stundom ogsaa mere Tørke,
 Her Mørke, men et helligt Mørke.
 Og mere Dybhed, Manddoms Kraft.
 Og overalt paa hele Jorden,
 Det veed hver ægte Nordboe bedst,
 Erstatter Øst og Syd og Vest
 Dog ey det moderlige Norden.

Halle d. 16de September 1805.“

Oehlenschläger.

Ligesom til adskillige andre af Stambogsbladene har Gierlew føjet en Bemærkning: „Efterverdenen vil bedømme dig sandere end din Samtid og du selv!“

Overarkivar Dr. theol. Bjørn Kornerup, hvis Kyndighed jeg appellerede til for at faa konstateret, hvorvidt Digtet før havde været trykt, konfererede – efter nærmere Undersøgelser – med Overbibliotekar Dr. phil. H. Topsøe-Jensen, og begge kom til det Resultat, at det maatte betragtes som givet, at man her stod overfor et hidtil utrykt Digt af Adam Oehlenschläger, og at det vilde være af Interesse og berettiget at publicere det¹.

DUPLIKEREDE GENEALOGISKE ARBEJDER

Af CARL LANGHOLZ

1944.

Ahnetavle for 1. PETER HANSEN, Bankkasserer i Graasten, 2. METTE HANSEN, g. m. ASMUS ANDERSEN, Gaardejer i Foverup, 3. JES PETER HANSEN, Gaardejer i Foverup. 7 + 23 S.

¹ I et Brev af 2. November 1805 til Oehlenschläger omtaler H. C. Ørsted, at „Gjerlev er nu kommen hjem“ (Breve fra og til Adam Oehlenschläger 1798–1809 I, 159). Om hans Møde med Oehlenschläger i Halle se sst. I, 205, 242–3, 250. Senere kølnedes Venskabet – 1806 omtaler Oehlenschläger ham som „den flauue Karl“ (sst. II, 73, jvfr. IV, 126–7).

1948.

Ahnetavle for Bibliotekar i Sønderborg ELLEN MARIE CLAUSEN og Søkende. 17 S.

Ahnetavle for Dyr læge JES HANSEN PETERSEN og Søkende. 12 S.

Ahnetavle for MARIE KIRSTINE SCHMIDT. 4 S. + Tillæg: Ahnetavle for OFFER BANG (1738-1818), Sognepræst i Skibet. 14 S.

Ahnetavle for Familien TERP i Klovtoft. 13 S. + Tillæg: 3 S.

1949.

Stamtavle over Slægten KOCH fra Aabenraa, hvortil hører Redaktør PETER CHR. KOCH. 7 S.

1952.

Ahnetavle for HANS HEINRICH JESSEN og HELENE CLAUSEN f. JESSEN, Nybøl og Aarslev Mølle, Hjordkær Sogn. 83 S.

Optegnelser om Slægten LANGHOLZ fra Rends. 1. foreløbige Udgave. 12 S.

1953.

Ahnetavle for NIELS HOIRUP LORENZ SØRENSEN og MARIE KIRSTINE HOIER f. SØRENSEN, Klovtoft, Hellevad Sogn, 23 S.

RETTELSE

1951 p. 56 l. 2 fra n. 1755 - læs 1753.

1952 p. 204 l. 16 fra n. provst Petersen - læs proprietær Petersen. Den pågældende er i registret - iøvrigt ved en lapsus - blevet identificeret som provst ANDERS SANDØE ØRSTED PETERSEN, idet det er blevet overset, at han først blev provst 1873.

OPLYSNINGSTJENESTE

De spørgsmål af genealogisk og personalhistorisk art, der fra tid til anden sendes til Samfundet, tyder på, at der er brug for en central til besvarelse af sådanne spørgsmål. Medens nogle som anført henvender sig til Samfundet, er der dog sikkert adskillige, som ikke har tænkt på denne mulighed. I erkendelse af, at denne opgave naturligt falder inden for Samfundets rammer, er det besluttet forsøgsvis at oprette en *oplysningstjeneste*, hvortil medlemmer, der ønsker oplysning eller vejledning i genealogiske eller personalhistoriske spørgsmål, kan henvende sig. Man vil så efter evne og spørgsmålenes art besvare disse, enten direkte til spørgeren eller evt. ved indrykning i tidsskriftet. Denne service ydes medlemmerne gratis. Spørgsmål indsendes til sekretæren kst. afdelingsbibliotekar *Svend Houmøller*, Sdr. Fasanvej 46, Valby. Svarporto bedes vedlagt.

SAMFUNDETS ANLIGGENDER

Følgende har indmeldt sig i Samfundet: LENNART EHRENCRON-MÜLLER, BJØRN FABRICIUS, fru ILONA FRANCK, fuldmægtig i Privatbanken VIGGO HENNING, dommerfuldmægtig HVASS, Nyborg, fuldmægtig RICHARD KUGELMANN, bagermester HELGE PEDERSEN, eks. faglærer J. WEBER, Marstal, og amtsfuldmægtig, cand. jur. ERNST VERWOHLT, samt ANNELI BALVI, Hemer/Westf.

Desuden fra 1. januar 1954: Lærer CARL M. CHRISTENSEN, Kædeby, fru ELSE GAARDHØJE, Glostrup, lærer J. C. JØRGENSEN, Risskov, fru G. KOEFOED, tandlæge E. LANGAGER, arkitekt H. DE LICHTENBERG og arkivar, cand. mag. EDIT RASMUSSEN.

Samfundet har derefter 348 medlemmer, nemlig 287 i Danmark, 41 i Norge og 20 i det øvrige udland. Det tilsvarende tal ifjor var 336.

Samfundet har i efteråret 1953 afholdt to møder, der begge var vel besøgte. 6. november fortalte museumsleder, teaterhistorikeren ROBERT NEIENDAM erindringer, og 8. december afholdtes en Genealogisk Kaminpassiar mellem lensbaron H. BERNER SCHILDEN HOLSTEN, dr. phil. ALBERT FABRITIUS og redaktør T. VOGEL-JØRGENSEN.

Bestyrelsen har som et led i bestræbelserne for at sikre Samfundets eksistens, der er hårdt truet af de høje fremstillingspriser, undersøgt mulighederne for en aktivisering af Samfundets virksomhed og har derefter nedsat et arbejdsudvalg, som skal påtage sig arrangementet af Samfundets mødevirksomhed og iøvrigt arbejde videre med de opgaver, der frembyder sig.

I forbindelse hermed har bestyrelsen også med taknemmelighed hilst den aktion, der er foretaget af PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFTS VENNER og med glæde noteret den tilslutning, denne aktion har fået. Resultatet heraf kan foreløbig opgøres således:

Bidrag een gang for alle:

1 medlem	300 kr.
2 medlemmer à 100 kr.....	200 -
1 medlem	10 -
	<hr/>
	ialt... 510 kr.

Bidrag i to år:

1 medlem årlig	35 kr.
----------------------	--------

Årsbidrag:

6 medlemmer à 5 kr.	30 kr.
17 — — 10 —	170 —
3 — — 12 —	36 —
18 — — 15 —	270 —
2 — — 20 —	40 —
4 — — 25 —	100 —

ialt... 646 kr.

Samfundets hidtilværende sekretær har af arbejdsmæssige grunde ønsket sig aflastet fra hvervet, der derefter er blevet overdraget kst. afdelingsbibliotekar SVEN HOUMØLLER.

Samfundets bestyrelse.

Højesteretspræsident A. DRACHMANN BENTZON.	Kontorchef i Finansministeriet ARILD FALK-JENSEN.
Kammerherre, hofjægermester, lens- baron H. BERNER SCHILDEN HOL- STEN.	Museumsinspektør H. HJORTH- NIELSEN.
Kontorchef i Danmarks Nationalbank O. H. CLEMENTSEN, kasserer.	Professor ved Universitetet, dr. jur. STIG IUUL.
Redaktør, cand. mag. POV L ENGELS- TOFT.	Kgl. ordenshistoriograf, overarkivar i Rigsarkivet, dr. theol. BJØRN KOR- NERUP, formand.
Administrator, dr. phil. ALBERT FA- BRITIUS.	Overbibliotekar, dr. phil. H. G. TOP- SØE-JENSEN.
	Redaktør T. VOGEL-JØRGENSEN.

Sekretær og redaktør af tidsskriftet.

Kst. afdelingsbibliotekar SVEN HOUMØLLER.

Skriftudvalget.

Dr. phil. ALBERT FABRITIUS, dr. theol. BJØRN KORNERUP, dr. phil. H. G. TOP-
SØE-JENSEN.

Arbejdsudvalget.

O. H. CLEMENTSEN, SVEN HOUMØLLER, T. VOGEL-JØRGENSEN.

Æresmedlemmer.

Professor, dr. theol. J. OSKAR ANDERSEN.

Grosserer TH. BULL, Oslo.

Överbibliotekarie, fil. dr. GUNNAR CARLQVIST, Lund.

Ridderhusgenealog, universitetssekretær, fil. dr. h. c. TOR friherre CARPELAN,
Helsingfors.

Professor, dr. phil. HALVDAN KOHT, Oslo.

Korresponderende medlemmer.

Dr. THOMAS OTTO ACHELIS, Rendsburg.

Justitsråd OSMO DURCHMAN, Helsingfors.

Docent, fil. dr. BENGT HILDEBRAND, Stockholm.

Archivrat, Professor, Dr. HANS KELLINGHUSEN, Hamburg.

Frau HILDEGARD VON MARCHTALER, HAMBURG.

Ingeniør P. R. SOLLIED, Oslo.

REGISTER

AF

POVL NYGAARD

Personerne anføres som hovedregel på deres slægtsnavn, et sådant, der ikke er opstået alene ved at sætte „sen“ til faderens fornavn. Denne skik varer for landboernes vedkommende til ca. 1828, jfr. forordn. af 30. maj s. å. Først et sådant slægtsnavn ikke, anbringes vedkommende på fadersnavnet, eller bliver eventuelt at udelade, når han ikke i teksten er nærmere bestemt.

Desuden udelades de personers navne, om hvem intet af videre betydning siges i teksten, f. eks. førere for hærafdelinger, konger og andre, i hvis tjeneste de i teksten nævnte personer står, forfattere, hvis værker citeres o. s. v.

Kvinder anbringes som hovedregel på deres pigenavn, kun undtagelsesvis tillige på mandens navn og i så fald med henvisning fra pigenavnet; er dette ikke noget egentligt slægtsnavn, bliver det eventuelt at udelade.

Er navnene latiniserede bibeholdes denne form i registret, medmindre teksten oplyser, hvorledes de skal gengives på dansk.

Nævnes en person flere gange på samme side, antydes det, hvor sådant anses fornødent, i registret ved et mindre tal foroven, til højre for sidetallet.

Fyrster sættes på deres navn, ikke på landets, medmindre dette anses mest praktisk, da tillige derpå.

Sammensatte efternavne f. eks. Lente-Adler, sættes på første dels begyndelsesbogstav, altså i det nævnte tilfælde på L.

Partikler som von, de, des, de la, zum o. s. v. ses der bort fra; eks.: des Vignes sættes under V.

Begynder efternavnet med le eller la, sættes det derimod som regel under L. Er partiklen smeltet således sammen med navnet, at et nyt ord er dannet, f. eks. Dupuy, anbringes navnet på partiklens begyndelsesbogstav, her altså D.

De efter spansk skik sammensatte efternavne (moderens slægtsnavn tilføjet efter faderens) anbringes under det første led.

Lokaliteter og institutioner, hvorom teksten har bemærkninger af særlig betydning, er optaget i registret.

Aaboe, Mich. Pedersen, sgpr. 62. – Peder Pedersen, sgpr. 62.	Abrahams, Nic. Chr. Levin, prof. 175, 202.
Aagaard, Birg.e Joh.e, g. Meyer 149. – Hans Jacob 150. – Henr.e Margr., g. Nielsen 150. – Joh.e Hansine Jac.e 150. – Laur., præst 21. – Mich., grd.ejer 146. – Peder, ekvipageforv. 146. – Peter Mich., grd.ej. 148, 149.	Adler, Carl Ferd., dommer 163.
Aagesen, Fr.e Joh.e Elis., g. Fischer 72. – Niels, reg.kvartermstr. 66. – Peter Chr., etrd. 66, 72.	Ahlefeldt, Magd. 39.
Ålborg, Anne Mortensdatter 131.	Ahrenfeld, Niels, til Ullerup 31.
Aalborg, Morten Bendixen, sgpr. 131.	Albrecht, Chr. Emil, grd.ej. 150. – Jac. Chr., murerstr. 150. – Mette Marie Chr.e, g. Larsen 153.
Abendroth, Aug., adv. 163.	Albrichtsens, Magd.e Dortha, g. Pedersen 153.
	Allers, Henr. 54 ² .
	Andersdatter, Ellen, g. Kaas 46.
	Andersen, Asm., grdejer 238. – Chr., værkf. 49. – H. C., digter 172. – Niels

- Peter, tomr.mstr. 161. – Peder, fæster 141. – Rita Kirst.e, g. Gemynthe-Hansen 161.
- Andreasen, Hans, sgfgd. 6.
- Anker, slægt 218.
- Anrep, Joh. 29, 30², 32.
- Archer, familien 174.
- Arendrup, Chr. Rasm., justrd. 74. – Joh.e Claus.e, g. Fischer 74.
- Arentoft, Astrid Marie Louise Gemynthe, g. Christiansen 157. – Dan Herl. Gust. Gemynthe, gross. 157. – Ole Peter, sygehusforv. 153. – Sv. Aa. Laur. Gemynthe, red. 157.
- Arentsen, Chr. Fr., birkedommer 66.
- Arentz, Fr. Chr. Holberg, læge 78. – Magnella Kirst.e Djørup, g. Fischer 78.
- Augner, Henr.e, g. Wilhelms 158.
- Bagge, Chrf. Pedersen, herredsskr. 56. – Helle Sørensdatter, g. Saabye 62. – Kirst. Marie 56. – Laur. Chrf.sen, herredsskr. 53, 56.
- Bagger, Carl, forf. 224-27. – Fr. Vilh., sgpr. 113. – Hans, biskop 131. – Maria Barbara 57.
- Bahnsen, Bahne, Chr., branddir. 73. – Julie Louise Math.e, g. Fischer 73.
- Bahrt, Dan. Nic. 163.
- Bahrs, Meta, g. Borchert 161.
- Balslev, Carl Andr., landinsp. 77. – Carl Fr., biskop 77.
- Bang, slægt 239. – Knud, kbmd. 67. – Offer, sgpr. 239.
- Banner, jfr. Høeg.
- Banner, Erik, stiftamtmd. 34. – Otto, til Asdal 42.
- Barchman, Ant., fiskemstr. 20. – Hans, slotssndkr. 20. –
- Bartels, Georg Chr., sgpr. 163.
- Bartholin, Chr. Bertelsen 15.
- Baumgarten, Ahrent Fr. v., ltnt. 13, 16.
- Beaumont, familien 175.
- Bech, Emma Louise, g. Soldath 154.
- Beck, Adam Gottl., birkedommer 222. – Karen, g. Ranlov 221. – Sofie 33.
- Beckett, Hugh Lang, gross. 78. – Marie, g. Fischer 78.
- Behrens, slægt 220.
- Bendixen, Eske, rdmd. 70.
- Bentzen, Asm. Fr., adv. 163.
- Bentzon, Ant.e Hede.v., g. Reinhard 110. – Carl Fr., forp. 112. – Chrf. Adrian Engelbrecht, etrd. 89, 112. – Ellen Sophie, g. Drachmann 111. – Lars Larsen, landinsp. 111. – Laur. Nic., kbmd. 89. – Mich. Fr. Liebenberg, gen.maj. 111. – Povl, etrd. 111. – Viggo, prof. 111.
- Berg, slægt 220. – Chr.e Dorthea, g. Monrad 65.
- Bergholt, Jenny, g. Kaas 49.
- Berling, Carl, kmhr. 89.
- Bernhardt, Joh. Heinr., præst 163.
- Bernstorff, A. P., greve 167. – J. H. E., greve 167.
- Bernth, Jac., hdlsmd. 152. – Sara Lea, g. Wagner 152.
- Bertelsdatter, Anna, g. Friis 48.
- Bertelsen, kammertjener 170. – Sten, herredsskriver 6.
- Beskow, Bernh. v., baron 176, 202.
- Bielefeld, Margr. Elis., g. Lütken 132.
- Biering, Chr.e Lovise 153. – Lars Chr., møllersv. 153.
- Bierring, Henn., møller 144. – Lars, kbmd. 147. – Mette Marie, g. Lind 144. – Rosine 144.
- Bille, Anders, rigsmarsk 29. – Hilleborg 44. – Ida Scheel, g. Schack 137.
- Birch, Andr., biskop, prof. 111, 112. – Andr. mineralinsp. 112.
- Birch, Anna Dorothea, g. Græbert 95, 111, 112. – Ant.e Chr.e, g. Wulff 113. – Ant.e Thom.e, g. Liebenberg 86. – Carl Chr., notar 92, 102, 111, 113². – Carl Chr. Laur., provst 86, 112. – Caroline Eleon., g. Norup 92, 94, 111. – Charle Marie 111, 112. – Chr., kfrd. 97, 112, 113. – David Seidelin, provst 86, 101, 107, 112, 113², 115. – Fr. Sneedorff, forf. 111. – Marie Elis., g. Hansen 92, 111. – Sophie Chrl.e, g. Bagger 100, 113.
- Bjornsen, Charl. Amalie, g. Jørgensen 122.
- Blat, Hans Pedersen, kbmd. 11.
- Blichfeldt, Maren Henr.datter 62.
- Blinkenberg, Chr., prof. 124 f.
- Bloch, Jørg., biskop 1.
- Blücher, Jørg., oberstlt. 13.
- Bluhme, Fr., prof. 163.
- Boissier-Butini, familien 174.
- Bondy, Joh.e Caroline, g. Krey 76.
- Bonstetten, familien 174.
- Borchast, Gjertr. Mouritzdatter 58.
- Borchert, Karl Wilh. Aug., bogtr. 161. – Karl Wilh. Ernst, optikermstr. 161.
- Bornich, Andr. v., major 58, 60. – Joh.e, g. Fischer 60.
- Boysen, Henr.e Cathr., g. Gemynthe 147. – Jens Rinck, skipper 147.
- Braad, Dorthe, g. Fischer 62. – Simon, hosp.forst. 62.
- Brandis, Joach. Dietr., læge 99, 113.
- Braun, Henry Clemmensen, fabr. 160. – Peter, fabr. 160.
- Broberg, Magd. 59.
- Brockman, Anne Dorthea, g. Aagaard 21. – Anne Sofie 21. – Aug.a, g. Schaaf 21. – Hans Dan., hdlsmd. 21. – Magd. Margr., g. Kaas 20. – Martinetta, g.

- Hahn 21. – Wilh., bgmstr. 20 f. – Vilh., kvartermstr. 21. – Wilh. 21.
 Bruhn, Joh.e Fr.e, g. Kier 164.
 Brun, Fr.e 194.
 Bruun, W. Jørg., justrd. 134. – Maria Anna, g. Christensen 134.
 Brockel, Joh.e, skolebest.inde 163.
 Buch, Jac. Jonsen, præst 20.
 Buchtrup, Hans Jensen, kbmd. 218. – Søren Jensen 218.
 Bude, familien 175.
 Bundesen, Rs., amtsforv. 2. – Rs., godsej. 27.
 Buntzen, familien 227–229. – Andr., gross. 227, 229. – Andr., læge 227, 229. – Anine, g. Lütken 228, 229. – Camillo, officer 228, 229. – Edouard, adv. 227, 229. – Georg, læge 227, 229. – Louise 228, 229. – Marie, g. Strøm 227, 229.
 Busch, Mette Nielsdatter 17.
 Bärens, Heinr. 163. – Joh. Heinr. 163.
 Boggild, David Hornsyld, rektor 119, 121.
 Bøhnen, Casp. v., major 51.
 Callisen, Chr. Fr., bgmstr. 163.
 Candole, Aug. Pyramus de, 167.
 Cappelen, Chr. Smith, lærer 149. – Jens App., lærer 148 f.
 Carlquist, Gunnar, overbibl. 209.
 Caro, Elme-Marie, prof. 231 f.
 Caroline Amalie, da. dronn. 166.
 Carstensen, Mich., forp. 97, 112 f.
 Casparsdatter, Kirst.e, g. Gemünde 140.
 Caspersen, Valentin 141.
 Castelani, familien 174.
 Castonier, Regine Wilh.e Philip.e, g. Fischer 73.
 Cavallin, Severin, prof. 209
 Chalybaeus, Heinr. Mor. 163.
 Chapelie, Fanny, g. Moulitou 178.
 Charlotte Mariane, da. prinsesse 189.
 Chatelain, Susanne, g. Eynard 187.
 Chimsen, Henr., bonde 141.
 Christen, Agn. Joh.e Louise, g. Wulff 79.
 Christensdatter, Valb., g. Lund 143.
 Christensen, se Arentoft.
 Christensen, Balth., overretsprok. 135. – Balth. Math., sgpr. 135, 137. – Carl Wilh. Jesp., gross. 156. – Chr. Peter, gen.maj. 135. – Emmy Rasm.e Nathalie, g. Olsen 157. – Hans Fr., ing. 159. – Henr., grdm. 76. – Joh.e 134. – Lauridtz, amtsforv. 133–38. – Mog., til Næsgård 11. – Peder, grdm. 44.
 Christian VIII, konge 96, 112, 166.
 Christiansen, George, repr. 157. – H. skræddermstr. 157.
 Christophersdatter, Bodil Marie, g. Fischer 66.
 Clausen, slægt 239. – Ellen Marie, bibl. 239.
 Claussen, Soph., forf. 218.
 Clemmensen, Anna Veronica, g. Braun 160.
 Colding, Eil. Peter Holck, prof. 118. – Fr. Idæus Holck, sgpr. 120.
 Collner, Joh. Arn., kbmd. 61. – Maria Elis., g. Fischer 61.
 Daac, Oluf, rentemstr. 2^a f., 8.
 Dahl, Chr. Ant., apoteker 70, 74. – Chr. Fischer, justrd. 74. – Fr. Chr., kbmd. 70.
 Dahlenborg, Jens Chr. Ludv., rektor 120.
 Dalgas, Gustave, konsul 192.
 Dame, Chr. v., oblt. 67. – Fr., justrd. 67.
 Damgaard, C. Th., møllecejer 156. – Else Thomasen, g. Christensen 156.
 Damstrøm, Birg.e, g. Fabich 62.
 Danner, Louise, lensgrevinde 89.
 Degn, Fr.e Louise, g. Fischer 61. – Hans Chr., krigsrd. 61. – Vilh.e Hedev. Ant.e, g. Hulegaard 71.
 Deiret, Bodil, g. Dahl 70.
 Delorme 170.
 Diebitz, Wulf Burch., ltnt. 22.
 Dinesen, Hans, byfgd. 222. – Øllegaard Marie, g. Røbye 222.
 Djørup, Emilie Joh.e, g. Arentz 78.
 Dufour, Guillaume Henry, oberst 173, 195, 202.
 Dunant, Henri, filantrop 192.
 Dupuget, Sophie Fr.e, g. Geelmuyden 70.
 Drachmann, se Erichsen.
 Drachmann, Anders Bjørn, prof. 111. – Holg., digter 213.
 Drewsen, Anna Louise, g. Heger 114.
 Due, Else 42^a. – Mandrup, til Halkjær 38.
 Dyre, Birte 38. – Chr.e 24. – Mette 18. – Palle, til Sindinggaard 24.
 Dyssel, Kirstine Marie, g. Wormslev 117.
 Ebbesen, Cathr., g. Hanssen 151.
 Edinger, Astr. Elis. Lehn, g. Juell-Christensen 159. – Nic. Canariis, apot. 159.
 Eibe, Rs. Roulund, kontorchef 229.
 Ekstrøm, Gunnar 208.
 v. Ellbrecht, Ant. Gynth., gen.maj. 2, 25².
 Elvers, Jürg., birkefgd. 163.
 Erichsen, Fraucke Margr. Elis., g. Thomsen 165. – Vilh.e, g. Drachmann 213.
 Eriksdottir, Elin, g. Eriksen 160.
 Eriksen, Anna Emilie, g. Juell-Christensen 160. – J. P., vogndm. 160. – Maren, g. Damgaard 156. – Morten, guldsmed 224, 225.
 Eskesdatter, Mette Marie, g. Kaas 48.
 Ewald, Carl v., gen.major 168, 201.
 Eynard, slægten 186–95. – Charles 177 f., 187 ff. – Jacques 187. – Jean-Gabriel 187. – Sophie 188.
 Faber, Heinr. Ludw., adv. 163. – Jak., sgpr. 131.
 Fabich, Inger Pedersdatter, g. Fischer 62.

- Fabich, Peder Hansen, sgpr. 62.
 Fabricius, Emma Elise Kirst.e, g. Fischer 76. – Jørg. Otto, provst 76.
 Fahrin, Paul, rdmd. 131.
 Falbe, Ant. Ulr., gen.maj. 233.
 Falster, Chr., rektor 207.
 Faure, Jean-Baptiste, sanger 231, 233.
 Favre, familien 174.
 Fazy, familien 175.
 Feder, Margr. Kirst.e, g. Boysen 147.
 Felthausen, Anne Margr. 58.
 Femmer, Nic., rektor 212.
 Ferslev, Hans Nielsen, lagmd. 222 f. – Niels Iversen, bgmstr. 223.
 Feuerbach, Aug. Ed., 163.
 Fiedler, Thora, g. Bagger 225.
 Fischer, slægt 52–84. – Aa. 79. – Andr. Jørg., godsejer 62. – Anna Clemensdatter, g. Bagge 56. – Anna Clementine, g. v. Zütphen 63. – Anna Joach.a, g. Wörishöffer 69. – Anna Margr., g. Thomsen 64. – Anna Rasmusdatter, g. Liime 57. – Anne Barbara Sophie, g. Saabye 62. – Anne Joh.e, g. Aagesen 66. – Bahne Chr. 76. – Caroline Dorthea, g. Dahl 70, 74. – Charle Amalie, g. Arentzen 66. – Charle Amalie, g. Kierulf 65. – Charle Amalie Joh.e, g. Reenberg 66. – Chr. 64. – Chr. 67. – Chr., amtsfuldm. 77. – Chr., etrd. 74. – Chr., grdejer 66. – Chr., justrd. 70 f. – Chr., forp. 58. – Chr., godsejer 58, 79, 81. – Chr., gen. krigskomm. 65, 83 f. – Chr. Aa. Emil Peter 78. – Chr. Arn. Peter, fabr. 73. – Chr. Arn. Peter, læge 78. – Chr. Fr. Ludv., kapt. 68. – Chr. Lauridsen, stud. 59. – Chr. Fr. Ludv., kapt. 74. – Chr. Joach., læge 75. – Chr. Thomsen, mundskænk, godsejer 52, 79 f., 82. – Chr.e Dorthea 70. – Chr.e Louise, g. Holm 73. – Clemens regkvmstr. 52, 79. – Clemens Lauridsen, reg.kvartermstr. 59 f. – Clemens Thomsen, godsejer 53. – Dan. 73. – Dan. 79. – Dan., kmrd. 62. – Dan. Thomsen, godsejer 55, 79 f., 82. – Edel Helene Margr., g. Prydz 69. – Egil, arkitekt 78. – Fr. Carl, toldkass. 72. – Fr. Ludv. 72. – Fr.e Arne Marie, g. Mygind 72. – Fr.e Elis., g. Dahl 74. – Gjertr. Maria, g. Torp 60. – Gjertr. Marie 63. – Hans Chr., godsejer 65. – Hans Chr., landskabsmaler 76. – Har. 79. – Henr. Chrf., seklt. 68. – Ida 78. – Ingeb., g. Krey 75. – Inger Fabech 67. – Inger Kirst.e 73. – Inger Kirst.e 73. – Janus Chr. 79. – Jean Arn., adjunkt 75. – Jean Arn., kancr.d. 64. – Jean Arn., oblt. 70. – Jean Arn., skolebest. 76. – Jens.e Marie Julie, g. Møller 78. – Joch. Rasmussen, stud. theol. 57. – Joch. Rasmussen 57. – Joh.e 79. – Joh.e Bornich 68. – Joh.e Bornich, g. v. Dame 67. – Joh.e Chr.e, g. Rieck 64. – Joh.e Clausine 77. – Joh. Dan., landkadet 69. – Joh.e Chr.e, g. v. Bornich 58. – Joh.e Chr.e, g. Rieck 61. – Joh.e Rs.datter 57. – Julie Math., g. Balslev 77. – Jytte Krag 62. – Karen Cappel, g. Schildknecht 67. – Karen Cappel 73. – Karen Thomasdatter, g. Holst 52. – Karl Chr. Aug., amtsdommer 163. – Kirst.e, g. Knudsen 55. – Kr. Peter Arn. 79. – Laur. Chrf., birkedommer 61. – Louise, g. Rieck 64. – Margr. Louise 72. – Marie Chr.e 64. – Maria Elis., g. Aagesen 66, 72. – Marie Elis., g. Bendixen 70. – Marie Kirst.e 76. Marie Louise 75. – Marie Lovise 74. – Marie Sophie 78. – Math. 60. – Math., godsejer 54, 79 f., 82. – Melchior 55. – Melchior, major 63, 83 f. – Melchior Thomsen 52. – Mette, g. Allers 54. – Mette Harder, g. Nørholm 59. – Mour., kapt. 72. – Mour. Chr., justrd. 61. – Niels Worm Lauridsen 59. – Otto Fabricius, ing. 78. – Osk., ing. prlt. 77. – Peder Fabich,, kbmd. 67. – Peder Mour. 70. – Peter læge 75. – Peter Ephraim, sgpr. 71. – Petra Fr.e, g. Foss 77. – Ragnh. Emma 78. – Rs. 57. – Rs. Peter, apot.medhj. 72. – Rs. Thomsen, rodemstr. 53, 81. – Ths. 73. – Ths. Clemensen, læge 52, 79. – Ths. Rasmussen, kancrd. 56, 80, 83. – Ulr. Pultz, major 69.
 Flindt, Carl Ludv. Henr., gen.maj. 115. – Fr. Wilh., sgpr. 104, 115. – Henr. Aug., kmhr. 115.
 Fogh, Jørg., stadsoberst 129, 131.
 Forchhammer, Joh. Heinr. 163. – Johs. Nic. Georg, rektor 123.
 Foss, Harald Fr., prof. 77.
 Frederik VI, konge 168, 199 f.
 Frederik VII, konge 166–203.
 Frederik Christian, hertug af Augustenborg 207.
 Frederiksen, Chr.e Marie, g. Christensen 76.
 Frennsen, Hans Nic., landfgd. 164.
 Freuchen, Ole Joh., sgpr. 113, 114. – Peter Petersen, prof. 113.
 Friis, Anne Sofie 38, 43. – Godske 43. – Godske, til Lundergård 43. – Hans, grdmd. 48. – Hans, oberst 8. – Hans Hermansen, præst 57. – Ingeb. Lauridsdatter 20. – Kirst. 43. – Laur. 33, 37, 38, 43. – Laur. 43. – Math., amtskr. 44. – Mette 40. – Mog., til Frijsenborg 33. – Niels, til Lundergård 43.

- Fuchsen, Adelg.e Chr.e, g. Schildknecht 67.
- Gabel, Carl Chr., overkrigssekr. 25.
- Galsköt, Ingeb. 38.
- Galt, Anna Axelsdatter 17.
- Gardenholtz, Charl.e Marie, g. Birch 112.
- Gardthausen, Hans, toldforv. 164.
- Gedde, Chr. Fr., fændrik 68.
- Geelmuyen, Jonas Lym, byskr. 70. – Nic.e Judithe Schwartz, g. Fischer 70.
- Geltingen, Chr. Fr. Rud. v., baron 164.
- Gemynde, jfr. Gemynthe.
- Gemynde, Anna Margr. 141. – Birg.e Cathr. 145. – Birg.e Cathr. 145. – Birte Kirst.e 145. – Casp. 142. – Dan. Joh.sen, fæster 141. – David 145. – Jens Frimoth, skomg.sv. 139. – Joh. Heinr., møller 139, 140. – Joh. Henr. 144. – Joh. Jac., arb.karl 139. – Karen 145.
- Gemynthe, Agnes Joh.e, g. Christensen 155. – Agnes Martha Nathalia Chr.e, g. Hansen 158. – Ane Kirst.e, g. Aagaard 146. – Anna Chr.e 145. – Anna Math. Emilie 154. – Cathr., g. Bierring 147. – Chr., møller 142. – Chr. Eil., bogb. 155. – Chr. Ernst Laur. Henr. 159. – Chr. Ludv., møllebygger 151. – Chr.e Jac.e 152. – Eil. 146. – Eil., møller 146, 148. – Eil. Laur., sømd. 155. – Elias, kbmd. 147. – Elvira Joh.e Henr.e 159. – Emmy Cathr. Elis., g. Olsen 155. – Emmy Laura Marie Nik.e, g. Wilhelm's 158. – Etta 159. – Fr.e 152. – Hanne Chr.e, g. Arentoft 153. – Hans 145. – Hans Chr. 152. – Hans Ernst. boghold. 155. – Jac. Ebbe, hjulmd. 150. – Jac. Ebbesen 146. – Jens Henr., kommis 152. – Joh. Henr. 151. – Joh. Henr., faktor 154. – Joh. Henr., møllersv. 145. – Joh. Ludv. 152. – Joh.e Birg.e, g. Wagner 152. – Joh.e Henr.e, g. Albrecht 150. – Joh.e Marie Elis. Sabine 153. – Johs. Henn., landmd. 155. – Jørg., gross. 140. – Lovise Chr.e 152. – Lovise Hansine 152. – Lovise Marie Sabine, g. Soldath 154. – Mads Laur., møller 151. – Marie Kirst.e 151. – Marie Kirst.e 151. – Marie Margr. 153. – Paula Chr.e, bogb.mstr. 156. – Peder Aagaard 156. – Petra Aagaard, g. Nielsen 156. – Vilh.e Henr.e 152.
- Gemynthe-Hansen, Erik, prok. 161. – Ib, install. 161.
- Gensichen, Heinr. Ludw. Tim., seminarieforst. 164.
- Gersdorff, Joach., amtmd. 25.
- Gerson 175.
- Gierlew, Andr. Chr., gen.konsul 237. – Caroline Wilh.e, g. Sødring 237.
- Gillesberg, Emilie, g. Hansen 158. – Else Marie 158. – H. P., kbmd. 158.
- Girnt, Helene Agnes, g. Wilhelm's 161. – Rob., hattemg. 161.
- Gislason, Konr., prof. 120.
- Gjør, Salomon, rektor 212.
- Gjødvad, Hans Chr.sen, træhdl. 156.
- Gjørding, Peder Chr.sen, præst 57.
- Glob, jfr. Due.
- Gomard, Andrea 224.
- Gomard, Joh. Nic., bogbind. 224–27.
- Gonsager, Laur., præst 44.
- Gottrup, Mette Marie, g. Riise 63.
- Grauer, Chr., dr. phil. 164. – Jac. Jørg., læge 164.
- Griffenfeld, Peder Schumacher, greve 129–32.
- Griis, Anne 11.
- Groth, Jac. Conr. Fr., læge 164.
- Grubbe, Marie 24.
- Grüner, Hans, auditor 115.
- Græbert, Chrf. A., kmrd. 92, 111, 112.
- Grøn, Anne, g. Bagge 56.
- Grønvold, Asm., ltnt. 19.
- Grønvold, Maren, g. Liebenberg 110.
- Gyldensparre, Albr. 129, 130.
- Gyldenstjerne, Chr., til St. Restrup 40.
- Gynandt, Anna Kirst.e, g. Gemynde 141.
- Güttich, Joh. Fr., raspemstr. 110. – Soph.e Charle, g. Quistgaard 85, 110.
- Goring, se Jering.
- Götschen, Maria, g. Fischer 54.
- Gøye, Falk, til Bratskov 11, 43.
- Haack, Karst., rdmd. 164.
- Haasum, Hans Cappel, sgpr. 60. – Karen Kappel, g. Fischer 60.
- Hahn, Jørg., læge 21. – Jørg. Jørgensen, rdmd. 21. – Vilh., dr. med. 21.
- Hamer, Joh.e Elis., g. Wörishöffer 69.
- Hancke, Carl Fr. Ferd. 164.
- Hanevang, Sor. Nielsen, husmd. 48.
- Hansdatter, Else, g. Hansen 155. – Karen, g. Kaas 48. – Kirst.e, g. Gemynthe 142. – Maren, g. Hansen 143. – Marie, g. Kaas 47. – Thale Margr., g. Nielsen 150.
- Hansen, slægt 238. – Anna 157. – Anna Elis. Chr.e Holcha, g. Foss 77. – Anne Marie, g. Kaas 48. – Charle.e Amalie, g. Fischer 62. – Chr.e, g. Gemynthe 146. – Ebbe, krohld. 146. – Emma Vict. Vilh.e, g. Gemynthe 155. – Francisca Laur.e Henr.e, g. Kaas 48. – Hans, rebsgmstr. 48. – Hans Peter, parcell. 158. – Har. Vilh., gross. 160. – Iver, kanc.rd. 62. – Jens Peter, grdejer 238. – Joh.e Margr., g. Arentoft 157. – Jul., kæmner 160. – Jørg., forp. 222. – Jørg. Oluf, incass. 158. – Lars, skolehld. 46. – Maria Elise, g.

- Balslev 77. - Mette, g. Andersen 238. - Mort., husmd. 155. - N., gartn. 48. - Niels, kæmner 234. - Niels, restaur. 155. - Octavius, hrsagf. 113. - Peter, bankass. 238. - Sv., møller 143. - Ths., stud. 235. - Thorv., slagtermstr. 157.
- Hanssen, Joh. Heinr., kbmd. 151. - Nic.e, g. Gemynthe 151.
- Harder, Claus, perlestikker 53. - Mette Clausdatter 53.
- Hasse, Joh.e Charle, g. Schröder 165.
- Hauberg, Alex. Chr. 149. - Anne Kirst.e, g. Cappelén 148. - Chr. Svendsen, møller 143. - Chr. Svendsen, møller 145. - Chr.a, g. Aagaard 148, 149. - Dan. Johansen, møller 148. - Joh. Mart. Dan. 148. - Joh.e Elis., g. Gemynthe 146, 148. - Karen Sophie, g. Steen 148. - Mads, møller 145. - Maria Kierstine 148. - Marie 149.
- Haureberg, Helene Elis., g. Lund 143.
- Hausmann, Fr., tolder 26, 51.
- Hedemann, Fr.e Joh.e v., g. Weilbach 77.
- Heger, Carl, bibl. 114. - Chr.e, g. Oehlenschläger 114. - Hans, kfrd. 114. - Jens Steph., skuesp. 106, 114, 115. - Joh.e Louise, g. Plum 106, 114, 115. - Kamma, g. Rahbek 114. - Wilh.e, g. Werlauff 114.
- Heiberg, A. C. L., præst 233. - Joh. Ludv. 227. - Ludv., rektor 207.
- Heide, Kirst. Pedersdatter, g. Kogh 62.
- Hein, Karl Fr. v. 164.
- Heinbach, Maria v., g. Schumacher 130.
- Heinrich, Fr.e Carolina Hinr.a 164. - Heinr. Jac. Fr., adv. 164.
- Hellström, Gunnar 208.
- Hempel, Søren, boghdl. 112.
- Henne, Nanna Marie, g. Arendrup 74.
- Hennings, Carl Heinr. Vollrath 164. - Fr. Karl Brigittus, sekr. 164.
- Henningsdatter, Laur.e 149.
- Henningsen, Lars Madsen 149.
- Henrichsdatter, Abig., g. Pedersen 144. - Anne, g. Gemünde 140, 141.
- Henriksen, Nic.e Cæcilie Marie, g. Fischer 76.
- Hensler, Annette Esmarck, g. Møller 164.
- Hentsch, familien 175.
- Herskind, Jens Ant., overlærer 120.
- Hilarius-Kalkau, Vald., propr. 213.
- Hiort, Andr., amtsforv. 138.
- Hofmann, Gjertr. Marie, g. Poulson 59.
- Holch, Maren 35.
- Holck, slægt 213 f. - Carl Chr., kommandør 214. - Carl Philip, oberst 214. - Har. Jul., bgmstr. 214. - Knud, ritmstr. 35. - Ole, oberstl. 214. - Peter Carl Chr., herredsfgd. 214.
- Holm, Andr. Krag, provst 102, 114. - Niels Peter, drejermstr. 73. - Rs., drejer 73. - Bergenhammer, install. 49.
- Holmer, Carl, læge 169.
- Holst, Anna Maria 164. - Gerh., Archidiacon 164. - Niels Pedersen, præst 52.
- Hornbech, Andr. Michelsen, forp. 60.
- Hulegaard, Ant.e Louise, g. Fischer 71. - Ths. Lauritsen, sgpr. 71.
- Hurtigkarl, Anne Chr.datter, g. Braad 62.
- Husvig, Hans Madsen, sgpr. 131.
- Hutfeldt, Niels Lauridsen 222. - Marie Elis. 63.
- Hvid, Sivert Jacobsen, bødker 221.
- Hülse, Philip Wilh. Garlieb, bysekr. 164.
- Høeg (Banner), Abel 42. - Just Jacobsen, til Bjørnholm 47. - Lisb. 28.
- Høffding, Har., prof. 229-32.
- Høier, Maren Moritzdatter 58. - Mouritz, godssejer 58.
- Høyer, Anna Madsdatter, g. Torp 61. - Carl Vilh., kbmd. 112. - Chr., prlt. 45. - Chr. Thomsen, prltnt. 27, 51. - Sophie, se Plum.
- Ibsen, Karen Jensdatter, g. Nørholm 59.
- Ipsen, Heinr. Adolph Marc. 164.
- Isaacsen, slægt 220.
- Isenburg, Gustav Fr. af, greve 134.
- Israel, Sara, g. Wulff 219.
- Jacobi, Karl Fr. Andr., stud. 164.
- Jacobsdatter, Mette 6.
- Jacobsen, Jon, herredsfgd. 20. - Niels, kbmd. 75.
- Jaens, Catharina, g. Schumacher 130.
- Jagd, Chr., inkass. 161. - Ellen, g. Gemynthe-Hansen 161.
- Janet, Poul, prof. 232.
- Jelstrup, Anna Marie, g. Oldenburg 72.
- Jensdatter, Anna Catr., g. Hansen 46. - Dorthé, g. Rasmussen 66. - Margr., g. Nielsen 151. - Mette Margr., g. Locher 48.
- Jensen, Ane Marie, g. Gemynthe 154. - Chr., bonde 143. - Fr. Bernh. Hugo, gartneriej. 164. - Fr. Heinr. Otto, overretsr. 164. - Karen 155. - Margr., g. Hansen 160. - Ole, grd.ej. 155. - Peder, grdm. 66.
- Jepsen, Vicka, g. Arentoft 157.
- Jering, Hans Casp., kvartermstr. 13, 18f.
- Jespersdatter, Dorthé 20.
- Jespersen, Jesp. 81. - Niels, justrd., læge 56. - Tyge, godssejer 55.
- Jessen, slægt 239. - Hans Heinr. 239. - Peter Carl, kfrd. 109, 115.
- Jissen, Andr. Larsen, bgmstr. 164.
- Johansen, Wilken, skomg. 144.
- Johnsen, Ane Barbara, g. Gemünde 139.
- Johnson, Bjarne, rektor 119.
- Juel, Anna 38. - Chrf., til Estrup 40. - Ellen 38. - Erik, rigsråd 24. - Frands,

- godsej. 30. - Kirst., til Hørbylund 32. - Mog., til Knivholt 38. - Peder, oberstlt. 11 f.
- Juel-Christensen, Agnes 160. - Asta, g. Braun 160. - Ellen, 159. - Erna Nic.e Petr.e, g. Christensen 159. - Hans Birg., vinhdl. 160. - Inger Ima 159. - Magda Joh.e, g. Strandgaard 159. - Ove Laur. Gødvad, gross. 159. - Poul Fr., direktør 160. - Sigr., g. Hansen 160.
- Jørgensdatter, Anna Sophie, g. Lund 143. - Engel Rebekka, g. Kaas 46.
- Jørgensen, Elise Marie, g. Kaas 49. - Erik 33. - Jak.e Henr.e Lerche, g. Krarup 122. - Theod. Regius Lerche, sgpr. 122.
- Kaas (Sparre), Abel 40. - Agn. Clausdatter 37 f. - Anders 46. - Anders 46. - Anders, til Skødsholm 29. - Anna 47. - Anna Jensdatter 223. - Anna Marie, g. Larsen 49. - Aug.a 26. - Birg. 17. - Birg.e Sophie, g. Pultz 64. - Birte, g. Unger 39. - Birte 38. - Birthe, g. Krabbe 35. - Birthe 33. - Birthe Margr., g. Pors 35. - Chr. 17. - Claus 32, 33. - Claus Chr. 47. - Claus Eriksen 39. - Chr. Fr., ritmstr. 33. - Ditl. Theod. Eriksen, kleinsmedsv. 47. - Dorth.e 32, 35, 36. - Dorth.e, til Linderumgård 29. - Eggert Eriksen 39. - Ellen 42. - Ellen Margr., g. Andersen 49. - Enev., til Sø 33. - Enev. Clausen 32, 38. - Erik 26. - Erik, til Agerkrog 29. - Erik, til Aas 32. - Erik 33. - Erik 38. - Erik, til Ll. Restrup 11, 28. - Erik, biskop 42. - Erik, godsej. 29. - Erik, oberst 45. - Erik Jørgensen 46. - Erik Mogensen 38. - Erik Nielsen, godsej. 28, 29². - Erik Ottosen 29. - Fichen 46. - Frands, søltnt. 17. - Fr., kvartermstr. 47. - Fr. 26, 46. - Fr. 47. - Fr., ing. 27. - Fr. Eriksen, obltnt. 34. - Fr., ltnt. 34. - Gertr. Marie 48. - Hans, grdejer 49. - Hans, konditor 48. - Hartv., til Ulstrup 35. - Hartv. 18. - Helga, g. Holm 49. - Helvig 46. - Helv., til Lønsgård 32, 40. - Herm. 18. - Ingeb., g. Krag 30, 38. - Ingeb. 46. - Ingeb. 35. - Ingeb. 48. - Ingeb., til Glumstrup 32, 38. - Iver, til Ørndrup 40. - Jens 46. - Jens 26, 46. - Jens 47. - Jens 26. - Jens, til Krabbesholm 10. - Jens, avlsbrgr. 48. - Jens, bgmstr. 48. - Jens, gæstgiver 49. - Jens, ritmstr. 1-51. - Jens, skræddermstr. 48. - Jens, vagtmstr. 2, 46. - Jens, vagtmstr. 48. - Jens Bergholt, restaur. 49. - Jens Locher, avlsforp. 48. - Jens Mogensen, til Ørregård 40. - Jens Nielsen 42. - Joh.e Mogensdatter 40. - Jørg. 29. - Jørg. 34. - Jørg., skolehld. 46. - Karl Fr. 46. - Kirst. 40. - Malene 26. - Malene Margr. 26, 46. - Malene Margr., g. Pedersen 46. - Maren, g. Knigge 48. - Margr. 18. - Margr. 35. - Markvard Mogensen 40. - Mary Marie Fr.e, g. Pedersen 48. - Mette 17². - Mette 36. - Mette 40. - Mette, g. Høyer 45, 51. - Mette Dorth.e 46. - Mette Margr., g. Hansen 48. - Mette Marie, g. Hanevang 48. - Mog., til Aas 38. - Mog., til Holmegaard 33, 38. - Mog., til Jølbygaard 37. - Mog., til Lyngholm 33, 36. - Mog., rigsrđ. 29. - Mog. Eriksen 39. - Niels, til Kaas 42. - Niels Mogensen, til Ørndrup 40. - Niels Nielsen, til Ørndrup 42. - Otto, grdfæster 46. - Otto 26. - Otto 33. - Otto, til Nandrup 40. - Otto Eriksen, til Søgaard 32. - Otto Eriksen 39. - Otto Nielsen 42. - Palle Enevoldsen, til Lyngholm 34 f. - Pernille, g. Urne 29. - Rs. Eriksen 46. - Rs. Jørgensen 46. - Staller 30. - Vald., korporal 47. - Thale, g. Anrep 30. - Vald. 26. - Vald. 26. - Vilh. 21.
- Kaas (Mur), Chr., til Skibstedgaard 17. - Hartv., til Møllerup 18, 30. - Herm., til Refstrup 17. - Iver 32, 38. - Magd. Sophie 35.
- Kalisch, slægten 220.
- Karstens, Ademine Chr.e Fr.e 164. - Anna Cathr.e Adolph.e 164. - Cath.e Chr.e Malwine 164. - Har. 164. - Mathilde 164.
- Kier, Joh.e Fr.e 164.
- Kierkegaard, Poul 230. - Søren 214 f.
- Kierulf, Jørg., prof. 65. - Peder Sørensen, sgpr. 65.
- Kingo, Ths., biskop 233-35.
- Kirchhoff, Johs., apoteker 53.
- Kjærgaard, Math. Caroline Sophie Jens.e Chr.e, g. Jagd. 161.
- Klaumann, Maria Dorothea, g. Thomsen 64.
- Knierbein, Kiana, g. Westhusen 161.
- Knigge, Joh. Adam, sndkmstr. 48².
- Knudsen, Iver, kroejer 55 f.
- Knudtzn, Jean.e Bened.e, g. Fischer 75.
- Knuth, Char.e Amalie, g. Flindt 115.
- Koch, slægt 239. - Joh. Fr. Rud., hdls-gartn. 114. - Peter Chr., red. 239.
- Kogh, Lorenz Lorenzen, parykmg. 62. - Peder Lorenzen, provst 62.
- Kongslew, Chr.e Dorothea, g. Tryde 111. - Laura Helene, 112. - Troels, kfřd. 112.
- Krabbe, Hans 32. - Hans, til Søgård 32. - Iver, til Mindstrup 17. - Jac., til Strandbjerggård 35. - Ole, etrd. 25. - Tage, ritmstr. 10.
- Krag, Jytte 58, 60. - Mog. 30. - Mog., til Agerkrog 38. - Niels, til Voldbjerg

32. - Niels, landsdommer 29 f. - Niels, møller 143. - Otto, rigsråd 30. - Vogn 112.
- Krajberg, Mariane Nielsdatter, g. Holm 73.
- Krarup, Chr. Marius, rektor 116-125. - Jak. Henr., rektor 124. - Jenny Arnoldine, g. Neergaard 124. - Jens, stiftsprovst 116². - Niels Bygom, sgpr. 119. - Niels Bygom, stud. mag. 124. - Ove Nik., dommer 116, 124. - Theod. Regius Lerche, dommer 124.
- Kraul, Karoline Petrine, g. Pedersen 156.
- Krey, Andr., kadet 51. - Krey, Georg Math. Gerh., kanc.rd. 76. - Georg Math. Gerh., oblt. 75 f.
- Kristensen, Karen, g. Andersen 161.
- Krogh, Elis. Cathr., g. Lund 233.
- Kruse, Chrf. 40.
- Krüger, Chr. Ehrenreich, reg.kvartermstr. 13. - Fr. Chr. 164.
- Kuhne, se Köhn.
- Kyhl, Chr. Vilh., rustmstr. 111. - Marie Sophie, g. Birch 92, 102, 111, 113².
- Købke, Anna Maria Dorothea, g. Uldall 221. - Jac. Georg, just.rd 221.
- Köhn, kammertjener 170, 201.
- Kørbitz, Joach. Chrf., rigshofmstr. 21.
- Køster, Hedev. Thyra Elis., g. Fischer 76. - Janus, sgpr. 76.
- Lambton, se Wood.
- Lambton, Henri-Guillaume 179.
- Langballe, slægten 219. - Bertel Michelsen 219.
- Lange, Carl Georg, prof. 112. - Fr., overlæge 112. - Fr. Olaus, prof. 112. - Gunde, til Randrup 37. - Jul. Henr., prof. 112. - Therese Marie, g. Bentzon 112.
- Langgaard, Maren, g. Reenberg 66.
- Langheim, Casp. Math. 164.
- Langhein, Anna, g. Christensen 134. - Peter, bgmstr. 134.
- Langholz, slægten 239.
- Larsdatter, Anna, g. Kaas 46.
- Larsen, Anders, grdmd. 46. - Heinr., 144. - Henn., møller 145. - Jac. Albr., grd.ej. 153. - Louis, overfængs.betj. 49.
- Larsen-Ledet, Lars, red. 215.
- Lassen, Jens, kanc.rd 24. - Nis, lærer 164.
- Lauridsdatter, Joh.e 6. - Maren 53.
- Lauridsen, Jens, skipper 218.
- Leben, Lovise Sophie v., g. Holck 214.
- Leveque, Jean-Charles, prof. 231 f.
- Levetzow, Hans Fr., gen.maj. 4 f., 13 ff. - Theod., generallt. 19, 20.
- Liebenberg, Anna Chr.e, g. Mynster 115. - Carl Chr. Birch, kabinetssekr. 89, 98, 100, 101, 104, 113³, 114. - Caroline, g. Brorson 86. - Fr. Ludv., litte-
- rat 87, 89 f., 95, 100, 112, 113. - Hedev. Eleon., 89, 95, 112. - Joach. Fr., buntmg. 110, 114. - Marie Sophie Fr.e, g. Bloch 90, 95, 112. - Mich., kgl. konfessionarius 85-115. - Sara Georgia, g. Schouw 110, 114, 115. - Sophie 87 f., 92-110, 111 f.
- Liime, Rs. Pedersen, hdlsmd. 57.
- Lind, Jens Jørg.sen, møller 144.
- Linde, Chr., godsejer 55. - Else, g. Fischer 55, 80.
- Linderoth, Henr., til Kongensgaard 32. - Henr., ritmstr. 36.
- Lindvigh, Anders Nielsen, reg.skriver 20.
- Lipper, Anna Hermansdatter 131. - Anne Hermansdatter 132.
- Listov, Chr. Rich. Steen, prof. 116, 122.
- Ljungberg, slægt 220.
- Locher, Hans Ulr., snedkmstr. 48. - Marie Hansdatter, g. Kaas 48.
- Lorensdatter, Kirst.e, g. Thorn 146.
- Lossow, Cathr. v., g. Nielsen 10. - Margr. v., g. Schwanewede 10.
- Lund, Anna Cathr., g. Lind 144. - Bolette Henr.e Margr., g. Holck 214. - Bolette Marie, g. Falbe 233. - Chr. Fr.sen, møller 141. - Chr. Hansen, møller 143. - Fr. Chr., møller 142. - Hans Chr., møller 143². - Joh. Fr., fæster 143. - Jørg. Chr.sen, møller 143. - Theodora Andrea, g. Steffensen 160. - Troels, kbmd. 233.
- Lundager, Søren Jensen, kbmd. 75.
- Lundwald, James Webster, lnt. 213.
- Luneville, Theod. de, til Skibstedgård 18, 35.
- Lunge, Dorthe 39.
- Lunn, Math. Hansen, landinsp. 63.
- Lunov, Erik, til Viskum 32.
- Lüders, Ad. Fr., prof. 164. - Eleonore Amalie 164.
- Lylow, Birg.e Chrf.datter, g. Liime 57.
- Lyngby, Kr. Jensen, prof. 120.
- Lütken, Claus, skomg. 132. - Joach., reg.skr. 132. - Otto, marineminister 229.
- Lützwow, Joach., oblt. 5. - Magn., major 12, 15.
- Lægård, Jørg. Christensen, bonde 35.
- Løve, Franz.a Sofie Vilh.e, g. Køster 76.
- Madsdatter, Ane Sophie, g. Lund 143. - Anne Sophie, g. Hauberg 145. - Maren, g. Fischer 56.
- Madsen, Mikkell, grdmd. 46.
- Madvig, Joh. Nic., prof. 118 f.
- Mallet du Pan, familien 175.
- Marc, Cai de la, godsej. 9.
- Marquard, Poula, g. Gemynthe 155.
- Mastorph, Joch., brygger 54. - Kirst., g. Fischer 54.

- Matthiessen, Chr. 164. - Karl Marc. Andr., insp. 164.
 Medem, Henry de 179.
 Meerheim, Hans, general 5.
 Mehlen, Agathe van 39.
 Metz, slægt 220.
 Metzou, slægt 220.
 Meunier, familien 174.
 Meyer, slægt 220. - Jac., snedk.mstr. 150. - Jos., grd.ej. 149 f.
 Micheli, familien 174.
 Michelsdatter, Maren Anna 55.
 Michelsen, Alex., præst 164. - Carl Aug. 164.
 Mickelsen, Laur., præst 235.
 Mikkelsdatter, Mette, g. Kaas 46.
 Moltke, A. G. F., greve, viceadmiral 112. - Ane Cathr. Henn.a, g. Mauritzen 112.
 Momme, Chr. Fr., justrd. 68. - Chr.e Elis., g. Fischer 68.
 Monrad, Fr.e Louise, g. Fischer 65. - Peter Ephraim, stiftsprovst 65.
 Montroze, jfr. Moulineuf.
 Mortensen, Lars, værtshushld. 154.
 Motzfeld, Maria, g. Schumacher 130. - Peter 130.
 Moulineuf, Henr., g. du Puy 229.
 Moulou, Guillaume 178. - Marianne Louise Amelie 178. - Poul 178.
 Moynier, se Meunier.
 Mulvad, Carl Jepsen, sgpr. 63. - Jep skrædder 63.
 Mund, Karén 44. - Peder, til Merringgård 44.
 Munk, Else, g. Friis 43. - Erik, til Hjørne 221. - Fr. 44. - Inger, g. Friis 43. - Jens, lensmd. 221. - Jens, søfarer 221. - Karen 44. - Niels, til Ørnhoved 43. - Oluf 44. - Søren, til Mølgård 43. - Maria Sophia, g. Plum 112.
 Muus, Bente 222. - Rs. 222.
 Mygind, Hans Chr., boghdl. 72. - Hans Theod., provst 72 f.
 Müller, Hans Chr. Detl., bgmstr. 164. - Joh.e Cathr., g. Plum 115. - Nic.e, g. Kongslew 112. - Rs. Eriksen, rdmd. 219.
 Mylting, Peder, til Jølbygård 37.
 Mynster, Joh.e Louise 104, 115. - Ole Hieronimus, prof. 115.
 Møller, Annette Esmarck 164. - Herm., kbmd. 164. - Jens Chr. Birger, gross. 78. - Joh. Severin, sagf. 78. - Kirst.e, g. Nielsen 156.
 Mørk, Anna Dorothea, g. Kierulf 65.
 Nasser, Ademine Chr.e Fr.e, g. Karstens 164. - Gerh. Hinr., hrdsfgd. 165². - Heinr. 165. - Louise Vict.a Fr.e, g. Bruhn 165.
 Nathansen, slægt 220.
 Nebelong, Carl, hofmedicus 218.
 Nellemann, Rs. Ludv., byfgd. 99, 113.
 Netzow, Bernt Ludv., ritmstr. 26, 51
 Nielsdatter, Karen Marie, g. Gemynthe 151.
 Nielsen, Anna Marie, g. Christensen 159. - Jac., kapt. 10. - Karen Andersdatter 61. - Karen Marie, g. Hansen 155. - Lars, garver 150. - Mads, møller 143. - Mich., rektor 104, 114. - Morten, byfgd. 234. - Niels, skræder 151. - Niels, teglværksej. 150. - Niels Peter, cyklesmed 156. - Peder, gæstgiver 227. - Severin, glarmstr. 156.
 Niemayer, familien 174.
 Nilsson, Kr. 216. - Kristina, sg.inde 231, 233.
 Nitzsch, Karl Wilh. 165.
 Norby, Peder, til Donslund 43.
 Nordenberg, Anna Dorothea, g. Cappelen 149.
 Norup, Anders Carl Vilh., ritmstr. 92, 111.
 Nottebohm, Carl Ludw. 165.
 Nyerup, Karen Marie, g. Strøm 229. - Rs., prof. 229.
 Næve, Chr. Gerhardsen, sgpr. 62. - Chr.e Bened.c, g. Fischer 61.
 Nørholm, Jens Pedersen, sgpr. 59. - Peder Jensen, sgpr. 59.
 Nørkier, Tøger Pedersen 35.
 Nørregaard, Hans, brændevinsbr. 147. - Henr.e Marie, g. Gemynthe 147.
 Obelitz, Ellen Marie v., g. Linde 55.
 Ohrt, Ad. Theod., underrettsadv. 165. - Agnes 165. - Cornelia 165.
 Oldenburg, Joh. Jac., toldkass. 72. - Sophie Birg.e Obelitz, g. Fischer 72.
 Olesen, Chr., husfæster 154.
 Olivarius, Birg.e Cecilie, g. Mygind 72.
 Olsdatter, Mette, g. Hansen 146.
 Olsen, Jørg. Peter, kusk 155. - Peter Engelhardt Theod., sgpr. 157. - Trine, g. Hansen 158.
 Olsson, Bror, bibl. 208.
 Olufsen, Anders, ridefgd. 41.
 Ophoven, Conr., ritmstr. 22.
 Oppenheim, slægt 220.
 Ortved, Ane Kirst.e, g. Lund 143, 144. - Lars, møller 144.
 Ovesen, Dorothea, g. Fischer 67.
 Oxenstierna, slægten 215 f.
 Pachmann, Magd. Margr., g. Momme 69.
 Paludan-Müller, Anne Julie 106, 112, 115. - Carl, cand. jur. 88, 96 f., 111, 112. - Casp., prof. 88, 100, 104, 113, 114. - Casp. Peter, rektor 121 f. - Charl.e Henr.e 112. - Fr., digter 88. - Jens, biskop 88, 111. - Jens, biskop 94, 111², 112². - Lovise, g. Lange 112.

- Parsberg, Chrf., hofmstr. 12. – Enevold, ghrd. 9, 12. – Karen 12. – Mandrup, ritmstr. 9, 12, 34. – Oluf, lensmd. 12.
- Paulsen, Chr., prof. 163–165.
- Pauly, Aug. Fr. Otto Carl, sekr. 165.
- Pavels, Claus, biskop 85.
- Payngk, Hans Ferd., overretsprok. 114².
- Pedersdatter, Ingeb., g. Larsen 46. – Karen, g. Johansen 144. – Maren Kruse, g. Friis 43.
- Pedersen, And., forv. 57. – Anders Chr., fæster 144. – Hans, restaur. 48. – Hans, sgr. 124. – Jens, traskomg. 154. – Kn., reg.skriver 20. – Knud, sadelmg. 46. – Lars, husmd. 153. – Laurs, lærer 156. – Marie, g. Nielsen 156. – Marie Kirstine, g. Fischer 65. – Soffren, præst 235.
- Perbøll, Ejg. Halvd., amtsforv. 157.
- Pereckine, Irakly-Gregory, oberst 179.
- Peters, Hans Helms 165.
- Petersen, slægt 239. – Ane Maria, g. Olsen 154. – Aug.a Fr.e, g. Payngk 114. – Caroline Aug.a, g. Koch 114. – Chr. Fr. Ludv., præst 114. – Erasm.e Fr.e 114. – Fr.Chr., prof. 119. – Georg Nic. Chr., landfgd. 165. – Jes Hansen, dyrlæge 239. – Joh.e Fr.e Emilie, g. Freuchen 99, 113, 114. – Joh.e Marie, g. Seidelin 114. – Niels Matth., prof. 120. – Nis, forf. 216 f. – Pauline Henr.e, g. Payngk 114. – Peter, slotsgartn. 103, 113, 114. – Rich., præst 233.
- Petit-Senn, J., digter 197.
- Petræus, Joh.e Cathr., g. Beckett 78.
- Pflueg, Henr., godsbest. 30.
- Plessen, Sam. Chrf., insp. 22.
- Plum, Ant. Chrf. Rohn, apoteker 115. – Fr., biskop 97, 112². – Peter Andr., provst 106, 115. – Peter Andr. Jul., prof. 115. – Sophie 115. – Søren Munk, grdejer 112.
- Poetich, Emma, g. Girnt 161.
- Pogwisch, Bendix, reg.kvart.mstr. 15. – Hans, til Damsbo 33. – Henn., amtmd. 34. – Laur., oberst 34. – Otto, gen.-krigskomm. 34.
- Pontoppidan, Erik, prokansler 31.
- Pors, Anna, til Holmegård 37. – Hans Axel, ritmstr. 35.
- Poulsen, Emmy Louise, g. Christiansen 157. – Sv., Gøngehøvdingen 8.
- Poulson, Anna, g. Fischer 56, 81. – Jens, assessor 56. – Joch. 81. – Marie Kirst.e, g. Fischer 59. – Math., etrd. 59. – Niels 81.
- Povelsen, Søren Ludv., rektor 121.
- Prierhoff, Chr.e Gottfr.e, g. Wagner 152.
- Prip, Chr., til Øland 39.
- Prydz, Joh. Lorents, stabskapt. 69.
- Puerari, familien 174. – Marc-Nic., prof. 171 ff., 202.
- Pultz, Henr., ritmstr. 64. – Jytte Rebekka, g. Fischer 64.
- Puy, Camilla du, g. Buntzen 227, 229. – Edouard du, kapelmstr. 229.
- Quistgaard, Nic.e Charle, g. Birch 85, 99, 103, 112, 113, 114. – Niels, inst. best. 85.
- Rabe, Jørg., oberstlt. 15, 21 f., 25, 50.
- Raben, Ida Bir.e, g. Moltke 112.
- Raben-Levetzau, Josias, lensgreve 175.
- Rafn, Chr., kfrd. 102, 114, 115. – Chr.e Louise Caroline 106, 115. – Do-rothea, g. Grüner 115. – Hans Severin, just.rd. 114.
- Rahbek, se Heger.
- Rambach, Agnes, g. Ohrt 165.
- Ramsing, Jens.e Cathr.e, g. Fabricius 76.
- Randtwohl, jfr. Randulf.
- Randtwohl, Chr. 223.
- Randul, jfr. Randulf.
- Randulf, slægt 222 f. – Anniche 222. – Enevold Nielsen, domprovst 222. – Knuth 223. – Laur., tolder 223. – Maria 222. – Niels 222. – Peder, bgmstr. 223.
- Randuli, jfr. Randulf.
- Randull, jfr. Randulf.
- Randull, Jasper 223. – Nis 223.
- Randulf, jfr. Randulf. – Peter 223.
- Ranløv, Fr. Chr., exam. jur. 221.
- Rannulf, Jesp. 223.
- Rantzau, Andr. Conr. Peter, rigsgreve 168, 201. – Didr., oberstlt. 15. – Ditl., oberst 12. – F. A., greve 175. – Mette 17.
- Ranulf, Laue 223.
- Ranvulf, jfr. Randulf.
- Ranvulf, Erich 223.
- Rappelen, Ane Ernestine, g. Albrecht 150.
- Rasch, Dan. Philip, forv. 6.
- Rask, Abigal Maria, g. Treiberg 51. – Andr. Hansen, reg.mtsskr. 2, 6.
- Rasmusdatter, Ane, g. Rasmussen 148.
- Rasmussen, Camilla Aug.a, g. Møller 78. – Chrf. 66. – Niels, husmd. 148.
- Rathjen, Chr. Joach. 165.
- Ravn, Jens, bgmstr., adv. 165. – Karen Jensdatter 20.
- Recke, Ernst. Fr. Wilh., dr. phil. 110.
- Recou, Bertr. de, major 35.
- Reedtz, Fr., rigsråd 11.
- Reenberg, Charle Amalie 59. – Chr. Pedersen, præst 66. – Morten Chr.sen, sgr. 66. – Thøger, justrd. 59.
- Reillet, familien 174.
- Reinhard, Anna Petrea Fr.e, g. v. d. Recke 110. – Hedev., dr. med. 110. – Joach. Wilh., forf. 110. – Joh. Clemens Tode, overlærer 110. – Kay, direktør 110.

- Reinsdorf, Anna, g. Schmidt 114.
 Rein, Chr. 165.
 Remmer, Hans Mikkelsen, ltnt. 14.
 Reventlow, Chr. Ditl. Fr., greve 134. –
 Conr. Ditl., lensgreve 134.
 Rheder, Chr. Dietr., klosteryndikus 165.
 Rhode, Chr.e, g. v. Zütphen 63.
 Rhold, Sophie Albertsdatter, g. Næve 62.
 Richter, Gottl. Heinr. Aug., læge 165.
 Rieck, Jac., tolder 61. – Jac., tolder 64. –
 Joach. Chr., amtsforv. 64.
 Riise, Jac. Mathiasen, sgpr. 63. – Math.
 Jasobsen, sgpr. 63.
 Rilke, Rainer Marie, digter 218.
 Ritter, Georg Heinr., prof. 164.
 Rive, de la, familien 175.
 Rochemont, de, & d'Ivernois, Pictet 187.
 Rochow, Martin Fr., oberstlt. 15.
 Rodsten, Helv. 35. – Markv. 39.
 Rohr, Hans, fgd. 131.
 Romundt, Peter Chr. Hartw., bgmstr.
 165.
 Rosenberg, slægt 220.
 Rosenkrantz, Fr. 33. – Lisb. 33. – Otto,
 til Boller 33. – Sofie 34. – Vibekc 34.
 Rosenstand-Goiske, Marie Benedicte, g.
 Paludan-Müller 88.
 Rossi, fransk ambassador 173.
 Rostrup, Laur. 42.
 Roth, se Linderoth.
 Rothe, cand. theol. 175.
 Rothfclser, Hans Dipholt v. Dehn,
 jgmstr. 10.
 Rottbøll, Chr. Mich., biskop 113. – Fr.e
 Louise Charle, g. Birch 97, 113.
 Rousseau, Jean Jacques 178.
 Robye, Hans, forp. 222.
 Saabye, Mette Kirst.e, g. Riise 63. –
 Niels Nielsen, kons.forp. 62. – Niels
 Nielsen, sgpr. 62.
 St. Rene-Taillandier, prof. 231 f.
 Saladin, familien 174.
 Saloman, slægt 220.
 Salomon, slægt 220.
 Saltensee, Edel 42.
 Sander, Rose Math.e, g. Strandgaard 160.
 Sanders, Chr.e 53.
 Sanne, slægten 218 f. – Gunnar 218. –
 Herm. 218. – Joh. Newton, godsej. 218.
 – Johs., høker 218. – Mich., kbmd. 218.
 Sass, Georg Alex., bgmstr. 165.
 Schaaf, Joh. Ant., kornet 21.
 Schack, Anna Margr., g. Cøllner 61. –
 Fr. greve 133, 137. – Hans 20. – Margr.
 21². – Otto Didr., stiftamtmd. 20. –
 Preb. Brahe 138.
 Schecher, Dorothea Cathr.e, g. Gütlich
 110.
 Schelde, Tule Nielsen 18.
 Schildknecht, Georg Detl., major 67. –
 Joh. Dan. 67. – Joh. Detl., amtsforv.
 67.
 Schimmelmänn, Ernst, geh.rd. 199, 203.
 Schiøler, Sophie Amalia, g. Hauberg 148.
 – Søren, møller 148.
 Schmidt, slægt 239. – Abig., g. Langhein
 134. – Aug., adv. 165. – Hans Petersen,
 rdmd. 165. – Joh. Jørg., kapt. 35. –
 Marie Kirstine 239. – Petrine, g. Gjød-
 vad 156. – Ths., kandestøber 114. – El-
 len Marie, g. Heger 114.
 Schouw, Andr., portrætmaler 114. –
 Georgia Marie Louise, g. Skovgaard
 114. – Joach. Fr., prof. 90, 110, 114 f.
 – Paul, vinhdl. 114 f.
 Schow, Georg Heinr. Leonh. 165.
 Schröder, Cornelia, g. Ohrt 165. – Ths.,
 overtoldinsp. 165.
 Schröder, Fr. Ant., ltnt. 9.
 Schubart, Anne Marie 17 f. – Fr. Chr.,
 pr.ltnt. 17 f. – Herm., generalmaj. 16.
 – Joh. Valentin 17. – Joh. Valentin,
 kapt.lt. 13², 14, 16. – Vilh., vagtmstr.
 17.
 Schultze, Hans Valentin v., general 11.
 Schultz, Anna, g. Schumacher 132. – Hans
 132. – Heinr., præst 132.
 Schumacher, se tillige Griffensfeld, Fogh
 og Gyldensparre.
 Schumacher, Alb., kbmd. 131. – Anna,
 g. Lütken 132. – Anna Catharina 132.
 – Arp, brygger 130. – Arp, forv. 132. –
 Arp, rdmd. 132. – Catharina, g. Fogh
 131. – Elis., g. Schultz 132. – Else 131.
 – Gert 129. – Gert, provst 131. – Herm.
 132. – Herm., barber 131. – Joach. 130.
 – Joach. 130. – Joach., boghold. 130.
 – Joach., rektor 131. – Jørg. 129. –
 Jørg., toldinsp. 132. – Margr. 131. –
 Margr. 131. – Maria 130. – Maria 131.
 Schuster, Tobia, ltnt. 15.
 Schwanewede, Herm. Franz, general
 2, 8 ff.
 Schweers, boghdl. 165.
 Schön, Hans Hinr., kbmd. 165.
 Seefeld, Jørg., landsdommer 4.
 Seerup, Jens Jørgensen, amtmd. 25.
 Seidelin, Andr., bogforl. 102, 114. –
 Eleon. Hede, g. Birch 86, 112. – Hans
 Henr., overlæge 114.
 Sevigne, familien 174.
 Siemers, Emilie Aug.e, g. Schön 165.
 Siewersen, Fr. Leop., sgpr. 165.
 Simon, slægt 220.
 Sinclair, Kirst., g. Schröder 10.
 Skade, Elseb., g. Vognsen 31. – Hans, til
 Rolsøgård 30². – Niels, til Agerkrog 31.
 – Niels, til Østergård 31.
 Skeel, Ingeb. 42.
 Skomager, Laur. Jørgensen 45.

- Skovgaard, Hans, præst 233. - P. C. maler 114
- Socci, familien 174. - sanglærer 173.
- Soldath, Ein. Chr. Emil, arb.md. 158. - Ellen Elis. 158. - Karen Margr., g. Perbøll 157. - Kn. Otto Vald. 158. - Niels Fr. Emil, malersv. 154. - Vald. Georg Frits, direktør 154.
- Spend, Magd.e Mogensdatter 40.
- Stael, familien 174. - Aug. de, baron 196 f.
- Stampe, slægten 219. - Bodil Marie 219.
- Steen, Jens Nielsen, lærer 148.
- Steffens, Conr., læge 165.
- Steffensen, Kirst. Sophie, g. Juul-Christensen 160. - Poul Gunn., gross. 160.
- Steinbek, Johs., barber 131.
- Stensdatter, Kirsten 6.
- Stoppel, Heinr. 165.
- Storm, Anna Michol, g. Reenberg 66. - Anna Nielsdatter 204.
- Strandgaard, Aage, arkitekt 159. - Chr., organist 160.
- Streckeisen, Georges 178. - J. G. 178.
- Strøm, Chr. Ludv., præst 229. - Emma, g. Eibe 228, 229. - Ole, læge 229.
- Stygge, Enev., til Todbøl 38. - Joh.e 38. - Niels, til Holmsland 38.
- Stockelbach, Vilh.e Sofie, g. Voss 77.
- Suhr, Anne Marie Casparsdatter, g. Haasum 60.
- Sybrandt, Anna Leonharde, g. Schön 165
- Sødring, Edg., journalist 237. - Hans., litterat 237.
- Sørens datter, Ane Marie, g. Schiøler 148. - Kar., g. Kaas 48. - Karen, g. Gemünde 139, 140.
- Sørensen, slægt 239. - Birg.e Joh.e, g. Aagaard 146. - Clemens, præst 20. - Chr., lejevib. 165. - Chr. Gulbrand, realskoleled. 165. - Marie Kirst.e, g. Hoier 239. - Niels, herredsfgd. 235 f. - Niels Hoirup Lorenz 239. - Poul, korporal 14.
- Tachau, slægt 220.
- Tauber, Em., etrd. 118.
- Terp, slægt 239.
- Terpager, Peder, lektor 207.
- Thestrup, slægt 219.
- Thomsen, Cath. Margr., g. Nasser 164. - Fr.e Cecilie, g. Pedersen 154. - Gregorius, ritmstr. 64. - Hinr., sgpr. 164. - Inger, g. Nielsen 227. - Jørg., rgmstr. 64. - Peder, bager 54. - Peder, birkedommer 62.
- Thorkelsson, Jon, rektor 120.
- Thorn, Anna Catharina 162. - Elis. Nielsdatter, g. Gemynde 141. - Joh. Nielsen, møller 140. - Jørg. 161. - Jørg. Johansen, møller 146. - Maria Elis., g. Gemynte 146.
- Thormann, Emilie Poulina Fr.e 75.
- Thorning, Gerda Chr.e, g. Soldath 154.
- Thorup, P. N., rektor 207.
- Thorvaldsen, Bertel, billedhgr. 90.
- Thura, Laur., biskop 207. - Laur. de, gen.bygmstr. 31.
- Thuresdatter, Maren 235.
- Thygesen, Kirst.e Cecilie 60.
- Tillisch, Hedw. Rosine Dorothea Franz.a v. 165.
- Tjørnblum, Marie Kirst.e, g. Bernth 152.
- Tofte, Anne Marie, g. Nørregaard 147.
- Torm, Oluf, prof. 131.
- Torp, Andr., slotsforv. 60 f. - Henr., proviantskr. 61.
- Tregder, Poul Hagerup, rektor 118 f.
- Treiberg, Mich., kapt. 51.
- Trendelenburg, Fr.e Caroline Hinr.a, g. Heinrich 164.
- Troels-Lund, Troels Fr., prof. 230.
- Tronchin, familien 174.
- Tryde, Charl.e Chr.e Birg.e Petrine, g. Paludan-Müller 111 f. - Eggert Chr.f., kgl. konf. 92, 111.
- Turretini, familien 174.
- Tönsen, Marc. 165.
- Uldall, Ant.e Chr.e, g. Købke 221. - Hans Fr., major 221.
- Ulfeldt, Birthe 39. - Claus Eggertsen 39.
- Ulfeld, Mette 35.
- Unger, Hans Wulf, til Villerup 39.
- Urne, Joh. 29. - Lage, til Bontofte 40.
- Urup, Axel, general 8.
- Ussing, Joh. Louis, prof. 119.
- Wagner, Henr. 156. - Joh. Engelbrecht, kbmd. 152. - Ad. Fr. Ferd., mal.mstr. 152. - Henr. Elias, malersv. 157.
- Valentin, slægt 220.
- Valentinsen, Casp., fæster 141. - Casp., møller 140.
- Warburg, Emil Fr. Vilh., sgpr. 215.
- Wardenburg, Fr. 165.
- Vasa, slægten 215 f.
- Wasmer, Simon Carl v. 165.
- Weidemann, Karen, g. Petersen 113.
- Weilbach, Johs., amtsforv. 77. - Louise Caroline Martha Charl.e, g. Fischer 77.
- Weimersdatter, Helw., g. Gemünde 139.
- Wendt, præst 173.
- Werlauff, Erich Chr., kfrd. 114.
- Vernet, Horace, maler 197.
- Vestenie, Anne 37. - Dorthie 39. - Erik, til Søbygård 33. - Margr. 33. - Regitse 33.
- Westhusen, Erich, kommis 161. - Ernst Aug. Wilh. 161.
- Weyher, Carl Philip, oberst 22.
- Wickede, Fr. Aug. v. 165.

- Wiid, jfr. Hvid.
 Wilhelm, hertug af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Glücksborg 168, 201.
 Vilhelmine, da. prinsesse 166.
 Wilhelms, Agnes Anni Henni, g. Westhusen 161. – Henry Agner Hans 160. – Hertha Marie Alma, g. Borchert 161. – Peter Heinr. Chrf., skræddermstr. 158. – Osk., tilskærer 158.
 Vind, Anna, g. Rothfelser 10. – Iver, til Nørholm 29.
 Vinstrup, P., biskop 51.
 Winterberg, Henr., kgl. mundskænk 53.
 Wolf, Mette Amalie, g. Bierring 147. – Niels Gjessing, præst, prof. 103, 114.
 Vognsen, Jens, ritmstr. 31. – Jesp., major 13.
 Volta, Aless., fysiker 196.
 Wood, Anne Elise, g. Lambton 179.
 Woodstock, familien 174.
 Worm, Joh., rdmd. 204. – Lene, g. Bagge 56.
 Wormslev, Arn.e Chr.e, g. Krarup 117. – Niels, sgpr. 117.
 Worsaae, Jens, amtsforv. 136. – J. J. A., prof. 136.
 Voss, Hans Vilh., billedsk. 77.
 Wulff, Johs. Fr., fabr. 79. – Karen Beate, g. Fischer 79.
 Wærn, slægt 218. – Johs., forst. 218. – Sara, g. Sanne 218.
 Vuarin 195.
 Wulff, slægt 219. – Carl, rabbiner 219. – Dan. Høffding, overlærer 120. – Ida Ant.e, g. Hansen 113. – Jørg., Fr., admiral 113.
 Wörishöffer, Joh. Chr. Philip, byfgd. 69. – Joh. Philip v., prlt. 69.
 Yde, Anna, g. Edinger 159.
 Zartorisky, familien 174.
 Zwergius, D. G., præst 234.
 Zütphen, Georg Fr. v., kapt. 63. – Joach. Fr., vagtmstr. 63.
 Oehlenschläger, se Heger.
 Ørsted, H. C., fysiker 196.

DRIFTS-REGNSKAB FOR AARET 1952

	Kr. Ø.
Tilskud fra:	
Undervisningsministeriet	1.600,00
Dansk historisk Fællesfond	600,00
Alfred Good's personalhistoriske Fond	200,00
Julius Skrikes Stiftelse	100,00
Anonyme Gaver fra „Samfundets Venner“	510,00
Medlemskontingent	5.400,52
Salg af ældre Aargange m. m.	1.273,25
Indvundne Renter	124,13
Solgt: Kr. 2.200 - $3\frac{1}{2}\%$ Østifternes Kreditforenings Oblig., 16. Serie	1.691,46
	11.499,36

Samfundet ejer:

Kr. 400,00 4% Husejer Kreditkasse Obligationer 2. Afd. 5. Serie.
 Kr. 100,00 $4\frac{1}{2}\%$ Husejer Kreditkasse Obligationer 2. Afd. 5. Serie.
 Kr. 1.000,00 $4\frac{1}{2}\%$ Kjøbenhavns Kreditforenings Oblig. 8. Serie.
 Kr. 3.998,08 kontant.
 Kr. 5.498,08 er Femtusindefirehundredenitiotte Kroner o8 Øre,

	Kr. Ø.
Underskud fra forrige Aar	1.086,78
Trykning af Tidsskriftet	8.522,02
Honorarer for Bidrag til Tidsskriftet	1.129,00
Papir og Tryksager	70,10
Porto	448,00
Diverse Omkostninger	67,40
Møder	33,50
Saldo overføres til næste Aar	142,56
	11.499,36

indestaaende i Overformynderiet iflg. testamentarisk Gave fra Overretssagfører Paul Hennings' Enke, Fru Lina Hennings, født Limpert. Kapitalen udleveres først ved en Rentenydere Død.

København, den 10. Juli 1953.

(sign.) O. H. Clementsen.

Ovenstaaende Regnskab har vi gennemgaaet og sammenholdt med de os forelagte Bilag, og vi har intet fundet at erindre.

København, den 23. Juli 1953.

(sign.) Aage von Benzou.

(sign.) Hans F. Randbøll.

DØDSFALD I DANMARK I AARET 1952

MEDELTA AF
NIELS FRIIS

TILLÆG TIL PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT
74. AARGANG
(13. RÆKKE 2. BIND)
1953

KØBENHAVN
BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI
1953

DØDSFALD I DANMARK I AARET 1953

MEDDELT AF NIELS FRIIS

De vigtigste af de i nedenstaaende Liste over Dødsfald i Danmark i Aaret 1952 anvendte Forkortelser er følgende:

B. = Barn, Br. = Broder, D. = Datter, E. = Enke, F. = Fader, g. m. = gift med, H. = Hustru, M. = Mand, Mo. = Moder, S. = Søn, Sst. = Søster; bgr. = begravet, bkg. = bekendtgjort, MB. = Medlem af Borgerrepræsentationen (i Provinsen: Byraadet), MF. = Medlem af Folketinget, ML. = Medlem a- Landstinget, MSH. = Medlem af So- og Handelsretten, tjg. = tjenstgørende. * = forhenværende, afskediget, ikke tjenstgørende; FS. = Frederiksberg Skifteret, KS. = Københavns Skifteret, NBS. Nordre Birks Skifteret, SBS. = Søndre og Amager Birks Skifteret. Hvor den afdodes Hjemsted ikke er angivet, er dette Storkøbenhavn (København, Frederiksberg og Gentofte Kommuner).

Iøvrigt henvises til Forordet til Fortegnelsen over Dødsfald i Danmark i Aaret 1944, Pers. Tidsskr., 66. Aarg., 11. Række, 6. Bind, Till.

- Aaberg, Sofie, 16.6; M: C. J., Maskinm.
Aabye, Hedevig, 5.12.
Aaderup, N. A., Godseks., 9.12; H: Elisabeth.
Aagaard, Aase, Koblelev, bkg. 25.1; M: Læge.
— Ida Julie f. Seifert v. d. Merwede, 27.9.
— Marie, Konventualinde, Slagelse, bkg. 3.4.
— Viggo, 24.8; H: Kis.
Aagerup, Fr. Vald., Blikkenslagerm., KS. 19.1.
Aalborg, Caroline, Frue, 6.7.
Aamann, Thyra, f. Siewertz, 27.1.
Aarbye, Julie, Komml., 13.6.
Aaerstrup, Eleonora, Frue, Farum, 6.6.
Aarskov, Margr., E. e. kgl. Kapelmusikus G. A., 4.2.
Abben, Edm., Slagterm., Horsholm, 8.4.
Abel, Anna Margr. Laura, KS. 1.8.
— Caroline, f. Hoppensach, E. e. Sagf., bkg. 12.9.
— Petra Vilhelmine, E., KS. 25.3.
Abelin, Thora, f. Seest, 1.12.
Abildgaard, Jette, FS. 8.8.
Abildtrup, Sofie, E. e. Forstelærer, Knebel, Jan.
Abrahamsen, Nora, E. e. Overtelegrafbest., 1.8.
Adler, Gerda Lydia, f. Andersen, 28.1.
Agerlin, Meta Sofie Kirstine, KS. 15.10.
Agerholm, Axel Reumert, bkg. 23.6.
H: Rigmor, f. Bistrup.
Ahlfeldt-Laurvigen, Anny, Komtesse, 6.3.
Ahlmann, Ellen, 1.1.
Ahlmann, Hans, Forf., 13.5.
Ahlmann-Olsen, Sofus, Fabr., Gross., Kaptajn, 28.11.
Ahm, Axel, Proprietær, Mosegaard, 4.6.
Ahrens, K. D., Restaurator, Horsens, bkg. 26.8.
Albeck, Andrea, f. Jorgensen, 1.8.
— Hjalmar, Dir., Paris, 8.8.
— Eigil, Eksportør, bkg. 23.12.
— Ingeb. Margr., f. Ortmann, E. e. Læge, 7.12.
— Vald. Andr., Snedkerm., 1.7.
Albertysen, R., Lods*, Marstal, 16.5.
Almar, Carl Paasch, bkg. 9.3.
Almegaard, Vilhelmine, f. Rose, Nykøbing F., 29.10.
Almer, Chr. P., Kontorass*, 29.7.
Almquist, Ane Marie Kistrup, f. Stefensen, 17.5; M: K. J. A.
Alrum, Amalie, Gæstgiver, Uglebjerg, bkg. 3.10.
Alsing, Joh. Chr., Bankkass., Ollerup, 28.11.
Althuon, Christiane, Frue, Frederiksværk, bkg. 13.1.

- Alvad, Jens, Dir., Overrerssagf., 25.9.
 Amdrup, Agga, Forfatterinde, 31.1.
 Amming, Harriet Julie, f. Carlsen, 14.7.
 Ammitzbøll, Johs. Nik, Ingeniør, Fredericia, 12.4.
 Ammundsen, J. S., Fabrikant, cand. pharm., KS. 24.9.
 Amundsen, Amalie, Kommandørinde, 13.8.
 Ancher, Esther Marie, 9.12; M: Palle.
 Andersen, Albert, Forretn.fører, ML*, MB, Esbjerg, 25.8.
 — Anders Chr., Mejeriejer, Løsning, bkg. 7.6.
 — Andreas H., Lektor*, Hillerød, 18.1.
 — Arnold, Overlærer, 29.12.
 — Aksel S., Stadsgartner, Gentofte, 19.7.
 — Finn, Bankdir., Birkerød, bkg. 22.4.
 — Hans Chr., Dir., Civiling., 17.11.
 — Hans P., Sagf., Odense, 23.6.
 — Harald, Kapelmester, 13.3.
 — Inger, Konsulinde, Odense, 29.6.
 — I. P., Togfører, Viceborgm., Fredericia, bkg. 16.4.
 — Johan, Gaardejer, Karlebo, 1.4.
 — Johan, Jagtkonsulent, Skovrider, Lilla Edet, bkg. 27.5.
 — Joh. Ad., Sparekassedir.*, Købm., Vejle, 9.1.
 — Niels, Dir., Aalestrup, 6.1, H: Gerda.
 — Niels, Proprietær, Bred, 29.7.
 — Niels V., Dir., Odense, 29.9.
 — O., Borgm.* i Kbh. 5.8; H: Margr.
 — Søren, Stevedøre, Horsens, 11.3.
 Andersen-Høyer, Per, Civiling., 22.3.
 Anderson, Ejnar, Fabr., Konsul, Durban, 30.6.
 Andkjær, Peter Anthon, Kordegn*, 20.12; H: Caren.
 Andresen, P. E., Fabrikant, cand. pharm., Kapt., 16.7.
 Andrup, Ib, Kapt.lojtn. i Søværnet, bkg. 1.7.
 Ankjær, Chr., Repr.; H: Annelise, f. Lorentzen, 2.10.
 Anthon, Anna, 29.8.
 Arendt, Maria, Frue, bkg. 18.4.
 Arenholt, Julie, Fabrikp., Civiling., 21.7.
 v. Arenstorff, Anna Charlotte, f. Lønborg Jensen, 23.2.
 Arentoft, Amalie, 8.7.
 Arlyng, Poul, Kaptl. af Art., 16.5.
 Arndal, Jens Peter, MB*, Sparekassékass., bkg. 27.12.
 Arnefelt, Erik Rud, 17.6, Buenos Aires; Sst: Else Schaarup.
 Arntzen, Octavius, bkg. 23.1.
 Arno, Kr., Murerm., Hadsund, bkg. 6.5.
 Aschlund, Ketty, Lærerinde, Frøken, 17.4.
 Asmild, Viggo, E.A.A, Kunstkobbertrykker, 31.8.
 Attrup, Valborg Agnes, f. Schledermann, NBS, 16.4.
 August, Aage, Gross., 14.9.
 Axt, Paul J., Gross., Horsholm, 1.5; H: Maria.
 Baastrup, Hans Peter, Propr., Civiling., Mallinggaard, 18.4.
 Bach, Bodil, Hasseris, 26.6; F: Politim. C. L. B.
 — Johanne Kirstine, KS 28.3.
 — Martha, Frue, Ronge, bkg. 18.7; F. e. Gaardejer Knud B.
 — Rigmor, Prok., 22.7.
 — Søren Chr., Entreprenør*, 14.10.
 Bache, Ellen, f. Ramm, E. e. Generalintendant, 24.1.
 Bacher, Crilles Villum, Gaardejer, Rygaard, 8.12.
 Bachmann, Finn, FS. 28.7.
 Backstein, P.S.U.K, Havnearb., KS. 24.5.
 Bagge, A. N., Dir., Dyrklæge, 21.9.
 — Knud, 22.3.
 Bagger, Jørgen Chr., 28.12.
 — Nielsine Amalie, f. Thode, 9.2.
 Baht, Nancy, 4.6; Br.: Edm.
 Bald, Fr., Murerm., 24.2.
 — Ulla, Frue, 2.3, E. e. forrige.
 Balle, Karen Sophie, 7.5.
 Balling, Alex. Cæsar C. N. M., KS 4.8.
 Ballund, Aksel Viggo, Maskinm., 6.1; H: Inger.
 Balschmidt, Tekla, 22.9.
 Balslev, Harald, Højskoleforst.*, Sønderborg, 7.12.
 — L. Luja, Sognepræst, Tiset, 23.12.
 — Niels Chr. Fr., Kontormedhj.*, KS. 30.12.
 Bandholtz, Alma, 19.9.
 Bang, Aage, Handelsrejs., 13.5.
 de Bang, Anna, Musikl., Viborg, bkg. 13.9.
 Bang, Bertha, f. Walrodt, KS. 1.11.
 — Birgitte Yvonne de Cunha, KS. 22.7.
 — Emil, 16.10.
 — Esther Magdalene, f. Bartholdy, FS. 24.11.
 — Hans Chr., Forpagter, Fønsskov, bkg. 13.8.
 — Hjordis Lovise, f. Antonsen, 25.6., E. e. Hotelejer, Esbjerg.
 — Niels P., Urmager, KS. 6.5.
 — Oscar, Læge, Horsholm, 28.6.
 — Peter, Skibsing., Aalborg, bkg. 26.8.

- Bang-Pedersen, Ruth, 13.10; M: Landsretssagf., Vejle.
- Bangsborg, C. E., Direktør, Aalborg, bkg. 9.7.
- Banke, Maren Marie, f. Mortensen, 14.5; M: Arkitekt.
- Bardrum, Dorthea, E., 20.5.
- Barett, Dorthea Laurine, Viborg, 5.5. — Martin, Baneformand*, bkg. 7.10.
- Barfod, Andreas Tang, 9.7; H: Marie, f. Zander.
- Barfoed, Flemming, Journalist, 5.3. — Thomas, Civiling., Nakskov, 5.1. — Thyra, E. e. Sognepræst, 31.10. — Viggo, Mejeribest., Borup, bkg. 19.2.
- Barley, Thyra Vilhelmine, f. Kaas, KS. 1.3.
- Barrett, E., Fabrikant*, Drejer, 2.3.
- Barse, Thorkild Krog, 31.3.
- Barsøe-Olsen, Peter, Skiltefabr., 3.8.
- Bartholdy, Alfr., Revisor, 12.5; H: Kaja.
- Bartram, Agnes, 16.5. — Helga Olivia, f. Christiansen, KS. 25.4.
- Barved, Mimi, Frue, 27.8.
- Basse, Anna Marie, E., KS. 8.4. — Caroline, Frøken, 7.11. — Folmer, Vognm., Kaptajnløjtn., Nærum, 6.7.
- Bauer, Aksel, Frisorm., Odense, bkg. 22.12. — Charles Henry, KS. 29.5. — Otto, Propr., Tystrup, bkg. 3.5.
- Bauerfeind, Karoline, 26.6, E. e. Forr.f.
- Baumgarten, Oline Sofie, E., KS. 28.10.
- Baunøe, Marie, Overlærer, 10.11.
- Bay, Alf Qvistgaard, Propr., Sorø, bkg. 3.1. — Christine Margr., f. Andersen, 19.12; M: C. O. — Julie Christine, KS. 22.4.
- Bay-Nielsen, Peter Rud., Overtrafikass., KS. 8.4.
- Bayer, P. E., Socialinsp., cand. jur., 8.6.
- Bech, Ane Marie, Smidie Teglværk, 11.4; M: Carl. — Elvine Helene, f. Riemann, KS. 2.12. — G. Marinus, Fabrikarb., KS. 29.10. — Holger Hubertus, Repr., 22.8. — Jenny, E. 31.8. — Jul. Andr., Ekspeditor*, KS. 15.10. — Jørgen, Direktør, 20.9. — Karen Marie, f. Hedegaard, Højbjerg, 22.4. — M. T., Skoleinsp., Morkøv, bkg. 22.11. — Marcus, 3.9. — Marie, bkg. 24.4; M: Sognepr.* i Solbjerg M.
- Bech, Mogens Erik Weilby, 31.10; H: Inger. — Onse Marie, Hofjægermesterinde, Valdbysgaard, 27.5.
- Bech-Jensen, J., Propr., Mundelstrup, 23.9.
- Becher, Anna, Frk., 30.10.
- Bechgaard, Marie, 18.1.
- Bechthaler, A., 2.4.
- Beck, Christian, 2.6. — Clara, 16.1; M: Hans. — Ellen, 7.4; M: Hans. — Hans, kgl. Balletmester*, 9.6. — Ingeborg, E. e. Hoffurer, bkg. 9.9. — J. Chr., Roentr.*, Glamsbjerg, bkg. 4.3. — Johan Philip, 1.1; H: Marie. — Johannes, Sekr. i Ruslandsmiss., bkg. 24.9. — Leo Arthur, Buffist, FS. 26.5. — Malthe, Eksportør, Silkeborg, bkg. 8.5. — Villads, 22.9.
- Becker, Anna Poulina Bentine, FS. 3.11. — Marie, Frue, Aarhus, bkg. 25.11; M: Fuldm. — Marie, 19.1; M: Skibsbygger. — Viggo Grau, Tjener, KS. 8.3. — Wilh., Bygm., Haderslev, bkg. 17.10.
- Becker-Christensen, Bertha, Konsulinde, Vejle, 10.9.
- Beckgaard, Marie Mathilde, Prokurist*, KS. 19.1.
- Beckmann, Carl, 31.10; H: Sophie.
- Beer mann, Wulff. J., Repr., FS. 27.7.
- Behrens, Carsten, Købmand*, Svendborg, 10.5.
- Beier, Chr., Gaardejer*, Roager, bkg. 18.12.
- Belli, Alfonso, Artist, H: Emma.
- Bendixsen, Emma, E. e. Artillerikapitajn, 7.11.
- Bennett, Fr. Washington, Sofyrbøder*, KS. 2.9.
- Bennorth, Henriette, 24.4.
- Benthien, C. C., Kolonialhdl., 7.12; H: Britta.
- Bentsen, Thyra, Tandl., Kolding, bkg. 27.1.
- Bentved, Birthe Christine Elisab., KS. 26.5.
- Bentzen, Axel, Kunstmaler, 6.2.
- Bentzon, E. E. Roepstorff, Motorsagk., Civiling., Aarhus, 31.1. — Hans, Boghandler*, Ribe, bkg. 18.12.
- v. Benzon, Aksel, 18.10; S: Paul.
- Benzon, Rudolph, Insp.* v. Jonstrup Semin., 4.4.
- Berendt, Sv., Slagterm., 23.5.
- Berg, Agnes, Frøken, Hillerød, 29.6.

- Berg, Alb. Vilh. Emil, Best.*, KS. 2.2.
 — Arnold, bkg. 5.1.
 — Axel, Dir., 9.11.
 — Bent Nicolaj, Arbejds*. KS. 3.6.
 — Emma Vilh. Dorthea, E., KS. 8.9.
 — Hans, Sekr., cand. jur. 14.9.
 — Ingeborg, f. Mortensen, 16.5.
 — Ingeborg, Frøken, 23.12.
 — Ingeb. Fanny Maren, 6.11.
 — Johs. Carl Aug., Maskinarb., FS. 5.12.
 — Knud E., Smedem., 10.12.
 — Robert, Typograf, 3.11; H: Helene.
 Bergenhammer, Anna C., Pastorinde, 18.3.
 Berger, Ingeborg, Frue, 27.7.
 Berggreen, Otto, Musiker, 2.2.
 Bergh, Arnold Christianus, Husejer, KS. 3.1.
 — Chr., Civiling., Malmø, bkg. 25.1.
 Bermann, Skat, Sømandsmiss., Sdr. Lyng, bkg. 18.4.
 Bergstedt, Ax. Andr., 5.9.
 Bergstrand, Carl Herm., bkg. 7.1.
 Bergstrøm, Carl Erik, Civiling., Tammerfors, bkg. 19.7.
 — Johs., Konsul, Buenos Aires, bkg. 25.5.
 Bering, Frederikke, 30.9.
 Bern, Signe, Institutbest., Nantes, bkg. 10.6.
 Berner, Gilbert, Kontorchef, 18.2.
 Bernschein, Anna Kirstine, E., f. Olsen, KS. 15.8.
 Bernth, Agnes, bkg. 17.11.
 Berntsen, Aage, Forfatter, Overlæge, Dr. med., 16.4.
 Betak, N. H., Snedkerm.*, 17.1; H: Mary.
 Betzonich, Thyra, f. Meyer, E.; KS. 30.4.
 Beyer, Elisa, 26.1; M: Dir., Konsul, Holbæk.
 — Henriette Marie Christine, KS. 18.10.
 Bidstrup, Agnes, f. Westberg, bkg. 7.3.
 — Valdemar, 21.7; H: Kristine.
 Bie, Alvilda Adolphine Elisab. Julie, NBS., 1.4.
 — Lydia, f. Weng, bkg. 18.10.
 — Peter A., Gross., Fredericia, 20.6; H: Marie.
 Biehl, G. F., 2.4.
 Bierlich, Paul Benj., Specialarb., KS. 25.7.
 Bierre, Dagmar, f. Schiotte, 14.1.
 Bille, Jorgen Leisner, Stationsforst.*, 6.10.
 Bille-Brahe, Oluf, Hofjægerm., Baron, Fraugdegaard, 19.5.
 Bille-Hansen, Poul Willy, 21.3. i New York.
 Billenstein, Carl, Dir., Kaptajn, 10.7.
 Bilsted, Vilh. Christiane Frederikke, f. Hardt, 23.11.
 Binger, Adele Irmina, E., 15.7.
 Binzer, Birgitte, E. e. Amtslæge, 18.1.
 Birch, Agnes, f. Nielsen, 19.6.
 — Ane Kirstine, f. Jørgensen, KS. 24.11; M: Lagerarb.
 — Caroline Margr., Frk., 27.1; Br: Hans P.
 — Ingeb. Marie, Oldfrue*, KS. 29.1.
 Birger, Johanne, f. Gad, bkg. 13.3.
 Birket-Smith, Fr., Bibliotekar, 16.3.
 Birnbaum, Margr., bkg. 20.12.
 Birthin, Jens, Møbelhandler*, Aarhus, bkg. 18.4.
 Bischoff, Ingrid Ellen Kristine, KS. 17.11.
 Bisgaard, Juliette Nielsine, Malerinde, 7.9.
 — Karen, Ettrupgaard, 7.9; M: Søren.
 Bispekov, Mary Fernanda, f. Gall, KS. 11.8; M: Sagf.
 Bisserup, Vilh., 25.9; H: Gerda.
 Bistrup, Helene, f. Holbeck, E. e. Kapt., 17.3.
 Bitsch, Adda, 18.5; M: Møbelhdl.
 — Holger, Slagteridir., bkg. 1.5.
 — Signe, Pastorinde, Horne, bkg. 8.1.
 Bitler, Carl Werner, Kemigraf, 28.1.
 Bjarkov, Gerda Margrethe, Oberstinde, 29.10.
 Bjerg, Marie, Frk., Kolding, bkg. 22.3; Br.: Johs. B.
 Bjerre, Bertel, Vaskeriejer*, bkg. 13.11.
 — Dagmar, f. Schjøth, 14.1.
 — Peter Lund, Præst*, bkg. 23.1.
 Bjerregaard, Cecilie, Musikl., Vejle, bkg. 17.10.
 — Gustav Rud., 16.6.
 — Niels P. V. Forsikringsinsp., Horsens, bkg. 4.6.
 Bjerring, Grethe, Frue, 23.5.
 Bjørn, Anna, M: Stadsskoleinsp., Assens, bkg. 6.3.
 — Henriette Juliane, Frk., FS. 1.9.
 — Kirsten, Frk., 9.1; Br: Sv. E.
 Bjørvig, Olaf, kgl. Kapelmusikus*, 15.2.
 Blach, Chresten, Mejeribest., Aus, bkg. 7.10.
 Blache, Hans, Maskindir., Dr. techn., 17.3.
 Blands, Irma, f. Ross, Overlærer, Frue, 15.9.
 Blangsted, Haakon Em., 11.7.
 Blicher, A., Kriminaloverbetj.*, 14.10.
 — Kristian K., Fabr., Gross., 9.7.
 — Margr., f. Dyring, 1.10.

- Blinkenberg, Christine, Frisørinde, Svendborg, bkg. 4.8.
- Bloch, C. E., Rector magnificus*, Professor, Dr. med., 11.2.
— Carl Anker, 13.2.
— Margr., E., Præsto, 12.6.
- Bloch-Jørgensen, K. F., Tandlæge, 2.12; H: Thora.
- Block-Petersen, Otto, Ingenior, 24.12; H: Edith.
- Blokhus, Marinus, Overtoldbetj., Aalborg, bkg. 12.8.
- Blond, U. A., Statsaut. Revisor, Intendant*, 3.1.
- Blumensaadt, Alfr., Gross., KS. 16.9.
- Blædel, Johs., Gross., 31.1.
- Boalth, Christiane, 31.12.
- Bock, Marie Magdalene, f. Kjeldsen, 19.11.
- Bodin, Else, f. Schonbeck, 14.6.
- Boeck, Erik, Sølvsmed, 2.12.
— Gerda, 14.10.
- Boel, J. J., Læge, Ulfborg, bkg. 17.7.
- Boelsgaard, Chr., Fiskeskipper, Esbjerg, bkg. 13.4.
- Boertmann, Johs., Tandlæge, Roskilde, 9.2.
- Boesen, N. L., Baneing.*, cand. polyt., 22.10.
— Niels R., Godsejer, Rynkevanggaard, 23.11.
- Boesgaard, Jacob Chr., Frisormester, 3.3.
- Bohlmann, Marie Julie Margr., E., 12.5.
- Bohm, Thorv. Bohn, Pianofabr., 8.6; H: Anna.
- Boldreel, Nanda, f. Schultz, Aarhus, bkg. 5.9; M: Red.
- Boldt, Heinrich, Arkitekt*, Haderslev, bkg. 8.5.
— Marianne Sofie Hedvig, KS. 17.1.
— Ove Juul, Pensionist, 1.9; H: Anna.
- Bolt, Hedvig Valborg, E., f. Bille, KS. 14.7.
- Bom, Christine, f. Larsen, 25.4.
- Bonde, G. M., Overoff., Revisor, 10.8.
— Kirstine, E. e. Bryggeriejer, Løgstor, bkg. 14.6.
— Poul Erik, Civiling., 20.11.
- Bondesen, Peter Nic., Viceskoleinsp.*, 5.6; H: Marie.
— Th., Provst, Sognepræst, Nibe, 16.9.
- Bonne, Henrik, Erh. Gross., 21.8.
- Bonnevie, Axel G., Forstander, 2.12; H: Margr., f. Friis.
- Bonnez, C. F., Overportør, Ringsted, bkg. 15.8.
- Borch, Agnes Emilie, FS. 6.2.
— Georg Bramhelft, 15.1.
— Jens L., Oversergent, 13.7.
- Borch, Nora Emilie, f. Trier, KS. 11.8; M: Værkm.
- Borchsenius, Erik, Arkitekt, 3.8.
- Bording, Karsten, Gaardejer, Over Romalt, bkg. 8.7.
- Borella, Aage W., Slagterm., 19.12.
- Borgen, Emma Camilla, Bogholder, KS. 28.7.
— Nanny Faye, f. Michelsen, Aalborg, 6.6.
- Borghardt, Felix, Fabr., Konsul, Stockholm, bkg. 28.3.
- Borgstrøm, Alexandra, 2.10.
- Borning, Ejnar, Ing., 17.7.
- Bornstein, Sara, f. Rybak, bkg. 28.8.
- Borré, Hedvig, f. Eriksen, 26.1; M: Eigil.
- Borre, Johs., Landsretssagf., 20.10.
— Mathilde Oline Margr., E., KS. 17.12.
- Borregaard, Else, bkg. 21.4.
- Borring, Anna, Frue, 30.10.
- Borum, Ulla, Malerinde, Køge, 29.10.
- Borup, Alfr., 8.11; H: Marie.
— Anni, f. Irmer, 25.17.
— Jørgen Jørgensen, Friskolel., Bøvling, bkg. 29.12.
— N. A., Bagerm.*, 28.7; H: Sanna.
— Poul Alfred, Magister, 10.12. i Indien.
- Bose, Margrethe, Professor, Frue, La Plata, bkg. 23.7.
- Boserup, Eiler, Arkitekt, 17.8; H: Elisabeth, f. Ovesen.
— Frieda Elisab., f. Marschner, Boserupgd., 4.5; M: Daniel.
— O. H., 8.5.
— Gudrun, 16.4.
- Boye, Alb. Eriksen, Skibsf.*, Marstal, bkg. 10.9.
— Dagmar Collin, E. e. Bogholder, Næstved, bkg. 12.11.
— Helen, f. Avroff, 11.1.
- Braae, Joach. Christoffer N., Hovedbogholder*, FS. 30.5.
- Brahe, Frits, Lektor*, Randers, 12.1.
- Brahe, Karen Marie, f. Madsen, KS. 8.3.
- Brahm, Georg, Kommunelærer, cand. theol., 3.10.
- Brammer, Frederik, Overførster* v. Vallo, 3.7.
— Willy, Stationsforst.*, 6.12.
- Bramsen, Eigil, Direktør, 23.5; H: Louise.
- Bramson, Louis, Læge, bkg. 1.8.
- Brandstrup, Eline, f. Kruise, E. e. Afdelingsarkitekt, 11.7.
- Brandt, Axel, Glarm., 25.3.
— Marie Caroline, E., f. Pedersen, KS. 19.7.
— Martin Sofus, KS. 31.10.

- Branth, Mogens, Skovrider, Röstunga, bkg. 10.3.
- Brasen, Johs, Chr., Ekspeditionssekr., 21.1; H: Marie.
- Brask, Ida Sophie Emilie, f. Melchior, 5.7.
- Thyra Hoeg, f. Loss, 26.5.
- Brauer, Caroline Joh. Sus., f. Schlegel, KS. 25.7.
- Bredahl, Aage, Forstelærer, Vinderslev, 23.3.
- Chr. Hove, Urmager, Snedsted, bkg. 22.8.
- Else, Sygepl., KS. 14.10.
- Bredenbeck, Chr. W., 13.2; H: Agnete.
- Bredmose, Elisab., f. Kristiansen, 12.6.
- Bregendahl, Hans, 31.12; H: Bertha, f. Flindt.
- Brehm, Erik V., Læge, 4.1.
- Breit, Elise Marie, f. Ipsen, KS. 1.12; M: Godsejer, Sonnerupgaard.
- Breiting, Kirstine, 20.5; M: Skjold.
- Bremer, Rigm. Margr. Elisab., FS. 21.11.
- Brems, Hans Hansen, Viceskoleinsp.*, 26.1; H: Marta.
- Brenaa, Hansine Marie, 26.2; S: Hans.
- Brendstrup, Anna Cathr. Mathilde, f. Borgen, NBS. 25.11.
- Brennecke, Olga, f. Skov, 2.11.
- Bresemann, Inga Else, f. Madsen, 11.10.
- Bressendorff, Jac. Laur. Oscar, Maskinarb., KS. 27.10.
- Brettschneider, Dortha Margr., 19.10.
- Breum, A. J. B., Malerm., SBS. 30.11.
- Jens, Landsretssagf., Hjørring, bkg. 16.10.
- Brieghel, P. W. R. G., Stenhugger*, bkg. 27.1.
- Brinch, Chr., Redaktor, Taastrup, 20.11.
- Ellen Margr. Karoline, E., KS. 12.7.
- Ellen Mariane, f. Hillers, 16.3.
- G. F., Centralbest., Lime, bkg. 18.7.
- Sidonie, 12.3, Frue,
- Brinck, Josefine, Froken, 19.2.
- Brinklov, Jens, Skibsmaskinm., Strib, 4.8; H: Astrid.
- Brion, Else, Musikl., bkg. 8.2.
- Brix, Marie Margr. Louise, Tegner, bkg. 20.11.
- Broberg, Christine, bkg. 6.5.
- Broch, Caroline, f. Sander, bkg. 7.4.
- Brochmann, Caroline, E., KS. 14.10.
- Jesper, Kobmand, Tres Arrogos, Argentina, 22.9.
- Brockmeyer, Frits Conrad, Manufakturhdl., 10.9; H: Ingeborg.
- Marie, 9.3.
- Brodersen, H. C., Kontorchef, cand. jur., 24.11; H: Kristi.
- Broe, Caia Marie Inger, f. Neermann, 11.11.
- Christine, f. Nielsen, 8.11.
- Brogaard, Chr., Gaardejer*, Bedsted, bkg. 19.8.
- Broge, Hans Carl, Faktor, KS. 4.7.
- Broholm, Edith Karen Elisab., KS. 13.9.
- Brown, Rosa, f. White, bkg. 15.10.
- Bruhn, Ax. Oluf Fr., Vognmand, FS. 21.1.
- Bodil Kathrine, Gdr., Hede pioner, Amhede, Egtved, bkg. 4.4.
- Carl Chr. Tvede, Rentier, 13.7.
- Harald V., Skuesp.*, KS. 30.4.
- Johs. Andr., Overtoldbetj. KS. 26.3.
- Karl F. W., Bogholder, 22.2.
- Brun, Mary, KS. 30.3; M: Dir. C. C. B.
- Brundbjerg, Grete, f. Lemche, 4.10.
- Brundin, M. L., Skomager, 15.9.
- Brusen, Petrea, 11.8; M: Edv.
- Brusendorff, Max, Fuldm., Roskilde, bkg. 27.7; H: Ellen Erbe.
- Bruun, Agnes, E., KS. 17.6.
- Christine, E. e. Gæstgiver, Haderslev, bkg. 21.2.
- Clemence Ane Marie, KS. 11.8; M: Smedem.
- Erik Wagner, Montør, KS. 9.6.
- Hans Rasmus, Incassator, 17.7.
- Ingvor, Auktionholder*, Ry, bkg. 8.6.
- Johs. Olaf Bech, 16.7; H: Helga.
- Marie, 20.11; S: Henry.
- Nanna, bkg. 20.5.
- Otto Ludvig C. C., Smedem., KS. 5.11.
- Signe, Frue, Vridsløselille, 18.4.
- Vald., Hovedbogholder i Landm.-banken, 2.10.
- Bruun-Rasmussen, C., Pastor emer., Hillerød, 26.3; Br: Biskop.
- Bryde, Marie, E. e. Lærer, Haderslev, bkg. 12.5.
- Brydegaard, Bengta, f. Nilsson, 3.10.
- Brüel, Jens A. C., Statsplantor*, Hille-rød, 9.2.
- Brüggemann, Bernh. Vilh., 18.9.
- Brüggert, Wilh., Blikkensl.* i Kolding, bkg. 4.10.
- Bröchner, Anna B., Tandlæge, 27.7.
- Brødsgaard, Holger, Propr., Jordrupgd., 10.9.
- Brøndberg, O. A. T., Musikl., KS. 4.2.
- Brøndum, Ingeb. Emma C., FS. 22.2.
- Niels, Gdr., Gassum, bkg. 3.1.
- Brøndum-Møller, Jens, 28.10.
- Brötzmann, Emil, Slagterm.*, Tønder, bkg. 7.11.
- Buch, Chr. Rob., Specialarb., KS. 22.1.
- Alexius, Manufakturhdl., 6.2.

- Buch, Ida, Frue, 21.10.
 — N. R., Vandværksbest., Faaborg, bkg. 24.1.
 — P. P., Konsul, Odense, 29.3.
 — Ths. Vilh., Gross., FS. 8.12.
 Buchholtz, Henning, Civiling., Chefkemiker, Montevideo, 26.6; H: Karen.
 Buchwald, Frants, Landsretssagf., f. Fensmark, 24.3.
 — Henny, Frue, 15.7.
 Buck, Vald., 2.12.
 Budolfsen, Chr., Dir., bkg. 4.7.
 Buhl, Oscar Chr. Emil, 12.1.
 Bumbeck, Ingeb. Jacobine, Lærerinde*, KS. 14.7.
 Bundgaard, Julie, E., f. Eriksen, KS. 29.9.
 Bunkelof, Aagot de Fine, Odder, 9.10.
 — T. de Fine, Overtoldinsp.*, 22.1.
 Buntzen, Anna Mathilde, f. Kjerulf, FS. 8.4.
 Burcharth, Magda, f. Iversen, NBS. 4.3.
 Burmester, Rob., 5.5; H: Ingrid.
 Buron, Ernst, Musiker, 3.11.
 Busch, Vald., 12.12.
 Busck, Eva, 24.6; M: Arnold.
 Busk, Elers, Skoleinsp., Skælskor, 15.7.
 Butenschön, Ellen, f. Klein, 6.5.
 Buttrup, Einer, 10.10.
 Buus, Poul, Kunsthd., 22.8; H: Marie, f. Liberoth.
 Bülow, Axel E., Pastor emer., Frucns Bøge, 23.2.
 — Dora, 4.2.
 — Hans Holger V., Formand*, KS. 21.4.
 Byskov, Peder, Gaardejer*, Tørringhuse, bkg. 23.12.
 Bützow-Rohde, Ella, f. Truelsen, 12.12.
 Bækhoj, Kirstine, E. e. Højskoleforst., Ollerup, bkg. 3.9.
 Bælum, Aksel, Gdr., Ø. Uttrup, 15.5.
 Bærentzen, Chr., Præst, 10.5.
 Bodtker, Anna, M: Agent, Herning, bkg. 20.5.
 Bøg, Helene, E. e. Kreaturhdl., Haderslev, bkg. 27.12.
 Bøggild, Alfred, Manufakturhdl.*, Dybvad, bkg. 1.7.
 — Charlotte Emilie, f. Christoffersen, FS. 24.11.
 — Kai S., Amtslæge*, Ribe, bkg. 10.11.
 Bøgh, Jul., Handelsgartner, bkg. 25.9.
 Bøgvad, Rich., Geolog, mag. scient., Grønland, 7.8.
 Bokman, Pauline, Frue, bkg. 13.7.
 Børgesen, Rob., Gross., 23.1; H: Ingeb. Børrild, H. J. M., Overtelgrafass., Fredericia, bkg. 11.6.
 Böttcher, Fr., Gross., 18.4.
 Bottern, Noline, E. c. Købm., Hvorslev, bkg. 11.3.
 Böttzauw, F. H., Boghandler, 28.4.
 — Helga, Prokurist, KS. 10.11.
 Bøving, P. G. A. F., Murer*, 5.3.
 Boyesen, Peter Rostrup, Kunstmaler, 23.11.
 Boytler, Betty Hilda Laudine Erikson, f. Smidt, FS. 10.10.
 Cadovius, Johs., Overværkf., 10.2; H: Anna.
 Callesen, O. Thor, Købm., Rudkøbing, bkg. 31.12.
 — Rs., Sognefoged, Gdr., Lerskov, 15.6.
 Cantor, Fine, 12.3.
 Cappel, Aage Vald., Ing., Sorø, 13.11.
 Carl, B. Jørgen F., Prokurist, Odense, bkg. 11.2.
 Carlander, Carl Otto M., Operasanger, FS. 15.5.
 Carlsen, Carsten, Branddir., Hellerup, 7.6.
 — N. P., Forstander, 3.8.
 Carlsund, Doris, Sekretær*, Roskilde, bkg. 19.6.
 Carlson, K. F. V., Assurandør, Dir., London, 30.11.
 Carstensen, Fr., Civiling., Härnösand, bkg. 10.6.
 Casse, Sigrid, Lærerinde, 4.2; Sst: Margr. Krabbe.
 Castenschiold, Axel, Godsejer*, Trcense, bkg. 24.3.
 Cederfeld de Simonsen, Benny, f. Tresschow, Kammerherreinde, Nyborg, 16.1.
 Cederqvist, Karl Edm., Salgschef, 18.1.
 Cederskjold, Rs., Overlærer, Risskov, 29.10.
 Celinder, Anna Wilhelmine, E., KS. 25.4.
 — Ove, Grosserer, 26.4.
 Christensen, Alfr., statsaut. Revisor, Jan.
 — Alfr., Sognefoged, Thyboron, bkg. 6.5.
 — C. C., Stationsforst.*, Silkeborg, 22.12.
 — Carl, Præst, Forf., 14.7.
 — Gerda, f. Henriques, 30.8.
 — Hans, Telegrafing.*, Middelfart, bkg. 27.2.
 — Ingeborg, E. e. Læge A. W. C., bkg. 14.3.
 — Kis, Konsulinde, Hørsholm, bkg. 8.5.
 — Niels Anton, Ing., Ohio, bkg. 8.10.
 — P., Postm.* i Varde, 18.11.

- Christensen, Peter, Driftsing., Helsingør, bkg. 14.5.
 — Thomas, M. B., Aarhus, bkg. 28.6.
 — V. Toft, Kontorchef*, 26.10.
 — Willy Bjerring, Oberstinde, f. Saugmann, Ringsted, bkg. 8.8.
- Christiansen, C. E., Borgm.*, ML.*, Maribo, 9.3.
 — C. F., Gross., Fiskeeksportør, 5.6.
 — Carl Th., Overmaskinm. v. Slots-
 holmen, 12.4.
 — Edv., Forsogsleder, Spangsbjerg,
 15.1.
 — J. F., Sognepr.*, Tjæreby, bkg. 23.9.
 — K. Edv., Seminarielærer, Tonder,
 bkg. 19.11.
 — Niels Anker, Dir., 20.9.
 — Otto, Dir., Odense, bkg. 13.12.
 — Vilh., Sagfører, 27.11.
- Christoffersen, A. P., Sognepr.* i Bøl-
 ling, 13.1.
 — C. G. A., Kaptajnløjtn. (S) i Sovær-
 net, 5.10.
- Christoph, Julie Petrea, f. Ibsen, KS.
 16.1.
- Christophersen, M. C. J., Dir., Konsul,
 Brisbane, 11.11.
- Cinnamatus, Herm., Skræderm., 24.6.
- Claring, Louise, E., KS. 7.7.
- Claudi, Henrik Adolf, Skræderm.*, Næ-
 rum, NBS. 9.9.
- Claudius, Henrik, Ing., FS. 30.1.
 — Hugo, 25.9.
- Clausen, Andreas, Gdr., Kaastrup, 4.11.
 — C. F., Bogtr., Odense, bkg. 7.4.
 — Chr., Sparekassedir., Glamsbjerg,
 bkg. 15.10.
 — Einar, Fabr., 11.11.
 — P. N., Overdyrlæge*, KS. 17.12.
 — Peter, Gdr., M. A., Smedeager, bkg.
 26.12.
- Clemmensen, Emma, E. e. Læge, Frede-
 riksværk, bkg. 26.3.
- Cleve, Jørgen H., Togfører*, Aarhus,
 bkg. 4.6.
- Cohen, Martin Jul., Ass., FS. 3.11.
- Colind, Elvira, Frue, 10.6.
- Conrad, C., Repræsentant, Stege, 14.4.
- Constantin-Petersen, L., Civiling., Cat-
 ham, bkg. 12.2.
- Cordes, Carl Alb., Rentier, KS. 15.8.
- Corelli, Henry Myrøng Tucket, Møller-
 svend, KS. 4.8.
- Cornett, Jes, Aamtsraadssekr.*, Aaben-
 raa, 2.10.
- Coulter, John Procter, Gross., KS. 22.11.
- la Cour, Hans, Propr., Dorthealund,
 2.6.
 — Helge Dornonville, Toldass., Gille-
 leje, 22.2.
- la Cour, Henrikgine Dornonville de, f.
 Skaftø, bkg. 29.1.
 — Hilda, f. Gylding, Vejle, 23.6.
 — Peter, Bagerm., Nykøbing M., 3.8.
 — Pierre Dornonville de, Proprietær,
 Trendgaard, bkg. 30.1.
 — Thyra Dornonville de la, E., Sandby,
 bkg. 19.5.
- Cramer, Frits, Gesandt*, Snekkersten,
 29.3.
 — Irene, f. Steenberg, KS. 24.12.
- Cranil, Emilie, f. Strande, 24.10.
- Crone, Fanny Johanne Mathilde, f. Jo-
 hansen, 2.10.
- Cruusberg, S. C., Apoteker, Vejen, bkg.
 9.7.
- Culmsee, I. C., Slagterm., Frederiks-
 værk, bkg. 17.12.
- Dabelsteen, Valborg, KS. 18.8.
- Dahl, Alex., Gross., 18.9.
 — Bothilde, Godsejer, Moesgaard, bkg.
 31.12.
 — Carl, 10.3.
 — Carl Aug., Havnearb.*, KS. 3.11.
 — Dorthea Marie, f. Christensen, 25.6.
 — Else Johanne, Lærerinde, Viby,
 bkg. 7.10.
 — Fritjof Balduin, 21.10.
 — Johs., Tømrem., 1.6.
 — Louise, Kommunelærerinde*, 6.6.
 — Marie, E. e. Overretssagf., Viborg,
 24.3.
 — Nina, M. Chauff., KS. 22.7.
- Dahlmann, Augusta, 20.3.
 — Johanne, Sygepl.*, 6.11.
- Dahmcke, Magda, f. Lauritzen, 10.4.
- Dalberg, Alma, 17.6.
- Dalbom, Inger, Massose, 1.12.
- Daldorph, Agnes, 11.10.
- Dalgaard, Carl, Amtsskolekonsulent,
 Holbæk, bkg. 5.7.
 — Niels B. B., Boghandler, 3.12.
- Dalgas, Mette Marie, Frk., Aarhus, 23.5.
- Dalhoff, Agnete, 22.8.
- Dall, Alma, Pastorinde, 5.5.
 — Bertha, Aarhus, bkg. 11.3; M: Arkt.
- Hans, Isenkr., Christiansfeld, bkg.
 5.11.
- Dalsgaard, E., Amtsvejinsp.*, Dybbøl,
 bkg. 1.4.
 — Ellen Marie, bkg. 5.4; bgr. i Skæl-
 skor.
 — M., Underdir. i Privatbanken, 18.1.
- Dam, Anders, Skolebest., Kaptl., Aal-
 borg, 19.4.
 — Anna, f. Splidsboel, 18.9.
 — Carl, Lærer, Flarup, bkg. 13.2.
 — Caroline, E. e. Folketingsm., Svan-
 neke, bkg. 5.5.

- Dam, Chr. Tønnes, Maskinm., 10.7.
— Louise, f. Hornbech, 4.11.
- Dam-Krogh, Axel, Dommer, Haslev, 17.5.
- Damgaard, A., Cigarhdl., MB*, Holstebro, bkg. 30.4.
— Anna, Frue, Almind, bkg. 8.7; M: Kreditforen.repr.
— Mikkel Hansen, Kreditforen.repr., Almind, bkg. 29.11
- Damkjær, Ejner, Kobm., Haderslev, bkg. 7.10.
- Dancke, Carl M., Antikv.hdl., 18.12.
- Dancker, Agnes, 21.5; M: Johs.
- Danielsen, Hans Peter, Antikvitetshdl., 6.5.
- Daugaard, Hans, Læge, Vallensbæk, bkg. 7.8.
- Daugaard-Jensen, Agatha, f. Kjær-Jensen, 2.5; M: Dir.
- Daugbjerg, Truschka, Frue, Aalborg, bkg. 12.4; M: Overlærer.
- Daugaard, Tage, Korporalselev, 16.4. v. Deden, H. Chr. Økenholt 22.4.
- Dedenroth-Dalvig, Ax., 6.3.
- Degnbol, P., Lærer, N. Donnerup, bkg. 6.6.
- Degner, Hans, Guldsmed, Thisted, 14.2.
- Deichmann, Flora, Marketender, E., KS. 10.5.
— Louis Fr., Kobm., Faaborg, bkg. 20.11.
- Deigaard, Emmy, f. Mogensen, 24.5, E. e. Læge.
— Niels, Læge, KS. 8.3.
- Deissner, Erik, Kreaturhdl., Kolding, bkg. 19.3.
- Deleuran, H. V., Kriminalass., KS. 26.7.
- Demant, Astrid Augusta, Sygepl., KS. 1.12.
— Joh., Overpostbud, 16.4.
- Demkjær, Chr., Sekr. i Justitsmin., bkg. 27.8.
- Dencker, Jul. H., Hospitalsinsp.*, Aalborg, bkg. 27.1.
— J., Hospitalsinsp.*, Horsens, 25.1. — Laura, 2.1.
- Devantier, Ane Sofie, E., 26.5.
- Dich, Gerda, E. e. Malerm., Randers, bkg. 24.10.
— Peter Chr., Kaptajn*, Nexø, bkg. 3.2.
- Dick, Anna, Froken, Ronne, bkg. 26.3.
— Hans Chr., Skibsf., bkg. 26.6; H: Ellen.
- Diemar, Frits Emil, 28.6.
- Diemer, Sigrun, f. Sams, E. e. Lektor, Haderslev, 15.2.
- Dige, Edede, Frue, KS. 16.6.
— Frida, 30.6.
- Diget, Anders, Fisker, Redningsm., Skagen, bkg. 31.10.
- Dinesen, Betzy, Frue, bkg. 7.10.
— Holger, Gaardejer, Rønnede, 5.9.
— Martha, 26.9.
— Max H., Kunsthdl., bkg. 18.3.
- Dirach, Astrid, 15.9.
- Dirckinck-Holmfeld, Aja C., 21.8.
- Ditlevsen, Inger, Bogbinderm.*, 11.7.
- Ditz, Fr. Rutebilejer, Nr. Saltum, bkg. 11.6.
- Djurhuus, N. J., Lærer*, Tveraa, 23.8.
- Djørup, F. A., Kriminaldommer*, 6.9.
- Dodt, Christine, E., Aabenraa, bkg. 4.1.
- Dohn, Agnes, f. Jensen, 8.6.
- Dollmeyer, Vilh. Chr., Bryggeriarb., SBS. 7.3.
- Dons, Erik Bergishagen, 20.10 i Michigan.
- Dorch, Sv., Hattfabr., 24.1; H: Ethel.
- Drewes, Betty, Frue, Aarhus, 10.3.
- Drewsen, Chr., Lærer, Mommark, bkg. 30.10.
- Dreyer, Jørgen, Skovrider* p. Juelsberg, Kaptajn, Katterød, bkg. 15.6.
- Drost, Martin, Gaardejer, Taasinge, bkg. 13.9.
- Drostrup, Anna Wolthers, KS. 28.10.
- Duborg, Jes Broe, Kontorchef i Handelsministeriet, 16.11.
- Ducellier, Rigmor, f. Gegner, 28.2 i Antwerpen.
- Duderstadt, Johanne, 6.1.
- Due, Emmy, 22.2.
- Duin, J. J., Sproglærer, Strib, bkg. 19.8.
- Dupont, Rich, Skræderm., 25.4.
- Dupont-Hansen, Helmer O. V., Malermester*, KS. 16.10.
- Duus, V. K. J., Arbejdsmand*, KS. 10.5.
- Duvier, Børge, 8.11.
- Dyhr, Henny Johanne Valborg, Lotterikoll., KS. 19.12.
— Niels, Agent, Hammel, bkg. 14.1.
- Dylmer, Thyra, Frue, Bramminge, 10.6; M: Hans.
- Dyre, Elna Margr., E., FS. 4.2.
- Dyrhaage, Victor Høffding, Dir., Holte, 15.12; H: Frida.
- Dürtzner, Anna, f. Corvinus, bkg. 28.1.
- Dysted, J. Christian, cand. theol., Kom-munelærer*, 31.10.
- Dændler, Agnete v. Dudden, 18.10.
- Domler, Sophie, Frue, Ringsted, bkg. 6.12.
- Dorffler, Carl Andreas, Lærer, Taage-rup, bkg. 2.4.
- Dossing, Kirstine, Kontrolllf., KS. 19.4.
- Øbbe, Laur., Gaardejer, Sognef., Dolle-fjelde, bkg. 14.5.

- Ebbesen, Niels, Viceborgm.*, Urmager, Christiansfeld, bkg. 4.1.
 — P. M., Adjunkt, cand. mag., 27.3.
 Ebert, Emil, 7.9; H: Margr., f. Kohlenberg.
 Eck, Martha Busch, 30.3.
 Eckardt, Olga, 22.9.
 Egeberg, Marie, Lærerinde*, Vejle, bkg. 30.7.
 Egebjerg, Niels Chr., Redaktør, Nyborg, bkg. 26.3.
 Egebo, H.H., Stationsforst.*, 26.11.
 Egede, Ane Bolette Bibiane Dorthea, Godthaab, 3.8.
 Egeskjold, Tove, f. Grunddahl, 1.1.
 Egesø, Vilh., Statsskovfoged*, Hornøby, 14.8; H: Marie.
 Eget, Paul, Amtsforv., 28.12; H: Hansine.
 Eggers, Amalie, E., KS. 27.11.
 v. Eggers, Carl Henr., Baron, 26.11.
 Egholm, Maren, 12.9.
 — Th., Fabrikant, Nyborg, bkg. 2.5.
 Ehlers, Augusta, E., KS. 28.11.
 — Caroline, Musikh., KS. 23.6.
 Ehlert, Magnus, Destruktør, Viborg, 25.7; H: Gudrun.
 Ehnhuus, Ida, 8.2.
 Ehrenskjöld, Olga, 28.12.
 Ehrhorn, Kr., Skibsf., Assens, bkg. 28.6.
 Eiberg, Inger Kristine, KS. 10.9.
 Eichner, Esther Marie, f. Ebling, 22.1; M: Laur.
 Eiersted, Augusta Vilh., E. c. Tilgr.-kontr., 31.10.
 Eiler, Charles L. A., Politinsp., Montgomery, bkg. 4.2.
 Eilert, Bertha, E., 1.5.
 Eisenhardt, Oscar, Maskinm., 26.3.
 Eisteen, L. P., Dir., Holbæk, bkg. 2.9.
 Eistrup, Aage, Arkitekt, M.A.A., 18.12.
 Ejby, Alma Hedvig Olga, f. Kyhné, 16.7.
 Ekholdt, Erh., Skibsf.*, 13.10.
 Ekman, Alb., Skræderm., 29.6.
 — Stig, Legationssekr., Rio, 12.10.
 Ekstrand, Ellen, Kirsten f. Puggaard, 5.9.
 Elbæk, Dagmar, 27.1; M: Sv.
 Elgaard, Knud Aage, Sekr., cand. jur., 26.8.
 Eliascheff, Dorthea, f. Lüthcke, 25.12.
 Ellekjær, Einar, Manufakturhdl., Assens, bkg. 20.11.
 Ellermann-Jensen, Elna, f. Hansen, 11.3.
 Ellert, Søren, Amtsvejinsp.*, 28.9.
 Elm, Amanda, f. Malmberg, 10.5.
 Elmby, Alfr., Trafikass.*, 16.1.
 Elmenhoff, Frederikke Emilie, Frue, 24.8.
 Elmgreen, Carl F. L., Kleinsmed, 11.6.
 Elming, I. C., Stadsskoleinsp., Mariager, bkg. 19.5.
 Elmkjær, Erik Lacoppidan, 4.1.
 Elmquist, Geert, Dir., Aarhus, 28.7.
 — H. L., Dir., fhv. Kolonibest., Aarhus, bkg. 29.7.
 — Harald, Hospitalsinsp.*, Rønne, 6.9.
 — Vilh. Dyrhauge, Propr., Vejle, 16.9.
 Elsberg, Vald., Assurandør, 8.9.
 Elsner, Arthur, 23.3.
 Eltang, C. F., 9.12.
 Emmeluth, Ernst, Sagf., Godsforv., Tranekær, 16.10; H: Rigmor.
 Enevoldsen, Adr. v. d. Stern, Viceskoleinsp., bkg. 6.10.
 — Johs., Soløjtn. (S.) 6.10; II: Anna.
 Engberg, Dagmar, f. Gede, 18.11.
 — S., Lærer, Ranum, bkg. 14.11.
 Engel, Albert, 25.7.
 — Einar, Murerm., 10.5.
 — Poul T., Fabrikant, 22.6.
 Engelbrecht, Albert, 12.1; H: Marie.
 Engelbredt, C., Blikkenslagerm., Herning, bkg. 3.8.
 Enger, Jens Chr., Ejendomsmægler, 5.1.
 Engsnap, Dorthea, Provstinde, bkg. 29.1.
 Enna, Lorentze, f. Østberg, 22.10.
 Eppler, Cecilie, 18.4.
 Erichsen, E. C. C., Jernbanedir., Thisted, 15.12.
 — Magda, Fabrikant, Frue, f. Voss, 12.10.
 Ericksen, Michelle Kathrine, Transl., Frøken, NBS. 4.3.
 Eriksen, F. A., Prof., East Orange, N. Jersey, bkg. 4.4.
 — Knud, Propr., Korbitzdal, 11.9.
 — Morten, Guldsmed, Ringe, bkg. 21.11.
 Erlander, Adolf, Terland, 23.10.
 Erlind, Georg, Tegner, 18.4; H: Gerda.
 — Olga, 26.11.
 Ernst, Augusta Christine, Frue, Vedbæk, NBS. 12.2.
 Erslev, Olga Julie Thomasine, f. Roder, 19.4.
 Eskemann, H. C. H., Toldkass., 15.10; H: Astrid.
 Eskesen, Anine Marie Mathilde, Forst., KS. 14.7.
 Esmann, Else, 21.4.
 Essenbeck, Alb. Fr. Julian, Fabr., KS. 14.1.
 Ettlinger, Jacob, 3.5. H: Jeanette, f. Philip.
 Evald, Ludwig Wilh., Murer, Aabenraa, bkg. 6.5.

- Ewert, Elna, f. Gisler, 21.10.
 Ewertz, Elisabeth Margr., KS. 9.2.
 Eybeye, Joh. Iwan, Fabr., 29.12; H: Ida.
- Faber, Ina, 3.11.
 — Knud, Ladby, 11.10; H: Ethel.
 — Magda, f. Sterup, 26.1.
 — Rudolf, 19.12; H: Gudrun.
 Fabricius, Anna, KS. 29.1.
 — I. F., Postm.*, 22.4; H: Ella, f. Ipsen.
- Fach, Maren Jensine, Froken, Fano, bkg. 27.9.
 Fahnoe, Aage Emil, Arkivar, bkg. 21.12.
 — Ella Bertha Victoria, f. Thorbeck, KS. 20.5.
 Fahrenholz, Anna Joh. Nathalie, E., KS. 2.12.
 Fahrenkrug, M. Aug., Lektor*, 16.6.
 Falbe-Hansen, Elisabeth, Godsejer, Palsgaard, 23.1.
 Falck, Poul Luja, Speditor, 20.2; H: Doda f. Bauditz.
 — Rud., Godsejer, Sävedalen, bkg. 19.2.
 Falcke, Alma, 28.6.
 Falkentorp, Helen, f. Morch, 9.8.
 — Inger, Frue, 17.4.
 Fallesen, Falle, Skuesp., 12.8.
 Fals, Gerh. Angelo, Fuldm., KS. 22.10.
 Fangel, Laura Louise, f. Nielsen, Frue, FS. 30.5.
 Farup, Sigv. Johs., KS. 16.2.
 Faye, Bjørn, 23.7.
 Federhoff-Møller, Betty, Komp., 5.8.
 Feerup, M. T., Toldforv.*, 16.10; H: Sigrid.
 Federspiel, Emilie, f. Knuth, 13.3.
 — Paula, g. Jensen, 26.5.
 Feerup, M. F., Toldforv.*, 16.10.
 Feilberg, Vivi, Froken, 23.6.
 Felding, Holger, Læge, Roskilde, 12.7; H: Astrid.
 Feldthaus, Sofie, E., KS. 13.10.
 Felt, Erik Tage Jensen, Fuldm., KS. 27.10.
 Fencker, Ragnhild Anna, bkg. 1.7; E. e. Kolonibest.
 Fenger, Elin, Pastorinde, f. Feilberg, bkg. 4.2.
 Fensmark, Marence, bkg. 18.11, d. i Helsingborg.
 Ferdinand, Joh., Sognefoged, Ladegaardskov, bkg. 12.4.
 Ferdinandsen, Nanna Henriette, f. Bonnesen, 19.11.
 Fergo, Gerda, Frue, 8.12.
 Ferry, Harriet, 7.11.
 Ferslev, Viggo, 10.5.
 Fich, Daniel, bkg. 24.11.
- Fich, Elida Eleonora, 8.10.
 — Elisabeth, 6.12.
 Fick, Karen, 5.2; M: Stanley.
 — Olga Christopha, f. Giertsen, Sprogl., KS. 18.9.
 — Severine, Sygepl., bkg. 12.9.
 Fiehn, Erik G., Tandlæge, og Hustru:
 — Margr., f. Jensen, begge 12.4.
 Fiil, Astrid, 21.5.
 Find, Frode, Bagerm., Skaarup, bkg. 2.4.
 Fischer, Aage, Malerm., 23.11.
 — Andreas, Bagerm., Gedved, bkg. 3.2.
 — Dagmar, 2.10.
 — Dan Schmidt, Overbanem.*, 31.10; H: Anne.
 — Henrik, Afdelingschef, 22.9.
 — Jac. Peter Mynster, Trafikass., Bagsværd, NBS. 16.7.
 — Marie, f. Beckett, Læge, Frue, 12.8.
 de Fischer, Marie Sophia, Konventualinde, 5.3.
 Fischer, Olaf Charles, Restaurator, 30.6.
 — Rich., Dir., 4.6.
 — Will. Osc. Aksel, Malersvend, KS. 6.6.
 Fischer-Simonsen, Oscar, Jernb.læge, Videbæk, 3.12.
 Fisker, Hilda E., 15.8.
 — Kristian, Bankkass., Logstør, bkg. 27.6.
 Fitch, Kitty, 11.10; M: Henry J.
 Fjeldgaard, Marie, Frue, 6.11.
 — C. H., Postm.*, Kolding, 15.3.
 Fjello-Jensen, Else, Pianist, 25.8.
 Flamaud, Marie, 9.9; M: Otto.
 Fledelius, Emma Petrea, E., KS. 1.4.
 Fleischer, Ida, Lærerinde, Frue, Usse-rod, bkg. 14.5.
 — Povl, Gross., 12.12.
 Flendorf, Karen Doris, 2.9.
 Flensborg, Andreas, Boghandler, Roskilde, 14.10.
 — Laur., Gdr., Mejeriform., Hamme-
 rum, bkg. 17.11.
 Flensted, Andreas, 24.12.
 Flindt, Bodil Sofie, KS. 19.8.
 — Sophie Boline, 2.2.
 Flor, Poul Haakon, Kontorchef, 20.10.
 Florin, Carl H. R., Pensionist, KS. 13.8.
 Flügel, Astrid, Frue, Aalborg, bkg. 23.5; M: Møller.
 Flygenring, Axel, Isenkr.*, Repr., Ronne, bkg. 17.1.
 Fobian, Helene, 21.3; M: Johs.
 — Johs., Læderhdl., Hillerød, bkg. 15.8.
 Foersom, Anna, Lærerinde*, 19.1; Sst: Ellen.

- Fog, Knud, Værkfører, Hyllinge, bkg. 22.8.
- Fog-Petersen, Povl, Dir., Aalborg, 22.2.
- Foged, Kathinka, M: Gdr., Rødby, bkg. 15.8.
- Fogh, Hedvig Davida Elina, FS. 30.6.
- Will. K., Togfører, Viborg, 14.11.
- Foght, Carl Edv., Sliber, KS. 6.10.
- Carl Emil, Tjener, 6.9.
- Carlo, Stenhuggerm., 2.4.
- Emma, 19.12.
- Fogt, Joh., Distriktsform., 16.3.
- Fogtmann, Vald. B., Civiling., 29.6; H: Inger.
- Folkenberg, A. H., Godsejer, KS. 11.11.
- Folkmann, Hans Tage, Disponent*, KS. 30.12.
- Folmar-Hansen, E., Sagfører, Odense, 10.3.
- Foltmann, Maria, Froken, 6.3.
- Foltmar, Carl Rud., Toldbodarb., KS. 11.7.
- Poul J., Fabrikant, Odense, bkg. 12.9.
- Sophie, 20.11.
- Forchhammer, Abigael, 18.4.
- Fornitz, Gilbert, 21.2; H: Grete.
- Forsberg, Oluf, Stenhuggerm., Ribe, bkg. 7.8.
- Foss, Aage, Skuesp., 8.2.
- Torben Alexander, Hofjægerm., Oberstløjtn., Godsejer, Lovenholt, 31.8.
- Foverskov, Harald, 7.11; Sst: Ragnhild.
- Francis, Elna, Frue, bkg. 4.9.
- Emil, Læge, 18.1; H: Ulla.
- Frandsen, Ernst, Prof., Dr. phil., Aarhus, 26.2.
- Marius, Civiling., 1.1.
- Frantzen, Anna, Prok., Aarhus, bkg. 5.3.
- Frederiksen, Erh., Gartner, Oslo, bkg. 4.1.
- Peter, Entreprenør, MB*, Nibe, bkg. 16.4.
- Fredstrup, K. B., Trafikass.*, FS. 11.6.
- Freese, Carlo Sloth, Apoteker, Grindsted, bkg. 11.11.
- Laura, 17.2.
- Freitag, Erik, Ingeniør, S. Francisco, bkg. 2.7.
- Frese, Laur. W., Glarm., 15.5.
- Freuler, Max, Koncertsanger, 8.6; H: Harriet.
- Freundlich, Anina Mathilde, f. Nielsen, KS. 24.12.
- Frey, Martha, Frue, 1.7.
- Friberg, Carl Bernh., Repr., 21.2; H: Olga.
- Dorit, f. Nielsen, 25.10; M: Andr. F., stud. mag.
- Friberg, Poul Mathias Clausen, 5.8.
- Fridberg, Niels Chr., 12.5.
- Friese, Kamilla, Frue, 16.11.
- Frigge, Jens Peter Chr., Lagerarbejder, KS. 8.7.
- Friis, Agnes, f. Aastrup, 30.7; M: Inspektør C. L. F.
- Ane Marie Kirstine, f. Hansen, NBS. 4.3.
- Camilla, f. Hjermind, 21.11; M: Fabr.
- Chr. H., Skibsf., 11.3 i Antwerpen.
- Chr. L., Inspektør* f. De Gamles By, 18.8.
- Erna, f. Willumsen, Tandlæge, 29.2.
- Ingeb. Christine, f. Jensen, 24.2.
- Laura, E., 6.1.
- Marie, 29.2, E. e. Bankdir., Konsul.
- O. C., Landsretssagf., Præsto, 28.1.
- R. A., Kaptajn, Aarhus, 5.1.
- Sophus, Slagterm.*, Horsens, bkg. 14.6.
- Sv., Assurandør, Lyngby, 14.5.
- Valborg, Frue, 10.3; M: Ernst.
- Vald., Apoteker, bkg. 5.12; H: Brita.
- Vilh., Vinhandler, Kolding, 7.5.
- Zacha, Arkitekt, 6.1.
- Friis-Petersen, K. R., Kontorchef, 8.12.
- Frisch, Anna, f. Iversen, 30.7.
- Fristrup, Edv., Gaardejer, Lunden v. Nibe, bkg. 17.7.
- Fritz, Lilly Viola, f. Andersen, KS. 10.3.
- Fritzsche, Alma Olga, KS. 30.9.
- Frobenius, Ellen Christine, 26.3.
- Frohde, Ejnar, Gross., Stockholm, bkg. 9.1.
- Fromberg, H. C., Agent, Hadsund, bkg. 10.7.
- Frost, Anna, Sygepl., 30.11.
- Kaja Marie, E. e. Bogholder, Thisted, bg. 5.5.
- Lydia Maria, 13.9.
- Fryd, C. V. A. J., Postm.*, Skagen, 19.10.
- Fræmohs, Carl H., Trafikass.*, 14.4.
- Frølich, Gerda Stampe, 21.2.
- Frølund-Thomsen, J. C., Kobmand, Aarhus, bkg. 12.7.; H: Caroline.
- Fuchs, Aase, FS. 4.1.
- Fugl, Knud, Kontorass., 14.11; H: Anna Sofie.
- Fuglsang, Peter, Kunstmaler, Haderslev, bkg. 5.4.
- Sv. Aa., bkg. 6.3; H: Anna.
- Fugmann, Elisab., Frue, 31.8.
- Kaj, Murer., Kreditforeningsdir., 10.7.
- Fuhr, Christiane, Frue, 29.1.
- Funch, Caroline Jensine, 19.6.

- Funch, Cl., Ingeniør, Grønland, 14.5.
— Poul, 5.10; H: Tenna.
- Fæster, Svend, 13.1; H: Agnete.
- Forgaard, Johs., Eksp.sekr. i Min. f. off. Arb., 17.1.
- Gaardbo, Jens, Fisker, Redningsmand*, bkg. 24.9.
- Gabe, Ernst, Læge, Aabenraa, 27.7.
- Gabrielsen, Anna, M: Overdyrlæge, Grindsted, bkg. 11.11.
- Gad, Inge, f. Andersen, E. e. Gross., KS. 15.12.
— Marius, Gaardejer, Sanderupgaard, 23.7; H: Margr.
- Sigrød, f. Hirsch, NBS. 2.1.
- Gadd, Georg, Kejserlig russisk Admiral, 30.6.
- Gade, Bent Wilh., stud. jur., KS. 24.1.
— Dagmar, Konventualinde, Frøken, Fredensborg, 29.1.
— Svend, Dir., Sceneinstr., Aarhus, 25.6.
- Galdi, Helene, bkg. 10.2; M: Gaetano.
- Gall, Kristine Frederikke, E., KS. 8.2.
- Galle, Karen Sofie, 24.1; M: K. W., Civiling.
- Galster, Carljohann, Oberstløjtnant, 8.8; H: Harriet.
- Gam, Helga, bkg. 4.11.
- Gamdrup, Carl Wilh., Oversergent, KS. 30.5.
- Gammeltoft, Frantz, Gross., 9.8.
- Gamst, A. N., Sadelmagerm.* i Hjørning, 1.12.
— Mette Kathrine, E. e. Stationsm., Andst, bkg. 16.12.
- Gangsted, Erik, Dir., Landsretssagfører, 4.12.
- Garfield, Paul, Ing., 9.10.
- Gargani, Hermine Marie Aloissa, f. Kautzky, KS. 5.9.
- Garnæs-Hansen, I. F., Provst, Pastor emer., Tødsø, 25.8.
- Garved, Mogens, Reklamechef, Odense, 1.4.
- Gasmann, Elly, Adjunkt, 17.8.
- Gatzwiller, John, Lærling, KS. 22.10.
— Sophus, Ass., 5.9.
- Geert-Jørgensen, Renno, 16.9.
- Geertsen, Axel, Dir., 12.5.
- Gehrke, Knud, Gross., 5.5.
- Gehrs, Agnes, f. Johannessen, 22.1.
- Geiger, Th., Professor, Dr. jur., Aarhus, 16.6.
- Geisler, Henry, 23.2.
— Svend Volmer, Tømrersvend, 23.2.
- Geismar, A. F., Forstander*, 13.2.
- Gelardi, Hulda, KS. 27.12.
- Gemynthe-Petersen, N. O., Fabr., bkg. 30.11.
- Gemzøe, Lilla, f. Mohn, 17.1; M: Emil.
- Genckel, Johs., 5.8; H: Minna.
- Gerlach, Inger, Oberstinde, f. Frimodt, KS. 30.6.
- Gether, Sv. A., 6.5 i Akron.
- Gideon, Th., Skibsinsp., 31.10.
- Giehm, Asta, 1.3; M: Wald.
- J. O., Tømrerm., Aalborg, bkg. 27.5.
- Giersing, Ruth, Kammerherreinde, 19.1.
- Girard, Charlotte, Frue, 25.10.
- Gislason, Haukur, Pastor emer., 14.1.
- Giødesen, Ellen, Musikl., NBS. 20.5.
- Gjedde-Olsen, A., Overretssagf., 3.2; H: Christiane.
- Gjellerup, Niels Hoffding, 3.7; Sst: Sara Schmidt.
- Gjelstrup, Chr., Gaardejer, Rom, bkg. 2.9.
- Gjersøe, Aagot, f. Johnsen, 5.2.
- Gjessing, Hedvig Caroline, E., 7.3.
- Gjetting, Ingrid Rosa, f. Svendsen, 1.6.
- Glahn, Thyra, 26.2; D: Else Gjernal,
- Glamsbjerg, Harald, Overtrafikass., 4.12.
- Glantz, Anna Louise Magd., f. Willhoft, FS. 23.4.
- Gliemann, Hedvig, f. Runge, 2.2.
- Glud, Margr., f. Mumme, 2.7.
- Gluud, Astrid, E., 5.12.
- Glückstadt, Julie, Generalkonsulinde, f. Ree, 1.5.
- Gläser, Poul, Lærer, Tønder, bkg. 8.2.
- Gløet, J. E., Læge, Silkeborg, 6.6; H: Ingeborg.
- Godiksen, Jens Chr., Sognef., Gdr., Hillerslev, bkg. 3.6.
- Goldschmidt, Camilla, E. e. Gross. Ax. G., 12.4.
- Goll, Hildur, Frøken, 9.3.
- Gorm, Minna, 11.9; M: Niels.
- Gormsen, M: Stationsforst., 16.5.
- Gorritzen, Anna Margr., f. Krautwald, KS. 8.7.
- Gottlieb, Augusta, Frk., FS. 17.7.
— Ingeborg, 26.1; M: Sophus.
— J. R., Kaptl. af Art., Vordingborg, 5.8.
— Johanne, E. e. Dyrl., Frederikssund, bkg. 21.7.
— Paul Herbst, cand. jur., 7.3.
- Gottschalck, Aage, Kontorist*, 22.1; H: Ida.
— Anna, f. Jensen, 16.11.
- Gottschou, Kai, Kontorchef, 4.11.
- Graae, Carl, Underdir., 25.8.
- Grabow, Kirstine Marie, E. e. Sagf., Silkeborg, bkg. 7.6.

- Gradman, Peter, Redaktør, Opera-instr.*, 4.4.
- Graff, Johs. L., Sagfører, KS. 12.7.
- Gram, Mads, Gaardejer, Københoved, 1.7.
- Ove, Forretningsfører*, 15.8; H: Aja.
- Grammer, Ingeb., f. Hansen, 7.11.
- Grann, Jens, Maskinm., 13.4.
- Granau, Ludvig, Fotograf, Odense, bkg. 18.5.
- Grarup, Peter, Baptist-Præst, 12.3.
- Grauballe, Chr., Dir., 27.11; H: Eva.
- Graucob, kld. Gregers, Ella, Frue, 10.12.
- Grauenkjær, Willy E., Redaktør, Calgary, bkg. 21.3.
- Graumann, Rich., Typograf, 19.8; H: Anna.
- Grave, Helga Marie Kristine, f. Søderberg, FS. 14.11.
- Thyra Ingeborg, FS. 29.2.
- Gravesen, Anton, Bankdir., Askov USA, bkg. 29.5.
- Johanne Juline Molbech, f. Marcher, FS. 3.10.
- Vilh., Fabr., Valby, 14.2.
- Greggaard, Helga-Marie, 30.4.
- Grejs, P. K., Førstelærer, Nr. Snede, bkg. 3.9.
- Grevy, Dagm. Vilh. M., KS. 22.7.
- Griesé, E. D., Købmand*, Nivaa, bkg. 18.4.
- Gronemann, Carl, Barberm.*, Horsens, bkg. 16.5.
- Fanny, KS. 15.4.
- Groot, Borge Leight, KS. 6.6.
- Groothe, L. P., Pastor emer., 3.4.
- Grosen, M. A., Maskinm., Vejen, bkg. 7.10.
- Grosskopf, Ida Martina, Frue, KS. 25.3.
- Grost, Alfr., Læge, Odense, 9.9.
- Groth, Arthur E., Lagerchef, 5.2.
- Grovermann, Mary, bkg. 25.8.
- Grundahl, Johs. Th., Gross., 24.11; H: Caroline.
- Grunth, Emil F., Gross., Dir., 22.1.
- Grut, Torben, Generalmajor, Kammerherre, 29.8; H: Mary
- Grüttner, Oline, 9.10; S: Gotfred.
- Gron, Ingeb. Kathr., f. Thøgersen, KS. 11.12.
- Karen, 18.5; M: Præst.
- Grønbech, Emma, Hjørring, bkg. 8.1; E. e. Arrestforv.
- Jørn Strand, Hillerød, 19.7.
- Grønbech, Vilh., Soløjt., Flyver, Aug.
- Gröndahl, N. S., Præst, 16.3.
- Grønning, Gorm, Prok., 8.6.
- Grøntved, Kr., Sognef.*, Gdr., Mydal, bkg. 3.11.
- Gudmundsen-Holmgreen, Laureu, E. e. Maler, bkg. 28.8.
- Gudnitz, Carl, Værkm., 17.9.
- Guldager, Poul, Skuespiller, 25.6.
- Guldberg, Fr., Dir., bkg. 8.4.
- Guldbrandsen, Anna Marie Vilh., f. Warburg, KS. 17.4.
- Gulmann, Torben, Propr.*, bkg. 30.6.
- Gundel, Marie, E. e. Apoteker, 6.5.
- Gundermann, Aage Gerh., Lagerarb., KS. 8.12.
- Gundestrup, Karen E. K., 24.10.
- Gundorph, Ellen Dagmar, Overass.*, 18.6; Br: Rob.
- Gundso, Hans Chr., Kontorchef*, 25.6.
- Gunnlögsson, Else Margr., f. Steen, KS. 9.4. (d. i Febr.).
- Guntel, Karl, Olderm., Bodkerm., 13.7; H: Rigmor.
- Guthmann, Aage, Revisor, cand. polit., 12.8.
- Guttemann, Anna Camilla Henriette, NBS. 25.3.
- Gyde-Jørgensen, H. J. E., Underdir., cand. polit., 24.10.
- Gyllich, Jens V., Maskinm.*, 20.2.
- Gædecken, Bolette, 16.11.
- Gätke, H. W. A., Provemester, Bagsværd, NBS. 18.6.
- Göbel, Ella Sesine Laura, KS. 7.8.
- Göthgen, Karen, Læge, Haslev, 26.7.
- Götsche, Hanne Marie, Esbjerg, bkg. 8.1.
- Gotzsche, Christian, Overlæge*, Haslev, 15.12.
- Frederikke Fernanda (Fritse), f. Conradt Eberlin, 4.1.
- Haahr, Niels Kr. N., Tandlæge, Odense, bkg. 22.3.
- Haakansson, E. A. S., Gross., 5.3.
- Haarløv, Rudolp, Trafikkest.*, cand. polit., 25.11; H: Harriet.
- Haase, Lilly Adelheid, d. p. »Erria«.
- Haastrup, Kr., Ing., 20.9.
- Hachenberger, Ella Margr., Frue, Slagelse, 6.10.
- Haderup, Grete, f. Faurboe, 20.10; M: Redaktør.
- Haenschke, Ove, bkg. 19.1; H: Mette.
- Hafström, Anna Marie, f. Simonsen, 18.3.
- Hage, Carl Paludan-Müller, Boghandler, KS. 20.11.
- Hagemann, Charles A. E., 3.1.
- Hagen, H. S. Høeg, Trælastgross., 26.7.
- Hagenau, Valdemar, 12.1.
- Hagenflindt, Emil, Restauratør, bkg. 28.11; H: Helga.

- Hagn, Christiane, E. e. Handelsgartner, Viborg, bkg. 12.4.
- Hagner, Jens, Boghandler, Vejle, 24.5.
- Hagstrøm, Maria, f. Dahlberg, 30.5.
- Hahn, Charlotte Sophie, E., KS. 25.9.
- Halberg, Valborg Ax. Ludovika, KS. 19.5.
- Henrik, Afd.ing., cand. polyt., 11.8.
- Knud, Læge, Dr. med., Hillerød, bkg. 6.9.
- Halberstadt, Asta, 29.3. i Oslo.
- Hald, Chr., Værkm., 18.2.
- Karen Marie, E., KS. 17.10.
- Kr. Nørsgaard, Gdr., Storup, bkg. 3.10.
- Mariane Henriette Wilhelmina, f. Fiedler, E. e. Politiinsp., 6.9.
- Otto, Gartner, Glostrup, bkg. 3.5.
- Hallberg, Oskar, Maskinarb., KS. 10.7.
- Hallingskov, Einar, Dir., 7.12.
- Halvorsen, Gerh., KommuneI., 26.5; H: Margrethe.
- Hamann, Gustaf, Skibsbygger, 8.4.
- Hammer, Carl C. V., Typograf, KS. 16.10.
- Inger Marie, E. e. Kapt., 18.6.
- Martha, Afdl.sygepl., 28.1.
- Niels, Læge, Skodsborg, 23.12.
- Hammerich, Otto Johs. Nik Hou, KommuneI., Transl., 17.3.
- Hammermüller, Joseph, Organist, 6.5.
- Hammershøj, Ellen, Fuldm., Randers, bkg. 15.4.
- Hammerum, Ingeb., 5.2; M: G. A.
- Hamre, Charles, Sejlmagerm., Aalborg, bkg. 2.3.
- Hamæl, Jørgen, Politikommissær*, 14.6; H: Erna.
- Hannerup-Hansen, Holger, Direktør, 24.5.
- Hanberg, Carl F., Snedkerm., 16.1.
- Hansen, A. J., Kaptajnløjtn. (S.), 29.3.
- Ax. Groot, Dir., Birkerød, bkg. 6.9.
- Axel V. E., Dir., 7.12.
- Bjarne, Redaktør, Aarhus, 24.10.
- C. C., Fabr., Roskilde, bkg. 3.17.
- C. C., Stabsintendant, 17.7.
- C. F., Kapt. i Art., Skuldelev, 15.11.
- C. V., Dir., Fredericia, bkg. 17.7.
- Carl, Handelsgartner, Aalsgaarde, bkg. 31.1.
- Emiel, Kunstmaler, Aarhus, bkg. 9.12.
- Erik, Læge, bkg. 19.7.
- Erik V., Landsretssagf., 10.11.
- F. A., Propr., Henriettelund, Haslev, 28.5.
- H. O., Grosserer, bkg. 11.1.
- H. P. A., Trafikkontr., 13.4.
- Hansen, Hans, Skoleinsp., Ribe, bkg. 1.12.
- Hans, MA., Købmand, Stevning, 2.9.
- Hans, Sognepræst, 31.7.
- Hans L., Købm., Aabenraa, bkg. 14.5.
- Holger Rud., Sekr. i Indenrigsmin., cand. jur., 3.3.
- Jens V., Overdyrlæge*, Odense, bkg. 5.5.
- Johanne Ida, Malerinde, Froken, bkg. 1.11.
- Johs., Borgm.*, Godsforv., Skælskør, 17.9.
- Josef, Forstander, Tystofte, 5.7.
- J. K., Overfyktr., 11.12.
- Knud, Borgm.*, Kolding, 14.10.
- Marius, Kapelmester, 13.10.
- Kr., Vicekonsul, Dir., Aabenraa, 22.5.
- N. P., Landinsp., Kgs. Lyngby, 29.5; H: Dagmar.
- Niels, kgl. Jæger*, bkg. 7.7.
- Niels Viggo, Arkitekt, 27.1.
- Oluf C., Købmand, Køge, 4.8.
- Rasmus, Dir., N. York, 29.12.
- Th., Fabrikant, 27.6; H: Ingeb., f. Casmose.
- Vald., Eksp.sekr.*, Tikøb, 11.6.
- Vald., Kordegn, 5.10.
- Wallace, Konsul, Dir., Hongkong, bkg. 30.12.
- Werner Grundahl, Cykelhandler, KS. 24.12.
- Hansen-Goos, Dagmar, 21.3.
- Hansen-Møller, Johanne, f. Bjerregaard, 14.7.
- Harbing, Sophus, Læge, 5.5.
- Harboe, Amalie, 21.4; D: Else Berner.
- Anna Kirstine, f. Pontoppidan, 11.11.
- Erik, Kontorchef i Finansmin., 31.1; H: Agnes, f. Heiberg.
- Louise, Frue, Skælskør, 2.7.
- P., E. e. Forpagter, Hornbæk, bkg. 25.4.
- Rs., Billedhugger, 4.6.
- Harck, Margrethe, f. Windfeld-Hansen, 31.10; M: Postm.*.
- Hardenberg, Camilla, 4.5.; M: Joh.
- Hareschou, Valborg, 5.6.
- Harhoff, Maria (Mizzi), 28.9; M: Oberst G. F. K. H.
- Harhorn, Alexius, Køge, 11.9; H: Edith.
- Harms, Johanne, 23.4.
- Harter, Conny Boe, 17.3.
- Hartfelt, Ed., Gross., 13.4.
- Hartig, Osvald, Maler, 5.7; H: Jenny, f. Berggreen.
- Hartlev, Ejnar, Lærer, bkg. 5.12.

- Hartmann, Alfr. V., Isenkr., 10.1.
 — Caroline Johanne Charl., KS. 26.3.
 — Edith, Pianistinde, 1.4.
 — Frida, f. Frølcke, 14.11.
 — Olga, 16.6; M: Aage.
 — Poul, Wisconsin, 25.7.
 Harttung, Margit, f. Styhr, 9.1; M: Civiling.
 Hartvig, Leo, Slagter*, 30.10.
 — Olga Hansigne Kristine, FS. 26.3.
 Hartvig-Møller, Erik V., Stabslæge, Viborg, 28.12; H: Agnete, f. Teisen.
 — Olina, E., 29.7.
 Hasselager, Fr., Propr.*, Fredensborg, bkg. 27.6.
 Hasselbalch, Maren, Frue, Viborg, bkg. 2.7.
 — Steen, Dir., Forlagsboghdl., 11.12; H: Jutta.
 Hasselmann, Anna, E. e. Postm.; Kerteminde, bkg. 22.1.
 Hastrup, Frederikke Jacobine, FS. 16.1.
 Hauberg, Ida Louise, Faglærerinde*, 30.8.
 — Niels, Arkitekt, bkg. 30.8.
 v. Hauen, Anna, Teltholder, 25.12.
 — G. A., Politikomm., 16.3.
 Hauer-Svendsen, Wilh., cand. pharm., 13.8.
 Haugaard, Ejnar, Prokurist, Randers, 3.5.
 Hauge, P., Sognefoged, Ilved, bkg. 26.8.
 Haugsted, Inger, Distriktsjordemoder, 6.4.
 Haupt, Louise Anna f. Loth, NBS. 19.11.
 Hauptmann, Ane Margr., 19.7.
 van Haute, Jul., Cigarm., KS. 15.8.
 Hauton, Marie, 30.5; M: Alfr.
 Havsteen, Laura Harriet, f. Gudmundson, 21.4; M: Chr.
 Hebsgaard, J., Murerm., Thisted, bkg. 10.7.
 Hecht, Olga, 9.12.
 Hector, Cathrine Augusta, f. Kolls, FS. 21.3.
 Hedborn, E., Kontorchef, cand. jur., 3.10 og H:
 — Else, Landsretssagf., forr. Hustru, KS. 6.10.
 Hedegaard, Chr. M., Murerm., 7.12.
 Hedemann, Meta, Generalkonsulinde, Honolulu, bkg. 9.10.
 Hedemark, Agnete, Billedhuggerinde, 15.3.
 Hee, Christina Borch, 11.7.
 Heede, Ida, f. Israel, KS. 8.12; M: Trafikkontr.
 Heegaard, Aage Anker, Boghandler*, Horsens, bkg. 23.12.
 Heegaard, Elna Anker, 13.10.
 — Poul, Husmand, Rindsholm, bkg. 15.4.
 Heerup, Inger, bkg. 5.11.
 Heiber, Anni, Frue, 2.5.
 Heiberg, Agnes, Sygepl., NBS. 25.3.
 — Anna Marie Christine, f. Wolter, NBS. 6.2.
 — Jens Ludv., Glarm., Silkeb., bkg. 2.8.
 Heidemann, Arne, Salgschef, KS. 11.12.
 — Mathilde Petrea, f. Sorensen, NBS. 19.11.
 — O., Dir., Maskinm., 22.10.
 Heidemark, Misse, f. Tarliøng, 18.5.
 Heiligstedt, Olga Amalie, 6.2.
 Heilmann, Johan, 3.2.
 Heimann, Isak, 21.12.
 Hein, Wilhelmine, f. Johansen, 6.10; E. e. Stfst. i Hurup.
 Heisel, M., Overdyrlæge, Hammel, 8.1.
 Heitmann, Wald., Bogbinderm., 26.5.
 Hejle, Thomas P., Direktør, 23.10.
 Hellmers, Ludvig, Forpagter*, Astrup, bkg. 12.9.
 Hellner, L. E., Stationsforst., 16.1.
 Helms, Doris, f. Aschengreen, Bibliotekar, Frue, 3.4.
 — Thora, Frue, Aarhus, bkg. 22.5; M: Thomas.
 Helsted, Harriet, Frøken, Viborg, 1.9.
 Helweg, Ellen, E. e. Sognepr., Fruens Bøge, bkg. 27.6.
 Helweg-Larsen, Albert, Overretssagf., 2.11; H: Berta.
 Hemcker, Theodor, 21.1; H: Annie.
 Hemme, Thomas L., Gross., 10.9; H: Gerda.
 Hemmert, Carl, Købmand*, Holbæk, 14.7.
 — Gotfrede, Lærerinde*, 2.7.
 Hempel, Chr. N., Ejendomsinsp., 17.11.
 Hempel, Gunnar S., Sagfører, Holstebro, 1.2.
 Hendriksen, Vald., Overlæge, Dr. med., Middelfart, 19.6.
 Hennings, Poul, 14.4.
 Henningsen, Hans, Kunstmaler, 19.5.
 Henriksen, Sigrid, f. Hastrup, 3.10.
 Henriksen, Chr., Paster emer., 25.12.
 Hensch, Edith H. A., Overlærer, f. Heede, 30.3.
 Herbo, Kirstine, E. e. Forstel., 26.10.
 Herbst, Emil V., 28.7; H: Inger.
 Herdahl, Harriet, Frøken, 21.12.
 Herding, Julie, 12.9.
 Herlov, Jenny, Frk., 28.2.
 Hermann, Marie, 7.9.
 — Stig, 24.2.
 Hermansen, Axel V. M., Postm.*, Jyderup, 29.6.

- Hermansen, Caja, Skoleinsp.*, bkg. 3.11.
— Laura, 24.7; Br: Vald., Oberstløjtn.
- Herold, Jacob, Gaardejer*, Grønhøj, bkg. 24.7.
- Herschend, Poul Chr., Gross., 20.10.
- Hertel, Ellen, Frøken, FS. 4.7.
- Herting, Emil, Gross., bkg. 6.7.
- Hertz, Carl Sofus Thorv., Sofyrboder, FS. 30.6.
— Rigmor Margr., Overlærer*, Frøken, Næstved, 27.1.
— Thyra Bonna, f. Bendix, KS. 31.5.
- Hess-Petersen, Aage, Tandlæge, 29.1.
- Hesse, Marie, f. Meissner, 9.7.
- Hesselbo, Aug., cand. pharm., 9.4.
- Hesseldahl, Niels G., cand. jur., 13.10.
- Hestbech, Ulrik, Apoteker, Skibby, 8.12; H: Maja.
- Hey, Borge Strandbo, Typograf, KS. 28.10.
— Carl Fr., Typograf, KS. 15.8.
— Hansigne Christine, E., KS. 17.6.
— Karen Margr., f. Falkenberg, 5.8.
- Heyde, Edith Dan, f. Monti, 10.1.
— Else, 1.5.
- Heyerdahl, Catherine Margr., 4.4.
- Hilkie, Kai, 8.9; Sst: Inger Lerche.
- Hillmann, Paul, 12.5; H: Emmely.
- Himmelstrup, Laur., Gaardejer*, Maler, bkg. 7.11.
— V. I., Klitplantor, bkg. 18.1.
- Hindse-Nielsen, Petra, Assens, bkg. 25.7; M: Johs.
- Hinge, Anton, Murerm., Struer, bkg. 5.2.
- Hjort-Lorezen, Ingeb., Mathilde f. van Deurs, 14.6.
- Hjorth, Bodil, f. Glycerup Larsen, 25.10.
- Hirschfeld, Else Alice Mariane, KS. 21.8.
- Hirtso, Victor, Ejendomsmægler, Roskilde, 30.1.
- Hjalmar, Ely, kgl. Kammersangerinde, 9.4.
- Hjarlitz, Ingrid, f. Flensborg, Musikpæd., bkg. 3.1.
- Hjelme, Niels, Skoleinsp., bkg. 2.8.
- Hjelmer, Robert, Prokurist, bkg. 12.7; H: Henriette.
- Hjort, H. C. P., Lektor, Sorø, 15.7.
— Marie, E., f. Christensen, 3.11.
- Hjorth, Bodil Johanne Glycerup, KS. 27.10; M: Havebr.kand.
— Carl, Revisor, 1.3.
— Carl Chr., Børstenbinderem., 12.9.
— Holger, Dir., 23.11; H: Ella.
— Knud, Violinbygger, 30.1.
— Mathias, Propr., Mejeribest., Klemsker, bkg. 10.1.
— Rob., Gross., 28.7.
- Hjorth, Ruth, Horsens, M: Slagterm., bkg. 29.10.
— Viktor F., Bygm., Rønne, bkg. 17.5.
- Hjorthede, Lorentz, Best., 28.12.
- Hjortkjær, Lange, Sogner.form., Dybe, bkg. 17.7.
- Hjortlund, Max, Insp.* v. Bornefors., 16.8.
- Hjortshøj, Gertrud, f. Reddersen, 27.51.
- Hjuler, Aage, Red., Forf., Hillerød, 27.2.
- Hoe, L. A., Sognefoged, Linde, bkg. 19.3.
- Hoc-Andersen, C. O., Seminarie lærer, Ranum, bkg. 24.3.
- Hoff, Freddy, Kedelpasser, 1.11.
— Marie, E. e. Bagerm., Rødbyhavn, bkg. 22.3.
— Rosa Dagmar Agnete, f. Sonderberg, 27.9.
- Hoffenblad, Marie, f. Nielsen, 6.2.
- Hoffgaard, Fritz, Veksell., 29.11.
- Hoffmann, Aage, 3.4.
— Aug. P., Tekstilarb.*, KS. 25.9.
— Karl, Maskinhdl., Fredericia, 30.5.
— Paul Holck, Skuesp., Forf., 5.3.
— Rosa Mathilde Johanne, Skuesp.*, KS. 5.9.
— Vilh., Tjener, 27.5.
- Hofgaard, Dagmar Emilie, E. e. Præst, KS. 26.9.
- Hofman, Paul Holck, Skuesp., 5.3.
- Hoffmeyer, Charles Jul., Gartner, Kalundb., bkg. 17.7.
- Hofvander, Carl, Skomagerm.*, 23.4.
- Hohwy, Ax. G. M., Overretssagf., 18.1; H: Johanne.
- Holbeck, Else, f. Høyberg, 9.7.
— Evald Alfr. Fr., Skibstømmer, KS. 11.12.
- Holbek, P. Høegh, Købm., Tarm, bkg. 16.1.
— P. Tang, Jernstøber, Hørsholm, bkg. 17.2.
- Holbøll, Mogens, Civiling., 15.9; H: Else.
- Holck, C. J., Skibsing., Helsingør, bkg. 12.12.
- Holdens, Peter, Maler, Boston, bkg. 10.6.
- Holdorf, H. A. E., Kontorchef, KS. 10.5.
- Holdt, Hedvig, Musikl., Kong, bkg. 16.1.
- Holdtgreffe, Anna, f. Niepoort, 1.1.
- Holle, Augusta, 16.5; M: Bagerm., Aarhus.
- Holler, Rud., Revisor, 26.11.
- Holm, Ax. Ev. Fr., KS. 12.8.
— Birgitte, Frue, 2.2.
— Carl Ant. Ferd., Overfaktor*, 24.6.

- Holm, Esther Margr. Muff., 24.1; M: Gustav.
- Georgia, f. Clauson-Bagge, bkg. 22.9.
- Ingeborg, f. Andersen, Stratford, USA, 30.1. i Danmark.
- Jens, Skråderm., Roskilde, 7.10.
- Jens J., Sagfører*, Odense, 22.2.
- Johs., Insp., Selsø, bkg. 10.6; H: Nora.
- Julie Eilshou, E. e. Præst, 2.12.
- Rebekka, Frue, Drammen, 22.10.
- Lauritz, Godsinsp.*, Biografdir., Ringsted, 13.4.
- P. C., Købm., Allinge, bkg. 20.6.
- Poulina, f. Poulsen, E. e. Provst, 23.6.
- Uffe, Org., Komp., 8.12.
- Holm-Andersen, Camillo, Dir., 8.7; H: Gudrun.
- Holm-Hansen, Rich., 19.9.
- Holmberg, Eva Margr., f. Rasch, 23.8.
- Holmboe, Asta, 16.2.
- S. F., Forpagter, Horsens, 6.4; H: Else.
- Holmdahl, Oscar, Ing., Hongkong, bkg. 16.3.
- Holmen, Jens P., Dir., Freetown, 24.3; H: Maria.
- Laura Mathilde, M: Fabr.; KS. 30.6.
- Holmgaard, Jens Alfr., Gaardejer, Staurby, bkg. 26.6.
- Holmgreen, Hansine, M: Ing., KS. 12.12.
- Holst, Camilla Karen Magd., KS. 11.2.
- Charles Vilh., Inkass.*., 11.10.
- Ellen Marie, 20.1; M: Snedkerm.
- Georg, Fuldm. i DFDS, 17.11.
- Gunnar, Civiling., 29.3.
- Johanne Charlotta, f. Sandsteen, 22.11.
- Otto, Kasserer, bkg. 5.1.
- Holst, Peter M. V., Fotograf*, KS. 10.12.
- Valborg Emilie, 26.8.
- Vald., Tandlæge, 31.5.
- v. Holstein, Harry, Skibsfører*, Frederiksværk, 4.12; H: Agnes.
- Holt, Anna, Fredericia, M: Best.*., bkg. 16.12.
- Emma, Fresno Calif., 30.1.
- Franciska, Afdelingschef, KS. 18.11.
- Marius, Redaktor, 19.5.
- Holtegaard, Mary, 17.8; M: Skomagerm., Viborg.
- Holten, Kirsten, Forf., gift Pfalz, 15.5; M: Hans.
- Holten-Bechtolsheim, Olga, KS. 27.8.
- Holtzweissig, Viggo Carl M., Maskinm.*., KS. 25.7.
- Homburg, Sofie, E., 29.12.
- Honnens de Lichtenberg, Mathilde, f. Paul, 13.12.
- Honoré, Erna, 8.3.
- P. F., Læge, 19.9.
- Sonja, Julie, Bogbinder, 30.8.
- Hoppe, Ingelise, Frue, KS. 21.5.
- Inger, Frue, Odense, 12.9.
- Hornbech, Harald Th., Fuldm.*., 19.6.
- Mathilde, 30.5.
- Hornby, C. C., Forstander*, Odense, bkg. 18.4.
- Hossy, Jean G., Repræsentant, KS. 14.1.
- Hostrup, Astrid Bojsen, Pastorinde, Birkerød, 20.4.
- Houg, O. H., Tømrem., Kalundborg, 20.4.
- Howitz, S. G., Rentier, Karup, bkg. 21.7; H: Karla.
- Hultgreen, Vivi, Frøken, Haderslev, bkg. 10.9; F: Bogtr.
- Hultquist, L. P. L., Hovedkass.*., FS. 26.11.
- Hundevadt, G., Propr., Tønninggaard, 10.7.
- Hurwitz, Rudolph, Læge, Præsto, 19.7; H: Elisabeth.
- Husted, Henny, Købmand, Nykobing F., bkg. 24.6.
- Hutters, Ax. Maria, Gross., 20.12.
- Huun, Alfhild, f. Millot, 19.9.
- Huusmann, H. Chr., Gdr., Sogneraadform., Tirslund, bkg. 26.8.
- Hansine, E. e. Møller, Vøjens, bkg. 16.1.
- Huusom, M. N., J., Stationsforst.*., Odense, 11.7.
- Hvalsøe, Marguerite, Frøken, 1.2.
- Hvenegaard, Marie Elisabeth, f. Plum, Odense, 19.10.
- Vincent, Forp.* paa Frederiksgave, bkg. 25.1.
- Hvid, Erna, f. Roder, bkg. 26.1; Mo: Agnete R.
- Hvidt, Eduard, Fabr., Dir., Frydenlund, 19.8.
- Helga, Frue, Maribo, bkg. 26.5; M: Vognm.
- Hvidtfeldt, Niels P. Chr., Skomager, Slagelse, bkg. 18.11.
- Hviid, Jens Vald., Ekspedient, KS. 16.8.
- Johanne, Frøken, 27.5.
- Nico, E. e. Forp., Hadsten, bkg. 29.8.
- Vald., 16.8; H: Karen.
- Vald. Aleks., Bagerm., 6.3.
- Witta, f. Skrumsager-Madsen, 13.7; M: Dommer.
- Hübbe, Chresten J., Bankdir.*., Haderslev, bkg. 11.9.
- Hyllested, Peter, Vinhdl., Svendborg, 14.9.
- Hylsenberg, Sigrid, f. Rehling, 22.3; M: Orla.

- Høeberg, Emmy Sommer, f. Brønnum, 11.6.
Høed, Chr., 3.1; H: Mary.
Høeg, Ebba, f. Kocfoed-Hansen, 19.4; M: Harald.
— Thorkild, Baldcock, 30.8.
Høeg-Petersen, Sohpie, 2.10.
Høegh, Johs., Gaardejer, Hammelev, bkg. 21.6.
Høg, Alma Henriette, Frue, 23.6.
Høgenhaven, Agn., Frue, 19.9.
Høgsbro, Else, f. Frimodt Clausen, 27.7.
— Olav, Læge, 21.10; H: Kirsten.
Høgsted, Lis Maria, 3.7 i Helsingborg.
Hoier, Carl V., Overpostbud, Hjørring, bkg. 14.6.
Høimark, Johs., Gross., 19.11.
Høj, Laur., Ejendomsmægler, Olgod, bkg. 11.3.
Højer, Chr., Havnefoged, Læsø, bkg. 10.10.
Højgaard, Fr., Direktør, 9.7.
— Jens, Dir., 1.11; D: Karen.
Højriis, Chr., Gaardejer, Saxild, bkg. 22.12.
Hønnerup, L., Kapt. (S) i Fodf., 26.6.
Høpfner, Einar, Dir.*, Sct. Thomas, Hillerød, 4.3.
Hörlück, Jens, Gdr., MA., Skodborg, 11.12.
Hörlyck, Louise Augusta, Frøken, FS. 1.12.
Host, Emma, f. Mogensen, 28.3.
Høxbroe, Bertha, 16.5; M: Sig.
Hoy, Anders, Sognef., Gdr., bkg. 11.9.
— Ane Cathrine, f. Maximilianussen, FS. 17.9.
— Anna Cathrine, f. Jensen, bkg. 24.11; M: Fabr.
— Emma, f. Kølle, Hof-Operasangerinde*, 11.7.
— Frantz, Glarm., Kunsthdl., Horsens, bkg. 10.9.
— N. C. Steenstrup, Ejendomshdl., Skanderborg, bkg. 20.3.
Høyer, Aage Theilgaard, 16.4.
— Alexander Jul. Hostrup, Kontorchef, FS. 29.2.
— Biba, 20.6.
— Carl, Journ., Vejle, bkg. 26.5.
— Chr., Bogtr., MB.*, Vejle, bkg. 30.6.
— E., Apoteker, Give, bkg. 24.11.
— Ellen Clara, E., f. Christiansen, NBS. 16.1.
— Kirstine, 21.10.
— Preben, Kontorchef, 26.2.
— Valborg, 25.7; M: Georg.
Høytrup, Hans, Rangerm., Randers, bkg. 13.8.
- Ibenfeldt, Max, Skuesp., 11.3; H: Agnes.
Ingerslev, Hans Casp., Telgr.best.* i Thorshavn, 12.11.
— Vagn, Fuldm., 28.12.
Ingstrup, Th., Dir., Skive, bkg. 28.10.
Ipsen, Betty Sophie Bøgvad, f. Seidelin, Visby, FS. 4.7.
— Caroline, f. Wisborg, 20.5.
— Johs., Overlæge*, Dr. med., 7.3.
— Paul, Husm., Aakirkeby, 18.7.
— Percy Harald, Dir., 16.1.
Irgens, Margr., E. c. Apoteker, 17.5.
Itkin, Simon, Gross., 5.12.
Iversen, Johs., Førstelærer*, Andst, 5.1.
— M., Skovrider, 25.11.
— P. A., Forsikringsdir., 25.11; H: Edel.
- Jacobsen, Aage, Skoleinsp., 16.11.
— Chr., Bygm., Augustenborg, bkg. 16.3.
— H. O., Amtsing., 26.12.
— Henry Jul., Kunstmaler, Skagen, 13.12.
— J. Hartvig., Hojesteretssagf., Dr. jr., 19.12.
— Niels Aage, Skoleinsp., 16.11; H: Rose.
— Vald., Overbanem., bkg. 12.1.
Jacoby, Emma Harriet, Etatsraadinde, f. Simonsen, KS. 4.10.
Jagd, Anna, Frue, Aarhus, M: Dir., bkg. 20.5.
— Niels B., Dir., Civiling., 4.11.
Janning, Henry C. C., 29.5.
Jans, J. R., Toldforv.*, 27.4.
Jappe, Carl Chr., 3.5; H: Nanna,
Japsen, Gottlieb, Uldfabr., Aabenraa, bkg. 23.11.
Jarn, Hans Chr. Olaf, Kontorchef*, 22.3.
Jaschtschik, Nina Agnes, 7.6.
Jefsen, Hans, Kontorchef, 14.4.
Jensen, Alfr., Violinist v. Statsradiofonien, 23.1.
— Amalie, f. Skou, Hotelejer, Aalborg, bkg. 1.12.
— Arthur, Forlagsdirektør, 30.5.
— Asger M., Planteskoleejer, Holmstrup, bkg. 22.1.
— Axel R., Overlæge* i Assens, 25.11.
— Chr., Læge, 22.7.
— Chr. Axel, Museumsinsp., mag. art., 19.1; H: Karen.
— Frovin, Friskolelærer, Rolsted, bkg. 16.4.
— Georg, Læge, Glumso, 4.9.
— Gertrud, f. Borchsenius, cand. mag., 20.3; M: Arne, cand. mag.

- Jensen, Hans C., Dr. med., Sonderborg, bkg. 12.4.
 — Hans Kjeldgaard, Sognepræst, Tjæreby-Alsonderup, 25.9.
 — Hans Peter, Premierløjtn., Aarhus, bkg. 27.2.
 — Heinr. Chr. Theodor, Overtoldinsp.*, KS. 4.1.
 — J. J., Dyrslæge, Horsens, bkg. 25.5.
 — J. L., Kgl. Garagem., 20.7.
 — K. M., Konsulent, Holbæk, 25.3.
 — Laur. C., Dir., Odense, 27.5.
 — M. C., Fisker*, ML.*, 4.1.
 — Michael, Købm., Aarhus, bkg. 7.1.
 — N. V., Kapt. i Art., 3.2.
 — Niels, Bankdir., Ors., Aarhus, 30.9.
 — Osvald, Fabr., 2.12.
 — Otto Waage, Dommer* i Faaborg, 12.5; H: Rigmor.
 — Thorkel, Kontorchef, FS. 13.8.
 — Thorvald, Postkontr., 15.4.
 — Vald. Chr., Arkitekt, 10.1.
 — Vilh. A. C., Rektor*, Helsingør, 14.12.
 Jensen-Barslev, Thora Emilie Vilh., f. Bovien, FS. 6.6.
 Jensen-Egebjerg, J. H., Toldforv.*, 1.4.
 Jeppesen, H. J., Kæmner*, Rudkøbing, bkg. 20.3.
 — N. S., Dir., 25.4.
 Jepsen, Anne Marie Kjestine, f. Schønning, NBS. 23.4.
 — Leif Graugaard, Flyverkadet, 31.3.
 — Niels, Sparekassedir.*, Aarhus, 1.6.
 — P., Konsul, Vestervig, bkg. 22.4.
 Jerlang, H. F. T., Læge, 19.3.
 Jerne, Mille, E. e. Sygehusforv., Sønderho, bkg. 30.6.
 — Søren M., Skibsf.*, 30.12.
 Jernfelt, Anders, Insp.*, Ritmester, 17.6.
 Jersing, Ernst H., Politim., Frederikssund, 1.10.
 Jespersen, Halfdan, Forlagsboghandler, 30.3.
 — J. C., Eksp.sekr., Overretssagf., 11.1.
 — Marie M., f. Westh, E. e. Toldforv., Slagelse, bkg. 23.1.
 — N. C., Dyrslæge, Odense, bkg. 23.6.
 Jessen, Axel H., Statsgeolog, cand. polyt., 27.7.
 — Inger Marie, f. Marcussen, KS. 19.8.
 — Minna Pauline, f. Jaunzemis, KS. 15.10.
 — N. H., Gaardejer*, Ovdrup, 6.5.
 — Olaf, Sognepr., Grønabæk, 17.4.
 Jetmar, Bohuslav, Fabr., 14.2; H: Katy.
 Joachim, Johanne, Frue, 23.12.
 Johannessen, Lars, Sekr. i Tekstilarb. Fagforening, 1.2.
 Johansen, Fr., Skibsf. i Post- & Tlgrv., Korsør, 14.5.
 — Olaf, Hjelpepræst, Thorsager, 20.11.
 — Oluf, Tapetserer., 4.12.
 — Paul Otto, Statsskovfoged, Graasten, bkg. 27.5.
 — Rigmor, E. e. Oberstl. J. J., bkg. 13.3.
 Johnsen, Einar, Værkm. i DSB, 7.9.
 — H., Godseksksp.*, Nykøbing F., 20.3; H: Sino.
 — P. V., Postm., Bronshøj, 25.7; H: Marie.
 Juel, Erik, Forf., 11.11.
 Juhl, Harriet, 14.6; M: Viktor.
 — Søren C., Vagtm. i Grænsegend., S. Vilstrup, bkg. 6.5.
 Juncker, Ax., Forlagsboghdl., FS. 3.10.
 — Ingeborg, E. e. Forl.bogh., f. Zinck, KS. 27.12.
 — Ove R., Buntm., 10.3.
 Junggreen, Ida, 26.9.
 Jurisch, A. C., Dr. med., Prosektor*, 25.3.
 Juul, Ellen, 17.8; M: Villy.
 — Else, E. e. Lektor, 23.11.
 — Julie Busch, Sigerslevkloster, 7.10.
 — Margr., E. e. Insp., Roskilde, bkg. 15.10.
 — Marie, Holbæk, 30.4; M: L. J.
 Juul-Jensen, Alexandra, f. Lindroth, KS. 13.12.
 Jühne, Victor P., Apoteker, Farsø, bkg. 20.10.
 Jyrdal, Chr., Afdelingschef i DSB, 22.2; H: Karen, f. Svénné.
 Jürgens, Axel, Stabslæge, 4.4; H: Elisabeth.
 Jürgensen, Ruth Dethlef, 24.10.
 Jæger, Emil, Handelsgartner, 22.7.
 Jølner, Viggo C., Apoteker, 8.7.
 Jørgensen, Agnes, Oberstinde, f. Skovby, 12.11.
 — Andreas, Sognepræst, Slagelse, 9.1.
 — Anton, Maler, Forf., Strandkontr., Knebel, bkg. 14.5.
 — Chr., Dir., Odense, 15.11.
 — Hans, Æresolderm., Frisorm., 17.2.
 — J. Hassing, Minister*, Dir., Aarhus, 27.6.
 — Janus, Fabrikant, Horsens, 19.2.
 — Mibbe K., Overlærer*, 11.6.
 — P. H. E., Postkontr.*, KS. 14.1.
 — P. M., Regnskabsf., Hald, bkg. 16.3.
 — Poul B., Lektor*, Aarhus, bkg. 6.5.
 — S. P., Godseksksp., 5.3.
 — S. Rust, Værkm. i Søværnet, 29.3.
 — U. Teilmann, Gross., 21.9.
 Jørgensen-Løjt, Fr., Kunstmaler, Haderslev, 7.12.

- Kaaber, Anna Dorthea Elisab., Frue, KS. 5.6.
 — Eli, J. 13.2.
 Kaae, Ole Mikkelsen, Gaardejer*, Venge, bkg. 19.5.
 Kaalund-Jørgensen, Martin, Maler, 9.10.
 Kaas, Emilie, Stiftsdame, Vallø, 8.3.
 Kabel, Agnete, E. e. Best., Ringkøbing, bkg. 25.7.
 Kabell, Clara, Sygepl.*, Silkeborg, bkg. 7.7.
 Kaiser, W., Bandagist, Aarhus, bkg. 4.7.
 Kallberg, Hj., Upsala, bkg. 20.2.
 Kallehave, Anthon, Tømrerm., Gramrode, bkg. 26.4.
 Kallerup, N. C., Handelsgartner*, 27.9.
 Kampmann, Helga, f. Egesø, 5.2.
 Kamprad, Agnes Amalie, E., KS. 27.5.
 Kannik, Einer K. P., Posteksp.*, 22.6.
 Kany, Vald., Typograf, 1.4.
 Karbo, Sv. Aa., Prokurist, Odense, 28.1.
 Kardel, Karen, Frue, Holbæk, 28.8.
 Karmer, Marie, f. Rasmussen, E. c. Postm., 15.8.
 Karpinski, Hans, Gross., Horsens, bkg. 25.5.
 Kassebeer, Hortensia, f. Lindqvist, 1.6.
 Kastrop, Odin, Konsul, Port Elizabeth, 7.5 i Aarhus.
 — P., Forstander, cand. theol., Møltrup, 17.9.
 Katzenbogin, Max, bkg. 20.6.
 Kauffeldt, Olga, Frue, 26.10.
 Kauffmann, Aug. Andreas, Fisker, KS. 25.6.
 — Birthe Sofie Kirstine, KS. 28.6; M: Fisker.
 — Thekla, f. Grün, KS. 26.5.
 Kaupion, Fritz Rob. Poul, FS. 30.8.
 Kayser, Laura Augusta, f. Andersen, 1.12.
 Keilgaard, Sigurd, Dyrslæge, 4.6; H: Ellen.
 Kellermann, Franciska Katarina, KS. 22.11.
 Kempf, Ida Petrea Ingeb., f. Bresson, 11.1.
 Kent, Kirsten, f. Eggert, 2.2.
 Kern, Einar, Toldklarerer, 26.2.
 Kierrumgaard, Johanne, Frue, KS. 4.11.
 Kiertzner, Ellen Margr. A., KS. 16.1.
 Kierulf, Carl Peter, 6.8.
 Kierulf, Chr., Propr., Haarlev, bkg. 8.2.
 — V. M. C., Apoteker, Thisted, 18.6; H: Misse.
 — Viggo August Wilh., Artist, KS. 20.10.
 Kindt, Fr., Øjenlæge, Aalborg, 16.10.
 Kirkegaard, K. V., Malerm.*, Horsens, bkg. 20.1.
 Kirschner, Aage, Insp., Civiling., 11.9.
 Kirstein, Dagmar, 12.5; M: Carl.
 Kisach, Ellen, 16.7.
 Kisbye, Elna, Frue, Bogtr., 1.12.
 Kiær, Fritz, 4.12.
 Kiørboe, Fr. U., Arkitekt, Holte, 29.3.
 Kjeldahl, Eva, Viceinspektrice*, 24.1.
 Kjeldgaard, Mogens Brix, Indian Hill, N. Jersey, bkg. 29.3.
 Kjeldsen, Osvald, Fabrikant, 3.10; H: Ella.
 Kjems, Olav, Forstander, V. Vedsted, 11.4.
 Kjersgaard, Carl Andreas, Tobakshdl., KS. 16.10.
 — Jens P., Fuldm.*, 10.1.
 — Paul H., Fuldm., 11.11.
 Kjerulff, Knud V. A., Læderhandler, 13.5.
 Kjær, Alma, Frue, 1.4.
 — Ellen, Frue, 13.10.
 — Emanuel, Snedkerm., Viborg, bkg. 20.7.
 — Erling, Fuldm., 29.1.
 — Fr., Forvalter, KS. 5.12.
 — H. P. Marinus, Hotelejer*, Varde, bkg. 3.4.
 — Harry, Fuldm., 12.10; H: Anni, f. Gade.
 — Karoline, Frue, Herning, 30.5.
 — Kathrine, E. e. Førstelærer, bkg. 28.7.
 — Leonhard, Urmager, 29.5.
 — Mads Chr., Viceskoleinsp., Forf., 13.2.
 — Martin, Bagerm.*, 19.7; H: Helene.
 — Mathilde, f. Starup, 5.5.
 — Sofus, Overlærer, Fredericia, 10.12; H: Else.
 — Vald., Postm., 23.3; H: Mathilde, f. Starup.
 — Vilh., Amtslæge*, Viborg, 15.8; H: Johanne.
 Kjærgaard, Chr., Dir., 13.11; H: Maud.
 — Josephine Juliane Marie, E., NBS. 28.10.
 Kjølbro, Karen, 13.9; Klaksvig.
 Kjøller, Laura, 10.2.
 Kjørtzholtzen, T. J., Form., KS. 4.3.
 Klarr, Elisab., f. Molin, KS. 21.4.
 Klein, Carl, Gross., 10.5.
 — Chr. Louis, Fuldm.*, 23.7.
 — D. V., Konsul, Toronto, bkg. 6.11.
 — Else Andrea, Musikl.*, Kalundb., 8.12.
 — Emilie, f. Eduardsen, FS. 21.1.
 — Marie Elisab., f. Slivsgaard, FS. 30.6.

- Klein, Marie Louise, 2.2.
 Kleinsorg, Dagmar, f. Wiese, 1.2.
 Kleisdorff, Clara, 29.5.
 Klenz, Elna, f. Rasmussen, 30.10.
 Klerk, Jørgen M., Bankdir., Overretts-
 sagf., 10.5.
 Kley, Herm., Bagerm.*, 18.5.
 Klinge, P. A., Fabrikant, 19.5.
 Klingenberg, Else, 27.11.
 Klingemann, Poul Herm. Otto, Gravør,
 NBS. 24.6.
 Klingspor, Juliane, 29.2.
 Klitbo, Chr., Maskinm., Rørdal, 26.7.
 Klitgaard, Petrea Martine, E., f. Peter-
 sen, KS. 15.12.
 Klixbüll, Vilhelmine Nicoline, f. Schone-
 mann, E. e. Kapt., 10.4.
 Kloster, Karen, 14.10; M: Soren, Kjel-
 lerup.
 Klubien, Poul, Overrettsagf., 10.5.
 Klüwer, Bothilde, E. e. Købm., Tønder,
 bkg. 6.11.
 Klyver-Hansen, A., Restauratør, 1.12.
 Klüwer-Jensen, Ingeb. Oline, FS. 21.11.
 Klæbel, Einer, Svinninge, 31.10.
 — Erik, 17.9; H: Lona.
 — Hjalmar, bkg. 30.4; H: Elise, f.
 Hviid.
 Klærke, Gudm., Slagterm., Ebeltoft,
 4.8; H: Laura.
 Knauer, Carl H., Repræsentant, 22.12.
 Knudsen, Gunnar, Redaktør, cand.
 mag., 15.9.
 — Helga, E. e. Forf. Jakob K., bkg.
 14.3.
 — Holger, Værkm. v. DSB, 13.9.
 — Ingeborg, Pianistinde, Holbæk, 9.3.
 — Jens Lassen, Distriktsing. i Vand-
 bygn.v., 22.3.
 — Johs. G., Overbanem.*, Kolding,
 bkg. 6.11.
 Kobbernagel, Jens Fr., Vejleby, bkg.
 12.12; H: Thora.
 Koch, Chr. Iver, Maskinm.*, Haderslev,
 bkg. 18.3.
 — Johs. Alvin Max, Kapelmester, KS.
 27.11.
 — Jørgen, Regnskabsfører, Aabenraa,
 12.8.
 — N. P., Regnskabsf., Ringsted, bkg.
 2.7.
 — Peter, Fisker, Gudhjem, bkg. 23.8.
 — Sonja Anna, f. Erlandsen, KS.
 30.8.
 — Tofa, 7.10.
 — Veronica Dorthea, E., KS. 8.7.
 Kock, Birthe Marie, KS. 28.6.
 — Henrica, Støvringgaard, 10.3.
 — Johanne Marie Christiane, f. Luth,
 FS. 13.8.
- Koefoed, Ella Astrid Victoria, SBS.
 12.1.
 — Herm. A., Maskinm., 18.8; H: Gud-
 run.
 — N. E., Forstelærer, Ø. Skerning, bkg.
 6.8.
 — Rigmor, f. Ulrich, 14.11.
 — Sophie, Justitsraadinde, f. Krag,
 23.4.
 Koefoed-Meyer, Knud, Gross., 29.7.
 Kofod, Hans E., Instrumentmager,
 St. Hedinge, 9.8.
 Kofoed, Angelica, E., f. Jensen, NBS.
 11.11.
 Kofoed, Hans Chr., Kordegn, Skole-
 leder, 22.10.
 — Hansinus, Gdr., Rutsker, bkg. 3.11.
 — Ludvig Georg, Gdr.*, Aakirkeby,
 16.6.
 Koefoed-Jensen, Eugen Cl., Murerm.*,
 KS. 10.1.
 Kolbe, Erik H., Styrmandsasp., NBS.
 16.1.
 Kold, Else Marie, f. Aagaard, 5.3.
 Kongensgaard, Anton, Gaardejer, Gron-
 bæk, bkg. 30.12.
 Kongsbak, Metha Emma Elise, FS. 7.11.
 Kongsboll, Aage, Fuldm., Juni.
 Kornerup, Agnes Kirstine, 16.3.
 Korsgaard, Johs., Rutebilejer, Assen-
 drup, bkg. 4.6.
 Krabbe, Emilie Louise Johanne, f.
 Schlegel, 25.2.
 Krag, Carl Henry, 31.1.
 — Chr., Dyrslæge, Højer, bkg. 11.3.
 — Christence, f. Rosenberg, SBS. 19.5.
 Kragh, Anna Marie, E., 12.5.
 — Christine Mathilde Lovise, 17.10; D:
 Lise Wissing.
 — Einar, Sognepræst*, Jægerspris, 19.9.
 — Justsigne Amalie, 17.3.
 — Just Otto, Gross., Randers, bkg.
 8.8.
 — Ragnhild Fanny Marie, f. Madsen,
 Bogbinder, KS. 24.6.
 Kraul, Dagmar, 17.12.
 Kraunsøe, Ellen, f. Saurbrey, E. e. Sta-
 tionsforst., 21.5.
 Krause, Ludvig, Farvehdl., St. Hedinge,
 9.2; H: Anna.
 Krebs, Gudrun Anna, f. Harder, Lotteri-
 koll., 1.3.
 — Mathilde Margr., f. Attrup, NBS.
 22.1.
 Krej, A. E. V., Oberstl. i Art., 13.11.
 Kress, T. Ruven, bkg. 9.1; H: Kaja.
 Kretzschmer, Aage Ax. Bøgvad, Re-
 præ.; 14.4.
 — Alma, Frøken, 27.1.
 — Karen Oda, f. Hansen, 23.7.

- Kring, C. E., Overing., Dr. techn., Redmond, bkg. 10.4.
- Kristensen, J. Møller, Pastor emer., Vejle, 27.2.
- Kristiansen, N. F. S. Grundtvig, Laboratorieleder, cand. pharm., bkg. 27.1.
- Niels, Sognepræst* til Læso, 4.8.
- Kristoffersen, K. V., Konsulent, Give, bkg. 7.11.
- Krog, Peter, Kroejer*, Brøns, bkg. 3.7.
- Krogh, Anna Døge, KS. 17.9.
- Henry, Fiskehdl., KS. 7.2.
- Jens, bkg. 13.11; H: Ingeb.
- Jens Chr., Sagf.*, Gdr., Sulsted, bkg. 9.1.
- L. W., Bankdir., Randers, 27.7.
- Laur., Propr., Gl. Margaard, bkg. 10.6.
- Rigmor Andriette, f. Petersen, 7.4.
- S. J., Forstass., Herning, 12.6.
- Urban, Eksp.sekr., Lyngby, 9.5.
- Vilh. Chr. P. M., Dir., exam. jur., KS. 5.6.
- Kromann, Eigil, Købm., Odense, bkg. 27.8.
- Martine M., f. Mortensen, Nordby F, bkg. 26.10; M: Thomas.
- Mette, f. Ibsen, 3.3.
- Kronstrom, Olga, 11.6.
- Kruchov, Axel, Kæmner, Bramminge, bkg. 10.6.
- Kruckow, Hansine, f. Ludvigsen, 28.1; M: Fabr.
- Kruse, Ejler Børge Chr., bkg. 30.9.
- Erik, Elektroinst., KS. 27.11.
- Kruuse, Borelle, f. v. Clauson-Kaas, 16.6.
- Chr., Lektor*, Ringsted, 30.7.
- Else Margr., KS. 16.6; M: Vinhdl.
- Kryger, Anna, f. Jørgensen, 10.6.
- Jørg. Chr., Typograf, KS. 8.12.
- Krüger, Ane Margr., f. Clausen, 10.4.
- Anna Sophie A., 31.10.
- Astrid Marie, 17.8; M: Aage.
- Ejvind Emil, Fisker, KS. 19.11.
- F., Købm., Nykøbing F., 9.4.
- G., Direktor, Göteborg, bkg. 4.4.
- Gunnar Claus, KS. 17.4.
- Heinrich, Landbrugsmedhj., Haderslev, bkg. 21.8.
- Sten Ad., 8.4.
- Krüll, Preben, 10.1.
- Kroll, J., Maskinfabr., Grindsted, bkg. 11.3.
- Krøyer, Ellen, f. Wiboltt, Fredensborg, 24.2.
- Kuhn, Marie Laurine, KS. 17.6.
- Kuhnmüch, Carl Vald., 10.3.
- Kunze, Olga, 29.5; M: Theodor.
- Alice, 11.3.
- Kurtzhals, H. C. Lindholm, 30.12.
- Kurtzhals, Meta M., 17.12.
- Kvorning, Jens, Gaardejer, Roum, bkg. 27.8.
- Kyed, Ivar, Gaardejer, Gravens, bkg. 30.8.
- Marie, bkg. 18.3; M: Gdr., Skærbæk Sdrj.
- Kyhl, Oluf Ax. Emil, Sømand, KS. 27.11.
- Rudolf, Skræderm., 11.7; H: Emma.
- Kühle, Margr., Nykøbing M., 26.6.
- Kühn, Jean, Gross., 13.8; H: Margot.
- Kyhn, Martha Edvardine, f. Bergmann, FS. 30.5.
- Rud. C., Kontorchef, 3.4.
- Valdemar, 22.6.
- Kyhné, Georg, Operasanger, 11.3; H: Rigmor, f. Bahnson.
- Kyndal, Leif, Pianist, Organist, 5.5; M: Anna Greta.
- Kyndi, Soren L., Fisker, Amtop, bkg. 18.4.
- Künzel, V. E., Brandm.*, 7.7.
- Kyo, N. C., Enelærer, Gedsted, bkg. 18.1.
- Kähler, Anna, E. e. Best., Sønderborg, bkg. 26.6.
- Julius, Redaktør, Dr. phil., Aabenraa, bkg. 1.4.
- Købler, A., Maskinfabr., SBS. 4.7.
- Gerda, 10.3.
- Koedt, Elli Peschke, Transl., 9.11.
- Köhler, Ernst Carl, Kommiss., NBS. 29.4.
- Kølle, Einer, Frisørm., 5.1.
- Konicke, Helga, Lærerinde*, 2.12.
- König, Louise, f. Sørensen, 3.4; M: Sophus.
- Ladefoged, Soren, Kroejer, Salten, bkg. 6.3.
- Lagerberg, Emil, 13.9.
- Lagergren, Bertil, Skomagerm., bkg. 2.3.
- Lagoni, Peter, Arbejds., SBS. 24.3.
- Lambæk, Laur., Forvalter, Kolding, bkg. 26.1.
- Lander, Ingeb. Sophie, 3.5; D: Else.
- Landtreter, Marie, E. e. Værkm., Aabenraa, bkg. 1.5.
- Lang, Johanne Marie, Boghandler, KS. 24.12.
- Langback, Ole, Forf., KS. 18.2.
- Langballe, Anna Elisab., 2.11.
- Chr. H., Sognefoged, Gaardejer, Kløv, bkg. 3.6.
- Lange, Bodil, Lærerinde*, 2.10.
- Carl Joh., Købm., 29.11.
- Emma, f. Surel, Rudkøbing, 12.3.
- Hanne Sofie, E., KS. 10.12.
- Hans Emil, Elektriker*, KS. 14.11.

- Lange, Henriette, 18.4; M: Kay.
 — Jens J., Fængselsoverlærer, Kragsskovhede, 17.1.
 — Johanne, Musikl., Odense, bkg. 15.2.
 — Johs., 9.8.
 — Lauritz, Prokurist, cand. jur., 30.7; H: Bodil.
 — Maria, f. Schelepp, NBS. 15.1.
 — Marie Kristine, f. Petersen, KS. 7.2.
 — Mimi, f. Ditzel, Oslo, 2.9.
 Langebæk, Ellen, f. Petersen, KS. 29.5; M: Ing.
 Langgaard, Gerda Alice, Aars, bkg. 29.10; M: Manufakturhdl.
 — Gertrud, Minnesota, Long Island, 24.5.
 — Rued, Komponist, Domorg., Prof., Ribe, 10.7; H: f. Tetens.
 Langhoff, Hans Nielsen, Sdr. Stenderup, bkg. 29.3.
 Langkau, Eva, Billedhugger, 4.4.
 Langkilde, Karl, Godsejer, Bramstrup, 18.4.
 Langsted, Elise, Boghandler*, Frk., Allinge, 26.11.
 Langtæble, Lars, Brygger, Kværndrup, bkg. 7.10.
 Lantow, Anna Marie, f. Nielsen, FS. 21.1.
 Larsen, A. Chr., Marineing., 5.3.
 — Carl C., Sognepr.*, Tolne, 27.6.
 — Carl Wilh., Sagf., Woodstock, bkg. 23.4.
 — Einar, Amanuensis*, mag. scient., Odense, 23.8.
 — Elna, bkg. 7.6; M: Overretssagf., Frederikshavn.
 — F. C., Postm.*, Rønne, 13.9; H: Agnes.
 — H. P., Dir., Ladby Teglværk, 18.4.
 — Johanne Margr., bkg. 26.1; M: Sognepr., Gørlev.
 — Johs. Helmuth, Afdel.chef, 17.1.
 — Jørgen, Møbel- og Antikvarhdl., 16.8.
 — Kai, Musikdir., Rest., Odense, bkg. 18.1.
 — Karla, M: Overpostinsp., KS. 30.5.
 — L. Chr., Kapt. i Flyvev., 25.12.
 — L. Chr., Stationsforst., Fredericia, 21.3.
 — Lars, Snedkerm., Forst., Viborg, 20.6.
 — Lars Chr., Kapt. i Ing., Itzehoe, KS. 30.12.
 — N. P., Bygm., Vaarst, 19.4.
 — Svenning, Overretssagf., 2.9.
 — Theophilus, Forretningsf., Odense, bkg. 6.5.
 — Victor, Minister f. off. Arbejder, 24.4.
 — Vilh., Viceskoleinsp., 16.3.
 Lass, Augusta Marie, FS. 15.4.
 Lassen, Jens Nimb, Pastor emer., Lide-
 mark, 11.9.
 — Jørgen, Civiling., 13.3.
 — Jørgen Nimb., Skovrider, Nyko-
 bing F., 21.9.
 — Knud, Politim., Hillerød, 8.6.
 — L. C. J., Filialbest., Korpssoff., Havn-
 dal, 25.4.
 — Thorvald, Kaptajn, Odense, bkg.
 18.6.
 Lau, Ivan, Overinsp., Odense, bkg.
 25.11.
 Lauesen, Peter, Dir., 24.1.
 Laurberg, Eigil, Overmontør, KS. 27.10.
 Lauridsen, G. Rosenfeldt, Politifuldm.,
 26.8.
 — L. J., Overdyrlæge*, Todbjerg, bkg.
 7.5.
 Lauritsen, A. E. S., Stfst.* i Borris, 27.2.
 — C., Sagfører, 26.7.
 Lauritzen, Johs., Arkitekt, 12.5; H:
 Marie.
 Laursen, Arnt Odgaard, Propr., Ølholm,
 18.1; H: Gerda.
 — Camilla, f. Paludan, E. e. Spr. i
 Vestervig H. L., 22.8.
 — L. H., Pastor emer., Brons, 25.2.
 Lausen, Marie, Konsulinde, Clasons-
 borg, bkg. 5.9.
 Lauterbach, Anna, bkg. 6.2; M: Bog-
 hdl., Logumkloster, bkg. 6.2.
 — F. K., Overretssagf., 16.7; H: Edith.
 Lauth, Christine, E. e. Politibetj., 7.3.
 Lawaetz, Charlotte, f. Hanssen, 26.3.
 Laybourn, Carl Rob., 21.12.
 Leander, Ellen, 2.5; M: Holger.
 Leding, Jens, Teglværksdir., Nr. Nebel,
 bkg. 16.1.
 Lehmann, Ovidia, 15.1; M: Peter.
 — Theodor Aug., Tømmerhdl., Gross.,
 18.2.
 — Vilhelmine Martine Kristine, KS.
 26.5.
 Lehn, C. J., Skolebest.*, Nymark, 15.5.
 Leininger, Georg S., Arbejdsmand*,
 KS. 19.7.
 Leisner, Charles Emanuel, Bogtrykker,
 14.1; H: Josepha, f. Møllerup.
 — Will., Repr., Odense, bkg. 5.11.
 Lemming, Gabriel, 14.5; H: Thyra.
 — S. P., Gartner, Maarslet, bkg. 22.12.
 Lemnitz, Helene, 9.9.
 Lemvig-Müller, V. A. B., Gross., MF.*,
 20.11.
 Lenander, Margrethe, 23.4.
 Lenau, Henri B., Ingeniør, 30.3, N.
 York.
 Lenschau, Marius, Filialdir.*, 23.9;
 H: Sofie.

- Leonhardt, C. V., Depotarb., KS. 13.10.
- Leopold, Fernanda, Frøken, 12.4.
- Lerche, Ingeb. Sophie, f. Schougaard, 14.4.
- Kirsten, M: Sognefoged, bkg. 20.8.
- Knud, Chauffør, 15.1.
- Lydia, f. Lindgreen, 27.8.
- Margr., E. e. Lods, Nekso, bkg. 3.10.
- Peter Will., Kunstdrejer, KS. 23.1.
- Lersey, Peter, Læge, 21.6.
- Leth, A., Ekspeditionschef, cand. jur., Herning, 22.4.
- Ax. Erh. Thrane, Kontorass., NBS. 24.6.
- Emma Sus Frederikke, f. Desmarais, 6.1; M: Søren.
- Erik Helge, Brandm., KS. 19.8.
- Kathrine, Frue, bkg. 11.12.
- Søren A. F. Thrane, 15.6; H: Grete.
- Vagn Thrane, Ing., 6.7; H: Margr.
- Lethan, E. G. V., Manufakturhdl., KS. 24.12.
- Lewinsky, Gerda, Husholdningsl., NBS. 30.4.
- Løvring, Søren, Murerm., 11.1; H: Rigmor.
- Levy, Nathalius, Lagerchef, KS. 21.5.
- Levysohn, Esther, E., KS. 29.9.
- Licht, Anna M., Frue, Vemmetofte, 25.4.
- Marie, Frue, Holstebro, M: Farvedhdl., bkg. 9.10.
- Victor Thorv., Snedker, KS. 15.5.
- Lichtenberg, Ejnar, Boghandler*, 22.5; H: Ingeborg, f. Petersen.
- Lichtinger, Johanne, 31.3; Br: Aage.
- Lidegaard, Astrid, f. Vedsegaard, 22.7.
- Lieberkind, Camilla, 14.3.
- Liebman, August, Skuespiller, 12.12.
- Liebmann, Fr., Boghandler, Berlin, bkg. 24.1.
- Siegfried, Gross., 28.2; H: Meta.
- Lier, Elise Margr. Louise, E., KS. 16.7.
- Lillelund, Julie, Lærerinde, 19.6.
- Lillicrona, Vica, 1.12.
- Lillienskiold, Holger, Sparekassedir., Odense, 25.5.
- Linck, Thyra Johanne Louise, Sprog-lærer, 27.12.
- V. Schioler, Skuespiller, 6.9; H: Edith.
- Lincke, Aage, 15.5.
- Lind, A. E., Fabr., Borås, bkg. 25.1.
- Anna Larsen, 10.6; S: Erik. Th.
- Bent, Olaf Modellør, KS. 29.5.
- C. O., Driftsbest., 28.11.
- Georg, 27.3.
- Hans Jørgen, Tommerup, bkg. 7.1.
- Harald Vilh., Ass.*, SBS. 16.4.
- Lind, Kathrine, E. e. Trafikkontr., 13.2.
- Kr., Landsretssagf., Graasten, 27.2.
- Margr. Caroline Joh., E., NBS. 30.12.
- Torben, stud. med., midl. Uppsala, bkg. 23.1.
- Vald., Gaardejer, Egebjerg Skovgaard, bkg. 23.12.
- Lindahl, Ella Julie, f. Brygmann, KS. 13.8.
- Hansine, f. Kjørbye, FS. 18.8.
- Karl, Form., 18.5.
- Poul Eigil Birger, Skibsf., 11.9; H: Grethe.
- Sophus, 19.5.
- Lindberg, Edv. Chr., Brandm., 22.7; H: Karen.
- Johanna, 8.1.
- Lindblad, Niels Martin, Dir., KS. 1.12.
- Lindblom, Albert, Kontorchef u. Mag., 29.8.
- Lindegaard, Elna, Jægermesterinde, f. Krøyer, 21.12.
- Ludvig, KS. 13.5.
- Lindewald, Aage, 1.3.
- Lindhard, P. T., Ingeniør, N. York, bkg. 24.2.
- Lindhardt, Sophie, E. e. Lærer i Soesmark, bkg. 26.4.
- v. Lindholm, H. Chr. Holten, 10.4.
- Lindholm, Holger Andreas, Porcelæns-maler, 29.1; H: Lilly.
- Lindstrøm, Alex, Overpostbud*, 30.7.
- Knud, bkg. 30.11; H: Via.
- Lippert, Alfr. Emil, Fabr., KS. 17.5.
- Egon, Kemigraf, 3.10; H: Edith.
- Ernst Emanuel, FS. 10.11.
- Martha, f. Kaaber, 5.3; M: Emil.
- Lloyd, Jane Elizabeth, Hareskovby, bkg. 19.10.
- Locher, Jens, Forf., 22.6.
- Locht, Adolf, Fabrikant*, Herning, bkg. 4.7.
- Lohmann, Camilla Claudine Blanch, f. Nissen, FS. 26.3.
- H. S. V., Prokurist, KS. 2.8.
- Lohse, Bernh. S., Snedker*, FS. 4.7.
- Christoffer Lauridsen, KS. 17.5.
- Loldrup, Johs. L., Fabr., NBS. 12.8.
- Loll., W., Regnskabsf., Slangerup, bkg. 10.11.
- Lolle, R., Kommunalrevisor, Fagfor-
eningsform., 7.1.
- Lomholt, Hans, Sogneraadform., Horn-
strup, bkg. 19.5.
- Lommer, Elna Christine, E. e. Over-
jæger, KS. 27.2.
- Longhi, Victor, 14.11; H: Gertrud.
- Loof, Sofie, Frue, bkg. 20.9.
- Lorck, Rigmor, Frøken, 4.2.

- Lorckmann, Heinr. S. T., NBS. 19.11.
 Lorenscheit, Viggo, 10.1; H: Anna.
 Lorentzen, Axel, Overbygningskonduktor, 11.12.
 — Ida Charlotte, Frøken, Thurø, 11.5.
 — Vilh., Propr., Bubbegaard, 9.5.
 Lorenzen, Elisabeth, f. Bangsbøll, 9.9.
 — Hansigne, Forfatterinde, Frue, Ballum, 6.11.
 Lose, Carl Johan, Dir., cand. jur., 22.7; H: Else.
 Lotinga, Nathan, Repræs., FS. 14.3.
 Lotz, Marie, f. Søndergaard, 15.11.
 Lou, Marcus Andr., Orgelbygger, 24.3.
 Lous, Marie, f. Kirchhoff, 14.7.
 — Oscar, Kontorchef, 6.12; H: Ragna.
 Lousen, Chr. H., Pastor emer., Sønderborg, 12.4.
 Lublin-Nielsen, Sigrd, 1.8.
 Lucas, Betty Marie, 9.11.
 — Erik, Gross., 30.5.
 Lucke, Ivy, Sygepl., KS. 27.8.
 Luckow, Viola Theresa, Frue, KS. 25.2.
 Ludolph, Peder, Malerm., Stenstrup, bkg. 29.10.
 Ludwigs, Asta Johanne Ørbech, KS. 25.2.
 Ludvigsen, Valborg Marie, f. Bruun, M: Dir.; KS. 11.8.
 Lund, A., Ejendomsægler, Aalborg, bkg. 5.12.
 — Alb. Theodor Wilh., Kustode*, 7.7.
 — Amalie, E. e. Teglværksejer, 8.1.
 — Anna Cathr., E., KS. 15.5.
 — Asger, 3.3; H: Gotfredine, f. Mundeling.
 — Asger A. F., Metalstøber, 3.8; H: Elly.
 — Axel, Købmand, Holstebro, bkg. 21.11.
 — Cecilie, 31.5; Sst: Dagmar.
 — Christian Ehrenfred, Propr., Kratholm, 1.8; H: Inge.
 — Dora, f. Rüemennapp., 21.7.
 — Edv., Isenkræmmer, 13.6.
 — Elisab. Florentine Christine, NBS. 12.8.
 — Emma, 2.2; M: Ebbe.
 — Fritz Charles, Arbejdsmand, KS. 4.8.
 — Gudrun Boserup, f. Eybye, bkg. 23.4.
 — H. C., Boghandler, Gesten, 24.4.
 — Hakon, Klasseletterikoll., MB.*, Sakskøbing, 5.6.
 — Hans Jørgen, Forpagter, KS. 8.1.
 — Helga, E. e. Gross., 28.2.
 — Ingeb. Collin, E. e. Apoteker, 20.3.
 — Ingeborg Nicoline, KS. 18.6.
 — Karen f. Stockholm, 22.9.
 — Kathrine, 10.10.
 Lund, Kirsten, Lærerinde, Randers, bkg. 16.6.
 — L. P. C., Stationsforst.*, Randers, 20.6.
 — Laur., Bagerm., Odense, bkg. 3.12.
 — Thyge Vald., 4.8.
 — Valborg Harriet, E., KS. 29.7.
 — Vilh., Landsdommer*, 21.12.
 Lundblad, Chr., Tapetsererm., 11.6.
 Lundbye, Christiane, Frøken, 3.9.
 Lunde, Hans S., Købmand*, Hanning, 28.12; H: Anna.
 Lundorff, Jens, Lærer, Møllerup, bkg. 21.10.
 Lundegaard, Anders M. P., Civilingeniør, 23.4; H: Ellen.
 Lundgren, Carl, Dir., 31.1.
 Lundgreen, Sv., Fabrikant, Roskilde, bkg. 4.6.
 Lundqvist, Margrethe, 16.11.
 — Olaf Emil B. 22.6.
 Lundsgaard, Carl, Gaardejer, København, bkg. 2.7.
 — Conrad, Herreekvip.hdl., Farsø, 2.12.
 Lundsted, Aage Philip, 23.12 i Amerika.
 Lundstein, Ida, f. Ibsen, Næstved, 16.10.
 Lundstrøm, Anna, Frue, Sæby, 11.4.
 — Birthe, f. Granath, 18.5 i Kiruna.
 — Kedde, 31.1; M: Sv.
 Lungholt, Th., Fabr., bkg. 14.10.
 Lunn, Ingeb., f. Fischer-Simonsen, 10.6.
 Lunning, Fr., Dir., New York, 31.8.
 Lunøe, Carl Wilh., Maskinm.*, FS. 21.3.
 Luplau, Helga Bottiger, KS. 7.4.
 Lutz-Wennerberg, Herm., 28.9.
 Lübbers, Alfr. Holger, KS. 12.1.
 Lybecker, Anton, 20.9.
 — Marie, Frue, Bagsværd, 5.4.
 Lüders, Alfr., Telegrafbest.*, 12.5; H: Nana.
 — Charles Georg Emil, Kvarterm.*, KS. 11.8.
 Lyngback, Olga, f. Saurbrey, bkg. 23.8.
 Lyngby, Kjeld, bkg. 4.11; H: Gerda.
 Lyngbye, Carl W., Repr., 17.4.
 — Laur., Maskinfabr., Civiling., Sakskøbing, bkg. 17.6.
 Lyngge, S. P. N. C., Cigarm.*, KS. 11.8.
 Lypert, Marie, 1.11 og M:
 — Martin Bernh., 27.10.
 Lyster, Einer, Fabr., H: Esther, bkg. 12.2.
 — Hans, 26.7.
 — Johs., 19.10; H: Karen.
 Lystrup, Poul, Bogholder*, Nakskov, bkg. 15.7.
 Lüttau, Dagn. Cornelia, 18.4.
 Læssøe, Olene, 14.4; Sst: Minna.
 Lofquist, Wilh., Grafiker, Maler, 2.7.

- Logstrup, V., Elektricitetsværksbest., Skagen, bkg. 6.5.
 Løjmand, Hans, Forf., 2.4.
 Londahl, Johs., Hotelejer, Allingaabro, bkg. 4.6.
 Lorud, A., Hotelejer, Thisted, bkg. 25.10.
 Lovbo, Anton Karl Kristian, 29.1; H: Ellen.
 Lowe, Ebba Emilie, f. Kruse, 9.7.
 Løvengreen, Ingeb., f. Myhre, 7.1.
 Løvenskjold, Carl Fr., 23.7.
 Løvenstein, Sv., Prokurist, 27.12.
 Løvstrøm, Henriette, Frue, bkg. 12.10.
 Løye, Vica, f. Hoffmeyer, 29.3.
- Maahr, Alma Helene, f. Holtemann, 3.3.
 Madelung, Hilda Elvira, Frue, Soro, bkg. 26.9.
 Madsen, Anne, Missionær, Pastorinde, Esbjerg, bkg. 4.10.
 — Morten Weber, Fyrmester*, Skagen, bkg. 23.7.
 — Victor A., Postkontrolør, 9.2.
 Madvig, Einar, Arkitekt, 3.9.
 Magius, Alice Mary, f. Thoustrup, 3.4; M: Skovrider*.
 Magleby, Marchen, f. Jans, 2.10.
 Mahler, Dortha, bkg. 27.7; M: Hans.
 Maigaard, P., Lærer, Nakskov, bkg. 24.4.
 Makwarth, Oscar W. W., Regimentsmusiker, 16.5; H: Ane Kathr.
 Malling, Axel, Slagterm., 2.1.
 — Frida Elisab. Clara, f. Wolter, Hamborg, 9.10.
 — Grethe Mathilde, Bankass., NBS. 2.7.
 — Jens Edv., Hamborg, 8.6; H: Frieda.
 — S. S., Kreditforeningsfuldm.*, Aarhus, bkg. 4.3.
 Malmström, Wiggo, Cigarfabr., Olderm., 23.4.
 Mandix, Augusta, 15.3.
 Mandrup-Poulsen, K. E., Arkitekt, 23.7.
 Manich, A. H., Forstelærer*, Bramminge, 29.3.
 Mansa, Frants, Maskinm.* v. DSB, Aarhus, 1.6.
 Marcussen, K., Organist, bkg. 24.1.
 Margolinsky, Freuda, bkg. 1.7.
 Markmann, Laur., Realskolebest., bkg. 8.2.
 Marott, Henry Cl., Viceskoleinsp., 24.3.
 Marquard, Adolf, 2.6; H: Ellen.
 Marstrand, Olav Theodor, Bagerm., Allerslev, 20.3.
 Martens, Carl, Forf., Dir., 22.3.
 — Flora, 22.2.
 Martin, Magda, KS. 28.4; M: Dir.
- Martini, Selma, 5.2.
 Martiny, Erik, Viceskoleinsp., Odense, bkg. 22.12.
 Martins, Jens Chr., Fabr., 20.11.
 — Vilhelm, 20.12.
 Mathiassen, Vilh., Læge, Hobro, 25.11.
 Mathiesen, Erik, Tandlæge, bkg. 5.5; H: Bergliot.
 — Peder Overgaard, 25.8.
 Matzen, Chr. Købm., Biografejer, Sønderborg, 11.12.
 — Henry, Kemigraf, 14.4.
 Mau, Vald., Kunstmaler, 6.8; H: Carla.
 Maymann, Johanne, 30.12.
 Mazzaroli, A., Terazzomester, Odense, bkg. 29.3.
 Maxen, Christian, 5.3.
 v. Mehren, Bodil Kirstine, E. e. Apoteker, 11.2.
 Meier, Otto, 8.2; H: Ane.
 Meiniche, Karen Sofie, 28.3.
 Meinicke, Lovise Christiane, f. Petersen, NBS. 4.3.
 Meisner, Charles, Restauratør*, 10.11.
 Melby, Dorothea, 12.12.
 Melchior, Hjalmar, 15.4.
 — M. Ralph., Forpagter*, 6.7; H: Raja, f. Merlinsky.
 — Max G., 24.5; H: Agnes.
 — Rebecca, f. Stern, bkg. 27.3.
 Meldgaard, Anders, Gdr., Sogner.form., bkg. 11.3.
 — Severin, Købm., Horsens, 19.1.
 Meldola, Charles C., 10.9.
 Melskens, Poula, f. Schjodt-Hansen, 22.11.
 Menander, Ellen Wiktoria, Sygepl., Frue, KS. 8.2.
 Mende, Carl, Bankdir., Svendborg, bkg. 19.6.
 Mensen, Kamilla, E. e. Statspolitichef, 25.7.
 Mertz, Gaston Carl Martin, Gross., 5.7.
 Mervild, Edith, bkg. 1.10; M: Stig M., London.
 Messmann, Aage, Malerm., 23.3.
 Meulengracht-Madsen, Ingeb., 30.6.
 Meyer, Aage, Tjener*, KS. 7.7.
 — Agnes Bothilde, KS. 3.6; M: Maskinm.
 — Alb. Rud. Jac., FS. 15.1.
 — Bertha Martha Marie, f. Clemens, NBS. 24.6.
 — Carl, Bagerm., Nr. Snede, bkg. 3.9.
 — Daniel Jac., Fotograf*, KS. 2.1.
 — Emilie Christine, E., KS. 2.6.
 — Githe, Syerske, KS. 30.12.
 — Grethe, Frue, 6.6.
 — Hans Peter, Skomagerm., 14.2; H: Agnes.

- Meyer, Henry, 14.4; H: Sigrid.
 — Ida, Sletten, bkg. 15.7; M: Johs.
 — Ingrid, Klaverpæd., NBS. 12.2.
 — Jacob, Skytte*, Bjælkerup, bkg. 27.4.
 — Magda, Forstanderinde*, 25.10.
 — Martha, f. Clemens, 16.6.
 — Ole Ludvig, Ing., 4.4.
 — Rob., Repræsentant, bkg. 24.1.
 — Sv. Trøst, Købm., KS. 6.8.
 — Viggo, Dir., Civiling., 22.1; H: Nina.
 Miang, Hans, Kioskejer, Sønderborg, bkg. 13.11.
 Michaelis, Werner, 2.9.
 Michaelsen, Louis A., Dir., New York, 25.3.
 Michelsen, Kaj, Overlæge*, Randers, 19.12.
 Middelboe, Poul, Ing., Orlogskaptajn, 12.8.
 Mielche, Eva, f. Houmann, M: Forf., Journ., Roskilde, bkg. 2.10.
 Mikkelsen, Harriet, bkg. 29.3; M: Provst, Højby, bkg. 29.3.
 — Jens, Forsogsleder, Odense, 11.6.
 — R. L. M., Oberst i Fodf., 20.1; H: Dorthæa.
 Mildé, Erna, Red., 30.6.
 — Vald. Peter, Vognmand, 27.3.
 Millech, Bruno, Gross., 17.8.
 Milo, Fr. Vilh., KS. 4.3.
 Mineur, Alma, Frue, 3.8.
 Moberg, Otto, 24.9; H: Ebba.
 Moe, Andreas, Kunstmaler, Sandvig, bkg. 14.6.
 — Marie Louise, E. c. Propr., bkg. 5.12.
 Mogensen, Aage, Dir., Aalborg, bkg. 10.11.
 — Harald, Skovrider, Jarlbak, bkg. 24.3.
 Mohn, Karen, 27.6.
 Mohr, Astrid Bernhardine, f. Schioth, FS. 19.3.
 — Hugo Heinr., Th. Snedker, KS. 27.5.
 Moliin, Carl, Amtstuefuldm.*, KS. 19.1.
 Mollerup, Carl Fr., Sporvejsfunkt., KS. 26.5.
 — Diona (Anna), 2.8; E. c. Professor.
 Moltke, Erik, Greve, 24.8.
 — Inger Margr. Kristine, E., f. Christensen, NBS. 25.11.
 — Otto, 13.9; H: Jessie, f. Caroe.
 Moltke-Huitfeldt, Stina, f. Gyllenkrok, 21.3.
 Moltved, Helga, 22.8; M: Fuldm.
 Moltzen, Agnes Kristine, 2.9.
 Molzen, Hans, Gross., 16.11.
 Mommsen, Sigurd, 19.6.
 Monin, J. M., 22.7.
 Monnet, Irenée, 29.5.
 Monrad, Kathrine Rebekka, KS. 24.7.
 Monrad-Nielsen, Mariane, Kommune-lærerinde, 9.8.
 Monrad-Wiklund, Elly, bkg. 29.10.
 Morbeck, Adolf, Forkusk* v. Kbhs. Brandv., 29.5.
 Morgan, Valborg Marie, f. Türeck, 1.3; M: Tage.
 Moritz, August, bkg. 9.1; D: Erna Mel-dola.
 Morning, Hansine, Frue, 20.10.
 Morsing, Peder, Viceskoleinsp., bkg. 1.10.
 Mortensen, Aage, Dir., Aalborg, 4.11.
 — Theodor, Dr. phil., 3.4; S: Helge Fæsmær.
 Moses, Poul Georg, Vinhandler, Svend-borg, bkg. 17.12.
 v. Motz, Birgitte, Malerinde, Gilleleje, 20.12.
 Mourier, Axel, Driftsbest., cand. polyt., 17.7; H: Ellen.
 Mouritzsen, E. M. J., Skibsf. i ØK, 20.10 i Baltimore.
 Mullit, Rosa, f. Pedersen, 9.3.
 Munch, Maria, f. Maymann, 2.11.
 — Oskar, Kreaturhdl., Frederikshavn, bkg. 13.10.
 Munck, Åge, Sporvejsfunkt.*, 17.10.
 — Fanny Marie, f. Poulsen, 8.10; M: Poul.
 — Henriette, bkg. 25.10.
 — Meta, f. Schultz, FS. 24.9.
 — Poula, Forstanderinde*, Frøken, 22.7.
 — Søren N., Vognstyrer*, KS. 8.9.
 Munk, Holger Vilh., 3.8.
 — Nikoline, 21.3.
 — Sigurd, 9.12; H: Gudrun.
 Munkeboe, Hansine, KS. 5.5.
 Murmann, Marie, bkg. 28.11.
 Muurmann, Karen, f. Hebsgaard, 14.7.
 — Vilh., KS. 2.1.
 Muxoll, Viggo, Malermester*, KS. 10.5.
 v. Mühlen, Steffen, Godsejer, Holmesjö, bkg. 9.6.
 Mylenberg, Laura, f. Beck, 13.8; M: Karl V.,
 Müllich, Jacobine Haldine, f. Smith, NBS. 29.1.
 v. Müllen, Erik, 21.12.
 Müller, Anne, Frue, Jelling, 12.1.
 — Anne Margr. Andrea, f. Nehm, 14.9.
 — Ane Lonny, bkg. 23.6; M: Land-brugskand., Birkerød, bkg. 23.6.
 — Caroline, E. e. Kedelsmedem., 17.11.
 — Ellen, 20.8.
 — H. H., Fuldm.*, 18.5.
 — Isca, f. Clausen, 6.10.
 — Karen, f. Linde, E. c. Sophus M., 2.4.

- Müller, Karen Sofine Jørgine, 15.12; M: Sv., Ing.
- Louis Ad., Stationsm., FS. 1.10.
- Per Max, stud. jur., KS. 24.12.
- Münster, F. E. T., Apoteker, Nykøbing M., 26.10.
- M. W., Overretssagf., Buddinge, 24.1.
- Mynster, Rosa, 29.9; M: pens. Overportør.
- Münster-Swendsen, Inge, f. Lau-Færch, bkg. 26.1.
- Myrdahl, Thora, E. e. Læge, 15.6.
- Møldrup, Carl, Blomsterhdl., 29.1.
- Charlotte, f. Thode, 24.3.
- Molgaard, Marie, E. e. Førstelærer, Ikast, bkg. 30.5.
- Møller, A. C., Købm., Aarhus, bkg. 26.5.
- Agnes, f. Jensen, 1.10.
- Ane Christine, Klasselotterikoll., KS. 17.6.
- Asta Nannestad, f. Kjersgaard, 20.10; S: Tage.
- August Emanuel, 28.9.
- Augusta Caroline, E., KS. 17.4.
- Axel, Telegrafkontr., 1.9; H: Valborg.
- Betty Jensine, Musikl., KS. 6.8.
- Christian, Godsejer, cand. jur., 1.5; H: Nancy, f. Kall.
- Christen Chr., Handelsgartner, 24.6.
- Doris Anine Juliane, f. Houlberg, NBS. 2.7.
- Elisabeth Bartholdy, 4.1.
- Ellen, f. Windfeldt, 2.2.
- Ellen, Slagelse, bkg. 5.2; M: Apoteker.
- Else, f. Sievers, 6.4.
- Emma Laura Bartholdy, Provstinde, bkg. 6.11.
- Fred. A., Malerm., 29.4.
- Fritz Ludvig, Læge, 31.3.
- Hans Fr., Sogneraadsform., Branddir., Sjunkeby, bkg. 8.7.
- Hans Bendix, Husejer, 28.6.
- Hans Peter, Klaverstemmer, KS. 5.11.
- Harald, Lærer* i Langebæk, 26.12.
- Helge Bartholdy, Læge, Maribo, 2.8.
- Henrikka, f. Hahn, 24.10.
- Hj. Halfdan, Protokolfabr., 28.12.
- Hulda, Musikl.*, 30.6.
- J. C. J., Postmester*, 4.8.
- J. Chr., Propr.*, Randers, 17.11.
- J. G., Ritm., Odense, bkg. 19.10.
- J. Kr., Førstelærer*, V. Velling, 17.11.
- Jacob, Fabrikant, 4.5.
- Jenny, Balletinstruktice, 1.5.
- Jens, Trafikkontr., Aarhus, 31.5.
- Møller, Johs., Maskinm., Dragør, bkg. 5.6; H: Gerda.
- Julius, Højesteretsdommer*, 1.12; H: Else Marie.
- Jørgen Chr., Maskinarb., 26.8.
- K., Regnskabschef, 20.5; H: Ragna.
- Karen, Frue, 10.8.
- Karen Elisab., f. Curee, 24.4; E. e. Underdir.,
- Leif, Revisor, 14.9.
- Marie Kristine, f. Bareisen, E. e. Kantor, 13.1.
- Martin, Bygmester*, Bredebro, 30.9.
- Mette Højlund, bkg. 6.11.
- N. I., Købm., Brande, bkg. 25.7.
- Nina, Frue, 24.6.
- Odin A., Købm., bkg. 10.12.
- Olaf, Sagf., 17.4.
- Oscar Chr., 6.5; H: Jytte.
- Otto Sidney, Overretssagf., KS. 25.4.
- Petra Fiorella Christine, Lærerinde*, E., KS. 7.3.
- Poul Axel, Telegrafkontr.*, 1.9.
- Poul Nannestad, 18.9.
- Rogert, Bagerm., 27.9; H: Elma.
- Sv. Aa., Dyrehavemaler, 2.10; H: Mary.
- Sv. Chr., Fabr., Civiling., bkg. 24.12.
- Th., Bagerm., Haderslev, bkg. 21.5.
- Ths. Emil, Urhdl., KS. 2.12.
- Vilhelmine, Nykøbing M., bkg. 15.1; M: Dir.
- Møllgaard, Hulda, 7.2.
- Molvad, Chr. Fr., Kontorchef*, FS. 25.7.
- Mønsted, Laur. C., Automobilforh., Aarhus, bkg. 29.1.
- Mørch, Ingeb., 18.2.
- Nancy Elisab., f. Tandberg, 15.5.
- Niels Peter, Overtrafikass., 13.11.
- Sig., Overtoldbetj., Hundested, 16.9.
- Mørck, H. Chr., Fabr., Haderslev, 29.12; H: Gerda.
- M., Tomrerm., Norresundby, bkg. 1.7.
- Mørkeberg, O., Læge, Nykøbing F., 28.2; H: Anna, f. West.
- Nägel, Lyna Karlia Johanne, KS. 29.10.
- W. F. G., Styrm., NBS. 12.8.
- Wilh., Skibsf., d. i Las Palmas, bkg. 16.7.
- Nathan, Max, Kunstmaler, 17.1.
- Naumann, Ernst, Overpostbud*, Odense, bkg. 5.8.
- Nauntoft, Elvina, f. Schwartzlose, bkg. 8.4.
- Nedergaard, Marie Christine, f. Vogt, 26.2.
- Neel, Axel W., Dr. med., 24.1.
- Neerdam, Hans, Læge, Grenaa, bkg. 9.1.

- Neerfeldt, George, Præst, 12.3.
 Neergaard, Anna Margr., E. e. Skibsf., KS. 12.12.
 — Grethe, 9.12.
 de Neergaard, Peter Christopher, Forpagter*, Laurbjerg, bkg. 10.7.
 Neerup, Villum, Købmand*, Næstved, bkg. 1.2.
 Neff, Josefine Mathilde, KS. 29.10; M: Billedskærer.
 Negendahl, Caroline Vilh., KS. 4.8.
 Nehm, Charles, Ass., bkg. 11.6.
 — Sigv. F., Auktionsholder, 5.12.
 Neiendam, L. F., Restauratør*, 23.5; H: Johanne.
 Neimann, Anna, Komm.l., 25.7.
 Nellemann, Rudolf, Slagter, Landm., Odder, bkg. 11.3.
 Nellemose, Terkild, Driftsbestyrer*, 1.6.
 Nerad, Hubert, Propr., 9.3.
 Neuhausen, Jørg. Didr., Kommuneass.*, Køge, bkg. 11.1.
 Neukirch, Fritz, Propr.*, Silkeborg, bkg. 19.6.
 Neumann, Anna Marie, f. Leifert, KS. 18.3.
 — Poul, Blikkenslagerm.*, 3.10.
 — Rigmor, Oversygepl., Tammerfors., bkg. 23.1.
 Neye, Else Emilie, Frue, KS. 15.5.
 Nielsen, Alfred, Konsul, Trælasthandler, Rudkøbing, 18.9.
 — Anton, Gross., 17.1.
 — Antonia, f. Timoschenko, KS. 27.11; M: Fyrbøder.
 — Axel, Købm., Konsul, Hjørring, bkg. 5.8.
 — Carl, Murerm., Lillerød, bkg. 13.1.
 — Carl C., Journ., Forf., Mill. Valley, S. Francisco, bkg. 4.7.
 — Carl Otto, Apoteker, Aalborg, 23.9.
 — Chr. S., Dir., 7.11; H: Valborg.
 — Ehlert, Borgm., Red., Middelfart, 22.6.
 — Ellen, f. Paul-Petersen, 24.1; E. e. Komp., Ludolph N.,
 — Frederik, Red.* af Typograftidende, bkg. 2.10.
 — Fr. Jul., Civiling., 26.7.
 — Gunnar L. C., Redaktør, 13.2.
 — H. A., Postmester*, Fredericia, 10.9.
 — H. C., Postmester*, 17.12.
 — H. C. T. V., Skovrider*, Katterød, bkg. 11.3.
 — H. H., Gaardejer, MA., Hillerød, bkg. 13.3.
 — Hakon, Dir., Civiling., 12.2.
 — Hans, Telegrafbest., Holsteinborg, 6.6.
 — Henrik Chr., Gross., 2.12.
 Nielsen, Hermod S., Maskinfabr., Moss, bkg. 31.5.
 — J. J., Dyrslæge, Klipleve, 15.3.
 — J. Kr., Eksp.sekr., 29.6.
 — J. P., Folketingsmand*, Dynt, 19.4.
 — Jens, Dir., V. Aaby, 25.2.
 — Jens K., Overing., cand. polyt., 1.2; H: Grete.
 — Jochum, Bogtr., Hadsten, bkg. 30.9.
 — Johan, Docent*, Arkitekt, 6.7.
 — Knud, Dir. i Forsikringsselsk. Danmark, 13.5.
 — Knud, Kgl. Schweitzer, 11.11.
 — Knud Bundgaard, Sergent, Civiling., KS. 1.10.
 — Mine, Direktør, Frue, Brobyværk, bkg. 16.3.
 — Minna, f. Thiedemann., 1.6, E. e. Sognepr. i Tandslet.
 — N. C., Tobaksfabr., Skodsborg, 18.2.
 — N. Kr., Rentier, Mjang, 4.5.
 — N. P., Socialdir.*, 10.1.
 — N. P., Sognepræst*, Aarhus, 16.7.
 — Niels, Læge, 8.12.
 — Niels H., MA.*, Nyhuse, 12.3.
 — Peder, Lektor, Svendborg, 9.2.
 — S. J., Pastor emer., Aalborg, 12.7.
 — Simon Rørby, Gdr., Jagtraadsform., Aalstrup, 6.5.
 — Thorv. Oluf Louis, Forf., KS. 10.10.
 — Vald., Raadm.*, Stenhuggerm. 23.9.
 Nielskov, N. J., Skibsmægler, Dir., Kapt., 14.9.
 Nimb, Fanny Louise, E., 30.10; D: Ella Malberg.
 Nippgaard, Søren, Købm., Haslev, bkg. 29.10.
 Nissen, Erik A., Dir., 15.2.
 — Helga, Overlærer, Frøken, 10.10.
 — Olga Emilie, Musickl., 15.11.
 Nobel, Marie, 15.5.
 — Thora Camilla, f. Thomsen, 12.11.
 Nocs, Peder, Klædegross., Rindum, 16.8.
 Nolfi, Aage K., bkg. 18.12.
 Nolsøe, Johan, Købm., Vaag, 2.7.
 Nordahl, Borge, Teleoversergent, KS. 26.4.
 Nordberg, Anna, 4.6; M: Knud.
 Nordengaard, I. P., MA.*, Skyldraadsform., Svogerslev, 3.10.
 Nordholt, Louis, Faktor*, Køge, bkg. 20.6.
 — Niels Chr. J., Fabr., Varde, 28.12; H: Kirstine.
 Nordsig, J. K. S. A., Sognepræst, Ode-Forslev, 28.11.
 Nordstrøm, Christina, E. e. Keramiker, 13.10.
 Norsk, Cathrine, 19.11.

- Norup, Kirsten Marie, E. e. Fiskeeksportør, Glyngøre, bkg. 24.7.
 — Margr., Enkepastorinde, 14.4.
 — P. M., Oberst i Fodfolket, MF., 25.3.
 Nyborg, Dagmar, 14.5.
 Nydahl, Jens, Vognmand, KS. 19.7.
 Nyegaard, Axel, Kontorchef i Skatte-
 dep., 2.7; H: Anne Lise Bartels.
 — Søren, Provst, Sognepræst, Thisted,
 3.2.
 Nygaard, Else, Komm.l., FS. 16.1.
 — Holger, Restauratør, Spangsborg,
 bkg. 13.9.
 Nyholm, Carl, Gross., 12.10; H: Tove.
 — Fernanda, 21.1.
 — H. A., Oberstinde, 21.10.
 Nykvist, Arne, Odense, 19.9; H: Inger.
 Nymand, Margr., E. e. Frugtgross.,
 Sønderborg, bkg. 2.7.
 Nymann, Peter, Godsejer, Koster Vig,
 11.4; H: Elisabeth.
 Nysten, Anton, Kroejer*, Hinnerup,
 bkg. 18.4.
 Nøhr, Magne, Redaktør, Randers, 29.7.
 Nørager, Sv., Propr., Nislevgaard, bkg.
 15.2.
 Nørballe, Vagn, Boghandler, Sorø, 10.3.
 Nørgaard, H. H., Lektor*, Aarhus, bkg.
 21.3.
 — Ejnar, Postforvalter*, bkg. 15.1.
 — Ellen, 3.9; M: Niels.
 — Jens, Gaardejer*, Hjerm, bkg. 16.3.
 — Karl Georg, Styrmand, KS. 19.8.
 — Oggeline, Forstander*, Christians-
 feld, bkg. 4.11.
 — P., Sparekassedir., Kreaturhdl., Kol-
 lerup, bkg. 21.3.
 — Poul, Købmand, Herning, bkg. 29.2.
 Norregaard, Ellen, f. Nielsen, 23.11.
 — Hans, Lodsdir.*, Kontreadmiral,
 25.12.
 — Marie Louise, bkg. 1.8.
 Nørring, J. E., Red. af Statstidende,
 11.5.
 Nørskov, Peder, Gdr.*, Skals, bkg. 9.6.
 Øbel, Chr. A., Sparekassekass.*, Hol-
 bæk, bkg. 16.12.
 — Clara Quistgaard, 2.8.
 Odde, Johs., Ing., 23.10.
 Odewahn, Agnele, 11.4.
 Odgaard, Arnt, Propr., Ølholm, 18.1.
 Offenbergs, Carl, Fotograf, 21.7; H:
 f. Kryger.
 Offersen, O. I., Sogneraadform., Aaby-
 høj, 9.2.
 Ogilvie, Katharina, 17.11.
 Ohm, Karen Agnete, KS. 15.11.
 Okholm, Ida, Ribe, M: Sparekassedir.,
 bkg. 23.1.
 Okholm, Peter, Kreaturkomm., bkg.
 15.8.
 Okkels, Johs., Trafikinsp.*, Aarhus, 26.6.
 Olivarius, Ellen, f. Brennecke, 6.1.
 Ollendorf, Inger Marie, 23.9; M: K.
 Ollrik, Ellen, Musikl., FS. 17.9.
 — Thøger, Købm., Middelfart, 10.7;
 H: Thyra.
 Olsen, A. J., Læge, Nyk. F., bkg. 23.7.
 — Alfred, Gross., 15.12.
 — Alfred, Fabrikant, Asnæs, bkg. 7.3.
 — Ch., Gross., bkg. 4.4.
 — Emmy, Enkepastorinde, bkg. 21.11.
 — Frithiof, Konsul, Apoteker, Soera-
 baja, 9.12.
 — Georg, Kaptajn i Istjenesten, 29.11.
 — Hans, gronlandsk Journ., Viborg,
 bkg. 3.9.
 — Harald Emil, Bankbest., 5.9.
 — O. V., Baneing.*, 22.11.
 — Otto Sophus, Landinsp., KS. 3.11.
 — Poul M., Overretssagf., 19.8.
 — S. K., Hotelejer, Aalborg, bkg. 19.11.
 — Ulrik, Sogneraadform., Gaardejer,
 Føllenslev, 30.7.
 Omø, Chr., Skomagerm.*, 25.5.
 Oppermann, Agnes Elise, Professorinde,
 f. Johansen, 3.11.
 Orlando, Giovanni Battista, Terrazo-
 mester*, NBS. 25.11.
 Orlien, Rob. Otto, Tegner, 3.11.
 Orthmann, Christiane, Sygepl., 17.3.
 Ortmann, Frederikke Cecilie, f. Hansen,
 Bang, KS. 10.10.
 Ortved, Carl Chr., Isenkræmmer, 13.12;
 H: Ebba.
 Osterhammel, Hugo H. Chr., Salgsdir.*,
 KS. 9.12.
 Otterstrøm, C. A. C., Oberst, Dir., 2.11;
 H: Johanne.
 Otto, Boline, 10.11.
 — Carl Vilh., Maskinm., 22.5.
 — Ida Frederikke, f. Jacobsen, NBS.
 10.6.
 Ottosen, Ingemann, Lektor*, 11.10; H:
 Agnes, f. Boserup.
 Outze, O., Viceskoleinsp., Odense, bkg.
 31.1.
 Outzen, Kathrine, f. Fog, 15.5; M:
 Kommunekass.*,
 Overbye, Vera, f. Guilloteaux, 5.9; M:
 John.
 Overgaard, Marie, Frue, Ringsted, 16.1.
 — P., Gaardejer, Skyum, 8.8.
 — Tage, Købm., Aalborg, 23.6; H: Else.
 — Thorv., Overpostbud*, 4.6.
 Ovesen, Marius, Sparekassedir., Skagen,
 bkg. 3.17.
 Oxvig, Agoe Birthe, Danserinde, 12.5 i
 Madrid.

- Paaske, Emil, Isenkr., Nykøbing M., bkg. 19.1.
 Paaske-Møller, Helga, f. Larsen, 19.5.
 Packness, Ejnar, Kgl. Bygn.insp., Arkitekt, Aalborg, 6.6.
 Pagh-Carlson, Hakon, Artistagent, KS. 10.1.
 Paikin, Fanny, bkg. 10.7; M: Jacob.
 de Palli, H. O. M., Maskinm., KS. 24.12.
 Palludan, Caroline, E. e. Plantageejer, Esbjerg, bkg. 3.10.
 Palsbo, Ole, Filmkritiker, 11.6.
 Paludan, Constance Laurine Sofie Clorius, 2.7.
 — O., Planteskoleejer, Klarskov, bkg. 14.8.
 Pantmann, Dagmar, 3.3.
 Parmigiani, Parmo, NBS. 27.5.
 Paul-Petersen, Ingeb., Institutbest.*, 1.11.
 Paulsen, Johs., Læge, Haderslev, 28.5.
 Paysen, Chr., Eksportør, Tønder, bkg. 6.10.
 Pedersen, A. Vilh., Teglværksejer, Hovedgaard, 18.10.
 — Anton M., Læge, Odense, bkg. 16.9.
 — Christen, Sognepræst, Sandby, 26.8.
 — E. Brahe, Landsretssagf., 20.11.
 — H. Chr., Sognepræst*, Hersted V. og Ø., 2.6.
 — Ludvig, Translator, 14.3.
 — Niels, Dir., MF., Riisskov, 16.11.
 — P., Hotelejer, Horsens, bkg. 24.3.
 — Peder, Postkontrolør, 5.11.
 — Vilh., Maskinfabr., Hong, 15.2.
 Peitsch, Sine, 3.5.
 Pelck, Karen, Nyborg, bkg. 16.12; M: Blikkenslm.
 Pelle, A. Chr., Branddir.*, bkg. 19.8.
 Pens, Cicco, Fabrikant, 28.7.
 Peschardt, Frederikke Johanne, bkg. 4.9; M: Godseksp.
 Peters, Ane, f. Christiansen, Kommunalbest.medl., bkg. 5.12.
 — Chr., Korkvarefabr., 12.4.
 Petersen, Agnes, Provstinde, Flensborg, 10.4.
 — Albert, Skibsreder, Skibsf., Marstal, 8.6.
 — Alfr. J., Dir., 21.5.
 — Ax. Helmer, Civiling., Holbæk, 1.3.
 — Cathinca, Sparekassekass., Lyngby, 24.3.
 — Christopher, Tobaksfabr., Horsens, 2.3.
 — Egon, Kunstklinker., Olderm., bkg. 7.8.
 — Ein., Kaptajnløjtn. (S) i Søværnet, 25.10.
 — Ellen, Skoleinsp., 15.2.
 Petersen, Frank B., Civiling., 17.12.
 — Gerda Dorothea, f. Giebelhausen, NBS. 16.9.
 — Gerh., Veterinærdir., 13.4.
 — Gunver Strange, bkg. 16.6; M: Docent, Aarhus.
 — Jakob, Overbibliotekar, Aabenraa, 9.11.
 — Julius A., Skibsf. i ØK, 20.3.
 — Jørgen, Købm., Generalkonsul, Algier, 10.3.
 — Kaj, Papirhdl., Gross., bkg. 16.7.
 — Kr., Kontorchef* i Privatbanken, 10.9.
 — Louis, Gross., Sønderborg, bkg. 17.3.
 — Magnus, Biografdir., Horsens, bkg. 16.11.
 — Otto, Red., Søskøbing, bkg. 14.5.
 — Peter, Brygger, Dir., Sønderborg, bkg. 27.3.
 — Peter Laur., Viceskoleinsp., Næstved, 7.9.
 — Rich., Teaterdir., Odense, bkg. 28.6.
 — Sigfr. Carlo, Kapt.løjtn., 23.9.
 — Sophus, Dir., Lorensberg, Göteborg, 17.5.
 Petri, Emma, 8.8; M: Anton.
 Petry, Jacob, Konsul, Frederikshavn, 23.8.
 Pfaff, Kaja L. G., KS. 13.3; M: Underdir.
 Piculell, Chr. Elstrøm, KS. 1.9.
 Pihl, Jørgine Margr., E. e. Keramikker, Ronne, bkg. 15.10.
 Pihlkjær, Erneste, E. e. Dyrslæge, Sorø, bkg. 4.4.
 Pihlmann, Hjalmar, Fagforbundsform., Kolding, bkg. 27.8.
 Pindborg, Just Frede Beck, Gross., KS. 2.10.
 Piper, Hilda, f. Lühmann, 16.1; M: Sofus.
 Planck, Victor, Købm., Haslev, 11.1.
 Platau, Alfrida V., 14.6; S: Carlo F.
 Platou, Finn Wessel, Prmlt. i Pansertropperne, 14.11.
 Plaut, Katharina, 29.1.
 Plenge, Leonora, f. Juul, 15.1.
 Plougsgaard, Andreas, Gaardejer*, 25.10.
 Plum, Ingrid B., Assens, 5.2; E. e. Købm. T. B. P.
 Pode, Kathrine, Forstanderinde*, Vejle, 22.11.
 Pogge, Jul. Chr. Heinrich, Fabr., 16.12; H: Elvine.
 Pohl, Emma, f. Hellerup, SBS. 3.11.
 Pohlmann, Franz, Artist, 26.5, Holbæk.
 Polack, Tekla Gabriella, f. Haas, bkg. 12.9.

- Pollak, Paula Rekla, f. Bloch, FS. 30.8.
 Polens, Ole Munk, Skorstensfejerm., Rødby, bkg. 18.6.
 Pontoppidan, Thorolf, Fabr.*, 17.12.
 Poulsen, Anna Sophie, f. Krøyer, Frensensborg, 13.4.
 — Arnold, Civiling., Opfinder, 6.11; H: Gertrud.
 — Harry, Metodistpræst, 25.5.
 — Johs., Korpsoff., 2.1.
 — O. C., Fabr., Viby Sj., 27.1.
 — Valborg, f. Hansen, Harpenistinde, Kgl. Kapelmusika*, KS. 3.11.
 — Vald., Overlæge, Dr. med., 19.4; H: Elisabeth.
 Povelsen, M. M., Vinhdl., 13.10.
 Pragst, Wilh. F., 12.4.
 Prahl, Anna, E. e. Borgm., Byfoged, Ringsted, 15.4.
 Prehn, Anna Marie, f. Sørensen, NBS. 2.7.
 — Jonasing, f. Nielsen, FS. 26.11.
 Presskorn-Thygesen, Anna, FS. 15.2.
 Preuss, Evald M. Th., Værkfører, 11.4.
 — Oscar, Elektriker, MB., bkg. 12.8.
 Priess, Chr., Pensionist, 25.3.
 Prip, Poul, Brygm., Civiling., 16.3 i Norge.
 Probst, Johan, Gas- og Vandm., 8.9.
 Prytz, KS., Ing.kapt., 20.9.
 Præstmark, Helena, Frue, KS. 15.4.
 Pulle, L. P., Eksportør, Silkeb., 8.5.
- Quaade, K. V., Læge, Randers, bkg. 4.7.**
 Quist, Carla, Oversygepl.*, 29.2.
 — Mette Marie, E., f. Pedersen, FS. 16.6.
 — Victor, Kaptajn, Troense, bkg. 6.2.
 Qvist, Eigil, Bogholder, bkg. 8.5.
 — Hans, Værkm., 10.6.
 — Meta, E., 14.6.
 Qvistgaard, Niels Iver, Korp. i US Marines, 26.10 i Korea; F: Forsvarschef, Admiral.
 Qvistorff, Grethe, 7.2.
 Qvortrup, Ax., 31.12.
- Raagaard, Crilles, Købm., 21.11.**
 — Gert J., Gaardejer, 3.8.
 Raaschou, A. Fr., Dir., Ing., 1.1; H: Magda.
 — Kaj, Repr., 26.1.
 — Louise, E., 28.6.
 Rabinowitz, Eli, 11.11.
 Raff, Georg Vald., Gross., KS. 4.3.
 Raffenberg, Knud, Gross., 5.9; H: Alexandra.
 Rafn, Edv. Ejn., Journalist, KS. 7.2.
 Raft, Christine, E., 13.12.
- Rahbek, A. C., Viceskoleinsp.*, Randers, bkg. 6.2.
 — Mads, Gdr., Kreditf.repr., Borris, bkg. 23.5.
 — Niels, Repr., 3.3.
 Raith, Dagn, Petrea Elisab., KS. 17.12.
 Ramlev, R. A. H., Overint., Kaptajn, 26.3.
 Ramsing, Laur., Købm., Slagelse, bkg. 14.6.
 — M. M., Isenkrammer, Tarm, bkg. 3.9.
 Ramus, Lizzie Lomholt, KS. 15.4.
 Randow, Carl Chr., Maskining., 13.4.
 Randrup, Dorteia Kirstine, E., KS. 18.3.
 Rannow, Jenny Karen, f. Jensen, 16.2.
 Rasch, Carl Osc. Imm., kld. Moltke, Maskinchef, KS. 4.8.
 — Edvin, 17.6.
 Rask, Chr., Hestehandler*, Aars, 9.1 i Wheeling, Illinois.
 Rasmussen, A. O., ML.*, Taagerup, 7.11.
 — Conrad, Postm., Skanderborg, 3.1.
 — Elon, Dir., 9.3.
 — Emma, Skolebest.*, 20.7.
 — Erik L., Arkitekt, Vanløse, bkg. 21.11.
 — Hans, Flyverkadet, 25.9 i Texas.
 — Hans C. A., Stationsforst., Middelfart, 16.8.
 — Holger, Arkitekt, 29.11; H: Frida.
 — Ingrid, Læge, Frue, Hellevad, 20.1; M: Læge.
 — Johs. A., Regnskabschef, 13.10.
 — Johs. Olaf, Landssekr. i L. Y. M., 20.3.
 — O. H., Toldforv., Herning, 22.9; H: Valborg.
 — Poul V., Politikommissær, Esbjerg, 16.1.
 — Tage Fabricius, Rednings-Overinsp., Aarhus, bkg. 6.7.
 — Th. W., Dir., 24.8.
 Rassow, Knud, Dir., Skuesp., 3.3.
 Rathje, A. F., Isenkrammer, 6.1.
 — Christine Sophie, f. Christensen, NBS. 20.5.
 Rathmann, Amanda Kirstine, KS. 21.5.
 Rathsack, Betty, Antikv.hdl., Hillerød, bkg. 27.5.
 — Laura, 28.3.
 Ratjen, Ehler, 2.6.
 Rauch, Ax. W. F., Install., NBS. 4.11.
 Raun, V. A. Løvenskjold, Lærer*, 7.12; H: Helene.
 Raupach, Fr., Repr., Aarhus, bkg. 26.3.
 Ravn, Agnes Elisab., f. Petersson, 2.3; M: Cuno.
 — Carl Jacobsen, KS. 2.10.

- Ravn, Christine Elisab., E. c. Kapt., KS. 17.12.
 — Georg Armfelt, Fabr., 28.12.
 — Johan, Bademester, 2.10.
 — Joh. Ax., Smed, 19.3.
 — Otto E., Prof., Dr. phil., 18.11.
 — Rasmus, Sognef., Gdr., Ulbølle, bkg. 19.5.
 — Valborg E. A. M., f. Jacobsen, 5.9; M: Evald.
 Rechendorff, Wilh., Teaterdir.*, 22.12; S: Henrik.
 Rechnitzer, Harvey, Konsul, Kansas City, bkg. 15.4.
 Reddersen, Konstance, E., 8.3.
 Refer, Aage, Dir., Skive, 27.3; H: Mary.
 Reffling, Sig., Købm., bkg. 11.1.
 Refslund, Anders, Pøsemager, KS. 1.4.
 Rehné, Aa. J., Dir., 2.11.
 Reich, Georg, Dir., 9.2; H: Grethe.
 Reimann, Anna, 6.10.
 — Mina, Froken, 27.2.
 Reimer, Axel Algreen, Fabr., 25.6.
 — Caroline Emilie Mathilde Chr., NBS. 4.11.
 — H. H. Alexander, KommuneLærer*, 22.1.
 — Vald. Th., Urtekr., 8.11.
 Rein, Mich., Værkstedsleder, 7.2.
 Reinau, C. A., Dommerfuldm.*, Tønder, 26.4.
 Reinbeck, Jens Chr. Severin, Toldfuldmægtig*, KS. 26.9.
 Reinhard, Hedvig, Dr. med., 9.12.
 Reinhardt, Chr. Valentin, Ejendoms-hdl.*, Hobro, bkg. 11.10.
 — Edith, 12.4; M: Georg.
 Reinholdt, Andreas J., Kreditforenings-ass., bkg. 17.1.
 Reinsholm, H. G., Papirhandler, bkg. 14.9.
 Reinwald, Anna, bkg. 8.7; M: cand. pharm.
 Reistrup, Kirstine, 23.7.
 Reitzel, Ove Sylvest, 14.8.
 Remmer, Rasmine Kristine, f. Koch, 7.10; E. c. Kantor, Graasten.
 Rendtorff, Karl Gustav, Prokurist, 16.8.
 — Signe, f. Nielsen, Borup, 10.7.
 Repsdorph, Anna, f. Gjerulf, bkg. 7.3.
 Reumert, Athalia, Danserinde*, Frue, bkg. 29.9.
 Reusch, Rud., Smedem., 27.6.
 Reuss, Alfr., Ingenior, Randers, bkg. 19.9.
 Reyman, Holger, Provisor, cand. pharm., Karise, 24.2.
 Riber, Andr., Bagerm., bkg. 3.10.
 — M., Skatteraadsform., Brabrand, bkg. 8.5.
 Richardt, Caroline, bkg. 3.4; M: Forp.*, Sundby, Falster.
 Ricken, Leonhard, Gross., Aabenraa, bkg. 17.8.
 Riebau, Ax., 24.1, Nairobi.
 Rieck, Ingeb., 17.10; S: Henning.
 Rieffesthal, Elfriede Joh., 16.2.
 Riemenschneider, Mette Marie, bkg. 20.6.
 Rierner, Rob., Kontorchef, 23.1.
 Riis, Chr., Maskinhdl., Skive, bkg. 14.8.
 — Ejnar, Dommer, Grenaa, 9.1.
 — Inger M., E., 18.5.
 Riisberg, Gudrun Asta Katrine, KS. 30.1.
 Riiser, Edda, 25.7.
 Rindom, Christiane Marie, 15.12; M: Sagf.
 — Ingeborg, KS. 20.8.
 Ring, Sophie, f. Mallings, 30.4, E. e. Sognepr.
 Ringer, Ingeborg, f. Sell, 20.11; M: Victor.
 Rink, Ribera Anna, E. c. Apoteker, Helsingør, 18.4.
 Ripa, Charles, Kobmand, Aarhus, bkg. 4.1.
 Risom, Karl, Postmester*, Aarhus, bkg. 21.12.
 Rist, Mathilde Charlotte, E., FS. 27.8.
 Rix, Alexia Maria Ann, 18.6; M: Gross. Vald. R.
 Rixen, Anna Eline Christiane, KS. 6.11.
 Rocatis, Fr. Chr. Malherbes, Revyforf., 12.7; H: Valborg.
 Rodding, J. J., Korpssoff.*, 26.5; H: Karna.
 Rode, Jul. Chr. Jens, Possementmager, KS. 23.4.
 Rodian, Chr., 2.5.
 — Helga, f. Seidel, 3.12.
 Roed, J. C., Overpakm., Aalborg, bkg. 28.1.
 — Karen K. M. C., E., KS. 10.12.
 — L., Handelsagent, Svendborg, bkg. 29.4.
 Roepstorff, Albert, DyrLæge, 2.10.
 Roesen, Mikkell, Gaardejer, Sogneraadsform.*, Ejerslev, bkg. 20.6.
 Roesgaard, Adelia, 9.1.
 Rohde, Agathe, Froken, 6.12.
 — Willy, Artistagent, bkg. 15.2.
 Rohden, S. Chr., Tandlæge, Horsens, bkg. 20.8.
 Roholm, Bertha Kristine, KS. 19.11.
 Roikier, Christine, 21.11.
 Roikjær, M. K., Sygehusinsp., 5.6.
 Rommerdahl, Thorkild Aage, Rotationstrykker, 29.4.

- Roost, Franz, Autoforhdl., Tønder, bkg. 5.5.
- Rosbech, Carl, Officer i Frelsens Hær, 24.9.
- Roschmann, Peter, Montør, bkg. 30.8.
- Rosen, Arthur, Apoteker*, Hadsten, bkg. 29.7.
- v. Rosen, Gottlieb, 26.2; H: Ida, f. Buchwald.
- Ulrike, 27.10.
- Rosenberg, Christine, Frøken, Marstal, bkg. 12.8.
- Fr. Chr., Overass., Aabenraa, bkg. 24.6.
- Helge, Civiling., 30.4; H: Inger.
- Rosendal, Tora Regine (Regitze), f. Jørs, 17.3.
- Rosenhain, Poul, Gross., 25.5.
- Rosenkilde, Karoline, f. Nielsen, KS. 22.8.
- Niels, Snedker, 8.9.
- Rosenlund, Thorv., Bogholder, Holte, 6.5.
- Rosenstand, Carl, Stationsforst., Faxø, 21.3.
- Siegfriede Marie, Kontorchef*, 31.1.
- Rosenthal, Ellen Christine, f. Magnusen, NBS. 3.9.
- Petra, 1.2.
- Rosenørn, Tea, E. e. Overplantor, Roskilde, bkg. 12.5.
- Ross, Martha, 14.9.
- Rossel, Gunnar, Maler, Odense, bkg. 11.9.
- Rossen, Peter Chr., Skræderm., NBS. 7.10.
- Rossing, Chr., 25.8.
- Rosted, Anna Kirstine Sofie Elise, E., FS. 17.7.
- Inger Charlotte Margit, 6.3.
- Rothe, Th., Købm., Odense, bkg. 3.7.
- Rotschild, Alfr. V., Fabr., bgr. 13.12.
- Roug, Otto, Gross., 15.11.
- Rud, Arnt, Gaardejer, Balslev Damgd., bkg. 18.7.
- Rump, Helga, KS. 12.4.
- Runge, Aug., Veksellerer, Oslo, bkg. 19.2.
- Maria, 7.4.
- Russell, Vilh. Georg, 27.6.
- Ruus, L., Købm., Stubbekøbing, bkg. 6.3.
- Rübner-Petersen, Anna, f. Gesner, 23.1., E. e. Skoledir. i Dansk Vestindien.
- Knud, Civiling., 22.6; H: Grethe, f. Müller.
- Marie C., 20.12.
- Signe, f. Buch, 3.9.
- Ryder, Rich., 18.1; H: Sigrid.
- Rydder, Niels, Forp., Valsøllegaard, 24.1.
- Ryder, Valborg Marie, 26.10.
- Rye, Caroline, f. Kragelund, 19.11; M: Red.
- Gerda, f. Santer, 30.10.
- Holger, Arkitekt, 22.9; H: Dora.
- Ryel, Otto, Gross., 12.4; H: Agda.
- Ryge, J. C., Postmester*, Nykøb. F., 16.2; H: Cate.
- Ryon-Hansen, Georg, Overlæge, Dr. med., Haderslev, 22.11.
- Rützou, Alicc Maud, f. Tibbles, London, 15.10; D: Elfride.
- Røder, Agnes, 24.6.
- Røjgaard, N. P. M., Telegrafm., Haderslev, 3.11.
- Røjgaard, Karen, E. e. Gdr., Odder, bkg. 29.5.
- Romeling, Emil, Oberstløjtn., Gendarmefichef*, Køge, 23.2.
- Rømer, Asta Bolette, E. e. Tandtekniker, KS. 30.12.
- Henry, Værkfører*, 15.4.
- Rönberg, Georg, Forf., Dr. phil., bkg. 18.9.
- Rønne, Agnete, f. Steenstrup, 17.1.
- Dorothea, 7.10.
- Rønnenfeldt, Ernst, Restauratør, Tønder, bkg. 6.3.
- Rønnow, Holger, 10.6.
- Rørdam, Ellen, f. Rørdam, 25.4.
- Rosell, Vald., 1.2.
- Saabye, Fritze Elisabeth, E., 28.6.
- Henning, 20.6.
- Ludovika Julian, KS. 16.8.
- Th., 17.1.
- Sabinsky, Herm. W. B., Malerm., 29.6.
- Sabroe, Margrethe, 29.8.
- Sack, Vilh. F., 27.3; H: Ingeb.
- Sahlertz, Alfr., Eksp.sekr., 22.1.
- Salling, Magda, f. Richardt, 26.1; M: Sognepr., Mando.
- Sally, Marie Dorthea, f. Attrup, 1.12.
- Salomon, Ellen, Frue, 6.6.
- Sophus, Teaterdir.*, 2.7.
- Salomonsen, Karen Charlotte, f. Waarst, NBS. 15.1.
- v. Sames, Minna, Frøken, Ringsted, bkg. 17.3.
- Sams, Troels, Gaardejer, Svendstrup, bkg. 4.5.
- Samson, Kay, 20.9 i Frankrig.
- Sand, Margr., E., Stauning, 8.4.
- Paul, 28.4; H: Hedvig.
- Sandberg, Jens Fr. S., Jernhandler, KS. 28.10.
- Sander, Alma, 16.7; S: Rob.
- Sander-Larsen, A., Gross., KS. 27.12.
- Sandersén, Carl Fr., Skibsinsp., 29.8.

- Sandholt, Peter, Overretssagf., Kreditforeningsdir., 19.1.
- Sandstrøm, Anna Christine, f. Gundel, NBS. 16.1.
- Sass, Sophie, 16.3.
- Sauerberg, Ane Elisab., 10.10.
- Poul, Driftsinsp., 16.9.
- Sauermilch, Chr., Cigarm., Fagforeningsformand, Aarhus, bkg. 16.5.
- Saxkjær, Anna Elisab., bkg. 29.8.
- Saxtorff, Kai Henrik, Fabr., 21.12.
- Schaarup, J. S., Tømterm., Viborg, bkg. 14.7.
- K. F., Overserger*, Viborg, 26.9.
- Schacht, Bertha, 13.6; Br: Ludvig.
- Schack, Græthe, Haderslev, bkg. 4.9; M: Skattekons.
- Gustav, Politimester*, 16.7.
- Schacke-Andersen, Dagny, 2.10.
- Schaltz, Alma Marie, KS. 10.3.
- Schambye, Carl Marius, Driftsbest.*, 9.4.
- Schanche, Agnes Marie v. d. Lippe, Helsingør, bkg. 7.4.
- Scharff, Nanna, 19.8; M: Carl.
- Scharff-Olsen, Vilh., Repr., 8.10.
- Scharffenberg, Olga, Sygepl., 15.11.
- Scharling, Peter, 26.2.
- Schauer, Hans, Fabrikdir., 2.6; H: Elisabeth.
- Schaumann, Ludvig, Dir., Oure, bkg. 28.5.
- Scheel, Anton Otto, FS. 26.3.
- J. K. M., Arbejdsn., KS. 10.1.
- Scheffmann, S., Overlærer, Kerteminde, bkg. 18.3.
- Scheibel, Martin, 6.7.
- Scheiby, Helge V. B., Læge, Aarhus, bkg. 6.2.
- Olaf, Kasserer, Aarhus, bkg. 4.1.
- Schelle, Niels, Sogneraadform., Gaard-ejer, Vestervig, bkg. 21.8.
- Schellenberg, Walter, Tegner, 19.1.
- Schellerup, Chr. Arnold, Gravor, KS. 1.4.
- Schenstrom, Louise, f. Sorensen, 5.5.
- Scherflg, Anne Alvida, f. Schwartz, KS. 17.9.
- Scherling, Knud, Snedkerm., 25.8.
- Scheuer, Niels Georg, Malermester*, 19.8.
- Scheuermann, Sigrid, f. Johansen, KS. 19.5.
- Schibler, Caroline, 12.3; M: E. S.
- Schiemann, Emil, Ing., 14.2; D: Birgit van Deurs.
- Schiermacher, Aage, Læge, Bandholm, bkg. 24.6.
- Schiermer, Vald. W. J., Materielm.*, 14.5.
- Schillbach, Alfr., Farverm., 8.2.
- Schindler, Marie, E., f. Schneekloth, 6.7.
- Schiødt, Carl Alfr., Arbejdsn.*, KS. 2.9.
- Karen Marie, E., 22.4.
- Schiøtte, Nicolaj, Overlæge, Dr. med., 28.1; H: Inger.
- Schiøler, Arne Birch, 22.6.
- Schiønning, Clara, bkg. 5.1.
- Hanne, NBS. 21.10.
- Schiørring, Geo K., Højesteretssagfører, 14.7.
- Schiøtz, Charlotte, Adjunkt*, Roskilde, bkg. 22.4.
- Johanne, f. Page, 4.5.
- Schjerning, Karl, Gross., 28.3.
- Schjørring, Helga, 29.5.
- Schjøtt, Vilh. Osc. Georg, Værkfører, FS. 3.10.
- Schleiss, Ida, 2.9.
- Schlichting, H. A. C., Specialarb., KS. 4.10.
- H. H., Toldforv.*, Risskov, 13.3.
- Schlichtkrull, C. O., Palæforv., Kaptajn, 3.10.
- Schlippe, Thora, 25.4.
- Schlüntz, Thora Marie, E., KS. 27.5.
- Schlütter, H. W. B., Elektromontør, 16.3.
- Schlytter, Peter, Ingeniør, bkg. 29.1.
- Schmahl, Agnes, 3.1.
- Schmelling, Charles Olaf Rye, KS. 18.2.
- Schmidt, Agnes, Malerinde, Lundsmark, bkg. 20.4.
- Alma, Frue, 4.2.
- Alma, f. Wagner, 6.11.
- Alvilda, f. Vulpus, 29.11.
- Amalie, 10.1; M: Holger.
- Anna Felix, 31.12.
- Axel, Tandlæge, 3.5.
- C., Fabrikant, Justitsmin. Motorsagk., Nørresundby, 3.8.
- Ernst Emilius, Fabrikarb., KS. 15.4.
- Eudokia, bkg. 3.11.
- F. J., Telefonform., 21.11.
- Fr., Gaardejer, Genner, bkg. 17.2.
- H. L., Restauratør, Haderslev, bkg. 29.7.
- H. P., Karetmager, Tørring, bkg. 14.6.
- Hans Peter, Viktualiehandler, 1.12; H: Oda.
- Ida Kristine, f. Pedersen, FS. 21.11.
- J. P. E., Toldkass., Horsens, 10.7.
- Johanne, E. e. Depotbest., Sommersted, bkg. 21.7.
- Jorgen Windfeld, Billedhugger, SBS. 8.8.
- Ketty Clara Jensine, f. Aistrup, 8.2.
- Louis, Chefredaktør, Aarhus, 13.8.
- Louise Johanne, Frue, KS. 20.6.

- Schmidt, Malvine, E., KS. 28.6.
 — Martin, Cykelfabr., Holstebro, 11.4.
 — Peter Chr., Portør, 4.11; H: Christine.
 — Peter Jepsen, Gæstgiver, Faarhus, bkg. 19.1.
 — Rs. Daniel, 2.6.
 — Sofus, Telefonmontør*, KS. 14.5.
 — Vald., Murer*, 10.10.
 Schmiegelow, Kate, I. 9.4.
 Schmith, Olga, 24.8.
 Schnack, Christiane Kirstine, E., 30.6.
 Schneider, Agnes Constance, 2.6.
 — Jenny, f. Steiner, FS. 28.1.
 — Karen, Bogholderske, Frøken, 13.1.
 Schnell, Rita Ingemann, f. Olsen, 31.8.
 Schnoor, Alma Berthine Kirstine, KS. 7.8.
 Schollert, J. P., Lokomotivm.*, Helsingør, 23.2.
 Scholte, Astrid, f. Larsen, 27.1.
 Scholtz, Max, Pottemager, 11.9.
 Schou, Aage H., Overass., 6.9.
 — Adolf Peter Poul, Rentier, FS. 25.8.
 — Bodil, E. e. Propr., Kollerød, bkg. 9.1.
 — Einar, Tommerhandler, Birkerød, bkg. 10.4.
 — Emely Signe, KS. 9.6.
 — Erik, Værstedsass., KS. 11.12.
 — H. I., Overlæge, Dr. med., »Filadelfia«, 2.5.
 — Helga, f. Ostensen, 31.10; M: Skræderm.
 — Ingeborg, f. Juel, 1.8.
 — Jens P. Edv., Possementmager, KS. 21.1.
 — Jens Sigvard, 25.1; H: Clara.
 — Laura, Komml.*, 25.7.
 — Poul, Capetown, 22.8.
 — Sofus, Best., Frederikshavn, 29.7; H: Astrid.
 — Vilhelmine Sofie Angath, Frue, KS. 12.7.
 Schouburg, Knud, Ingeniør, Aarhus, bkg. 25.2.
 Schoug, Anna, 13.12.
 — Kamma, 9.7.
 — Karen Margr., Frue, KS. 12.4.
 Schousboe, Laura, Frøken, Aalborg, bkg. 29.10.
 Schouw, Johanne Elisabeth., f. Pabst, 2.1; M: Læge.
 Schouw-Jensen, Gudrun, Gymn.l.*, 29.9.
 Schow, Carl, Dir., Fakse, 19.2.
 Schrader, Aug., Værkfører, 8.12.
 Schramm, Chr. Lorentz, Graverm., KS. 28.1.
 Schrayh, Metha Amalie, f. Kirkegaard, 3.4.
 Schroers, Helene, 17.11.
 Schroll, Esther, Strandby v. Elling, 15.7.
 — Helene, Frk., 5.8.
 Schrøder, Adolf Ths. R., Maskinpasser, KS. 17.7.
 — Alma, Sygepl.*, KS. 22.4.
 — Andreas, Overlærer* i Aabenraa, Eutin, bkg. 8.5.
 — Astrid Agnes Karen Vilhelmine, FS. 26.11.
 — Eiler Johs., Kassekontrollør, Forstkand., Soro, 18.11.
 — Ingeb., Diakonisse, 19.11.
 — Johanne Marie, Konfekt.hdl.*, KS. 29.8.
 — Julius, Forbundsform.*, Komm.revisor, MF.*, 29.1.
 — Laura, f. Møller, E. e. Præst i Mariager, 8.11.
 — Rolf, Arkitekt, Haderslev, bkg. 20.3.
 Schubart, Gudrun, 18.11; M: Carl.
 — Jacobine Marie, 2.9.
 Schuldt, Ditlef Aug. Heinr., Lærer*, KS. 22.7.
 Schultz, Agnes Alexandra Jørgine, KS. 27.6.
 — Anders P., Sadelmagerm., bkg. 7.3.
 — Anna, 1.9; M: Rudolf.
 — Emilie Kristine, KS. 23.5.
 — Hans Fr., Slagterm., FS. 15.1.
 — Hedvig Kirstine, KS. 25.11.
 — Henrik G., Jord- og Betonarb.*, KS. 6.3.
 — Hjalmar J. G., Gross., NBS. 16.9.
 — J. C. F., Pastor emer., Odense, 25.2.
 — Jens G., Repræs., 20.2.
 — Julius, Repræs., 18.10.
 — Sanne, E., 24.11.
 Schulz, Franz Carl Em., Murerm.*, FS. 11.8.
 Schulze, E. A., Repræs., KS. 6.8.
 — R. R. L., Telegrafkontr., Aarhus, 15.6.
 Schumacher, K. E., Betjentform., 7.4.
 — Otto, Læge, Odense, bkg. 30.12.
 — Otto Alexius, Murerm., NBS. 22.1.
 Schwalm, Emma, Frue, 26.12.
 Schwanenflügel, Hansine Elisabeth., Frue, 12.9.
 Schwaner, Jørgen, Konstruktor, 3.11.
 Schwartz, Inga, f. Larsen, 29.8.
 Schwarz, Thora, Sygepl.*, 13.9.
 Schwensen, Aage, Konsulatssekr., Glasgow, bkg. 2.10.
 Schübeler, Axel, 9.1; H: Elisabeth.
 — Elisabeth, 19.2.
 Schülein, H. P., Provst, Sognepr.* i Løgumkl., 12.2.

- Schytte, Anna, f. Rasmussen, KS. 9.12; M: Skræderm.
 — Elise, Fuldm., Kolding, bkg. 8.1.
 Schütten, Antonius F. P., KS. 16.10.
 Schütz, Johanne Marie, f. Ljunggren, FS. 21.1.
 — Petra Marie Natalie, f. Johansen, KS. 27.9.
 — Thyra, Frue, bkg. 21.1.
 Schæffer, Agnes, f. Mose, 2.8; M: Otto.
 — Fernanda, 23.2.
 Schøier, Carlo, Kreditforeningskass., 20.11.
 Schøller, Anna, Frue, 16.9.
 — Fr., Glarm., 9.7.
 — Petra, f. Holm, 6.10.
 Schönau-Langli, Francisco, Klokker, Randers, 10.6.
 Schönfeldt, Regnar Georg, Skuesp., KS. 17.11.
 Schönheinz, Ludvig, Overtoldbetj.*, Kolding, bkg. 4.12.
 Schöne, Noline, 2.11.
 Schönfeldt, Anna, Klasseletterikoll., Køge, bkg. 24.6.
 Schønning, Rudolph, Murerm., Haderslev, bkg. 13.11.
 Schöpzinsky, A. F. A., Kaptajnløjtn., 21.6.
 Secher, Flora, 3.1.
 Seerup, Elvine, E. e. Husm., Redsted, bkg. 16.1.
 Seger, Caroline, f. Krogh, 21.12.
 Seidelin, Eleonora, Frue, Lund, bkg. 24.8.
 Seidler, Hilma Alfrida, 10.10.
 Seifert, Karla Emilie Dorthea, KS. 10.7.
 Seitzberg, Johnna, bkg. 13.8.
 Sennefelder, Joseph Vald., Bagerm.*, KS. 11.11.
 Serritslev, Oluf, Fabr., Oldermænd*, 26.1.
 Serritzlew, Karl, Gross., 13.10.
 Serup, Johanne Marie, 10.2.
 Sestoft, Catharina, Pastorinde, Sorø, bkg. 16.12.
 Sevaldsen, Karen, Frøken, Slagelse, 16.5.
 Severin, Sofie Frederikke, Frue, 3.2.
 Sichlau, Einar, Best., 6.12.
 Sidenius, Ella, f. Løvig, 18.3.
 Siegumfeldt, Inge, f. Hoff, 12.11.
 Sielling, Th. C., Bagerm., 2.12.
 Siewerts, Emmy, 15.7; M: Frits.
 Siggaard, Ole Nielsen, Maskinhandler, KS. 7.4.
 Silber, Juda, Skotøjsfabr., 25.10.
 Silberbrand Aron, 12.11.
 Silfverberg, Georg, 4.10.
 Sillasen, N., Fuldm., cand. jur., 9.9.
 Sillehoved, E. P., Herreekv.hdl., Holbæk, 20.10.
 Simon, Max Constantin, Gross., KS. 6.8.
 Simonsen, Carl, Gross., Fredensborg, 14.11.
 — Emil, Slotsgartner, Drottningholm, bkg. 6.6.
 — C. J. P., Materialforv.*, 6.4.
 — Johanne, f. Bing; M: Dir., 30.1.
 — Simon Chr., Dir., 15.5.
 Simony, Carl Chr., Skibsf.*, KS. 2.1.
 Sinding, John, 27.9; Mo: Esther.
 Sivertsen, P. C., Gaardejer, Kirkerup, Dec.
 — Vict., Gross., 6.7.
 Sjøbak, Oscar, Gross., 8.7.
 Sjøgren, Elisab., 24.1.
 Skaaning, Hanne Kirstine, Økonoma*, 17.7.
 Skade, Poul, Fuldm., Færøerne, 15.7.
 Skander-Madsen, Johs., Gross., 29.11.
 Skau, Hans, Gaardejer, Styding, 9.11.
 Skeel, Malvine Elisab. Ch., E., KS. 31.5.
 — Vivi, Kammerjunkerinde, 29.5.
 Skelbye, Johs., Overlærer*, 30.10.
 Skibsted, Ingrid, 24.11; M: Jørgen.
 — Kirsten Marie de Fine, f. Nielsen, NBS. 25.9.
 Skielboe, Karen Vibeke, Inspektrice, Odense, bkg. 29.10.
 Skoda, G. J., Tekstilmeister*, Aalborg, bkg. 22.4.
 Skou, Jensine, 1.3.
 Skousgaard, Anna Margr., KS. 16.10; M: Kontrolbetj., 7.
 Skovgaard, Chr., Tobakshdl.*, 15.1.
 — Dagmar, f. Sørensen, KS. 8.4.
 — Herluf Johs., Assurandør, Fredericia, bkg. 17.5.
 Skovgaard-Petersen, Daisy, f. Krarup, E. e. Rektor, 29.8.
 Skovmose, Carl, Porcellænshdl., Rønne, bkg. 14.10.
 Skytte, Ingeb., Sygepl., Julianehaab, bkg. 26.5; M: Løge.
 Skott, M. P., Grundbogssekr., Ribe, bkg. 29.5.
 Slott, Jakob, 18.10.
 Smith, Anna, 24.3.
 — Axel P. A., Postm.*, Fabr., 19.7.
 — Inger, Musikl., Svendborg, 14.12.
 Smith-Petersen, Ingeniør, Osby, 21.11; H: Ulla.
 — J. J., Sognepræst* t. Gloslunde, Holte, 29.6.
 Soelberg, Aage, Bogholder, Aarhus, bkg. 16.4.
 Solovej, P., Disponent, 30.9.
 Sommer, Barbara, E. e. Bankdir., Ebeltoft, bkg. 16.2.

- Sommer, Erik, Fabr., 25.10; H: Ellen.
 — Hugo, Gross., Skaade, 1.6.
 — Poul Chr., Maler, KS. 16.9.
 — V. P. V. F., Appretør, KS. 5.9.
 van Son, Chr., 19.6.
 Sonne, Carl, Insp., KS. 19.4.
 — Hans, Stenhuggerm., Nørresundby, bkg. 14.1.
 — Ingeborg, 30.1.
 Sorterup, Aage S., Bibl., cand theol., 7.11.
 Spaack, Carl, 21.10.
 Spanding, Helge, Forstkandidat, KS. 19.12.
 Spangenberg, Louise, Rødby, M: Guldsmedem., bkg. 15.4.
 — Ove N. J., Stabssergt.*, Bogholder, 11.1; H: Lydia.
 Spanggaard, Ingv., Købm., Nykøbing M., bkg. 1.7.
 Spanner, Arne, Skolebest., Vejle, bkg. 15.10; H: Agnes.
 Sparre-Petersen, Otto, Overmaskinm.*, 8.6.
 Sparwath, Emilie Marie, FS. 7.11.
 Sperling, Flora Johanne Emilie, KS. 9.4.
 Speyer, Johan, Arkitekt, bkg. 20.5.
 Spiegelhauer, Signe, 29.10.
 Spier, Gustav, Dr. jur., 5.3.
 Spies, Elisa, f. Coulthard, Helsingør, E. e. Fabr., 25.3.
 — Helene, 2.2.
 Spindler, Carl, Fabr., bkg. 15.8.
 Sponneck, Julie, Stiftsdame, Komtesse, 12.6.
 Sporon, Ingeb., f. Weile, E. e. Overlæge, bkg. 7.8.
 Sprehn, Aage, Skomagerm., KS. 24.7.
 Spøhr, Hugo, Repræs., 31.12.
 — Marie, E. e. Købm., Sparekassedir., 9.4.
 Staahl, Harald, Nykøb. F., 9.1.
 Staack, Louis, 2.4.
 Staal, Carl, 26.8.
 — Irma Margr. Kathinka, E., KS. 30.6.
 Stabel, Katharina, bkg. 15.5; M: Lærer*, Aabenraa.
 Stabell, Anne, f. Brinch, E. e. Kapt., 10.10.
 Staben, Marie, 8.7; M: Ludvig.
 Stagaard, Andreas Jensen, Lagerarb., KS. 17.7.
 Stahl, Anton, Snedkerm., Sorø, bkg. 12.4.
 — Mathilde, E. e. Købm., Slagelse, bkg. 31.7.
 Stahlberg, Herm. Fr., Fabr., Tønder, bkg. 16.4.
 Stancke, Henriette Kathrine, 8.6; S: Helge.
 Starcke, Vibeke, Journalist, 22.9.
 Starup, Chr., Boghandler, 9.10; H: Marie.
 Staubo, Aage, Skuesp., Odense, bkg. 19.8.
 Staugaard, Jensine, E. e. Maskinfabr., Holbæk, bkg. 13.8.
 Staun, Olivia, Frøken, Ringsted, bkg. 16.1.
 Stautz, Adrian Johnson, Murerm., 27.9.
 Steen, Anna M. K., 2.8.
 — Else Bodil, f. Hartvig, KS. 29.10; M: Ass.
 — Otto, Konditor, bkg. 8.4.
 Steen-Møller, Oscar, Overretssagfører, 21.10; H: Ingeb.
 Steenberg, Georg Will., KS. 9.12.
 — Jutta, f. Gredsted, E. e. Fabr., 11.6.
 — Schack, Refsnæs., H: Dagmar, 25.1.
 Steenbuch, Elisabeth, f. Holm, 15.2.
 Steenstrup, Carl St. Helge, Kursusleder, 23.7.
 — Ella, 4.12; M: Halvor.
 — Ingeborg, f. Ambt, 2.6; M: Harald.
 Steffensen, L. Chr., Lærer, Hørby, bkg. 5.2.
 — Margr., f. Mørch, 21.8.
 Stein, Vilh., Tomrerm., Viborg, bkg. 6.8.
 Steincke, Marie Margr., Sygepl., 29.11.
 Steiner, Ebba Hindsgavl, KS. 8.3.
 Steiness, Elith, Prok., 5.3.
 Steinmann, Benedicte, f. Tuxen, Tybjerggaard, 7.2.
 Steintal, Th., Redaktor, 19.3.
 — Thyra, f. Møller, E. c. Missionær, 18.11.
 Stellhof, Orla, Boghandler*, 29.7.
 Stemann, Helga, Kammerherreinde, Haderslev, 20.3.
 Stender, Aninius Kofoed, Bager*, KS. 11.1.
 — Carl, Bestyrer*, Svendborg, bkg. 29.4.
 — Curt, Dir., 22.1.
 Stephensen, Fanny Theodora, E. e. Nationalbankdir., KS. 13.12.
 Steppinge, M. E., Civiling., 29.1.
 Stevns, Aage, Provst, Sognepræst, Vrensted, 26.10.
 Stevshøj, Ellen, M: Viceskoleinsp., KS. 14.7.
 Stick, Hulda, Frue, 21.12.
 Stilling, Ane, E., Mønsted, bkg. 25.10.
 — Jeanne, f. de Saint Aubain, 24.9.
 Stok, W. D. C., Frøken, 27.11.
 Stockholm, L. A., Sognepræst, Søften og Foldby, 24.9.
 Stoltenberg, Irma Laura, Cigarmager-ske, KS. 8.7.
 Storch, Fr., cand. jur., 30.8.

- Storgaard, Jens Chr., Direktør, Skive, bkg. 1.10.
- Storm, Camma, 23.15.
- Erik, Overpakk., 6.11; H: Erna.
- Esther Elbom (Gywnja), f. Wolman, KS. 4.2.
- Hans, Gross., Faaborg, bkg. 29.2.
- Maren Softe, E., KS. 17.7.
- Stoumann, Karen Lovise, f. Dahl, 15.4.
- Strand, Charles, Kaptajn, Göteborg, bkg. 10.6.
- Walther Leonhardt, Administrationschef, KS. 14.6.
- Strandberg, Olaf, Gross., Papirhandler, 13.1.
- Strandgaard, Marie, f. Svane, 5.3; M: N. J.
- thor Straten, Helga, Inkassator, Struer, bkg. 25.8.
- Strecker, Johanna, f. Hupfeld, 23.7.
- Strigler, Chr., Tømrerm., Brabrand, bkg. 3.10.
- Strubberg, Hans Chr. L. E., Lokomotivfører*, KS. 3.3.
- Strube, Karla, Frue, Helsingør, 22.7.
- Struve, Ragnhild Viola, 18.11.
- Strøm, Helmuth, Skuesp., Forf., Skive, bkg. 17.5.
- Holger, Skuesp., 22.8.
- Julie Emma, Gross., KS. 10.12.
- Margr., KS. 7.3.
- Mathilde Christine, f. Dreyer, 9.10.
- Viktor, Brygg.arb., 20.3.
- Strøyberg, Thyra, Komml.*, 11.5.
- Stub, Chr., Maskinm., 21.2.
- Inger, Haderslev, 27.3; M: Pastor emer.
- Soffy, 31.10.
- Stubgaard, Vilhelmine, f. Richter, NBS. 11.11.
- Stuhlmann, Regine, 22.1.
- Stuhr, Aks. Vald., KS. 14.5.
- Elna, Roskilde; M: Plantør, bkg. 20.6.
- Styrmer, Th., Herreekvip.hdl.*, 19.4.
- Stürup, Ingeborg, M: Stadsing.*, Frederikshavn, bkg. 26.5.
- Stæhr, Anna Margr., 18.1.
- Stærfeldt, P. A., Toldkontr., 16.11; H: Marianne, f. Uhlenberg.
- Støvring, J. M., Propr., Rosvang, bkg. 12.9.
- Suhr, Hansigne, E. e. Arkitekt, Nekso, bkg. 3.6.
- Suhr-Rasmussen, Ida, Reservelæge, Aarhus, 5.6.
- Svane, Emilie Mathilde, 16.6.
- Svanholm, Andreas, Kaptajn, 29.7.
- Sveigaard, Oscar, Fabrikant, 24.11; H: Elise.
- Sveinbjørnsson, Ebba, Kammerherreinde, KS. 16.4.
- Sveistrup, Holger, Dir., 3.8.
- Svendsen, Elna Marie, Overlærer*, KS. 16.12.
- Helge Dyrehøj, Landsretssagf., Kolding, 23.10.
- Juliette Johan, f. Haase, 27.11.
- Louis, Redaktør, 29.8.
- Svensgaard, Elisabeth, Dr. med., 29.12.
- Svensson, Axel Kolja, Skuesp., 11.10.
- Sylow, Magdalene Petrea, f. Jans, FS. 18.8.
- Syrig, Louis, Pianist, 22.1.
- Søbye, Sophie, f. Ingwersen, 23.8.
- Söderberg, J. H. C. C., Tandlæge, KS. 24.12.
- Soderholm, Viggo, Gross., 4.8.
- Sødring, Emma Magdalene, f. Rygaard, E., FS. 27.2.
- Søe, Erik, Repræs., KS. 26.9.
- Søeborg, Mathilde, Frue, 11.3.
- Søkilde, Herluf, Overskovfoged, Herlufsholm, bkg. 27.7.
- Sølling, Knud, Dommer, Herning, 18.12.
- Sondergaard, Edel, 23.10.
- Eleonora, f. Bay, bkg. 17.9.
- Knud, Indremiss.*, Krogager, bkg. 27.6.
- Kr., Gaardejer, Galtrup, bkg. 13.9.
- Kresten, Musiker, Dragstrup, bkg. 13.8.
- L. Th., Postkontr.*, Hørsholm, 14.12.
- Søndergård, Signe Ogilvie, 4.6; M: Søren S.
- Sønnesen, Chr., Bladhandler, 14.2.
- Sørensen, Aage S. M., Civilingeniør, 12.3.
- Ax., Arkitekt, bkg. 18.9.
- Ax., Skibsmgl., Køge, 1.9.
- E. K., Postkontr., Kolding, bkg. 22.8.
- Alfred, Landsretssagf., Aalborg, 8.2.
- E. K., Postkontr., Kolding, 20.8.
- Harry Pontoppidan, Kapt. i Flyvev., 9.8.
- Henry N. S., Dir., Port Elisabeth, bkg. 8.12.
- Jørgen Anton, Kaptajnløjtn., 27.10.
- Mogens Bregendal, Sekretær, cand. polit., KS. 20.9.
- S. P. A., Hotelforpagter, bkg. 22.12.
- Thorv., Byretsfuldm., 26.10.
- Sørensen-Bækhoj, Anders, Gross., 25.3.
- Søsted, Anders, Skoleinsp.* i Vedbæk, 9.3.
- Taarnby, Camilla, f. Reiermann, 24.7.
- Taarup, Kaj Holger, KS. 12.8.

- Tafdrup, Anina, f. Butzbach-Jensen, 11.6.
- Tagmose, Alb., Indremiss., Ribe, 7.4.
- Talleruphuus, L. P., 8.4; H: Otha.
- Tang, Martin, Restauratør, Aalborg, bkg. 10.1.
- Ottilia Marie Kristine, f. Demant, KS. 1.11.
- Tarp, Charlotte Amalie, f. Gloerfelt, 5.6.
- Sofie, f. Riis, Frue, Ribe, bkg. 10.6.
- Techow, Karen Dorthea, KS. 14.11.
- Tegner, Ottilia Carolina Fredrika, Frøken, FS. 3.9.
- Teilmann, Folmer, Overlæge*, Vejen, 21.6.
- Teist, Alette, 22.12; F: Højesteretssagf.
- Harriet, f. Lerche, 10.5.
- Teller, Kirstine, f. Krogh, 10.4.
- Terkelsen, P. J., Postmester*, Hadsten, 4.6.
- Terslev, Andree, f. Torp, 28.4.
- Tetens, Ingeb., 4.4; M: Provst.
- Tetzlaff, Camilla, 13.1.
- Thaarup, Ingeb. Frederikke Andrea, f. Hoffmeyer, 27.10; M: Carl.
- Marius Fr., Assurandør, FS. 17.7.
- Thalbitzer, Ella, Malerinde, 18.5.
- Tharnas, Charles, Skuesp., Sceneinstr., 28.1.
- Thayssen, Ax., Fuldm. i Gen.postdir., cand. jur., 31.1.
- Theil, Knud, Sogneraadform.*, Propr., Chr.feld, Loll., bkg. 6.3.
- Theilmann, Ingeb. Marie Cecilie, KS. 17.12; E. e. Forp.
- Thejll, Betzy, Professorinde, 2.12.
- Them, Fr., Musiker, Lemvig, bkg. 4.6.
- Therkildsen, Soren, Bankdir.*, Gdr.*, Aalestrup, bkg. 24.9.
- Thestrup, Johs. Holger, Arkitekt, Brande, bkg. 15.10.
- Theurkauff, Anna Mathilde, KS. 30.8.
- Thiede, Erik Georg, Repr., KS. 18.6.
- Thiel, Helene Bertha Marie, f. Freiberg, 5.6.
- Thiele, Anny, 21.5.
- Anton, Stiftskass., cand. jur., Odense, 18.5.
- Thielsen, Andr., Karetmager, Holbøl, bkg. 19.12.
- Thies, Marie, Frue, bkg. 9.2.
- Thiesen, Anna, E. e. Overlærer, Skive, bkg. 11.6.
- Mettheo Marius, Komm.l., KS. 30.10.
- Otto Edvard, Komm.l., Næstved, bkg. 24.6; H: f. Beldringe.
- Thingvad, Anders, Papirhandler, 23.4.
- Thisted, Helga, 25.9.
- Thode, Gotfr. R. M., Mekaniker, KS. 24.12.
- Tholstrup, Jakob, Direktør, 8.9; H: Mee.
- Thomas, Joh. Emanucl, Bagerm., KS. 13.3.
- Thomsen, Alb., Overlærer, Museumsleder, Holbæk, 1.5.
- Anna L., Keramiker, Uppsala, bkg. 15.2.
- Ellen, f. Borchsenius, bkg. 27.12.
- G. M., Postm.*, Sorø, 30.3.
- Hans, Skoleinsp., Hornslet, bkg. 18.11.
- J. C. M., Lektor*, 11.12.
- Will, Ing., 17.8.
- Thorball, Agnes, f. Benzon, 24.2.
- Thorlacius, Hans, Proviantforv., bkg. 15.2.
- Thornam, Orla H., Konsul, 16.10; H: Ellen.
- Thorsager, Maria, f. Saurbrey, Thurø, 23.2.
- Niels, Lagerchef, 18.1; H: Maria.
- Thorsen, Chr., Lokomotivm.*, MB.*, Rønne, bkg. 3.7.
- Thorsing, Alfr., Musikforl., 27.12.
- Thorstensson, Vald. F., Apoteker* i Viborg, bkg. 10.1.
- Thorup, Mathilde, 17.1.
- Theodor Fr., Fabriksarb., bkg. 3.9.
- Thost, Paula, f. Dietrich, 25.10.
- Thrane, Ernst Carl, Gross., KS. 19.12.
- H. H. Jensen, Proprietær, Sindal, bkg. 30.5.
- Holger Ludvig, Kir. Instrumentmager, 23.8.
- Thuesen, L. S., Toldkontr., Odense, bkg. 7.1.
- Niels, Gaardejer, Skovrup, bkg. 15.5.
- Thulin, Charles, Tomrcrm., 28.8; H: Petra.
- Thunbo, Margr., Bibl., 29.7.
- Thye, Julie, f. Jørgensen, 8.1.
- Sophie, Frue, 5.9.
- Thygesen, O. P., Stationsforst., Graasten, 31.5.
- Sigurd, Gross., bkg. 11.7.
- Thyme, Alexander, 3.2.
- Thürmer, Thilda; M: Poul, 1.10.
- Thyrring, Kirstine, 28.5.
- Thyssen, Emilie, f. Engsig-Karup, bkg. 15.8.
- Thystrup, Caroline Christine, f. Stöckel, KS. 18.7.
- Thogersen, Herm., Kreaturhdl., Pandrup, bkg. 23.7.
- Timm, Fanny Elise Eleonora, f. Kauffmann, FS. 27.8.
- Timma, Ernst, Afdelingsleder, 23.12.

- Timming, Fr. Em., 12.10.
 Tingleff, J. K., Cross., 11.4.
 Tjørnelund, Marie, f. Helbig, 7.1.
 Toft, Jens Andr., Læge, Højmark, 17.1.
 — Poul, Bankass., Ribe, bkg. 7.11.
 Toft-Christensen, V., Kontorchef* i Fyrdir., 26.10.
 Tofte, Marna, 13.12.
 Toftgaard-Hansen, Iver L., Forstrelærer* i Dalby, bkg. 15.5.
 Tolstrup, Else, Aabenraa, bkg. 10.5; M: Postkontr.
 — Karl, Sognefoged, Fabr., Bryrup, bkg. 24.4.
 Topp, Laur., Snedkerm., bkg. 26.2.
 Tornberg, Adolf, Cross., Trollhättan, bkg. 5.2.
 Tornøe, Jørgen Vald., 14.2.
 Torp, Aage, Pelsdyravler, Frederikshavn, bkg. 10.12.
 — Finn, Kaptajn, Randers, 5.11.
 — Karl Ronnow, Hotelejer, Hørby, bkg. 11.3.
 Torstensson, V. N. F., Apoteker, Viborg, 9.1.
 Toxværd, Hans P., Repr., 13.12.
 — Johs. Alb., Overbetjent, KS. 4.2.
 Tramsen, Herm. Diedrich, Brandinsp.*, Skibsprov.hdl., 9.12.
 Tranberg, Petra Marie Bech, f. Sørensen, NBS. 29.1.
 — Thora, f. Hoppe, Snoghoj, 28.3.
 Transø, A. S., Dir., 9.11.
 Trap, Anna, Admiralinde, 30.3.
 — Jens, Snedkerm., Randers, bkg. 16.4.
 Trautner, Karoline, f. Ramsing, E. e. Kredslæge, 13.2.
 Tretow-Loof, E. H. B., Apoteker, 26.5; H: Kirsten.
 Trier, Johanne Rosalie, f. Kalckar, KS. 9.9.
 — Kaj, Læge, 8.10.
 — Ludvig, Bankdir., Veksell., 4.2.
 Troelsson, Aage J. Handelsrejs., Odense, bkg. 17.10.
 Trolle, Erik, Dir., 28.12; H: Johanne.
 — Kaj, Bankfuldm., bkg. 26.9.
 Trostmann, Victoria Alexandra, Direktrice, KS. 3.3.
 Tryde, Mich. Chr. A., Sparekassebest.*, 7.2.
 Tullin, Siegfriede, 15.12.
 Turning, Sv. O., Revisionskonsulent, 25.3.
 Tuxen, Margr., f. Givskov, 20.5; E. e. Sparekassedir., Ribe.
 Tvede, Alfred, Manufakturhdl., Ulstrup, 10.6.
 — Gunhild, 25.5.
 Tvermose, C. A., Sygehusinsp., Frederiksværk, 31.12.
 Todten, Anna Maria, f. Patrunck, KS. 16.10.
 Tornquist, Frederikke, 14.1.
 Tørring, Ludvig, Direktør, Odense, 27.7.
 Udbye, Olga, 15.10.
 — Ths., Bogtr., Vejle, bkg. 4.6.
 Udsen, Henry, Prok., 12.3.
 — Rigmor, Kontroltlf., 18.2.
 Uhl, Mara, f. Rømer, 31.12; E. e. Korpslæge.
 Uhlmann, Karen Valborg Jenny, f. Nielsen, KS. 21.10.
 Uhlmann-Hansen, Kean, Forlagsbogh., bkg. 13.8; H: Chris.
 Uhrbrand, Luthine Frederikke, KS. 14.10.
 Uldall, Kathrine, E. e. Gdr., Styding, bkg. 1.10.
 Ulmann, Ingvar Peter Chr., Malerm., KS. 18.10; H: Sigrid.
 Ulmer, Einar, Overlæge, Helsingør, 31.8.
 Ulrich, Emilie, f. Boserup, Kgl. Kammerangerinde, 31.1.
 Undeland, Niels E., Gartner, 21.3.
 Unden, Agnete, Frk., bkg. 20.5.
 — Ellen, E. e. Klædefabr., Thisted, bkg. 27.9.
 Unruh, Karen Sophie, 28.11; S: Alb.
 Ussing, Johs., Overlæge, Hillerød, 19.9.
 — Thyra, Malerinde, 10.2.
 Utke, Marie, 2.3.
 Uttenthal, C. Jul., Bogbinderm., 21.5.
 Utzon, Henry, Netfabr.*, Sønderborg, bkg. 19.8.
 Waage, Christiane, f. Munck, 13.11.
 Waagepetersen, Anna, Lærerinde*, KS. 18.6.
 Wachtmeister, Marie Mathilde, f. v. Seewad, 11.12.
 Wagner, Hulda Wilhelmine, E., KS. 1.9.
 — Carl Georg, Pladsform., Næstved, bkg. 11.10.
 — J. C. C., Maler, NBS. 6.5.
 — Jens Chr. Tang, NBS. 7.10.
 — Siegfried, Billedhugger, 1.8.
 Wahlberg, Maur. Ludv. Bogislaus, Skotojshdl., SBS. 5.9.
 Wahlstrøm, Anna, E., KS. 8.1.
 — Sine, 7.1; S: Frode.
 Valbøge, A. V., Tegner, 27.2.
 Waldhausen, Hulda, f. Roland, Kastrup, SBS. 3.11.
 Valentin, Axel, Blikkenslagerm., Aalborg, 1.8.
 Valentiner, Marie, Lærerinde*, Frøken, bkg. 11.8.

- Valerus, Johanne, Sygepl., KS. 17.10.
 Walin, Kai, Maskinm., 28.11.
 Walther, Christine Ane Marit, KS. 22.4.
 — Friedr. Wilh. Otto, NBS. 20.5.
 Wandall, H., Linierer, Aalborg, bkg. 1.8.
 Wandel, Helge Carl, Gross., Konsul, 24.5; H: Gertie.
 Wangel, Bruno, Assurandør, 6.9.
 Warming, Agnes Johanne, KS. 4.10; M: Tømrer.
 — Anna Christine, KS. 24.7.
 — Palle, Siam. Generalmajor, 14.8.
 — Victoria, Lærerinde*, Nimtofte, bkg. 18.1.
 Weber, Dagmar Olga, KS. 11.2.
 — Theobald, Ing., Svendborg, bkg. 13.10.
 Wechter, Elva, Bogbinder, KS. 24.1.
 Vedde, Johs., Godsejer, Løvegaard, 14.1.
 Wedege, Annie, f. v. Binzer, 23.11.
 Vedel, Gunnar, Propr., Svendstrupgaard, bkg. 13.10.
 — Jutta, Frøken, Jyderup, bkg. 7.6.
 — Kirstine, 30.10.
 — Rich, Købm., Herslev, 23.12; H: Bertha.
 Wedel-Heinen, Erik, Ambassaderaad, Berlin, 9.6.
 Vedel-Jensen, Henry, Direktør, bkg. 20.5.
 Wedell-Wedellsborg, Rudolf, Kontorchef*, Baron, 24.5.
 — Ulla, Baronesse, f. Berntsen, 19.7.
 Weegmann, Theodor, bkg. 6.8.
 Weeke, Elisabeth, Frue, Slagelse, 4.3.
 Weel, Liva, Skuespillerinde, 22.5.
 Wegener, C. R., Belysningsdir., cand. polyt., Aarhus, 5.12.
 — Ida, Frøken, Næstved, bkg. 11.10.
 Wehde, Elva, Frue, 5.8.
 Weibel, Johs., Propr.*, Lemvig, 6.5.
 Veibel, Susanne Mariane, KS. 27.8.
 Weichenhain, Herm., 7.4; H: Marie.
 Weidemann, Chr., Købm., 22.7.
 — Noline, f. Løgstrup, 14.5.
 — Victor Hendrik, KS. 23.2; H: Thyra.
 Weigel, J. V. V., Civiling., 26.6; H: Ebba.
 Weihrauch, Sv., Depotbest., Herning, bkg. 10.5.
 Weilbach, Gudrun, f. Schousboe, Oberstinde, 18.11.
 Weile, Karen Mathea, f. Christensen, NBS. 19.11.
 Weimann, E. L., Maskinforhdl., Hillerød, bkg. 6.3.
 Weinschenck, N. K., Brændselshandler, KS. 19.6.
 Weis, Annathea, f. Holst, 23.1.
 Weis, Karen, f. Klubien, Professorinde, 15.4.
 — Kirsten, 7.4; M: O. K.
 — O. K., Direktør, 9.9.
 Weiss, Boline Kathrine, f. Thomsen, 13.4.
 — Otto Ludvig, Skomagerm., KS. 28.1.
 Weissenborn, Hans, Tømterm., bkg. 10.10.
 Weitzmann, H., Direktør, cand. pharm., 11.8.
 Veksø, Sig. Kr., Kommunal., FS. 1.12.
 Veldbæk, Eva, f. Thrane, Viborg, 25.3.
 Welding, Mabel Constance, f. Carter, NBS. 16.7.
 Welin, Oda, 13.12.
 Wellendorph, Boline Marie, KS. 20.5.
 — Henr. Ludv., Varmem., KS. 2.8.
 Wellmann, Mary Margr., f. Gamborg, 18.1.
 Weltzer, Sv., Købm., 19.11.
 Wendelboe, Hj., Købm., Aalborg, 9.7.
 Wendelboe, Fritzinga Alma Maria, f. Wennerwald, KS. 14.3.
 — Hjalmar, Fabr., Aalborg, bkg. 10.7.
 Vendel, Jens N., Biografdir., Brønderslev, bkg. 5.7.
 Vendelin, Henriette, Asylbest.*, 14.4.
 Wendt, Nitetis, f. Kjerulf, 9.12.
 Wengler, Emilie, 1.7.
 Wennevold, Cina, f. Norseng, E. e. Mejerikons., bkg. 29.10.
 Wentzel, H. E., Grosserer, bkg. 14.2; H: Elise.
 Wentzel-Froderstrøm, Alma, Frue, 30.11 i N. York.
 Weno, Emil, Dir., Konsul, Odense, 25.12; H: Lise.
 Werder, Ulrich Friis, 1.1.
 de Verdier, Olga M. S. B., KS. 8.9; M: Skuesp.
 Werenberg, Anna Vilh., Oversygepl.*, 9.8.
 Werliin, Rich, Malerm., Frederikssund, bkg. 29.7.
 Vermuth, Maren Charlotte, KS. 16.12.
 Wernberg-Møller, Elisab., Pastorinde, f. Heiberg, 25.10.
 Werner, Fritz, Ingeniør, Esbjerg, bkg. 20.11.
 — Signe, 21.3; M: H. M.
 Wesarg, Sv. Aa., Dir., Transl., Skodsborg, 7.3.
 Wesenberg, Ane Kirstine, f. Thomsen, 10.12.
 — Hilda, f. Lundberg, 8.10.
 West, Vilh. Leopold, Papirarb., bkg. 23.11.
 Westberg, Julie, Frue, 16.7.

- Westberg, Erik, Kass. under FN., Jerusalem, 24.2.
- Westerberg, Elvira, 10.3.
- Westergaard, Amalie, f. Broch, KS. 8.11.
- Elisabeth Marie, Lærerinde*, NBS. 9.12.
- Westergaard, Elisa, f. Wichmand, 24.12.
- Vestergaard, Gerda Ruth, f. Mulbjerg, 10.2.
- Westergaard, Henriette, Frk., 2.7.
- Jens, Forpagter, Skærso, 9.8.
- Jens A., Kroejer, Klovborg, bkg. 28.12.
- Kirstine, E., 8.5.
- Lars, Eksp.sekr., 29.11.
- Mads Chr., Købm., Haderslev, bkg. 1.6.
- Marie Elisabeth, Lærerinde*, 3.12.
- Westermann, Hedvig Karla, KS. 19.9.
- Westh, Emil, Urm., Guldsrn., Hasle, bkg. 13.10.
- Westh-Hansen, Marga, 29.12; D: Inger Bruhn.
- Westphall, Oscar, Boghandler, 19.12; D: Ellen.
- Weyen, Peter H., Skråderm., bkg. 23.9.
- Weygaard, Martha, 23.1; M: Borge.
- Weywadt, Aage, Læge, Løkken, bkg. 30.10.
- Vibild, H. S., Gaardejer, Ladeg., bkg. 22.10.
- Wiborg, Karen Christine, KS. 6.11.
- Wibroe, Frida, f. Aistrup, 27.7.
- Wichmand, Edith, f. Andersen, 4.3.
- Wichmann, Emilie, 10.5.
- Wied, Alexandra, Frøken, Skaale, bkg. 6.3.
- Amalie, f. Winge, Aarhus, bkg. 13.2.
- Ernestine Martha, f. Beloch, 11.3.
- Wiedemann, R. G. C., Overtelgrafkontr., Fredericia, 7.12.
- Wiehe, Charlotte, E. e. Skråderm., 11.8.
- Wiehe-Winkel, Eigil Aage, Forretningsf., 23.1; H: Inge.
- Wiele, Hermann, Dir., Hongkong, 29.6 i Aabenraa.
- Wiese, Fritz, Sagf., Aalborg, bkg. 4.11.
- Wieth, Holger, Maskinrn., bkg. 15.1.
- Wigger, Fr. Ludv., Vognmand*, NBS. 4.11.
- Wiggers, Fr. Ferd., Snedkerm.*, Hillerød, bkg. 9.7.
- Vigild, Carl, Kommunalrn., Aarhus, 11.6.
- Wiinberg, Mathilde, Frk., FS. 5.9.
- Wiklund, Arthur, Skråderm., Bandholm, bkg. 15.4.
- Wikman, Emmy, 23.3.
- Wildenradt, Helga, Kammerjunkerinde, 12.11.
- Wilken, Ernst, Assurandør, Gross., 3.11.
- Wilken, Hedvig Marie Elisabeth, FS. 21.5.
- Wilket, H. C., Hofdekorationsmaler*, 25.2.
- Villadsen, Chr., Kaptajn, 18.4.
- Wille-Jørgensen, Karen, Læge, bkg. 17.9; M: Kapfl.
- Willumsen, Jens Th., Værkm. i DSB, Nyborg, bkg. 6.5.
- Willerup, Metty, f. Søndergaard, 17.5.
- Winckler, Hilda Elly, KS. 6.10.
- Wind, Hans, Manufakturhdl., Haderslev, bkg. 27.10.
- Laur., Havariexpert, Kaptajn, 7.11.
- N. J., Gross., Haderslev, bkg. 1.5.
- Rs., Højskoleforst.*, Esbjerg, bkg. 3.11.
- Windfeld-Schmidt, Jorgen, 31.7; H: Elisabeth.
- Winding, Victor, Repræsentant, 1.12; H: Ellen.
- Vindinge, Jenny Sofia, f. Rydstrom, 27.6; M: P. C.
- Winge, Gerda, f. Elmenhoff, Bladudgiver, Randers, bkg. 1.8.
- Juliane Wilh., 26.1.
- Wingsøe, Peter, Forvalter*, 22.8.
- Winkelhorn, O., Trafikkontr., Odense, 15.12.
- Winkler, Hans, Dr. phil., 24.3.
- Vinten, Anders B., 4.11.
- Asta, E. e. Skoledir., 19.5.
- Winther, Caroline Amalie, 11.10.
- Claus, Tivoliejer, bkg. 21.6.
- Emma Vilhelmine Marie, f. Hassager, 14.3.
- Georg, Ejendomsrnægler, KS. 25.4.
- Jacob, Bagerm.*, KS. 4.7.
- Jensine, Ejstrupholm, E. e. Ejendomsrnandler, bkg. 28.10.
- Kirstine, 3.8.
- Marie, Odense, bkg. 11.11; M: Kaffehdl.
- Mathias Jespersen, SBS. 4.1.
- Peter, Gross., 6.11.
- Sv., Repræsentant, 4.11.
- Th., Teltholder, bkg. 7.7.
- Vinther-Paulsen, Niels, Læge, 13.5.
- Wischmann, Rich., Bygningskond., 23.8.
- Wismann, Ida, E., 14.2.
- Wisner, M. O. H., Fuldm. i Tolddep., 21.3.
- Wissing, Hans, Forpagter, Salto, 5.1.
- With, Gustava, Generalinde, 21.10.
- Inge, f. Kiorboe, E., 28.9.
- With, Joachim, Stadsdyrl.*, Slagelse, 28.12; H: Kirstine.
- With-Seidelin, L., Dir., Kaptajn, bkg. 7.2.
- Witkowski, Sofie, Frue, Assens, 3.2.
- Witt, Anton, Skibskonstr., 13.11.

- Witt-Hansen, J. V., Sognepræst, Malt, 11.2.
- Wittenberg, Henriette Marie, E., KS. 25.9.
- Witthoff, Vald., Snedker, 10.3.
- Witthoft, Margr., 6.4.
- Wittrup, Cecilie, f. Belgrav, 15.9.
- Margr., Frue, Vejle, 14.1.
- Wium, Kirstine, Frue, Ulsted, bkg. 17.10.
- Emil, Repr., FS. 11.1.
- Witzke, Meta, Frue, bgr. 14.12.
- Wochner, Wilma, Frue, 8.2.
- Wiwel, Julie Sophie, E., KS. 17.11.
- Woderich, Signe, Frue, Sorø; M: Bankbest., bkg. 12.4.
- Voegtli, Alfr., 12.6.
- Vogel, Wilhelmine, Frøken, 20.7.
- Vogelius, Else Oda, KS. 1.9.
- Mich, Marinus Steenstrup, FS. 7.11.
- Wohlers, Helga, 19.5.
- Woidemann, Margr., Bogholder, Vejle, bkg. 30.8.
- Voigt, Ejnar, Fuldm., Landbr.kand., Aarhus, bkg. 26.5.
- Erika, Skuesp., 29.5; M: Hans Brenaa.
- Gunnar Bernh., Toronto, bkg. 11.12.
- Volck, Dagmar, f. Orbech, 6.4.
- Wolf, A. J., Snedkerm., Svendborg, 2.9.
- Emma, E. e. Spindem., Hørsholm, bkg. 15.10.
- Ingeb., f. Andresen, 30.12.
- R. J., Sognepræst* t. Visby, 2.11.
- Wolff, Edel, E. e. Stfst., Nyk. F., bkg. 2.1.
- Maren Anna, bkg. 15.2.
- de Wolff, C. W., Tandlæge, Horsens, 26.6.
- Wolffhechel, Aleksandra, 22.11.
- Wollbrecht, Amandus Edeward, KS.3.6.
- Wolfgang, Erik, 29.5.
- Wollmer, Fr., Malerm., 13.11.
- Henri, Fabr., 25.7.
- Wolsing, Jens, Landbrugshistoriker, Gaardejer, Burso, bkg. 5.11.
- Wonsyld, P. H., Købm., 27.6.
- Vontillius, Ole C., Købm.*, 28.10.
- Vorbeck, H., Havnemester, Sønderborg, bkg. 17.12.
- Vork, Alma, bkg. 19.7; M: Sagf., Ikast.
- Worm, Jacobine, f. Steenberg, Oberstinde, 25.10.
- Laurence Cecilie, f. Jensen, NBS. 16.4; M: Apoteker.
- Worm, Toxen, Forpagter, Thurebylille, 31.12.
- Worms, A., Rigsdagsstenograf*, 7.7.
- Worsaae, Tove, KS. 3.3; M: Dommerfuldm.
- de Voss, Hedda, 14.4.
- Voss, Ingeb., Marie KS. 7.4.
- v. Voss, Kathrine, Fredericia, 26.11.
- Vraa, Ferd. E., Cigarfabr., 2.4.
- Wraae, Kristiane, bkg. 5.9, E. e. Købm., Sparekassedir., Hjørring.
- Wrisberg, Amalie, f. Hansen, KS. 23.5.
- Boline, 20.5.
- Wulff, Agathe, f. Madsen, 17.4; E. e. Gross.
- Fanny, Frøken, 31.1.
- Hans Alb. Jensen, Kedelpasser, KS. 15.12.
- Holger, Ekspedient, KS. 1.12.
- Jakobine, f. Spangsberg, 15.2; S: Poul W., Nørresundby.
- Johanne Marie Elisab. T., KS. 15.4.
- Karen Kirstine, f. Hansen, SBS. 29.12.
- Martin L., Blomsterhandler, Horsens, 16.10.
- Ove, Overlæge, Dr. med., 24.12.
- Wald. Ferd., Direktør, SBS. 8.8.
- Wibeke, Frøken, 5.1; B: N. Hertel W.
- Viggo, Overretssagf., 4.10.
- Wunsch, Ida Theresia, f. Andersen, 30.3.
- Würtz, Johannes, Organist, 21.8; H: Rita.
- Louis, Murer, 20.6.
- Würtzner, Anna Berthine, f. Corvinus, bkg. 27.11.
- Völdan, Stefan, Redaktør, Fredensborg, bkg. 3.7.
- Wöldike, Christiane, f. Munk, Randers, 21.4.
- Wöldike, Gurli S., Adjunkt*, 21.5.
- Kirsten, f. Fabricius, E. e. Skovrider, Viborg, 6.3.
- Yahle, P. G., Købm.*, Faaborg, bkg. 8.4.
- Yde, Sigrid Juliane, Frue, KS. 10.11.
- Yding, Ole, Slagteridir.*, 11.10.
- Zahle-Lassen, Grethe, f. Stefansen, 8.5 i Californien.
- Zahn, Marie Kamilla, 19.9.
- Zangenberg, Aage, Blikkenslagerm., 11.3.
- Asger Bach, Maskinm., 30.7; H: Gudrun.
- G. G., Rodemester, 28.2.
- Zeberg, Aage Eivind, Gross., 29.4.
- Zetterlund, Anna, E., 21.6.
- Zeuthen, Dagny, Frue, Silkeborg, bkg. 25.1; M: Ing.
- Rud., Forsikringsinsp., MB.*, Struer, bkg. 17.6.
- Zeymer, Alma Lisette, KS. 12.4.

- Ziegler, Karl Ambrosius, Jord- og Betonarb.*, KS. 15.5.
- Zimmerdahl, Simon Will., Typograf, KS. 23.12.
- Zimmermann, Julie Lauretta, f. Jørgensen, KS. 14.10.
- Zinglensen, Georg Chr., Overass.*, NBS. 24.6.
- Zuschlag, Ella Bøgh, 24.7.
— Ivan, 30.5.
- Zwergius, Ax. L. A., Forpagter*, FS. 1.2.
- Zwicky, Ane Marie, FS. 20.8.
- Zühling, Margrethe, Frue, 21.1.
- Zöllner, Johs. Fr., Hørkræmmer, KS. 20.9.
- Zøylner, Ingeborg, Kommunelærerinde*, 1.7.
- Ægidius, Mathilde, bkg. 20.9; M: Propr., Randers.
- Ærenlund, Jørgen, Hotelejer, Strib, bkg. 5.12.
- Øhlenschläger, Helga, f. Tesch, 15.11.
- Øhme, N. C., Købm., Dronningmølle, 30.9.
- Øigaard, Albert, Læge, 5.8.
- Ørs, J. P. H., Civiling., 12.6; H: Ellen.
- Ørsted, Carl E., Bagermester, bkg. 4.9.
- Emilie, E. e. Maler, Køge, bkg. 15.1.
- Hans Chr., Restauratør*, 18.11.
- Marie, f. Haugaard, 4.4.
- Ørsted-Matzen, M. G., Typograf, KS. 1.12.
- Ørum, Gertrud, Frue, 9.10.
- Østerby, Martin, Gaardejer, Melby, bkg. 12.4.
- Paul, Tandlæge, Grindsted, bkg. 25.3.
- Østerbye, Harald, Købmand, Haslev, 6.9.
- R. A. H. M. P., Telegrafkontr., Odense, 10.1.
- Ostergaard, Andreas, Snedkermester, 23.8; H: Elida.

Spørgsmål af genealogisk og personalhistorisk natur kan Samfundets medlemmer få optaget i tidsskriftet. Henvendelse sker til Samfundets sekretær, administrator, dr. phil. *Albert Fabritius*, Frederiksholms Kanal 18 A, København K.

Samfundet for dansk Genealogi og Personalhistorie.

Medlemsbidraget er 15 kr. + forsendelsesomkostninger.

Samfundet har siden dets stiftelse i 1879 udgivet:

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT

1. række, bind I—III (1880—82) ved *F. Krarup*.
1. — , — IV—VI (1883—85) ved *G. L. Wad*.
2. — , — I—IV (1886—89) ved *G. L. Wad*.
2. — , — V—VI (1890—91) ved *H. W. Harbou*.
3. — , — I—III (1892—94) ved *H. W. Harbou*.
3. — , — IV—VI (1895—97) ved *G. L. Grove*.
4. — , — I—II (1898—99) ved *C. E. A. Schøller*.
4. — , — III—VI (1900—03) ved *G. L. Grove*.
5. — , — I—VI (1904—09) ved *G. L. Grove*.
6. — , — I (1910) ved *G. L. Grove* og *Paul Hennings*.
6. — , — II—VI (1911—15) ved *Paul Hennings*.
7. — , — I—VI (1916—21) ved *Paul Hennings*.
8. — , — I—VI (1922—27) ved *Paul Hennings*.
9. — , — I—VI (1928—33) ved *H. Hjorth-Nielsen*.
10. — , — I—VI (1934—39) ved *H. Hjorth-Nielsen*.
11. — , — I—VI (1940—45) ved *H. Hjorth-Nielsen*.
12. — , — I—III (1946—48) ved *H. Hjorth-Nielsen*.
12. — , — IV—VI (1949—51) ved *Albert Fabritius*.
13. — , — I—II (1952—53) ved *Albert Fabritius*.

I årgangen 1930 findes indholdsfortegnelse til tidsskriftets første 50 årgange og i årgangen 1946 til årgangene 51—66.

Fortegnelse over restbeholdninger af

»PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT«

1.—9. Række. Bind III. (1880—1930).

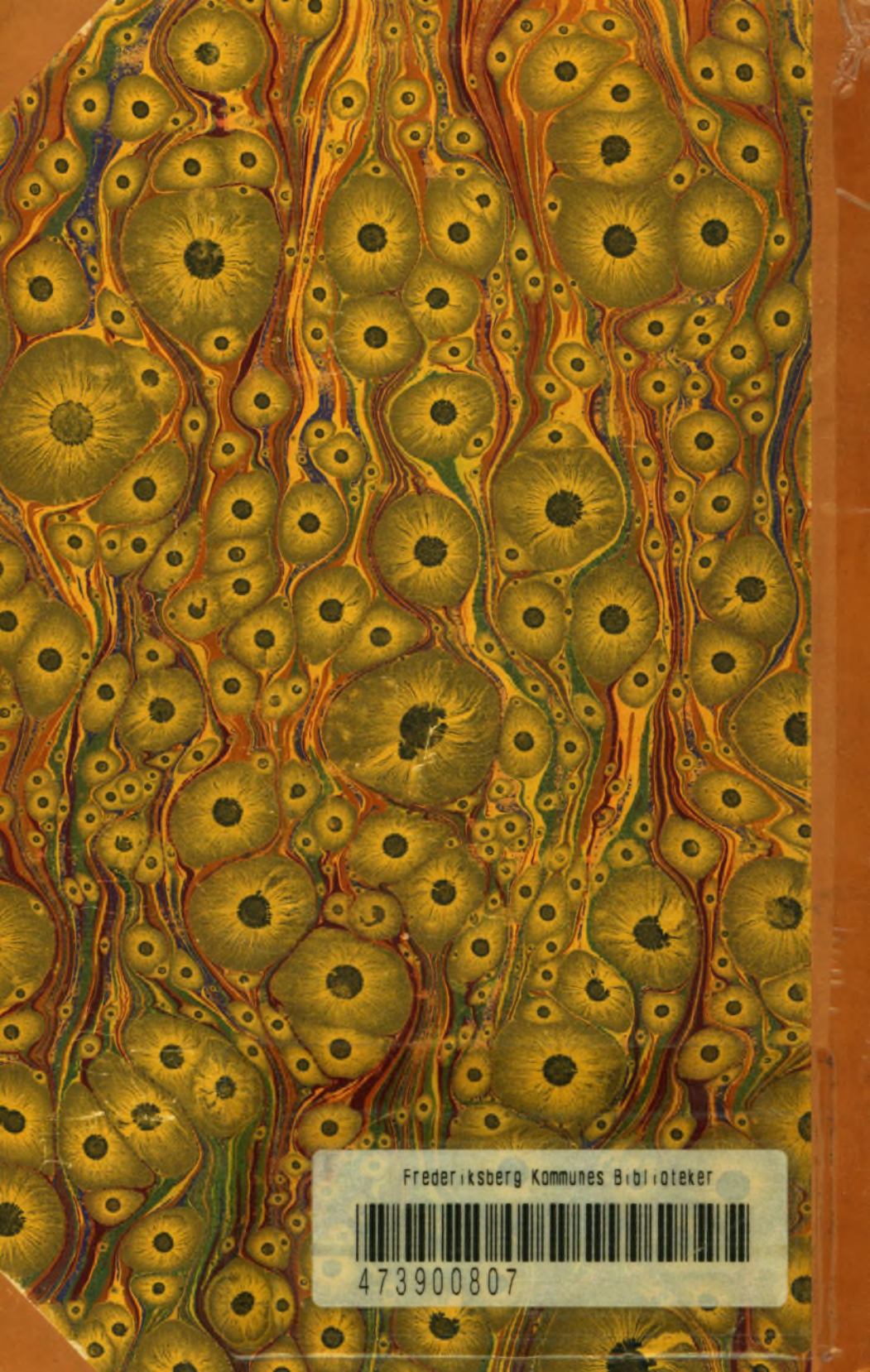
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;">Række 1. Bind I—V (1880—84).</td> <td style="width: 50%; text-align: right;">udsolgt.</td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td>Bind VI (1885)</td> <td> </td> </tr> <tr> <td> Hefte 1</td> <td style="text-align: right;">26 Ekspl.</td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td>Bind VI (1885).</td> <td> </td> </tr> <tr> <td> Hefte 2</td> <td style="text-align: right;">29 Ekspl.</td> </tr> <tr> <td> - 3</td> <td style="text-align: right;">34 -</td> </tr> <tr> <td> - 4</td> <td style="text-align: right;">27 -</td> </tr> </table>	Række 1. Bind I—V (1880—84).	udsolgt.			Bind VI (1885)		Hefte 1	26 Ekspl.			Bind VI (1885).		Hefte 2	29 Ekspl.	- 3	34 -	- 4	27 -	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;">Række 2. Bind I (1886).</td> <td style="width: 50%; text-align: right;">Hefte 1</td> <td style="width: 50%; text-align: right;">6 Ekspl.</td> </tr> <tr> <td> </td> <td style="text-align: right;">- 2</td> <td style="text-align: right;">7 -</td> </tr> <tr> <td> </td> <td style="text-align: right;">- 3</td> <td style="text-align: right;">8 -</td> </tr> <tr> <td> </td> <td style="text-align: right;">- 4</td> <td style="text-align: right;">12 -</td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td style="text-align: right;">Bind II (1887).</td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td style="text-align: right;">Hefte 1</td> <td style="text-align: right;">30 Ekspl.</td> </tr> <tr> <td> </td> <td style="text-align: right;">- 2</td> <td style="text-align: right;">37 -</td> </tr> <tr> <td> </td> <td style="text-align: right;">- 3</td> <td style="text-align: right;">32 -</td> </tr> <tr> <td> </td> <td style="text-align: right;">- 4</td> <td style="text-align: right;">33 -</td> </tr> </table>	Række 2. Bind I (1886).	Hefte 1	6 Ekspl.		- 2	7 -		- 3	8 -		- 4	12 -					Bind II (1887).			Hefte 1	30 Ekspl.		- 2	37 -		- 3	32 -		- 4	33 -
Række 1. Bind I—V (1880—84).	udsolgt.																																																
Bind VI (1885)																																																	
Hefte 1	26 Ekspl.																																																
Bind VI (1885).																																																	
Hefte 2	29 Ekspl.																																																
- 3	34 -																																																
- 4	27 -																																																
Række 2. Bind I (1886).	Hefte 1	6 Ekspl.																																															
	- 2	7 -																																															
	- 3	8 -																																															
	- 4	12 -																																															
	Bind II (1887).																																																
	Hefte 1	30 Ekspl.																																															
	- 2	37 -																																															
	- 3	32 -																																															
	- 4	33 -																																															

Række 2.	Bind III—V (1888—1890)	udsolgt.	Række 6.	Bind II—VI (1911—15).	udsolgt.
	Bind VI (1891)		Række 7.	Bind I—VI (1916—21).	udsolgt.
	Hefte 1	7 Ekspl.	Række 8.	Bind I—III (1922—1924).	udsolgt.
	- 2	6 -		Bind IV (1925).	
	- 3	4 -		Hefte 1	2 Ekspl.
	- 4	4 -		- 2	7 -
Række 3.	Bind I—VI (1892—97).	udsolgt.		- 3	10 -
Række 4.	Bind I—VI (1898—1903).	udsolgt.		- 4	7 -
Række 5.	Bind I (1904)	udsolgt.		Bind V (1926).	
	Bind II (1905)			Hefte 1	udsolgt.
	Hefte 1	123 Ekspl.		- 2	4 Ekspl.
	- 2—3	udsolgt.		- 3	6 -
	Bind III—IV (1906—07)	udsolgt.		- 4	3 -
	Bind V (1908)			Bind VI (1927).	
	Hefte 1—2	udsolgt.		Hefte 1	24 Ekspl.
	- 3	12 -		- 2—4	udsolgt.
	Bind VI (1909)		Række 9.	Bind I (1928).	
	Hefte 1	udsolgt.		Hefte 1	11 Ekspl.
	Hefte 2	7 Ekspl.		- 2	1 -
	- 3	10 -		- 3	5 -
Række 6.	Bind I (1910)			- 4	24 -
	Hefte 1	udsolgt.		Bind II—III (1929—30).	udsolgt.
	- 2	1 Ekspl.			
	- 3	udsolgt.			

Af de endnu på lager værende årgange kan medlemmer erhverve enkelte årgange før 1931 for en pris af 2 kr. pr. årgang; enkelte hæfter sælges for 50 øre pr. stk. Ved køb af et enkelt sæt af de på lager værende årgange leveres disse for en pris af 15 kr. — For ikke-medlemmer er prisen hhv. 3 kr. og 20 kr. — årgangene fra 1931 (af årgang 1938 er 3.—4. hefte udsolgt) koster 15 kr. pr. årgang. Enkelte hæfter sælges ikke. — Bestillinger indsendes til samfundets sekretær, administrator, dr. phil. *Albert Fabritius*, Frederiksholms Kanal 18 A, København K.

Indholdsfortegnelse til de første 50 årgange er udsolgt, hvorimod indholdsfortegnelse for 1930—1945 kan fås for 2 kr.

Abonnement på Personalhistorisk Tidsskrift kan kun erholdes, når medlemsrettigheder i samfundet erhverves. Henvendelse herom sker direkte til samfundets sekretær, administrator, dr. phil. *Albert Fabritius*, Frederiksholms Kanal 18 A, København K. Foreninger og biblioteker har adgang til at blive medlemmer af samfundet.

Frederiksberg Kommunes Biblioteker

473900807